LENIN

OPERE COMPLETE

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

32

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÎNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C.
AL P.M.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ
ED. A V-A

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIŢIA A DOUA

EDITURA POLITICA
BUCUREŞTI — 1964

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL.

32

Mai — iulie 1917

EDITURA POLITICĂ
BUCUREŞTI — 1964

PREFAŢĂ

Volumul 32 din Operele complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise în perioada mai—iulie 1917, cu începere de la Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia şi pînă la evenimentele din iulie. Înarmat cu rezoluţiile Conferinţei din aprilie, ale căror proiecte au fost elaborate de Lenin, partidul bolşevic şi-a îndreptat eforturile spre pregătirea clasei muncitoare şi a ţărănimii sărace în vederea luptei pentru etapa a doua, socialistă, a revoluţiei din Rusia, pentru făurirea unei armate politice a revoluţiei.

Situaţia politică în ţara noastră pe vremea aceea se caracteriza printr-o continuă adîncire a stării de spirit revoluţionare a maselor. Guvernul provizoriu burghez nu putea şi nu voia să rezolve nici una din problemele puse de revoluţie. El nu putea să dea poporului nici pace, nici pîine şi nici pămînt şi nu era în stare să pună capăt crahului economic, care căpăta proporţii tot mai mari. Trăsătura caracteristică a acelei perioade era lupta încordată pentru atragerea maselor, care se dădea între bolşevici, de o parte, şi partidele burgheze şi mic-burgheze, de altă parte. Principalul conţinut al acestei lupte îl constituia problema puterii politice. Lozinca leninistă „Toată puterea în mîinile Sovietelor !", lansată de partidul bolşevic, însemna pe atunci orientarea eforturilor spre transformarea treptată, paşnică a revoluţiei burghezo-democratice în revoluţie socialistă şi instaurarea dictaturii proletariatului. „Rusia — arăta V. I. Lenin — este acum mai aproape decît oricare altă ţară de începutul unei asemenea revoluţii. Numai în Rusia

există posibilitatea ca puterea să treacă imediat, pe cale paşnică, fără insurecţie, în mîinile unor instituţii deja existente, în mîinile Sovietelor, căci capitaliştii nu vor fi în stare să opună împotrivire Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor" (volumul de faţă, p. 323).

Sarcina partidului bolşevic era ca, în cadrul luptei pentru revoluţia socialistă, să unească într-un puternic şuvoi revoluţionar mişcarea general-democratică pentru pace, lupta ţăranilor pentru pămînt şi mişcarea de eliberare naţională a popoarelor asuprite, dornice să-şi cîştige independenţa. Pornind de la această idee, organizaţiile de partid au desfăşurat o amplă activitate politică şi organizatorică în Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, în Sovietele de deputaţi ai ţăranilor şi în comitetele soldaţilor, în comitetele de întreprindere şi în sindicate etc. În procesul luptei de clasă, partidul bolşevic a militat pentru trecerea întregii puteri în mîinile Sovietelor, pentru ca, dezvăluind în faţa maselor caracterul antipopular al politicii duse de socialiştii-revoluţionari şi de menşevici, să obţină majoritatea în Soviete şi să modifice politica lor.

Pe la sfîrşitul lunii aprilie şi începutul lunii mai, partidul bolşevic număra 80 000 de membri, grupaţi în 78 de organizaţii. În raport cu întreaga populaţie a ţării, numărul membrilor de partid nu era prea mare, dar el reprezenta o armată de luptători activi pentru comunism, care era călită în bătăliile de clasă. În cursul luptei revoluţionare, partidul îşi completa zi de zi rîndurile cu mii de noi membri, reprezentanţi dintre cei mai activi, mai conştienţi şi mai devotaţi ai muncitorilor şi ai ţăranilor săraci, ai soldaţilor şi ai marinarilor. În iulie (în ajunul Congresului al VI-lea), efectivul partidului s-a ridicat la 240 000 de membri, care erau grupaţi în 162 de organizaţii.

Scrierile cuprinse în volumul de faţă ne dezvăluie rolul imens pe care l-a avut Lenin în definirea liniei tactice a partidului, în atragerea maselor de partea bolşevicilor. El s-a aflat în centrul activităţii multilaterale desfăşurate de partid şi de Comitetul său Central. Lenin avea legături strînse cu organizaţiile locale ale partidului, dădea instrucţiuni amănunţite reprezentanţilor lor, stătea de vorbă cu muncitorii, soldaţii şi ţăranii. În articolele scrise de el,

aproape zilnic, pentru „Pravda", ca şi în referatele şi cuvîntările lui, masele muncitoare aflau răspuns la toate problemele care le frămîntau ; lucrările lui dezvăluiau sensul evenimentelor politice şi intenţiile duşmanului de clasă, arătau muncitorilor şi ţăranilor pe ce cale pot obţine victoria asupra capitalismului. Scrierile cuprinse în volumul de faţă sînt pătrunse de ideea fundamentală că în Rusia poate şi trebuie să învingă revoluţia socialistă.

Un loc important ocupă în acest volum lucrările care urmăreau să demaşte caracterul imperialist al războiului, natura antipopulară a guvernului provizoriu şi a partidelor burgheze, care căutau în fel şi chip să prelungească războiul, precum şi a partidelor mic-burgheze — al socialiştilor-revoluţionari şi al menşevicilor —, care le sprijineau în încercările lor de înşelare a maselor populare. În scrieri ale sale ca „Secretele politicii externe" şi „Un tratat secret dintre altele", în prelegerea „Războiul şi revoluţia" şi în „Cuvîntarea cu privire la război", rostită la primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia, ca şi în alte lucrări ale sale, Lenin arată că caracterul imperialist al războiului pe care continua să-l ducă guvernul provizoriu nu s-a schimbat. În articolul „«Criza puterii»", Lenin scria : „Guvernul provizoriu este un guvern al capitaliştilor. El nu poate să renunţe la tendinţa lui spre cuceriri (anexiuni), nu poate să pună capăt printr-o pace democratică acestui război de jaf, nu poate să nu apere profiturile clasei sale (adică ale clasei capitaliştilor), nu poate să nu apere pămînturile moşierilor" (p. 2).

Lenin a arătat că guvernul provizoriu burghez se lasă condus de imperialiştii ruşi şi anglo-francezi şi, pentru îmbogăţirea lor, e dispus să sacrifice milioane de soldaţi ruşi. Prin exemple şi fapte concrete, el a demascat politica de agresiune şi cotropire dusă de cele două blocuri imperialiste ostile : cel austro-german şi cel anglo-franco-american. Lenin a dezvăluit, încă de pe atunci, tendinţele de dominaţie mondială ale imperialismului american. În prelegerea „Războiul şi revoluţia", ţinută de el în faţa unei mase compacte de mii de ascultători, Lenin a spus că în lumea capitalistă „forţa este determinată de numărul băncilor ;

acolo forţa este determinată, aşa cum a arătat, cu o francheţă pur americană şi cu un cinism pur american, un organ al miliardarilor americani, care a declarat : «În Europa se duce război pentru dominaţia asupra lumii. Pentru a-ţi asigura o asemenea dominaţie, trebuie să ai două lucruri : dolari şi bănci. Dolari avem, bănci o să înfiinţăm, şi în felul acesta o să obţinem dominaţia asupra lumii»" (p. 90). Şi în vremea noastră, imperialismul american continuă, în mod făţiş şi cu cinism, să urmărească acelaşi ţel. Dar, deşi S.U.A. este principala putere economică, financiară şi militară între ţările capitaliste, „viaţa arată însă totala netemeinicie a pretenţiilor imperialismului S.U.A. la dominaţia mondială" („Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.", Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 354).

Lenin a demonstrat că singura ieşire cu putinţă din războiul imperialist este lupta revoluţionară pentru cucerirea puterii de către clasa muncitoare şi ţărănimea săracă, prin intermediul Sovietelor. A răsturna puterea burgheziei în Rusia, a instaura dictatura proletariatului şi a da un exemplu practic muncitorilor din celelalte ţări, iată în ce constă, în esenţă, lupta pentru pace dusă de muncitorii ruşi. Lupta pentru ieşirea revoluţionară din război, chemarea adresată clasei muncitoare internaţionale de a sprijini iniţiativa revoluţionară a muncitorilor ruşi trece ca un fir roşu prin toate lucrările cuprinse în volumul de faţă. Muncitorii şi oamenii muncii din celelalte ţări, scria Lenin, vor urma neapărat exemplul muncitorilor ruşi. O deosebită atenţie a acordat el activităţii agitatorice desfăşurate în rîndurile soldaţilor, organizării acţiunilor de fraternizare pe front, cu scopul de a face să crească cît mai repede starea de spirit revoluţionară în toate ţările.

Un rol agitatoric deosebit de important în mobilizarea maselor l-au avut articolele lui Lenin consacrate explicării politicii bolşevice în problema agrară — „Scrisoare deschisă către delegaţii la Congresul general al deputaţilor ţăranilor din Rusia", „Despre «ocuparea cu de la sine putere» a pămînturilor", proiectul de rezoluţie în problema agrară întocmit pentru primul Congres general al deputaţilor ţăranilor din Rusia, cuvîntarea în legătură cu

problema agrară rostită la acest congres, precum şi alte lucrări ale sale.

Guvernul provizoriu nu voia să rezolve problema agrară şi, căutînd să înşele masele ţărăneşti, o amîna pînă la convocarea Adunării constituante. În primăvara şi vara anului 1917, mişcarea ţărănească s-a întins cu repeziciune în întreaga ţară. În ciuda ameninţărilor guvernului provizoriu, care a trecut la reprimarea făţişă a „dezordinilor agrare", ţăranii puneau stăpînire pe pămînturile moşiereşti lăsate în părăsire şi le semănau, refuzau să plătească o arendă mare ş.a.m.d. După datele oficiale, în cursul lunii mai s-au înregistrat 259 de acţiuni ţărăneşti, iar în iunie 577. Pînă în iulie, mişcarea ţărănească a cuprins 43 de gubernii.

Programul agrar bolşevic, care fusese elaborat de Lenin cu mult înainte de revoluţia din februarie, propunea în primul rînd naţionalizarea pămîntului, ca o măsură menită să înlesnească transformarea revoluţiei burghezo-democratice în revoluţie socialistă. În lucrările sale consacrate problemei agrare, Lenin explică de ce e necesară naţionalizarea pămîntului. Numai prin lichidarea proprietăţii private asupra pămîntului, a spus el la primul Congres general al deputaţilor ţăranilor din Rusia, „va fi făcut un pas înainte spre un viitor mai bun, socialist" (volumul de faţă, p. 194). Elaborîndu-şi tactica lor în legătură cu mişcarea ţărănească, bolşevicii au ţinut seama de nevoile practice imediate ale majorităţii maselor ţărăneşti, adică ale sărăcimii satelor şi ale proletarilor agricoli. Lenin a arătat că e necesar ca ţăranii să treacă imediat şi în mod organizat la ocuparea cu forţa a pămînturilor moşiereşti, bisericeşti sau de altă natură, fără să mai aştepte convocarea Adunării constituante, astfel ca să poată executa lucrările de însămînţare a acestor pămînturi încă în primăvara anului 1917. Bolşevicii îi sfătuiau pe ţărani să ocupe pămîntul în mod organizat, prin intermediul Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, să nu îngăduie nici o deteriorare a bunurilor şi să aibă grijă să obţină cantităţi sporite de produse agricole.

Lenin considera că cea mai sigură chezăşie pentru o justă rezolvare a problemei agrare, pentru dezvoltarea cu succes

a revoluției la sate este încheierea unei strînse alianțe între muncitori și țăranii săraci în lupta comună pentru socialism. „Fără o asemenea alianță nu vor putea fi învinși capitaliștii. Și, dacă ei nu vor fi învinși, nici un fel de trecere a pămîntului în mîinile poporului nu-l va izbăvi de mizerie" (p. 48). În articolul „Despre necesitatea înființării unui sindicat al muncitorilor agricoli din Rusia", Lenin a atras atenția partidului bolșevic asupra necesității de a crea un sindicat cu caracter de masă al proletarilor agricoli, de a se ocupa în mai largă măsură de educarea lor politică, explicîndu-le că interesele lor nu se pot împăca cu interesele burgheziei sătești și arătîndu-le că singura cale pe care trebuie s-o urmeze este aceea a luptei pentru revoluția socialistă. Căutînd să convingă țărănimea muncitoare, și în primul rînd pe proletarii și semiproletarii agricoli, că în condițiile capitalismului, chiar dacă se va trece la o împărțire a pămînturilor moșierești, ei tot nu vor scăpa de mizerie și exploatare, Lenin scria că fără unelte, fără semințe, fără o rezervă de produse și fără bani nu se poate gospodări ; a ne bizui pe făgăduieli, a crede că ei vor fi ajutați înseamnă a da dovadă de o prostie de neiertat. Care e atunci soluția ? Soluția, arăta Lenin, constă în lupta împotriva capitalismului, în unire, în cultivarea în comun a pămîntului, în forma colectivă de gospodărire. „Dacă ne vom menține, ca în trecut, la mica gospodărie, fie și ca cetățeni liberi pe un pămînt liber, vom fi amenințați, oricum, de o pieire inevitabilă" (p. 197). Călăuzindu-se după învățătura marxist-leninistă, Partidul Comunist al Uniunii Sovietice a reorganizat în mod radical agricultura, a antrenat milioanele de țărani în munca de construire a socialismului, în cursul căreia s-a schimbat nu numai sistemul economic al gospodăriei țărănești, dar și mentalitatea de proprietar privat a țăranului. În U.R.S.S., agricultura alcătuiește, împreună cu industria, o puternică economie socialistă, care nu cunoaște crize și zguduiri.

În afară de mișcarea țărănească, o importanță deosebită pentru dezvoltarea revoluției socialiste a avut mișcarea de eliberare națională, care se dezvolta cu repeziciune în Finlanda, Ucraina, Letonia, Lituania, Bielorusia, Estonia și în alte regiuni naționale de la periferia imperiului, ale că-

ror popoare își legaseră speranțele lor de eliberare de sub jugul național de victoria revoluției burghezo-democratice din februarie. Dar guvernul provizoriu a continuat, în problema națională, aceeași politică de colonizare dusă de țarism. Un rol deosebit de însemnat în atragerea maselor populare din regiunile periferice naționale de partea revoluției, în educarea maselor muncitoare de toate naționalitățile în spiritul internaționalismului au avut articole ale lui Lenin ca „Finlanda și Rusia", „Politica externă a revoluției ruse", „Ucraina și înfrîngerea partidelor guvernante din Rusia", precum și alte lucrări incluse în volumul de față. În aceste articole, Lenin explică programul național al bolșevicilor și demască politica de națiune dominantă dusă de guvernul provizoriu și de blocul eseromenșevic.

Credincios internaționalismului proletar, partidul bolșevic a recunoscut și a apărat libertatea națiunilor asuprite de țarism de a se despărți de Rusia și a militat, totodată, pentru unirea de bunăvoie a tuturor popoarelor libere cu poporul rus. Prin politica sa de națiune dominantă, țarismul, a arătat Lenin, a făcut totul pentru a învrăjbi popoarele Rusiei, pentru a despărți pînă și niște popoare atît de apropiate „prin limba și teritoriul lor, prin caracterul și istoria lor" cum sînt poporul rus și cel ucrainean (p. 364). Pentru ca unirea popoarelor Rusiei să fie trainică, arăta Lenin, e necesar ca ea să fie făcută de bunăvoie, e necesar ca muncitorul rus, fără a se încrede nici o clipă și în nici o privință în burghezia sa proprie sau în cea străină, să militeze pentru dreptul la despărțire, fără a impune popoarelor prietenia sa, ci străduindu-se s-o cîștige printr-o atitudine de la egal la egal, ca un aliat și frate în lupta pentru socialism. Bolșevicii și-au cîștigat simpatia și au obținut sprijinul direct al maselor muncitoare din regiunile naționale de la periferia imperiului, demascînd politica partidelor naționaliste burgheze, care căutau să folosească lozinca autodeterminării popoarelor în scopul satisfacerii intereselor lor egoiste de clasă. Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, cucerind puterea, a rezolvat sarcina atît de complexă a relațiilor dintre națiuni. Uniunea Sovietică a devenit o uniune frățească a

popoarelor, o țară a prieteniei și înfloririi națiunilor. „O dată cu victoria comunismului, în U.R.S.S. — se spune în Programul P.C.U.S. adoptat la Congresul al XXII-lea — va avea loc o apropiere și mai mare între națiuni, va crește comunitatea lor economică și ideologică, se vor dezvolta trăsăturile comuniste comune ale fizionomiei lor spirituale" („Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.", București, Editura politică, 1962, p. 431).

Orientîndu-se spre revoluția socialistă, partidul bolșevic a acordat o deosebită atenție educării politice și organizării clasei muncitoare din Rusia, în vederea pregătirii ei pentru îndeplinirea misiunii sale istorice în lupta împotriva capitalismului, pentru cucerirea puterii politice. Un loc deosebit de însemnat ocupă, în acest volum, articolele consacrate conducerii mișcării muncitorești revoluționare, care în acea vreme căpătase o mare amploare.

Lenin se adresa clasei muncitoare cu îndemnul de a participa în mod activ la lupta împotriva haosului economic și a foametei care amenință, de a căuta să-și consolideze pozițiile ei economice și politice. El arăta că pentru a apropia clasa muncitoare de socialism trebuie luate unele măsuri, ca : instituirea controlului muncitoresc asupra producției și repartiției, asupra băncilor, trusturilor și sindicatelor, publicarea supraprofiturilor obținute din furnituri militare, înființarea unei miliții muncitorești, introducerea muncii obligatorii pentru toți etc. În articolele „Ne amenință ruina economică", „Capitaliștii trebuie demascați", „Rezoluție cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei economice" și altele, cuprinse în acest volum, Lenin emite ideea că numai prin adoptarea de măsuri revoluționare se poate lupta cu succes împotriva ruinei și a foametei, care capătă proporții tot mai mari, împotriva sabotajului și a profiturilor scandaloase obținute de capitaliști de pe urma furniturilor militare, în disprețul intereselor popoarelor. Asemenea măsuri, atrăgea atenția Lenin, nu înseamnă încă socialism, dar ele sînt menite să apropie clasa muncitoare de socialism.

Printre măsurile primordiale, imediate menite să ducă la socialism, Lenin enumera unirea tuturor băncilor într-o bancă națională unică și punerea lor sub controlul Soviete-

lor, instituirea unui control al Sovietelor asupra marilor monopoluri, introducerea impozitului progresiv pe veniturile și averile marilor capitaliști. Răspunzînd la atacurile calomnioase ale unor ziare burgheze care scriau că proletariatul are intenția „să dezbrace" pe toți capitaliștii, Lenin arăta că proletariatul nu-și pune un asemenea obiectiv. Pentru noi, arăta el, este important să cucerim principala citadelă a capitalului financiar — băncile; cît despre diverșii capitaliști, proletariatul are interesul să-i pună în serviciul său, sub controlul muncitorilor. În articolul „Cum încearcă capitaliștii să sperie poporul", Lenin arăta că pentru o trecere treptată și pașnică la socialism este de ajuns să exproprieze pe cei mai mari capitaliști, bancheri și afaceriști din domeniul industriei și comerțului, să deposedezi de proprietatea asupra mijloacelor de producție cîteva sute sau, cel mult, o mie sau două mii de milionari. Așadar, tactica dezvoltării pașnice a revoluției socialiste, preconizată de Lenin, prevedea deposedarea magnaților capitalului de mijloacele de producție și deprinderea treptată a capitaliștilor să muncească, sub controlul Sovietelor, în folosul societății. Necesitatea adoptării de măsuri revoluționare în lupta împotriva ruinei era dictată de condițiile obiective ale unei situații într-adevăr complicate, care punea astfel problema: sau se instituie un control muncitoresc asupra producției și repartiției, asupra băncilor și trusturilor, sau ne amenință pieirea a zeci de milioane de oameni. Totodată, lupta dusă de bolșevici pentru instituirea controlului muncitoresc era o parte componentă din lupta generală pentru pregătirea clasei muncitoare în vederea revoluției socialiste și a construirii socialismului.

În scrierile din volumul de față se arată cu cîtă bucurie întîmpina Lenin și cum încuraja el inițiativa revoluționară a muncitorilor, intrepiditatea revoluționară dovedită de ei în înființarea de sindicate, în organizarea comitetelor de întreprindere, care introduceau cu de la sine putere ziua de lucru de 8 ore, luau în mîinile lor conducerea întreprinderilor în lipsa proprietarilor respectivi, se îngrijeau de procurarea combustibilului și a materiilor prime, interveneau în chestiunile de angajări și concedieri.

Menşevicii şi socialiştii-revoluţionari căutau să împiedice introducerea controlului muncitoresc. În vorbe ei făceau „promisiuni exagerate" muncitorilor — că vor lua 100% din profiturile capitaliştilor —, dar, în realitate, pentru ei noţiunea de control se reducea la un control de stat efectuat cu participarea unor organizaţii ale burgheziei. Într-o serie de articole din acest volum : „Colaborare de clasă cu capitalul sau luptă de clasă împotriva capitalului ?", „Catastrofă inevitabilă şi promisiuni exagerate", „O poziţie mic-burgheză în problema ruinei economice" etc., Lenin a demascat pe conciliatorii esero-menşevici în problema controlului, a luat în derîdere încercarea lor de a prezenta controlul muncitoresc drept sindicalism.

O dată cu cerinţa de a se introduce controlul muncitoresc şi obligativitatea generală a muncii, Lenin a formulat şi cerinţa de a se organiza o miliţie populară. Sprijinindu-se pe această forţă, clasa muncitoare va putea să pună în aplicare măsurile sale revoluţionare de luptă împotriva ruinei, să se opună încercărilor întreprinse de contrarevoluţie de a restaura ţarismul şi, ceea ce e deosebit de important, să pună la dispoziţia Sovietelor o forţă politică reală în lupta pentru transformări socialiste. „Fără organizarea maselor — scria V. I. Lenin — nu se poate introduce obligativitatea generală a muncii, care este absolut necesară, şi nu se poate efectua un control cît de cît serios asupra băncilor şi a sindicatelor, asupra producţiei şi repartiţiei produselor. De aceea trebuie început — şi început imediat — cu miliţia muncitorească..." (p. 118).

În perioada de pregătire a revoluţiei socialiste, principalul duşman de clasă al proletariatului rus şi adversarul lui direct era burghezia, cu partidele ei politice, şi în primul rînd cadeţii, care deveniseră un partid de guvernămînt. În numeroase articole cuprinse în acest volum — „Din ce izvor de clasă vin şi «vor veni» Cavaignacii ?" etc. —, Lenin a dezvăluit planurile contrarevoluţionare ale partidelor burgheze, care urmăreau să înăbuşe revoluţia. În înfăptuirea politicii lor, aceste partide se bazau pe sprijinul partidelor mic-burgheze ale menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari, care negau posibilitatea unei victorii a revoluţiei socialiste în Rusia şi considerau că sarcina lor constă

doar în a consolida cuceririle revoluției burgheze, a instaura „ordinea" în țară și în armată și a duce războiul imperialist pînă la obținerea victoriei. O asemenea poziție antisocialistă a împins aceste partide la încheierea unei alianțe cu cadeții, le-a determinat să intre în guvernul de coaliție, a făcut ca ele să-și piardă influența asupra maselor și, ulterior, să dispară de pe arena politică.

În perioada mai—iulie 1917, partidul bolșevic, care urmărea izolarea blocului esero-menșevic, educarea revoluționară a maselor și organizarea lor, a întreprins o serie de campanii politice legate de lupta împotriva împrumutului de război și a constituirii unui guvern de coaliție, în legătură cu alegerile pentru Dumele raionale din Petrograd și cu pregătirea, de către guvernul provizoriu, a unei ofensive, în iunie, pe front. Conducerea ideologică a acestor campanii a avut-o Lenin. Articolele lui care se publică în volumul de față concentrau atenția bolșevicilor asupra celor mai importante și mai arzătoare probleme politice din acel moment.

La primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, la ale cărui lucrări a participat îndeaproape, Lenin a expus un curajos program bolșevic de luptă pentru transformarea socialistă a Rusiei. El a ținut două mari cuvîntări — una la 4 (17) iunie, cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu, și alta la 9 (22) iunie, în legătură cu războiul —, care au produs o puternică impresie nu numai asupra delegaților la congres, dar și asupra maselor revoluționare din toată țara. În aceste cuvîntări și în diverse lucrări ale sale, Lenin explică rolul și însemnătatea Sovietelor ca organe noi ale puterii, care au fost create de înseși masele revoluționare. Existența Sovietelor în Rusia a ușurat extrem de mult transformarea revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă. Fără Soviete, spunea Lenin, „nu poate fi vorba de o victorie a revoluției ruse în sensul de victorie asupra moșierilor, în sensul de victorie asupra imperialismului. Fără această putere de stat nici vorbă nu poate fi să repurtăm noi singuri o asemenea victorie" (p. 283). Lenin a atras atenția că Sovietele nu vor putea dăinui multă vreme alături de un guvern provizoriu burghez. Ele tre-

buie să ia puterea în mîinile lor, sau, dacă nu, riscă să fie dizolvate de generalii contrarevoluţionari şi să piară de o moarte lipsită de glorie.

Răspunzînd la afirmaţia făcută de Ţereteli — unul din liderii menşevicilor — că în momentul de faţă în Rusia nu există nici un partid care să-şi asume întreaga putere, Lenin a rostit celebra sa replică „Există un asemenea partid !" şi, de la tribuna congresului, a declarat că partidul bolşevic „este oricînd gata să preia întreaga putere" (p. 284). Aceste cuvinte ale lui Lenin au dat prilej de zeflemeli şi atacuri în presa burgheză, care nu credea că muncitorii şi ţăranii muncitori vor fi în stare să facă faţă unei sarcini atît de grele cum e conducerea statului. Victoriile obţinute de poporul sovietic în construirea socialismului şi comunismului, succesele dobîndite de el în dezvoltarea economiei, ştiinţei şi culturii au demonstrat în mod convingător că, luînd puterea în mîinile sale, clasa muncitoare este capabilă să conducă statul mai bine decît moşierii şi capitaliştii.

În acest volum au fost incluse şi „Materialele pentru revizuirea programului partidului", care au fost pregătite în conformitate cu rezoluţiile Conferinţei a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia şi publicate de Lenin, din însărcinarea Comitetului Central al partidului, în iunie 1917. Această lucrare prezintă o imensă importanţă teoretică ; în cuprinsul ei sînt lămurite problemele fundamentale ale politicii partidului proletar, se face o caracterizare a imperialismului şi este definită forma politică a dictaturii proletariatului — republica Sovietelor. „Partidul proletariatului — scria Lenin — nu se poate mărgini la republica democratică burghezo-parlamentară ... Partidul luptă pentru o republică mai democratică, proletar-ţărănească" (p. 151). Viaţa a confirmat pe deplin analiza epocii imperialismului, făcută de Lenin, care a definit-o ca o epocă a revoluţiilor proletare. Imperialismul nu şi-a schimbat natura lui, şi în zilele noastre el continuă să stea în calea progresului omenirii. Iată de ce în Programul P.C.U.S. adoptat la Congresul al XXII-lea sînt reproduse tezele fundamentale din caracterizarea făcută de Lenin imperialismului.

Lenin considera că cea mai importantă condiție pentru înfăptuirea revoluției socialiste este unitatea de acțiune revoluționară a muncitorilor din toate țările, lupta dîrză dusă de ei împotriva oportunismului — a social-șovinismului și centrismului —, cu a căror caracterizare propunea să se completeze proiectul noului program. Lupta împotriva oportunismului a fost o chezășie sigură pentru victoria marxism-leninismului asupra social-democratismului, al cărui stindard principal a devenit în zilele noastre anticomunismul, care îi împinge într-un impas politic-ideologic pe socialiștii de dreapta. *„Noua epocă istorică a adus un adevărat triumf al concepției revoluționare despre lume a proletariatului.* Marxism-leninismul a cucerit mințile omenirii progresiste“ („Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.“, București, Editura politică, 1962, p. 373).

În „Materialele pentru revizuirea programului partidului“, Lenin a introdus noi subdiviziuni, a formulat noi revendicări economice și politice, în locul acelora care se învechiseră, și le-a prevăzut cu adnotările necesare. În prefața sa la aceste „Materiale“, Lenin a atras atenția asupra necesității de a antrena un număr cît mai mare de membri de partid, de a-i face să participe în mod activ la elaborarea noului program al partidului. El a propus ca noul program să fie adoptat la apropiatul Congres al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia. Dar, dată fiind situația grea care s-a creat după evenimentele din iulie, Congresul al VI-lea, ale cărui lucrări s-au desfășurat în condiții de semilegalitate, nu s-a putut ocupa de această problemă. Importantele teze teoretice elaborate de Lenin în „Materiale“ au fost incluse în al doilea program al partidului bolșevic, care a fost adoptat la Congresul al VIII-lea, în 1919.

O serie de articole incluse în acest volum sînt consacrate demascării campaniei de calomnii dezlănțuite împotriva lui Lenin și a partidului bolșevic de către întreaga presă burgheză și mic-burgheză, îndeosebi după zilele din iulie. Articolele „A mia una minciună a capitaliștilor“, „Calomniile mîrșave răspîndite de presa pogromistă și de Aleksinski“, „În problema prezentării liderilor bolșevici în fața justiției“ și alte cîteva ne arată cît de grea era situația în care au trebuit să lupte bolșevicii pentru vic-

toria revoluției socialiste în Rusia. Calomniile împotriva partidului bolșevic au început să-și facă loc în coloanele presei burgheze și mic-burgheze încă din primele zile ale revoluției. „Este — scria Lenin — aceeași luptă pe care imperialiștii și Scheidemannii au dus-o împotriva tovarășilor Liebknecht și F. Adler (se știe doar că amîndoi au fost declarați «nebuni» în organul central al «socialiștilor» germani, fără a mai vorbi de presa burgheză, care nu s-a sfiit să-i declare «trădători» în slujba Angliei)" (volumul de față, p. 354—355). Pe măsură ce creștea influența bolșevicilor asupra maselor, se intensifica și campania de calomnii împotriva partidului. Cele mai odioase calomnii și cele mai josnice minciuni au fost lansate de presa burgheză și, după ea, de presa esero-menșevică, în special împotriva lui Lenin. Dar masele de muncitori, soldați și țărani și-au dat seama care sînt rosturile acestei campanii de defăimare, menită să servească interesele de clasă ale burgheziei.

Munca lor de agitație și propria experiență a maselor le-au adus bolșevicilor o victorie remarcabilă. În ziua de 18 iunie (1 iulie), aproape 500 000 de muncitori și soldați din capitală au participat la o demonstrație cu lozincile bolșevice: „Toată puterea în mîinile Sovietelor!", „Jos cu cei zece miniștri capitaliști!" etc. „În numai cîteva ore — scria Lenin —, această demonstrație a spulberat definitiv vorbăria goală despre complotiștii de bolșevici și a arătat cît se poate de grăitor că avangarda maselor muncitoare din Rusia — proletariatul industrial și trupele din capitală — este incontestabil, în majoritatea ei covîrșitoare, pentru lozincile pe care le-a susținut întotdeauna partidul nostru" (p. 386). Demonstrația din iunie a fost pentru partidul bolșevic o mare victorie în opera de făurire a unei armate a revoluției socialiste.

Lenin a urmărit cu atenție și a analizat în profunzime evenimentele, a condus cu mînă sigură lupta partidului bolșevic, avînd grijă ca el să nu rămînă în urma evenimentelor sau s-o ia înaintea lor. Într-o serie de lucrări cuprinse în acest volum: „Cuvîntare rostită la ședința Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia la 11 (24) iunie 1917 în legătură cu revocarea demonstrației",

„La cotitură" și altele, Lenin sfătuiește partidul să acumuleze forțe, să nu treacă în mod pripit la acțiune decisivă, să dea dovadă de maximum de fermitate și stăpînire de sine și să nu se lase provocat la o luptă prematură și, ca atare, defavorabilă.

Volumul se încheie cu o serie de articole care cuprind o caracterizare a evenimentelor din iulie de la Petrograd — „Pe ce au putut conta cadeții plecînd din guvern ?", „Trei crize" și altele. Demonstrația din iulie a început în mod spontan, ca un prim răspuns al maselor la cele dintîi știri sosite la Petrograd în legătură cu înfrîngerea ofensivei pe front ; soldații și muncitorii au cerut înlăturarea guvernului provizoriu. Știind că armata și provincia nu sînt dispuse să sprijine capitala, bolșevicii au atras atenția asupra caracterului prematur al unei acțiuni armate. Punîndu-se în fruntea mișcării, ei au avut grijă să-i imprime un caracter pașnic. Cu toate acestea, contrarevoluția, cu sprijinul socialiștilor-revoluționari și al menșevicilor, a dat ordin să fie aduse de pe front unități militare reacționare, care au făcut uz de arme. S-a deschis focul asupra demonstranților, s-a adus bolșevicilor acuzația că au încercat să dea o lovitură de stat, s-a trecut la represaliile împotriva lor, iar ziarele lor au fost suspendate. Făcînd o caracterizare a evenimentelor din iunie și iulie, Lenin a arătat că, formal, ele au fost o demonstrație antiguvernamentală, a cărei forță a marcat o continuă creștere. Dar aceste evenimente n-au fost doar simple demonstrații, ci ceva mai mult decît o demonstrație și mai puțin decît o revoluție ; ele au fost o explozie de revoluție și, totodată, de contrarevoluție. Situația obiectivă în țară, arăta în mod profetic Lenin, este de așa natură, că asemenea crize au să se repete, dacă nu în formă, atunci în conținut, pentru că este cu totul imposibil să se rezolve sarcina revoluției fără a lua măsuri decisive împotriva burgheziei, măsuri pe care numai proletariatul revoluționar în alianță cu țărănimea săracă le poate înfăptui.

Evenimentele din iulie au schimbat în mod radical situația politică din țară : Sovietele, trădate de majoritatea esero-menșevică, au pierdut puterea, contrarevoluția a ieșit pentru moment învingătoare, dualitatea puterii a luat

sfîrșit în favoarea burgheziei. Posibilitatea unei cuceriri pașnice a puterii de către proletariat, prin intermediul Sovietelor, a dispărut. Soarta revoluției, soarta dictaturii proletariatului, urma să fie hotărîtă printr-o insurecție armată victorioasă, la a cărei pregătire a și chemat Lenin partidul bolșevic.

*
* *

În volumul de față se publică pentru prima oară articolele lui Lenin „În legătură cu poziția lui Grimm" și „Rușine !", apărute în 1917 în „Pravda", fără semnătură, cît și „Adaos la articolul «O mică pagină din istoria Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia» de N. K. Krupskaia".

În acest volum au intrat și următoarele lucrări, care au fost incluse pentru prima oară în Opere : „O autobiografie neterminată", „Raport cu privire la bilanțul Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, prezentat la adunarea organizației din Petrograd. 8 (21) mai 1917", „Declarație într-o chestiune de fapt în legătură cu comisia de pe lîngă ziarul «Vpered»", făcută în ședința Comitetului organizației de partid din Petersburg la 30 mai (12 iunie), „Cuvîntare rostită într-o ședință a fracțiunii bolșevice la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. 31 mai (13 iunie) 1917", „Raport cu privire la momentul actual, prezentat la Conferința generală a organizațiilor din armată, de pe front și din spatele frontului, ale P.M.S.D. (b) din Rusia la 20 iunie (3 iulie) 1917". Principalul conținut al acestor documente este lămurirea maselor asupra politicii partidului bolșevic în problemele esențiale ale revoluției, în problema războiului și a păcii, în problema agrară etc. „Noi, bolșevicii — spunea Lenin —, trebuie să explicăm muncitorilor și țăranilor cu răbdare, dar și în mod stăruitor concepțiile noastre... fiecare dintre noi trebuie... să se ocupe cu de toate : să fie și agitator, și propagandist, și organizator al partidului nostru. Numai în felul acesta vom ajunge ca poporul să înțeleagă doctrina

noastră, să scoată învățăminte din experiența sa și să ia în mod efectiv puterea în mîinile sale" (p. 55).

În secțiunea „Materiale pregătitoare" sînt cuprinse următoarele documente: „Teze cu privire la declarația guvernului provizoriu", „În legătură cu congresul Sovietelor", „Planul raportului cu privire la bilanțul Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, prezentat la adunarea organizației din Petrograd în ziua de 8 (21) mai 1917", „Planul rezoluției cu privire la măsurile economice pentru combaterea ruinei", „Proiect de rezoluție a consfătuirii reprezentanților comitetelor raionale și ai unităților militare din Petrograd cu participarea reprezentanților C.C. și ai Comitetului din Petrograd. 10 (23) iunie 1917". Toate aceste documente, cu excepția primelor două, se tipăresc, de asemenea, pentru prima oară în Operele lui V. I. Lenin.

Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

„CRIZA PUTERII"

Întreaga Rusie îşi aduce încă aminte de evenimentele de la 19—21 aprilie, cînd pe străzile Petrogradului era cît pe-aci să se dezlănţuie un război civil [1].

La 21 aprilie guvernul provizoriu [2] a ticluit o nouă hîrtiuţă liniştitoare [3], în care „dădea explicaţii" în legătură cu nota sa anexionistă de la 18 aprilie.

După aceea, majoritatea Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor [4] a hotărît să considere „închis incidentul".

Au mai trecut cîteva zile, şi s-a pus problema constituirii unui guvern de coaliţie. Comitetul executiv s-a împărţit în două părţi aproape egale: 23 din membrii săi s-au pronunţat împotriva unui guvern de coaliţie, iar 22 pentru un asemenea guvern. Incidentul s-a dovedit a fi „închis" numai pe hîrtie [5].

Au mai trecut după aceea încă două zile, şi iată că se produce un nou „incident". Ministrul de război Gucikov, unul dintre conducătorii guvernului provizoriu, şi-a dat demisia. Se spune că demisia întregului guvern provizoriu este un lucru hotărît (în momentul cînd scriem aceste rînduri, nu ştim încă dacă e adevărat că a demisionat întregul guvern). S-a produs iarăşi un „incident", şi încă unul în comparaţie cu care toate „incidentele" anterioare sînt o nimica toată.

Dar cum se explică toate aceste „incidente" ? Nu cumva există aici o cauză fundamentală care duce în mod inevitabil la izbucnirea, unul după altul, a acestor „incidente" ?

O asemenea cauză *există*. Ea constă în aşa-zisa dualitate a puterii, în echilibrul instabil care s-a format în urma înţelegerii intervenite între Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor şi guvernul provizoriu.

Guvernul provizoriu este un guvern al capitaliştilor. El nu poate să renunţe la tendinţa lui spre cuceriri (anexiuni), nu poate să pună capăt printr-o pace democratică acestui război de jaf, nu poate să nu apere profiturile clasei sale (adică ale clasei capitaliştilor), nu poate să nu apere pămînturile moşierilor.

Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor reprezintă alte clase. Majoritatea muncitorilor şi soldaţilor care fac parte din Soviet nu vor un război de jaf, nu sînt interesaţi în profiturile capitaliştilor şi în menţinerea privilegiilor moşierilor. Totodată însă, această majoritate încă mai dă dovadă de încredere în guvernul provizoriu al capitaliştilor, vrea să se înţeleagă cu el, vrea să rămînă în contact cu el.

Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor sînt ele însele un embrion al puterii. Paralel cu guvernul provizoriu, încearcă şi ele să-şi exercite puterea în unele chestiuni. Rezultă astfel un amestec de puteri sau ceea ce numim acum o „criză a puterii".

Lucrurile nu pot să mai meargă multă vreme aşa. Într-o asemenea situaţie, fiecare zi va aduce un nou „incident" şi va crea noi complicaţii. O hîrtiuţă cu menţiunea: incidentul a fost închis — se poate scrie. Dar în viaţa reală aceste incidente nu vor dispărea. Şi aceasta pentru simplul motiv că aici nu poate fi de loc vorba de „incidente", de cazuri întîmplătoare, de lucruri mărunte. Aici avem de-a face cu manifestări exterioare ale unei profunde crize interne. Totul arată că întreaga omenire a ajuns la un impas. Nu există şi nu poate să existe o ieşire din acest război tîlhăresc dacă nimeni nu se hotărăşte să aplice măsurile propuse de socialiştii-internaţionalişti.

Poporului rus i se prezintă acum, pentru rezolvarea „crizei puterii", trei căi. Unii spun: lăsaţi lucrurile să meargă cum au mers şi pînă acum, încredeţi-vă şi mai mult în guvernul provizoriu. Se prea poate ca el să ameninţe cu demisia tocmai pentru a sili Sovietul să spună:

avem şi mai multă încredere în voi. Guvernul provizoriu vrea să se lase implorat : veniţi şi stăpîniţi, ce ne-am face noi fără voi...

A doua cale este aceea a unui guvern de coaliţie. Să împărţim portofoliile ministeriale cu Miliukov & Co., să introducem în guvern cîţiva oameni de-ai noştri, şi atunci totul o să meargă altfel decît pînă acum.

A treia cale o propunem noi : să fie schimbată întreaga politică a Sovietelor, să se renunţe la atitudinea de încredere în capitalişti şi *întreaga putere să fie trecută în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor.* Prin schimbarea unor *persoane* nu se va ajunge la nimic, trebuie schimbată *politica.* Este necesar să vină la putere o altă clasă. Toată lumea va avea încredere într-un guvern al muncitorilor şi soldaţilor, fiindcă oricine înţelege că muncitorul şi ţăranul sărac nu vor să jefuiască pe nimeni. Numai în felul acesta poate fi grăbită terminarea războiului, numai în felul acesta putem să ieşim din actuala ruină economică.

Toată puterea în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor ! Nici o încredere în guvernul capitaliştilor !

Cu fiecare „incident", cu fiecare zi ce trece, cu fiecare oră se va confirma *justeţea* acestui cuvînt de ordine.

„Pravda" nr. 46
din 15 (2) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

FINLANDA ŞI RUSIA

Atitudinea Finlandei faţă de Rusia a devenit o problemă deosebit de actuală. Guvernul provizoriu *n-a ştiut* să satisfacă cerinţele poporului finlandez, care *deocamdată* nu cere despărţirea, ci doar o largă autonomie.

Politica nedemocratică, anexionistă, promovată de guvernul provizoriu, a fost formulată şi „apărată", zilele acestea, de „Raboceaia Gazeta" [6]. Şi ea a făcut lucrul acesta în aşa fel, că nici nu putea să-şi compromită mai bine „clientul". Aceasta este într-adevăr o problemă fundamentală, care prezintă o importanţă de stat, şi asupra ei trebuie să ne oprim cu toată atenţia.

„Comitetul de organizare — citim în „Raboceaia Gazeta" nr. 42 — este de părere că problema relaţiilor dintre Finlanda şi statul rus în ansamblu poate şi trebuie să fie rezolvată numai printr-o înţelegere între Seimul finlandez şi Adunarea constituantă. Iar pînă atunci tovarăşii finlandezi" (Comitetul de organizare a stat de vorbă cu social-democraţii finlandezi) „nu trebuie să uite că, în caz de întetire a tendinţelor separatiste în Finlanda, s-ar putea ca tendinţele centraliste ale burgheziei ruse să devină mai accentuate".

Acesta este punctul de vedere al capitaliştilor, al burgheziei, al cadeţilor [7], şi nicidecum al proletariatului. Programul partidului social-democrat, şi anume § 9 al acestui program, care recunoaşte tuturor naţiunilor din acest stat dreptul la autodeterminare, a fost aruncat peste bord de social-democraţii menşevici. În realitate, ei au renunţat la acest program şi au trecut în mod efectiv de partea burgheziei, aşa cum au procedat şi în problema înlocuirii ar-

matei permanente cu înarmarea generală a poporului etc.

Capitaliştii, burghezia, inclusiv partidul cadeţilor, n-au recunoscut niciodată naţiunilor dreptul de autodeterminare politică, adică *libertatea de a se despărţi* de Rusia.

Partidul social-democrat *a recunoscut* acest drept în § 9 al programului său, adoptat în 1903 [8].

Dacă Comitetul de organizare [9] „a îndrumat" pe social-democraţii din Finlanda spre o „înţelegere" între Seimul finlandez şi Adunarea constituantă, înseamnă că, în această problemă, el a trecut de partea burgheziei. Pentru a ne convinge pe deplin de acest lucru, este de ajuns să comparăm cu atenţie poziţia adoptată de *toate* clasele şi partidele principale.

Ţarul, cei de dreapta, monarhiştii nu sînt pentru o înţelegere între Seim şi Adunarea constituantă, ci pentru supunerea directă a Finlandei faţă de naţiunea rusă. Burghezia republicană este pentru *o înţelegere* între Seimul finlandez şi Adunarea constituantă. Proletariatul conştient şi social-democraţii care au rămas *credincioşi* programului lor cer ca Finlandei şi tuturor celorlalte naţionalităţi lipsite de drepturi depline să li se recunoască *libertatea de despărţire* de Rusia. Acesta este tabloul indiscutabil, clar şi precis al situaţiei. Sub lozinca unei „înţelegeri" care nu rezolvă absolut nimic — căci ce-i de făcut în caz că *nu* se va ajunge la o înţelegere ? —, burghezia promovează aceeaşi politică de supunere, practicată de ţarism, aceeaşi politică de anexiuni.

Căci Finlanda a fost anexată de ţarii ruşi pe baza unor tranzacţii încheiate cu Napoleon, sugrumătorul revoluţiei franceze etc. Dacă sîntem într-adevăr împotriva anexiunilor, atunci trebuie să spunem : *libertate de despărţire pentru Finlanda !* Cînd vom fi spus şi vom fi realizat acest lucru, *atunci* — şi numai atunci ! — „înţelegerea" cu Finlanda va fi într-adevăr benevolă, liberă, va fi într-adevăr o înţelegere, şi nu o înşelăciune.

Numai cei egali pot să încheie între ei o înţelegere. Pentru ca ea să fie într-adevăr o înţelegere, şi nu o supunere camuflată prin vorbe, este nevoie de o adevărată egalitate în drepturi a *celor două* părţi, adică este necesar ca atît

Rusia cît *şi Finlanda* să aibă dreptul de a *nu* fi de acord. Aceasta este limpede ca lumina zilei.

Numai „libertatea de despărţire" exprimă acest drept: numai o Finlandă care dispune de libertatea de a se despărţi este cu adevărat în stare să încheie cu Rusia „o înţelegere" menită să stabilească dacă ea trebuie să se despartă. Cine *nu* ţine seama de această condiţie, cine *nu* recunoaşte libertatea de despărţire şi se mulţumeşte doar să pledeze pentru „înţelegere" se înşală pe sine şi înşală şi poporul.

Comitetul de organizare ar fi trebuit să le spună clar finlandezilor dacă recunoaşte sau nu libertatea de despărţire. El a muşamalizat această chestiune, după procedeul cadeţilor, şi a renegat astfel libertatea de despărţire. Ar fi trebuit ca el să atace burghezia rusă, pentru că ea refuză să acorde naţiunilor subjugate dreptul la despărţire, ceea ce *echivalează cu anexionismul.* Or, în loc să facă acest lucru, Comitetul de organizare îi atacă pe finlandezi, avertizîndu-i că tendinţele „separate" (trebuia să spună: separatiste) vor face ca tendinţele centraliste să devină şi mai pronunţate!! Cu alte cuvinte, Comitetul de organizare îi ameninţă pe finlandezi cu întărirea burgheziei velicoruse anexioniste; or, tocmai acest lucru au făcut întotdeauna cadeţii, tocmai sub acest steag promovează Rodicev & Co. anexionismul *lor.*

Iată o explicaţie practică concludentă pentru problema anexiunilor, despre care vorbesc astăzi „cu toţii", temîndu-se să pună problema în mod deschis şi precis. *Cine este împotriva libertăţii de despărţire este pentru anexiuni.*

Ţarii au folosit în politica lor de anexiuni mijloace brutale, schimbînd un popor cu altul pe baza unei înţelegeri cu alţi monarhi (împărţirea Poloniei, tranzacţia încheiată cu Napoleon în legătură cu Finlanda etc.), aşa cum făceau moşierii între ei schimb de ţărani iobagi. Devenind republicană, burghezia duce *aceeaşi* politică de anexiuni, însă într-o formă mai rafinată şi mai camuflată: ea *promite* că va ajunge la „o înţelegere", *însă* cu prilejul înţelegerii *răpeşte* singura garanţie reală pentru o adevă-

rată egalitate în drepturi, şi anume : libertatea de despărţire. Comitetul de organizare se tîrăşte în coada burgheziei şi de fapt trece de partea ei. (De aceea „Birjevka“ [10], care a reprodus tot ce este esenţial din articolul publicat de „Raboceaia Gazeta“ şi a lăudat răspunsul dat finlandezilor de către Comitetul de organizare, a avut perfectă dreptate cînd a calificat acest răspuns drept „o lecţie de democraţie rusă“ pentru finlandezi. „Raboceaia Gazeta“ a meritat acest sărut al „Birjevkăi“.)

La conferinţa sa — într-o rezoluţie cu privire la problema naţională — partidul proletariatului (bolşevicii) a confirmat încă o dată libertatea de despărţire [11].

Felul în care sînt grupate clasele şi partidele este clar. Micii burghezi se lasă speriaţi de spectrul ce i se năzare unei burghezii speriate — iată care este, în esenţă, politica social-democraţilor menşevici şi a socialiştilor-revoluţionari. Ei „se tem“ de libertatea de despărţire. Proletarii conştienţi *nu* se tem de ea. Şi Norvegia, şi Suedia au avut de cîştigat cînd Norvegia, în 1905, s-a despărţit în mod liber de Suedia : a crescut sentimentul de încredere între cele două naţiuni ; ele s-au apropiat de bunăvoie una de alta, au dispărut absurdele şi dăunătoarele fricţiuni dintre ele, a sporit *puterea de atracţie* între cele două naţiuni în domeniul relaţiilor economice, politice, culturale şi sociale, s-a întărit alianţa frăţească dintre muncitorii din ambele ţări.

Tovarăşi muncitori şi ţărani ! Nu vă lăsaţi amăgiţi de politica anexionistă dusă de capitaliştii ruşi, de Gucikov, de Miliukov şi de guvernul provizoriu faţă de Finlanda, Kurlanda, Ucraina etc. ! Să nu vă temeţi să recunoaşteţi libertatea de despărţire pentru toate aceste naţiuni. Nu prin violenţă trebuie atrase celelalte popoare într-o uniune cu velicoruşii, ci numai printr-o înţelegere cu adevărat benevolă, cu adevărat liberă, *care nu este posibilă* fără libertatea de despărţire.

Cu cît Rusia va fi mai liberă, cu cît republica noastră va recunoaşte în mod mai categoric libertatea de despărţire pentru naţiunile nevelicoruse, cu atît celelalte naţiuni se vor simţi mai puternic *atrase* spre o unire cu noi, cu atît

vor fi mai puţine fricţiuni, cu atît vor fi mai rare cazurile de despărţire reală, cu atît va fi mai scurtă durata pentru care se vor despărţi unele dintre naţiuni, cu atît va fi mai strînsă şi mai trainică, în ultimă analiză, uniunea frăţească dintre republica proletar-ţărănească rusă şi republicile oricăror alte naţiuni.

„Pravda" nr. 46
din 15 (2) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

SCRISOARE CĂTRE REDACŢIE

Ieri ziarele burgheze au publicat din nou informaţii inexacte, în care se spune că am promis să vorbesc duminică 30 aprilie în faţa delegaţilor de pe front[12]. Eu *nu* am făcut asemenea promisiuni. Din motive de boală *n-am să pot* lua cuvîntul. Rog să se dea crezare *numai* informaţiilor publicate de „Pravda“ [13] şi numai declaraţiilor semnate de mine : altminteri nu pot să lupt împotriva neadevărului, a inexactităţilor şi incorectitudinii.

N. Lenin

„Pravda“ nr. 46
din 15 (2) mai 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

O ÎNCERCARE DE APĂRARE A IMPERIALISMULUI CAMUFLATĂ CU VORBE FRUMOASE

Tocmai o asemenea încercare este apelul, apărut azi în ziare, pe care Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd îl adresează socialiştilor din toate ţările [14]. Vorbe împotriva imperialismului găseşti în el cîte vrei, dar ele sînt complet anihilate printr-o singură propoziţie, care glăsuieşte precum urmează :

„Guvernul provizoriu al Rusiei revoluţionare şi-a însuşit această platformă" (şi anume : platforma unei păci fără anexiuni şi fără contribuţii, pe baza dreptului de autodeterminare al popoarelor).

În această propoziţie se află toată esenţa. Şi ea constituie o încercare de a apăra imperialismul *rus*, de a-l camufla şi a-l prezenta în culori trandafirii. Fiindcă, în realitate, guvernul nostru provizoriu nu numai că nu şi-a „însuşit" platforma unei păci fără anexiuni, dar o şi calcă în picioare, zi de zi şi ceas de ceas.

Guvernul nostru provizoriu a declarat „în mod diplomatic" că renunţă la anexiuni — întocmai ca şi guvernul capitaliştilor germani, întocmai ca şi tîlharii de Wilhelm şi Bethmann-Hollweg. În vorbe, *ambele* guverne au renunţat la anexiuni. În mod practic însă, *amîndouă* continuă să ducă o politică de anexiuni : guvernul capitalist german ţine în stăpînire cu forţa Belgia, o parte din Franţa, Serbia, Muntenegru, Romînia, Polonia, districtele daneze, Alsacia etc. ; guvernul capitalist rus ţine în stăpînire cu forţa o parte din Galiţia, Armenia turcească, Finlanda, Ucraina etc. Guvernul capitalist englez este cel mai ane-

Россійская Соціалъ-Демократическая Рабочая Партія.

ПРАВДА

ОРГАНЪ
Центральнаго Комитета
Петербургскаго Комитета
Р. С.-Д. Р. П.

Среда. 16-го Мая (3 мая ст. ст.) 1917 г. ЕЖЕДНЕВНАЯ ГАЗЕТА Цѣна № 8 коп. № 42

Каждая партійная организація должна организовать широкое распространеніе своего центральнаго органа—„Правды".

Каждый членъ партіи долженъ стать подписчикомъ „Правды".

Каждый членъ партіи долженъ организовать коллективную подписку на „Правду".

Защита интеграизма, прикрытая добровольной фразами.

Нашими газетами опубликованы Нотa Комитета Четверного Союза (т.е. Союза Дев. съ союзниками) и ответъ страны, капитулировавшей отъ тысячъ Союза крупныхъ измѣнниковъ полнаго безсилія, но что это самое сегодня не этого одной маленькой фразой, которая гласитъ:

„Временное Правительство революционной Россіи успѣло это подтвердить" (читать: подтвержу вчера безъ колебаній и непосредственно ради новой самозащитной передышки).

Быть ли этой фразѣ или нѣтъ. И это фраза есть защита русскаго империализма, что и его предатели и предприниматели. Шаг за шагомъ наше Временное Правительство не только на „словахъ" декларацiями вновь заявило, что оно, по существу, не измѣнило ни своихъ завоевательныхъ и грабительскихъ стремленiй, но и на самомъ дѣлѣ оно продолжаетъ политику своихъ предшественниковъ, Милюкова и К°. Оно самымъ дѣломъ подтвердило желанiе „довести до конца" войну для завоеванiя Константинополя, Армянскихъ вилайетовъ, Галиціи, Месопотамiи, Персiи, Палестины, Сиріи, Аравіи и пр., русскими войсками, русскими штыками, русскими жертвами, русскою кровью, русскими деньгами, русскими снарядами, русскими пушками, русскими пулеметами, русскими аэропланами, русскими броненосцами, русскими подводными лодками, русскими минами, русскими минными заградителями, русскими крейсерами, русскими эскадренными миноносцами, русскими транспортами, русскими госпиталями, русскими санитарами, русскими сестрами милосердія, русскими священниками, русскими попами, русскими муллами, русскими раввинами, русскими знаменами, русскими полками, русскими дивизіями, русскими корпусами, русскими арміями, русскими фронтами, русскими солдатами, русскими офицерами, русскими генералами, русскими Георгіевскими кавалерами, русскими Георгіевскими знаменами, русскими Георгіевскими оркестрами музыки, русскими Георгіевскими трубами, русскими Георгіевскими барабанами, русскими Георгіевскими литаврами, русскими Георгіевскими тарелками, русскими Георгіевскими треугольниками, русскими Георгіевскими бубнами, русскими Георгіевскими колокольчиками, русскими Георгіевскими бубенчиками, русскими Георгіевскими ленточками, русскими Георгіевскими бантами, русскими Георгіевскими розетками, русскими Георгіевскими значками, русскими Георгіевскими медалями, русскими Георгіевскими крестами, русскими Георгіевскими кавалерами, русскими Георгіевскими кавалерами, русскими Георгіевскими кавалер

xionist din lume, fiindcă el menţine cu forţa, în cadrul imperiului englez, cel mai mare număr de populaţii: India (cu 300 000 000 de locuitori), Irlanda etc., Mesopotamia turcească, coloniile germane din Africa etc.

Apelul Comitetului executiv aduce un imens prejudiciu cauzei revoluţiei şi cauzei proletariatului, fiindcă, vorbind despre anexiuni, spune un neadevăr camuflat prin vorbe deosebit de frumoase. În primul rînd, apelul nu face distincţie între renunţarea în vorbe (în acest sens, *toate* guvernele capitaliste din lume, fără excepţie, şi-au „însuşit" „platforma unei păci fără anexiuni") *şi renunţarea în practică la anexiuni* (în acest sens, *nici un* guvern capitalist din lume n-a renunţat la anexiuni). În al doilea rînd, apelul — pe nedrept, fără temei şi contrar adevărului — prezintă într-o lumină favorabilă guvernul provizoriu al capitaliştilor *din Rusia*, cînd ştiut este că el nu este cu nimic mai bun (şi, probabil, nici mai rău) decît celelalte guverne capitaliste.

Încercarea de a camufla cu vorbe frumoase un adevăr neplăcut reprezintă tot ce poate fi mai dăunător şi mai periculos pentru cauza proletariatului, pentru cauza maselor muncitoare. Adevărul, oricît de amar ar fi el, trebuie privit drept în faţă. O politică ce nu satisface această condiţie are urmări din cele mai funeste.

Adevărul în problema anexiunilor constă tocmai în faptul că *toate* guvernele capitaliste, printre care şi guvernul provizoriu al Rusiei, înşală poporul, *făcînd promisiuni* că renunţă la anexiuni şi continuînd *în practică* politica lor de anexiuni. Orice om cît de cît priceput îşi va da lesne seama de acest adevăr dacă se va apuca să întocmească o *listă completă* a anexiunilor efectuate fie şi de numai *trei* ţări: Germania, Rusia şi Anglia.

Faceţi o încercare, domnilor!

Cine nu face acest lucru, cine caută, pe nedrept, să scoată basma curată *propriul* său guvern şi să ponegrească pe celelalte devine în practică un apărător al imperialismului.

În încheiere ţinem să semnalăm că sfîrşitul apelului conţine de asemenea „o lingură de fiere", şi anume afirmaţia că, „oricît de mari ar fi divergenţele de păreri care

au dezbinat socialismul de-a lungul celor trei ani de război, nici o fracţiune a proletariatului nu trebuie să înceteze a participa la lupta comună pentru pace".

Şi asta este, din păcate, o vorbă frumoasă, o vorbă goală şi lipsită de orice conţinut. Şi Plehanov şi Scheidemann ne asigură că „luptă pentru pace", şi încă pentru o „pace fără anexiuni". Dar cine nu vede că, în realitate, fiecare din ei îşi apără propriul său guvern imperialist, care se află în slujba capitaliştilor? Ce vor avea de cîştigat clasele de oameni ai muncii dacă le vom spune un neadevăr dulceag şi vom căuta să le ascundem faptul că Plehanovii şi Scheidemanii au trecut de partea *propriilor lor* capitalişti? Nu este oare evident că a ascunde în felul acesta adevărul echivalează cu a prezenta într-o lumină plăcută imperialismul şi pe apărătorii lui?

„Pravda" nr. 47
din 16 (3) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

UN DOCUMENT REGRETABIL

Apelul către armată adresat de către Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi publicat ieri în ziare este o nouă dovadă de trecere a conducătorilor Sovietului — a narodnicilor [15] şi a menşevicilor — de partea burgheziei imperialiste ruse.

Confuzia de idei care domneşte în acest apel este de-a dreptul uluitoare. Numai nişte oameni care şi-au îmbuiat complet capul cu frazeologia „revoluţionară" pot să nu observe acest lucru.

„... Poporul muncitor n-avea nevoie de război. Nu el a fost acela care l-a început. Războiul a fost pus la cale de către monarhii şi capitaliştii din toate ţările..."

Adevărat. Chiar aşa e. Şi, cînd apelul „cheamă la insurecţie, la revoluţie pe muncitorii şi ţăranii din Germania şi din Austro-Ungaria", salutăm şi noi, din tot sufletul, o asemenea chemare, fiindcă prezintă o lozincă justă.

Dar cum poţi să spui, o dată cu acest adevăr incontestabil, următorul *neadevăr strigător la cer:*

„...Voi (soldaţii ruşi) apăraţi cu pieptul vostru nu pe ţar, nu pe alde Protopopov şi Rasputin, *nu pe bogaţi — pe moşieri şi pe capitalişti...*"

Cuvintele subliniate de noi aici sînt un neadevăr vădit, de-a dreptul revoltător.

Căci dacă poporul muncitor „n-are nevoie" de război, dacă acest război a fost pus la cale *nu numai* de monarhi, ci şi de „capitaliştii *din toate* ţările" (după cum se afirmă

cît se poate de categoric în apelul lansat de Soviet), atunci este evident că, atîta timp cît oricare dintre popoare tolerează la el acasă, în acest război, un guvern al capitaliştilor, el „apără" *tocmai* pe capitalişti.

Una din două : *sau* „vinovaţi" de acest război sînt numai capitaliştii austro-germani. Dacă aceasta este părerea conducătorilor narodnici şi menşevici ai Sovietului din Petrograd, înseamnă că ei alunecă cu totul pe poziţia lui Plehanov, a acestui Scheidemann al Rusiei. În acest caz ar trebui şterse, ca un neadevăr, cuvintele prin care se spune că războiul a fost „pus la cale" de „capitaliştii din toate ţările". În acest caz ar trebui respinsă cu toată tăria, ca un neadevăr, lozinca „pace fără anexiuni", fiindcă pentru o asemenea politică ar fi justă lozinca : germanilor să li se ia anexiunile lor germane, iar englezii şi ruşii să-şi menţină (şi să-şi sporească) anexiunile lor engleze şi ruse.

Sau acest război a fost într-adevăr pus la cale de „capitaliştii din toate ţările". Dacă conducătorii narodnici şi menşevici ai Sovietului *nu* tăgăduiesc acest adevăr incontestabil, atunci nu trebuie tolerat revoltătorul neadevăr că soldaţii ruşi, atîta timp cît tolerează un guvern al capitaliştilor, „nu" apără pe capitalişti.

Atunci trebuie să li se spună adevărul *şi* soldaţilor ruşi (şi nu numai celor austro-germani) : tovarăşi soldaţi, atîta timp cît tolerăm la noi în ţară un guvern al capitaliştilor, atîta timp cît tratatele secrete ale ţarului sînt considerate drept sacrosancte, noi ducem tocmai un război imperialist, un război de cotropire, „*apărăm*" tratatele tîlhăreşti încheiate de fostul ţar Nicolaie cu capitaliştii anglo-francezi.

Este un adevăr amar, dar ăsta-i adevărul. Poporului trebuie să i se spună adevărul. Numai atunci i se vor deschide ochii şi *va învăţa* să lupte împotriva neadevărului.

Dar, dacă priviţi problema şi sub alt aspect, vă veţi convinge o dată mai mult de completa duplicitate a apelului lansat de Soviet. Acest apel îndeamnă „la insurecţie" pe muncitorii şi ţăranii din Germania. Foarte bine. Dar la insurecţie *împotriva* cui ? Oare numai împotriva lui Wilhelm ?

Dar dacă în locul lui Wilhelm ar veni la putere Gucikovii şi Miliukovii germani, adică reprezentanţii clasei ca-

pitaliste germane, ar putea acest lucru să schimbe caracterul anexionist al războiului în ce privește Germania? Bineînțeles că nu. Fiindcă toată lumea știe — și apelul Sovietului recunoaște — că războiul „a fost pus la cale de către monarhii *și capitaliștii* din toate țările". Prin urmare, răsturnarea monarhilor nu schimbă absolut cu nimic caracterul războiului dacă puterea trece în mîinile capitaliștilor. Anexarea Belgiei, Serbiei etc. nu încetează să fie o anexiune dacă în locul lui Wilhelm vin cadeții germani, tot așa cum anexarea Hivei, Buharei, Armeniei, Finlandei, Ucrainei etc. n-a încetat să fie anexiune prin faptul că locul lui Nicolaie a fost luat de cadeții ruși, de capitaliștii ruși.

Și acum să facem o altă presupunere, ultima cu putință, și anume că apelul Sovietului îndeamnă pe muncitorii și țăranii germani la insurecție nu numai împotriva lui Wilhelm, dar și împotriva capitaliștilor germani. În acest caz, noi răspundem: iată un îndemn potrivit, o chemare justă. Sîntem întru totul de acord cu proclamarea ei. Dar un lucru vreau să vă întreb pe dv., stimați cetățeni Cernov, Ciheidze și Țereteli: este just, este rațional, este demn să chemi pe germani la insurecție împotriva capitaliștilor, iar *tu, la tine acasă, să sprijini un guvern al capitaliștilor?*

Nu vă temeți dv., stimați concetățeni, că muncitorii germani o să vă acuze de nesinceritate și chiar (ferească sfîntul!) de duplicitate?

Nu vă temeți că muncitorii germani vor spune: la noi n-a izbucnit încă revoluția, noi n-am ajuns încă pînă acolo încît să avem Soviete de deputați ai muncitorilor și soldaților care să trateze în mod deschis cu capitaliștii chestiunea puterii. Dacă voi, frați ruși, ați și ajuns pînă acolo, de ce ne adresați nouă îndemnuri la „insurecție" (care e o treabă grea, sîngeroasă, anevoioasă), iar voi *nu luați pe cale pașnică puterea* din mîinile lui Lvov & Co., care au și declarat că sînt gata să plece? Vă referiți la revoluția din Rusia, dar dv., stimați cetățeni Cernov, Ciheidze și Țereteli, ați studiat totuși socialismul și știți foarte bine că revoluția dv. a adus *deocamdată* la putere pe *capitaliști*. Nu comiteți o triplă nedreptate cînd, în numele revoluției ruse, care a dat puterea în mîna capitaliștilor-imperialiști

ruşi, ne cereţi nouă, germanilor, să facem revoluţie împotriva capitaliştilor-imperialişti ? Nu reiese oare că la voi „internaţionalismul", „revoluţionarismul" sînt „articol de export" ? — că pentru germani consideraţi nimerită revoluţia împotriva capitaliştilor, iar pentru ruşi (cu toate că în Rusia clocoteşte revoluţia) *o înţelegere* cu capitaliştii ?

Cernov, Ciheidze şi Ţereteli au alunecat definitiv pe poziţia apărării imperialismului rus.

Este regretabil, dar ăsta-i adevărul.

„Pravda" nr. 47
din 16 (3) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CUM ÎNCEARCĂ UNII SĂ ÎNSPĂIMÎNTE POPORUL CU GOGORIŢE BURGHEZE

Ziarele capitaliştilor, în frunte cu „Reci“ [16], fac tot ce le stă în putinţă pentru a înspăimînta poporul cu spectrul „anarhiei“. Nu e zi în care „Reci“ să nu se plîngă împotriva anarhiei, să nu amplifice ştirile şi zvonurile în legătură cu unele cazuri izolate, cu totul neînsemnate, de tulburare a ordinii şi să nu încerce să înspăimînte poporul cu spectrul ce i se năzare burghezului îngrozit.

La zarva stîrnită de „Reci“ şi de celelalte publicaţii capitaliste se asociază şi ziarele narodnicilor (printre care şi acelea ale socialiştilor-revoluţionari [17]), şi ale menşevicilor, care s-au lăsat intimidate. În editorialul lui de azi, ziarul „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov“ [18], ai cărui conducători în momentul de faţă fac parte din aceste partide, trece definitiv de partea celor ce răspîndesc „gogoriţe burgheze“, ajungînd pînă acolo încît face următoarea afirmaţie care... ca să ne exprimăm mai delicat... este vădit exagerată :

„În armată are loc un proces de descompunere. Pe alocuri s-a trecut la ocuparea în mod dezordonat a pămînturilor, la nimicirea şi jefuirea vitelor şi a inventarului. Procedeele samavolnice devin tot mai frecvente...“.

Prin procedee samavolnice, narodnicii şi menşevicii — aceste partide ale micii burghezii — înţeleg, printre altele, luarea, pe loc, în stăpînire a întregului pămînt de către ţărani, fără să mai aştepte convocarea Adunării constituante. Tocmai această sperietoare („samavolnicia“) a fost lansată, după cum se ştie, de ministrul Şingarev în celebra

sa telegramă care, la timpul ei, a făcut ocolul întregii prese (vezi „Pravda" nr. 33) *.

Samavolnicie, anarhie... ce cuvinte teribile! Dar narodnicul sau menşevicul care vrea *să gîndească* ar face bine să reflecteze puţin asupra următoarei probleme.

Înainte de revoluţie, pămînturile se aflau în stăpînirea moşierilor. Această situaţie *nu* se numea anarhie. Dar la ce a dus *această* situaţie? La un faliment pe toată linia, la „anarhie" în cel mai adevărat sens al cuvîntului, adică la o totală ruină a ţării, la ruinarea şi pieirea majorităţii populaţiei.

Se poate oare concepe *o altă* ieşire din această situaţie în afară de lupta desfăşurată cu maximum de energie, cu iniţiativă şi hotărîre de către *majoritatea* populaţiei? Este limpede că nu.

Şi ce rezultă pînă la urmă?

1) Partizanii ţarului vor ca la sate întreaga putere s-o deţină moşierii şi ca întregul pămînt să rămînă în mîinile lor. Ei *nu* se tem de „anarhia" pe care ar provoca-o, într-adevăr, o asemenea situaţie.

2) Cadetul Şingarev, ca reprezentant al tuturor capitaliştilor şi moşierilor (cu excepţia unui mic număr de ţarişti), se pronunţă pentru instituirea unor „camere agricole de conciliere pe lîngă comitetele de aprovizionare ale plăşilor, cu misiunea de a ajunge la o înţelegere de bunăvoie între agricultori şi proprietarii funciari" (vezi telegrama adresată de el). Politicienii mic-burghezi — narodnicii şi menşevicii — urmează de fapt îndemnul lui Şingarev, sfătuindu-i pe ţărani „să aştepte" pînă ce va fi convocată Adunarea constituantă şi calificînd drept „anarhie" orice confiscare imediată a pămînturilor la sate, efectuată de către înşişi ţăranii.

3) Partidul proletariatului („bolşevicii") se pronunţă pentru imediata luare în stăpînire de către ţărani a pămînturilor la sate şi recomandă ca ei să procedeze pe cît se poate în mod organizat. Noi nu vedem în aceasta o manifestare de „anarhie", căci tocmai o asemenea hotărîre,

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 236. — *Nota red.*

şi numai ea, este conformă cu *voinţa majorităţii* populaţiei locale.

De cînd o hotărîre luată de majoritate se numeşte „anarhie" ? ? Nu este mai just să numim anarhie o hotărîre luată *de minoritate*, aşa cum propun, în diferite forme, *atît* ţariştii, *cît şi* Şingarevii ?

Căci, dacă Şingarev vrea să-i oblige pe ţărani „să se împace" „de bunăvoie" cu moşierii, înseamnă că asta este o hotărîre luată de o minoritate, dat fiind că, în Rusia, la o familie de mare moşier revin, în medie, trei sute de familii ţărăneşti. Dacă eu propun celor trei sute de familii „să se înţeleagă" „de bunăvoie" cu o familie de mare exploatator, înseamnă că propun o hotărîre pe placul minorităţii, o hotărîre anarhică.

Dv., domnilor capitalişti, prin vociferările astea împotriva „anarhiei" încercaţi să ascundeţi faptul că apăraţi interesele unui ins împotriva intereselor a trei sute. Iată miezul problemei.

Ni se va obiecta, poate : dar dv. vreţi ca problema să fie rezolvată numai de către populaţia locală, fără a mai aştepta să fie convocată Adunarea constituantă ! iată în ce constă anarhia !

Răspundem : dar Şingarev ce vrea ? Vrea şi el ca problema să fie rezolvată de către populaţia locală („printr-o înţelegere de bunăvoie" între ţărani şi moşieri), şi tot fără a mai aştepta să fie convocată Adunarea constituantă !

În chestiunea aceasta, între noi şi Şingarev nu există nici o deosebire : şi el, şi noi sîntem pentru o rezolvare definitivă de către Adunarea constituantă şi pentru o rezolvare prealabilă — şi transpunerea ei în viaţă — de către populaţia locală. Deosebirea dintre noi şi Şingarev constă numai în faptul că noi spunem : trei sute trebuie să hotărască, iar unul să se supună, în timp ce dînsul spune : dacă vor hotărî cei trei sute, înseamnă că se comite o „samavolnicie" ; cei trei sute trebuie „să se declare de acord" cu unul.

Cît de mult trebuie să fi decăzut narodnicii şi menşevicii ca să ajute pe cei de teapa lui Şingarev & Co. în răspîndirea unor asemenea gogoriţe burgheze !

Teama de popor — iată ce anume îi determină pe ei să recurgă la asemenea gogoriţe.

N-avem de ce să ne temem de popor. Cînd majoritatea muncitorilor şi ţăranilor ia o hotărîre, *nu* înseamnă că e anarhie. O asemenea hotărîre este singura chezăşie posibilă pentru democraţie în general şi pentru adoptarea cu succes a unor măsuri menite să ne scape de ruină în special.

Scris la 3 (16) mai 1917

Publicat la 17 (4) mai 1917 în ziarul „Pravda" nr. 48

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

O AUTOBIOGRAFIE NETERMINATĂ[19]

Tovarăşi ! Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd mi-a trimis scrisoarea voastră din 24 aprilie 1917. În această scrisoare mă întrebaţi „de unde sînt de fel, pe unde am fost, dacă am fost deportat şi, dacă am fost, pentru ce anume ? În ce fel m-am întors în Rusia şi ce activitate desfăşor în momentul de faţă, adică dacă ea vă este folositoare sau dăunătoare".

Vă voi răspunde la toate aceste întrebări, în afară de ultima, fiindcă voi singuri puteţi să judecaţi dacă activitatea mea vă este folositoare sau nu.

Mă numesc Vladimir Ilici Ulianov.

M-am născut la Simbirsk, la 10 aprilie 1870. În primăvara anului 1887, fratele meu mai mare, Alexandru, a fost condamnat şi executat de oamenii lui Alexandru al III-lea pentru un atentat la viaţa lui, care a avut loc la 1 martie 1887. În decembrie 1887 am fost arestat, pentru prima oară, şi exmatriculat din Universitatea din Kazan pentru participare la tulburările studenţeşti ; după aceea am fost expulzat din acest oraş.

În decembrie 1895 am fost arestat, pentru a doua oară, pentru propaganda social-democrată desfăşurată în rîndurile muncitorilor din Petersburg... *

Scris nu mai devreme de 4 (17) mai 1917

Publicat pentru prima oară la 16 aprilie 1927, în ziarul „Pravda" nr. 86

Se tipăreşte după manuscris

* În acest loc manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

ÎN AJUN [20]

Maşina „de conciliere" lucrează din plin. Narodnicii şi menşevicii muncesc în sudoarea frunţii lor la întocmirea listei de miniştri ! Sîntem în ajunul formării unui „nou" guvern...

Dar, vai ! El se va deosebi prea puţin de cel precedent. Guvernul capitaliştilor îşi va asigura o anexă de miniştri mic-burghezi, narodnici şi menşevici, care s-au lăsat antrenaţi în sprijinirea războiului imperialist.

Se vor debita mai multe fraze, se va imprima un nou fast, se vor face promisiuni solemne, se va porni o zarvă pestriţă pe tema unei „păci fără anexiuni" — şi nu se va manifesta nici urmă de hotărîre, fie şi în sensul de a enumera în mod exact, fără ocol, deschis, în conformitate cu adevărul, anexiunile *efective* operate, să zicem, de trei ţări : Germania, Rusia şi Anglia.

Să te amăgeşti pe tine însuţi cu utopia unei sprijiniri a capitaliştilor de către ţărănime (ţăranii înstăriţi nu reprezintă încă ţărănimea...), cu utopia unei „ofensive" pe front (în numele unei „păci fără anexiuni"...), — credeţi că mult timp vor fi de ajuns toate acestea, cetăţeni foşti şi viitori miniştri ?

„Pravda" nr. 49
din 18 (5) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

AU UITAT CEEA CE ERA MAI IMPORTANT

(PLATFORMA MUNICIPALĂ
A PARTIDULUI PROLETARIATULUI)

Cu prilejul apropiatelor alegeri pentru dumele raionale, ambele partide democrate mic-burgheze — narodnicii şi menşevicii — au dat publicităţii mult trîmbiţatele lor platforme. Aceste platforme nu diferă cu nimic, prin natura lor, de acelea ale partidelor burgheze din Europa, care se îndeletnicesc cu captarea maselor credule şi înapoiate ale alegătorilor din rîndurile micilor proprietari etc., cum face, de pildă, în Franţa „partidul radical şi radical-socialist" [21]. Aceleaşi fraze sforăitoare, aceleaşi promisiuni solemne, aceleaşi formulări confuze, aceeaşi trecere sub tăcere sau omisiune a ceea ce este mai important, şi anume *a condiţiilor reale* pentru aducerea la îndeplinire a acestor promisiuni.

În momentul de faţă, aceste condiţii reale sînt următoarele: 1) războiul imperialist; 2) existenţa unui guvern al capitaliştilor; 3) imposibilitatea de a lua măsuri serioase pentru îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor şi a tuturor maselor de oameni ai muncii, fără a atenta în mod revoluţionar la „sacra proprietate privată a capitaliştilor"; 4) imposibilitatea de a traduce în viaţă sistemul de reforme promise de către aceste partide atîta timp cît mai există vechiul organ administrativ şi aparatul său, cît mai există o poliţie care nu poate să nu-i favorizeze pe capitalişti şi să nu pună o mie şi una de piedici în calea înfăptuirii acestor reforme.

Să luăm un exemplu: „...reglementarea chiriei pentru locuinţe în perioada de război", „...rechiziţionarea rezervelor de acest fel" (şi anume a rezervelor de produse ali-

mentare, atît de la stabilimente comerciale, cît şi de la persoane particulare) „pentru nevoile societăţii", ...„organizarea de prăvălii, brutării, cantine şi bucătării publice" — scriu menşevicii..., „acordarea atenţiei cuvenite problemelor sanitare şi de igienă" — le ţin isonul narodnicii (socialiştii-revoluţionari).

Minunate deziderate, nimic de zis, dar esenţial e faptul că ele nu pot fi înfăptuite *fără a pune capăt* sprijinirii războiului imperialist, sprijinirii împrumutului (care prezintă avantaje pentru capitalişti), sprijinirii guvernului capitaliştilor, care apără profiturile capitalului, şi fără a lichida poliţia, care va împiedica, va sabota, va anihila orice reformă de acest fel, chiar dacă guvernul şi capitaliştii n-ar da un ultimatum reformatorilor (or, ei vor da neapărat un ultimatum de îndată ce va fi vorba de profiturile capitalului).

Esenţial e tocmai faptul că toate platformele de acest fel, toate aceste liste de reforme grandilocvente, dacă se ignoră asprele şi brutalele condiţii ale dominaţiei capitalului, sînt nişte vorbe goale, care în practică se reduc la nişte nevinovate „deziderate pioase" sau la o simplă înşelare a maselor de către politicienii burghezi de duzină.

Trebuie să privim adevărul în faţă. Să nu-l cocoloşim, ci să-l arătăm în mod deschis poporului. Să nu camuflăm lupta de clasă, ci să dezvăluim legătura care există între ea şi minunatele, fermecătoarele reforme „radicale", care au o rezonanţă atît de plăcută.

Tovarăşi muncitori şi cetăţeni din Petrograd ! Pentru a înfăptui reformele urgente, arzătoare, necesare poporului, despre care vorbesc narodnicii şi menşevicii, trebuie să se pună capăt sprijinirii războiului imperialist şi a împrumuturilor, să nu mai fie sprijinit guvernul capitaliştilor, să se renunţe la principiul inviolabilităţii profiturilor capitalului. Pentru a înfăptui aceste reforme trebuie *să nu permitem reînfiinţarea poliţiei*, lucru pe care îl urmăresc astăzi cadeţii, şi să facem ca ea să fie înlocuită cu o miliţie a întregului popor. Iată ce trebuie să spună poporului partidul proletariatului cu prilejul alegerilor, iată ce trebuie el să declare *împotriva* partidelor mic-burgheze ale narodnicilor şi menşevicilor. Iată care este esenţa „plat-

formei municipale" proletare pe care ele caută s-o camufleze.

În capul acestei întregi platforme, în capul listei de reforme, ca o condiţie fundamentală pentru înfăptuirea lor efectivă, trebuie să stea trei puncte principale, esenţiale:

1) Să nu se acorde nici un sprijin războiului imperialist (sub forma sprijinirii împrumutului şi, în general, sub orice formă).

2) Să nu se dea nici un sprijin guvernului capitaliştilor.

3) Să fie împiedicată reînfiinţarea poliţiei, care trebuie înlocuită printr-o miliţie a întregului popor.

Dacă nu se concentrează atenţia principală asupra acestor probleme cardinale, dacă nu se arată în mod limpede că ele constituie o condiţie pentru înfăptuirea tuturor reformelor municipale, programul municipal se transformă în mod inevitabil (în cel mai bun caz) într-un pios deziderat.

Să ne oprim asupra punctului 3.

În toate republicile burgheze, chiar şi în cele mai democrate, poliţia este (ca şi armata permanentă) principalul instrument de asuprire a maselor, o chezăşie a întoarcerii — care e, întotdeauna posibilă — la monarhie. Poliţia îi snopeşte în bătăi pe oamenii „simpli" la secţiile de poliţie, atît la cele din New York, cît şi la cele din Geneva sau din Paris, ea manifestă îngăduinţă faţă de capitalişti fie datorită faptului că se lasă de-a dreptul mituită (ca în America etc.), fie datorită unui sistem de „protecţii" şi „intervenţii" practicat de cei bogaţi (Elveţia), fie prin folosirea ambelor sisteme (Franţa). Fiind separată de popor, formînd o castă de profesie, alcătuită din oameni „dresaţi" în spiritul măsurilor de constrîngere împotriva populaţiei sărace, din oameni care primesc un salariu mai mare şi beneficiază de privilegiile „autorităţii" (fără a mai vorbi de „veniturile accesorii permise de lege"), poliţia din oricare republică democrată rămîne inevitabil, în condiţiile dominaţiei burgheze, instrumentul, sprijinul şi apărătorul ei cel mai credincios. Reforme radicale şi serioase în folosul maselor muncitoare *nu se pot* înfăptui cu ajutorul poliţiei. Este o imposibilitate obiectivă.

Înființarea unei miliții a întregului popor în locul poliției și al armatei permanente — iată care este *condiția* necesară pentru înfăptuirea cu succes a unor reforme municipale în folosul oamenilor muncii. Într-o perioadă revoluționară poate fi asigurată această condiție. Și asupra ei trebuie concentrată în primul rînd întreaga platformă municipală, întrucît celelalte două condiții fundamentale se referă nu numai la domeniul municipal, ci și la cel statal.

Cum anume să se procedeze pentru a crea o miliție a întregului popor — asta este o chestiune de ordin practic. Pentru ca proletarii și semiproletarii să poată face parte din rîndurile miliției trebuie ca patronii să fie siliți să le plătească salariul pentru toate zilele și orele consacrate serviciului de miliție. Acest lucru este realizabil. O altă problemă este dacă trebuie să organizăm *la început* o miliție muncitorească, sprijinindu-ne pe muncitorii din marile uzine, adică pe muncitorii cei mai bine organizați și cei mai potriviți pentru această misiune, sau să organizăm *imediat* serviciul general obligatoriu în miliție pentru toți adulții — bărbați și femei —, care să consacre acestui serviciu o săptămînă sau două pe an etc.; această problemă nu prezintă o importanță principială. Dacă în diferite regiuni se va proceda în mod diferit, n-o să fie nimic rău, experiența o să fie mai bogată, organizarea miliției o să se desfășoare mai ritmic și mai corespunzător cu cerințele practice.

Miliție a întregului popor — înseamnă educarea cu adevărat a *maselor* populației în spiritul democrației.

Miliție a întregului popor — înseamnă că cei săraci *nu mai* sînt conduși de cei bogați, cu ajutorul poliției *lor*, și că poporul, în rîndurile căruia cei săraci dețin o influență precumpănitoare, se administrează el însuși.

Miliție a întregului popor — înseamnă că controlul (asupra fabricilor, asupra locuințelor, asupra repartiției produselor etc.) *poate* să devină un control efectiv, și nu doar pe hîrtie.

Miliție a întregului popor — înseamnă că la distribuirea pîinii nu se va mai face „coadă" și nu vor exista *nici un fel* de privilegii pentru cei bogați.

Miliţie a întregului popor — înseamnă că o serie întreagă de reforme serioase şi radicale, care au fost enumerate atît de narodnici cît şi de menşevici, *nu* vor rămîne un pios deziderat.

Tovarăşi muncitori şi tovarăşe muncitoare din Petrograd ! Participaţi cu toţii la alegerile pentru dumele raionale. Apăraţi interesele populaţiei sărace ! Împotriva războiului imperialist, împotriva sprijinirii guvernului capitaliştilor, împotriva reînfiinţării poliţiei, pentru înlocuirea ei imediată şi necondiţionată cu o miliţie a întregului popor !

„Pravda" nr. 49
din 18 (5) mai 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

COLABORARE DE CLASĂ CU CAPITALUL, SAU LUPTĂ DE CLASĂ ÎMPOTRIVA LUI ?

Tocmai aşa pune problema istoria, şi nu istoria în general, ci istoria economică şi politică a Rusiei *de astăzi.*

Narodnicii şi menşevicii, Cernov şi Ţereteli, au mutat comisia de contact [22] din camera vecină (cu cabinetul în care îşi ţineau şedinţele miniştrii) şi au mutat-o chiar în cabinetul ministerial. Aceasta, şi numai aceasta, este semnificaţia pur politică a evenimentului pe care-l constituie „noul" guvern.

Semnificaţia lui politică sau de clasă constă, în cazul cel mai bun (pentru stabilitatea guvernului şi pentru menţinerea dominaţiei capitaliştilor), în aceea că vîrfurile burgheziei ţărăneşti, în fruntea căreia se află, începînd din 1906, Peşehonov, şi „conducătorii" mic-burghezi ai muncitorilor menşevici *au promis* capitaliştilor colaborarea lor de clasă. (În cazul cel mai rău pentru capitalişti, toată această schimbare are doar o semnificaţie personală sau cu caracter de clică şi în nici un caz o semnificaţie de clasă.)

Să presupunem că acest — cel mai bun — caz este un fapt real. Chiar dacă facem o asemenea presupunere, nu poate să existe nici umbră de îndoială că cei care au promis nu sînt în stare să-şi ţină promisiunile. „Noi vom depune eforturi — în alianţă cu capitaliştii — pentru a scoate ţara din această criză, pentru a o salva de la un crah şi a o scăpa de război" — iată sensul real al intrării în guvern a unor conducători ai micii burghezii, ca Cernov şi Ţereteli. Noi răspundem : eforturile voastre nu ajută la nimic. Criza a ajuns mult mai departe decît vă închipuiţi

voi. Să salveze ţara, şi nu numai ţara noastră, asta o poate face numai clasa revoluţionară, aplicînd măsuri revoluţionare împotriva capitalului.

Criza este atît de adîncă, a atins domenii atît de variate, a căpătat o extindere atît de mare, cu caracter mondial, şi este atît de strîns legată de capital, încît lupta de clasă împotriva capitalului trebuie să capete în mod inevitabil forma dominaţiei politice a proletarilor şi semiproletarilor. Altă ieşire nu există.

Vreţi să stîrniţi entuziasm revoluţionar în armată, cetăţene Cernov şi cetăţene Ţereteli ? Aşa ceva nu veţi reuşi să faceţi, fiindcă entuziasmul revoluţionar al maselor populare nu poate fi stîrnit printr-o schimbare a „conducătorilor" de guvern, prin cuvintele sonore ale unor declaraţii, prin promisiunea că se vor face demersuri în vederea revizuirii tratatului cu capitaliştii englezi, ci numai prin realizările de fiecare zi, vizibile pentru toţi, ale unei politici revoluţionare îndreptate *împotriva* atotputerniciei capitalului, împotriva profiturilor lui de război, prin realizările unei politici într-adevăr menite să îmbunătăţească substanţial condiţiile de viaţă ale masei celor săraci.

Chiar dacă veţi da imediat poporului tot pămîntul, fără să adoptaţi măsuri revoluţionare împotriva capitalului nu veţi putea ieşi din criză.

Vreţi o ofensivă, cetăţene Cernov şi cetăţene Ţereteli ? Nu veţi fi în stare să determinaţi armata să pornească o ofensivă, deoarece acum nu se poate recurge la măsuri de violenţă *împotriva* poporului. Or, fără asemenea măsuri împotriva lui, poporul nu va porni un război de ofensivă decît în vederea înfăptuirii măreţelor obiective ale marii revoluţii împotriva capitalului din toate ţările, şi încă ale unei revoluţii care să nu fie numai promisă, numai proclamată, ci care să se înfăptuiască în mod practic, care să fie transpusă în viaţă în mod vizibil şi să fie palpabilă pentru toţi.

Vreţi o aprovizionare bine organizată, cetăţene Peşehonov şi cetăţene Skobelev, vreţi să aprovizionaţi pe ţărani cu mărfuri, armata cu pîine şi carne, industria cu materii prime ş.a.m.d. ? Vreţi să instituiţi un control asupra producţiei şi, în parte, chiar să procedaţi la organizarea ei ?

Nu veţi izbuti să faceţi acest lucru fără entuziasmul revoluţionar al maselor proletare şi semiproletare, care nu poate fi trezit decît prin măsuri revoluţionare împotriva privilegiilor şi profiturilor capitalului. Fără acest entuziasm, controlul promis de dv. va rămîne o jumătate de măsură birocratic-capitalistă născută moartă.

Experienţa colaborării de clasă cu capitalul o fac astăzi nişte cetăţeni ca Cernov şi Ţereteli, o fac anumite pături ale micii burghezii, pe o scară nouă, imensă, pe scara întregii Rusii, a întregului stat.

Cu atît mai folositoare vor fi învăţămintele pentru popor cînd el se va convinge — şi se va convinge, pe cît se pare, curînd de tot — de inconsistenţa şi zădărnicia unei asemenea colaborări.

„Pravda" nr. 50
din 19 (6) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

O PUTERE REVOLUŢIONARĂ FERMĂ

Sîntem pentru o putere revoluţionară fermă. Oricît ar vocifera capitaliştii şi lacheii lor, oricîte afirmaţii contrare ar face ei, minciuna lor rămîne tot minciună.

Trebuie numai să avem grijă ca frazele să nu ne zăpăcească mintea, să nu ne întunece conştiinţa. Cînd se vorbeşte despre „revoluţie", despre „poporul revoluţionar", despre „democraţia revoluţionară" etc., *în nouă cazuri din zece* avem de-a face cu o minciună sau cu o amăgire de sine. Trebuie pusă întrebarea : despre revoluţia *cărei clase* este vorba ? despre o revoluţie *împotriva cui ?*

Împotriva ţarismului ? În acest sens, în Rusia moşierii şi capitaliştii, în majoritatea lor, sînt acum revoluţionari. Cînd treaba s-a făcut, atunci şi reacţionarii se situează pe terenul cuceririlor revoluţiei. În momentul de faţă nu există o mai frecventă, mai mîrşavă şi mai dăunătoare înşelare a maselor decît amăgirea lor prin laude aduse revoluţiei *în acest* sens.

Împotriva moşierilor ? În acest sens, majoritatea ţăranilor şi chiar aceea a ţăranilor înstăriţi, care laolaltă reprezintă, cu certitudine, nouă zecimi din populaţia Rusiei, sînt revoluţionari. S-ar putea ca şi o parte din capitalişti să se arate dispuşi să devină revoluţionari, făcîndu-şi următoarea socoteală : şi aşa acum moşierii nu mai pot fi salvaţi, să trecem mai bine de partea revoluţiei, pentru a salvgarda inviolabilitatea capitalului.

Împotriva capitaliştilor ? Tocmai aici e problema principală. Tocmai aici e esenţialul, fiindcă fără o revoluţie împotriva capitaliştilor toată pălăvrăgeala despre „o pace

fără anexiuni" şi despre terminarea grabnică a războiului printr-o astfel de pace denotă fie naivitate şi ignoranţă, fie inepţie şi înşelătorie. Dacă n-ar fi existat războiul, Rusia ar fi putut trăi ani şi chiar zeci de ani fără o revoluţie împotriva capitaliştilor. În timp de război aşa ceva este obiectiv imposibil : ori faci revoluţie împotriva capitaliştilor, ori mergi spre pieire — iată cum se pune problema. Aşa este ea pusă de viaţă.

În Rusia, majoritatea populaţiei, şi anume proletarii şi semiproletarii, adică muncitorii şi ţăranii săraci, simpatizează instinctiv, din sentiment, din înclinaţie, cu o revoluţie împotriva capitaliştilor. Totuşi, o conştiinţă clară nu există încă, şi din această cauză oamenilor le lipseşte şi hotărîrea. A dezvolta şi pe una şi pe cealaltă — iată care e sarcina noastră principală.

Conducătorii micii burghezii — intelectualitatea, ţărănimea înstărită, actualele partide ale narodnicilor (inclusiv socialiştii-revoluţionari) şi menşevicii — *nu sînt* acum pentru o revoluţie împotriva capitaliştilor, şi, în parte, sînt chiar adversarii ei, cei mai periculoşi pentru popor. Guvernul de coaliţie constituie o „experienţă", care va ajuta întregului popor *să se vindece* deosebit de repede de iluziile concilierii mic-burgheze cu capitaliştii.

Concluzia este clară : numai atunci cînd proletariatul, sprijinit de semiproletari, va pune mîna pe putere, numai atunci va putea ţara să aibă o cîrmuire cu adevărat fermă şi cu adevărat revoluţionară. Ea va fi cu adevărat fermă, pentru că va avea de partea ei o majoritate sigură şi conştientă a poporului. Va fi fermă pentru că nu se va sprijini pe o „conciliere" şubredă, prin forţa împrejurărilor, a capitaliştilor cu micii proprietari, a milionarilor cu mica burghezie, a Konovalovilor şi Şingarevilor cu Cernovii şi Ţeretelii.

Numai ea va fi cu adevărat revoluţionară, fiindcă numai ea este în stare să arate poporului că, într-o perioadă de nemaipomenite suferinţe pentru mase, puterea nu se opreşte, cuprinsă de teamă, în faţa profiturilor capitalului. Ea va fi cu adevărat revoluţionară, pentru că numai ea va trezi, va stimula, va face să crească nespus de mult entuziasmul revoluţionar al maselor, dacă ele vor vedea,

își vor da seama, vor simți zi de zi și ceas de ceas că ea are încredere în popor și nu se teme de el, că ea ajută celor săraci să-și îmbunătățească imediat condițiile de viață și îi obligă pe bogați să poarte în *egală măsură* povara grea a suferințelor poporului.

Noi sîntem pentru o putere revoluționară fermă.

Sîntem pentru o putere revoluționară fermă, singura care e cu putință azi și singura care prezintă garanții de izbîndă.

„Pravda" nr. 50
din 19 (6) mai 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

ÎN DAR NOULUI NĂSCUT...
„NOULUI" GUVERN [23]

Într-un serios (surioz *, cum se spune în popor) articol de fond, ziarul „Reci" scrie:

„Să sperăm că n-o să fie nevoie de prea mari zguduiri în relaţiile noastre cu aliaţii pentru a dovedi adepţilor formulei «fără anexiuni şi fără contribuţii» (citeşte: noului guvern) că ea este practic inaplicabilă".

Au în fond dreptate capitaliştii, al căror purtător de cuvînt este ziarul „Reci". Această formulă este într-adevăr „practic inaplicabilă"... fără o aplicare practică a revoluţiei împotriva capitalului!

*
* *

Din discursul lui Miliukov, care n-a plecat el din guvern, ci a fost poftit să plece:

„Putem să găsim noi oricîte formule, şi oricît de frumoase, pentru a ne exprima prietenia faţă de aliaţii noştri, dar, dacă armata va sta inactivă, înseamnă că, în mod practic, ne-am călcat obligaţiile. Şi invers, oricîte formule teribile, care să constituie o trădare a loialităţii, am folosi noi, dacă armata va lupta în mod efectiv, înseamnă că, în mod practic, ne respectăm obligaţiile noastre faţă de aliaţi..."

Perfect adevărat! Înţelege el, uneori, cum vine treaba, acest cetăţean Miliukov... Dar d-ta cetăţene Cernov, şi d-ta, cetăţene Ţereteli, cum se poate să nu înţelegeţi ce

* — în rusește „suriozno", formă învechită a cuvîntului; aici e folosit în sens ironic. — *Nota trad.*

concluzie decurge de aici pentru atitudinea dv. *practică* faţă de războiul imperialist?

*
* *

Din discursul rostit de Şulghin la o şedinţă a contrarevoluţiei în curs de organizare:

„Preferăm să fim cerşetori, dar cerşetori în propria noastră ţară. Dacă sînteţi în stare să ne păstraţi această ţară şi să ne-o salvaţi, puteţi să ne dezbrăcaţi, că n-o să plîngem".

Nu încercaţi să ne speriaţi, domnule Şulghin! Chiar cînd *noi* vom fi la putere, nu vă „vom dezbrăca", ci vă vom asigura haine bune şi o hrană bună, cu condiţia să prestaţi o muncă pe măsura puterilor şi a deprinderilor dv.! Puteţi folosi asemenea metode împotriva unora ca Cernov şi Ţereteli; pe noi însă nu veţi reuşi „să ne speriaţi"!

*
* *

Din discursul lui Maklakov, rostit la aceeaşi şedinţă („a membrilor Dumei de stat"):

„Rusia s-a dovedit a fi nedemnă de libertatea pe care a cucerit-o".

Sensul acestor cuvinte e următorul: ţăranii şi muncitorii nu i-au satisfăcut pe cei de teapa lui Maklakov. Aceşti domni vor ca Cernovii şi Ţeretelii „să împace" masele cu Maklakovii. N-o să reuşească!

*
* *

Din acelaşi discurs:

„Se pot face multe reproşuri, dar noi, în Rusia, nu ne vom putea lipsi nici de burghezie, nici de proletariat şi nici de diferite curente sau de diferite persoane".

Să fie cu iertăciune, cetăţene Maklakov, dar „noi" (partidul proletariatului) „putem, în Rusia, să ne lipsim de bur-

ghezie". Cu timpul o să vedeţi şi dv. şi o să recunoaşteţi că altfel nu se putea ieşi din războiul imperialist.

*
* *

Din acelaşi discurs :

„Vedem cum o mulţime de instincte rele au răzbit la suprafaţă : că oamenii nu mai vor să muncească, că sînt lipsiţi de conştiinţa datoriei faţă de patrie ; vedem că în timpul unui război atît de cumplit Rusia este o ţară a festivităţilor, a mitingurilor şi a discuţiilor, o ţară care nu recunoaşte puterea de stat şi nu vrea să i se supună".

Da, aşa e ! Există o mulţime de „instincte rele", în special la moşieri şi la capitalişti. Asemenea instincte se observă şi la micii burghezi ; de pildă, tendinţa de a intra într-un guvern de coaliţie cu capitaliştii. Instincte rele se manifestă şi la proletari şi semiproletari : bunăoară, ei se eliberează destul de anevoie de iluziile cu caracter mic-burghez şi ajung doar cu timpul la convingerea că *întreaga* „putere" trebuie să treacă tocmai în mîna acestei clase, şi numai în mîna ei.

*
* *

Din acelaşi discurs :

„Puterea de stat se va deplasa tot mai mult spre stînga, în timp ce ţara va evolua tot mai mult spre dreapta".

Prin cuvîntul „ţară" Maklakov subînţelege pe capitalişti. În acest sens el are dreptate. Dar „ţara" muncitorilor şi a ţăranilor săraci, vă asigur, stimate cetăţene, este de o mie de ori mai de stînga decît aceşti Cernovi şi Ţereteli, de o sută de ori mai de stînga decît noi. Aveţi răbdare, şi o să vedeţi că e aşa.

„Pravda" nr. 50
din 19 (6) mai 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

„NOUL" GUVERN A ŞI RĂMAS NU NUMAI ÎN URMA MUNCITORILOR REVOLUŢIONARI, DAR ŞI ÎN URMA MASELOR ŢĂRĂNEŞTI

Iată o dovadă:

În ediţia ei de seară, „Russkaia Volea" [24] — da, Russkaia Volea! — cu data de 4 mai ne informează despre starea de spirit a delegaţilor la congresul ţărănesc care s-a întrunit zilele acestea [25].

„Principala nedreptate care, după părerea delegaţilor, a fost făcută ţăranilor este că toate clasele culeg de pe acum roadele revoluţiei, în timp ce ei îşi aşteaptă şi acum partea ce li se cuvine. Numai lor li se cere să aştepte pînă la convocarea Adunării constituante, care urmează să rezolve problema agrară.

— Nu, n-o să fie aşa, nu vrem să mai aşteptăm, după cum n-au aşteptat nici alţii. Vrem să ni se dea pămînt chiar acum, imediat".

Nu încape îndoială că, în cazul de faţă, reporterul de la „Russkaia Volea", un ziar care se află în slujba celor mai răi dintre capitalişti, nu-i calomniază pe ţărani (el n-ar avea nici un interes să mintă), ci spune adevărul, *punîndu-i în gardă* pe capitalişti. Acest adevăr este confirmat de *toate* ştirile ce ne parvin de la congres.

Comparaţi cu acest adevăr ceea ce se spune în paragraful 5 din proiectul de declaraţie al „noului" guvern:

„Lăsînd ca Adunarea constituantă să rezolve problema trecerii pămîntului în mîinile oamenilor muncii, guvernul provizoriu va lua... măsuri" ş.a.m.d. (şi „vechiul" guvern provizoriu mereu „lua măsuri"...).

„Noul" guvern a rămas de pe acum, în mod iremediabil, în urma pînă şi a congresului ţărănesc ! !

O asemenea afirmaţie poate să-i surprindă pe mulţi, dar acestea sînt faptele.

Iar faptele sînt îndărătnice, cum spune un proverb englez.

„Pravda" nr. 50
din 19 (6) mai 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

VOR SĂ NE-O IA ÎNAINTE

Ieri, 5 mai, două mari ziare de dimineaţă, „Delo Naroda“ [26] şi „Reci“, au publicat, în prima pagină, un comunicat care a fost reprodus, în ediţia de seară, de „Vecernee Vremea“ [27], ziarul lui Gucikov şi Suvorin, şi care merită o deosebită atenţie.

În acest comunicat se aduce la cunoştinţă că, „în baza înţelegerii intervenite între Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor şi Uniunea inginerilor şi din împuternicirea guvernului provizoriu“, la Petrograd s-a format un „Comitet central pentru restabilirea şi asigurarea desfăşurării normale a lucrului în întreprinderile industriale“.

„Comitetul central — citim în acest comunicat — îşi pune ca sarcină principală să elaboreze şi să coordoneze toate măsurile necesare pentru restabilirea şi asigurarea desfăşurării normale a lucrului în întreprinderile industriale şi să organizeze un *control public* activ şi permanent asupra tuturor întreprinderilor industriale“.

Cuvintele „control public“ sînt subliniate în comunicat. Ele ne amintesc de comisiile senatoriale şi de toate celelalte comisii de birocraţi din vremurile „bune de altădată“, din vremurile ţarismului. Dacă se întîmpla ca vreun nemernic de ministru, guvernator ţarist sau mareşal al nobilimii etc. să comită o delapidare, sau ca vreo instituţie care depindea direct sau indirect de guvernul ţarist să se facă prea mult de ruşine în faţa întregii Rusii şi în faţa întregii Europe, — pentru „liniştirea opiniei *publice*“ se proceda imediat la instituirea unei comisii alcătuite din re-

prezentanţi ai înaltei şi foarte înaltei nobilimi, din înalţi şi foarte înalţi demnitari, din „personalităţi" bogate şi foarte bogate.

Şi toate aceste personalităţi se apucau „să liniştească" opinia publică, şi întotdeauna cu mare succes. Ele pregăteau întotdeauna pentru orice „control public" o înmormîntare neapărat clasa întîi şi făceau treaba asta cu atît mai temeinic cu cît dădeau asigurări mai solemne că „conştiinţa publică" a fost liniştită de către înţeleptul nostru ţar.

Aşa a fost şi aşa o să fie şi de acum încolo — îţi vine să spui cînd citeşti grandilocventul comunicat cu privire la noul Comitet central.

Domnii capitalişti vor să ne-o ia înainte. În cercurile muncitoreşti, oamenii devin tot mai conştienţi de necesitatea de a se institui un control *proletar* asupra fabricilor şi sindicatelor. Şi „genialilor" potentaţi ai lumii de afaceri, oploşiţi în cercurile ministeriale şi în cele din preajma lor, le-a venit o idee „genială" : hai să le-o luăm înainte ! Să tragem după noi Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, ceea ce n-o să fie prea greu, atîta timp cît în fruntea lui se află narodnicii şi menşevicii. Să instituim un „control public" : asta o să fie ceva atît de impunător, o să creeze impresia unei deosebite înţelepciuni de stat, o să fie atît de ministeriabil, atît de solid... şi asta o să înmormînteze atît de sigur şi de discret orice control efectiv şi orice control *proletar*... Genială idee ! O totală „liniştire" „a conştiinţei publice" !

— În ce mod să fie alcătuit noul „Comitet central" ?

O, bineînţeles, în mod democratic. Sîntem doar cu *toţii* „democraţi revoluţionari". Dacă cineva e de părere că democraţia cere ca 200 000 de muncitori să trimită 20 de reprezentanţi, iar 10 000 de ingineri, capitalişti etc. un singur reprezentant, avem de-a face, fireşte, cu o aberaţie „anarhistă". Nu, adevăratul democratism constă în a imita modul cum şi-a alcătuit „democraţia revoluţionară" „noul" ei guvern : muncitorii şi ţăranii să fie „reprezentaţi" prin 6 menşevici şi narodnici, iar moşierii şi capitaliştii prin 8 cadeţi şi octombrişti [28] : oare ultimele cercetări statistice, care au fost întreprinse de noul minister al muncii pe baza

unei înţelegeri cu vechiul minister al industriei şi care sînt aproape terminate, nu dovedesc că în Rusia majoritatea populaţiei este alcătuită din moşieri şi capitalişti ?

Dar poate că vreţi să vedeţi lista *completă* a „reprezentanţilor" acelor instituţii care s-au grupat în noul Comitet central pe baza înţelegerii dintre „democraţia revoluţionară" şi guvern :

Comitetul central este format din reprezentanţi : 1) ai Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor ; 2) ai Comitetului provizoriu al Dumei de stat ; 3) ai Uniunii generale a zemstvelor din Rusia ; 4) ai Uniunii generale a oraşelor din Rusia ; 5) ai Administraţiei publice orăşeneşti din Petrograd ; 6) ai Uniunii inginerilor ; 7) ai Sovietului de deputaţi ai ofiţerilor ; 8) ai Consiliului congreselor reprezentanţilor industriei şi comerţului ; 9) ai Asociaţiei industriaşilor şi fabricanţilor din Petrograd ; 10) ai Comitetului central pentru industria de război ; 11) ai Zemgorului * ; 12) ai Comitetului de asistenţă tehnică militară ; 13) ai Asociaţiei pentru studii economice [29].

— Atît ?

— Atît.

Nu este de ajuns pentru o liniştire sigură a conştiinţei publice ?

— Bine, dar dacă una şi aceeaşi mare bancă sau unul şi acelaşi sindicat al capitaliştilor va fi reprezentat prin acţionarii săi de vreo cinci sau zece ori în aceste zece sau douăsprezece instituţii ?

— O, nu trebuie să ne legăm de „amănunte", cînd esenţialul este să asigurăm un „*control public* activ şi permanent" !

Scris la 6 (19) mai 1917

Publicat la 20 (7) mai 1917 în ziarul „Pravda" nr. 51

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

* Comitetul unic al Uniunii zemstvelor şi al Uniunii oraşelor. — *Nota trad.*

MANDAT PENTRU CEI CE VOR FI ALEŞI, PE FABRICI ŞI REGIMENTE, ÎN SOVIETUL DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR [30]

1) Deputatul nostru trebuie să fie un adversar fără rezerve al actualului război de cotropire, care e un război imperialist. Acest război este dus de capitaliştii din toate ţările — atît de cei din Rusia, cît şi de cei din Germania, din Anglia etc. — pentru profiturile lor, pentru sugrumarea popoarelor slabe.

2) Atîta timp cît în fruntea poporului rus se află un guvern al capitaliştilor, să nu se dea nici un sprijin, nici o copeică acestui guvern, care duce un război de cotropire!

3) Deputatul nostru trebuie să se pronunţe pentru publicarea imediată a tratatelor secrete de jaf (cu privire la sugrumarea Persiei, împărţirea Turciei, Austriei etc.), pe care fostul ţar Nicolaie le-a încheiat cu capitaliştii din Anglia, Franţa etc.

4) Deputatul nostru trebuie să se pronunţe pentru denunţarea imediată a tuturor acestor tratate. Poporul rus, muncitorii şi ţăranii nu vor să asuprească — şi nu vor asupri — nici un popor; ei nu vor să menţină — şi nu vor menţine — cu forţa în cuprinsul Rusiei nici un popor nerus (nevelicorus). Libertate tuturor popoarelor, alianţă frăţească între muncitorii şi ţăranii aparţinînd tuturor naţionalităţilor!

5) Deputatul nostru trebuie să ceară ca guvernul rus să propună în mod deschis, imediat şi neapărat, fără nici un fel de rezerve şi fără cea mai mică tergiversare pace *tuturor* ţărilor beligerante, cu condiţia să fie eliberate

toate popoarele asuprite sau lipsite de drepturi depline, *fără nici o excepţie.*

Asta înseamnă că velicoruşii nu vor menţine cu forţa Polonia, Kurlanda, Ucraina, Finlanda sau Armenia şi, în general, nici un popor. Ei propun tuturor popoarelor să alcătuiască împreună o uniune frăţească şi să constituie un stat comun pe baza liberului consimţămînt al fiecărui popor, şi în nici un caz prin violenţă, directă sau indirectă. Velicoruşii se obligă, potrivit condiţiilor stipulate pentru încheierea unei asemenea păci, să-şi retragă imediat trupele din Galiţia, Armenia şi Persia şi să permită astfel acestor popoare, cît şi în general *tuturor* popoarelor fără excepţie, să hotărască în mod absolut liber dacă vor să trăiască într-un stat separat sau, cu oricine ar dori, într-un stat unional.

Potrivit condiţiilor unei asemenea păci, Germania trebuie să renunţe nu numai la *toate* teritoriile, fără excepţie, care au fost acaparate de ea de la începutul războiului, dar şi la popoarele pe care le ţine cu forţa în graniţele Germaniei : danezii (provinciile nordice ale Schleswigului), francezii (o parte din Alsacia şi Lorena), polonezii (Poznanul) etc. Germania trebuie să se oblige ca, numaidecît şi concomitent cu Rusia, să-şi retragă trupele din toate regiunile ocupate de ea şi din toate regiunile sus-menţionate şi să permită fiecărui popor să hotărască în mod liber, printr-un referendum, dacă vrea să trăiască într-un stat separat sau, cu *oricine ar dori,* într-un stat unional. Germania trebuie să renunţe neapărat şi fără nici o rezervă la toate coloniile ei, întrucît colonii înseamnă popoare asuprite.

Potrivit condiţiilor unei astfel de păci, Anglia trebuie să renunţe imediat şi necondiţionat nu numai la teritoriile străine cotropite de ea de la începutul războiului (coloniile germane din Africa etc. ; teritoriile turceşti, Mesopotamia etc.), dar şi la *toate coloniile ei.* Anglia — ca şi Rusia şi Germania — trebuie să-şi retragă imediat trupele din toate teritoriile ocupate de ea, din toate coloniile ei şi din Irlanda, permiţînd fiecărui popor să hotărască, printr-o consultare liberă, dacă vrea să trăiască într-un stat separat sau, cu oricine vrea, într-un stat unional.

Şi aşa mai departe: tuturor ţărilor beligerante, fără excepţie, trebuie să li se facă propunerea de a încheia imediat pacea pe baza unor asemenea condiţii precis stabilite. Capitaliştii *din toate* ţările nu trebuie să mai înşele poporul, promiţîndu-i doar cu vorba „o pace fără anexiuni" (adică fără cotropiri), şi în realitate menţinîndu-şi anexiunile *lor* şi continuînd războiul pentru a smulge de la adversar anexiunile *„sale"*.

6) Deputatul nostru nu trebuie să sprijine *nici un* guvern, nu trebuie să voteze nici un împrumut, nu trebuie să dea nici o copeică din banii poporului dacă respectivul guvern nu se obligă în mod solemn să propună imediat tuturor popoarelor asemenea condiţii de pace imediată şi dacă nu va publica, spre cunoştinţa generală, această propunere a sa în termen de *două zile*.

7) ... *

Scris înainte de 7 (20) mai 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Culegeri din Lenin", vol. IV

Se tipăreşte după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

SCRISOARE DESCHISĂ CĂTRE DELEGAŢII LA CONGRESUL GENERAL AL DEPUTAŢILOR ŢĂRANILOR DIN RUSIA

Tovarăşi deputaţi ai ţăranilor !

Comitetul Central al Partidului muncitoresc social-democrat (bolşevic) din Rusia, din care am onoarea să fac parte, a binevoit să mă împuternicească să reprezint partidul nostru la congresul ţăranilor. Fiind însă bolnav şi neavînd, deocamdată, posibilitatea să aduc la îndeplinire această însărcinare, îmi permit să vă adresez această scrisoare deschisă pentru a saluta congresul ţărănimii din întreaga Rusie şi a arăta, pe scurt, profundele divergenţe care despart partidul nostru de partidul „socialiştilor-revoluţionari" şi de acela al „social-democraţilor menşevici".

Aceste divergenţe profunde se referă la trei probleme dintre cele mai importante, care privesc pămîntul, războiul şi organizarea statului.

Întregul pămînt trebuie să aparţină poporului. Toate pămînturile moşiereşti trebuie să treacă fără răscumpărare în mîinile ţăranilor. Acest lucru este clar. Se pune doar chestiunea dacă, la sate, ţăranii trebuie sau nu să ia imediat întregul pămînt fără să plătească moşierilor vreo arendă şi fără să mai aştepte convocarea Adunării constituante.

Partidul nostru este de părere că trebuie, şi îi sfătuieşte pe ţărani, la sate, să ia imediat în stăpînire întregul pămînt, să facă acest lucru în mod cît mai organizat, să nu permită în nici un caz deteriorarea inventarului şi să depună toate eforturile pentru ca producţia de cereale să crească, deoarece pe front soldaţii trăiesc într-o mizerie groaznică. Adunarea constituantă va stabili definitiv mo-

dul cum trebuie poporul să dispună de pămînt, iar folosirea lui în momentul de faţă, imediat, în vederea semănăturilor de primăvară, tot nu este posibilă altfel decît prin intermediul instituţiilor locale, căci guvernul nostru provizoriu, care e un guvern al moşierilor şi capitaliştilor, amînă mereu convocarea Adunării constituante şi pînă acum n-a fixat nici măcar data convocării ei.

Numai instituţiile locale pot să dispună, în mod provizoriu, de pămînt. Pămînturile trebuie să fie însămînţate. La sate, majoritatea ţăranilor este întru totul în stare să dispună în mod organizat de pămînt, să-l are şi să-l semene în întregime. Acest lucru este necesar pentru a îmbunătăţi situaţia alimentară a soldaţilor de pe front. De aceea este inadmisibil să se aştepte pînă la convocarea Adunării constituante. Noi nu contestăm cîtuşi de puţin dreptul Adunării constituante de a stabili în mod definitiv proprietatea întregului popor asupra pămîntului şi modul cum trebuie să dispună de el. Dar, în mod provizoriu, chiar acum, în această primăvară, la sate ţăranii trebuie să dispună ei înşişi de pămînt. Soldaţii de pe front pot şi trebuie să trimită delegaţi la sate.

Mai departe. Pentru ca întregul pămînt să ajungă în mîinile celor ce muncesc, este nevoie de o strînsă alianţă între muncitorii de la oraşe şi ţăranii săraci (semiproletari). Fără o asemenea alianţă nu vor putea fi învinşi capitaliştii. Şi, dacă nu vor fi învinşi, nici un fel de trecere a pămîntului în mîinile poporului nu-l va izbăvi de mizerie. Pămîntul nu poţi să-l mănînci, şi fără bani, fără capital n-ai cum să-ţi procuri unelte, vite şi seminţe. *Nu* în capitalişti şi în ţăranii bogaţi (care, şi ei, sînt tot capitalişti) trebuie să se încreadă ţăranii, ci numai în muncitorii de la oraşe. Numai în alianţă cu ei vor izbuti ţăranii săraci să facă în aşa fel ca pămîntul, căile ferate, băncile şi fabricile să treacă în proprietatea tuturor celor ce muncesc ; fără această condiţie, şi numai prin trecerea pămîntului în mîinile poporului, nu se poate pune capăt lipsurilor şi mizeriei.

În unele localităţi din Rusia muncitorii trec de pe acum la instituirea unei supravegheri muncitoreşti (a unui control muncitoresc) asupra fabricilor. O asemenea supraveg-

ghere, exercitată de muncitori, este în avantajul ţăranilor, fiindcă ea duce la sporirea producţiei şi la ieftinirea produselor. Ţăranii trebuie să sprijine din toate puterile o asemenea iniţiativă a muncitorilor şi să nu dea crezare calomniilor răspîndite de capitalişti pe seama muncitorilor.

A doua problemă este aceea a războiului.

Acest război are un caracter anexionist. El este dus de capitaliştii din toate ţările pentru scopurile lor de cotropire de teritorii şi realizarea unor profituri sporite. Poporului muncitor, acest război nu-i aduce şi nu-i poate aduce în nici un caz altceva decît pieire, grozăvii, pustiire şi sălbăticire. De aceea partidul nostru, partidul muncitorilor conştienţi, partidul ţăranilor săraci, condamnă categoric şi fără rezerve acest război, refuză să dea dreptate capitaliştilor dintr-o ţară faţă de capitaliştii din altă ţară, refuză să sprijine pe capitaliştii dintr-o ţară, oricare ar fi ea, şi fac totul pentru terminarea cît mai grabnică a războiului prin răsturnarea capitaliştilor din toate ţările, printr-o revoluţie muncitorească în toate ţările.

În noul guvern provizoriu, care s-a înscăunat acum la noi, zece miniştri fac parte din partidele moşierilor şi capitaliştilor, iar şase din partidul „narodnicilor" („socialiştilor-revoluţionari") şi din acela al „social-democraţilor menşevici". Convingerea noastră este că narodnicii şi menşevicii comit o gravă şi fatală greşeală acceptînd să facă parte dintr-un guvern al capitaliştilor şi arătîndu-se, în general, dispuşi să-l sprijine. Oameni ca Ţereteli şi Cernov speră să-i determine pe capitalişti să pună capăt cît mai curînd şi în condiţii cît mai onorabile acestui război de cotropire. Dar aceşti conducători ai partidului narodnicilor şi ai partidului menşevicilor se înşală: în realitate, ei îi ajută pe capitalişti să pregătească o ofensivă a trupelor ruseşti împotriva Germaniei, adică să tărăgăneze războiul, să sporească jertfele, nemaipomenit de grele, aduse războiului de către poporul rus.

Sîntem convinşi că capitaliştii din toate ţările înşală poporul promiţîndu-i o pace grabnică şi dreaptă şi făcînd, în realitate, totul pentru prelungirea războiului de cotropire. Capitaliştii ruşi, care au avut în mîinile lor vechiul guvern provizoriu şi care, ca şi înainte, au în mîinile lor noul gu-

vern, n-au vrut nici măcar să dea publicității tratatele secrete de jaf pe care fostul țar, Nicolaie Romanov, le-a încheiat cu capitaliștii din Anglia, din Franța și din alte țări cu scopul de a cuceri de la turci Constantinopolul, de a lua austriecilor Galiția, turcilor Armenia ș.a.m.d. Guvernul provizoriu a confirmat și confirmă aceste tratate.

Partidul nostru consideră că aceste tratate sînt tot atît de nelegiuite și de prădalnice ca și cele încheiate de tîlharii de capitaliști germani și de tîlharul de Wilhelm, împăratul lor, cu aliații lor.

Sîngele muncitorilor și țăranilor nu trebuie să curgă pentru realizarea unor asemenea scopuri prădalnice ale capitaliștilor.

Trebuie să se pună capăt cît mai repede acestui război criminal, și *nu* printr-o pace separată cu Germania, *ci printr-o pace generală*, nu printr-o pace a capitaliștilor, ci printr-o pace a maselor muncitoare *împotriva* capitaliștilor. Un asemenea obiectiv poate fi atins numai pe o singură cale: trecerea *întregii* puteri de stat în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor atît în Rusia cît și în celelalte țări. Numai astfel de Soviete sînt în stare să împiedice în mod efectiv înșelarea popoarelor de către capitaliști, să împiedice prelungirea războiului de către capitaliști.

Și cu asta am ajuns la a treia și ultima problemă din cele indicate de mine: aceea a organizării statului.

Rusia trebuie să fie o republică democratică. Cu această cerință sînt de acord și cei mai mulți dintre moșieri și capitaliști, care au fost întotdeauna pentru monarhie, dar care s-au convins acum că în Rusia poporul nu va admite pentru nimic în lume să fie restaurată monarhia. Capitaliștii depun acum toate eforturile pentru a face ca în Rusia republica să semene cît mai mult cu monarhia și să poată fi cît mai ușor transformată din nou în monarhie (exemple în acest sens ne-au fost oferite, în repetate rînduri, de numeroase țări). În acest scop, capitaliștii vor să mențină funcționărimea, care se situează *deasupra* poporului, precum și poliția și armata permanentă, care este separată de popor și se află sub comanda unor generali și ofițeri care nu sînt aleși. Iar generalii și ofițerii, dacă

nu sînt aleşi, provin aproape întotdeauna din rîndurile moşierilor şi capitaliştilor. Acest lucru este cunoscut şi din experienţa tuturor republicilor din lume.

De aceea partidul nostru, partidul muncitorilor conştienţi şi al ţăranilor săraci, luptă pentru instaurarea unei altfel de republici democratice. Noi vrem o republică în care să nu existe o poliţie care să-şi bată joc de popor ; în care toţi, absolut toţi funcţionarii, de jos şi pînă sus, să fie aleşi şi să poată fi revocaţi, în orice moment, la cererea poporului ; în care leafa acestor funcţionari să nu fie mai mare decît salariul unui muncitor calificat ; în care toţi comandanţii din armată să fie şi ei aleşi, iar armata permanentă, care acum e izolată de popor şi se află sub comanda unor clase străine poporului, să fie înlocuită prin înarmarea generală a poporului, prin miliţia întregului popor.

Vrem o republică în care întreaga putere de stat, de jos şi pînă sus, să aparţină în întregime şi în mod exclusiv Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor etc.

Muncitorii şi ţăranii formează majoritatea populaţiei. Puterea trebuie să se afle în mîinile lor, şi nu în mîinile moşierilor şi capitaliştilor.

Muncitorii şi ţăranii formează majoritatea populaţiei. Puterea şi conducerea trebuie să se afle în mîinile *Sovietelor* lor, şi nu în mîinile funcţionarilor.

Acestea sînt părerile noastre, tovarăşi deputaţi ai ţăranilor ! Sîntem ferm convinşi că experienţa va arăta curînd celor mai largi mase ale poporului cît de greşită este politica narodnicilor şi a menşevicilor. Experienţa va arăta curînd maselor că salvarea Rusiei, care, ca şi Germania şi alte ţări, se află la marginea prăpastiei, salvarea popoarelor istovite de război nu e cu putinţă printr-o înţelegere cu capitaliştii. Numai prin trecerea directă a întregii puteri de stat în mîinile majorităţii populaţiei pot fi salvate toate popoarele.

N. Lenin

Petrograd, 7 mai 1917.

„Soldatskaia Pravda" nr. 19 din 24 (11) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

RAPORT CU PRIVIRE LA BILANŢUL CONFERINŢEI A VII-A GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA, PREZENTAT LA ADUNAREA ORGANIZAŢIEI PETROGRAD 8 (21) MAI 1917 [31]

Tov. Lenin a început prin a arăta că conferinţa noastră s-a întrunit într-un moment deosebit, şi nu într-unul obişnuit : acum, în Rusia are loc o cotitură, se desfăşoară revoluţia, şi întreaga lume e bîntuită de un război fără precedent.

Aşadar, pentru a înţelege hotărîrile conferinţei noastre, trebuie, în primul rînd, să înţelegem ce fel de război ducem noi şi cine a început acest război, ce revoluţie am înfăptuit şi ce revoluţie ne aşteaptă de acum înainte.

Războiul n-a fost început de muncitori sau de ţărani : el n-a fost început nici de muncitorii şi ţăranii ruşi şi nici de muncitorii şi ţăranii germani, francezi, italieni, belgieni sau englezi. Războiul acesta a fost început şi este purtat, în continuare, de capitaliştii din întreaga lume : de capitaliştii englezi şi prietenii lor, capitaliştii francezi, ruşi şi italieni, împotriva capitaliştilor germani şi a prietenilor lor, capitaliştii austrieci.

Pentru ce se poartă război ?

Pentru eliberare, pentru interesele muncitorilor şi ţăranilor ? Nu.

Jaful, iată care este scopul războiului ; împărţirea pămînturilor străine, iată ce-i determină pe capitalişti să spună în gura mare că trebuie dus războiul pînă la victoria finală.

Ţarul Nicolaie, care e tot un jefuitor, ca şi Wilhelm, a încheiat prădalnice tratate secrete cu capitaliştii englezi şi francezi ; aceste tratate n-au fost date publicităţii, fiindcă, în momentul în care întregul popor îşi va da seama că a

fost înșelat, războiul va înceta imediat. Iată de ce, în hotărîrile noastre în legătură cu războiul, noi am spus în mod deschis că acesta este un război prădalnic, *imperialist*.

Dar cum să punem capăt acestui măcel mondial ? I se poate pune capăt prin ieșirea din război a vreunuia din state ?

Nu, nu se poate. Nu se poate, pentru că aici nu sînt angajate în luptă doar două state, ci mai multe, și pentru că un capitalist poate să înceteze războiul numai pentru un timp oarecare, ca să se pregătească în vederea unui nou război. Iar o astfel de pace nu dorește nici muncitorul, nici țăranul, fie el german, francez sau rus.

Atunci cine ar putea să pună capăt războiului ?

Numai muncitorii și țăranii — și nu numai cei din Rusia, dar și cei din lumea întreagă — pot să pună capăt războiului. Muncitorii și țăranii din lumea întreagă au aceleași interese : să lupte împotriva capitalistului și a moșierului. De aceea, numai dacă vor fi uniți, vor putea muncitorii și țăranii din lumea întreagă să pună capăt războiului. Iată de ce noi, bolșevicii, sîntem împotriva unei păci separate, împotriva unei păci încheiate doar între Rusia și Germania. O pace separată e o nerozie, fiindcă nu rezolvă problema esențială, problema luptei împotriva capitaliștilor și a moșierilor.

Dar cum să se unească muncitorii și țăranii din lumea întreagă ? Războiul, după cum se știe, îi împiedică să facă acest lucru.

Revoluția rusă a răsturnat autocrația și a dat poporului rus o libertate fără precedent, de care nu dispune azi nici un alt popor din lume. Dar a rezolvat ea problema cea mai importantă a vieții din Rusia — problema pămîntului ? Nu, n-a rezolvat-o, fiindcă, deocamdată, pămîntul se află încă în mîinile moșierilor. Și de ce se prezintă astfel lucrurile ? Fiindcă poporul, care l-a răsturnat pe țar, n-a predat puterea numai în mîinile aleșilor săi — țărani și muncitori —, Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților, ci și în mîinile guvernului provizoriu.

Dar guvernul provizoriu se identifică cu capitaliștii, cu moșierii și cu cei ce declară, în mod sincer sau ipocrit, că

numai dacă mergem împreună cu moşierii poate fi salvată Rusia.

Dar moşierii nu vor să dea pămînt ţăranilor, iar capitaliştii nu vor să renunţe la profiturile lor de pe urma războiului şi la jefuirea de pămînturi străine.

Iată de ce noi, bolşevicii, nu sprijinim guvernul provizoriu şi nu-i sfătuim pe socialişti să accepte posturi ministeriale.

Miniştrii socialişti nu vor face decît să acopere cu numele lor jafurile şi cotropirile. Şi ei le acoperă încă de pe acum. Ei au intrat în guvern şi, împreună cu capitaliştii, au spus: acest război n-are numai un caracter defensiv, ci şi unul ofensiv, iar ţăranilor nu le vom da pămînt acum, ci după ce va fi convocată Adunarea constituantă.

Iată de ce sîntem noi împotriva guvernului provizoriu şi recunoaştem numai guvernul *nostru*, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Altul mai bun nu există; poporul nu l-a creat încă, şi de născocit nu poate fi născocit.

Dar de ce a hotărît acest guvern al nostru să acorde sprijin guvernului provizoriu, alcătuit din capitalişti, moşieri şi socialişti, care acum nu vor să dea pămînt poporului şi pledează pentru o ofensivă? Pentru că acum Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor este alcătuit, în majoritatea lui, din soldaţi proveniţi din rîndurile ţărănimii, care nu-şi dau seama ce urmăreşte *în realitate* fiecare partid.

De aceea sarcina noastră este să explicăm cu răbdare muncitorilor şi ţăranilor că toate acestea: şi terminarea războiului, şi împărţirea pămîntului la ţărani, şi adevărata luptă — în fapte, iar nu în vorbe — împotriva capitaliştilor vor deveni realitate numai cînd întregul popor va înţelege din propria lui practică, şi nu din citirea unor broşuri, că numai puterea deplină a muncitorilor şi ţăranilor, numai puterea Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi soldaţilor îl va ajuta să înceapă o luptă hotărîtă şi pentru pace, şi pentru pămînt, şi pentru socialism.

Nu se poate să nu ţii seama de popor. Numai visătorii, conspiratorii credeau că minoritatea trebuie să-şi impună

voinţa ei majorităţii. Aşa credea revoluţionarul francez Blanqui, şi nu avea dreptate. Cînd majoritatea poporului nu vrea să ia puterea în mîinile sale, pentru că nu înţelege încă ce înseamnă lucrul acesta, atunci minoritatea, oricît de revoluţionară şi pricepută ar fi, nu poate să-şi impună voinţa ei majorităţii poporului.

Şi tocmai din acest punct de vedere decurg acţiunile noastre.

Noi, bolşevicii, trebuie să explicăm muncitorilor şi ţăranilor cu răbdare, dar şi în mod stăruitor concepţiile noastre. Fiecare dintre noi trebuie să dea uitării concepţiile de pînă acum asupra muncii noastre, fiecare dintre noi — fără să mai aştepte să vină un agitator, un propagandist, un tovarăş mai învăţat, care să-i explice totul — trebuie să se ocupe cu de toate: să fie şi agitator, şi propagandist, şi organizator al partidului nostru.

Numai în felul acesta vom ajunge ca poporul să înţeleagă doctrina noastră, să scoată învăţăminte din experienţa sa şi să ia în mod efectiv puterea în mîinile sale.

Publicat pentru prima oară în 1927, în „Zapiski Instituta Lenina", vol. I

Se tipăreşte după textul apărut în „Zapiski"

„ARMISTIŢIU DE FAPT"

Ziarul „Novaia Jizn" [32] cu data de 7 mai a publicat nişte interviuri acordate de miniştrii „noului" guvern. Preşedintele Consiliului de Miniştri, Lvov, a declarat: „ţara trebuie să-şi spună cuvîntul său autoritar şi să-şi trimită armata la luptă".

Iată care este în esenţă „programul" noului guvern. Ofensivă, ofensivă şi iar ofensivă!

Şi, prezentînd acest program imperialist, pe care şi l-au însuşit astăzi şi Cernovii, şi Ţeretelii, prim-ministrul Lvov, cuprins de o nemărginită şi nobilă indignare, a tunat şi fulgerat împotriva *„armistiţiului de fapt care s-a stabilit pe front"!*

Asupra acestui program *de ofensivă*, asupra acestor discursuri tunătoare ale unor miniştri, care sînt îndreptate împotriva „armistiţiului de fapt", trebuie să reflecteze atent fiecare muncitor rus şi fiecare ţăran.

Milioane de oameni au fost nimiciţi sau mutilaţi în acest război. Nenorocirile pe care el le-a adus omenirii, şi mai ales maselor muncitoare, sînt nemaipomenite. Capitaliştii realizează profituri scandaloase de pe urma războiului. Soldaţii îndură chinuri extraordinare şi sînt istoviţi pînă în ultimul grad.

Ce rău este, în acest caz, în faptul că s-a ajuns la un armistiţiu de fapt? Ce este rău în faptul că măcelul a fost întrerupt? Ce este rău în faptul că soldaţii au căpătat fie şi un mic răgaz?

Ni se obiectează că s-a ajuns la armistiţiu numai pe un front şi că, de aceea, există pericolul ca el să ducă la o

pace separată. Dar această obiecție este vădit neîntemeiată. Căci, dacă *nici* guvernul rus, *nici* muncitorii și țăranii ruși *nu vor* să se încheie o pace separată cu capitaliștii germani (precum se știe, partidul nostru a protestat și el, în repetate rînduri, împotriva unei asemenea păci, și nu numai în articolele apărute în „Pravda", dar și într-o rezoluție adoptată de conferința noastră [33], care a vorbit în numele întregului partid), dacă nimeni în țara asta nu vrea o pace separată cu niște capitaliști izolați, atunci cum, de unde, prin ce minune ne poate veni o asemenea pace ? ? Cine poate să ne-o impună ? ?

Obiecția este vădit neîntemeiată ; e vorba, evident, de o născocire, de o încercare de a arunca praf în ochi oamenilor.

Mai departe. De ce armistițiul de fapt, care s-a stabilit pe un singur front, „amenință" să ducă la o pace separată pe acest front, *și nu amenință să ducă la o extindere a armistițiului de fapt asupra tuturor fronturilor ?*

Armistițiul de fapt este o stare instabilă, o stare de tranziție. Acest lucru e indiscutabil. De tranziție la ce ? La o pace separată el nu poate să ducă, din moment ce *nu există*, în acest sens, consimțămîntul reciproc a două guverne sau a două popoare. Dar de ce n-ar putea un asemenea armistițiu să constituie o tranziție spre un armistițiu de fapt pe *toate* fronturile ? Căci pentru așa ceva există, de bună seamă, consimțămîntul *tuturor* popoarelor împotriva tuturor guvernelor sau împotriva majorității lor.

Fraternizarea pe un front poate — și trebuie — să constituie o tranziție spre fraternizarea pe toate fronturile. Armistițiul de fapt, stabilit pe un front, poate — și trebuie — să constituie o tranziție spre un armistițiu de fapt pe toate fronturile.

Popoarele ar putea să-și refacă forțele istovite de acest măcel. Muncitorii revoluționari din *toate* țările ar deveni și mai conștienți de forța lor, influența lor ar crește și totodată s-ar întări credința lor în posibilitatea și necesitatea unei revoluții muncitorești în țările capitaliste înaintate.

Ce este rău într-o asemenea tranziţie? De ce să nu contribuim, pe măsura puterilor noastre, la o *asemenea* tranziţie?

S-ar putea obiecta că un armistiţiu de fapt pe toate fronturile, în momentul de faţă, ar favoriza pe capitaliştii germani, dat fiind că pînă acum ei sînt cei care şi-au asigurat cea mai bogată pradă. O asemenea afirmaţie ar fi inexactă, deoarece capitaliştii englezi sînt cei care au jefuit mai mult (coloniile germane din Africa, insulele germane din Oceanul Pacific, Mesopotamia, o parte din Siria etc.) şi, spre deosebire de capitaliştii germani, n-au pierdut absolut nimic. Aceasta în primul rînd. Iar în al doilea rînd, în cazul cînd capitaliştii germani s-ar arăta mai puţin concesivi decît cei englezi, în Germania revoluţia ar căpăta o vigoare şi mai mare. Revoluţia în Germania se apropie în mod vădit. O ofensivă a armatelor ruse ar împiedica această creştere. „Armistiţiul de fapt" face ca această revoluţie să se dezvolte mai repede.

În al treilea rînd, situaţia Germaniei, sub aspectul foametei în continuă agravare, al crahului general, al ruinei economice, este mai desperată şi mai fără de ieşire, mai proastă decît în oricare din celelalte ţări, îndeosebi după intrarea Americii în război. „Armistiţiul de fapt" nu va face să dispară *această* cauză, principală, de slăbiciune a Germaniei, ci, dimpotrivă, va duce mai de grabă la îmbunătăţirea situaţiei din celelalte ţări (libertatea aprovizionării) şi va face să se înrăutăţească situaţia capitaliştilor germani (care nu vor avea de unde să aducă provizii şi cărora le va fi greu să ascundă poporului adevărul).

Poporul rus are de ales între două programe. Unul din ele este programul capitaliştilor, care a fost preluat de cei de teapa lui Cernov şi Ţereteli. Este un program de ofensivă, de prelungire a războiului imperialist, de prelungire a măcelului.

Celălalt este programul muncitorilor revoluţionari din întreaga lume, care în Rusia este susţinut de partidul nostru. Acest program constă în încurajarea fraternizării (fără a permite germanilor să-i înşele pe ruşi), în fraternizarea prin schimb de apeluri, în extinderea atît a fraternizării, cît şi a armistiţiului de fapt pe toate fronturile, în spriji-

nirea prin toate mijloacele a unei asemenea extinderi, în grăbirea, pe această cale, a creşterii revoluţiei muncitoreşti în toate ţările, în crearea posibilităţii unui răgaz, fie el şi vremelnic, pentru soldaţii din toate ţările beligerante, în grăbirea trecerii puterii — în Rusia — în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, în grăbirea, pe această cale, a încheierii unei păci cu adevărat echitabile, cu adevărat generale în interesul oamenilor muncii, iar nu în interesul capitaliştilor.

Guvernul nostru, împreună cu Cernov şi Ţereteli, împreună cu narodnicii şi menşevicii, se pronunţă pentru primul program.

Majoritatea poporului rus şi a tuturor popoarelor din Rusia (şi nu numai din Rusia), adică majoritatea muncitorilor şi ţăranilor săraci, sînt, fără îndoială, pentru al doilea program.

Cu fiecare zi ce trece ne apropiem de victoria *acestui* program.

„Pravda" nr. 52
din 22 (9) mai 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

SECRETELE POLITICII EXTERNE

Este cît se poate de regretabil că masele populare nu pot citi cărţi de istorie a diplomaţiei şi nici articole de fond ale ziarelor capitaliste ! Dar este şi mai regretabil — acest cuvînt, de altfel, este prea slab în cazul de faţă — că miniştrii din partidul socialiştilor-revoluţionari şi din cel al social-democraţilor menşevici, împreună cu colegii lor ministeriabili, trec sub tăcere fapte din această istorie, ca şi articole ale „oamenilor mari" din lumea diplomatică, care le sînt bine cunoscute.

„Reci" reproduce o ştire, demnă de crezare, după părerea sa, apărută în ziarul „Birjevka", al cărei sens adevărat este că Anglia ar fi cu totul dispusă să renunţe la „dezmembrarea Turciei şi la împărţirea Austro-Ungariei", cu alte cuvinte că ar fi dispusă să se declare de acord ca Rusia să *nu* capete anexiunile ce i-au fost promise prin tratatele anterioare (Constantinopolul, Armenia, Galiţia). În *acest* sens — şi numai în acest sens — ar fi dispusă Anglia să procedeze la o revizuire a tratatelor.

Şi „Reci" se indignează :

„Aşadar, acesta este primul rezultat al victoriei noii lozinci" (adică a lozincii : pace fără anexiuni şi fără contribuţii). „Se va proceda, probabil, la o revizuire a acordurilor : se întreprind «acţiuni pregătitoare» în această direcţie, şi de data asta nici măcar de către noi, ci de către aliaţii noştri. Dar rezultatul acestei revizuiri nu va fi o renunţare în egală măsură" (auzi ! auzi !) „la toate obiectivele serioase pe care le-au fixat toţi aliaţii, ci o renunţare unilaterală" (spuneţi şi dv., nu este asta o perlă ?) „la obiectivele fixate în sud-estul Europei" (citeşte : în Austria şi în Turcia, adică răpirea Armeniei, a Constantinopolului, a Galiţiei) „în favoarea unor obiective

care de data asta n-au mai fost fixate de noi, ci de aliaţii noştri, în alte părţi şi în colonii.

Între altele, în presă s-a şi vorbit de posibilitatea ca aliaţii noştri să renunţe la obiectivele fixate în Asia Mică. Ce-i drept, declaraţiile în acest sens, făcute, după cum se afirmă, de Albert Thomas în faţa Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor şi reproduse de presa din Moscova, n-au fost pînă acum confirmate în mod oficial. Dar în ceea ce priveşte Anglia ar fi greu să ne aşteptăm la o asemenea renunţare. Anglia se menţine pe punctul de vedere just că trebuie mai întîi să ocupi ceea ce vrei să obţii" (auzi ! auzi !), „şi ea ocupă de pe acum cu trupele ei regiuni din Mesopotamia şi din Palestina, care prezintă importanţă pentru interesele ei vitale" (citeşte : pentru capitaliştii ei). „În aceste condiţii, refuzul Angliei de a lupta pentru satisfacerea intereselor vitale ale *celorlalţi* (subliniat de „Reci") aliaţi în acest domeniu ar avea, firește, de asemenea un caracter unilateral şi ar prezenta avantaje numai pentru ea".

Într-adevăr, lui Miliukov sau altuia care va fi scris aceste rînduri ar trebui să i se ridice, încă în viaţă fiind, un monument drept recunoştinţă... pentru sinceritatea de care a dat dovadă. Bravo, bravo vouă, sinceri diplomaţi de la „Reci" ! (Şi de ce sînt ei sinceri ? fiindcă sînt furioşi că Miliukov şi-a pierdut portofoliul)...

Tot ce se spune în rîndurile citate aici este un adevăr confirmat de întreaga istorie a diplomaţiei — *şi de istoria plasamentelor de capital în străinătate* — din ultimii ani. În orice caz, Anglia nu va renunţa la răpirea (anexarea) Palestinei şi a Mesopotamiei, dar ea este dispusă să-i pedepsească pe ruşi (pentru „armistiţiul de fapt" de pe frontul ruso-german), făcîndu-i să piardă Galiţia, Constantinopolul, Armenia etc., — iată sensul simplu şi clar, redat în limba de toate zilele, şi nu în limbaj diplomatic, al pasajelor citate din „Reci".

Şi capitaliştii ruşi, al căror purtător de cuvînt este „Reci", îşi stăpînesc cu greu furia, lasă să le scape secrete ale politicii externe, scrîşnesc din dinţi şi turbează, adresînd cuvinte înţepătoare capitaliştilor englezi : aceasta, vedeţi dv., este ceva „unilateral", aceasta „vă convine" vouă, dar nu şi *celorlalţi*.

Tovarăşi muncitori şi tovarăşi soldaţi ! Reflectaţi adînc asupra acestor declaraţii extraordinar de sincere şi de veridice ale *mult*ştiutorilor diplomaţi şi foşti miniştri de la „Reci". Gîndiţi-vă bine la această excelentă demascare

a adevăratelor scopuri urmărite în acest război nu numai de capitaliştii ruşi, dar şi de cei englezi.

Tovarăşi soldaţi ruşi! Veţi accepta voi oare să luptaţi pentru ca capitaliştii englezi să jefuiască Mesopotamia şi Palestina? Veţi consimţi voi oare să sprijiniţi guvernul rus al lui Lvov, Cernov, Tereşcenko şi Ţereteli, care este legat de interesele capitaliştilor şi care *se teme* să spună pe faţă adevărul divulgat de „Reci"?

„Pravda" nr. 53
din 23 (10) mai 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

UN TRATAT SECRET DINTRE ALTELE

Se ştie că primul cuvînt al guvernului provizoriu „revoluţionar" în legătură cu politica externă a fost declaraţia în care se spunea că toate tratatele secrete încheiate de fostul ţar Nicolaie al II-lea cu capitaliştii „aliaţi" rămîn în vigoare şi că noua Rusie le va respecta cu toată sfinţenia şi fără cea mai mică abatere.

Se ştie, apoi, că „defensiştii" noştri sprijină cu multă ardoare refuzul miliukoviştilor de a publica tratatele secrete. Aceşti pseudosocialişti au decăzut în aşa hal, încît apără diplomaţia secretă, şi încă diplomaţia secretă a fostului ţar.

De ce păstrează aceşti apărători ai războiului imperialist cu atîta zel secretul tratatelor ?

Vreţi să ştiţi de ce, tovarăşi muncitori şi soldaţi ? Căutaţi să vedeţi ce cuprinde măcar unul din aceste nobile tratate : ne referim la tratatul „nostru" cu Italia (adică cu capitaliştii italieni) încheiat la începutul anului 1915.

Pe baza unor materiale publicate de „Novoe Vremea" [34], d-l V. Vodovozov, un democrat burghez, arată în ziarul „Den" [35] (din 6 Mai 1917) care e conţinutul acestui tratat :

„Puterile aliate i-au garantat Italiei Tirolul de Sud cu Trientul, întreg litoralul, partea de nord a Dalmaţiei cu oraşele Zara şi Spalato, partea centrală a Albaniei cu Valona, insulele din Marea Egee situate lîngă litoralul Asiei Mici şi, în afară de aceasta, o concesiune feroviară avantajoasă în partea asiatică a Turciei, — iată care e preţul sîngelui, obţinut, după multă tocmeală, de către Italia. Aceste adăugiri teritoriale întrec cu mult toate pretenţiile naţionale care au fost formulate cîndva de către Italia. În afară de regiunile cu populaţie italiană (Tirolul de Sud şi Triestul), care numără vreo 600 000 de

suflete, Italia capătă, în baza tratatului, teritorii cu o populaţie de peste 1 000 000 de locuitori, care e absolut străină de ea din punct de vedere etnografic şi religios. Aşa este, de pildă, Dalmaţia, a cărei populaţie în proporţie de 97% este de origine sîrbă, în timp ce italienii alcătuiesc doar ceva mai mult de 2%. Era cu totul firesc ca tratatul cu Italia, care a fost încheiat nu numai fără consimţămîntul Serbiei, dar şi fără ştirea ei, să provoace în această ţară foarte multă amărăciune şi iritare. Paşici, într-o declaraţie făcută în scupşcină, şi-a exprimat speranţa că zvonurile în legătură cu tratatul se vor dovedi neadevărate, întrucît Italia însăşi şi-a făurit unitatea ei în numele principiului naţional şi n-ar putea să întreprindă nimic de natură să năruie însăşi temelia pe care se sprijină acest principiu. Dar Paşici s-a înşelat : tratatul a fost încheiat.

Dintre tratatele referitoare la războiul actual, acesta este singurul al cărui conţinut îl cunoaştem, şi el are un caracter de-a dreptul tîlhăresc. Nu ştim dacă şi în celelalte tratate se manifestă sau nu instincte atît de tîlhăreşti. În orice caz, pentru o democraţie care a înscris pe steagul ei «pace fără anexiuni» ar fi deosebit de important să afle acest lucru".

„Nu ştim" cît de tîlhăreşti sînt celelalte tratate secrete ? — Ba da, d-le Vodovozov, ştim foarte bine : tratatele secrete cu privire la împărţirea Persiei şi a Turciei, cele cu privire la cotropirea Galiţiei şi a Armeniei sînt nişte tratate tîlhăreşti tot atît de mîrşave ca şi cel încheiat cu Italia.

Tovarăşi soldaţi şi muncitori ! Vi se spune că apăraţi „libertatea" şi „revoluţia" ? În realitate voi apăraţi tratatele tenebroase ale ţarului, care vă sînt tăinuite aşa cum este tăinuită o boală secretă.

„Pravda" nr. 53
din 23 (10) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

UN TON MINISTERIAL

Redactorii de la „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" au început să adopte un ton ministerial. „Pravda" nu le place; ei condamnă „atacurile ei vehemente la adresa guvernului provizoriu".

A critica ceea ce nu-i place este dreptul sacru al fiecărui publicist. Dar de ce să te faci de rîs lansîndu-te în acuzaţii pe un ton ministerial împotriva „atacurilor", fără să procedezi la o critică de fond? N-ar fi mai bine să încerci a analiza argumentele noastre? sau măcar una din rezoluţiile noastre? sau măcar una din indicaţiile noastre cu privire la lupta de clasă?

„Ţara merge *azi* spre pieire", ni se spune în articolul de fond din „Izvestiia". E adevărat. Şi tocmai de aceea n-are nici o raţiune să te bizui azi pe politica de conciliere a micii burghezii, a narodnicilor şi a menşevicilor cu capitaliştii. Pe această cale ţara nu poate fi salvată de la pieire.

„Pravda" nr. 53
din 23 (10) mai 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

SE CAUTĂ UN NAPOLEON

Ziarul fostului ministru Miliukov spumegă de mînie împotriva menşevicilor şi a socialiştilor-revoluţionari, care au înlăturat pe careva din guvern, şi de aceea se lasă antrenat pe panta unor declaraţii nu tocmai... „prudente".

„Mai poate fi tolerată o asemenea propagandă criminală?... — citim într-un articol fără semnătură din 9 mai, în care ni se vorbeşte despre fraternizare. — Nu se pune o dată capăt acestei situaţii? Să nu ne putem noi lipsi de un Napoleon? Să ne mulţumim noi doar cu vorbe goale despre necesitatea unei discipline de fier? !!"

O aluzie fină, foarte fină la cuvintele, de tristă celebritate, ale lui Kerenski despre disciplina de fier.

„Reci" prezintă cititorilor un tablou veridic şi exact a ceea ce se petrece în „noul" „nostru" guvern. Îi mulţumim din tot sufletul pentru această francheţă, care constituie o raritate excepţională pentru un asemenea ziar şi care e provocată de împrejurări cu totul aparte.

În „noul" guvern, Kerenski, sprijinindu-se pe Cernov şi pe Ţereteli, proclamă „disciplina de fier" în armată ca fiind necesară (pentru aplicarea programului imperialist de ofensivă).

Iar moşierii şi capitaliştii, care deţin 10 din cele 16 portofolii ministeriale existente, spumegă de mînie împotriva lui Kerenski: „Trebuie să ne mulţumim doar cu vorbe goale despre necesitatea unei discipline de fier?".

Nu e limpede că prin asemenea cuvinte se urmăreşte îmboldirea lui Kerenski sau a generalilor „corespunzători" să-şi asume rolul unui Napoleon, să-şi asume rolul de sugrumător al libertăţii, de călău al muncitorilor?

„Pravda" nr. 53
din 23 (10) mai 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

NU S-A SCHIMBAT NIMIC

Acum, cînd la guvern se află şi miniştri „socialişti“ [36], totul o să meargă altfel — încercau şi încearcă să ne asigure defensiştii. N-au trecut decît cîteva zile, şi oamenii au început să vadă cît de neîntemeiate erau aceste asigurări.

Se ştie ce indignare a produs în rîndurile soldaţilor şi muncitorilor declaraţia fostului ministru Miliukov că nu vrea să publice şi nu va publica tratatele secrete încheiate de fostul ţar Nicolaie cu capitaliştii englezi şi francezi. Şi acum ce se întîmplă ? Ce ne spune acum, în legătură cu această chestiune, *noul* ministru de externe, d-l Tereşcenko, coleg de guvern cu Skobelev şi cu Ţereteli ?

Tereşcenko recunoaşte că „această problemă (a tratatelor secrete) trezeşte patimile“. Dar ce face el pentru a potoli aceste patimi ? El *repetă* pur şi simplu ceea ce a spus Miliukov, cel de curînd debarcat :

— „Publicarea imediată a tratatelor ar echivala cu o ruptură cu aliaţii“, a declarat Tereşcenko într-o convorbire cu ziariştii.

Iar miniştrii „socialişti“ tac şi acoperă sistemul diplomaţiei secrete.

Guvernul de coaliţie n-a schimbat nimic. Tratatele secrete ale ţarului rămîn pentru el sacrosancte.

Şi mai vreţi, domnilor, ca toate astea să nu „trezească patimile“ ? Drept cine îi luaţi pe muncitorii şi soldaţii conştienţi ? Sau îi socotiţi într-adevăr drept nişte „sclavi răsculaţi“ ?

„Pravda“ nr. 54
din 24 (11) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

O REGRETABILĂ ABATERE DE LA DEMOCRATISM

„Izvestiia" publică în numărul de azi o informaţie în legătură cu şedinţa secţiei de soldaţi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. La această şedinţă s-a pus, între altele,

„în discuţie *dacă soldaţii pot îndeplini funcţia de miliţian.* Comisia executivă propune adunării următoarea rezoluţie :

Dat fiind că soldaţii trebuie să-şi îndeplinească misiunea lor *directă,* Comisia executivă a Sovietului de deputaţi ai soldaţilor *se pronunţă împotriva încadrării soldaţilor* în miliţie şi cere ca toţi soldaţii care fac parte din miliţie *să fie retrimişi îndată la unităţile lor.*

După scurte dezbateri, rezoluţia a fost adoptată *cu un amendament care permite ca soldaţii şterşi din controalele armatei de operaţii şi cei răniţi* să fie încadraţi în miliţie".

Este foarte regretabil că nu s-a comunicat textul exact al amendamentului şi al rezoluţiei. Şi mai regretabil este că Comisia executivă a prezentat — şi adunarea a adoptat — o rezoluţie care reprezintă o totală abatere de la principiile de bază ale democratismului.

E îndoielnic să existe în Rusia vreun partid democratic care să nu admită cerinţa programatică a înlocuirii armatei permanente prin înarmarea generală a poporului. Şi nu cred să se găsească vreun socialist-revoluţionar sau vreun social-democrat menşevic care să aibă cutezanţa să se pronunţe împotriva acestei cerinţe. Dar toată nenorocirea este că „în vremurile de astăzi" „a devenit un obicei" ca, la adăpostul unei frazeologii sonore pe tema „democraţiei revoluţionare", să se recunoască programele democratice

(de socialism nici nu mai vorbim) „în principiu" şi să se renunţe la ele în practică.

A te pronunţa împotriva încadrării soldaţilor în rîndurile miliţiei pe motiv că „soldaţii trebuie să-şi îndeplinească misiunea lor directă" înseamnă a uita cu desăvîrşire principiile democraţiei şi a te pronunţa — în mod involuntar, inconştient, poate — pentru menţinerea armatei permanente. Soldatul este un profesionist; misiunea lui directă *nu* este serviciul public, — aceasta este concepţia adepţilor armatei permanente. Aceasta nu este o concepţie democratică. Este concepţia Napoleonilor. Este concepţia adepţilor vechiului regim şi a capitaliştilor, care visează la o revenire uşoară de la republică la monarhia constituţională.

Un democrat este din principiu împotriva unei asemenea concepţii. Participarea soldaţilor la miliţie are ca obiectiv dărîmarea zidului care desparte armata de popor. Ea înseamnă o ruptură cu trecutul blestemat al „cazărmii", în care, separată de popor şi împotriva poporului, era „instruită", dresată, muştruluită o pătură specială de cetăţeni care aveau „misiunea directă" de a exercita numai profesiunea de militar. Participarea soldaţilor la miliţie este legată de problema fundamentală a reeducării „soldaţilor" şi transformării lor în cetăţeni-miliţieni, a reeducării unei populaţii compuse din filistini şi a transformării acestora în cetăţeni înarmaţi. Democraţia va rămîne o frazeologie goală şi înşelătoare sau o jumătate de măsură dacă *întregul* popor nu va căpăta imediat şi neapărat posibilitatea să înveţe mînuirea armelor. Fără o încadrare largă, sistematică şi permanentă a soldaţilor în miliţie, acest lucru nu va putea fi realizat.

Se va obiecta, poate, că soldaţii nu pot fi *sustraşi* de la îndatoririle lor *directe*. Dar nici nu e vorba de aşa ceva. Este ridicol să se menţioneze în mod expres acest lucru, după cum nu se menţionează în mod expres că un medic care veghează la căpătîiul unui om grav bolnav nu are dreptul să plece pentru a-şi depune buletinul de vot sau că un muncitor ocupat într-o întreprindere a cărei funcţionare neîntreruptă este recunoscută de toţi ca fiind absolut necesară nu are dreptul, atîta timp cît nu este schimbat

de un alt muncitor, să plece pentru a-şi exercita drepturile sale politice. Asemenea pretexte ar fi de-a dreptul neserioase sau chiar necinstite.

Încadrarea în rîndurile miliţiei este una dintre cerinţele cele mai importante şi mai esenţiale ale democraţiei, este una dintre garanţiile fundamentale ale libertăţii. (În paranteză fie spus, nu există cale mai sigură pentru dezvoltarea calităţilor pur militare şi a capacităţii de luptă a armatei decît înlocuirea armatei permanente prin înarmarea generală a poporului, decît instruirea poporului de către soldaţi ; această metodă a fost şi va fi folosită în orice război cu adevărat revoluţionar.) Trecerea imediată, necondiţionată şi generală la organizarea unei miliţii a întregului popor, la o participare cît mai largă şi multilaterală a soldaţilor la activitatea miliţiei este cerută de interesele vitale ale muncitorilor, ţăranilor şi soldaţilor, ale imensei majorităţi a populaţiei, majoritate care nu este interesată în apărarea profiturilor moşierilor şi capitaliştilor.

Scris la 10 (23) mai 1917
Publicat la 25 (12) mai 1917 în ziarul „Pravda" nr. 55

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CU PRIVIRE LA CONVOCAREA UNEI CONFERINŢE INTERNAŢIONALE PRETINS SOCIALISTE CU PARTICIPAREA SOCIAL-ŞOVINIŞTILOR

„Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" publică azi o „Decizie" a Comitetului executiv cu privire la formarea unei comisii pentru convocarea unei conferinţe internaţionale [37]. Din această comisie a fost invitat să facă parte, printre alţii, şi un reprezentant al partidului nostru. Se înţelege de la sine că partidul nostru nu va accepta în nici un fel să facă parte din această comisie sau să participe în general la lucrările proiectatei conferinţe, la care urmează să ia parte şi nişte pretinşi miniştri socialişti, care au trecut de partea propriei lor burghezii. Oricine a manifestat interes pentru partidul nostru şi a citit rezoluţia, adoptată de el, asupra stării de lucruri din Internaţională [38] nu putea să nu ştie acest lucru.

Comitetul Central al partidului nostru încă de acum cîteva zile a hotărît în unanimitate să trimită un delegat la proiectata conferinţă de la Zimmerwald [39], căruia îi va da dispoziţia să părăsească imediat această conferinţă şi să se retragă din Uniunea zimmerwaldiană dacă conferinţa se va pronunţa pentru o apropiere, sub orice formă, de social-şovinişti sau pentru o examinare în comun a problemelor ridicate.

Scris la 10 (23) mai 1917

Publicat la 25 (12) mai 1917 în ziarul „Pravda" nr. 55

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA UN MITING DE LA UZINELE „PUTILOV" 12 (25) MAI 1917

SCURTĂ DARE DE SEAMĂ PENTRU PRESĂ

Lenin a expus concepţiile de bază ale bolşevicilor asupra războiului, păcii şi guvernului de coaliţie.

În prima jumătate a cuvîntării sale, el a arătat, pe scurt, cauzele care au făcut ca la întoarcere să vină prin Germania, apoi a trecut la problema războiului şi a explicat caracterul lui prădalnic. După aceea s-a oprit asupra chestiunii cum se poate pune capăt războiului şi a dezvoltat ideea că singurul mijloc în acest sens îl constituie o alianţă a muncitorilor din toate ţările beligerante.

Mai departe, Lenin s-a oprit asupra cauzelor care împiedică constituirea unei alianţe a muncitorilor din toate ţările şi a arătat calea pe care se poate merge — şi trebuie să se meargă — spre o asemenea alianţă.

Această cale nu este aceea a înţelegerii muncitorilor cu capitaliştii şi a ţăranilor-soldaţi cu moşierii, ci aceea a luptei muncitorilor şi ţăranilor împotriva asupritorilor lor.

Guvernul de coaliţie este rezultatul unei înţelegeri între socialişti şi capitalişti şi el înseamnă înăbuşirea revoluţiei.

Cucerirea puterii de către muncitori şi ţărani va da posibilitate ţării noastre să rezolve o serie de probleme care nu mai suferă amînare : problema agrară, problema trecerii pămîntului în mîinile ţăranilor, precum şi alte probleme legate de război : problema aprovizionării, a îmbunătăţirii situaţiei muncitorilor etc.

„Soldatskaia Pravda" nr. 26
din 1 iunie (19 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

PARTIDUL PROLETARIATULUI ÎN ALEGERILE PENTRU DUMELE RAIONALE

Partidul nostru se prezintă în aceste alegeri cu liste proprii. După datele provizorii primite de secretariatul Comitetului Central, în 4 din cele 12 raioane (şi anume în raioanele Moscovski, Rojdestvenski, Kolpino şi Porohovskoi), aceste liste au fost întocmite fără nici un fel de blocuri. În toate celelalte raioane ne prezentăm în bloc *numai* cu internaţionaliştii : anume în 6 raioane (orăşenesc 2, Narva, Petrogradskaia storona, Moskovski, orăşenesc 1 şi Vasilievski Ostrov) cu „interraioniştii“ [40] (care, după cum se ştie, au condamnat în modul cel mai categoric intrarea narodnicilor şi menşevicilor în guvernul capitaliştilor) ; apoi în 4 raioane (Vîborg, Neva, orăşenesc 1 şi Vasilievski Ostrov) cu menşevicii internaţionalişti [41], adversari ai ministerialismului „socialist“ [42], şi într-un raion (Neva) de asemenea cu internaţionaliştii din partidul socialiştilor-revoluţionari, care condamnă „ministerialismul“ partidului lor.

O asemenea alianţă cu internaţionaliştii din alte partide corespunde întru totul hotărîrilor conferinţelor noastre (aceea a organizaţiei din Petrograd [43] şi cea generală), cît şi liniei principiale a partidului proletar, îndreptată împotriva defensismului mic-burghez şi a ministerialismului menşevicilor şi narodnicilor.

Propaganda în favoarea unui „bloc de stînga“, pe care o desfăşoară, printre altele, şi „Novaia Jizn“, n-a putut, firește, să clintească hotărîrile partidului nostru. Este greşită, complet greşită părerea că alegerile municipale „n-au un caracter politic atît de pronunţat“ (ca alegerile pentru Adunarea constituantă). Tot atît de greşită este şi părerea

că „programele municipale ale diferitelor partide socialiste (? ?) nu se prea deosebesc între ele". A repeta asemenea afirmaţii ciudate, fără a răspunde în fond la argumentele „Pravdei", înseamnă a te eschiva de la o analiză a problemei celei mai importante sau, pur şi simplu, a te da bătut.

A reduce în timp de revoluţie alegerile din capitală la un program pur (sau fie măcar) „municipal" este ceva nemaipomenit de absurd. Înseamnă să-ţi baţi joc de experienţa tuturor revoluţiilor. Înseamnă să-ţi baţi joc de bunul simţ al muncitorilor, care ştiu foarte bine că Petrogradul are un rol conducător, iar uneori *şi hotărîtor*.

Cadeţii grupează în jurul lor pe toţi cei de dreapta, întreaga contrarevoluţie, pe toţi moşierii şi capitaliştii. Ei sînt pentru guvern, ei vor ca Petrogradul revoluţionar să nu aibă alt rol decît acela de a ţine isonul guvernului capitaliştilor, care au 10 miniştri faţă de cei 6 ai narodnicilor şi menşevicilor.

Împotriva cadeţilor, a şoviniştilor, a partizanilor războiului pentru cucerirea strîmtorilor luptă partidul proletariatului, care este un duşman neîmpăcat al imperialismului şi care este singurul în stare să rupă cu interesele capitalului şi să adopte măsuri revoluţionare serioase, fără de care masele muncitoare *nu pot* fi ajutate într-un moment cînd se apropie şi e gata să se producă o catastrofă de proporţii uriaşe. Fără măsuri revoluţionare *nu există* salvare. Fără miliţie muncitorească, ca o treaptă intermediară spre crearea neîntîrziată a unei miliţii a întregului popor, *nu este cu putinţă* — chiar cînd se manifestă toată bunăvoinţa — să fie înfăptuite asemenea măsuri, *nu este cu putinţă* mai ales să scăpăm de „cozi" şi de dezorganizarea care domneşte în domeniul aprovizionării.

Cît despre „linia de mijloc", linia micii burghezii, a menşevicilor şi narodnicilor, care enunţă deziderate pioase şi se epuizează prin politica lor de conciliere cu capitaliştii şi prin subordonarea lor faţă de capitalişti (6 miniştri contra 10 ! !), — ea este o linie moartă. Masele se vor convinge curînd de acest lucru din propria lor experienţă, chiar dacă pentru moment ele cred în politica „de conciliere" cu capitaliştii.

Cine este pentru satisfacerea efectivă a intereselor maselor muncitoare, cine este pentru înlăturarea poliţiei şi înlocuirea ei printr-o miliţie a întregului popor, cine este pentru adoptarea de măsuri serioase, revoluţionare, menite să scoată ţara din nemaipomenita criză şi din nemaipomenita ruină în care se zbate, trebuie să voteze listele partidului proletar, ale Partidului muncitoresc social-democrat (bolşevic) din Rusia.

„Pravda" nr. 56
din 26 (13) mai 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

CE DECLARAŢII A FĂCUT PARTIDUL NOSTRU ÎNAINTE DE REVOLUŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU RĂZBOIUL

Un interes deosebit prezintă acele declaraţii care aveau în vedere tocmai o victorie a revoluţiei sub steagul şovinismului („defensismului"). În nr. 47 din 13 octombrie 1915 al ziarului „Soţial-Demokrat" [44], care apărea la Geneva ca Organ Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, sub conducerea lui Zinoviev şi Lenin, s-au publicat, în numele redacţiei, următoarele :

„...8) Considerăm revoluţionari-şovinişti pe aceia care doresc victoria asupra ţarismului în vederea victoriei asupra Germaniei, — în vederea jefuirii altor ţări, — în vederea consolidării dominaţiei velicorușilor asupra celorlalte popoare din Rusia etc. Baza şovinismului revoluţionar o constituie situaţia de clasă a micii burghezii. Aceasta oscilează întotdeauna între burghezie şi proletariat. Acum ea oscilează între şovinism (care o împiedică să fie consecvent revoluţionară chiar şi în sensul revoluţiei democratice) şi internaţionalismul proletar. Exponenţii politici ai acestei mici burghezii din Rusia sînt în momentul de faţă trudovicii [45], socialiştii-revoluţionari, «Naşa Zarea» [46], fracţiunea Ciheidze [47], Comitetul de organizare, d-l Plehanov şi alţii de-o seamă cu ei. 9) Dacă în Rusia ar învinge revoluţionarii-şovinişti, noi am fi împotriva apărării «patriei» *lor* în războiul actual. Lozinca noastră este : împotriva şoviniştilor, chiar dacă sînt revoluţionari şi republicani, *împotriva* lor şi *pentru* alianţa proletariatului internaţional în vederea înfăptuirii revoluţiei socialiste. 10) La întrebarea dacă este posibil ca proletariatul să aibă rolul

conducător în revoluția burgheză din Rusia, răspundem: da, este posibil *dacă* în momentele hotărîtoare mica burghezie va oscila spre stînga; or, pe ea o împinge spre stînga nu numai propaganda noastră, ci și o serie de factori obiectivi de ordin economic, financiar (povara războiului), militar, politic etc. 11) La întrebarea ce ar face partidul proletariatului dacă revoluția l-ar aduce la putere în războiul actual, răspundem: am propune pace *tuturor* beligeranților, cu condiția să fie eliberate coloniile și *toate* popoarele dependente, asuprite și lipsite de drepturi depline. Sub actualele lor guverne, nici Germania, nici Anglia și Franța n-ar accepta această condiție. Atunci ar trebui să pregătim și să pornim un război revoluționar, adică nu numai că am înfăptui în întregime, prin măsuri dintre cele mai energice, tot programul-minimum al partidului nostru, dar am și chema sistematic la insurecție toate popoarele azi asuprite de velicorușii, toate coloniile și țările dependente din Asia (India, China, Persia etc.), iar totodată — și în primul rînd — am chema la insurecție proletariatul socialist din Europa împotriva guvernelor sale și în pofida social-șoviniștilor săi. Nu încape nici o îndoială că victoria proletariatului din Rusia ar crea condiții extrem de favorabile pentru dezvoltarea revoluției atît în Asia, cît și în Europa. Acest lucru l-a dovedit *chiar* și revoluția din 1905 [48]. Iar solidaritatea internațională a proletariatului revoluționar este un *fapt*, în pofida spumei murdare a oportunismului și social-șovinismului" *.

„Pravda" nr. 56
din 26 (13) mai 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

---

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 51—52. — *Nota red.*

ADAOS LA ARTICOLUL: „O PAGINĂ DIN ISTORIA PARTIDULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA" DE N. K. KRUPSKAIA [49]

Marţi 9 mai au venit din Elveţia, trecînd prin Germania, peste 200 de emigranţi, printre care Martov, conducător al menşevicilor, Natanson, conducător al socialiştilor-revoluţionari, şi alţii. Această călătorie a dovedit încă o dată că din Elveţia nu există altă cale sigură de trecere decît prin Germania. În „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" (nr. 32 din 5 aprilie) a fost publicat raportul lui Lenin şi Zinoviev despre călătoria lor prin Germania şi au fost indicate numele socialiştilor din cele două ţări neutre (Elveţia şi Suedia) care au atestat, sub proprie semnătură, că drumul prin Germania a fost dictat de necesitate şi că nici un fel de legături cît de cît reprobabile n-au fost stabilite, cu această ocazie, cu guvernul german.

„Soldatskaia Pravda" nr. 21 din 26 (13) mai 1917

Se tipăreşte după manuscris

NE AMENINŢĂ RUINA ECONOMICĂ

Ştirile, comentariile, temerile, zvonurile în legătură cu catastrofa care ne ameninţă devin tot mai frecvente. Ziarele capitaliştilor caută să sperie lumea, spumegă de mînie împotriva bolşevicilor şi fac caz de nişte referiri anonime ale lui Kutler, în care e vorba de „o" uzină, de „nişte" uzine, de „o" întreprindere etc. Uimitoare metode şi ciudate „dovezi"... Dar de ce nu se indică *numele* unei anumite uzine ? De ce nu se dă publicului *şi muncitorilor* posibilitatea să controleze aceste zvonuri, menite să provoace alarmă ?

Ar fi cazul ca domnii capitalişti să înţeleagă că, neprezentînd date precise cu privire la nişte uzine bine precizate, ei se pun pur şi simplu într-o situaţie ridicolă. Doar dv. sînteţi la guvern, domnilor capitalişti, dv. aveţi 10 miniştri din 16, dv. purtaţi răspunderea şi dv. daţi dispoziţii. Nu este ridicol ca nişte oameni care au majoritatea în guvern şi care deţin posturile de comandă să se mărginească la referirile anonime ale unui Kutler, pentru că le e teamă să vorbească deschis şi răspicat şi încearcă să treacă răspunderea asupra altor partide, care nu au în mînă frînele puterii ?

Ziarele partidelor mic-burgheze, ale narodnicilor şi ale menşevicilor, se văicăresc şi ele, dar pe un ton oarecum diferit, şi dacă nu-i învinuiesc atîta pe teribilii bolşevici (deşi, bineînţeles, nu uită să facă şi aşa ceva), înşiră tot felul de deziderate pioase. Deosebit de caracteristică în această privinţă este atitudinea ziarului „Izvestiia", a cărui redacţie se află în mîinile blocului celor două partide men-

ţionate. În nr. 63 din 11 mai au fost publicate două articole pe tema luptei împotriva ruinei economice, care au un conţinut identic. Unul din ele este intitulat... cum să ne exprimăm mai delicat?... extrem de imprudent (după cum „imprudentă" este, în general, şi intrarea narodnicilor şi menşevicilor în guvernul imperialiştilor) : „Ce vrea guvernul provizoriu?" Ar fi fost nimerit ca el să fie intitulat : „Ce *nu* vrea guvernul provizoriu şi ce promite el?"

Celălalt articol este, de fapt, o „rezoluţie a secţiei economice a Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor". Iată cîteva citate din acest articol, care redau cît se poate de exact conţinutul lui :

„Pentru multe ramuri de producţie a venit momentul să se introducă monopolul comercial de stat (cereale, carne, sare, piele), pentru altele s-au ivit condiţiile necesare pentru crearea unor trusturi reglementate de stat (extracţia cărbunelui şi a petrolului, producţia de metal, zahăr, hîrtie) şi, în sfîrşit, în aproape toate ramurile de producţie condiţiile actuale impun o participare coordonatoare a statului la repartizarea materiilor prime şi a produselor fabricate, precum şi la fixarea preţurilor... În acelaşi timp, toate instituţiile de credit trebuie să fie puse sub controlul publicului şi al puterii de stat, pentru a combate specula cu mărfuri supuse reglementării de către stat... Totodată trebuie... luate cele mai energice măsuri în vederea luptei împotriva trîndăviei, mergînd pînă la introducerea obligativităţii muncii... Ţara a şi ajuns într-o situaţie catastrofală, din care o poate scoate numai efortul creator al întregului popor, *în frunte cu o putere de stat* care şi-a asumat în mod conştient" (hm... hm... ! ?) „grandioasa sarcină de a salva ţara ruinată de război şi de regimul ţarist".

Afară de ultima frază, de la cuvintele subliniate de noi, în care, cu o credulitate pur mic-burgheză, se atribuie capitaliştilor meritul de a-şi fi „asumat" sarcini pe care nu le pot îndeplini, — afară de această frază programul este excelent. Şi control, şi etatizarea trusturilor, şi combaterea speculei, şi obligativitatea muncii — dar spuneţi-mi, vă rog, prin ce se deosebesc toate astea de „teribilul" bolşevism? Ce au vrut mai mult decît atîta „teribilii" bolşevici?

Tocmai aici e nodul problemei, tocmai aici este esenţa ei, tocmai acest lucru nu vor să-l înţeleagă nici în ruptul

capului mic-burghezii și filistinii de toate nuanțele : programul „teribilului" bolșevism *trebuie* recunoscut, fiindcă nu poate exista un alt program pentru ieșirea din dezastrul cu adevărat îngrozitor, care într-adevăr ne amenință, *dar*... dar capitaliștii „recunosc" acest program (vezi faimosul § 3 din declarația „noului" guvern provizoriu) [50] *pentru a nu-l transpune în practică*. Iar narodnicii și menșevicii „se încred" în capitaliști și încearcă să insufle și poporului o asemenea încredere nefastă. În aceasta constă întreaga esență a întregii situații politice.

Pentru a introduce un control asupra trusturilor — care să fie însoțit de publicarea de către ele a unor dări de seamă complete, de convocarea imediată a unor congrese ale funcționarilor lor, de participarea obligatorie la control *a muncitorilor înșiși*, de admiterea unor reprezentanți ai fiecăruia dintre partidele politice mari la un control de sine stătător — este necesară doar adoptarea unui decret, pentru a cărui întocmire este de ajuns *o singură zi*.

Atunci ce mai așteptați dv., cetățene Șingarev, cetățene Tereșcenko și cetățene Konovalov ? ce mai așteptați dv., cetățene Cernov și cetățene Țereteli, care sînteți niște miniștri cvasisocialiști ? și ce mai așteptați dv., cetățeni conducători — narodnici și menșevici — ai Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților ?

Noi n-am propus altceva decît introducerea *imediată* a unui asemenea control asupra trusturilor, băncilor și comerțului, *asupra „trîntorilor"* (un cuvînt cum nu se poate mai potrivit le-a picat sub pană — în mod excepțional — redactorilor de la „Izvestiia" ...), asupra aprovizionării, și nimeni, în general, nu putea să propună altceva. Și nici nu se poate imagina ceva mai bun decît „efortul creator al întregului popor"...

Numai că nu trebuie să ne încredem în vorbele capitaliștilor sau să împărtășim speranța naivă (în cel mai bun caz naivă) a menșevicilor și narodnicilor că un asemenea control poate fi înfăptuit de capitaliști.

Ne amenință ruina. Se apropie catastrofa. Capitaliștii au dus și duc toate țările la pieire. Există o singură scăpare :

disciplină revoluţionară, măsuri revoluţionare ale *clasei revoluţionare*, ale proletarilor şi semiproletarilor, trecerea întregii puteri de stat în mîinile acestei clase, care va putea într-adevăr să introducă tocmai un asemenea control, să ducă în mod efectiv şi cu succes „lupta împotriva trîndăviei".

„Pravda" nr. 57
din 27 (14) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

RĂZBOIUL ŞI REVOLUŢIA

PRELEGERE ŢINUTĂ LA 14 (27) MAI 1917 [81]

Problema războiului şi a revoluţiei este pusă atît de des în ultima vreme în întreaga presă şi în fiecare adunare populară, încît e foarte probabil că mulţi dintre dv. cunoaşteţi bine numeroase aspecte ale ei şi chiar aţi ajuns să vă plictisiţi de ele. Nu am avut încă prilejul să iau vreodată cuvîntul şi nici măcar să particip la adunări de partid sau, în general, la întruniri populare din acest raion, şi de aceea voi risca, poate, să repet unele lucruri care s-au mai spus sau să nu mă ocup destul de amănunţit de acele aspecte ale problemei care vă interesează în mod deosebit.

Mi se pare că principalul lucru care, de obicei, nu este luat în considerare sau căruia nu i se acordă destulă atenţie atunci cînd se discută problema războiului, principalul lucru din pricina căruia se poartă atît de multe discuţii — şi aş putea spune chiar discuţii goale, infructuoase, fără rost — este că se trece cu vederea problema principală : ce caracter de clasă are războiul, din ce cauză a izbucnit el, care clase poartă războiul, ce condiţii istorice şi istorice-economice au dus la dezlănţuirea lui. Din cît am putut eu urmări, la diverse mitinguri şi adunări de partid, felul cum se pune la noi problema războiului, am ajuns la convingerea că pe acest teren se ivesc o mulţime de confuzii datorită tocmai faptului că, atunci cînd discutăm această problemă, de cele mai multe ori vorbim limbi complet diferite.

Din punctul de vedere al marxismului, adică al socialismului ştiinţific contemporan, principala problemă care

se pune pentru socialişti atunci cînd discută cum trebuie apreciat războiul şi ce atitudine trebuie adoptată faţă de el este aceasta : în ce scop este dus acest război, ce clase l-au pregătit şi i-au determinat direcţia. Noi, marxiştii, nu sîntem adversari cu orice preţ ai oricărui război. Noi spunem : scopul nostru este să făurim orînduirea socială socialistă, care, punînd capăt împărţirii omenirii în clase şi lichidînd orice exploatare a omului de către om şi a unei naţiuni de către alte naţiuni, va face să dispară în mod inevitabil orice posibilitate de război în general. Dar, în lupta pe care o ducem pentru această orînduire socială socialistă, ne vom lovi în mod inevitabil de astfel de împrejurări cînd lupta de clasă din sînul fiecărei naţiuni se poate lovi de un război între diferite naţiuni, care a fost generat chiar de ea, de această luptă de clasă, şi de aceea nu putem nega posibilitatea unor războaie revoluţionare, adică a unor războaie care, decurgînd din lupta de clasă, sînt purtate de către clasele revoluţionare şi au o însemnătate revoluţionară directă, nemijlocită. Cu atît mai puţin putem nega acest lucru cu cît în istoria revoluţiilor europene din ultimul secol, în decurs de 125—135 de ani, alături de războaie reacţionare — care au constituit majoritatea — au avut loc şi războaie revoluţionare, ca, de pildă, acela al maselor revoluţionare franceze împotriva Europei monarhice, înapoiate, feudale şi semifeudale, coalizată împotriva lor. Şi astăzi nu există o metodă de înşelare a maselor mai răspîndită în Europa occidentală, iar în ultimul timp şi la noi, în Rusia, decît aceea de a le induce în eroare invocînd exemplul războaielor revoluţionare. Există războaie şi războaie. Trebuie să ne lămurim asupra condiţiilor istorice care au dus la izbucnirea unui anumit război, să vedem ce clase duc războiul şi pentru ce. Dacă nu vom lămuri această chestiune, toate discuţiile noastre despre război vor fi condamnate să rămînă doar nişte vorbe goale, nişte dispute pur verbale şi sterile. Iată de ce — întrucît aţi ales ca temă problema raportului dintre război şi revoluţie — îmi permit să mă opresc în mod amănunţit asupra acestei laturi a problemei.

Este cunoscută maxima lui Clausewitz — unul dintre cei mai renumiţi scriitori în domeniul filozofiei războaie-

lor şi al istoriei războaielor —, care sună astfel : „Războiul este continuarea politicii cu alte mijloace“ [52]. Această maximă aparţine unui scriitor care a studiat istoria războaielor curînd după epoca războaielor napoleoniene şi a tras învăţăminte filozofice din ea. Acest scriitor, ale cărui idei principale sînt îmbrăţişate azi, fără îndoială, de orice om care gîndeşte, a combătut, încă cu vreo 80 de ani în urmă, prejudecata, întreţinută de filistini şi ignoranţi, că războiul ar putea fi despărţit de politica guvernelor respective, a claselor respective, ca şi cum războiul ar putea fi considerat vreodată ca o simplă agresiune care violează pacea şi care e urmată de o restabilire a acestei păci violate. S-au luat la bătaie şi apoi s-au împăcat ! Aceasta este o concepţie primitivă, izvorîtă din ignoranţă, care a fost infirmată cu zeci de ani în urmă şi este infirmată de orice analiză, cît de cît atentă, a oricărei epoci din istoria războaielor.

Războiul este continuarea politicii cu alte mijloace. Orice război este indisolubil legat de orînduirea politică din care decurge. Aceeaşi politică pe care un anumit stat, o anumită clasă din cadrul acestui stat a dus-o în decursul unei lungi perioade înaintea războiului, această clasă continuă, neapărat şi inevitabil, s-o ducă şi în timpul războiului, schimbînd doar forma de acţiune.

Războiul este continuarea politicii cu alte mijloace. Dacă la sfîrşitul secolului al XVIII-lea orăşenii şi ţăranii francezi revoluţionari, răsturnînd în ţara lor monarhia pe cale revoluţionară, au instaurat republica democrată, dacă ei, răfuindu-se cu monarhul lor, s-au răfuit în chip revoluţionar şi cu moşierii lor, această politică a clasei revoluţionare nu putea să nu zguduie din temelii tot restul Europei, absolutiste, monarhice, regale, semifeudale. Şi urmarea inevitabilă a acestei politici a clasei revoluţionare care a învins în Franţa au fost războaiele în care împotriva Franţei revoluţionare s-au ridicat toate popoarele monarhice din Europa, formînd faimoasa lor coaliţie şi pornind un război contrarevoluţionar împotriva Franţei. Aşa cum în interiorul ţării poporul revoluţionar francez a dat atunci dovadă, pentru prima oară, de o energie revoluţionară cum nu se mai văzuse în decursul secolelor,

tot aşa şi în războiul de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea el a dat dovadă de o tot atît de minunată capacitate creatoare revoluţionară, refăcînd întregul sistem al strategiei, renunţînd la toate vechile legi şi reguli ale războiului şi creînd, în locul vechilor trupe, o armată nouă, revoluţionară, populară şi un nou mod de a duce războiul. Acest exemplu, mi se pare mie, merită o deosebită atenţie, fiindcă ne arată în mod concret ceea ce uită acum la fiecare pas publiciştii de la ziarele burgheze, încercînd să profite de prejudecăţile şi ignoranţa filistină a maselor populare cu totul înapoiate, care nu înţeleg că există o indisolubilă legătură economică şi istorică între orice război şi politica premergătoare lui dusă de fiecare ţară, de fiecare clasă care deţinea o poziţie dominantă înainte de război şi care căuta să-şi asigure realizarea scopurilor ei prin aplicarea unor aşa-zise mijloace „paşnice". Aşa-zise, deoarece măsurile de represiune, care sînt considerate necesare, de pildă, pentru exercitarea unei dominaţii „paşnice" asupra coloniilor, cu greu ar putea fi numite paşnice.

În Europa domnea pacea, dar ea se menţinea datorită faptului că dominaţia naţiunilor europene asupra sutelor de milioane de locuitori din colonii era exercitată numai prin războaie permanente, neîntrerupte, care nu încetau niciodată şi pe care noi, europenii, nu le considerăm războaie, fiindcă prea adeseori ele semănau nu a războaie, ci a masacre nemaipomenit de sălbatice, a exterminare a unor popoare neînarmate. Şi lucrurile se prezintă în aşa fel că, pentru a înţelege războiul actual, trebuie mai înainte de toate să ne aruncăm o privire generală asupra politicii duse de puterile europene în ansamblu. Nu trebuie să luăm exemple izolate, cazuri izolate, care întotdeauna pot fi lesne smulse din conexiunea fenomenelor sociale şi care n-au nici o valoare, deoarece tot atît de lesne se poate prezenta şi un exemplu contrar. Dimpotrivă, trebuie luată în considerare întreaga politică a întregului sistem de state europene, privite în relaţiile lor economice şi politice reciproce, pentru a înţelege modul cum din acest sistem a decurs în mod implacabil şi inevitabil războiul actual.

Observăm că se face în permanenţă încercarea, mai ales de către ziarele capitaliste — atît de cele monarhice, cît şi de cele republicane —, de a atribui actualului război un conţinut istoric care îi este străin. De exemplu, nu există în Republica Franceză un procedeu mai obişnuit decît acela de a încerca să se prezinte acest război, în ce priveşte Franţa, ca o continuare, într-o formă oarecum asemănătoare, a războaielor marii revoluţii franceze din 1792. Nu există un procedeu mai răspîndit de înşelare a maselor populare franceze, a muncitorilor francezi şi a muncitorilor din toate ţările decît acela de a transpune în epoca noastră „jargonul" acelei epoci, unele lozinci ale ei şi de a încerca să se prezinte lucrurile ca şi cum Franţa republicană îşi apără şi azi libertatea ei împotriva monarhiei. Se uită o „mică" împrejurare, şi anume că atunci, în 1792, războiul a fost purtat în Franţa de o clasă revoluţionară, care a înfăptuit o revoluţie fără seamăn, care prin eroismul nemaipomenit al maselor a distrus pînă-n temelie monarhia franceză şi care, ridicîndu-se împotriva Europei monarhice coalizate, n-a urmărit alt scop decît acela de a-şi continua lupta revoluţionară.

În Franţa, războiul era continuarea politicii acelei clase revoluţionare care a făcut revoluţia, a cucerit republica şi care, cu o energie nemaivăzută pînă atunci, s-a răfuit cu capitaliştii şi moşierii francezi şi, în numele acestei politici, pentru continuarea ei, a dus un război revoluţionar împotriva Europei monarhice coalizate.

Acum însă avem de-a face, înainte de toate, cu două grupuri de puteri capitaliste, care alcătuiesc două coaliţii. Avem în faţa noastră toate marile puteri capitaliste mondiale — Anglia, Franţa, America şi Germania —, a căror întreagă politică, în decurs de secole, se prezintă ca o neîncetată competiţie economică, în care fiecare urmărea să-şi asigure dominaţia asupra întregii lumi, să înăbuşe popoarele mici, să-şi asigure profituri întreite şi înzecite la capitalul ei bancar, care a cuprins întreaga lume în plasa influenţei sale. În aceasta constă adevărata politică a Angliei şi Germaniei. Acest lucru ţin să-l subliniez în mod deosebit. Şi trebuie să subliniem neîncetat acest lucru, fiindcă, dacă-l vom uita, nu vom înţelege nimic din

războiul actual, şi atunci vom da dovadă de neputinţă, vom fi la discreţia oricărui publicist burghez, care va căuta să ne vîre în cap tot felul de fraze amăgitoare.

Adevărata politică a celor două grupuri de mari giganţi capitalişti — Anglia şi Germania, care, împreună cu aliaţii lor, au pornit una împotriva celeilalte —, această politică, luată pe o perioadă de lungi decenii dinainte de război, trebuie studiată şi înţeleasă în ansamblul ei. Dacă n-am face acest lucru, nu numai că am nesocoti cerinţa fundamentală a socialismului ştiinţific şi a oricărei ştiinţe sociale în general, dar ne-am lipsi de posibilitatea de a înţelege ceva din războiul actual. Am ajunge să fim la cheremul lui Miliukov, la cheremul acestui mincinos, care aţîţă şovinismul şi ura unui popor împotriva altuia prin procedee care sînt folosite pretutindeni, fără nici o excepţie, prin procedee despre care Clausewitz, menţionat de mine la începutul acestei expuneri, scria cu 80 de ani în urmă, luînd în derîdere, încă de pe atunci, acest mod de a privi lucrurile : au trăit popoarele în pace, şi apoi s-au încăierat ! Ca şi cum acesta ar fi adevărul ! Poţi oare să dai o explicare a războiului fără să-l pui în legătură cu politica anterioară a statului respectiv, a sistemului de state respectiv, a claselor respective ? Încă o dată repet : aceasta este problema principală, care este permanent trecută cu vederea şi a cărei neînţelegere face ca 9/10 din discuţiile cu privire la război să se transforme într-o ciorovăială fără rost şi într-un schimb de vorbe goale. Noi spunem : dacă n-aţi studiat politica dusă de ambele grupuri de puteri beligerante într-o perioadă de decenii — pentru a nu ajunge la concluzii întîmplătoare şi a nu extrage exemple izolate —, dacă n-aţi arătat legătura care există între acest război şi politica anterioară, înseamnă că nu aţi înţeles nimic din acest război !

Or, această politică ne arată un singur lucru, şi anume o neîntreruptă rivalitate economică între doi giganţi mondiali, între două din cele mai mari economii capitaliste. De o parte se află Anglia, un stat care stăpîneşte o mare parte din globul pămîntesc şi care, prin bogăţia sa, ocupă primul loc, care şi-a strîns această bogăţie nu atît prin truda muncitorilor ei, cît, mai ales, prin exploatarea unui

număr imens de colonii, prin puterea nemărginită a băncilor engleze, care s-au constituit, în fruntea tuturor celorlalte bănci, într-un grup infim ca număr — trei, patru sau cinci — de bănci gigantice, care dispun de sute de miliarde de ruble, şi dispun de ele în aşa fel că putem spune, fără nici o exagerare, că nu există pe întregul glob pămîntesc un colţişor de pămînt pe care să nu-şi fi pus laba lui grea acest capital, nu există colţişor de pămînt care să nu fi fost învăluit în miile de fire ale capitalului englez. Acest capital a crescut, la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, în asemenea proporţii, încît şi-a mutat activitatea sa departe peste graniţele diferitelor state, formînd un grup de bănci gigantice, care dispuneau de bogăţii nemaipomenite. Cu ajutorul acestui număr infim de bănci, el a învăluit în această reţea de sute de miliarde de ruble întreaga lume. Acesta este elementul fundamental în politica economică a Angliei şi în aceea a Franţei, despre care înşişi publiciştii francezi, bunăoară nişte colaboratori ai ziarului „l'Humanité“ [53], care este condus acum de nişte foşti socialişti (de pildă nimeni altul decît Lysis, cunoscutul publicist în domeniul problemelor financiare), au scris încă cu cîţiva ani înainte de război : „Franţa este o monarhie financiară, este o oligarhie financiară, este cămătarul întregii lumi“.

Pe de altă parte, împotriva acestui grup, care era mai cu seamă anglo-francez, s-a pus în mişcare un alt grup de capitalişti, şi mai prădalnic, şi mai tîlhăresc, grupul celor care au venit la ospăţul capitalist într-un moment cînd locurile erau deja ocupate, dar care au adus în luptă noi metode de dezvoltare a producţiei capitaliste, o tehnică mai bună şi o organizare incomparabilă, care transformă vechiul capitalism, acela al epocii de liberă concurenţă, într-un capitalism al trusturilor gigantice, al sindicatelor şi al cartelurilor. Acest grup a pus bazele etatizării producţiei capitaliste, ale unirii giganticei forţe a capitalismului cu gigantica forţă a statului într-un singur mecanism, care grupează zeci de milioane de oameni într-o singură organizaţie a capitalismului de stat. Aceasta este istoria economiei, istoria diplomaţiei pe o perioadă de cîteva decenii, şi nimeni nu o poate ocoli. Numai ea vă

arată calea spre o rezolvare justă a problemei războiului, conducîndu-vă la concluzia că acest război este şi el un produs al politicii acelor clase care s-au încăierat în acest război, al politicii duse de cei doi dintre cei mai mari giganţi, care, cu mult înainte de război, au învăluit întreaga lume, toate ţările, în reţeaua exploatării lor financiare şi şi-au împărţit între ei, pe plan economic, întreaga lume de dinainte de război. Ei trebuiau să ajungă la o ciocnire, întrucît din punctul de vedere al capitalismului reîmpărţirea acestei dominaţii devenise inevitabilă.

Vechea împărţire se baza pe faptul că în decurs de cîteva sute de ani Anglia ruinase pe foştii ei concurenţi. Un fost concurent al ei era Olanda, care la timpul ei şi-a exercitat dominaţia asupra întregii lumi ; un fost concurent al ei era Franţa, care timp de vreo sută de ani a dus războaie pentru dominaţie. Prin războaie îndelungate, Anglia, sprijinindu-se pe forţa ei economică, pe forţa capitalului său comercial, şi-a statornicit dominaţia ei mondială, care nu mai era nicăieri contestată. A apărut apoi un nou tîlhar, a luat fiinţă, în 1871, o nouă putere capitalistă, care s-a dezvoltat incomparabil mai repede decît Anglia. Acesta este un fapt esenţial. Nu veţi găsi nici o carte de istorie a economiei în care să nu fie recunoscut acest fapt indiscutabil : dezvoltarea mai rapidă a Germaniei. Această dezvoltare rapidă a capitalismului german a fost dezvoltarea unei fiare tinere şi viguroase, care şi-a făcut apariţia în mijlocul puterilor europene şi le-a spus : „Aţi ruinat Olanda, aţi zdrobit Franţa, aţi pus stăpînire pe jumătate din lume, — faceţi bine şi daţi-ne partea ce ni se cuvine". Şi ce înseamnă „partea ce ni se cuvine" ? În ce mod poate fi ea stabilită în lumea capitalistă, în lumea băncilor ? Acolo forţa este determinată de numărul băncilor, acolo ea este determinată aşa cum a arătat, cu o francheţă pur americană şi cu un cinism pur american, un organ al miliardarilor americani, care a declarat : „În Europa se duce război pentru dominaţia asupra lumii. Pentru a-ţi asigura o asemenea dominaţie, trebuie să ai două lucruri : dolari şi bănci. Dolari avem, bănci o să înfiinţăm, şi în felul acesta o să obţinem dominaţia asupra lumii". Aceasta este declaraţia unui ziar conducător al

miliardarilor americani. Trebuie să spun că această frază cinică americană, demnă de un miliardar înfumurat şi insolent, conţine de o mie de ori mai mult adevăr decît miile de articole ale unor mincinoşi burghezi, care prezintă acest război drept un război provocat de nu ştiu ce interese naţionale, de nu ştiu ce probleme naţionale şi alte asemenea minciuni mai mult decît evidente, trecînd cu vederea întreaga istorie şi luînd un exemplu izolat, cum este cazul tîlharului german, care s-a năpustit asupra Belgiei. Acest caz este, fără îndoială, adevărat. Da, acest grup de tîlhari s-a năpustit cu o nemaipomenită sălbăticie asupra Belgiei [54], dar a procedat întocmai cum a procedat ieri, cu alte mijloace, celălalt grup de tîlhari şi cum procedează astăzi cu alte popoare.

Cînd discutăm despre anexiuni — şi ele constituie doar o problemă cuprinsă în ceea ce am încercat să vă expun, pe scurt, ca o istorie a relaţiilor economice şi diplomatice care au provocat războiul actual —, cînd discutăm despre anexiuni, uităm întotdeauna că de obicei ele constituie tocmai scopul pentru care se duce acest război : împărţirea teritoriilor cotropite, sau, ca să ne exprimăm mai popular, împărţirea prăzii jefuite de cele două grupuri de tîlhari. Şi, cînd discutăm despre anexiuni, ne lovim în permanenţă de procedee care din punct de vedere ştiinţific nu suportă nici o critică, iar din punct de vedere social-publicistic nu pot fi altfel calificate decît ca o înşelătorie grosolană. Întrebaţi-l pe un şovinist sau pe un social-şovinist rus, şi el are să vă explice în chip minunat ce înseamnă o anexiune înfăptuită de Germania, fiindcă el înţelege perfect de bine acest lucru. Dar el n-are să vă răspundă niciodată la rugămintea de a da o definiţie generală a anexiunii care să se potrivească atît Germaniei, cît şi Angliei şi Rusiei. El n-are să dea niciodată o asemenea definiţie. Şi cînd „Reci" (ca să trecem de la teorie la practică), făcînd ironii pe seama ziarului nostru „Pravda", a spus : „Pravdiştii ăştia consideră Kurlanda drept o anexiune ! Ce să mai stăm de vorbă cu asemenea oameni ?" şi cînd noi am răspuns : „Fiţi buni şi prezentaţi-ne o definiţie a anexiunii care să se potrivească atît germanilor, cît şi englezilor şi ruşilor, şi adăugăm că ori vă veţi eschiva de la o aseme-

nea definiție, ori vă veți demasca imediat" *, — „Reci" a tăcut. Noi afirmăm că nici un ziar, fie el și din acelea ale șoviniștilor în general, care afirmă pur și simplu că trebuie să ne apărăm patria, sau din acelea ale social-șoviniștilor, n-a dat vreodată o definiție a anexiunii care să se refere atît la Germania, cît și la Rusia, o definiție care să poată fi aplicată oricăreia din părți. Și nici nu poate să dea, pentru că întreg acest război este o continuare a politicii de anexiuni, adică de cotropiri, de jaf capitalist, pe care o practică ambele părți, ambele grupuri care duc războiul. Și, de aceea, e lesne de înțeles că chestiunea care dintre cei doi tîlhari a scos primul cuțitul nu prezintă nici o importanță pentru noi. Luați istoria cheltuielilor navale și militare făcute de ambele grupuri în decurs de decenii, luați istoria acelor mici războaie pe care le-au dus ei înaintea celui mare — „mici" fiindcă în cursul lor au pierit puțini europeni, dar în schimb au pierit sute de mii de oameni aparținînd popoarelor pe care le sugrumau, care din punctul lor de vedere nici nu pot fi considerate popoare (niște asiatici, niște africani — parcă astea sînt popoare ?) ; împotriva acestor popoare se ducea război în felul următor : ele erau neînarmate, și erau secerate cu mitralierele. Parcă astea sînt războaie ? Astea propriu-zis nu sînt războaie, așa că pot fi trecute cu vederea. Iată în ce fel caută ei să înșele în permanență masele populare.

Războiul acesta este o continuare a politicii de cotropiri, de masacrare a unor popoare întregi, de nemaipomenite atrocități practicate de germani și englezi în Africa, de englezi și ruși în Persia — nu știu care din ei în mai mare măsură — și din pricina cărora capitaliștii germani îi priveau ca pe niște dușmani. A, voi sînteți puternici pentru că sînteți bogați ? Dar noi sîntem mai puternici decît voi, și de aceea avem același drept „sacru" de a jefui. Iată la ce se reduce adevărata istorie a capitalului financiar englez și a celui german în decursul unui întreg șir de decenii dinainte de război. Iată la ce se reduce istoria relațiilor ruso-germane, ruso-engleze și germano-engleze.

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 130—131. — *Nota red.*

Iată unde trebuie căutată cheia înţelegerii cauzei pentru care se duce războiul. Iată de ce versiunea — atît de răspîndită — în legătură cu cauza care a făcut să izbucnească războiul este o şarlatanie şi o înşelăciune. Se dă uitării istoria capitalului financiar, istoria felului cum a fost pregătit acest război pentru reîmpărţire şi se prezintă chestiunea astfel : trăiau în pace cele două popoare, apoi unii au atacat, iar ceilalţi s-au apărat. Este dată uitării întreaga ştiinţă, ca şi existenţa băncilor, popoarele sînt chemate sub arme, este chemat sub arme ţăranul, care nu ştie ce este politica. Trebuie să ne apărăm, şi nimic mai mult ! Dacă se pune chestiunea în felul acesta, logic ar fi să se suspende toate ziarele, să se ardă toate cărţile şi să se interzică orice discuţii în presă cu privire la anexiuni, — în felul acesta se poate ajunge la o justificare a acestui punct de vedere asupra anexiunilor. Ei nu pot să spună adevărul despre anexiuni fiindcă întreaga istorie a Rusiei, ca şi aceea a Angliei sau a Germaniei, se prezintă ca un război continuu, necruţător, sîngeros pentru anexiuni. În Persia şi în Africa au dus războaie necruţătoare liberalii, care în India dădeau ordine să fie biciuiţi delincvenţii politici fiindcă îndrăzneau să formuleze revendicări pentru care s-a dus lupta şi la noi, în Rusia. Trupele coloniale franceze au subjugat şi ele popoare. Iată istoria premergătoare, iată adevărata istorie a acestui jaf fără precedent ! Iată politica acestor clase, a cărei continuare este războiul actual. Iată de ce în problema anexiunilor ei nu pot da răspunsul pe care-l dăm noi cînd spunem : orice popor care este alipit la un alt popor nu potrivit dorinţei, liber exprimate, a majorităţii lui, ci pe baza unei hotărîri a monarhului sau a guvernului, este un popor anexat, un popor cotropit. A renunţa la anexiuni înseamnă a acorda fiecărui popor dreptul de a forma un stat separat sau de a trăi în alianţă cu cine vrea el. Un asemenea răspuns este cît se poate de clar pentru orice muncitor cît de cît conştient.

În oricare din rezoluţii, aşa cum sînt ele adoptate cu zecile şi publicate chiar şi în ziarul „Zemlea i Volea“ [55], veţi găsi un răspuns prost formulat : noi nu vrem război pentru a pune stăpînire pe alte popoare, noi luptăm pen-

tru libertatea noastră, — aşa spun toţi muncitorii şi ţăranii, şi prin aceasta ei exprimă punctul de vedere al muncitorului, al omului muncitor, felul cum înţeleg ei războiul. Ei spun prin aceasta : dacă războiul ar fi în interesul oamenilor muncii şi împotriva exploatatorilor, noi am fi pentru război. Atunci am fi şi noi pentru război şi nu există nici un partid revoluţionar care să fie împotriva unui asemenea război. N-au dreptate autorii acestor numeroase rezoluţii, deoarece ei îşi închipuie lucrurile ca şi cum ei ar duce războiul. Noi, soldaţii, noi, muncitorii, noi, ţăranii, luptăm pentru libertatea noastră. N-am să uit niciodată întrebarea pe care mi-a pus-o unul dintre ei după un miting : „Ce tot vorbiţi într-una de capitalişti ? Ce, eu sînt capitalist ? Noi sîntem muncitori, noi ne apărăm libertatea". Nu e adevărat, voi mergeţi la război pentru că ascultaţi de guvernul vostru, care e un guvern al capitaliştilor ; războiul nu-l duc popoarele, ci guvernele. Pe mine nu mă miră că un muncitor sau un ţăran, care n-a studiat politica, care n-a avut fericirea sau nefericirea să pătrundă în secretele diplomaţiei, face cunoştinţă cu tabloul acestui jaf financiar (al acestei subjugări a Persiei de către Rusia şi Anglia, de pildă), nu mă miră că el uită această istorie, că întreabă cu naivitate : ce mă interesează pe mine capitaliştii, din moment ce eu sînt acela care lupt ? El nu înţelege ce legătură există între război şi guvern, nu înţelege că guvernul e acela care poartă războiul, în timp ce el este instrumentul cu care acţionează guvernul. El poate să spună că e popor revoluţionar, poate să scrie rezoluţii frumoase — pentru ruşi aşa ceva e mult, fiindcă a intrat în uz abia de curînd. Nu de mult a apărut o declaraţie „revoluţionară" a guvernului provizoriu. Asta nu schimbă cu nimic situaţia ; şi alte naţiuni, mai experimentate decît noi în arta înşelării maselor de către capitalişti prin ticluirea de manifeste „revoluţionare", au bătut de mult, în acest domeniu, toate recordurile din lume. Dacă luaţi istoria parlamentară a Republicii Franceze din momentul cînd a devenit o republică ce sprijină ţarismul, veţi găsi de-a lungul deceniilor de istorie parlamentară franceză zeci de cazuri cînd manifeste care abundau în cuvintele cele mai elocvente aco-

pereau politica celui mai murdar jaf colonial şi financiar. Întreaga istorie a celei de-a treia Republici Franceze [56] este istoria acestui jaf. Din aceste izvoare a luat naştere războiul actual. El nu este rezultatul relei-voinţe a capitaliştilor şi n-a fost provocat de o politică greşită a monarhilor. Ar fi o greşeală să privim astfel lucrurile. Nu, acest război a fost provocat în mod inevitabil de dezvoltarea unui capitalism de proporţii gigantice, în special de dezvoltarea capitalismului bancar, care a avut ca rezultat că vreo patru bănci din Berlin şi cinci sau şase din Londra îşi exercită dominaţia asupra întregii lumi, acaparează toate mijloacele, îşi sprijină politica lor financiară pe întreaga forţă armată şi, în sfîrşit, s-au angajat într-o încăierare nemaipomenit de crîncenă din cauză că nu mai aveau unde merge nestînjenite mai departe pe calea cotropirilor. Sau unul, sau celălalt trebuie să renunţe la posesiunea coloniilor sale. Asemenea probleme, în lumea asta a capitaliştilor, nu se rezolvă prin bună înţelegere. Ele pot fi rezolvate numai printr-un război. Iată de ce este ridicol, în acest caz, să învinuieşti pe un tîlhar încoronat sau pe altul. Sînt toţi la fel tîlharii ăştia încoronaţi. Iată de ce este şi absurd să-i învinuieşti pe capitaliştii dintr-o ţară sau alta. Ei sînt vinovaţi doar de faptul că au introdus un asemenea sistem. Dar treaba asta se face după toate legile, care sînt apărate de toate forţele unui stat civilizat. „Eu cumpăr acţiuni, am tot dreptul s-o fac. Toate tribunalele, toată poliţia, toată armata permanentă şi toate flotele din lume apără acest drept sacru al meu de a avea acţiuni". Dacă se înfiinţează bănci care manipulează sute de milioane de ruble, dacă aceste bănci au învăluit întreaga lume în reţeaua lor de jecmănire, dacă ele s-au angajat într-o încăierare pe viaţă şi pe moarte, cine-i vinovat? Caută-l pe vinovat! Vinovată de această situaţie este întreaga dezvoltare pe care a căpătat-o capitalismul în decurs de o jumătate de veac, şi nu există altă ieşire din această situaţie decît răsturnarea dominaţiei capitaliştilor şi revoluţia muncitorească. Acesta e răspunsul pe care-l dă partidul nostru în urma unei analize a războiului, şi de aceea spunem noi: problema aceasta, atît de simplă, a anexiunilor a fost încîlcită în aşa

măsură, iar reprezentanţii partidelor burgheze s-au deprins atît de mult cu minciuna, încît pot să prezinte lucrurile ca şi cum Kurlanda n-ar fi o anexiune a Rusiei. Cei trei tîlhari încoronaţi au împărţit împreună Kurlanda şi Polonia. Ei le-au împărţit timp de o sută de ani, au smuls din carne vie, şi tîlharul rus a smuls mai mult, fiindcă pe atunci era mai puternic. Şi, cînd tînăra fiară care participase atunci la împărţeală — Germania — a devenit o viguroasă putere capitalistă, ea a spus: hai să facem o nouă împărţeală! Vreţi să menţineţi vechea stare de lucruri? Credeţi că sînteţi mai tari? Atunci hai să ne măsurăm puterile!

Iată la ce se reduce acest război. Bineînţeles, această sfidare — „hai să ne măsurăm puterile!" — nu este altceva decît expresia politicii de jaf duse, în decurs de decenii, de către marile bănci. Iată de ce nimeni nu poate să spună, aşa ca noi, adevărul despre anexiuni, care e un adevăr simplu, pe înţelesul fiecărui muncitor şi al fiecărui ţăran. Iată de ce o problemă atît de simplă cum e aceea a tratatelor a fost încîlcită cu atîta neruşinare de întreaga presă. Spuneţi că avem un guvern revoluţionar, că în acest guvern revoluţionar au intrat nişte miniştri care sînt aproape complet socialişti, miniştri narodnici şi menşevici. Dar atunci cînd ei fac declaraţii că vor o pace fără anexiuni, numai cu condiţia de a nu preciza ce înseamnă pace fără anexiuni (înseamnă să iei anexiunile germane, iar pe ale tale să le păstrezi), — noi spunem: ce preţ mai are guvernul vostru „revoluţionar", ce preţ mai au declaraţiile voastre, afirmaţiile voastre că nu vreţi un război de cuceriri cînd, în acelaşi timp, cereţi armatei să înceapă ofensiva? Nu ştiţi voi că aveţi tratate, că ele au fost încheiate de Nicolaie Sîngerosul în modul cel mai tîlhăresc? Nu ştiţi voi acest lucru? Este scuzabil să nu-l ştie muncitorii, ţăranii, care n-au jefuit, care n-au citit cărţi pline de înţelepciune, dar cînd ne ţin asemenea predici cadeţii cei culţi, înseamnă că ei ştiu foarte bine ce conţin aceste tratate. Aceste tratate sînt „secrete", însă întreaga presă diplomatică din toate ţările vorbeşte despre ele: „Tu vei căpăta strîmtorile, tu — Armenia, tu — Galiţia, tu — Alsacia şi Lorena, tu — Triestul, iar noi vom

împărţi în mod definitiv Persia". Cît despre capitalistul german, el spune: „Iar eu am să iau Egiptul, am să sugrum popoarele europene dacă nu-mi daţi înapoi coloniile mele, şi încă cu dobîndă". Acţiuni* fără dobîndă nu se poate. Iată de ce o problemă atît de simplă şi de clară ca aceea a tratatelor a prilejuit acel noian de minciuni nemaipomenit de sfruntate şi de neruşinate, care se revarsă din paginile tuturor ziarelor capitaliste.

Luaţi numărul de azi al ziarului „Den". În acest ziar, Vodovozov, un om care în nici un caz nu poate fi bănuit de bolşevism, dar care este un democrat cinstit, declară: sînt un adversar al tratatelor secrete, permiteţi-mi să vorbesc despre tratatul cu Romînia. Există un tratat secret cu Romînia şi în el se prevede că Romînia va dobîndi o serie întreagă de popoare străine dacă va lupta de partea aliaţilor. La fel sînt şi tratatele celorlalţi aliaţi. Fără tratate ei n-ar fi pornit să-i sugrume pe toţi. Pentru a cunoaşte conţinutul acestor tratate nu este nevoie să scoteceşti în reviste de specialitate. Pentru aşa ceva este de ajuns să-ţi aminteşti de principalele fapte din istoria economică şi diplomatică. Se ştie doar că Austria a căutat, decenii de-a rîndul, să pătrundă în Balcani pentru a sugruma popoarele de acolo... Iar dacă s-au ciocnit într-un război, nici nu se putea să nu se ciocnească. Şi iată de ce la toate apelurile, din ce în ce mai insistente, ale maselor populare de a se publica tratatele, miniştrii — cel precedent, Miliukov, şi cel actual, Tereşcenko (primul într-un guvern fără miniştri socialişti, iar cestălalt într-un guvern cu un şir întreg de miniştri aproape-socialişti) — răspund că publicarea tratatelor ar duce la o ruptură cu aliaţii.

Da, nu pot fi publicate tratatele, pentru că voi faceţi parte cu toţii din una şi aceeaşi bandă de tîlhari. Sîntem de acord cu Miliukov şi Tereşcenko că tratatele nu pot fi publicate. De aici se pot trage două concluzii diferite. Dacă sîntem de acord cu Miliukov şi Tereşcenko că tratatele nu pot fi publicate, ce rezultă de aici? Dacă tratatele nu pot fi publicate, trebuie să-i ajutăm pe miniştrii capitalişti să continue războiul. Iar cealaltă concluzie sună

* E vorba de actiunile emise de societăţile anonime. — *Nota trad.*

astfel : întrucît capitaliştilor le este imposibil să publice ei înşişi tratatele, trebuie să-i răsturnăm. Vă propun să hotărîţi singuri care dintre aceste concluzii este mai justă şi, totodată, vă recomand să reflectaţi neapărat asupra consecinţelor ei. Dacă ar fi să judecăm aşa cum judecă miniştrii narodnici şi menşevici, ar reieşi următoarele : din moment ce guvernul spune că tratatele nu pot fi publicate, trebuie să publicăm un nou manifest. Hîrtia nu este încă atît de scumpă ca să nu putem scrie noi manifeste. Să scriem un nou manifest şi să pornim ofensiva. Dar pentru ce ? În ce scop ? Cine va fixa acest scop ? Li se cere soldaţilor să aducă la îndeplinire prevederile tratatelor tîlhăreşti încheiate cu Romînia şi Franţa. Trimiteţi acest articol al lui Vodovozov pe front şi apoi jeluiţi-vă : uite, astea se trag de la bolşevici, se vede treaba că bolşevicii au născocit acest tratat cu Romînia. Dar atunci nu numai că va trebui să i se facă viaţa imposibilă ziarului „Pravda", va trebui să fie izgonit pînă şi Vodovozov, pentru că a studiat istoria, vor trebui să fie arse toate cărţile lui Miliukov, care sînt nespus de periculoase. Deschideţi, drept probă, orice carte a acestui conducător al partidului „libertăţii poporului" şi fost ministru de externe. Cărţile sînt bune. Şi ce se spune în ele ? Se spune că Rusia are „drepturi" asupra strîmtorilor, asupra Armeniei, asupra Galiţiei şi asupra Prusiei orientale. El a împărţit totul, a anexat chiar şi o hartă. Nu numai că bolşevicii şi Vodovozov vor trebui să fie trimişi în Siberia pentru că scriu asemenea articole revoluţionare, dar vor trebui să fie arse cărţile lui Miliukov pentru că, dacă ar fi adunate acum simple citate din aceste cărţi ale lui Miliukov şi ar fi trimise pe front, nu se va găsi nici o proclamaţie incendiară care să producă un efect atît de incendiar.

Potrivit schiţei de plan pe care mi-am întocmit-o pentru expunerea de astăzi, mi-a mai rămas să mă ocup şi de „defensismul revoluţionar". Cred că, după cele ce am avut cinstea să vă spun pînă aici, pot să tratez mai pe scurt această problemă.

Sub denumirea de „defensism revoluţionar" se subînţelege o camuflare a războiului care se sprijină pe argumentul că noi, oricum, am făcut o revoluţie, că noi, ori-

cum, sîntem un popor revoluţionar, sîntem o democraţie revoluţionară. Şi la acest argument ce răspuns dăm ? Ce fel de revoluţie am făcut ? L-am răsturnat pe Nicolaie. Această revoluţie n-a fost prea anevoioasă în comparaţie cu o revoluţie care ar fi răsturnat întreaga clasă a moşierilor şi capitaliştilor. Dar cine a venit la putere după revoluţia noastră ? — Moşierii şi capitaliştii — aceia care în Europa sînt încă de mult la putere. Acolo au avut loc asemenea revoluţii cu o sută de ani în urmă, acolo sînt de mult timp la putere alde Tereşcenko, Miliukov şi Konovalov, şi n-are absolut nici o importanţă dacă ei alocă o listă civilă [57] monarhului lor sau se dispensează de acest lux. O bancă rămîne tot bancă şi cînd se investesc sute de capitaluri în concesiuni, iar profitul rămîne tot profit atît într-o republică, cît şi într-o monarhie. Dacă vreo ţară barbară se încumetă să nu dea ascultare capitalului nostru civilizat, care înfiinţează nişte bănci atît de impozante în colonii, în Africa, în Persia, dacă vreun popor barbar nu se supune băncii noastre civilizate, trimitem trupe care înscăunează acolo cultura, ordinea şi civilizaţia, aşa cum a făcut cîndva Leahov în Persia sau cum au făcut trupele „republicane" franceze, care au exterminat cu aceeaşi cruzime popoare din Africa. Parcă nu e tot una : avem de-a face cu acelaşi „defensism revoluţionar", numai că el e manifestat de masele largi populare cu un grad redus de conştiinţă, care nu văd legătura dintre război şi guvern, care nu ştiu că această politică este consfinţită prin tratate. Tratatele au rămas, băncile au rămas, concesiunile au rămas. În Rusia se află la guvern cei mai buni oameni ai clasei lor, dar prin asta nu s-a schimbat absolut nimic din caracterul războiului mondial. Noul „defensism revoluţionar" nu este altceva decît încercarea de a camufla, cu ajutorul măreţei noţiuni de revoluţie, acest război murdar şi sîngeros, la baza căruia se află nişte mîrşave şi odioase tratate.

Revoluţia rusă n-a schimbat caracterul războiului, dar a creat organizaţii care nu există în nici o ţară şi care n-au existat nici în cele mai multe din revoluţiile din Apus. Majoritatea revoluţiilor se soldau doar cu formarea unui nou guvern, în genul celui alcătuit azi, la noi,

de alde Tereşcenko şi Konovalov, în timp ce ţara rămînea în stare de pasivitate şi dezorganizare. Revoluţia rusă a mers mai departe. Acest fapt conţine în germene posibilitatea ca ea să învingă războiul. Acest fapt constă în aceea că în afară de guvernul miniştrilor „aproape-socialişti", care e un guvern al războiului imperialist, un guvern al ofensivei, un guvern legat de capitalul anglo-francez, în afară de el şi independent de el avem pe tot cuprinsul Rusiei o reţea de Soviete de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor. Aceasta este revoluţia care nu şi-a spus încă ultimul cuvînt. Ea este o revoluţie cum n-a existat în Europa occidentală în asemenea condiţii. Şi aici avem organizaţiile acelor clase care într-adevăr n-au nevoie de anexiuni, care n-au depus milioane la bănci şi pe care, bineînţeles, nu le interesează dacă colonelul rus Leahov şi ambasadorul liberal englez au împărţit în mod echitabil Persia. Şi tocmai aici e chezăşia că această revoluţie poate merge mai departe. În faptul că clasele care într-adevăr nu manifestă nici un interes pentru anexiuni, cu toată încrederea lor nemărginită în guvernul capitaliştilor, cu toată această îngrozitoare confuzie şi înşelăciune care rezidă în însăşi noţiunea de „defensism revoluţionar", cu toate că ele sprijină împrumutul şi sprijină guvernul războiului imperialist, — în faptul că ele, cu toate acestea, au ştiut să creeze organizaţii în care sînt reprezentate masele claselor asuprite. Aceste organizaţii sînt Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, care în foarte multe regiuni din Rusia au mers, în munca lor revoluţionară, mult mai departe decît la Petrograd. Şi acest lucru e cît se poate de firesc, deoarece în Petrograd se află organul central al capitaliştilor.

Şi dacă Skobelev a spus ieri în discursul său : o să le luăm întregul profit, o să le luăm 100%, a vrut să facă pe grozavul, ca un adevărat ministru. Dacă deschideţi ziarul „Reci" de azi, veţi vedea ce ecou a avut acest pasaj din discursul lui Skobelev. În acest ziar scrie : „Dar asta înseamnă foamete, înseamnă moarte, fiindcă a lua 100% înseamnă a lua totul!" Ministrul Skobelev merge mai departe decît bolşevicul cel mai extremist. Este o calomnie să se afirme că comuniştii sînt cei mai de stînga.

Ministrul Skobelev este cu mult „mai de stînga" decît ei. Eu am fost împroşcat cu cele mai josnice injurii pe motiv că aş fi propus mai-mai să fie dezbrăcaţi capitaliştii. În orice caz, Şulghin a spus: „Las'să ne dezbrace!". Imaginaţi-vă un bolşevic care se apropie de cetăţeanul Şulghin şi se pregăteşte să-l dezbrace. Şulghin ar putea cu mult mai uşor să-l acuze de asemenea intenţie pe ministrul Skobelev. Noi n-am mers niciodată atît de departe. Noi n-am propus niciodată să se ia 100% din profit. O asemenea promisiune este totuşi preţioasă. Dacă veţi lua rezoluţia partidului nostru, veţi vedea că noi propunem, într-o formă mai amănunţit argumentată, ceea ce am propus şi eu. Trebuie să se instituie un control asupra băncilor, iar apoi un impozit echitabil [58] pe venit. Şi atîta tot. Skobelev propune să se ia o sută de copeici dintr-o rublă. Noi n-am propus şi nu propunem nimic asemănător. De altfel, şi Skobelev n-a vrut decît să facă pe grozavul. El nu se gîndeşte în mod serios să ia asemenea măsură, iar dacă totuşi se gîndeşte, tot n-o să poată face nimic, pentru simplul motiv că, după ce ai legat prietenie cu Tereşcenko şi Konovalov, este cam ridicol să promiţi toate astea. Poţi să le iei milionarilor 80—90% din venitul lor, dar nu mergînd mînă în mînă cu astfel de miniştri. Dacă puterea s-ar afla în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, ele ar lua într-adevăr, dar nu chiar totul, fiindcă n-au nevoie de aşa ceva. Ele ar lua o mare parte din venit. O altă putere de stat nu poate face acest lucru. Cît despre ministrul Skobelev, el poate să fie animat de cele mai bune intenţii. Eu văd de cîteva decenii ce fac aceste partide, căci mă aflu de vreo 30 de ani în mişcarea revoluţionară. De aceea nu înclin cîtuşi de puţin să pun la îndoială bunele lor intenţii. Dar nu asta interesează, nu de bune intenţii este vorba aici. Cu bune intenţii este pavat iadul. Azi toate cancelariile sînt pline de hîrtii semnate de cetăţenii miniştri, şi cu asta nu s-a schimbat nimic. N-aveţi decît să începeţi dacă vreţi să introduceţi controlul, n-aveţi decît să începeţi! Programul nostru este astfel întocmit, încît, citind discursul lui Skobelev, putem spune: mai mult nici nu cerem. Noi sîntem mult mai moderaţi decît ministrul Skobelev. El

propune şi control şi 100%. Noi nu vrem să luăm 100%, însă le spunem : „Atîta timp cît n-aţi început să faceţi ceva, nu vă credem". Tocmai aici e deosebirea dintre noi şi alţii, şi anume că noi nu credem în vorbe şi promisiuni şi nu-i sfătuim nici pe alţii să creadă. Experienţa republicilor parlamentare ne arată că nu trebuie să ne încredem în declaraţiile menite să rămînă doar pe hîrtie. Dacă vreţi control, trebuie să-l începeţi o dată. E de ajuns o singură zi pentru a promulga o lege cu privire la un asemenea control. Sovietul funcţionarilor de la fiecare bancă, Sovietul muncitorilor de la fiecare fabrică şi fiecare partid capătă drept de control. Aşa ceva e inadmisibil, ni se va spune, fiindcă aici există secret comercial, există sacra proprietate privată ! Ei, cum vreţi, alegeţi una din două. Dacă vreţi să feriţi toate registrele, toate conturile şi toate operaţiile trusturilor, atunci lăsaţi toate trăncănelile despre control şi nu mai spuneţi că piere ţara.

În Germania, situaţia este şi mai proastă. În Rusia se poate procura pîine, pe cînd în Germania nu. În Rusia se pot face multe prin organizare. În Germania nu se mai poate face nimic. Nu mai sînt grîne, şi pieirea întregului popor este inevitabilă. Scriu unii acum că Rusia se află la marginea prăpastiei. Dacă este aşa, atunci e o crimă să aperi „sacra" proprietate privată. Şi dacă aşa stau lucrurile, ce înseamnă să vorbeşti despre control ? Aţi uitat oare că Nicolaie Romanov a scris şi el multe despre control ? La el veţi găsi de o mie de ori cuvintele : control de stat, control public, numirea de senatori. În cele două luni care au trecut de la revoluţie, industriaşii au jefuit întreaga Rusie. Capitalul a realizat profituri de sute de procente, aşa cum reiese din fiecare dare de seamă. Iar cînd, în cursul acestor două luni de la revoluţie, muncitorii au avut „neobrăzarea" să spună că vor să trăiască omeneşte, întreaga presă capitalistă din această ţară a început să urle. Fiecare număr al ziarului „Reci" este un urlet sălbatic : muncitorii jefuiesc ţara, cînd, de fapt, noi promitem doar instituirea unui control împotriva capitaliştilor. Nu s-ar putea să se facă mai puţine promisiuni şi mai multă treabă ? Dacă vreţi să instituiţi un control birocratic, care să fie efectuat prin intermediul aceloraşi

organe ca şi înainte, atunci partidul nostru îşi exprimă profunda convingere că nu vi se poate acorda nici un sprijin în această direcţie, chiar dacă acolo, în guvern, s-ar afla o duzină de miniştri narodnici şi menşevici, în loc de o jumătate de duzină. Controlul poate fi exercitat numai de către poporul însuşi. Trebuie să organizaţi acest control prin Sovietele funcţionarilor de bancă, Sovietele inginerilor, Sovietele muncitorilor, şi chiar de mîine să porniţi la treabă. Fiecare funcţionar să fie tras la răspundere şi supus sancţiunilor penale în cazul cînd ar face declaraţii false în oricare din aceste instituţii. Aici e vorba de soarta ţării. Vrem să ştim ce cantităţi de cereale există, ce cantităţi de materii prime, de cîte braţe de muncă dispunem şi unde să le plasăm.

Acum trec la ultima problemă : cum să se pună capăt războiului. Ni se atribuie un punct de vedere absurd, şi anume că urmărim încheierea unei păci separate. Tîlharii de capitalişti germani întreprind unele demersuri de pace, spunînd : eu am să-ţi dau o bucăţică din Turcia şi din Armenia dacă tu îmi dai terenuri metalifere. Doar despre asta vorbesc diplomaţii în oricare din oraşele neutre ! Asta o ştie oricine. Numai că ei îşi maschează această intenţie prin fraze diplomatice convenţionale. De aceea sînt ei diplomaţi, ca să folosească un limbaj diplomatic. Dar cît de absurdă e afirmaţia că noi sîntem pentru încheierea războiului printr-o pace separată ! Să pui capăt, printr-o renunţare unilaterală la ostilităţi, unui război pe care îl duc capitaliştii din statele cele mai bogate, unui război care este rezultatul unui deceniu de istorie a dezvoltării economice este o prostie atît de mare, încît ni se pare chiar ridicol s-o mai dezminţim. Şi dacă noi am scris în mod special o rezoluţie prin care dezminţim o asemenea afirmaţie, am făcut-o pentru că avem de-a face cu masele largi, în rîndul cărora se răspîndesc calomnii împotriva noastră. Dar nici nu se poate vorbi în mod serios despre aşa ceva. Războiul pe care-l duc capitaliştii din toate ţările nu poate fi terminat fără o revoluţie muncitorească împotriva lor. Atîta timp cît controlul nu va trece din domeniul vorbelor în acela al faptelor, atîta timp cît în locul guvernului capitaliştilor nu va veni un guvern al

proletariatului revoluţionar, guvernul este condamnat să spună doar atît : mergem spre pieire, şi nimic mai mult. Acum, în „libera" Anglie sînt azvîrliţi în temniţe socialiştii pentru că spun acelaşi lucru ca şi mine. În Germania zace la închisoare Liebknecht, care a spus acelaşi lucru ca şi mine, iar în Austria — Friedrich Adler, care a spus acelaşi lucru cu ajutorul revolverului (poate că a şi fost executat). Simpatia maselor muncitoreşti din toate ţările se îndreaptă spre aceşti socialişti, şi nu spre aceia care au trecut de partea capitaliştilor din ţara lor. Revoluţia muncitorească creşte în întreaga lume. Desigur, în alte ţări ea este mai anevoioasă. Acolo nu există dementi ca Nicolaie şi Rasputin. Acolo conducerea treburilor de stat se află în mîinile celor mai buni oameni din clasa respectivă. Acolo nu există condiţii pentru o revoluţie împotriva absolutismului, acolo există deja un guvern al clasei capitaliste. Acolo cîrmuiesc de multă vreme reprezentanţii cei mai talentaţi ai acestei clase. Iată de ce acolo revoluţia, cu toate că n-a venit încă, este inevitabilă, oricît de mulţi revoluţionari ar fi să piară, cum piere Friedrich Adler, cum piere Karl Liebknecht. Viitorul le aparţine lor, şi muncitorii din toate ţările sînt cu ei. Şi muncitorii din toate ţările trebuie să învingă.

În legătură cu intrarea Americii în război aş avea de spus următoarele. Se invocă argumentul că în America domneşte democraţia, că acolo este Casa Albă. Eu spun : sclavia a fost abolită cu o jumătate de veac în urmă. Războiul împotriva sclavagiştilor s-a terminat în 1865. Dar, între timp, acolo au apărut miliardari. Ei ţin în stăpînire, cu finanţele lor, întreaga Americă, pregătesc sugrumarea Mexicului şi vor ajunge în mod inevitabil la un război cu Japonia pentru împărţirea Oceanului Pacific. Acest război se pregăteşte încă de cîteva decenii. Despre el vorbesc toate publicaţiile. Şi adevăratul scop al intrării Americii în război este pregătirea pentru viitorul război împotriva Japoniei. Totuşi, poporul american se bucură în mare măsură de libertate şi e greu de crezut că el va accepta de bunăvoie instituirea serviciului militar obligatoriu, crearea unei armate pentru anumite scopuri de cucerire, pentru o luptă împotriva Japoniei, de pildă. Ameri-

canii văd din exemplul Europei la ce rezultate duc toate acestea. Şi iată că capitaliştii americani au găsit că e necesar să se amestece în acest război, ca sub pretext că luptă pentru înfăptuirea unor înalte idealuri, pentru apărarea drepturilor popoarelor mici, să-şi creeze o puternică armată permanentă.

Ţăranii refuză să dea cereale pe bani şi cer unelte, încălţăminte şi îmbrăcăminte. Această hotărîre conţine, în mare măsură, un extrem de profund adevăr. Realitatea este că ţara noastră a ajuns într-o asemenea stare de ruină, încît se observă, deşi într-o măsură mai mică, un fenomen care în alte ţări există de mult : banii şi-au pierdut puterea de cumpărare. Întregul mers al evenimentelor subminează în aşa măsură dominaţia capitalismului, că ţăranii, de pildă, nu mai vor să ia bani. Ei spun : „Ce să facem cu banii ?" Şi au dreptate. Dominaţia capitalismului este subminată nu pentru că cineva vrea să smulgă puterea. „Smulgerea" puterii ar fi o absurditate. Ar fi imposibil să se pună capăt dominaţiei capitalismului dacă acest lucru n-ar fi pregătit de întreaga dezvoltare economică a ţărilor capitaliste. Războiul a accelerat acest proces, şi prin aceasta a făcut să fie insuportabil capitalismul. Nici o forţă n-ar putea să distrugă capitalismul dacă el n-ar fi ros şi subminat de istorie.

Şi acest exemplu este cît se poate de grăitor. Acest ţăran dă expresie unei stări de lucruri pe care o observă toată lumea : puterea banilor este subminată. Aici nu există decît o singură soluţie : Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi cele de deputaţi ai ţăranilor să cadă de acord ca, pentru cerealele lor, oamenii să primească unelte, încălţăminte şi îmbrăcăminte. Iată încotro merg lucrurile, iată răspunsul pe care ni-l sugerează viaţa. Dacă nu se procedează în felul acesta, zeci de milioane de oameni vor trebui să rabde şi de acum încolo de foame, să umble tot desculţi şi dezbrăcaţi. Zeci de milioane de oameni se află la un pas de pieire, aşa că numai de apărarea intereselor capitaliştilor nu poate fi vorba. Aici nu există altă soluţie decît trecerea întregii puteri în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, care reprezintă majoritatea populaţiei. S-ar putea să se facă,

cu acest prilej, şi unele greşeli. Nimeni nu pretinde că un lucru atît de greu se poate face dintr-o dată. Departe de noi gîndul de a afirma aşa ceva. Ni se spune : noi vrem ca puterea să fie în mîinile Sovietelor, dar ele nu vor. Noi spunem că experienţa vieţii le va arăta, şi întregul popor va vedea, că altă soluţie nu există. Noi nu sîntem pentru „smulgerea" puterii, fiindcă întreaga experienţă a revoluţiilor ne învaţă că numai o putere care se sprijină pe majoritatea populaţiei este trainică. De aceea „smulgerea" puterii ar fi o aventură, în care partidul nostru nu s-ar putea lăsa antrenat. Dacă acest guvern va fi exponentul majorităţii, s-ar putea ca la început el să ducă o politică greşită, însă altă soluţie nu există. Atunci înăuntrul aceloraşi organizaţii se va produce o schimbare paşnică în orientarea politicii. Nu se pot născoci alte organizaţii. Iată de ce spunem că o altă rezolvare a problemei nu se poate concepe.

Cum să se pună capăt războiului ? Dacă Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor ar lua puterea, iar germanii ar continua războiul — ce am face noi ? Cine vrea să afle care e punctul de vedere al partidului nostru poate să citească, într-un număr recent din ziarul nostru „Pravda", un citat, reprodus întocmai, dintr-o declaraţie făcută de noi în străinătate încă în 1915 : dacă clasa revoluţionară din Rusia, clasa muncitoare, va veni la putere, ea va trebui să propună pacea. Şi ea va fi în întregime pentru război dacă capitaliştii din Germania sau din altă ţară, oricare ar fi ea, vor respinge condiţiile noastre *. Noi nu propunem să se pună capăt dintr-o singură lovitură războiului. Nu promitem aşa ceva. Noi nu propovăduim un lucru atît de imposibil şi irealizabil ca terminarea războiului prin voinţa unei singure părţi. E uşor de făcut asemenea promisiuni, însă ele nu pot fi împlinite. Nu se poate ieşi cu uşurinţă din acest război îngrozitor. El ţine de trei ani de zile. Va trebui să luptaţi zece ani de acum încolo sau să porniţi la o revoluţie grea, anevoioasă. Altă soluţie nu există. Noi spunem : războiul care a fost început de guvernele capitaliştilor poate fi terminat numai prin-

* Vezi volumul de faţă, p. 77. — *Nota red.*

tr-o revoluţie muncitorească. Cine se interesează de mişcarea socialistă n-are decît să citească Manifestul de la Basel din 1912 [59], adoptat în unanimitate de toate partidele socialiste din lume, manifest care a fost tipărit de noi în „Pravda" noastră şi care în momentul de faţă nu poate fi publicat în nici o ţară beligerantă, nici în „libera" Anglie, şi nici în Franţa republicană, fiindcă în acest manifest s-a spus adevărul despre război încă înainte ca el să fi izbucnit. În manifest se spune : rivalitatea dintre capitalişti va duce la un război. Acolo se spune : s-a acumulat atîta praf de puşcă, că armele vor porni să tragă singure. Acolo se arată din ce cauză va izbucni războiul şi se declară că războiul va duce la revoluţia proletară. De aceea spunem noi socialiştilor care, după ce au semnat acest manifest, au trecut de partea guvernelor lor capitaliste că au trădat socialismul. În întreaga lume, socialiştii sînt azi dezbinaţi. Unii sînt miniştri, iar alţii stau la închisoare. În întreaga lume, o parte din socialişti îndeamnă la pregătiri de război, iar o altă parte, ca Eugene Debs — acest Bebel american, care se bucură de deosebită consideraţie din partea muncitorilor americani —, spun : „Mai bine să mă împuşte decît să dau un singur cent pentru acest război. Sînt gata să lupt, însă numai pentru un război al proletariatului împotriva capitaliştilor din întreaga lume". Aşa s-au scindat socialiştii în întreaga lume. Social-patrioţii de pretutindeni îşi închipuie că apără patria. Dar se înşală, căci ei apără interesele unui mănunchi de capitalişti împotriva altuia. Noi propovăduim revoluţia proletară, singura cauză justă, pentru care zeci de oameni au trebuit să meargă la eşafod şi pentru care sute şi mii au fost azvîrliţi în închisori. Aceşti socialişti din închisori formează o minoritate, însă au de partea lor clasa muncitoare, au de partea lor întreaga dezvoltare economică. Toate acestea ne arată că altă soluţie nu există. Acest război poate fi terminat numai printr-o revoluţie muncitorească în cîteva ţări. Dar, deocamdată, trebuie să pregătim această revoluţie, să o ajutăm. Cu toată ura sa împotriva războiului şi cu toată voinţa sa de a obţine pacea, poporul rus, atîta timp cît războiul a fost dus de ţar, n-a putut să facă altceva împotriva războiului decît

să pregătească revoluţia împotriva ţarului şi detronarea lui. Şi chiar aşa s-au petrecut lucrurile. Istoria a confirmat ieri acest lucru şi are să-l confirme şi mîine. Noi am spus încă de mult: trebuie să ajutăm revoluţia rusă, aflată în plină creştere. Asta am spus-o la sfîrşitul anului 1914. Pentru asta deputaţii noştri din Dumă au fost deportaţi în Siberia, iar nouă ni se spunea: „Voi nu daţi răspuns. Voi vorbiţi de revoluţie într-o vreme cînd grevele au încetat, cînd deputaţii au fost trimişi la ocnă şi cînd nu mai există nici un ziar!". Şi eram învinuiţi că ne eschivăm să dăm un răspuns. Asemenea învinuiri, tovarăşi, le-am auzit ani şi ani de-a rîndul. Noi răspundeam: puteţi să vă indignaţi, dar atîta timp cît ţarul n-a fost răsturnat, nu se poate face nimic împotriva războiului. Şi previziunea noastră s-a adeverit. Ea nu s-a adeverit în întregime, dar începutul a fost făcut. Revoluţia începe să schimbe caracterul războiului în ce priveşte Rusia. Capitaliştii continuă încă să ducă război, şi noi spunem: atîta timp cît nu începe o revoluţie muncitorească în cîteva ţări, războiul nu poate să înceteze, fiindcă la putere se află tot cei ce vor acest război. Ni se spune: „Într-o serie de ţări, totul pare că doarme. În Germania, toţi socialiştii, pînă la unul, sînt pentru război, singur Liebknecht este contra". La care eu răspund: acest singur Liebknecht reprezintă clasa muncitoare, şi numai în el, în adepţii lui, în proletariatul german îşi pun toţi nădejdea. Nu credeţi ce vă spun? Atunci continuaţi războiul! Altă cale nu există. Dacă nu credeţi în Liebknecht, dacă nu credeţi în revoluţia muncitorilor, în revoluţia care se apropie, dacă nu credeţi în toate acestea, atunci încredeţi-vă în capitalişti!

Afară de revoluţia muncitorească în cîteva ţări, nimeni nu va învinge în acest război. Războiul nu este o jucărie, războiul este ceva nemaipomenit: el costă milioane de jertfe, şi nu este aşa de uşor să i se pună capăt.

Soldaţii de pe front nu pot să separe frontul de stat şi să hotărască cum cred ei de cuviinţă. Soldaţii de pe front sînt o parte a ţării. Atîta timp cît statul poartă război, va avea şi frontul de suferit. Aici nu e nimic de făcut. Războiul a fost provocat de clasele dominante, şi numai

revoluţia clasei muncitoare îi va pune capăt. Dacă veţi avea sau nu în curînd pace, asta depinde numai de felul în care se va desfăşura revoluţia. Oricîte cuvinte simţite veţi auzi rostindu-se, oricît vi s-ar spune : hai să punem numaidecît capăt războiului, aşa ceva nu se poate face fără dezvoltarea revoluţiei. Cînd puterea o să treacă în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, capitaliştii o să ia atitudine împotriva noastră : o să fie împotriva noastră Japonia, o să fie Franţa, ca şi Anglia, o să fie împotriva noastră guvernele din toate ţările. O să fie împotriva noastră capitaliştii, iar alături de noi o să fie muncitorii. Atunci o să ia sfîrşit războiul pe care l-au început capitaliştii. Acesta este răspunsul la întrebarea cum să se pună capăt războiului.

Publicat pentru prima oară la 23 aprilie 1929, în ziarul „Pravda" nr. 93

Se tipăreşte după stenogramă

PROCEDEE DETESTABILE

Întregul congres al delegaţilor de pe front [60] a înfierat la 13 mai, într-o rezoluţie adoptată în unanimitate, procedeele mîrşave folosite de ziarul „Reci", care, vrînd să semene discordie între armată şi bolşevici, s-a apucat să debiteze minciuni pe socoteala tovarăşului nostru Zinoviev. Gentlemenii de la „Reci", bineînţeles, nici n-au catadicsit să publice această rezoluţie a congresului celor de pe front, cu toate că ea le-a fost trimisă şi lor. În schimb, nu prea onorabilul lor ziar îşi continuă campania lui provocatoare împotriva ziarului nostru şi a tovarăşului nostru Zinoviev, incitînd de-a dreptul la un mic pogrom.

— „Pravda" publică în mod sistematic ştiri în legătură cu Germania care nu pot fi găsite în nici un alt ziar. De unde şi cum obţine ea ştirile ei speciale (!) ? — întreabă pe un ton plin de înţeles ziarul „Reci" într-un articol cu un titlu cît se poate de semnificativ : „O ciudată capacitate de informare".

Vreţi să ştiţi de unde, domnilor calomniatori ?

— Din telegramele şi scrisorile trimise de corespondentul nostru, tovarăşul Radek, un social-democrat polonez care a stat ani de-a rîndul în închisorile ţariste, care activează de mai bine de zece ani în rîndurile social-democraţiei germane, care a fost expulzat din Germania pentru că a desfăşurat agitaţie revoluţionară împotriva lui Wilhelm şi împotriva războiului şi care a plecat în mod special la Stockholm pentru a ne informa de acolo. Din scrisori şi telegrame, domnilor cadeţi, pe care agenţii dumneavoastră, care-şi fac de cap la graniţa ruso-suedeză,

nu întotdeauna reuşesc să le intercepteze ; din tăieturile de ziare şi din publicaţiile şi proclamaţiile germane ilegale, care ne sînt procurate de prietenii noştri, partizanii lui Karl Liebknecht, aşa cum ne sînt procurate materialele corespunzătoare despre Franţa de către Henri Guilbeaux, un socialist internaţionalist *francez,* prieten al lui Romain Rolland şi tovarăş de idei al tov. Loriot, cunoscutul internaţionalist francez.

— „Marele stat-major german a interzis fraternizarea", am scris noi în „Pravda", pe baza unei ştiri apărute zilele acestea în toate ziarele ruseşti. De data asta, calomniatorii de la „Reci" fac ochi mari şi caută „să opună" acestei informaţii o declaraţie a ministrului de război rus care spune că „toate sectoarele frontului în care s-au făcut încercări de fraternizare au şi fost distruse de artileria inamicului".

Noi nu ştim, fireşte, dacă această informaţie în legătură cu distrugerea unor sectoare este adevărată. Dar, *dacă* este adevărată, ea nu infirmă, ci, dimpotrivă, *confirmă* ştirea că marele stat-major german este împotriva fraternizării. Fiindcă e la mintea oricui că, distrugînd sectoarele în care a avut loc fraternizarea, marele stat-major german caută *să-i dezveţe* de fraternizare atît pe soldaţii ruşi, cît şi pe soldaţii germani cinstiţi care nu vor să facă din fraternizare o capcană.

Aţi cam încurcat-o, domnilor falsificatori cadeţi !

În încheiere, semnalăm încă o minciună : „După cum se ştie, la congresul ţăranilor, Zinoviev n-a reuşit să-şi termine cuvîntarea", scrie organul lui Miliukov. „După cum se ştie", minţiţi încă o dată, domnilor cadeţi, aşa cum aţi minţit şi cînd aţi vorbit de congresul frontului. Prost trebuie să stea lucrurile la dv., domnilor, dacă aţi ajuns să vă apăraţi poziţiile prin procedee atît de neruşinate, atît de detestabile.

„Pravda" nr. 58
din 29 (16) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CATASTROFĂ INEVITABILĂ ŞI PROMISIUNI EXAGERATE

(ARTICOLUL ÎNTÎI)

Pericolul unui dezastru economic şi al unei catastrofe de proporţii nemaipomenite, care ne ameninţă în mod inevitabil, constituie o problemă atît de importantă, încît trebuie să revenim mereu asupra ei pentru a ajunge la o completă clarificare. În numărul trecut al ziarului nostru am arătat că acum *programul* Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor nu se mai deosebeşte *cu nimic* de programul „teribilului" bolşevism *.

Azi trebuie să arătăm că programul prezentat de ministrul menşevic Skobelev merge *mai departe* decît bolşevismul. Iată cum arată acest program în relatarea făcută de „Reci", ziarul guvernului:

„Ministrul (Skobelev) declară că... economia ţării se află la marginea prăpastiei. Este nevoie de o intervenţie în viaţa economică în toate sectoarele ei, deoarece în vistieria statului nu sînt bani. Trebuie să îmbunătăţim situaţia maselor muncitoare, şi pentru aceasta este necesar să punem stăpînire pe profiturile din casele întreprinzătorilor şi ale băncilor. (O v o c e d i n s a l ă: „În ce mod?".) Printr-o impunere necruţătoare a averilor — răspunde ministrul muncii Skobelev. Ştiinţa financiară cunoaşte acest mijloc. Trebuie mărite cotele de impunere a claselor avute pînă la 100% din profit. (O v o c e d i n s a l ă: „Dar asta înseamnă totul".) Din păcate, declară Skobelev, diferite societăţi pe acţiuni au şi distribuit acţionarilor dividendele, şi de aceea noi trebuie să supunem clasele avute la plata unui impozit individual progresiv. Vom merge şi mai departe, şi, dacă capitalul vrea să-şi menţină modul de producţie burghez, atunci să lucreze fără dobîndă ca să nu-şi piardă clienţii... Trebuie să introducem obligativitatea muncii pentru d-nii acţionari, bancheri şi

* Vezi volumul de faţă, p. 81. — *Nota red.*

fabricanţi, care au început să dea dovadă de indolenţă din cauză că nu mai există stimulentele care îi îndemnau altădată să lucreze... Trebuie să-i silim pe d-nii acţionari să se supună statului, şi pentru ei trebuie introdusă o obligativitate, obligativitatea muncii".

Îi sfătuim pe muncitori să citească şi să recitească acest program, să-l discute şi să reflecteze în mod serios asupra condiţiilor în care el poate fi îndeplinit.

Totul constă în a asigura aceste condiţii şi a trece numai-decît la înfăptuirea programului.

Programul ca atare nu numai că este excelent şi coincide cu cel bolşevic, dar într-o privinţă el merge *mai departe* decît programul nostru, şi anume acolo unde promite „să pună stăpînire pe profiturile din casele băncilor", luînd „pînă la 100% din profit".

Partidul nostru este mult mai modest. El cere mai puţin, în rezoluţia sa, şi anume doar instituirea unui control asupra băncilor şi „trecerea treptată" (auzi ! auzi ! bolşevicii sînt pentru măsuri treptate !) „la o mai justă aşezare a impozitului progresiv pe venituri şi pe averi" [61].

Partidul nostru este mai moderat decît Skobelev.

Skobelev împarte în dreapta şi-n stînga promisiuni nemoderate şi chiar exagerate, *fără să înţeleagă în ce condiţii pot fi într-adevăr aduse la îndeplinire.*

Aici e nodul problemei.

Nu numai că nu se poate vorbi de aducerea la îndeplinire a programului lui Skobelev, dar în general *nu se pot face* nici măcar paşi cît de cît serioşi spre îndeplinirea lui mergînd mînă în mînă cu cei 10 miniştri din partidele moşierilor şi capitaliştilor sau cu ajutorul aparatului funcţionăresc birocratic la care guvernul capitaliştilor (cu anexa lui de menşevici şi narodnici) este nevoit să se limiteze.

Mai puţine promisiuni, cetăţene Skobelev, şi mai multă treabă ! Mai puţine fraze pompoase şi mai multă înţelegere a felului *cum* trebuie să se treacă *la fapte.*

Se poate trece — şi trebuie să se treacă — la fapte imediat, fără a pierde o singură zi, pentru a salva ţara de la o catastrofă dintre cele mai îngrozitoare, care a devenit inevitabilă. Totul este că „noul" guvern provizoriu *nu vrea* să treacă la fapte, şi, chiar dacă ar vrea, *n-ar*

putea, fiindcă este prins în miile de fire ale apărării intereselor capitalului.

Se poate — şi este necesar — ca într-o singură zi întregul popor să fie chemat să treacă la fapte, ca într-o singură zi să fie emis un decret prin care să fie *imediat* convocate :

1) Sovietele şi congresele funcţionarilor de bancă, atît din fiecare bancă cît şi pe întreaga Rusie, cu misiunea de a elabora imediat măsuri practice în vederea contopirii tuturor băncilor şi instituţiilor de credit într-o singură bancă generală de stat şi a exercitării unui control cît se poate de riguros asupra tuturor operaţiilor băncilor ; să fie imediat publicate rezultatele acestui control ;

2) Sovietele şi congresele funcţionarilor din toate sindicatele şi trusturile, cu misiunea de a elabora măsuri de control şi evidenţă ; să fie publicate imediat rezultatele acestui control ;

3) acest decret trebuie să acorde dreptul de control nu numai tuturor Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, dar şi Sovietelor muncitorilor din fiecare fabrică mare, precum şi reprezentanţilor fiecărui partid politic mare (considerînd drept partide mari, bunăoară, pe acelea care la 12 mai au depus la Petrograd liste proprii în cel puţin două raioane) ; trebuie să se pună la dispoziţie toate registrele comerciale, toate documentele în vederea efectuării unui asemenea control ;

4) decretul trebuie să ceară acţionarilor, directorilor şi membrilor consiliilor de administraţie ale tuturor societăţilor să publice listele acelora care posedă acţiuni în valoare de cel puţin 10 000 (sau 5 000) de ruble, specificîndu-se totodată acţiunile şi societăţile în care sînt „interesate" aceste persoane ; declaraţiile false (la controlul funcţionarilor de bancă şi al altor funcţionari) se pedepsesc cu confiscarea întregii averi şi închisoare pe termen de cel puţin 5 ani ;

5) decretul trebuie să facă apel la întregul popor să introducă imediat — prin intermediul organelor locale de autoadministrare — obligativitatea generală a muncii ; pentru instituirea controlului şi pentru exercitarea lui să se organizeze o miliţie a întregului popor, în care să fie

cuprinşi toţi cetăţenii (la sate — imediat, iar la oraşe prin intermediul miliţiei muncitoreşti etc.).

Fără obligativitatea generală a muncii *nu poate fi salvată* ţara de la pieire. Iar fără o miliţie a întregului popor nu se poate realiza obligativitatea generală a muncii. Acest lucru îl va înţelege oricine n-a fost lovit de scrinteală ministerială sau căruia încrederea prostească în retorismul ministerial nu i-a luat minţile.

Cine vrea într-adevăr să salveze zeci de milioane de oameni de la catastrofă *va trebui* să vină în sprijinul unor asemenea măsuri.

În articolul nostru următor ne vom ocupa de trecerea treptată la o impunere mai justă şi vom arăta cum ar trebui promovaţi din popor organizatorii într-adevăr talentaţi (proveniţi din rîndul muncitorilor, ca şi din rîndul capitaliştilor), care se vor afirma cu succes într-o muncă de acest gen, şi puşi treptat în locul miniştrilor.

(ARTICOLUL AL DOILEA)

Cînd Skobelev, în discursul său, a făcut pe grozavul ca un adevărat ministru, mergînd pînă acolo că a propus să li se ia capitaliştilor 100% din profitul lor, el ne-a oferit un model de frază menită să producă impresie. Cu asemenea fraze este permanent înşelat poporul în republicile parlamentare burgheze.

Dar în cazul de faţă este vorba de ceva mai rău decît o frază. „Dacă capitalul vrea să-şi menţină modul de gospodărire burghez, atunci să lucreze fără dobîndă ca să nu-şi piardă clienţii", a spus Skobelev. Această declaraţie sună ca o ameninţare „teribilă" la adresa capitaliştilor, dar în realitate ea nu este altceva decît o încercare (probabil, inconştientă din partea lui Skobelev şi, fără îndoială, conştientă din partea capitaliştilor) de *a salvgarda atotputernicia* capitalului, sacrificînd pentru scurtă vreme profiturile.

Muncitorii iau „prea mult" — gîndesc capitaliştii —, hai să trecem răspunderea pe umerii lor, dar fără să le cedăm puterea sau să le dăm posibilitatea de a dispune

efectiv de întreaga producţie. Nu-i nimic dacă noi, capitaliştii, o să rămînem un timp oarecare fără profituri, fiindcă, „dacă menţinem modul de producţie burghez, pentru a nu pierde clienţii", vom grăbi falimentul acestei stări intermediare a industriei, o vom dezorganiza prin toate mijloacele şi vom arunca vina pe muncitori!

Că asta e socoteala capitaliştilor, ne-o dovedesc faptele. Proprietarii de mine de cărbuni din sud nu fac altceva decît să dezorganizeze producţia; ei *„o lasă în părăsire şi o dezorganizează în mod intenţionat"* (vezi în „Novaia Jizn" din 16 mai declaraţiile făcute de o *delegaţie muncitorească* [62]). Tabloul este clar. Proprietarii de mine de cărbuni „dezorganizează în mod intenţionat producţia". Skobelev însă declară plin de emfază: „dacă capitalul vrea să-şi menţină modul de producţie burghez, atunci să lucreze fără dobîndă". Tabloul este clar!

Capitaliştilor şi funcţionarilor le *convine* să facă „promisiuni exagerate", pentru a abate atenţia poporului de la *lucrul principal*, şi anume de la trecerea efectivă a controlului efectiv în mîinile muncitorilor.

Muncitorii trebuie să dea riposta cuvenită frazeologiei, promisiunilor, declaraţiilor, proiectomaniei funcţionarilor de la centru, care sînt totdeauna gata să ticluiască planurile, prescripţiile, statutele şi reglementările cele mai impresionante. Jos cu toate aceste minciuni! Jos cu această zarvă a proiectomaniei birocratice şi burgheze, care pretutindeni a suferit un eşec ruşinos. Jos cu această manieră de a pune totul sub obroc! Muncitorii trebuie să ceară instituirea *imediată* şi *efectivă* a unui control, care, neapărat, să fie exercitat *de către muncitorii înşişi.*

Aceasta este principala condiţie de reuşită, principala condiţie pentru evitarea unei catastrofe. Dacă o asemenea condiţie nu există, tot restul este înşelăciune. Dar, dacă există, noi nu ne vom grăbi de loc „să luăm 100% din profit". Noi putem — şi trebuie — să fim mai moderaţi, să trecem *treptat* la o impunere mai justă, noi vom face deosebire între micii acţionari şi acţionarii bogătaşi, vom lua *foarte puţin* de la cei dintîi şi vom lua foarte mult

(dar *nu* neapărat totul) *numai* de la ceilalţi. Numărul marilor acţionari este infim, însă rolul lor, ca şi totalul bogăţiei lor, este *enorm*. Putem spune, fără teama de a greşi, că, dacă s-ar face o listă de oamenii cei mai bogaţi din Rusia, în număr de *cinci mii sau chiar numai de trei mii* (sau poate chiar numai de o mie), sau dacă s-ar urmări (cu ajutorul controlului *de jos*, exercitat de către funcţionarii de bancă, de cei din sindicate etc.) toate firele şi legăturile capitalului lor financiar, ale legăturilor lor bancare, ar ieşi la iveală întregul nod al dominaţiei capitalului, toate bogăţiile principale acumulate de el din munca străină, toate rădăcinile, într-adevăr importante, ale „controlului" asupra producţiei sociale şi a repartiţiei produselor.

Tocmai *acest* control trebuie trecut în seama muncitorilor. Interesul capitalului cere ca tocmai acest nod, aceste rădăcini să-i fie ascunse poporului. Mai bine să consimţim să dăm, un timp oarecare, „întregul" profit sau 99% din venit decît să dezvăluim poporului aceste rădăcini ale puterii noastre — aşa gîndesc clasa capitaliştilor şi slujitorul ei inconştient, funcţionarul.

Noi nu vom renunţa în nici un caz la dreptul nostru şi la cerinţa noastră de a deschide poporului tocmai citadela cea mai importantă, citadela capitalului financiar, de a o pune tocmai pe ea sub controlul muncitoresc — aşa gîndeşte şi va gîndi muncitorul conştient. Şi pe zi ce trece, un număr tot mai mare de săraci, o majoritate tot mai însemnată a poporului, în general un număr tot mai mare de oameni sinceri, care caută în mod cinstit o salvare de la catastrofă, se vor convinge de justeţea acestei idei.

Trebuie cucerită tocmai cetatea principală a capitalului financiar ; fără aceasta, toate frazele şi toate proiectele de salvare de la catastrofă sînt o curată înşelătorie. În ce priveşte diverşii capitalişti, şi chiar majoritatea capitaliştilor, trebuie spus că proletariatul nu numai că nu are de gînd să-i „dezbrace" (cum s-a „speriat" Şulghin şi a încercat să-i sperie şi pe ai săi), nu numai că nu intenţionează să le ia „totul", dar, dimpotrivă, vrea să-i pună la o

muncă folositoare şi onorabilă — sub controlul muncitorilor înşişi.

Ceea ce este mai de folos şi mai necesar poporului în acest moment, cînd se apropie catastrofa inevitabilă, este munca *organizatorică*. Minuni de organizare proletară — iată care este astăzi lozinca noastră şi care va fi în şi mai mare măsură lozinca şi cerinţa noastră atunci cînd proletariatul va fi la putere. Fără organizarea maselor nu se poate introduce obligativitatea generală a muncii, care este absolut necesară, şi nu se poate efectua un control cît de cît serios asupra băncilor şi a sindicatelor, asupra producţiei şi a repartiţiei produselor.

De aceea trebuie început — şi început imediat — cu miliţia muncitorească, pentru a trece cu fermitate şi pricepere, în mod treptat, aşa cum se cuvine, la organizarea miliţiei întregului popor, la înlocuirea poliţiei şi a armatei permanente prin înarmarea generală a poporului. De aceea trebuie promovaţi organizatori talentaţi din *toate* păturile poporului, din *toate* clasele, fără a-i exclude cîtuşi de puţin pe capitalişti, care *în momentul de faţă* posedă în mai mare măsură experienţa necesară. Sînt multe asemenea talente în popor. În rîndurile ţărănimii şi ale proletariatului sălăşluiesc asemenea forţe, care nu-şi găsesc întrebuinţare. Ele trebuie promovate de jos, prin muncă practică, dîndu-le sarcina de a lichida cu pricepere „cozile" într-un raion sau altul, de a organiza cu iscusinţă comitete de imobil, de a-i uni laolaltă pe oamenii de serviciu, de a organiza o gospodărie model într-un sat sau altul, de a pune în perfectă stare de funcţionare o uzină care a trecut în mîinile muncitorilor etc. etc. Promovîndu-i de jos, prin muncă practică, verificînd talentul lor în practică, trebuie să-i facem pe toţi „miniştri" — nu în vechiul sens, în sensul de a-i răsplăti prin acordarea unui portofoliu, ci în sensul de a le încredinţa funcţia de instructori ai întregului popor, de organizatori care se deplasează în diferite locuri, de oameni care ajută la statornicirea *pretutindeni* a ordinii celei mai stricte, la economisirea cea mai rigu-

roasă a muncii omeneşti, la asigurarea celei mai stricte discipline tovărăşeşti.

Iată ce trebuie să explice poporului partidul proletariatului pentru a-l salva de la o catastrofă. Iată ce trebuie el să înfăptuiască, în parte chiar de pe acum, în diferitele regiuni unde pune mîna pe putere. Iată ce trebuie el să înfăptuiască în întregime atunci cînd va cuceri puterea în stat.

„Pravda" nr. 58 şi 59
din 29 şi 30 (16 şi 17) mai 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

CU PRIVIRE LA UNIREA INTERNAŢIONALIŞTILOR

Conferinţa generală a partidului nostru a hotărît : să se considere necesare, pe baza unei rupturi cu politica de trădare mic-burgheză faţă de socialism, apropierea şi unirea cu grupurile şi curentele care se situează în fapt pe poziţia internaţionalismului [63].

Problema unirii a fost discutată, zilele acestea, şi la Conferinţa organizaţiei interraionale a social-democraţilor uniţi din Petrograd.

Căutînd să pună în aplicare hotărîrile Conferinţei generale, Comitetul Central al partidului nostru, care consideră că este foarte de dorit să fie înfăptuită unirea cu „interraioniştii", a făcut următoarele propuneri (la început aceste propuneri au fost făcute numai în numele tov. Lenin şi al cîtorva membri ai Comitetului Central, dar după aceea ele au fost aprobate şi de majoritatea membrilor Comitetului Central) :

„Este de dorit ca unirea să fie înfăptuită imediat.

Se va propune Comitetului Central al P.M.S.D.R. să includă neîntîrziat în redacţiile ambelor ziare (actuala „Pravda", care va fi transformată într-un ziar *popular* pe întreaga Rusie, şi Organul Central, care va fi fondat în viitorul cel mai apropiat) cîte un reprezentant al interraioniştilor.

Se va propune Comitetului Central să instituie o comisie organizatorică specială pentru convocarea (peste o lună şi jumătate) a unui congres al partidului. Conferinţa interraioniştilor va avea dreptul să desemneze pentru această comisie doi delegaţi ai săi. Dacă menşevicii, partizani ai

lui Martov, vor ajunge la o ruptură cu „defensiștii", este de dorit și necesar ca în sus-menționata comisie să fie incluși și delegați de-ai lor.

Libertatea de discuție în jurul problemelor controversate va fi asigurată prin publicarea unor foi de discuții de către editura «Priboi» [64] și printr-o discuție liberă în revista «Prosvețcenie» („Kommunist") [65], care urmează să-și reia apariția".

(Schiță citită de N. Lenin, în numele său personal și al cîtorva membri ai Comitetului Central, la 10 mai 1917.)

Interraioniștii, la rîndul lor, au adoptat o altă hotărîre. Ea sună astfel :

„Despre unitate. Luînd în considerare că numai o strînsă unitate a tuturor forțelor revoluționare ale proletariatului :

1) va face din el un luptător de avangardă pentru netezirea drumului spre socialism ;

2) îi va da posibilitatea să devină conducătorul democrației ruse în lupta ei împotriva tuturor rămășițelor regimului semifeudal și a moștenirii lăsate de țarism ;

3) îi va permite să ducă revoluția pînă la sfîrșitul ei decisiv și să rezolve în întregime problema războiului și a păcii, a confiscării pămînturilor, a zilei de lucru de opt ore etc. ;

Consfătuirea e de părere :

a) că o înmănunchere a forțelor, care constituie o necesitate atît de urgentă pentru proletariat, poate fi realizată numai sub steagul Zimmerwaldului și Kientalului, numai pe baza programului partidului și a hotărîrilor lui din 1908 și 1910, 1912 și 1913 ;

b) că nu trebuie să existe nici o organizație muncitorească, fie ea sindicat, club cultural sau cooperativă de consum, și nici un ziar sau revistă muncitorească care să nu urmeze acest steag ;

c) totodată, consfătuirea declară că ea sprijină cu toată hotărîrea și cu toată ardoarea înfăptuirea unității pe baza hotărîrilor menționate".

Care hotărîre duce mai repede la unitate, — asta e o problemă pe care trebuie s-o discute acum și s-o lămurească toți muncitorii internaționaliști.

În rezoluțiile lor politice, interraioniștii au adoptat, în esență, linia justă a ruperii cu defensiștii.

În aceste condiții, după părerea noastră, orice fărîmițare a forțelor n-ar putea fi prin nimic justificată.

„Pravda" nr. 60 din 31 (18) mai 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar, care a fost confruntat cu manuscrisul

HARABABURA DIN CAPETELE UNORA

(INCĂ O DATĂ DESPRE ANEXIUNI)

Redactorii ziarului „Izvestiia", care se află în mîinile blocului narodnicilor şi menşevicilor, bat toate recordurile în materie de confuzie. În nr. 67 din 16 mai al acestui ziar, ei încearcă să polemizeze cu „Pravda" şi, bineînţeles, potrivit unei detestabile maniere „ministeriale", ei fac acest lucru fără s-o vizeze nominal. „Pravda", vedeţi dv., are o *noţiune* nebuloasă despre anexiuni, menită să inducă în eroare.

Să ne fie cu iertare, stimaţi cetăţeni miniştri şi redactori ministeriabili, dar faptele arată că *numai* partidul nostru a dat, în rezoluţiile sale oficiale, precis formulate, o definiţie a anexiunii. Anexiunea (acapararea) este reţinerea cu forţa a unui popor străin în graniţele unui anumit stat. Nici un om care ştie să citească şi care înţelege ruseşte *nu* putea să *nu*-şi dea seama de acest lucru citind suplimentul la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda" (rezoluţia Conferinţei generale din 24—29.IV.1917) [66].

În ce constă obiecţia formulată de redactorii narodnici şi menşevici de la „Izvestiia" ? În simplul fapt că, potrivit concepţiei noastre, ar trebui „să se ducă război pînă cînd Germania va fi redusă la ducatul Brandenburgului..., iar Rusia la marele cnezat al Moscovei" !! O anexiune — îşi dăscăleşte această redacţie cititorii ei — „este acapararea cu forţa a unui teritoriu care în ziua declarării războiului se afla în posesiunea unui alt stat" (mai pe scurt : fără anexiuni = statu-quo, adică restabilirea stării de lucruri existente înainte de război).

Este o imprudenţă din partea conducătorilor narodnici şi menşevici ai Comitetului executiv că încredinţează redacţia unor oameni în ale căror capete domneşte o asemenea harababură, este, categoric, o imprudenţă.

Să aplicăm la definiţia *lor* obiecţia ridicată de *ei* împotriva noastră : trebuie „să se ducă război pînă cînd Rusia va retroceda Polonia, iar Germania va retroceda Togo şi coloniile din Africa" ?? Ar fi o absurditate evidentă, şi nu numai teoretică, dar şi practică, fiindcă soldaţii din orice ţară i-ar lua la goană pe redactorii care ar exprima un asemenea punct de vedere.

Argumentaţia lor e falsă, din următoarele motive :

1) În definiţia teoretică a anexiunii intră noţiunea de popor „străin", adică de popor care şi-a păstrat specificul său şi care vrea să ducă o existenţă de sine stătătoare. Reflectaţi asupra acestui lucru, stimaţi concetăţeni ; citiţi, dacă chestiunea încă nu vă este destul de clară, cele spuse de Engels şi Marx cu privire la Irlanda, la teritoriile daneze ale Germaniei, la colonii, şi veţi vedea în ce hal v-aţi încurcat. Nici ducatul Brandenburgului şi nici cnezatul Moscovei n-au vreo legătură cu această chestiune. 2) Este absurdă aici confuzia ce se face între două lucruri ca *noţiunea* de anexiune şi chestiunea „pînă cînd să se poarte război". A face o asemenea confuzie înseamnă a nu înţelege legătura care există între război şi interesele şi dominaţia unor anumite clase, înseamnă a renunţa la punctul de vedere *al luptei de clasă*, a accepta punctul de vedere mic-burghez al celor ce se situează „în afara claselor". *Atîta timp* cît la putere se află clasa capitaliştilor, popoarele se vor război, în mod inevitabil, „pînă cînd" va vrea această clasă. Este o iluzie mic-burgheză să crezi că poţi ieşi din această situaţie cu ajutorul dezideratelor, revendicărilor şi al consfătuirilor. 3) *Atîta timp* cît se află la putere clasa capitaliştilor, pacea *lor* se va reduce în mod *inevitabil* la „un schimb de anexiuni" : Armenia contra Lorena, colonii contra colonii, Galiţia contra Kurlanda etc. Se poate ierta unor ignoranţi că închid ochii asupra acestui lucru, dar nu redactorilor de la „Izvestiia". 4) Cînd proletariatul va pune mîna pe putere — şi războiul duce şi va duce pretutindeni la acest rezultat — va fi într-ade-

văr *posibilă* o „pace fără anexiuni" ; altminteri ea *nu este posibilă.*

Cînd partidul nostru spune : „pace fără anexiuni", el explică întotdeauna — pentru a-i preveni pe aceia în ale căror capete domneşte încă confuzie — că această lozincă trebuie privită ca fiind *indisolubil* legată de revoluţia proletară. Numai în legătură cu revoluţia proletară este ea justă şi necesară, numai linia *acestei revoluţii* o trasează ea şi numai la dezvoltarea şi avîntul acesteia contribuie ea. Cine şovăie neputincios între speranţa în capitalişti şi speranţa în revoluţia muncitorească se condamnă la neputinţă şi confuzie în problema anexiunilor în general.

P. S. „Delo Naroda", în numărul său din 17 mai, se declară de acord cu „Izvestiia" cînd susţine că „fără anexiuni" este totuna cu „statu-quo". Încercaţi o dată, domnilor socialişti-revoluţionari sau domnilor menşevici, să spuneţi asta clar, precis şi răspicat, în numele partidului vostru, al comitetului vostru din Petrograd, al congresului vostru !

„Pravda" nr. 60
din 31 (18) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

LUPTA ÎMPOTRIVA RUINEI ECONOMICE PRIN SPORIREA NUMĂRULUI COMISIILOR

În numărul din 17 mai, „Izvestiia" publică o rezoluţie extrem de lungă, de plicticoasă şi neinteligentă, adoptată de secţia ei economică, cu privire la lupta împotriva ruinei.

Straşnică luptă, nimic de zis ! Idei admirabile şi planuri excelente se înăbuşă într-o reţea de instituţii birocratice lipsite de viaţă. „Secţia economică se transformă"... — auzi !, auzi ! — „într-o secţie a organizării economiei naţionale"...

Minunat ! Sîntem pe calea cea bună ! Acum, tu, ţara mea, poţi fi liniştită ! Secţia şi-a schimbat *nu-me-le*.

Dar este în general cu putinţă „să organizezi economia naţională" fără să ai în mînă puterea de stat ? La asta au uitat să se gîndească cei din Comitetul executiv.

...Secţia are *şase* „subsecţii"... Aşa scrie în § 1 al rezoluţiei ; al 2-lea paragraf prevede : să se stabilească „o strînsă legătură organizatorică" ; al 3-lea : să se elaboreze „principiile de bază" ale reglementării ; al 4-lea : să se stabilească „un strîns contact organizatoric" cu miniştrii (pe legea mea, asta nu e luată din fabula lui Mujic Vrednîi, ci din nr. 68 din 17 mai al ziarului „Izvestiia", p. 3, col. a 3-a, § 4...) ; al 5-lea : „guvernul va institui comisii" ; al 6-lea : „încă din primele zile trebuie elaborat un proiect de lege" ; al 7-lea : se va proceda imediat „la elaborarea principiilor de bază ale proiectelor de lege" cu privire la cele cinci alineate...

Înţelepţi legiuitori avem noi ! Şi demni discipoli ai lui Louis Blanc !

„Pravda" nr. 60
din 31 (18) mai 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

ÎNCĂ O ABATERE DE LA DEMOCRATISM

Narodnicii şi menşevicii din redacţia ziarului „Izvestiia" vor să treacă drept socialişti, dar ei nu ştiu să fie nici măcar democraţi. În nr. 68 din 17 mai, ei îndeamnă la o atitudine de „prudenţă" faţă de „lozinca unor realegeri parţiale". „Deputaţii — îi dăscălesc ei pe muncitori — trebuie să fie aleşi pe un anumit termen, bunăoară pe două-trei luni, dar în nici un caz (!!) pe o săptămînă — de la un miting la altul".

Îi şade bine unui organ oficial să se frămînte atîta din cauza unor realegeri şi să îndemne la „prudenţă"... În ce sens ? În sensul că masele trebuie să-şi manifeste neîncrederea *faţă de acest organ !*

Aceasta este prima chestiune.

A doua chestiune : nu obligă oare un democratism conştient ca problema prudenţei, de care trebuie să se dea dovadă cu prilejul realegerilor, să fie pusă (dacă e cazul să fie pusă) numai şi numai din punctul de vedere al *partinităţii ?* Noi, cei din blocul narodnicilor şi menşevicilor, considerăm că linia noastră, a blocului, este justă pentru cutare şi cutare motive, iar cea bolşevică este greşită pentru cutare şi cutare motive. De ce, dar, sus-zişii redactori, abătîndu-se de la democratism, în loc să facă apel la partinitate invocă ciudatul argument că în alegeri numai în mod excepţional se „poate comite o greşeală" ? Se poate să nu ştie ei că despre „greşeala" făcută de Skobelev şi Cernov, prin intrarea lor într-un guvern al capitaliştilor, vorbesc şi gîndesc pretutindeni muncitorii,

care consideră că ea *nu constituie cîtuşi de puţin* o „excepţie“ ?

A treia chestiune : n-ar trebui oare ca un democrat, dacă şi-a propus să ridice problema realegerilor, să recunoască şi să sublinieze acel principiu al democraţiei care prevede dreptul populaţiei de a rechema *oricînd* pe oricare dintre mandatarii ei, să destituie pe oricare dintre funcţionari ?

N-ar trebui oare ca redactorii de la „Izvestiia“, dacă ei ţin într-adevăr seama de părerile exprimate de Marx şi Engels — întemeietorii socialismului ştiinţific —, să-şi amintească de cele scrise despre un asemenea drept de către aceşti adevăraţi socialişti ?

„Pravda“ nr. 60
din 31 (18) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CUM ÎNCEARCĂ CAPITALIŞTII SĂ SPERIE POPORUL ?

În articolul său de fond din 17 mai, „Finansovaia Gazeta“ [67] scrie :

„Răsturnarea politică, atît de mult dorită şi aşteptată de toată lumea, ia forma unei revoluţii sociale cum n-a mai existat încă nicăieri. «Lupta de clasă», care într-o ţară liberă este ceva legitim, firesc, a căpătat la noi caracterul unui război de clasă. Ne ameninţă un dezastru financiar. Falimentul industriei a devenit inevitabil...

Pentru a săvîrşi revoluţia politică a fost de ajuns să se provoace abdicarea lui Nicolaie al II-lea şi să fie arestaţi vreo zece miniştri de-ai lui. Acest lucru s-a putut face cu uşurinţă, într-o singură zi. Pentru a săvîrşi o revoluţie socială e însă nevoie ca zeci de milioane de cetăţeni să fie determinaţi să abdice de la toate drepturile lor patrimoniale şi să fie arestaţi toţi nesocialiştii. Aşa ceva nu se poate face nici în zeci de ani“.

Nu-i adevărat, stimaţi concetăţeni, ceea ce spuneţi dv. este un neadevăr flagrant ! Vă place să denumiţi „revoluţie socială“ trecerea *controlului* asupra industriei în mîinile muncitorilor. Dv. faceţi aici trei greşeli monstruoase :

În primul rînd, revoluţie socială a fost şi cea de la 27 februarie. Orice răsturnare politică, dacă nu se reduce la înlocuirea unei clici prin alta, este o revoluţie socială, — însă chestiunea care se pune aici este asta : revoluţie socială *a cărei clase ?* Revoluţia de la 27 februarie 1917 a însemnat trecerea puterii din mîinile moşierilor iobăgişti, în frunte cu Nicolaie al II-lea, în mîinile burgheziei. A fost revoluţia socială a *burgheziei.*

Recurgînd la o terminologie greoaie şi greşită sub raport ştiinţific şi făcînd confuzie între revoluţia „socială“ şi cea „socialistă“, „Finansovaia Gazeta“ vrea *să ascundă* po-

porului faptul, atît de evident, că muncitorii şi ţăranii nu se pot mulţumi cu luarea puterii de către burghezie.

Acest fapt simplu şi clar, domnii capitalişti îl trec sub tăcere, înşelîndu-se pe ei şi înşelînd şi poporul.

În al doilea rînd, marele război imperialist din 1914—1917 trebuie să fie şi el calificat drept unul „cum n-a mai existat nicăieri". „N-a mai existat nicăieri" o asemenea ruină, asemenea atrocităţi cumplite, asemenea calamităţi şi o asemenea *prăbuşire a întregii culturi*. Nu nerăbdarea cuiva, nu propaganda cuiva, ci condiţiile obiective, caracterul fără precedent al acestei prăbuşiri a întregii culturi, — iată ce face să fie necesară trecerea la controlul asupra producţiei şi repartiţiei, asupra băncilor, fabricilor etc.

Altminteri — şi nu exagerăm cînd spunem acest lucru — este inevitabilă pieirea a zeci de milioane de oameni.

Dar în condiţiile de libertate create de „răsturnarea politică" de la 27 februarie, în condiţiile existenţei unor Soviete de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor etc., efectuarea unui asemenea control *nu este cu putinţă* fără o influenţă predominantă a muncitorilor şi ţăranilor, fără subordonarea minorităţii populaţiei faţă de majoritate. Oricît v-aţi indigna dv., altfel nu se poate face.

În al treilea rînd — şi acesta este lucrul principal —, chiar şi pentru revoluţia socialistă *nu* este cîtuşi de puţin nevoie ca „zeci de milioane de cetăţeni să fie determinaţi să renunţe la toate drepturile lor patrimoniale". Chiar şi pentru socialism (or, controlul asupra băncilor şi fabricilor *încă nu* este socialism) nu este de loc nevoie de aşa ceva.

Aceasta este o josnică calomnie la adresa socialismului. Nici un socialist n-a propus vreodată ca „zeci de milioane" de cetăţeni, adică de ţărani mici şi mijlocaşi, să fie deposedaţi de avutul lor (= „să fie determinaţi să renunţe la toate drepturile lor patrimoniale").

Nimic din toate astea !

Toţi socialiştii au respins întotdeauna o asemenea absurditate.

Socialiştii vor să-i determine *numai* pe moşieri şi pe capitalişti „să abdice". Pentru a da o lovitură decisivă batjocurii la adresa poporului — la care se dedau, de

pildă, proprietarii minelor de cărbuni, dezorganizînd şi sabotînd producţia — e de ajuns ca *cîteva sute* sau, cel mult, o mie-două de milionari care deţin în mîinile lor finanţele, comerţul şi industria să fie determinaţi „să abdice".

Aşa ceva ar fi cu totul suficient pentru a frînge împotrivirea capitaliştilor. Nici chiar acestui *grup restrîns de bogătaşi nu e nevoie* să i se ia „*toate*" drepturile patrimoniale; li se poate lăsa şi proprietatea asupra multor obiecte de uz personal, precum şi un anumit venit de proporţii modeste.

A frînge împotrivirea cîtorva sute de milioane — aceasta şi numai aceasta este sarcina care se impune. În felul acesta — şi numai în felul acesta — *putem* fi salvaţi de la dezastru.

„Pravda" nr. 61
din 1 iunie (19 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

ÎNCĂ O FĂRĂDELEGE A CAPITALIŞTILOR

Nu de mult au fost demascaţi la Petrograd — într-un raport prezentat de o delegaţie muncitorească din bazinul Doneţului — domnii proprietari de mine de cărbuni din această regiune, care *dezorganizează* în mod criminal şi opresc producţia, condamnînd (pentru a-şi apăra dreptul lor „sacru" la profituri fabuloase) pe muncitori la şomaj, ţara la foamete, iar industria la criză din cauza lipsei de cărbuni.

Azi am primit o telegramă din care aflăm despre comportarea tot atît de insolentă şi de criminală a proprietarilor de mine de cărbuni dintr-un alt colţ al Rusiei. Iată cuprinsul acestei telegrame, care a fost trimisă Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, precum şi către trei miniştri (cuvintele din paranteze reprezintă corecturile făcute de noi în text) :

„(Sovietul) de deputaţi ai soldaţilor şi sindicatul funcţionarilor de la minele de cărbuni Michelson din Sudja au înlăturat, la 29 aprilie, 9 persoane din administraţia minelor, din cauză că conduceau treburile într-un mod criminal şi provocator, ceea ce ameninţa să ducă la încetarea lucrului în mine. Conducerea minei a fost încredinţată (unui) consiliu de ingineri şi unei comisii tehnice care se află sub controlul direct al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. O comisie a organizaţiilor de conducere din Tomsk, cercetînd cazul, a confirmat hotărîrea noastră.

La 11 mai, Michelson a comunicat, printr-o telegramă, că refuză să plătească salariile muncitorilor ; cerem restaurarea deplină. Restaurarea este imposibilă * ; minele sînt ameninţate de anarhie, iar pe muncitori îi ameninţă mizeria. Luaţi măsuri de urgenţă, trimiţînd o

* Sensul nu este clar : nu înseamnă că, în caz de încetare a lucrului, va fi greu, sau aproape imposibil, ca el să fie reluat ?

jumătate de milion de ruble, hotărîţi soarta minelor, confiscaţi-le. Minele lucrează pentru apărare ; extracţia zilnică : 135 000 de puduri ; încetarea lucrului ameninţă circulaţia pe căile ferate şi (activitatea) uzinelor. Deocamdată, munca se desfăşoară normal. Plata salariilor pe martie-aprilie n-a fost terminată. Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, sindicatul funcţionarilor".

Nici nu s-ar putea găsi o expresie mai nimerită decît aceea care a fost folosită în această telegramă trimisă de Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor şi de sindicatul funcţionarilor : capitaliştii „conduceau treburile într-un mod criminal şi provocator".

Şi se vor dovedi a fi complici la această crimă toţi membrii guvernului provizoriu, inclusiv miniştrii care se pretind socialişti, dacă împotriva dezastrului ce se apropie vor continua „să lupte" numai prin rezoluţii, comisii, tratative cu patronii, dacă vor continua „să-şi piardă timpul cu sfaturi răsuflate acolo unde-i vorba de autoritate (împotriva capitaliştilor)" *.

„Pravda" nr. 61
din 1 iunie (19 mai) 1917

Se tipăreşte după textul ziarului „Pravda"

---

* Din fabula lui Kirlov : „Motanul şi bucătarul". — *Nota trad.*

MINCIUNĂ ŞI NIMIC ALTCEVA DECÎT MINCIUNĂ

„Edinstvo" *[68] (unitate cu burghezia) afirmă azi că „leniniştii susţin că Kurlanda este o provincie germană".

Aceasta e o minciună. Aceasta e o afirmaţie în spiritul celor de la „Russkaia Volea" şi „Reci" şi nu e altceva decît o minciună.

„Pravda" a aruncat o provocare lui „Reci" şi altor ziare : daţi dv. o definiţie a anexiunii care să fie valabilă atît pentru anexiunile germane cît şi pentru cele engleze şi cele ruseşti.

Ziarele burgheze (printre care şi „Edinstvo") nu sînt în stare să răspundă la această întrebare şi de aceea încearcă să iasă din încurcătură repetînd într-una minciunile lor. Să le fie rusine !

Scris la 18 (31) mai 1917

Publicat la 1 iunie (19) mai 1917 în ziarul „Pravda" nr. 61

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

---

* — edinstvo — unitate. — *Nota trad.*

SCRISOARE CĂTRE REDACŢIE

Ziarele au publicat încă o dată informaţia, cu totul falsă că eu, din motive ce n-au fost stabilite, n-am venit la congresul ţărănesc, m-am eschivat etc. În realitate trebuia să iau cuvîntul miercuri, şi era gata să mă duc acolo, cînd am fost informat că atunci figura pe ordinea de zi problema organizatorică, iar discuţiile asupra problemei agrare au fost temporar suspendate ; la fel s-a întîmplat şi astăzi, adică joi. Rog încă o dată să nu se dea crezare nici unui ziar în afară de „Pravda".

N. Lenin

Scris la 18 (31) mai 1917

Publicat la 1 iunie (19 mai) 1917 în ziarul „Pravda" nr. 61

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

A DISPĂRUT OARE DUALITATEA PUTERII ?

Nu, n-a dispărut. Ea se menţine încă. Problema cardinală a oricărei revoluţii, problema puterii de stat, continuă să rămînă imprecisă, instabilă, vădit tranzitorie.

Faceţi o comparaţie între ziarele guvernamentale — de pildă ziarul „Reci", de o parte, şi „Izvestiia", „Delo Naroda", „Raboceaia Gazeta", de altă parte. Aruncaţi-vă privirea asupra scurtelor comunicate oficiale — prea scurte, din păcate —, care ne arată ce se petrece la şedinţele guvernului provizoriu, cum „amînă" el dezbaterea problemelor celor mai importante, pentru că nu e în stare să adopte o orientare precisă. Citiţi cu atenţie rezoluţia din 16 mai a Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor cu privire la problema — cea mai esenţială, cea mai importantă — a măsurilor în vederea luptei împotriva ruinei, împotriva inevitabilei catastrofe ce ne ameninţă, şi vă veţi convinge că dualitatea puterii a rămas absolut intactă.

Toţi recunosc că ţara merge cu paşi repezi spre catastrofă, dar caută să scape prin diverse tertipuri.

Oare nu este tertip faptul că o rezoluţie în legătură cu o problemă ca aceea a catastrofei, şi adoptată într-un moment ca acela prin care trecem noi astăzi, îngrămădeşte comisii peste comisii, secţii peste secţii, subsecţii peste subsecţii ? Că în cazul, nemaipomenit de scandalos, al proprietarilor de mine de cărbuni din bazinul Donetului, care au fost demascaţi ca unii ce dezorganizează în mod premeditat producţia, acelaşi Comitet executiv adoptă o rezoluţie în care, de asemenea, nu găseşti nimic altceva

decît deziderate pioase ? Să se fixeze preţurile, să se reglementeze profiturile, să se stabilească minimul de salariu, să se treacă la formarea de trusturi reglementate de stat — prin intermediul cui ? Şi în ce fel ? „Prin intermediul instituţiilor centrale şi locale ale bazinului Doneţ-Krivoirog. Aceste instituţii trebuie să aibă un caracter democratic şi din ele trebuie să facă parte reprezentanţi ai muncitorilor, ai patronilor, ai guvernului şi ai organizaţiilor democratice revoluţionare“ !

Ar fi de rîs dacă n-ar fi atît de trist.

Căci este îndeobşte cunoscut că asemenea instituţii „democratice“ au existat şi există atît în provincie cît şi la Petrograd (acelaşi Comitet executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor) şi că ele n-au fost în stare să facă absolut nimic. De la sfîrşitul lunii martie — al lunii martie ! — au loc tratative între muncitorii şi proprietarii de mine din bazinul Donețului. A trecut mai bine de o lună şi jumătate, şi rezultatul este că muncitorii din această regiune se văd nevoiţi să constate că proprietarii de mine dezorganizează în mod conştient producţia !

Şi poporului i se servesc iarăşi promisiuni, comisii, adunări de reprezentanţi ai muncitorilor şi industriaşilor (nu cumva pe bază de paritate ?), şi de fiecare dată se repetă povestea cu cocoşul roşu !

Rădăcina răului se află în dualitatea puterii. Greşelile narodnicilor şi menşevicilor îşi au rădăcina în neînţelegerea luptei de clasă, pe care ei vor s-o înlocuiască sau s-o estompeze, s-o domolească prin fraze, promisiuni, tertipuri, comisii din care „să facă parte“ reprezentanţii... aceluiaşi guvern de dualitate a puterii !

Capitaliştii au strîns în timpul războiului bogăţii nemaipomenite, de-a dreptul scandaloase. Ei au de partea lor majoritatea membrilor guvernului. Ei vor să aibă în mîinile lor întreaga putere şi nu pot, din punctul de vedere al poziţiei lor de clasă, să nu tindă spre acapararea întregii puteri, să nu caute s-o apere.

Masele muncitoare, care formează imensa majoritate a populaţiei, care au în mîinile lor Sovietele, care simt forţa pe care o reprezintă ele ca majoritate, cărora li se promite pretutindeni „democratizarea“ vieţii, care ştiu că democra-

ţia înseamnă dominaţia majorităţii asupra minorităţii *(şi nu invers*, cum vor capitaliştii), care au ajuns să obţină o îmbunătăţire a traiului lor abia de la începutul revoluţiei (şi încă nu peste tot), iar nu de la începutul războiului, nu pot să nu năzuiască spre trecerea întregii puteri în mîinile poporului, adică ale majorităţii populaţiei, astfel ca totul să se hotărască de către majoritate, adică potrivit voinţei muncitorilor împotriva unei minorităţi, împotriva capitaliştilor, iar nu pe baza unei „înţelegeri" între majoritate şi minoritate.

Dualitatea puterii dăinuie încă. Guvernul capitaliştilor rămîne tot un guvern al capitaliştilor, cu toată anexa pe care şi-a creat-o sub forma unei minorităţi de narodnici şi menşevici. Sovietele continuă să fie tot o organizaţie a majorităţii. Conducătorii narodnici şi menşevici se zbat neputincioşi, vrînd să stea în două luntri.

Iar criza se adînceşte mereu. Cît de departe au ajuns lucrurile ne-o arată *nelegiuirile* comise, cu o nemaipomenită insolenţă, de către capitaliştii proprietari de mine de cărbuni, faptul că ei *sabotează şi opresc* producţia. Creşte şomajul. Se vorbeşte de lock-outuri. De fapt, lock-outurile *încep* tocmai prin dezorganizarea producţiei de către capitalişti (fiindcă, după cum se ştie, cărbunele este *pîinea industriei ! !*), tocmai prin creşterea şomajului.

Întreaga răspundere pentru această criză, pentru catastrofa ce se apropie cade asupra conducătorilor narodnici şi menşevici. Fiindcă tocmai ei sînt, în momentul de faţă, conducătorii Sovietelor, adică ai majorităţii. Este inevitabil ca minoritatea (capitaliştii) să nu se supună majorităţii. Cine n-a uitat tot ce ne învaţă ştiinţa, ca şi experienţa tuturor ţărilor, cine n-a dat uitării lupta de clasă nu va aştepta cu încredere să se ajungă la o „înţelegere" cu capitaliştii într-o chestiune atît de esenţială şi atît de arzătoare.

Majoritatea populaţiei — adică Sovietele, adică muncitorii şi ţăranii — ar avea deplina posibilitate de a salva situaţia, de a împiedica pe capitalişti să dezorganizeze şi să oprească producţia, de a o pune imediat, efectiv, sub controlul *său* dacă n-ar fi la mijloc politica „conciliatoare"

a conducătorilor narodnici şi menşevici. Ei poartă întreaga răspundere pentru criză şi pentru catastrofă.

Dar altă soluţie decît aceea pe care o indică hotărîrea majorităţii, a muncitorilor şi ţăranilor, împotriva minorităţii, a capitaliştilor, *nu există*. Nici un fel de amînare nu va ajuta la nimic ; ea va face doar să se agraveze boala.

Din punctul de vedere al marxismului, „conciliatorismul" conducătorilor narodnici şi menşevici este o manifestare a oscilărilor micii burghezii, care nu are încredere în muncitori, care se teme s-o rupă cu capitaliştii. Aceste oscilări sînt inevitabile, după cum inevitabilă este şi lupta noastră, a partidului proletar, care caută să biruie oscilările, să explice poporului necesitatea de a reface, de a organiza, de a spori producţia, împotriva voinţei capitaliştilor.

Altă ieşire din această situaţie nu există. Ori înapoi, spre atotputernicia capitaliştilor, ori înainte, spre o democraţie reală, în care majoritatea să fie aceea care să hotărască. Actuala dualitate a puterii nu se poate menţine multă vreme.

„Pravda" nr. 62
din 2 iunie (20 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

DESPRE „OCUPAREA CU DE LA SINE PUTERE" A PĂMÎNTURILOR

(ARGUMENTELE INCONSISTENTE ALE „SOCIALIŞTILOR-REVOLUŢIONARI")

În nr. 10 din 19 mai al ziarului „Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskih Deputatov" [69] a fost publicat un referat al lui S. Maslov, care cuprinde unele consideraţii în legătură cu „ocuparea pămînturilor". „În unele locuri — a spus dînsul —, ţărănimea caută să-şi exercite dreptul ei asupra pămîntului prin ocuparea cu de la sine putere a pămînturilor moşiereşti învecinate. Se pune întrebarea în ce măsură este indicat acest procedeu".

S. Maslov consideră că nu este indicat acest procedeu şi invocă în sprijinul său patru argumente. Să le examinăm cu atenţie.

Primul argument: rezervele de pămînt în Rusia nu sînt repartizate în mod egal în diferitele regiuni şi gubernii. Menţionînd acest fapt indiscutabil, S. Maslov spune:

„Nu e greu de închipuit ce complicaţii se vor ivi în calea unei juste rezolvări a problemei agrare dacă fiecare gubernie sau regiune va pretinde, cu drept de exclusivitate, pămînturile din cuprinsul ei şi le va ocupa pentru sine. Nu e greu de prevăzut ce se va întîmpla dacă ţăranii din unele sate vor pune stăpînire pe pămînturile moşierilor vecini, în timp ce ceilalţi ţărani vor rămîne fără pămînt".

Acest raţionament este în vădită, flagrantă contradicţie cu realitatea. El loveşte în cei cărora le-ar trece prin minte să-*i sfătuiască pe ţărani să ia în stăpînire* — cu titlu de proprietate — pămîntul, şi încă în mod neorganizat. Să pună stăpînire pe el, să-l împartă, şi cu asta basta.

Asta ar fi, într-adevăr, culmea anarhismului, culmea absurdităţii.

Cine a propus o asemenea absurditate, ce partid, nu ştim. Dacă acest lucru l-a avut în vedere S. Maslov înseamnă că el se bate cu morile de vînt. Aşa ceva e ridicol.

Partidul nostru, P.M.S.D.R. (bolşevic), într-o rezoluţie precis formulată, a propus ca *proprietatea* asupra pămîntului să treacă în mîinile întregului popor. Prin urmare, *noi respingem orice* luare în stăpînire — cu titlu de proprietate — a pămîntului.

Dar nu despre asta este vorba, şi S. Maslov s-a trădat singur cînd a pomenit de lucrul cel mai important şi mai esenţial: ocuparea pămînturilor *moşiereşti*. Aici e esenţialul. Aici e miezul problemei. Aceasta e chestiunea în jurul căreia se tot învîrteşte S. Maslov.

Pămînturile moşiereşti trebuie confiscate *imediat*, adică proprietatea asupra acestor pămînturi trebuie desfiinţată *imediat* şi *fără nici o răscumpărare*.

Dar cum rămîne cu *posesiunea* acestor pămînturi? Cine trebuie să le ia numaidecît în posesiune, să le însămînţeze? Ţăranii localnici, şi în mod organizat, adică pe baza hotărîrii adoptate de majoritate. Acesta este sfatul pe care-l dă partidul nostru. Pămînturile moşiereşti să fie trecute *imediat* în posesiunea ţăranilor localnici, iar *proprietatea* asupra lor să rămînă poporului. Dreptul *definitiv* de posesiune va fi stabilit de Adunarea constituantă (sau de Sovietul Sovietelor din Rusia dacă poporul îl va transforma într-o Adunare constituantă).

Ce legătură există între toate astea şi răspîndirea inegală a rezervelor de pămînt în diferitele regiuni? E clar că nu există nici o legătură. Această răspîndire inegală se va menţine, în orice caz, pînă la convocarea Adunării constituante, indiferent de *orice* planuri, adică indiferent de planul moşierilor, acela al lui S. Maslov sau de al nostru.

S. Maslov n-a făcut altceva decît să abată atenţia ţăranilor de la problema propriu-zisă. El a cocoloşit esenţialul prin vorbe goale, care n-au nici o legătură cu chestiunea.

Esenţialul îl constituie aici problema pămînturilor moşiereşti. Moşierii vor să-şi păstreze pămînturile. Noi vrem să le trecem *imediat* în mîinile ţăranilor *fără nici o răs-*

cumpărare, fără nici o plată. Maslov vrea să provoace tărăgăneli cu ajutorul „camerelor de conciliere".

O asemenea poziţie este dăunătoare. Tărăgănelile sînt păgubitoare. Trebuie ca moşierii să se supună imediat voinţei majorităţii, voinţei ţăranilor, iar nu ca majoritatea (ţăranii) să fie „conciliată" cu minoritatea (moşierii). O asemenea conciliere ar constitui o favoare nelegitimă, nejustă, nedemocratică acordată moşierilor.

Al doilea argument al lui S. Maslov:

„Ţăranii caută să ia în stăpînire pămînturile, în speranţa că, dacă vor apuca să are ceva, atunci totul le va rămîne lor. Acest lucru sînt în stare să-l facă numai gospodăriile ţărăneşti care au un număr suficient de braţe de muncă şi de cai. Familiile fără cai şi cele care, în urma mobilizării, au rămas cu un număr mult mai redus de braţe de muncă nu vor fi în stare să recurgă la metoda ocupării pentru a se asigura cu pămînt. Este clar deci că această metodă poate să prezinte avantaje pentru gospodăriile mai puternice şi chiar pentru cele cu pămînt mai mult, dar nu pentru cele care au cel mai mult nevoie de pămînt".

Şi acest argument reprezintă un neadevăr flagrant. S. Maslov caută să abată din nou atenţia ţăranilor de la ceea ce este esenţial, de la problema pămînturilor moşiereşti. Fiindcă, dacă ţăranii vor lua pămînturile moşiereşti nu „prin ocuparea lor" (adică fără plată, aşa cum propunem noi), *ci în arendă, adică cu plată* (aşa cum propun moşierii şi S. Maslov), se va produce vreo schimbare? Oare pentru a ara pămînturile luate în arendă de la moşieri nu e nevoie de cai şi de braţe de muncă? Şi familiile care au pus forţe de muncă la dispoziţia armatei pot lua pămîntul în arendă deopotrivă cu familiile numeroase?

În această privinţă, toată deosebirea dintre partidul nostru, al bolşevicilor, şi Maslov constă în aceea că el propune să se ia pămîntul de la moşieri cu plată şi în urma unei înţelegeri cu caracter „conciliator", în timp ce noi propunem ca el să fie luat imediat şi fără plată.

Problema celor bogaţi *din rîndurile* ţărănimii n-are nici o legătură cu chestiunea în discuţie. Mai mult chiar: *pentru cei săraci* este mai avantajos să ia pămîntul fără plată, pe cînd celor bogaţi le e mai uşor să-l ia cu plată.

Ce măsuri sînt posibile şi necesare pentru ca ţăranul bogat să nu-l nedreptăţească pe cel sărac ?

1) De hotărît să hotărască majoritatea (cei săraci sînt mai numeroşi decît cei bogaţi), adică tocmai ce propunem şi noi ;

2) Ţăranii săraci să-şi aibă organizarea lor aparte, pentru ca ei să discute în mod *separat* interesele lor *speciale*, adică tocmai ce propunem şi noi ;

3) Arătura în comun, cu vite comune şi cu unelte comune, a pămînturilor moşiereşti, sub conducerea Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor agricoli, adică tocmai ce propunem şi noi.

Tocmai aceste două din urmă măsuri, care sînt cele mai importante, *nu* le susţine partidul „socialiştilor-revoluţionari". Ceea ce e cît se poate de regretabil.

Al treilea argument :

„La început, în primele zile ale revoluţiei, cînd în armată, printre soldaţi, a început să se răspîndească zvonul că acolo, în ţară, se împarte pămîntul, mulţi dintre ei, de teamă să nu fie nedreptăţiţi la împărţeală, s-au lăsat stăpîniţi de dorinţa aprigă de a pleca acasă, ceea ce a făcut să sporească numărul cazurilor de dezertare".

Acest argument se referă la *o împărţire* imediată a pămînturilor, pentru a fi luate *în proprietate*. Nimeni n-a propus aşa ceva şi de data asta S. Maslov nimereşte alăturea de ţintă !

Al patrulea argument :

„În sfîrşit, ocuparea pămînturilor atrage după sine pericolul unei reduceri a suprafeţelor însămînţate. Se cunosc cazuri cînd ţăranii, ocupînd pămînturile moşiereşti, le însămînţează prost, cu o cantitate redusă de seminţe, sau îşi lasă neînsămînţate propriile lor pămînturi. Acum, cînd ţara noastră are atîta nevoie de alimente, o asemenea situaţie este absolut inadmisibilă".

Ei bine, dar acesta este un argument cît se poate de prost, care nu va face decît să stîrnească rîsete ! Reiese că, dacă pămînturile moşiereşti vor fi luate cu plată, vor fi lucrate mai bine !

Nu te face de rîs, stimate cetăţean S. Maslov, cu asemenea argumente !

Dacă ţăranii însămînţează prost ogoarele înseamnă că ei, şi *anume ţăranii săraci*, trebuie sprijiniţi prin trecerea la cultivarea în comun a pămîntului în mari gospodării. Un alt mijloc de a sprijini pe ţăranii săraci *nu există*. Şi tocmai acest mijloc, din păcate, *nu-l* propune S. Maslov...

Adevărul ne obligă să arătăm că şi S. Maslov, pe cît se vede, şi-a dat seama de şubrezenia argumentelor sale, fiindcă, spunînd cele de mai sus, el adaugă imediat :

„Acum, după cele arătate aici, simt că unii dintre dv. sînt gata să ridice obiecţii, să spună : cum aşa, ni se recomandă să lăsăm totul cum a fost, cînd noi am îndurat atîta de pe urma proprietăţii moşiereşti. Eu n-am să vă fac nici o propunere".

Tocmai asta e ! Din cele spuse de S. Maslov reiese că dînsul ar vrea să lase totul cum a fost (deşi *nu* vrea aşa ceva). Înseamnă că argumentele invocate de dînsul sînt foarte şubrede.

De hotărît trebuie să hotărască ţăranii înşişi. De propus trebuie să propună *partidele*. Partidul nostru propune ceea ce am arătat eu mai sus şi ceea ce a fost expus în mod precis şi amănunţit în rezoluţiile noastre[70] (supliment la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda", preţul 5 copeici).

„Pravda" nr. 62
din 2 iunie (20 mai) 1917
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

MATERIALE PENTRU REVIZUIREA PROGRAMULUI PARTIDULUI

Scris în aprilie—mai 1917

Publicat în prima jumătate a lunii iunie 1917, în broşura „Materiale pentru revizuirea programului partidului", apărută în editura „Priboi", Petrograd

Se tipăreşte după textul broşurii

1

PREFAŢĂ

Comitetul Central al Partidului muncitoresc social-democrat („bolşevic") din Rusia a însărcinat pe semnatarul acestor rînduri să publice neîntîrziat materialul care a fost pregătit în vederea revizuirii programului partidului şi care a fost deja pus la dispoziţia Comitetului Central.

Acest material este alcătuit din următoarele :

a) Un proiect iniţial de modificare a părţii teoretice şi politice a programului, care a fost prezentat de autorul acestor rînduri la Conferinţa generală a P.M.S.D.R. din 24—29 aprilie 1917 şi examinat numai în cadrul comisiei instituite de conferinţă în vederea elaborării acestei probleme.

b) Observaţiile făcute de comisie şi de unii din membrii ei cu privire la acest proiect, cît şi în legătură cu el.

c) Răspunsul meu la aceste observaţii.

d) Proiectul complet de modificare a programului economic minimum, care a fost elaborat la Conferinţa din 24—29 aprilie 1917, de subcomisia pentru protecţia muncii.

e) Proiectul de modificare a acelor puncte din programul partidului care se referă la învăţămîntul public ; el e însoţit de scurte explicaţii. Acest proiect a fost întocmit după conferinţă, de către N. K. Krupskaia [71].

Publicînd acest material, mă mărginesc să fac doar unele observaţii, extrem de scurte, întrucît consider că principala sarcină a partidului în momentul de faţă este ca, prin publicarea acestui material, să atragă un număr cît mai

mare de tovarăşi la o participare activă la întocmirea programului partidului.

Întrucît toate proiectele de modificări enumerate mai sus alcătuiesc, în ansamblul lor, proiectul textului complet al noului program, eu public, la sfîrşitul prezentei broşuri, *atît* textul vechi *cît şi* pe cel nou, în aşa fel ca cititorii să aibă în faţa lor întregul material într-o formă cît mai accesibilă pentru a face o comparaţie şi a introduce modificări.

Din însărcinarea Comitetului Central, mă adresez tuturor tovarăşilor, membri de partid, ca şi tuturor simpatizanţilor partidului, cu rugămintea de a reproduce, pe scară cît mai largă, acest material în publicaţiile de partid, să-l facă cunoscut *tuturor* membrilor de partid şi să trimită la redacţia ziarului „Pravda" (Moika, 32, Petrograd, cu menţiunea: pentru Comitetul Central, materiale pentru revizuirea programului) toate observaţiile şi proiectele lor.

20 mai 1917

N. Lenin

2

PROIECT DE MODIFICARE A PĂRŢII TEORETICE ŞI POLITICE, PRECUM ŞI A ALTOR PĂRŢI ALE PROGRAMULUI

La sfîrşitul părţii principale a programului (după cuvintele: „punctul de vedere al proletariatului") să se introducă:

Capitalismul mondial a ajuns în vremea noastră — şi anume de pe la începutul secolului al XX-lea — la treapta imperialismului. Imperialismul, sau epoca capitalului financiar, este epoca unei economii capitaliste ajunse la un înalt grad de dezvoltare, cînd uniunile monopoliste ale capitaliştilor — sindicatele, cartelurile, trusturile — au căpătat o importanţă hotărîtoare, capitalul bancar, de o înaltă concentrare, s-a contopit cu cel industrial, exportul de capital în ţările străine a căpătat proporţii foarte mari, întreaga lume este deja împărţită din punct de vedere teritorial între cele mai bogate ţări şi a început împărţirea lumii din punct de vedere economic între trusturile internaţionale.

În aceste condiţii, războaiele imperialiste — adică războaiele care au ca obiectiv dominaţia asupra lumii, cucerirea pieţelor necesare pentru capitalul bancar, sugrumarea popoarelor mici şi slabe — sînt inevitabile. Şi tocmai un asemenea război este primul mare război imperialist, din anii 1914—1917.

Gradul extrem de înalt de dezvoltare a capitalismului mondial în general, înlocuirea liberei concurenţe prin capitalismul monopolist, pregătirea de către bănci, precum şi de către uniunile de capitalişti a unui aparat pentru reglementarea socială a procesului de producţie şi a repartiţiei produselor, creşterea scumpetei, care e legată de întă-

rirea monopolurilor capitaliste, şi înteţirea asupririi clasei muncitoare de către sindicate *, îngreuiarea enormă a luptei ei economice şi politice, grozăviile, calamităţile, ruina şi sălbăticirea pe care le aduce cu sine războiul imperialist, — toate acestea fac ca treapta atinsă azi de dezvoltarea capitalismului să se transforme într-o eră a revoluţiei proletare, socialiste.

Această eră a început.

Numai revoluţia proletară, socialistă poate scoate omenirea din impasul în care au adus-o imperialismul şi războaiele imperialiste. Oricît de mari ar fi greutăţile revoluţiei şi oricare ar fi eventualele ei insuccese vremelnice, oricît de puternice ar fi valurile contrarevoluţiei, victoria finală a proletariatului este inevitabilă.

De aceea, în epoca prin care trecem, datorită condiţiilor obiective existente, se pune la ordinea zilei pregătirea directă şi multilaterală a proletariatului pentru cucerirea puterii politice, în vederea înfăptuirii măsurilor economice şi politice care formează conţinutul revoluţiei socialiste.

Îndeplinirea acestei sarcini, pentru care e nevoie de o încredere deplină, de o alianţă frăţească cît mai strînsă şi de o unitate directă de acţiune revoluţionară a clasei muncitoare din toate ţările înaintate, nu este cu putinţă fără o ruptură imediată şi principială cu denaturarea burgheză a socialismului, care a ieşit învingătoare în păturile superioare ale marii majorităţi a partidelor social-democrate oficiale. O asemenea denaturare este, pe de o parte, curentul social-şovinismului [72], al socialismului în vorbe şi al şovinismului în fapte, care încearcă să mascheze apărarea intereselor prădalnice ale „propriei" sale burghezii naţionale prin lozinca „apărării patriei", iar pe de altă parte curentul, tot atît de larg şi de internaţional, al aşa-zisului „centru" [73], care este pentru unitate cu social-şoviniştii, pentru menţinerea sau îmbunătăţirea Internaţionalei a II-a, ajunsă în stare de faliment, şi care oscilează între social-şovinism

* E vorba, bineînţeles, de sindicatele capitaliştilor. — *Nota trad.*

şi lupta revoluţionară-internaţionalistă dusă de proletariat în vederea înfăptuirii orînduirii socialiste.

În programul-minimum să fie înlăturat tot începutul (de la cuvintele : „Pe calea" şi pînă la § 1) şi să fie înlocuit cu următoarele :

În momentul de faţă, cînd în Rusia guvernul provizoriu, care aparţine clasei capitaliştilor şi care se bucură de încrederea — şubredă prin forţa lucrurilor — a maselor largi ale populaţiei mic-burgheze, şi-a luat obligaţia să convoace Adunarea constituantă, în faţa partidului proletariatului stă sarcina directă de a lupta pentru o orînduire de stat menită să asigure cel mai bine atît dezvoltarea economică şi drepturile poporului în general, cît şi posibilitatea unei treceri cît mai nedureroase la socialism în special.

Partidul proletariatului nu se poate mărgini la republica democratică burghezo-parlamentară, care pretutindeni în lume menţine şi caută să eternizeze instrumentele monarhice de asuprire a maselor — poliţia, armata permanentă, funcţionărimea privilegiată.

Partidul luptă pentru o republică mai democratică, proletar-ţărănească, în care poliţia şi armata permanentă să fie complet înlăturate şi înlocuite cu înarmarea generală a poporului, cu o miliţie care să cuprindă întregul popor ; toţi funcţionarii să fie nu numai eligibili, dar şi revocabili în orice moment, la cererea majorităţii alegătorilor lor ; salariile tuturor funcţionarilor, fără excepţie, să fie stabilite în aşa fel, încît să nu depăşească salariul mediu al unui bun muncitor ; instituţiile reprezentative-parlamentare să fie înlocuite, treptat, prin Soviete de reprezentanţi ai poporului (ai diferitelor clase şi profesiuni sau ai diferitelor localităţi), avînd atribuţia de a legifera şi, totodată, de a traduce în viaţă legile adoptate.

Constituţia republicii democrate ruse trebuie să asigure :

§ 1. Suveranitatea poporului, adică concentrarea întregii puteri supreme de stat în mîinile reprezentanţilor poporului, care să fie eligibili şi revocabili în orice moment de către popor şi să alcătuiască o singură Adunare populară, o singură Cameră.

§ 2. — să se adauge :

Reprezentare proporţională în toate alegerile ; revocabilitatea în orice moment a tuturor delegaţilor şi a tuturor celor aleşi, fără excepţie, pe baza unei hotărîri adoptate de majoritatea alegătorilor lor.

§ 3. — să se adauge :

Desfiinţarea oricăror autorităţi locale şi regionale numite de stat *.

În § 8, ultima frază să fie formulată astfel :

Introducerea limbii materne în toate instituţiile locale publice şi de stat ; desfiinţarea limbii de stat obligatorii.

§ 9 să fie modificat astfel :

Dreptul pentru toate naţiunile care fac parte din stat de a se despărţi în mod liber şi de a forma un stat propriu. Republica poporului rus trebuie să atragă spre ea alte popoare sau naţionalităţi nu prin violenţă, ci numai prin înţelegere de bunăvoie în vederea creării unui stat comun. Unitatea şi alianţa frăţească a muncitorilor din toate ţările nu se împacă cu violenţa directă sau indirectă împotriva altor naţionalităţi.

§ 11 să fie modificat precum urmează :

Alegerea de către popor a judecătorilor şi a persoanelor care deţin funcţii civile, ca şi a celor din armată ; revocabilitatea tuturor acestora în orice moment, pe baza unei hotărîri a majorităţii alegătorilor lor.

§ 12 să fie modificat astfel :

Înlocuirea poliţiei şi a armatei permanente prin înarmarea generală a poporului ; muncitorii şi funcţionarii trebuie să primească de la capitalişti, pentru timpul pe care-l consacră serviciului public în miliţia întregului popor, salariul obişnuit.

După punctul din program în care e vorba de finanţe (după cuvintele : „pe venit şi pe succesiuni") să se introducă :

* Vezi în „Pravda" nr. 68 din 28 mai 1917 consideraţiile lui F. Engels în legătură cu punctul de vedere al marxismului — şi al democraţiei consecvente în general — asupra numirii sau confirmării autorităţilor alese de populaţia locală [74].

Înaltul grad de dezvoltare care a fost atins de capitalism în sectorul bancar şi în ramurile trustizate ale industriei, pe de o parte, iar pe de altă parte ruina care a fost provocată de războiul imperialist şi care face ca pretutindeni să se ceară instituirea unui control de stat şi public asupra producţiei şi repartiţiei celor mai importante produse determină partidul să ceară naţionalizarea băncilor, sindicatelor (trusturilor) etc.

Programul agrar să fie astfel formulat :

Să se menţină începutul cel vechi (de la cuvintele : „În scopul înlăturării rămăşiţelor" pînă la cuvintele : „partidul cere"), iar ceea ce urmează să fie înlocuit prin cele de mai jos :

1) luptă din toate puterile pentru confiscarea imediată şi completă a tuturor pămînturilor moşiereşti din Rusia (precum şi a celor domeniale, bisericeşti, ale coroanei etc. etc.) ;

2) este pentru trecerea imediată a tuturor pămînturilor în mîinile ţărănimii organizate în Sovietele de deputaţi ai ţăranilor sau în mîinile altor organe de autoadministrare locală, care să fie într-adevăr alese în mod cu totul democratic şi care să fie absolut independente de moşieri şi de funcţionari ;

3) cere naţionalizarea tuturor pămînturilor ţării ; naţionalizarea, care înseamnă trecerea dreptului de proprietate asupra tuturor pămînturilor în mîinile statului, acordă instituţiilor democratice locale dreptul de a dispune de pămînt ;

4) sprijină iniţiativa comitetelor ţărăneşti care, în diferite regiuni ale Rusiei, predau inventarul viu şi mort al moşierilor în mîinile ţărănimii organizate în aceste comitete, pentru ca el să fie folosit, într-o formă bazată pe o reglementare socială, la cultivarea tuturor pămînturilor ;

5) sfătuieşte pe proletarii şi semiproletarii de la sate să depună toate eforturile pentru ca din fiecare proprietate moşierească să se formeze o gospodărie-model îndeajuns de mare, care să fie administrată, pe socoteala societăţii, de către Sovietele de deputaţi ai muncitorilor agricoli, sub

conducerea unor agronomi şi folosind cele mai bune mijloace tehnice.

Partidul în toate cazurile şi în orice stadiu ş.a.m.d., pînă la sfîrşitul alineatului („exploatare").

În fine, sfîrşitul programului agrar — de la cuvintele: „partidul în toate cazurile şi în orice stadiu al transformărilor agrare democratice" şi pînă la cuvintele: „orice exploatare" — să rămînă cum a fost.

Întregul sfîrşit al programului, ultimele două alineate, de la cuvintele: „tinzînd spre realizarea" şi pînă la sfîrşit, să fie complet eliminat.

3

CÎTEVA CONSIDERAŢII ÎN LEGĂTURĂ CU OBSERVAŢIILE FĂCUTE DE COMISIA CONFERINŢEI A ŞAPTEA GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA

În legătură cu aceste observaţii referitoare la partea generală a programului, ţin să remarc următoarele :

După părerea mea, modificarea întregii părţi generale a programului nu este dictată de vreo necesitate. Planul unei asemenea modificări, care a fost schiţat de comisie, mi se pare eronat din punct de vedere teoretic.

În actuala sa redactare, partea generală a programului conţine o descriere şi o analiză a particularităţilor celor mai importante şi mai esenţiale ale capitalismului ca orînduire social-economică. Imperialismul, epoca capitalului financiar, *nu* a schimbat în mod radical aceste particularităţi. Imperialismul este continuarea dezvoltării capitalismului, stadiul lui cel mai înalt şi, într-o anumită privinţă, stadiul de trecere la socialism.

De aceea eu nu pot să văd nimic „mecanic" în faptul că analiza particularităţilor esenţiale ale capitalismului în general este întregită printr-o analiză a imperialismului. În realitate, imperialismul nu restructurează *şi nu poate să restructureze* capitalismul de jos şi pînă sus. Imperialismul complică şi ascute contradicţiile capitalismului, „amestecă" monopolurile cu libera concurenţă, dar *nu poate să înlăture* schimbul, piaţa, concurenţa, crizele etc.

Imperialismul este capitalismul pe cale de dispariţie, dar care n-a dispărut încă, este capitalismul muribund, dar care n-a murit încă. Nu monopoluri pure, ci monopoluri alături de schimb, de piaţă, de concurenţă, de crize — iată care este particularitatea esenţială a imperialismului în general.

De aceea este greşit din punct de vedere teoretic să se elimine analiza schimbului, a producţiei de mărfuri, a crizelor etc. în general şi „să se înlocuiască" cu o analiză a imperialismului privit *ca un tot*. Căci un asemenea tot nu există. Există o *trecere* de la concurenţă la monopol, şi de aceea e mult mai just, redă mult mai exact realitatea un program care menţine analiza generală a schimbului, a producţiei de mărfuri, a crizelor etc. şi adaugă o caracterizare a monopolurilor *în curs de formare*. Tocmai această îmbinare a unor „elemente" contradictorii — concurenţa şi monopolul — este esenţială pentru imperialism, tocmai ea pregăteşte prăbuşirea lui, adică pregăteşte revoluţia socialistă.

În afară de aceasta, ar fi eronat, în Rusia, să se prezinte imperialismul ca un tot unitar (imperialismul, în general, nu formează un tot unitar), fiindcă în Rusia foarte multe domenii şi ramuri de muncă se află încă în stadiul de trecere de la economia naturală şi seminaturală la capitalism. Este ceva slab, este ceva înapoiat, dar care există totuşi şi care, în anumite condiţii, poate să aducă un element de întîrziere în prăbuşirea capitalismului.

Programul începe — şi trebuie să înceapă — cu manifestările cele mai simple ale capitalismului, pentru a trece apoi la cele mai complexe şi „mai înalte", pentru a trece de la schimb la producţia de mărfuri, la eliminarea micilor întreprinderi de către cele mari, la crize etc., ajungînd pînă la imperialism, ca stadiul cel mai înalt, care se dezvoltă şi care s-a dezvoltat abia acum în ţările înaintate. Tocmai aşa se prezintă lucrurile în realitate. A începe prin a pune alături unul de altul „schimbul" în general şi exportul de capital înseamnă a proceda greşit din punct de vedere istoric, cît şi din punct de vedere teoretic.

Aceasta este obiecţia pe care am ţinut s-o fac la observaţiile prezentate de comisie.

4

CU PRIVIRE LA PROIECTUL DE MODIFICARE A PROGRAMULUI

VECHIUL TEXT ŞI CEL NOU AL PROGRAMULUI

Pentru a-i face cititorului cît mai uşoară şi mai comodă comparaţia între vechiul text al programului şi cel nou, se tipăresc împreună ambele texte, precum urmează:

sînt culese cu caractere obişnuite acele părţi din program care rămîn neschimbate şi în cel nou;

sînt culese cu cursive acele părţi din program care sînt cu totul înlăturate din noul program;

sînt culese cu aldine acele părţi din noul program care n-au figurat în cel vechi.

PROGRAMUL PARTIDULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA

Dezvoltarea schimbului de mărfuri a stabilit o legătură atît de strînsă între toate popoarele lumii civilizate, încît măreaţa mişcare de eliberare a proletariatului trebuia să devină, şi a devenit de mult, o mişcare internaţională.

Social-democraţia rusă, care se consideră drept unul din detaşamentele armatei mondiale a proletariatului, urmăreşte acelaşi scop final ca şi social-democraţii din toate celelalte ţări. Acest scop final este determinat de caracterul societăţii burgheze contemporane şi de mersul dezvoltării ei. Particularitatea cea mai importantă a unei asemenea societăţi o constituie producţia de mărfuri pe baza relaţiilor de producţie capitaliste, cînd o parte considerabilă, şi cea mai importantă, din mijloacele de producţie şi de circulaţie a mărfurilor aparţin unei clase puţin

numeroase, în timp ce imensa majoritate a populației este formată din proletari și semiproletari, pe care situația lor economică îi obligă să-și vîndă în mod permanent sau periodic forța lor de muncă, adică să se angajeze ca salariați la capitaliști, și să creeze prin munca lor veniturile claselor de sus ale societății.

Sfera de dominație a relațiilor de producție capitaliste se lărgește tot mai mult, pe măsură ce perfecționarea necontenită a tehnicii, făcînd să crească importanța economică a marilor întreprinderi, duce la înlăturarea micilor producători de sine stătători, transformînd o parte dintre ei în proletari, restrîngînd rolul celorlalți în viața social-economică și punîndu-i pe alocuri într-o dependență mai mult sau mai puțin completă, mai mult sau mai puțin vădită, mai mult sau mai puțin apăsătoare față de capital.

Pe lîngă aceasta, același progres tehnic permite patronilor să folosească pe scară tot mai largă munca femeilor și copiilor în procesul de producție și de circulație a mărfurilor. Dar, întrucît acest progres face, pe de altă parte, ca patronii să aibă nevoie de ceva mai puțină muncă vie a muncitorilor, cererea de forță de muncă rămîne în mod necesar în urma ofertei, ceea ce face să crească dependența muncii salariate față de capital, ca și nivelul de exploatare a ei.

Această stare de lucruri existentă în țările burgheze și concurența lor pe piața mondială, care devine din ce în ce mai aprigă, fac ca desfacerea mărfurilor, produse în cantități tot mai mari, să devină din ce în ce mai grea. Supraproducția, care se manifestă prin crize industriale mai mult sau mai puțin acute, după care urmează perioade mai mult sau mai puțin îndelungate de stagnare industrială, este o urmare inevitabilă a dezvoltării forțelor de producție în societatea burgheză. Crizele și perioadele de stagnare industrială ruinează, la rîndul lor, și mai mult pe micii producători, fac să fie și mai accentuată dependența muncii salariate față de capital, duc și mai repede la o înrăutățire relativă, iar uneori și absolută a situației clasei muncitoare.

În felul acesta, perfecţionarea tehnicii, care înseamnă ridicarea productivităţii muncii şi sporirea bogăţiei sociale, duce, în societatea burgheză, la creşterea inegalităţii sociale, la creşterea distanţei dintre cei avuţi şi cei neavuţi, precum şi la o existenţă tot mai nesigură, la creşterea şomajului şi a privaţiunilor de tot felul pentru pături din ce în ce mai largi ale celor ce muncesc.

Dar, pe măsură ce cresc şi se dezvoltă toate aceste contradicţii inerente societăţii burgheze, creşte şi nemulţumirea maselor muncitoare şi exploatate împotriva ordinii existente, cresc numărul şi coeziunea proletarilor şi devine din ce în ce mai aprigă lupta lor împotriva exploatatorilor lor. În acelaşi timp, perfecţionarea tehnicii, ducînd la o concentrare a mijloacelor de producţie şi de circulaţie şi la socializarea procesului muncii în întreprinderile capitaliste, creează în ritm tot mai rapid posibilitatea materială pentru înlocuirea relaţiilor de producţie capitaliste prin relaţii socialiste, adică posibilitatea materială pentru revoluţia socială, care reprezintă scopul final al întregii activităţi desfăşurate de social-democraţia internaţională, ca exponent conştient al mişcării de clasă.

Înlocuind proprietatea privată asupra mijloacelor de producţie şi de circulaţie prin proprietatea socială şi introducînd organizarea planificată a procesului de producţie socială pentru asigurarea bunăstării şi a dezvoltării, din toate punctele de vedere, a tuturor membrilor societăţii, revoluţia socială a proletariatului va lichida împărţirea societăţii în clase şi va elibera astfel întreaga omenire asuprită, deoarece va pune capăt tuturor formelor de exploatare a unei părţi a societăţii de către alta.

Condiţia necesară a acestei revoluţii sociale este dictatura proletariatului, adică cucerirea de către proletariat a unei puteri politice care să-i permită să înăbuşe orice împotrivire a exploatatorilor. Asumîndu-şi sarcina de a face ca proletariatul să fie în stare să-şi îndeplinească măreaţa lui misiune istorică, social-democraţia internaţională îl organizează într-un partid politic de sine stătător, opus tuturor partidelor burgheze, conduce toate manifestările luptei de clasă a proletariatului, îi dezvăluie antagonismul ireductibil dintre interesele exploatatorilor şi interesele

celor exploataţi şi-i explică semnificaţia istorică şi condiţiile necesare ale apropiatei revoluţii sociale. Totodată, el dezvăluie tuturor celorlalte mase muncitoare şi exploatate situaţia lor, lipsită de orice perspective în societatea capitalistă, şi necesitatea revoluţiei sociale în interesul propriei lor eliberări de sub jugul capitalului. Partidul clasei muncitoare, social-democraţia, cheamă în rîndurile sale toate păturile populaţiei muncitoare şi exploatate, în măsura în care ele îşi însuşesc punctul de vedere al proletariatului.

Capitalismul mondial a ajuns în vremea noastră — şi anume de pe la începutul secolului al XX-lea — la treapta imperialismului. Imperialismul, sau epoca capitalului financiar, este epoca unei economii capitaliste ajunse la un înalt grad de dezvoltare, cînd uniunile monopoliste ale capitaliştilor — sindicatele, cartelurile, trusturile — au căpătat o importanţă hotărîtoare, capitalul bancar, de o înaltă concentrare, s-a contopit cu cel industrial, exportul de capital în ţările străine a căpătat proporţii foarte mari, întreaga lume este deja împărţită din punct de vedere teritorial între cele mai bogate ţări şi a început împărţirea lumii din punct de vedere economic între trusturile internaţionale.

În aceste condiţii, războaiele imperialiste — adică războaiele care au ca obiectiv dominaţia asupra lumii, cucerirea pieţelor necesare capitalului bancar, sugrumarea popoarelor mici şi slabe — sînt inevitabile. Şi tocmai un asemenea război este primul mare război imperialist, din anii 1914—1917.

Gradul extrem de înalt de dezvoltare a capitalismului mondial în general, înlocuirea liberei concurenţe prin capitalismul monopolist, pregătirea de către bănci, precum şi de către uniunile de capitalişti a unui aparat pentru reglementarea socială a procesului de producţie şi a repartiţiei produselor, creşterea scumpetei, care e legată de întărirea monopolurilor capitaliste, şi înteţirea asupririi clasei muncitoare de către sindicate, îngreuiarea enormă a luptei ei economice şi politice, grozăviile, calamităţile, ruina şi sălbăticirea pe care le aduce cu sine războiul imperialist, — toate acestea fac ca treapta atinsă

azi de dezvoltarea capitalismului să se transforme într-o eră a revoluţiei proletare, socialiste.

Această eră a început.

Numai revoluţia proletară, socialistă poate scoate omenirea din impasul în care au adus-o imperialismul şi războaiele imperialiste. Oricît de mari ar fi greutăţile revoluţiei şi oricare ar fi eventualele ei insuccese vremelnice, oricît de puternice ar fi valurile contrarevoluţiei, victoria finală a proletariatului este inevitabilă.

De aceea, în epoca prin care trecem, datorită condiţiilor obiective existente, se pune la ordinea zilei pregătirea directă şi multilaterală a proletariatului pentru cucerirea puterii politice, în vederea înfăptuirii măsurilor economice şi politice care formează conţinutul revoluţiei socialiste.

Îndeplinirea acestei sarcini, pentru care e nevoie de o încredere deplină, de o alianţă frăţească cît mai strînsă şi de o unitate directă de acţiune revoluţionară a clasei muncitoare din toate ţările înaintate, nu este cu putinţă fără o ruptură imediată şi principială cu denaturarea burgheză a socialismului, care a ieşit învingătoare în păturile superioare ale marii majorităţi a partidelor social-democrate oficiale. O asemenea denaturare este, pe de o parte, curentul social-şovinismului, al socialismului în vorbe şi al şovinismului în fapte, care încearcă să mascheze apărarea intereselor prădalnice ale propriei „sale" burghezii naţionale prin lozinca „apărării patriei", iar pe de altă parte curentul, tot atît de larg şi de internaţional, al aşazisului „centru", care este pentru unitate cu social-şoviniştii, pentru menţinerea sau îmbunătăţirea Internaţionalei a II-a, ajunsă în stare de faliment, şi care oscilează între social-şovinism şi lupta revoluţionară-internaţionalistă dusă de proletariat în vederea înfăptuirii orînduirii socialiste.

În calea spre scopul lor final comun, determinat de dominaţia modului de producţie capitalist în întreaga lume civilizată, social-democraţii din diferitele ţări îşi pun în

mod necesar sarcini imediate care nu sînt identice, şi aceasta atît pentru că acest mod de producţie nu este dezvoltat pretutindeni în egală măsură, cît şi pentru că dezvoltarea lui în diferitele ţări are loc în condiţii social-politice diferite.

În Rusia, unde capitalismul a devenit deja modul de producţie dominant, mai există încă numeroase rămăşiţe ale orînduirii noastre vechi, precapitaliste, care se baza pe aservirea maselor muncitoare de către moşieri, de către stat sau de către capul statului.

Împiedicînd într-o mare măsură progresul economic, aceste rămăşiţe nu permit o dezvoltare multilaterală a luptei de clasă a proletariatului, contribuie la menţinerea şi intensificarea celor mai barbare forme de exploatare a milioanelor de ţărani de către stat şi de către clasele avute şi ţin în întuneric şi lipsă de drepturi întregul popor.

Cea mai importantă dintre toate aceste rămăşiţe şi cel mai puternic reazem al întregii barbarii este absolutismul ţarist. Prin însăşi natura sa, el este ostil oricărei mişcări sociale şi nu poate să nu fie duşmanul cel mai înrăit al tuturor năzuinţelor de eliberare ale proletariatului.

De aceea Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia îşi pune ca sarcină imediată răsturnarea absolutismului ţarist şi înlocuirea lui cu o republică democratică, a cărei constituţie să asigure :

În momentul de faţă, cînd în Rusia guvernul provizoriu, care aparţine clasei capitaliştilor şi care se bucură de încrederea — şubredă prin forţa lucrurilor — a maselor largi ale populaţiei mic-burgheze, şi-a luat obligaţia să convoace Adunarea constituantă, în faţa partidului proletariatului stă sarcina directă de a lupta pentru o orînduire de stat care să asigure cel mai bine atît dezvoltarea economică şi drepturile poporului în general, cît şi posibilitatea unei treceri cît mai nedureroase la socialism în special.

Partidul proletariatului nu se poate mărgini la republica democratică burghezo-parlamentară, care pretutin-

deni în lume menţine şi caută să eternizeze instrumentele monarhice de asuprire a maselor — poliţia, armata permanentă, funcţionărimea privilegiată.

Partidul luptă pentru o republică mai democratică, proletar-ţărănească, în care poliţia şi armata permanentă să fie complet înlăturate şi înlocuite cu înarmarea generală a poporului, cu o miliţie care să cuprindă întregul popor ; toţi funcţionarii să fie nu numai eligibili, dar şi revocabili în orice moment, la cererea majorităţii alegătorilor lor ; salariile tuturor funcţionarilor, fără excepţie, să fie stabilite în aşa fel, încît să nu depăşească salariul mediu al unui bun muncitor ; instituţiile reprezentative-parlamentare să fie înlocuite, treptat, prin Soviete de reprezentanţi ai poporului (ai diferitelor clase şi profesiuni sau ai diferitelor localităţi), avînd atribuţia de a legifera şi, totodată, de a traduce în viaţă legile adoptate.

Constituţia republicii democratice ruse trebuie să asigure :

1. Suveranitatea poporului, adică concentrarea întregii puteri supreme de stat în mîinile reprezentanţilor poporului, care să fie eligibili şi revocabili în orice moment de către popor şi să alcătuiască o singură Adunare populară, o singură Cameră.

1. Suveranitatea poporului, adică concentrarea întregii puteri supreme de stat în mîinile unei Adunări legislative compuse din reprezentanţi ai poporului şi formînd o singură Cameră.

2. Dreptul de vot universal, egal şi direct, atît în alegerile pentru Adunarea legislativă, cît şi în alegerea tuturor organelor locale de autoadministrare, pentru toţi cetăţenii — bărbaţi şi femei — care au împlinit 20 de ani ; votul secret în alegeri ; dreptul fiecărui alegător de a fi ales în toate instituţiile reprezentative ; parlamente alese pe doi ani ; remunerarea reprezentanţilor poporului ; reprezentare proporţională în toate alegerile ; revocabilitatea în orice moment a tuturor delegaţilor şi a tuturor celor aleşi, fără excepţie, pe baza unei hotărîri adoptate de majoritatea alegătorilor lor.

3. O largă autoadministrare locală ; autoadministrare regională pentru ţinuturile care au condiţii de trai

deosebite şi o compoziţie a populaţiei deosebită; desfiinţarea oricăror autorităţi locale şi regionale numite de stat.

4. Inviolabilitatea persoanei şi a domiciliului.

5. Libertatea neîngrădită a conştiinţei, cuvîntului, presei, întrunirilor, grevelor şi asociaţiilor.

6. Libertatea de deplasare şi libertatea ocupaţiilor.

7. Desfiinţarea stărilor sociale şi deplina egalitate în drepturi a tuturor cetăţenilor, fără deosebire de sex, religie, rasă sau naţionalitate.

8. Dreptul populaţiei la învăţămînt în limba maternă, care să fie asigurat prin crearea şcolilor necesare în acest scop pe socoteala statului şi a organelor de autoadministrare; dreptul fiecărui cetăţean de a vorbi în limba maternă la adunări; introducerea limbii materne, *alături de limba de stat*, în toate instituţiile locale publice şi de stat; desfiinţarea limbii de stat obligatorii.

9. Dreptul de autodeterminare pentru toate naţiunile care fac parte din stat.

9. Dreptul pentru toate naţiunile care fac parte din stat de a se despărţi în mod liber şi de a forma un stat propriu. Republica poporului rus trebuie să atragă spre ea alte popoare sau naţionalităţi nu prin violenţă, ci numai prin înţelegere de bunăvoie în vederea creării unui stat comun. Unitatea şi alianţa frăţească a muncitorilor din toate ţările nu se împacă cu violenţa directă sau indirectă împotriva altor naţionalităţi.

10. Dreptul pentru fiecare persoană de a urmări pe cale obişnuită, în faţa Curţii cu juri, pe orice funcţionar.

11. Alegerea judecătorilor de către popor.

11. Alegerea de către popor a judecătorilor şi a persoanelor care deţin funcţii civile, ca şi a celor din armată; revocabilitatea tuturor acestora în orice moment, pe baza unei hotărîri a majorităţii alegătorilor lor.

12. Înlocuirea armatei permanente prin înarmarea generală a poporului.

12. Înlocuirea poliţiei şi a armatei permanente prin înarmarea generală a poporului; muncitorii şi funcţionarii trebuie să primească de la capitalişti, pentru timpul pe

care-l consacră serviciului public în miliția întregului popor, salariul obișnuit.

13. Separarea bisericii de stat și a școlii de biserică; deplina laicizare a școlii.

14. Învățămînt teoretic și profesional gratuit și obligatoriu pentru toți copiii de ambele sexe pînă la 16 ani; aprovizionarea copiilor săraci cu hrană, îmbrăcăminte, cărți și rechizite școlare pe socoteala statului.

14. Învățămîntul teoretic și politehnic (care să dea cunoștințe teoretice și practice în toate ramurile principale ale producției) gratuit și obligatoriu pentru toți copiii de ambele sexe pînă la 16 ani; o strînsă legătură între învățămînt și munca social-productivă a copiilor.

15. Aprovizionarea tuturor școlarilor cu alimente, îmbrăcăminte, cărți și rechizite școlare pe socoteala statului.

16. Trecerea învățămîntului public în mîinile unor organe democratice de autoadministrare locală; înlăturarea oricărui amestec al puterii centrale în stabilirea programei analitice și în alegerea corpului didactic; alegerea profesorilor direct de către populația însăși și dreptul acesteia de a revoca pe profesorii necorespunzători.

Ca o principală condiție pentru democratizarea economiei noastre de stat, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia cere să fie desființate toate impozitele indirecte și să se instituie un impozit progresiv pe venit și pe succesiuni.

Înaltul grad de dezvoltare care a fost atins de capitalism în sectorul bancar și în ramurile trustizate ale industriei, pe de o parte, iar pe de altă parte ruina care a fost provocată de războiul imperialist și care face ca pretutindeni să se ceară instituirea unui control de stat și public asupra producției și repartiției celor mai importante produse determină partidul să ceară naționalizarea băncilor, sindicatelor (trusturilor) etc.

Pentru a feri clasa muncitoare de degenerare fizică și morală, precum și pentru a asigura dezvoltarea capacității ei de a duce luptă de eliberare, partidul cere:

1. Limitarea zilei de lucru la opt ore pe zi pentru toți muncitorii salariați.

1. Limitarea zilei de lucru pentru toţi muncitorii salariaţi la opt ore pe zi, care să includă, în caz de muncă neîntreruptă, o întrerupere de cel puţin o oră pentru masă. În ramurile de producţie periculoase şi dăunătoare sănătăţii, ziua de lucru trebuie să fie redusă pînă la 4—6 ore pe zi.

2. Instituirea prin lege a unui repaus săptămînal, care să dureze cel puţin 42 de ore neîntrerupt, pentru muncitorii salariaţi de ambele sexe în toate ramurile economiei naţionale.

3. Interzicerea completă a orelor de lucru suplimentare.

4. Interzicerea muncii de noapte (de la ora 9 seara pînă la ora 6 dimineaţa) în toate ramurile economiei naţionale, cu excepţia acelor ramuri în care ea este absolut necesară din considerente tehnice, aprobate de organizaţiile muncitoreşti.

4. Interzicerea muncii de noapte (de la ora 8 seara pînă la ora 6 dimineaţa) în toate ramurile economiei naţionale, cu excepţia acelor ramuri în care ea este absolut necesară din considerente tehnice, aprobate de organizaţiile muncitoreşti, — dar şi în acest caz munca de noapte să nu treacă de 4 ore.

5. Interzicerea pentru patroni de a folosi munca copiilor de vîrstă şcolară (sub 16 ani) şi limitarea timpului de lucru pentru adolescenţi (16—18 ani) la şase ore.

5. Interzicerea pentru patroni de a folosi munca copiilor de vîrstă *şcolară* (sub 16 ani), limitarea la patru ore a timpului de lucru pentru tineri (16—20 de ani) şi interzicerea muncii de noapte a acestora în ramurile de producţie periculoase pentru sănătate şi în mine.

6. Interzicerea muncii femeilor în ramurile în care ea este vătămătoare organismului femeii ; scutirea de muncă a femeilor timp de 4 săptămîni înainte de naştere şi 6 săptămîni după naştere, cu plata salariului obişnuit pe toată această durată.

6. Interzicerea muncii femeilor în ramurile în care ea este vătămătoare pentru organismul femeii ; interzicerea muncii de noapte a femeilor ; scutirea de muncă a femeilor timp de 8 săptămîni înainte de naştere şi 8 săptămîni după naştere, cu plata salariului integral pe toată această

durată şi asigurîndu-li-se asistenţă medicală gratuită şi medicamente gratuite.

7. Înfiinţarea de creşe pentru sugari şi pentru copiii mici pe lîngă toate uzinele, fabricile şi celelalte întreprinderi în care lucrează femei; pauză de lucru, la intervale de cel mult trei ore, pentru cel puţin o jumătate de oră, femeilor care alăptează.

7. Înfiinţarea de creşe pentru sugari şi pentru copiii mici şi amenajarea de încăperi pentru alăptarea sugarilor pe lîngă toate uzinele, fabricile şi celelalte întreprinderi în care lucrează femei; pauză de lucru, la intervale de cel mult trei ore, pentru cel puţin o jumătate de oră, femeilor care alăptează; acordarea de ajutoare mamelor care alăptează şi reducerea zilei de lucru pentru ele pînă la 6 ore.

8. Asigurarea de stat a muncitorilor la bătrîneţe sau în caz de pierdere totală sau parţială a capacităţii de muncă, prin crearea unui fond special, realizat printr-un impozit special plătit de capitalişti.

8. Completă asigurare socială a muncitorilor:

a) pentru toate categoriile de muncă salariată;

b) pentru orice fel de pierdere a capacităţii de muncă — datorită bolii, accidentelor, invalidităţii, bătrîneţii, bolilor profesionale, maternităţii —, în cazurile de văduvie şi atunci cînd rămîn orfani, precum şi în caz de şomaj etc.;

c) deplină autonomie a asiguraţilor în toate instituţiile de asigurare;

d) ajutoarele în cadrul asigurărilor vor fi plătite pe socoteala capitaliştilor;

e) asistenţă medicală gratuită şi medicamente gratuite, trecerea asistenţei medicale în mîinile unor case autonome de ajutor în caz de boală, a căror conducere să fie aleasă de muncitori.

9) Interzicerea plăţii salariului în mărfuri; stabilirea principiului ca salariul să fie plătit în bani, săptămînal, la toate contractele de angajare a muncitorilor, fără excepţie, şi ca plata salariului să se facă în orele de lucru.

10) Interzicerea pentru patroni de a face reţineri din salarii, indiferent pentru care motiv şi indiferent cu ce destinaţie (amenzi, rebuturi etc.) ar face ei acest lucru.

11) Numirea unui număr suficient de inspectori de fabrică în toate ramurile economiei naţionale şi extinderea controlului inspecţiei de fabrică asupra tuturor întreprinderilor care folosesc muncă salariată, fără a excepta întreprinderile statului (munca personalului casnic intră şi ea în sfera acestui control); numirea de inspectoare în ramurile în care este folosită munca femeilor; participarea unor reprezentanţi aleşi de muncitori şi plătiţi de stat la controlul aplicării legilor de reglementare a muncii în fabrici, al stabilirii tarifelor, al recepţionării şi rebutării materialului şi rezultatelor muncii.

9. Instituirea unei inspecţii a muncii alese de organizaţiile muncitoreşti şi extinderea ei asupra tuturor categoriilor de întreprinderi care folosesc muncă salariată, fără a excepta personalul casnic; introducerea instituţiei inspectoarelor în ramurile în care se foloseşte munca femeilor.

12. Controlul organelor locale de autoadministrare, cu participarea unor delegaţi ai muncitorilor, asupra condiţiilor sanitare ale localurilor destinate de patroni pentru cazarea muncitorilor, ca şi asupra regulamentului interior al acestor localuri şi a condiţiilor în care sînt închiriate; aceasta pentru a apăra pe muncitorii salariaţi împotriva amestecului patronilor în viaţa lor particulară şi în activitatea lor cetăţenească.

13. Instituirea unui control sanitar just organizat la toate întreprinderile care folosesc muncă salariată, asigurîndu-se deplina independenţă faţă de patroni a întregului aparat medico-sanitar; asistenţă medicală gratuită pentru muncitori pe socoteala patronilor şi plata integrală a salariului în timpul bolii.

14. Introducerea răspunderii penale a patronilor pentru încălcarea legilor de protecţie a muncii.

10. Introducerea unei legislaţii sanitare pentru îmbunătăţirea din punct de vedere igienic a condiţiilor de muncă şi pentru ocrotirea vieţii şi sănătăţii muncitorilor în toate întreprinderile care folosesc muncă salariată, treburile

sanitare fiind trecute în atribuţia unei inspecţii sanitare alese de organizaţiile muncitoreşti.

11. Introducerea unei legislaţii a locuinţelor şi instituirea unor inspecţii de locuinţe alese de organizaţiile muncitoreşti, care să efectueze controlul asupra condiţiilor de salubritate a locuinţelor. Dar numai desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului şi construirea de locuinţe ieftine şi igienice poate rezolva problema locuinţelor.

12. Înfiinţarea unor judecătorii de muncă în toate ramurile economiei naţionale.

15. Înfiinţarea în toate ramurile economiei naţionale a unor judecătorii de muncă compuse dintr-un număr egal de reprezentanţi ai organizaţiilor muncitoreşti şi ai organizaţiilor patronale.

16. Organele locale de autoadministrare să fie obligate a înfiinţa oficii de plasare (burse ale muncii) pentru muncitorii locali şi pentru cei veniţi din altă parte în toate ramurile de producţie, cu participarea unor reprezentanţi ai muncitorilor şi ai patronilor la conducerea acestor burse.

13. În vederea unei juste organizări a procurării de lucru pentru şomeri, se instituie burse ale muncii. Bursele muncii trebuie să fie organizaţii proletare de clasă (în nici un caz paritare), ele trebuie să păstreze cea mai strînsă legătură cu sindicatele şi cu alte organizaţii muncitoreşti şi să primească fondurile necesare de la organele publice de autoadministrare *.

În scopul înlăturării rămăşiţelor rînduielilor iobăgiste, care apasă din greu şi direct asupra ţăranilor, precum şi

* La un pasaj identic din „Proiectul de modificare a programului economic minimum", elaborat de subcomisia pentru protecţia muncii din cadrul comisiei programatice a Conferinţei a VII-a (din aprilie) şi inclus în broşura „Materiale pentru revizuirea programului partidului", V. I. Lenin a dat următoarea notă explicativă : „1) În legătură cu camerele paritare («egale în drepturi», care dau drept de reprezentanţă egală muncitorilor şi capitaliştilor), F. Engels scria, în 1891, în critica făcută de el Programului de la Erfurt :

«Trebuie să observăm că se face încercarea de a ne prinde în cursă cu ajutorul unor camere muncitoreşti pe jumătate alcătuite din patroni. După ani de zile s-ar putea ca, într-o asemenea situaţie, patronii să aibă majoritatea, căci pentru aşa ceva e de ajuns să existe o singură oaie neagră» (adică un singur element nesigur printre muncitori). «Dacă nu se va stabili dinainte că, în cazurile controversate, *fiecare jumătate în parte* (subliniat de Engels) îşi va da avizul ei, atunci ar fi mult mai bine să existe o cameră a patronilor şi, *alături de ea, o cameră independentă a muncitorilor*» (subliniat de Engels) [75]. N. Lenin" („Materiale pentru revizuirea programului partidului", Petrograd, 1917, p. 15). — *Nota red.*

în interesul unei libere desfăşurări a luptei de clasă la sate, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia *cere:*

1. Desfiinţarea tuturor îngrădirilor feudale privind persoana şi proprietatea ţăranilor.

2. Desfiinţarea tuturor plăţilor şi prestaţiilor legate de situaţia specială a ţăranilor ca stare socială şi anularea datoriilor cu caracter înrobitor.

3. Confiscarea pămînturilor bisericeşti, mănăstireşti, domeniale şi ale coroanei şi trecerea lor (precum şi a pămînturilor statului) în mîinile unor organe superioare de autoadministrare locală, care să grupeze laolaltă districte orăşeneşti şi săteşti; pămînturile necesare pentru fondul de strămutare a populaţiei, precum şi pădurile şi apele care prezintă o importanţă statală vor fi trecute în posesiunea statului democrat.

4. Confiscarea pămînturilor aflate în proprietate privată, cu excepţia micilor proprietăţi funciare, şi punerea lor la dispoziţia unor organe superioare de autoadministrare locală alese pe baza principiilor democratice, suprafaţa minimă a terenurilor supuse confiscării urmînd să fie stabilită de organele superioare de autoadministrare locală.

Sprijinind acţiunile revoluţionare ale ţărănimii, inclusiv confiscarea pămînturilor moşiereşti, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia se va împotrivi întotdeauna şi în mod constant oricăror încercări de a frîna mersul dezvoltării economice. Urmărind, în condiţii de desfăşurare victorioasă a revoluţiei, să treacă pămînturile confiscate în posesiunea unor instituţii democratice de autoadministrare locală, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia, în cazul cînd condiţiile se vor dovedi nefavorabile, se va pronunţa pentru împărţirea între ţărani a acelor pămînturi moşiereşti pe care de fapt există mici gospodării sau care sînt necesare pentru completarea pămînturilor ţărăneşti.

1. Luptă din toate puterile pentru confiscarea imediată şi completă a tuturor pămînturilor moşiereşti din Rusia (precum şi a celor domeniale, bisericeşti etc. etc.).

2. Este pentru trecerea imediată a tuturor pămînturilor în mîinile ţărănimii organizate în Sovietele de deputaţi ai ţăranilor sau în mîinile altor organe de autoadmi-

nistrare locală, care să fie într-adevăr alese în mod cu totul democratic şi care să fie absolut independente de moşieri şi de funcţionari.

3. Cere naţionalizarea tuturor pămînturilor ţării; naţionalizarea, care înseamnă trecerea dreptului de proprietate asupra tuturor pămînturilor în mîinile statului, acordă instituţiilor democratice locale dreptul de a dispune de pămînt.

4. Sprijină iniţiativa comitetelor ţărăneşti care, în diferite regiuni ale Rusiei, predau inventarul viu şi mort al moşiilor în mîinile ţărănimii organizate în aceste comitete, pentru ca el să fie folosit, într-o formă bazată pe o reglementare socială, la cultivarea tuturor pămînturilor.

5. Sfătuieşte pe proletarii şi semiproletarii de la sate să depună toate eforturile pentru ca din fiecare proprietate moşierească să se formeze o gospodărie-model îndeajuns de mare, care să fie administrată, pe socoteala societăţii, de către Sovietele de deputaţi ai muncitorilor agricoli, sub conducerea unor agronomi şi folosind cele mai bune mijloace tehnice.

Totodată, partidul îşi pune drept sarcină ca, în toate cazurile şi în orice stadiu al transformărilor agrare democratice, să urmărească cu toată fermitatea ca să ajungă la o organizare de clasă de sine stătătoare a proletariatului sătesc, să-i explice contradicţia de neîmpăcat dintre interesele lui şi interesele burgheziei ţărăneşti, să-i atragă atenţia că nu trebuie să-şi pună speranţa în sistemul micii gospodării, care, atîta timp cît există producţia de mărfuri, nu va fi niciodată în stare să lichideze mizeria maselor, şi, în sfîrşit, să-i arate necesitatea unei revoluţii socialiste depline, ca singur mijloc de a lichida orice mizerie şi exploatare.

În străduinţa sa de a-şi realiza scopurile imediate, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia sprijină orice mişcare opoziţionistă şi revoluţionară care e îndreptată împotriva sistemului politic şi social existent în Rusia, dar respinge, totodată, cu hotărîre toate proiectele de reformă prin care se urmăreşte lărgirea sau întărirea, sub

orice formă, a tutelei poliţiste-birocratice asupra claselor de oameni ai muncii.

Cît despre Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia, el este ferm convins că înfăptuirea deplină, consecventă şi temeinică a transformărilor politice şi sociale menţionate este posibilă numai prin răsturnarea absolutismului şi convocarea unei Adunări constituante care să fie aleasă în mod liber de către întregul popor.

PRIMUL CONGRES GENERAL AL DEPUTAŢILOR ŢĂRANILOR DIN RUSIA [76]

4—28 mai (17 mai—10 iunie) 1917

Проект решения
по аграрному вопросу
представленный Н. Лениным на Всероссийский
совет крестьянских депутатов от имени с.-д
фракции

1. Вся помещичьи и удельно-кабинетские земли, а равно удельная, церковная и частная земля, должны немедленно перейти в народу без всякого выкупа.

2. Крестьянство должно организоваться, чрез свои Советы Крестьянских Депутатов, будет всю землю на местах немедленно в свое распоряжение ею, никоим образом не предрешая этим окончательного установления земельных распоряжений Учредительного Собрания или Всероссийским Советом Советов, если народ передаст центральную государственную власть в руки такого Совета Советов.

3. Каждый собственник на равных основаниях должен быть уничтожен то. что это право собственности на всю землю в мире принадлежать только всему народу, распоряжающемуся эту землю только

Prima pagină
a manuscrisului lui V. I. Lenin
„Proiect de rezoluție
în problema agrară". — 1917

1

PROIECT DE REZOLUŢIE ÎN PROBLEMA AGRARĂ [77]

1. Toate pămînturile moşiereşti şi cele aflate în proprietate privată, precum şi cele domeniale, bisericeşti etc. trebuie să treacă imediat în mîinile poporului şi fără nici un fel de despăgubire.

2. Ţărănimea trebuie să ia imediat în posesiune, în mod organizat, prin intermediul Sovietelor sale de deputaţi ai ţăranilor, tot pămîntul existent în localităţile respective, pentru a dispune de el în mod gospodăresc, fără a anticipa astfel cîtuşi de puţin asupra reglementării definitive a rînduielilor agrare de către Adunarea constituantă sau de către Sovietul Sovietelor din Rusia, în caz că poporul va trece puterea centrală de stat în mîinile unui asemenea Soviet.

3. Proprietatea privată asupra pămîntului trebuie să fie în general desfiinţată, adică dreptul de proprietate asupra întregului pămînt trebuie să aparţină numai întregului popor, iar dreptul de a dispune de pămînt trebuie să revină instituţiilor democratice locale.

4. Ţăranii trebuie să respingă sfatul pe care îl dau capitaliştii, moşierii şi guvernul lor provizoriu de a ajunge la o „înţelegere", pe plan local, cu moşierii pentru a stabili numaidecît modul în care să dispună de pămînt ; modul de a dispune de întregul pămînt trebuie stabilit printr-o hotărîre luată în mod organizat de către majoritatea ţăranilor localnici, iar nu printr-o înţelegere a majorităţii, adică a ţăranilor, cu o minoritate, şi încă cu o minoritate infimă, adică cu moşierii.

5. Împotriva trecerii tuturor pămînturilor moşiereşti fără nici o despăgubire în mîinile ţărănimii luptă şi vor lupta, prin toate mijloacele, nu numai moşierii, dar şi capitaliştii, care nu numai că dispun de o foarte mare putere bănească, dar au şi posibilitatea de a influenţa masele, încă înapoiate, cu ajutorul ziarelor şi prin intermediul unui mare număr de funcţionari de tot felul, care sînt deprinşi cu dominaţia capitalului. De aceea trecerea fără nici o despăgubire a tuturor pămînturilor moşiereşti în mîinile ţărănimii nu poate fi pe deplin înfăptuită şi nici consolidată fără a face să dispară încrederea maselor ţărăneşti în capitalişti, fără a stabili o strînsă alianţă între ţărănime şi muncitorii de la oraşe, fără a trece toată puterea de stat în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor etc. Numai o putere de stat care să se afle în mîinile unor astfel de Soviete şi care să conducă statul nu cu ajutorul poliţiei, al funcţionărimii şi al unei armate permanente izolate de popor, ci cu ajutorul unei miliţii înarmate a muncitorilor şi ţăranilor, al unei miliţii a întregului popor şi cuprinzînd întregul popor, este în stare să asigure schimbările agrare expuse de noi mai sus, care sînt cerute de întreaga ţărănime.

6. Muncitorii agricoli şi ţăranii săraci, adică cei care, neavînd destul pămînt, destule vite şi unelte, îşi procură mijloacele de trai, în parte, prin muncă salariată, trebuie să se străduiască din toate puterile să se organizeze în mod de sine stătător în Soviete separate sau în grupuri separate în cadrul Sovietelor generale ale ţărănimii, pentru a-şi apăra interesele împotriva ţăranilor bogaţi, care în mod inevitabil caută să ajungă la o alianţă cu capitaliştii şi moşierii.

7. Ca urmare a războiului, Rusia, ca şi toate ţările beligerante, ca şi multe din ţările neutre (nebeligerante), este ameninţată de o ruină economică, de catastrofă, de foamete, fiindcă n-are destule braţe de muncă, destul cărbune, fier etc. Ţara poate fi salvată numai dacă deputaţii muncitorilor şi ţăranilor vor lua în mîinile lor controlul şi conducerea întregii producţii şi repartiţii a produselor. De aceea este necesar să se pregătească încă de pe acum un acord între Sovietele de deputaţi ai ţărani-

lor şi Sovietele de deputaţi ai muncitorilor cu privire la schimbul de grîne şi de alte produse săteşti pe unelte, încălţăminte, îmbrăcăminte etc., fără intermediul capitaliştilor, care trebuie să fie înlăturaţi de la conducerea fabricilor. În acelaşi scop trebuie stimulată trecerea vitelor şi uneltelor moşierilor în mîinile comitetelor ţărăneşti, pentru a fi folosite de ele în comun. De asemenea, trebuie stimulată formarea din fiecare moşie mare a unei gospodării model, în care pămîntul să fie lucrat în comun cu cele mai bune mijloace tehnice, sub conducerea unor agronomi şi potrivit cu hotărîrile adoptate de Sovietele de deputaţi ai muncitorilor agricoli.

Scris în mai 1917, înainte de 17 (30) ale lunii

Publicat pentru prima oară în 1917, în broşura „Materiale cu privire la problema agrară". Petersburg, editura „Priboi"

Se tipăreşte după manuscris

2
CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA AGRARĂ 22 MAI (4 IUNIE) 1917

Tovarăşi, rezoluţia pe care am onoarea s-o supun atenţiei dv. în numele fracţiunii social-democrate din Sovietul ţăranilor a fost tipărită şi distribuită delegaţilor. Dacă n-aţi primit-o încă cu toţii, vom lua măsuri ca mîine chiar să se tipărească un număr suplimentar de exemplare şi să fie distribuite tuturor amatorilor.

În scurtul meu referat nu mă pot ocupa, bineînţeles, decît de problemele cele mai importante, cele mai esenţiale, care interesează în mod deosebit ţărănimea şi clasa muncitoare. Celor ce vor să se documenteze mai amănunţit în această problemă le pot recomanda rezoluţia partidului nostru, a Partidului muncitoresc social-democrat (bolşevic) din Rusia, care a fost publicată ca supliment la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda" şi explicată, în repetate rînduri, în ziarul nostru „Pravda" [78]. Acum însă trebuie să mă limitez la lămurirea unor puncte din rezoluţia mea şi din programul partidului nostru cu privire la problema agrară, şi anume asupra acelora care sînt mai importante, mai controversate sau care pot da naştere la unele confuzii. Unul dintre primele puncte de acest fel care provoacă controverse sau confuzii priveşte o chestiune care a fost atinsă ieri sau alaltăieri şi în Comitetul agrar general [79], într-o şedinţă despre care dv., desigur, aţi auzit cu toţii vorbindu-se sau aţi aflat din ziarele de ieri sau alaltăieri. La şedinţa Comitetului agrar general a participat şi un reprezentat al partidului nostru, tovarăşul Smilga, care, ca şi mine, face parte din Comitetul Central.

El a prezentat acolo propunerea ca Comitetul agrar general să se pronunţe pentru ocuparea imediată şi în mod organizat a pămînturilor moşiereşti de către ţărănime, şi propunerea aceasta a provocat o serie întreagă de obiecţii. (O voce: „La fel şi aici".) Mi se spune că şi aici, la fel, mulţi tovarăşi vor lua poziţie împotriva acestei propuneri. Aceasta constituie pentru mine un motiv în plus ca să explic mai amănunţit acest punct din programul nostru, întrucît mi se pare că o mare parte din obiecţiile ce se ridică împotriva acestui program se datoresc unei neînţelegeri sau unei interpretări greşite a concepţiilor noastre.

Ce spunem noi în toate rezoluţiile partidului nostru, în toate articolele din organul nostru de presă, din ziarul nostru „Pravda"? Spunem că întreg pămîntul, fără excepţie, trebuie să treacă în proprietatea întregului popor. Noi am ajuns la această concluzie pe baza studierii, în special, a mişcării ţărăneşti din 1905 şi a declaraţiilor făcute de deputaţii ţărani în Dumele I şi a II-a de stat [80], unde mulţi deputaţi ţărani din toate colţurile ţării îşi puteau exprima relativ liber — *relativ* liber, desigur — părerile lor.

Tot pămîntul trebuie să fie proprietate a întregului popor. De aici rezultă că, atunci cînd susţinem că pămînturile moşiereşti trebuie să treacă imediat şi fără plată în mîinile ţăranilor localnici, noi nu susţinem cîtuşi de puţin că ei trebuie să devină proprietari ai acestor pămînturi, că ei trebuie să împartă aceste pămînturi. Noi credem că pămîntul trebuie luat în posesiune de către ţăranii localnici pentru a-l cultiva timp de un an, în baza unei hotărîri adoptate de majoritatea delegaţilor ţăranilor din localităţile respective. Noi nu susţinem în nici un caz că acest pămînt trebuie să treacă în proprietatea ţăranilor care îl iau acum ca să-l lucreze timp de un an. Toate aceste obiecţii îndreptate împotriva propunerii noastre, pe care ne-a fost dat să le auzim şi să le întîlnim în paginile ziarelor capitaliste, se datoresc pur şi simplu unei greşite interpretări a concepţiilor noastre. Din moment ce am spus — şi repet: am spus-o în toate rezoluţiile noastre — că pămîntul trebuie să fie proprietate a întregului popor şi să

treacă fără plată în mîinile lui, este clar că reglementarea împărţirii definitive a acestui pămînt, stabilirea definitivă a rînduielilor agrare trebuie să se facă numai de către puterea centrală de stat, adică de către Adunarea constituantă sau de către Sovietul Sovietelor din Rusia, dacă un asemenea organ al puterii, Sovietul Sovietelor, ar fi creat de masa ţărănească şi muncitorească. În această privinţă nu există nici un fel de divergenţe.

Divergenţele încep mai pe urmă, cînd se ridică obiecţii împotriva noastră şi ni se spune: „dacă este aşa, înseamnă că orice trecere imediată şi fără plată a pămînturilor moşiereşti în mîinile ţărănimii va fi o samavolnicie". Ei bine, tocmai acest punct de vedere, care a fost exprimat cu cea mai mare precizie, autoritate şi greutate de Şingarev, ministrul agriculturii, în cunoscuta sa telegramă, noi îl considerăm ca fiind complet greşit, neconvenabil pentru ţărănime, pentru agricultori şi pentru asigurarea ţării cu grîne şi, totodată, nedrept. Îmi permit să vă citesc această telegramă, pentru a vă arăta împotriva cărei idei sînt îndreptate în primul rînd obiecţiile noastre.

„O rezolvare cu de la sine putere a problemei agrare, fără o lege generală de stat, este inadmisibilă; un procedeu samavolnic ar provoca o calamitate naţională... Rezolvarea problemei agrare este, după lege, de competenţa Adunării constituante. În prezent iau fiinţă la sate pe lîngă comitetele de aprovizionare de plasă camere agricole de conciliere, alcătuite din agricultori şi proprietari funciari".

Acesta este pasajul cel mai important din declaraţia guvernului cu privire la această problemă. Dacă veţi citi cu atenţie rezoluţia adoptată, ieri sau alaltăieri, în această problemă [81] de către Comitetul agrar general şi pe cea adoptată, tot zilele acestea, de către consfătuirea membrilor Dumei de stat [82], veţi vedea că ambele rezoluţii pornesc de la acelaşi punct de vedere. Ele acuză de samavolnicie pe ţăranii care vor să înfăptuiască trecerea imediată şi fără plată a pămîntului în mîinile ţăranilor, repartizarea lui urmînd să fie făcută de către comitetele ţărăneşti locale, şi le aduc această acuzaţie pornind de la ideea că numai o înţelegere de bunăvoie între ţărani şi proprietarii funciari, între agricultori şi proprietarii funciari ar corespunde nevoilor şi intereselor generale ale statului. Iată ce negăm, iată ce contestăm noi.

Россійская Соціалъ Демократическая Рабочая Партія.

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

Рѣчь Ленина.

по аграрному вопросу.

(Произнесена 22-го мая 1917 года на Всероссійскомъ Совѣтѣ Крестьянскихъ Депутатовъ.)

ИЗДАНІЕ
Смоленскаго Комитета Р. С.-Д. Р. П.
1917

Coperta broşurii „Cuvîntarea lui Lenin în legătură cu problema agrară", editată de Comitetul din Smolensk al P.M.S.D.R. (b). — 1917

Micşorat

Să analizăm aceste obiecţii care se ridică împotriva propunerii noastre. De obicei, ele pornesc de la faptul că în Rusia pămîntul este repartizat extrem de inegal, şi anume între diferite unităţi mici, cum sînt satele şi plăşile, cît şi între unităţi mari, cum sînt guberniile şi regiunile. Şi se afirmă că, dacă populaţia locală, în baza unei hotărîri adoptate de majoritate, fără a ţine seama de voinţa moşierilor, ar pune stăpînire pe pămînt, şi încă fără plată, atunci inegalitatea s-ar menţine sau s-ar crea chiar pericolul ca ea să fie consfinţită. La această afirmaţie, noi răspundem că un asemenea argument este rezultatul unei neînţelegeri. Inegalitatea în repartizarea pămîntului se va menţine oricum atîta timp cît Adunarea constituantă sau puterea centrală de stat, în general, nu va fi stabilit în mod definitiv o rînduială nouă. Atîta timp cît nu va fi stabilită această rînduială — indiferent dacă chestiunea va fi rezolvată în chip ţărănesc sau în chip moşieresc, adică dacă ea va fi rezolvată aşa cum vrem noi, care cerem ca pămîntul să treacă imediat în mîinile ţăranilor, sau aşa cum vor moşierii, care sînt dispuşi să dea pămîntul în arendă la un preţ ridicat, cu condiţia ca ţăranul-arendaş şi moşierul să-şi păstreze drepturile lor —, indiferent dacă se va proceda într-un fel sau altul, inegalitatea repartizării se va menţine. Această obiecţie îndreptată împotriva noastră este vădit greşită şi nedreaptă. Noi spunem că e necesar să se creeze cît mai curînd o putere centrală de stat care nu numai să se sprijine pe voinţa şi pe hotărîrile adoptate de majoritatea ţărănimii, dar să şi exprime direct părerea acestei majorităţi. Asupra acestui lucru nu mai încape nici o discuţie. Dacă vedem că se ridică obiecţii împotriva bolşevicilor, că se pornesc atacuri împotriva lor în coloanele ziarelor capitaliste, că se face afirmaţia că sîntem anarhişti, noi respingem cu toată tăria aceste atacuri şi considerăm că ele urmăresc să răspîndească minciuni şi calomnii răuvoitoare.

Se dă denumirea de anarhişti celor ce contestă necesitatea puterii de stat, în timp ce noi spunem că ea este absolut necesară, şi nu numai pentru Rusia în momentul de faţă, dar pentru orice stat, chiar dacă el ar trece direct la socialism. Este absolut necesară o putere de stat cît se poate

de fermă. Noi vrem numai ca această putere să se afle în întregime şi exclusiv în mîinile majorităţii deputaţilor muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor. Şi tocmai prin aceasta ne deosebim noi de celelalte partide. Noi nu contestăm cîtuşi de puţin necesitatea unei puteri de stat ferme, noi spunem numai că întreg pămîntul moşieresc trebuie să treacă fără plată în mîinile ţăranilor, în baza unei hotărîri adoptate cu majoritate de comitetul ţărănesc local şi cu condiţia să nu se producă nici un fel de deteriorare a bunurilor. Toate acestea sînt arătate în modul cel mai precis în rezoluţia noastră. Noi respingem în mod categoric obiecţia ridicată împotriva punctului nostru de vedere, cum că un asemenea procedeu ar constitui o samavolnicie.

Dimpotrivă, noi credem că, dacă moşierii reţin pămînturile pentru ei sau le dau în arendă, avem de-a face cu o samavolnicie, iar dacă majoritatea ţărănimii spune că pămîntul moşieresc nu trebuie să rămînă în mîinile moşierilor, că decenii şi veacuri de-a rîndul ţărănimea n-a văzut de la aceşti moşieri, de la aceşti proprietari funciari nimic altceva decît asuprire, atunci nu poate fi vorba de samavolnicie, ci de *restabilirea unui drept,* şi restabilirea *unui drept* nu poate să aştepte. Dacă se trece imediat pămîntul în mîinile ţăranilor, nu se poate înlătura inegalitatea dintre regiuni, asta e indiscutabil, dar o asemenea inegalitate nu va fi înlăturată de nimeni atîta timp cît nu se va întruni Adunarea constituantă. Şi dacă l-am întreba acum pe Şingarev, care ne combate pe noi şi care în declaraţiile sale oficiale îi acuză de „samavolnicie" pe adepţii concepţiilor noastre, dacă l-am întreba ce propune el împotriva unei asemenea inegalităţi, n-ar putea să ne dea nici un răspuns. El nu propune şi nu poate să propună nimic.

El spune: „înţelegere de bunăvoie între ţărani şi moşieri". Ce înseamnă asta? Vă voi prezenta aici două cifre de bază cu privire la proprietatea funciară din Rusia europeană. Aceste cifre ne arată că la un pol al satului rus se află moşierii bogaţi, inclusiv Romanovii, care sînt cei mai bogaţi şi mai răi moşieri, iar la celălalt pol se află ţăranii săraci. Vă voi prezenta două cifre ca să vedeţi ce semnificaţie are această predică ţinută de Şingarev, de toţi moşierii şi capitaliştii. Iată aceste două cifre: dacă luăm

pe moşierii cei mai bogaţi din întreaga Rusie europeană, reiese că cei mai mari dintre ei, în număr de mai puţin de 30 000, posedă vreo 70 000 000 de deseatine de pământ. Înseamnă că revin mai mult de 2 000 de deseatine de fiecare. Dacă luăm păturile cele mai de sus ale celor mai bogaţi moşieri ruşi, fără deosebire de stare socială (majoritatea o formează nobilii, dar găsim aici şi alţi proprietari funciari), vedem că ele cuprind 30 000 de moşieri, care deţin 70 000 000 de deseatine ! Dacă luăm ţărănimea săracă, după acelaşi recensământ din 1905, care ne dă ultimele date, adunate în mod uniform în toată Rusia — date care de fapt, ca orice statistică făcută pe timpul ţarului de către funcţionarii ţarişti, nu merită prea mare încredere, dar din care căpătăm, totuşi, cifre mai apropiate de realitate, care se pretează mai uşor la o comparaţie —, constatăm că 10 000 000 de gospodării au circa 70 000 000 —75 000 000 de deseatine. Înseamnă că pentru o gospodărie revin peste 2 000 de deseatine, iar pentru alta 7,5 deseatine ! Şi ni se mai spune că va fi o samavolnicie dacă ţăranii nu vor ajunge la o înţelegere de bunăvoie cu moşierii. Ce înseamnă această „înţelegere de bunăvoie" ? Înseamnă că moşierii vor da, poate, pământul în arendă la un preţ bun, dar nu-l vor da nimănui fără plată. Este drept aşa ? Nu, nu este drept. Este avantajos acest lucru pentru populaţia ţărănească ? Nu, nu este. În ce fel va fi stabilită definitiv proprietatea asupra pământului, asta este o chestiune care priveşte viitoarea putere centrală, dar acum pământul moşieresc trebuie să treacă imediat şi fără nici o despăgubire în mîinile ţărănimii, cu condiţia ca el să fie ocupat în mod organizat. Combătîndu-l, în Comitetul agrar general, pe tovarăşul meu Smilga, ministrul Cernov a spus că „ocuparea în mod organizat" cuprinde două noţiuni care se exclud între ele : dacă e ocupare, înseamnă că nu este organizată, iar dacă este organizată, înseamnă că nu e ocupare. Eu cred că această critică nu este justă. Cred că dacă ţărănimea, într-un sat sau într-o plasă, într-un judeţ sau într-o gubernie, adoptă cu majoritate o hotărîre — or, în unele gubernii, dacă nu în toate, congresele ţărăneşti au creat organe locale ale puterii care reprezintă interesele şi voinţa majorităţii, care reprezintă

voinţa populaţiei, adică a majorităţii agricultorilor —, că, din moment ce s-au creat asemenea organe locale ale puterii, hotărîrea ei este o hotărîre a unei puteri care va fi recunoscută de ţărani. Este o putere faţă de care populaţia ţărănească locală nu poate să nu aibă tot respectul, fiindcă nu încape îndoială că această putere, care este liber aleasă, va hotărî ca pămîntul moşieresc să treacă imediat în mîinile ţărănimii. Ţăranul trebuie să ştie că el ia în posesiune pămîntul moşierului, să ştie că, dacă plăteşte, plăteşte la casele ţărăneşti, la casele judeţene ; să ştie că aceşti bani vor fi folosiţi pentru îmbunătăţirea agriculturii, pentru construirea de drumuri şi şosele ş.a.m.d. Să ştie că pămîntul pe care-l ia nu este al lui *şi nici al moşierului*, ci este un pămînt al întregului popor, de care va dispune în mod definitiv Adunarea constituantă. De aceea, chiar de la începutul revoluţiei, chiar din momentul cînd a luat fiinţă primul comitet agrar, moşierul nu trebuie să mai aibă nici un drept asupra pămîntului şi nu trebuie să se perceapă nici un fel de plăţi pentru acest pămînt.

Între noi şi adversarii noştri există o opoziţie fundamentală în ce priveşte felul de a înţelege noţiunile de ordine şi de lege. Pînă acum se considera drept ordine şi lege ceea ce le convine moşierilor şi funcţionarilor, în timp ce noi susţinem că ordine şi lege este ceea ce convine majorităţii ţărănimii. Şi, atîta timp cît în Rusia nu există un Soviet al Sovietelor, atîta timp cît nu există o Adunare constituantă, orice putere locală — comitetele judeţene, comitetele guberniale — reprezintă ordinea şi legea supremă ! Noi calificăm drept samavolnicie faptul că un singur moşier, pe baza unor drepturi vechi, seculare, pretinde să ajungă la o înţelegere „de bunăvoie" cu 300 de familii ţărăneşti, care au fiecare în medie cîte 7,5 deseatine de pămînt ! Noi spunem că „hotărîrile trebuie să fie luate de către majoritate ; noi vrem ca ţăranii să primească imediat pămînturile moşiereşti, fără a mai pierde nici o lună, nici o săptămînă, nici o zi !"

Ni se obiectează : „bine, dar dacă ţăranii vor lua imediat în stăpînire pămîntul, atunci vor lua, fără îndoială, mai mult pămînt cei bogaţi, care dispun de vite, unelte etc. ; şi atunci nu va constitui aceasta un pericol tocmai

din punctul de vedere al ţărănimii sărace ?" Asupra acestui argument trebuie să mă opresc, stimaţi tovarăşi, fiindcă partidul nostru, în toate hotărîrile, programele şi apelurile sale către popor, declară : „noi sîntem partidul muncitorilor şi al ţăranilor săraci, şi interesele lor vrem noi să le apărăm ; prin ei, şi numai prin ei, prin aceste clase poate omenirea să scape de grozăviile în care a aruncat-o acest război al capitaliştilor".

De aceea, obiecţiilor de acest fel, care vor să acrediteze ideea că hotărîrile noastre nu corespund cu interesele ţăranilor săraci, noi le acordăm o mare atenţie şi-i invităm şi pe alţii să le examineze cu o deosebită atenţie, fiindcă ele privesc însuşi esenţialul, însuşi miezul problemei. Or, se ştie că esenţială este aici tocmai chestiunea cum pot fi apărate, în actuala revoluţie, în cadrul actualei transformări statale a Rusiei, interesele muncitorilor de la oraşe şi sate, interesele ţăranilor săraci, cum pot şi trebuie să fie apărate interesele lor împotriva intereselor moşierilor sau ale ţăranilor bogaţi, care sînt şi ei tot nişte capitalişti. Desigur, aici este miezul problemei, aici este esenţa ei ! Şi acum ni se obiectează că, dacă li se recomandă ţăranilor să ocupe imediat pămînturile, le vor ocupa, în primul rînd, cei care au unelte şi vite, iar cei săraci nu se vor alege cu nimic. Iar eu întreb : dar o înţelegere de bunăvoie cu moşierii o să ajute la ceva ?

Ştiţi foarte bine că moşierii nu arendează cu plăcere pămînt ţăranilor care n-au nici o copeică în buzunar şi că, dimpotrivă, recurg la înţelegeri „de bunăvoie" atunci cînd li se promite o plată bună. Pînă acum moşierii nu prea au dat pe degeaba pămînturile lor ; la noi, în Rusia, după cîte ştiu, nimeni n-a observat aşa ceva.

A vorbi de o înţelegere de bunăvoie cu moşierii înseamnă a căuta să consolidezi, să sporeşti, să întăreşti şi mai mult situaţia avantajoasă, privilegiată, preferinţele de care beneficiază ţăranii bogaţi, fiindcă ţăranii bogaţi sînt, desigur, în măsură să plătească moşierilor, şi pentru orice moşier ţăranul bogat este un om solvabil. Moşierul ştie că acesta poate să plătească şi că-l poate executa pentru orice sumă datorată, şi de aceea, în cazul unor asemenea tranzacţii „de bunăvoie" cu moşierii, ţăranii bogaţi profită mai mult

decît cei săraci. Dimpotrivă, dacă există o posibilitate de a da numaidecît un ajutor ţărănimii sărace, aceasta se poate face numai printr-o măsură ca aceea pe care o propun eu, şi anume prin trecerea imediată şi fără plată a pămîntului în mîinile ţăranilor.

Proprietatea moşierească a fost şi continuă să fie cea mai mare nedreptate. Luarea în posesiune fără plată a acestui pămînt de către ţărani, dacă este hotărîtă de către majoritate, nu înseamnă samavolnicie, ci restabilirea unui drept. Acesta este punctul nostru de vedere şi de aceea considerăm noi că este cu totul neîntemeiat argumentul că ţărănimea săracă ar avea de pierdut de pe urma unei asemenea măsuri. O înţelegere „de bunăvoie" — numai un Şingarev poate să spună că aceasta e o înţelegere de „bunăvoie" — înseamnă ca un singur moşier să aibă 2 000 de deseatine, iar 300 de ţărani să aibă, în medie, cîte 7,5 deseatine. A spune despre o asemenea înţelegere că a fost încheiată de bunăvoie înseamnă a-ţi bate joc de ţăran. Aceasta nu este pentru ţărănime o înţelegere de bunăvoie, ci una forţată, şi este o asemenea înţelegere atîta timp cît Sovietele de ţărani din toate plăşile, guberniile şi judeţele şi Sovietul Sovietelor din Rusia nu vor fi declarat că proprietatea moşierească constituie o mare nedreptate, a cărei înlăturare nu trebuie să mai întîrzie nici o oră, nici o clipă.

Pămîntul trebuie să fie proprietate a întregului popor, şi acest drept trebuie să fie stabilit de către puterea centrală de stat. Atîta timp cît ea nu se va fi întrunit, organele locale ale puterii, repet încă o dată, vor lua în stăpînire pămîntul moşieresc, şi ele trebuie să facă acest lucru pe baza unei hotărîri adoptate de o majoritate organizată. Nu-i adevărat ce se spune în ziare că în Rusia domneşte dezordinea ! În realitate, în lumea satelor domneşte mai multă ordine ca înainte, fiindcă hotărîrile se iau de către majoritate ; aproape că nu s-au produs nici un fel de excese împotriva moşierilor ; cazurile de nedreptate şi violenţă împotriva lor sînt cu totul izolate ; numărul lor este cu totul neînsemnat şi, raportat la întreaga Rusie, el nu întrece pe acela al cazurilor de violenţă care au avut loc şi în trecut.

Acum vreau să mă refer la încă un argument pe care mi-a fost dat să-l aud destul de des şi pe care l-am analizat în ziarul nostru „Pravda" atunci cînd am vorbit de trecerea imediată a pămîntului în mîinile ţărănimii *.

Acest argument constă în afirmaţia că, dacă li se recomandă ţăranilor să ia imediat şi fără nici o plată în mîinile lor pămînturile moşiereşti, aceasta ar provoca nemulţumirea, iritarea, teama şi poate chiar revolta soldaţilor de pe front, care ar putea să spună : „dacă ţăranii iau acum pămîntul, iar noi trebuie să stăm pe front, atunci o să rămînem fără pămînt". S-ar putea ca soldaţii să plece cu toţii de pe front, ceea ce ar duce la haos şi anarhie. La care noi răspundem că această obiecţie n-are nici o legătură cu problema principală : indiferent dacă pămîntul va fi luat cu plată, în baza unei înţelegeri cu moşierii, sau dacă va fi luat în baza unei hotărîri a majorităţii ţăranilor, soldaţii tot vor rămîne pe front atîta timp cît va dura războiul şi, bineînţeles, ei vor continua să rămînă pe front şi nu se vor putea întoarce la sate. Dar de ce să nu se teamă soldaţii de pe front că moşierii, sub pretextul unei înţelegeri de bunăvoie, vor impune condiţii dezavantajoase şi de ce să se teamă ei că ţăranii vor adopta, cu majoritate, o hotărîre îndreptată împotriva moşierilor ? Nu pot să înţeleg ! De ce să aibă soldatul de pe front încredere în moşier, într-o înţelegere „de bunăvoie" cu el ? Înţeleg să spună aşa ceva partidele moşierilor şi capitaliştilor, dar nu cred ca acesta să fie punctul de vedere al soldatului rus de pe front. Dacă se va ajunge la o înţelegere „de bunăvoie" cu moşierul, soldatul n-o să numească rînduială o asemenea situaţie, n-o să aibă încredere în ea, ci o să-şi spună mai degrabă că vechea neorînduială moşierească continuă încă să existe.

Soldatul va avea mai multă încredere dacă i se va spune : pămîntul va trece în mîinile poporului, ţăranii localnici îl vor lua în arendă şi nu vor plăti moşierului arenda, ci o vor vărsa la comitetul lor, pentru nevoile generale, pentru aceiaşi soldaţi de pe front, dar nu o vor da moşierului. Dacă acest lucru va fi hotărît de către

* Vezi volumul de faţă, p. 139—143. — *Nota red.*

majoritate, soldatul de pe front va afla că nu mai pot să existe nici un fel de înţelegeri „de bunăvoie" cu moşierii, că moşierii sînt şi ei nişte cetăţeni egali în drepturi, pe care nimeni nu vrea să-i nedreptăţească. Pămîntul este al întregului popor şi, ca atare, aparţine şi moşierului, însă nu pe bază de privilegii nobiliare, ci aşa cum aparţine oricărui alt cetăţean. Din momentul în care a fost răsturnată puterea ţaristă, puterea ţarului, care era cel mai mare moşier şi asupritor al maselor, nu trebuie să mai existe nici un fel de privilegii pentru proprietarii funciari, pentru moşieri. O dată cu instaurarea libertăţii, puterea moşierească trebuie considerată ca răsturnată o dată pentru totdeauna. Soldatul de pe front nu va avea nimic de pierdut din cauza acestui punct de vedere, ci, dimpotrivă, va căpăta o încredere mult mai mare în puterea de stat şi va fi mult mai liniştit în privinţa celor de acasă, nu le va mai purta de grijă, avînd siguranţa că familia sa nu va fi obijduită, lăsată în voia soartei.

A mai rămas încă un argument îndreptat împotriva propunerii noastre. Acest argument constă în afirmaţia că, dacă ţăranii ar ocupa imediat pămîntul moşieresc, această ocupare, atît de grabnică şi atît de puţin pregătită, ar duce, poate, la o înrăutăţire a lucrării pămîntului şi însămînţările ar fi, poate, mai prost făcute. Trebuie să spun că puterea majorităţii, puterea generală de stat, n-a fost încă creată, ţăranii n-au căpătat încă destulă încredere în ei înşişi şi nu şi-au pierdut încrederea în moşieri şi capitalişti ; cred că pe zi ce trece ne apropiem de această situaţie, că pe zi ce trece ţărănimea îşi pierde încrederea în vechea putere de stat şi îşi dă seama că în Rusia guvernul trebuie să fie constituit din aleşii ţăranilor, soldaţilor, muncitorilor etc., şi nu din altcineva, cred că pe zi ce trece ne apropiem de acest moment, şi asta nu pentru că unele partide sau altele ar preconiza aşa ceva : niciodată nu vor asculta milioane de oameni sfaturile unor partide dacă aceste sfaturi nu coincid cu ceea ce le învaţă propria lor experienţă de viaţă. Ne apropiem cu paşi repezi de momentul cînd în Rusia nu va mai exista nici o altă putere în afară de aceea a reprezentanţilor aleşi de ţărani şi de muncitori. Şi cînd mi se spune că ocuparea imediată a

pămînturilor ar face, poate, ca ele să fie prost lucrate, ca însămînţările să fie prost efectuate, trebuie să spun că ţăranii noştri, care timp de veacuri au fost asupriţi şi împilaţi de către moşieri, lucrează foarte prost pămîntul. În Rusia bîntuie, desigur, o criză cumplită, care s-a abătut asupra ei, ca şi asupra tuturor ţărilor beligerante, şi ea nu va putea fi salvată dacă nu se va trece la o mai bună cultivare a pămîntului, la o cît mai mare economisire a muncii omeneşti. Dar acum, la primele însămînţări, poate să schimbe ceva o înţelegere „de bunăvoie" cu moşierii? Cum adică? Vor da moşierii mai multă atenţie cultivării pămîntului sau vor însămînţa ţăranii mai prost pămîntul dacă vor şti că pămîntul pe care-l seamănă nu este al moşierilor, ci aparţine întregului popor? Sau dacă nu vor plăti arendă moşierului, ci vor vărsa banii la casele lor ţărăneşti? Asta este o absurditate atît de mare, că mă mir cînd aud asemenea argumente; este ceva cu totul de necrezut şi nimic altceva decît o scornire vicleană a moşierilor.

Moşierii au înţeles că nu mai pot stăpîni cu ajutorul bîtei, au înţeles bine acest lucru, şi trec la o metodă de stăpînire care constituie o noutate pentru Rusia, dar care este folosită de multă vreme în Europa occidentală, în ţările din apusul Europei. Că nu mai poţi ţine în stăpînire oamenii cu ajutorul bîtei, asta au dovedit-o la noi două revoluţii, iar în ţările din apusul Europei zeci de revoluţii. Aceste revoluţii îi învaţă pe moşieri şi pe capitalişti, îi învaţă că pentru a conduce poporul trebuie să-l înşeli, să-l linguşeşti; trebuie să te adaptezi, să-ţi prinzi la butonieră o insignă roşie şi, chiar dacă eşti un exploatator ordinar, să spui: „Noi sîntem democraţia revoluţionară, aşteptaţi doar puţin, şi vom face totul pentru voi". Argumentul că ţăranii o să însămînţeze mai prost pămîntul acum dacă n-o să semene pe pămîntul moşierului, ci pe acela al întregului popor, nu este decît o bătaie de joc la adresa lor, o încercare de a-i menţine în stăpînire prin înşelăciune.

Repet, nu trebuie să existe nici un fel de proprietate moşierească; luarea în posesiune nu înseamnă încă proprietate; ea este doar o măsură temporară, şi posesiunea

se schimbă în fiecare an. Ţăranul care ia în arendă o bucată de pămînt n-o să-şi bage în cap că acest pămînt este al lui. Pămîntul nu este al lui şi nici al moşierului, ci al poporului. Repet : această situaţie nu poate să însemne efectuarea în condiţii mai proaste a însămînţărilor în anul acesta, în primăvara aceasta. O asemenea ipoteză este atît de monstruoasă şi de improbabilă, încît vă spun un singur lucru : trebuie să ne ferim de moşieri, să nu ne încredem în ei, să nu ne lăsăm înşelaţi de vorbe dulci şi de promisiuni. Nu trebuie să uităm că o hotărîre luată de majoritatea ţăranilor, care sînt destul de prudenţi în asemenea cazuri, este o hotărîre legală şi corespunde intereselor generale ale statului. În această privinţă putem să ne bizuim pe ţărani. De pildă, sînt în posesiunea unei hotărîri a ţăranilor din Penza, care de la primul şi pînă la ultimul punct este pătrunsă de o extremă prudenţă : ei nu plănuiesc nici un fel de transformări imediate pe scara întregii Rusii, dar nu vor să cadă într-o robie insuportabilă, şi aici ei au dreptate. Cea mai cruntă robie a fost şi rămîne robia moşierească, robia proprietarilor funciari şi a asupritorilor. De aceea înlăturarea acestei robii nu trebuie să mai întîrzie nici o săptămînă, nici o oră, dar orice ocupare a pămîntului trebuie să decurgă în mod organizat, să nu urmărească luarea lui în proprietate, împărţirea lui, ci numai folosirea lui în comun, ca proprietate a întregului popor.

Aş putea să termin cu această chestiune a ocupării pămîntului răspunzînd că obiecţiile ce se ridică împotriva proiectului nostru, atunci cînd vin din partea moşierilor şi capitaliştilor, se bazează pe înşelătorie, iar atunci cînd vin din partea unora care nu sînt moşieri sau capitalişti, din partea unora care vor să apere interesele oamenilor muncii, ele se bazează pe o neînţelegere, pe uşurinţa cu care aceştia se încred în afirmaţiile făcute, cu rea-credinţă, de către capitalişti şi moşieri pe seama noastră. Dintr-o analiză a argumentelor noastre se vede că cerinţa justă de a se trece la lichidarea imediată a proprietăţii moşiereşti, ca şi trecerea proprietăţii asupra pămîntului în mîinile poporului, nu poate fi realizată atîta timp cît nu se va fi întrunit puterea centrală de stat şi că noi recoman-

dăm în modul cel mai insistent ca pămîntul să treacă imediat în posesiunea ţăranilor din localităţile respective, cu condiţia să nu se îngăduie nici cea mai mică încălcare a ordinii. În rezoluţiile noastre, noi dăm acest sfat, şi poate că el este de prisos, fiindcă ţăranii, oricum, procedează în felul acesta.

Trec acum la a doua chestiune, căreia trebuie să i se dea o atenţie cu totul deosebită : cum ar fi de dorit pentru noi şi cum va trebui să se procedeze cu pămîntul, în interesul maselor muncitoare, atunci cînd el va fi devenit deja proprietate a întregului popor, cînd proprietatea privată va fi fost desfiinţată. La noi, în Rusia, acest moment este foarte apropiat. Într-adevăr, puterea dominaţiei moşiereşti, dacă n-a fost încă nimicită, este în orice caz subminată. Cum vom proceda, cum vom repartiza pămîntul atunci cînd el se va afla în posesiunea tuturor ţăranilor, cînd nu vor mai exista moşieri ? În această chestiune, după părerea mea, trebuie stabilit un anumit punct de vedere comun, un punct de vedere fundamental, deoarece, cum e şi de înţeles, dreptul de a dispune la faţa locului revine întotdeauna ţărănimii. Şi nici nu poate fi altfel într-un stat democratic ; acest lucru e atît de clar, încît e de prisos să mai vorbim despre el. Dar cînd se pune chestiunea cum trebuie procedat pentru ca pămîntul să ajungă în mîinile celor ce muncesc, atunci spunem : noi vrem să apărăm interesele muncitorilor salariaţi şi ale ţăranilor săraci. Partidul nostru, partidul social-democraţilor bolşevici din Rusia, consideră că aceasta este sarcina sa. Ne întrebăm dacă a spune că pămîntul va trece în mîinile poporului e tot una cu a spune că pămîntul va trece în mîinile celor ce muncesc. Şi răspundem : nu, nu e tot una ! Cînd spunem că pămîntul va trece în mîinile poporului, înseamnă că proprietatea moşierească va fi desfiinţată ; înseamnă că tot pămîntul va aparţine întregului popor ; înseamnă că, oricine va lua pămîntul, îl va lua în arendă de la întregul popor. Dacă va fi statornicită o asemenea rînduială, înseamnă că nu va mai exista nici o deosebire în ce priveşte proprietatea funciară, că tot pămîntul va fi la fel, cum spun deseori ţăranii : „toate vechile bariere, toate vechile îngrădiri ale pămîntului vor

cădea, pămîntul se va dezgrădi : va fi pămînt liber şi muncă liberă".

Înseamnă oare că pămîntul va trece în mîinile tuturor celor ce muncesc ? Nu, nu înseamnă. Muncă liberă pe un pămînt liber înseamnă că toate formele vechi de proprietate funciară au fost lichidate, că nu există altă proprietate funciară decît aceea a statului ; fiecare ia pămîntul în arendă de la stat ; există o autoritate centrală de stat, puterea tuturor muncitorilor şi a ţăranilor ; de la această autoritate ia pămînt numai ţăranul, în calitate de arendaş ; între stat şi ţăran nu există nici un fel de intermediari ; fiecare ia pe bază de egalitate ; asta înseamnă muncă liberă pe un pămînt liber.

Înseamnă oare că pămîntul va trece în mîinile tuturor celor ce muncesc ? Nu, nu înseamnă. Pămîntul nu poţi să-l mănînci, şi ca să gospodăreşti trebuie să ai unelte, vite, inventar, bani ; fără bani şi fără unelte nu poţi să gospodăreşti. De aceea, atunci cînd veţi statornici o rînduială în care să fie muncă liberă pe un pămînt liber, nu va mai exista nici un fel de proprietate funciară moşierească, nu vor mai exista categorii de ţărani pe diferite pămînturi [83], ci va exista numai proprietate a întregului popor şi oamenii care vor arenda liber pămîntul de la stat. Cînd veţi statornici această rînduială, nu va însemna că pămîntul va trece în mîinile tuturor celor ce muncesc, ci numai că fiecare gospodar va dispune liber de pămînt ; cine va dori va putea să ia în mod liber pămînt din pămîntul statului. Aceasta va însemna un mare pas înainte în comparaţie cu Rusia ţaristă, moşierească. Şi va însemna un mare pas înainte pentru că Rusia moşierească, Rusia ţaristă, era o ţară în care 70 000 000 de deseatine de pămînt se aflau în proprietatea a 30 000 de Markovi, Romanovi şi alţi moşieri de teapa lor ; va fi o Rusie în care va fi muncă liberă pe un pămînt liber. Acest lucru s-a făcut, încă de pe acum, în multe locuri. Rusia a făcut de pe acum un pas înainte în comparaţie cu Rusia ţaristă, moşierească, dar asta nu înseamnă trecerea pămîntului în mîinile celor ce muncesc, ci trecerea lui în mîinile gospodarului, deoarece, dacă pămîntul este proprietate a statului şi-l vor lua cei ce vor să-l gospodărească, înseamnă

încă prea puţin, fiindcă nu e de ajuns să vrei să gospodăreşti, trebuie să te şi pricepi, şi nici asta nu e de ajuns. Fiecare muncitor agricol şi fiecare ziler are această pricepere, dar n-are vite, unelte, capital, şi, de aceea, oricîte hotărîri am lua, oricît am vorbi, prin asta nu vom statornici munca liberă pe un pămînt liber. Chiar dacă am atîrna la fiecare administraţie de plasă pancarte în care am spune că pămîntul este liber, nu s-ar îmbunătăţi cu nimic situaţia celor ce muncesc, după cum în republicile din apusul Europei inscripţia „libertate, egalitate, fraternitate" de pe zidurile închisorilor nu face ca acestea să înceteze a mai fi închisori. Dacă ne-am apuca să scriem pe zidurile fabricilor cuvintele „libertate, egalitate şi fraternitate", ca în America, fabrica n-ar înceta să fie o ocnă pentru muncitori şi un rai pentru capitalişti.

Prin urmare, acum trebuie să ne gîndim la viitor, să ne gîndim cum să facem ca să nu fie numai muncă liberă, — acesta este un pas înainte, dar nu este încă un pas spre apărarea intereselor celor ce muncesc ; este un pas spre eliberarea de rapacitatea moşierească, de exploatarea moşierilor, spre eliberarea de sub stăpînirea Markovilor, a poliţiei etc., dar nu este un pas spre apărarea intereselor celor ce muncesc, întrucît fără vite, fără unelte, fără capital, ţăranul sărac, ţăranul nevoiaş, nu poate să lucreze pămîntul. Iată de ce sînt foarte sceptic în ce priveşte aşa-zisele două criterii sau două norme, norma muncii şi cea alimentară. Ştiu că în partidele narodnice ne lovim întotdeauna de raţionamente şi explicaţii în legătură cu aceste norme. Ştiu că aceste partide se situează pe punctul de vedere al necesităţii instituirii acestor două norme, acestor două criterii : norma muncii, a suprafeţei de pămînt maxime pe care poate s-o lucreze o familie, şi norma alimentară, a suprafeţei minime de pămînt care e necesară pentru a nu răbda de foame. Spun că privesc cu mult scepticism aceste norme sau criterii şi cred că avem de-a face aici cu un plan birocratic, care nu va fi de nici un folos, care nu va fi tradus în viaţă, chiar dacă aţi adopta aici o hotărîre pentru aplicarea lui. Acesta e miezul problemei ! Acest plan nu poate să ducă la o uşurare cît de cît vizibilă a situaţiei muncitorilor salariaţi şi a ţăranilor săraci ; acest

plan, chiar dacă vă veţi declara de acord cu el, va rămîne pe hîrtie atîta timp cît domneşte capitalismul. Acest plan nu ne ajută să găsim calea cea mai potrivită pentru a trece de la capitalism la socialism.

Cei ce vorbesc despre aceste două criterii, despre aceste două norme, îşi închipuie lucrurile ca şi cum n-ar exista decît pămînt şi cetăţeni, ca şi cum n-ar mai exista nimic altceva pe lume. Dacă aşa ar sta lucrurile, planul acesta ar fi bun. Dar lucrurile stau altfel : există puterea capitalului, puterea banilor, şi fără bani, orice „criterii" s-ar stabili, nu poate exista gospodărie nici pe pămîntul cel mai liber, deoarece, atîta timp cît se menţin banii, se menţine şi munca salariată. Iar asta înseamnă că ţăranii bogaţi — şi în Rusia sînt nu mai puţin de un milion de familii de ţărani bogaţi — îi împilează şi îi exploatează pe muncitorii salariaţi şi îi vor împila şi pe un pămînt „liber". Aceşti ţărani bogaţi recurg în permanenţă, nu cu titlu de excepţie, ci ca regulă generală, la angajarea de muncitori cu anul şi pe diferite alte termene, sau cu ziua, adică îi exploatează pe ţăranii săraci, pe proletari. Şi pe lîngă aceştia există milioane şi milioane de ţărani săraci fără cai, care nu pot să trăiască fără a-şi vinde forţa de muncă, fără a porni să-şi caute de lucru în altă parte etc. Atîta vreme cît se menţine puterea banilor, cît se menţine puterea capitalului, orice „norme" am stabili, ele vor fi, în cazul cel mai bun, inaplicabile în practică, deoarece nu ţin seama de un factor atît de esenţial ca acela că proprietatea asupra uneltelor, a vitelor şi a banilor este repartizată în mod inegal ; nu ţin seama de faptul că există muncă salariată care este exploatată. Acesta este un fapt de importanţă primordială în viaţa actuală a Rusiei ; el nu poate fi ocolit şi, orice „criterii" am stabili noi, viaţa va trece pe lîngă ele, şi ele vor rămîne doar pe hîrtie. De aceea, dacă vreţi ca — în această măreaţă operă de transformare a Rusiei pe care aţi început acum s-o înfăptuiţi şi pe care, fără îndoială, o veţi înfăptui atunci cînd proprietatea privată asupra pămîntului va fi desfiinţată, cînd va fi făcut un pas înainte spre un viitor mai bun, socialist — să apăraţi interesele ţărănimii neavute şi sărace ; dacă vreţi ca — în această măreaţă operă de

transformare pe care abia o începeţi, care va căpăta o mare amploare şi care, se poate spune fără exagerare, va fi, indiscutabil, înfăptuită în Rusia, fiindcă nu există nici o forţă care să poată împiedica acest lucru — să apăraţi interesele muncitorilor şi ale ţăranilor săraci, nu puteţi merge pe calea stabilirii de norme sau criterii, ci trebuie să căutaţi altă cale.

Eu şi tovarăşii mei de partid, în numele căruia am cinstea să vorbesc aici, nu cunoaştem decît două asemenea căi de apărare a intereselor muncitorilor agricoli şi ale ţăranilor săraci, şi aceste căi le supunem atenţiei Sovietului de deputaţi ai ţăranilor.

Prima cale este aceea a organizării muncitorilor agricoli salariaţi şi a ţăranilor săraci. Noi vrem şi recomandăm ca în fiecare comitet ţărănesc, în fiecare plasă, judeţ şi gubernie să se formeze o fracţiune separată sau un grup separat al muncitorilor agricoli şi al ţăranilor săraci, al acelora care trebuie să se întrebe : dacă mîine pămîntul va deveni proprietate a întregului popor — şi el va deveni, fără îndoială, pentru că aşa vrea poporul — ce vom face noi ? Noi, care n-avem vite şi unelte, de unde o să le căpătăm ? Cum să le gospodărim ? Cum trebuie să ne apărăm interesele ? Cum să facem ca pămîntul, care va fi al întregului popor, care va fi într-adevăr al întregului popor, să nu ajungă *numai* în mîinile *gospodarilor ?* Dacă el va ajunge în mîinile acelora care au destule vite şi unelte, vom avea noi mult de cîştigat ? Pentru aşa ceva am săvîrşit această mare răsturnare ? Aşa ceva ne trebuia nouă ?

Pămîntul va aparţine „poporului", dar asta *nu este de ajuns* pentru a apăra interesele muncitorilor agricoli. Calea principală nu constă în stabilirea de către cei de aici, de sus, sau de către un comitet ţărănesc a unui „criteriu" după care pămîntul să fie stăpînit în mod individual. Atîta timp cît domneşte capitalul, aceste măsuri nu vor ajuta la nimic şi nu vor înlătura dominaţia capitalismului. Pentru a scăpa de jugul capitalismului, pentru ca pămîntul întregului popor să treacă în mîinile *celor ce muncesc*, există o singură cale fundamentală, şi anume aceea a organizării muncitorilor agricoli, care se vor conduce după experienţa

lor, după cele constatate de ei, şi nu vor da crezare la ceea ce le spun lipitorile satului, chiar dacă îşi pun cocarde roşii şi îşi zic „democraţie revoluţionară".

Numai organizarea de sine stătătoare la sate, numai învăţămintele trase din proprie experienţă pot să-i înveţe pe ţăranii săraci. Aceasta nu va fi o experienţă uşoară, şi noi nu putem promite şi nu promitem că o să curgă lapte şi miere. Nu, moşierii vor fi doborîţi, pentru că aşa vrea poporul, dar *capitalismul* rămîne. Acesta e mult mai greu de doborît, şi pentru doborîrea lui trebuie urmată o altă cale. Este calea organizaţiilor separate, de sine stătătoare, ale muncitorilor agricoli şi ale ţăranilor săraci. Iată ce pune partidul nostru pe primul plan.

Numai mergînd pe această cale se poate ajunge la trecerea — treptată şi destul de grea, dar sigură — a pămîntului în mîinile celor ce muncesc.

Al doilea pas pe care-l recomandă partidul nostru este acesta : din fiecare gospodărie mare, bunăoară din fiecare gospodărie moşierească mare — în Rusia sînt 30 000 de asemenea gospodării —, să se formeze cît mai curînd cu putinţă gospodării model, ale căror terenuri să fie lucrate *în comun,* împreună cu muncitorii agricoli şi cu ajutorul unor agronomi specialişti, folosindu-se în acest scop vitele, uneltele etc. care au aparţinut moşierului. Fără această lucrare a pămîntului *în comun,* sub conducerea Sovietelor muncitorilor agricoli, nu va fi cu putinţă ca tot pămîntul să treacă în mîinile *celor ce muncesc.* Desigur că lucrarea pămîntului în comun este un lucru greu, desigur că ar fi o nebunie ca cineva să-şi închipuie că ea ar putea fi decretată şi impusă de sus, deoarece deprinderea seculară cu gospodăria individuală nu poate să dispară dintr-o dată ; totodată, în acest caz e nevoie de bani şi trebuie să te adaptezi la noile forme de viaţă. Dacă aceste sfaturi, dacă această părere în legătură cu lucrarea pămîntului în comun, cu un inventar comun şi cu vite comune şi folosind, totodată, în mod cît mai eficace uneltele, sub îndrumarea agronomilor ; dacă aceste sfaturi ar fi o născocire a unor partide, lucrurile ar sta prost de tot, fiindcă nici o schimbare în viaţa poporului nu apare ca rezultat al sfatului dat de un partid sau altul, fiindcă nu urmînd sfatul dat

de niște partide pornesc zeci de milioane de oameni să facă revoluție, iar o asemenea schimbare va fi o revoluție mult mai mare decît detronarea unui imbecil ca Nicolaie Romanov. Repet: nu la comandă pornesc zeci de milioane de oameni să facă revoluție, ci doar atunci cînd nu mai există altă ieșire din starea de mizerie cumplită, cînd poporul a ajuns într-o situație insuportabilă, cînd dîrzenia generală, hotărîrea a zeci de milioane de oameni dărîmă toate vechile bariere și este într-adevăr în stare să făurească o viață nouă. Dacă noi recomandăm să se adopte o asemenea măsură, dacă îndemnăm să se treacă la aplicarea ei cu prudență și spunem că ea devine necesară, facem acest lucru nu numai pentru că sîntem călăuziți de programul nostru, de învățătura noastră socialistă, dar și pentru că, fiind socialiști și observînd viața popoarelor din apusul Europei, am ajuns la această concluzie. Noi știm că acolo au avut loc multe revoluții care au dus la apariția unor republici democratice; știm că în America, în 1865, au fost învinși proprietarii de sclavi și că, după aceea, au fost împărțite țăranilor fără plată sau aproape fără plată sute de milioane de hectare de pămînt, și, cu toate acestea, acolo domnește capitalismul ca nicăieri în lume și oprimă masele muncitoare la fel, dacă nu și mai rău, decît în celelalte țări. Învățătura socialistă și constatările făcute din experiența altor popoare ne-au adus deci la convingerea fermă că, în afară de cultivarea în comun a pămîntului de către muncitorii agricoli, care să folosească cele mai bune mașini și să se afle sub îndrumarea unor agronomi cu pregătire științifică, nu există altă ieșire din robia capitalismului. Dar, dacă ne-am sprijini numai pe experiența statelor din apusul Europei, lucrurile ar sta prost de tot la noi, în Rusia, fiindcă numai atunci cînd se ivește o nevoie cumplită este în stare poporul rus, luat în ansamblu, să facă un pas serios pe acest drum nou. Și noi spunem: a sosit tocmai momentul cînd această nevoie cumplită pentru întregul popor rus devine realitate. Această nevoie cumplită arată că nu se mai poate gospodări ca pînă acum. Dacă ne vom menține, ca în trecut, la mica gospodărie, fie și ca cetățeni liberi pe un pămînt liber, vom fi amenințați, oricum, de o pieire inevitabilă,

fiindcă ruina economică se apropie cu fiecare zi şi cu fiecare ceas. Despre asta vorbeşte toată lumea ; şi e o situaţie care nu e provocată de reaua-voinţă a unor persoane, ci de prădalnicul război mondial, de capitalism.

Războiul a secerat nenumărate vieţi, întreaga lume e înecată în sînge ; el a dus la un pas de pieire întreaga omenire. Aceasta nu e o exagerare. Nimeni n-are siguranţa zilei de mîine ; toată lumea vorbeşte despre asta. Luaţi „Izvestiia Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" şi veţi vedea că în acest ziar toţi spun că capitaliştii opun o rezistenţă pasivă şi recurg la lock-out. Asta înseamnă că nu e de lucru şi că capitaliştii procedează la concedierea în masă a muncitorilor. Iată unde a adus acest război criminal nu numai Rusia, dar şi toate ţările.

Iată de ce spunem noi că gospodărirea pe parcele separate, chiar dacă reprezintă „muncă liberă pe un pămînt liber", nu oferă o ieşire din această criză grozavă, din această ruină generală, nu constituie o salvare. Este nevoie de *obligativitatea generală a muncii*, este nevoie de o cît mai mare economisire de muncă omenească, este nevoie de o putere de stat extraordinar de viguroasă şi de fermă, care să fie în măsură să realizeze această obligativitate generală a muncii ; ea nu poate fi realizată de funcţionari, ci numai de Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, fiindcă ele sînt însuşi poporul, sînt înseşi masele populare, fiindcă ele nu sînt o putere birocratică, fiindcă ele, cunoscînd întreaga viaţă a ţăranilor în toate amănuntele ei, pot să introducă obligativitatea muncii, să organizeze în aşa fel ocrotirea muncii omeneşti, ca să nu permită o irosire a muncii ţăranului şi ca trecerea la cultivarea în comun a pămîntului să se facă în mod treptat şi cu prudenţă. Acesta este un lucru greu, însă trebuie să se treacă la cultivarea în comun a pămîntului în mari gospodării model, fără de care nu se poate ieşi din ruină, din situaţia de-a dreptul desperată în care se găseşte ţara, şi ar fi o mare greşeală să ne închipuim că o asemenea transformare uriaşă în viaţa poporului se poate realiza dintr-o singură lovitură. Nu, o asemenea transformare cere eforturi imense, cere încordare, hotărîre şi energie din partea fiecărui ţăran în parte şi a fiecărui muncitor la

locul său de muncă, în meseria pe care o cunoaşte, în îndeletnicirea pe care o practică de zeci de ani de zile. Acest lucru nu poate fi făcut printr-o dispoziţie oarecare, el trebuie făcut fiindcă războiul de cotropire a adus la marginea prăpastiei întreaga omenire ; au pierit zeci de milioane de oameni şi vor pieri şi mai mulţi încă din cauza acestui război îngrozitor, dacă nu ne vom încorda toate puterile, dacă toate organizaţiile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor nu vor întreprinde în comun acţiuni hotărîte în direcţia lucrării în comun a pămîntului fără capitalişti, fără moşieri. Numai în felul acesta vom ajunge într-adevăr la trecerea pămîntului în mîinile celor ce muncesc. (Aplauze.)

Publicat la 25 mai 1917 în nr. 14 al ziarului „Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskih Deputatov" şi în decembrie 1917 în broşura : N. Lenin. „Materiale cu privire la problema agrară". Petersburg, editura „Priboi"

Se tipăreşte după textul broşurii confruntat cu textul ziarului

PARTIDELE ÎN ALEGERILE PENTRU DUMELE RAIONALE DIN PETROGRAD

Au fost publicate listele de candidaţi pentru alegerile de membri ai dumelor raionale (suplimentul gratuit al ziarului „Vedomosti Obşcestvennogo Gradonacialstva“ [61] cu data de 17 mai). Din păcate, nu sînt prezentate date despre toate raioanele, ci numai despre 10 din ele. Totuşi, aceste liste ne oferă un tablou cît se poate de clar şi de sugestiv al *apartenenţei de partid,* un tablou pe care trebuie să-l examinăm cu deosebită atenţie atît în vederea agitaţiei electorale, cît şi pentru a ne lămuri în privinţa raportului dintre partide şi *clase.*

Se ştie că spiritul de partid este o condiţie şi totodată un indiciu al dezvoltării politice. Cu cît populaţia respectivă sau clasa respectivă este mai dezvoltată, mai luminată şi mai conştientă din punct de vedere politic, cu atît mai ridicat este, de regulă, gradul lor de partinitate. Această regulă generală este confirmată de experienţa tuturor ţărilor civilizate. Şi este şi de înţeles, din punctul de vedere al luptei de clasă, că aşa trebuie să fie ; neapartenenţa la un partid sau lipsa unei poziţii de partid precise, a unei organizări de partid înseamnă nestabilitate de clasă (aceasta în cazul cel mai bun ; în cazul cel mai rău, ea se traduce prin înşelarea maselor de către şarlatanii politici — un fenomen cît se poate de bine cunoscut în ţările parlamentare).

Ce ne arată, sub raportul apartenenţei de partid, listele de candidaţi care au fost depuse la Petrograd ?

În cele 10 raioane au fost depuse în total 71 de liste. De la prima privire se conturează clar împărţirea lor în *cinci* mari grupuri :

1) P.M.S.D.R. — *bolşevicii.* Au fost depuse liste în toate cele 10 raioane. Partidul nostru se prezintă în bloc cu două grupuri, şi anume cu interraionaliştii şi cu menşevicii internaţionalişti. Blocul acesta este constituit pe baze strict principiale şi este proclamat în mod deschis în rezoluţiile adoptate de Conferinţa de la Petrograd şi de Conferinţa generală a partidului nostru [85]. Problema principală a vieţii politice actuale în Rusia, ca şi în întreaga lume, este aceea a luptei internaţionalismului proletarilor împotriva şovinismului (sau „defensismului") marii şi micii burghezii. Şi partidul nostru a declarat, în auzul tuturor, că este hotărît să realizeze „o apropiere şi o unire" (vezi rezoluţia, adoptată de Conferinţa generală, cu privire la unirea internaţionaliştilor împotriva blocului defensist mic-burghez) între toţi internaţionaliştii.

Partidul proletariatului s-a prezentat în alegeri cu o platformă clară, făţişă şi unitară.

2) O fizionomie de clasă nu mai puţin clară prezintă partidul „libertăţii poporului", adică al cadeţilor, care este de fapt partidul burgheziei contrarevoluţionare. Şi el a prezentat tot 10 liste numai cu caracter de partid în toate cele 10 raioane. După cum se ştie, *toate* partidele moşierilor şi capitaliştilor îi *sprijină* acum pe cadeţi, dar deocamdată *pe ascuns.*

3) Al treilea loc, sub raportul unei poziţii precise de partid, îl ocupă proaspătul partid radical-democrat, care a depus liste numai în 6 raioane din cele 10. Acest partid, cu totul necunoscut, este, evident, tot un partid capitalist, care speră „să smulgă" voturile filistinilor prin promisiuni ce nu obligă la nimic ; el este ceva în genul unor cadeţi travestiţi.

4) Al patrulea loc îl ocupă un grup de 17 liste depuse în 9 raioane, care aparţine narodnicilor (trudovici, socialişti-revoluţionari, socialişti-populişti [86]) şi menşevicilor, plus grupul — de tristă reputaţie — „Edinstvo" [87], — toate acestea prezentîndu-se în combinaţii din cele mai pestriţe.

O adevărată mostră de confuzie mic-burgheză şi de neprincipialitate mic-burgheză ! *Nici unul* din aceste grupuri şi partide nu a avut curajul să adopte o hotărîre făţişă, care să fie principial motivată şi pe care să o anunţe dinainte, cu privire la o apropiere şi o unire între ele. Aceste grupuri şi partide s-au lăsat duse de evenimente şi s-au tîrît în coada curentului şovinist. Ele au alunecat în aceeaşi mlaştină şi se bălăcesc în ea ca nişte adevăraţi filistini, căutînd „să se strecoare" în fiecare raion pe căi diferite, fiecare cum poate ! Indiferent cum, numai să reuşim ! — asta e deviza lor.

Dacă ele sînt în principiu de acord în problema defensismului sau a sprijinirii guvernului de coaliţie, atunci ce le împiedică să se contopească într-un singur bloc politic unitar, cu adevărat principial, care să se prezinte în mod deschis în actuala campanie electorală ?

Dar tocmai asta e, că mica-burghezie — adică narodnicii şi menşevicii — este lipsită şi de principialitate şi de partinitate. Ei sînt cu toţii defensişti şi ministerialişti. Dar n-au încredere unii în alţii. Într-un raion socialiştii-revoluţionari au depus listă separată, iar în alt raion se prezintă în bloc cu socialiştii-populişti şi cu trudovicii (cu nişte oameni care consideră admisibilă răscumpărarea ! !, cu nişte partide pe care în anii 1906—1907 socialiştii-revoluţionari Vihleaev, Cernov & Co. le acuzau *în mod deschis* că se ploconesc în faţa instinctelor *de proprietar* ! !). De cele mai multe ori, ei se prezintă în bloc cu menşevicii, iar cîteodată cu „Edinstvo", cu acelaşi „Edinstvo" despre care „Delo Naroda" scrie pe un ton plin de ură sau de dispreţ.

Nu face nimic ! Filistinul are să înghită totul. Micului burghez nu-i arde de partinitate, nu-i arde de principialitate ! În coloanele ziarului, „noi" ne pronunţăm împotriva grupului „Edinstvo", dar pentru a reuşi să pătrundem în Dumă, „noi" sîntem *pentru...*

Tot aşa procedează şi menşevicii. În ziarul lor ei iau poziţie împotriva grupului „Edinstvo", şi la conferinţa lor generală [88] faimosul Deutsch a fost întîmpinat cu strigăte de dezaprobare, ceea ce a făcut ca „Edinstvo" să-şi manifeste în mod deschis nemulţumirea. Nu face nimic, filistinul e un om uituc. Noi procedăm ca nişte filistini ! „În prin-

cipiu" sîntem împotriva unora ca Deutsch şi Iordanski, ne e ruşine să apărem cu ei în faţa muncitorilor, dar pentru a obţine locşoare sîntem gata să figurăm pe liste comune cu aceşti domni !

Să ştie, dar, toţi muncitorii conştienţi şi să facă cunoscut întregii mase muncitoreşti că blocul încheiat de socialiştii-revoluţionari şi de toţi narodnicii cu menşevicii este blocul unor oameni care încearcă în mod laş să promoveze pe eroii din grupul „Edinstvo", este blocul *unor oameni cărora le e ruşine să se prezinte cu asemenea aliaţi !*

În două raioane, Kazan şi Spasski, nu figurează de loc menşevici sau socialişti-revoluţionari : ei *s-au ascuns,* pe cît se vede, în listele Sovietelor raionale de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, adică în listele *independente* (pe care, în ambele cazuri, figurează un număr cu totul incomplet de candidaţi : 38 şi 28 faţă de cei 54 şi 44 ai cadeţilor şi faţă de 43 şi 46, cîţi avem noi). Prin urmare, în două raioane partidele mic-burgheze n-au fost în stare să-şi păstreze nici măcar pestriţa lor semipartinitate şi s-au rostogolit de-a binelea în mlaştina nepartinităţii : „numai să fim aleşi, ce ne interesează pe noi partinitatea ?" Aceasta a fost pretutindeni şi întotdeauna deviza parlamentarilor burghezi.

5) Al cincilea grup — domnia deplină a nepartinităţii. În cele 10 raioane au fost depuse 28 de liste, şi cele mai multe din grupuri nu figurează decît într-un singur raion. Avem de-a face aici nu numai cu filistinism, ci şi cu cel mai îngust spirit de coterie locală. Şi pe cine nu găseşti aici ! Şi „administraţia de imobil", şi „grupul funcţionarilor din aşezămintele de educare", şi „grupul : cinste, responsabilitate şi dreptate" (cui nu-i place, n-am ce-i face...), şi „militanţi socialişti şi republicani democraţi, propuşi de oamenii muncii republicani şi democraţi fără partid care fac parte din comitetele de imobil"...

Tovarăşi muncitori ! Puneţi-vă cu toţii pe treabă, mergeţi pe la casele celor săraci, mobilizaţi şi lămuriţi pe oamenii de serviciu, pe muncitorii mai înapoiaţi etc. etc. ! Desfăşuraţi muncă de agitaţie împotriva capitaliştilor şi a cadeţilor, ca şi împotriva acelora care se travestesc în „radicali-democraţi" şi se ascund în spatele cadeţilor !

Faceţi propagandă împotriva mlaştinii defensiste micburgheze a narodnicilor şi menşevicilor, împotriva blocului lor — un bloc al lipsei de partinitate şi de principialitate —, împotriva încercării de a strecura pe listele lor comune atît pe trudovici, adepţi ai răscumpărării, cît şi pe eroii de la ziarul „Edinstvo", al lui Plehanov, cu care pînă şi unor publicaţii guvernamentale ca „Delo Naroda" şi „Raboceaia Gazeta" le este ruşine să meargă!

„Pravda" nr. 64
din 6 iunie (24 mai) 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

DOUĂ LIPSURI

Atunci cînd criticăm alte partide, nu trebuie să uităm să ne criticăm şi pe noi. Listele de candidaţi pentru alegerile în dumele raionale din Petrograd, care au fost date publicităţii, au scos la iveală două lipsuri care există în organizarea şi munca noastră de partid.

Prima lipsă. În lista depusă de noi în raionul Liteinîi figurează numai 33 de candidaţi, faţă de cei 63 ai cadeţilor şi ai blocului menşevicilor cu „Edinstvo" şi cu narodnicii. Pe cît se vede, în acest raion bogat activiştii noştri de partid n-au găsit mai mult de 33 de candidaţi din partea partidului proletar. Dar asta este o lipsă evidentă în munca noastră, este un indiciu cert că noi n-am pătruns de ajuns „în păturile cele mai de jos" ale celor ce muncesc şi sînt exploataţi. Trebuie să punem capăt unor vechi deprinderi, trebuie ca în cartierele bogate să mergem cu deosebită energie „în popor" şi să ridicăm la o viaţă conştientă noi pături ale celor ce muncesc şi sînt exploataţi. Ar trebui ca elementele proletare fără partid — recrutate, bunăoară, din rîndul *oamenilor de serviciu* — să fie îndemnate să participe la alegeri, iar cele mai sigure dintre ele să fie trecute fără teamă pe lista proletară. De ce să ne fie teamă de o minoritate de elemente *proletare* fără partid, dacă majoritatea aparţine proletarilor internaţionalişti conştienţi ?... *

Scris între 23 şi 27 mai (5 şi 9 iunie) 1917
Publicat pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin", vol. VII

Se tipăreşte după manuscris

* Aci manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA MĂSURILE ECONOMICE DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA RUINEI ECONOMICE [69]

1. Totala dezorganizare a întregii vieţi economice a atins în Rusia un asemenea grad, încît o catastrofă de proporţii nemaivăzute — de natură să paralizeze complet o serie întreagă de ramuri de producţie dintre cele mai importante, să-i pună pe agricultori în imposibilitate de a-şi organiza o gospodărie în proporţiile necesare, să paralizeze transporturile pe căile ferate şi să facă imposibilă aprovizionarea cu grîne a milioanelor de locuitori ai centrelor industriale şi ai oraşelor — a devenit inevitabilă. Mai mult decît atît : ruina a şi început, cuprinzînd o serie de ramuri de producţie. Şi nu se poate duce o luptă eficace împotriva ei fără o încordare extremă a forţelor poporului şi fără adoptarea imediată a unei serii de măsuri revoluţionare atît pe plan local, cît şi în centrul puterii de stat.

2. Salvarea de la catastrofă nu poate fi găsită nici pe cale birocratică, adică prin crearea unor instituţii în care să precumpănească capitaliştii şi funcţionarii, şi nici dacă vor fi apărate profiturile capitaliştilor, atotputernicia lor în producţie, dominaţia lor asupra capitalului financiar, ca şi secretul lor comercial în operaţiile bancare, comerciale şi industriale. Acest lucru reiese cît se poate de clar din experienţa unui şir întreg de manifestări parţiale ale crizei în diferite ramuri de producţie.

3. Mijlocul de salvare de la catastrofă constă în introducerea unui control cu adevărat muncitoresc asupra pro-

ducției și repartiției produselor. Pentru stabilirea unui asemenea control este necesar, în primul rînd, ca în toate instituțiile de importanță hotărîtoare să se asigure muncitorilor o majoritate de cel puțin trei pătrimi din numărul total al voturilor și ca în efectuarea controlului să fie atrași neapărat atît patronii care n-au părăsit întreprinderea, cît și personalul cu pregătire tehnică științifică ; este necesar, în al doilea rînd, ca comitetele de întreprindere, Sovietele centrale și locale de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, precum și sindicatele să aibă dreptul de a participa la efectuarea controlului, punîndu-li-se la dispoziție toate registrele comerciale și bancare și comunicîndu-li-se în mod obligatoriu toate datele ; este necesar, în al treilea rînd, ca de acest drept să beneficieze și reprezentanții tuturor partidelor mari democratice și socialiste.

4. Controlul muncitoresc, care a fost deja admis de capitaliști într-o serie de cazuri de conflicte, trebuie dezvoltat imediat printr-o serie de măsuri bine chibzuite și cu caracter treptat, dar care să fie aplicate fără întîrziere, în vederea unei complete reglementări a producției și repartiției produselor de către muncitori.

5. Controlul muncitoresc trebuie să fie totodată extins, cu aceleași împuterniciri, asupra tuturor operațiilor financiare și bancare, pentru a clarifica întreaga situație financiară ; la acest control vor participa Sovietele și congresele — care trebuie să fie imediat organizate — ale funcționarilor de la bănci, sindicate * etc.

6. Pentru a salva țara de la catastrofă este necesar ca populației muncitorești și țărănești să i se insufle în primul rînd — și nu prin vorbe, ci prin fapte — încrederea cea mai deplină și absolută că instituțiile conducătoare și cu puteri depline, atît în provincie, cît și la centru, nu vor ezita să treacă în mîinile poporului o mare parte din profiturile, veniturile și averea magnaților mari și foarte mari ai băncilor, finanțelor, comerțului și industriei din

* E vorba de sindicatele capitaliștilor. — *Nota trad.*

economia capitalistă. Dacă nu punem în aplicare această măsură, nu putem să cerem şi nici să ne aşteptăm la înfăptuirea unor măsuri cu adevărat revoluţionare şi la încordarea cu adevărat revoluţionară a energiei maselor muncitoreşti şi ţărăneşti ale populaţiei.

7. Dată fiind starea de completă dezorganizare în care se află întregul sistem financiar şi toate treburile băneşti, dată fiind imposibilitatea de a însănătoşi acest sistem atîta timp cît durează războiul, o organizaţie de stat trebuie să-şi fixeze drept scop organizarea pe scară largă — mai întîi pe plan regional, iar apoi şi pe întinderea întregii ţări — a schimbului de unelte agricole, îmbrăcăminte, încălţăminte şi alte produse de acest fel, pe cereale şi alte produse agricole. Trebuie atrase, pe scară largă, în această acţiune cooperativele de la oraşe şi sate.

8. Numai după realizarea măsurilor menţionate va fi posibilă şi necesară introducerea obligativităţii generale a muncii. Această măsură necesită, la rîndul ei, introducerea unei miliţii muncitoreşti, în care muncitorii să facă serviciu fără plată după terminarea celor opt ore de lucru, în vederea trecerii la o miliţie a întregului popor şi cuprinzînd întregul popor, în care muncitorii şi funcţionarii să fie retribuiţi de capitalişti. Numai o asemenea miliţie muncitorească şi miliţia întregului popor, care va lua naştere din ea, pot şi trebuie să introducă — nu în mod birocratic şi în interesul capitaliştilor, ci pentru a salva într-adevăr poporul de la catastrofă — obligativitatea generală a muncii. Şi numai o asemenea miliţie poate şi trebuie să introducă o disciplină cu adevărat revoluţionară şi să obţină o extremă încordare a forţelor întregului popor, pentru a-l salva de la catastrofă. Numai prin obligativitatea generală a muncii se poate realiza o economisire maximă a forţei de muncă a poporului.

9. Una din cele mai importante sarcini în cadrul măsurilor pentru salvarea ţării de la catastrofă trebuie să fie transferarea unui mare număr de braţe de muncă la extracţia cărbunelui, în producţia de materii prime şi în

transporturi. Tot atît de necesară este transferarea treptată a brațelor de muncă din producția materialelor de război în aceea a produselor necesare pentru refacerea economiei.

10. O aplicare sistematică și eficace a tuturor măsurilor menționate este posibilă numai prin trecerea întregii puteri de stat în mîinile proletarilor și semiproletarilor.

„Social-Demokrat" nr. 64 din 25 mai (7 iunie) 1917

Se tipărește după manuscris

TRANZACŢIE CU CAPITALIŞTII SAU RĂSTURNAREA LOR?

(CUM SĂ SE PUNĂ CAPĂT RĂZBOIULUI)

Toată lumea se gîndeşte şi se întreabă cum să se pună capăt războiului.

Aproape toţi muncitorii şi ţăranii sînt de acord că războiul a fost început de capitalişti şi că de război au nevoie capitaliştii din *toate* ţările. Tocmai acest lucru se spune în rezoluţiile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi *ţăranilor*.

Şi acesta este un adevăr incontestabil.

Divergenţele de păreri încep ceva mai departe, şi anume cînd se pune întrebarea *ce cale trebuie urmată* pentru a ajunge la încetarea războiului (fiindcă războiul — după cum înţelege *toată lumea* — nu poate fi terminat *aşa, deodată*). Trebuie mers pe calea unor tranzacţii cu capitaliştii, şi dacă da, atunci ce fel de tranzacţii? Sau trebuie urmată calea revoluţiei muncitoreşti, cu alte cuvinte calea răsturnării capitaliştilor? Iată care este problema principală, esenţială.

În această problemă, partidul nostru este în divergenţă de păreri cu Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi cu Sovietul de deputaţi ai ţăranilor din Rusia, fiindcă ambele Soviete *înclină, în mod greşit, spre o rezolvare a acestei probleme în avantajul capitaliştilor şi prin intermediul lor*.

Rezoluţia Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia cu privire la război a confirmat în mod deosebit de elocvent acest lucru. În concordanţă cu faimosul — şi tot atît de confuzul — apel (din 14 martie) către popoarele lumii, această rezoluţie cere:

„...o pace fără cotropiri și fără contribuții, și dreptul pentru fiecare popor, indiferent de statul în granițele căruia ar trăi, de a-și hotărî singur soarta".

Aici problema anexiunilor (cotropirilor) *nu* este pusă așa cum au pus-o, zilele acestea, „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" și „Delo Naroda" (vezi „Pravda" nr. 60 din 18 mai *).

Aceste două organe, care se află sub conducerea blocului narodnicilor și menșevicilor, s-au încurcat rău de tot și declară: fără cotropiri — înseamnă a lăsa totul așa cum a fost înainte de război (pe latinește s-ar spune așa: pace fără anexiuni înseamnă statu quo).

O asemenea rezolvare a problemei — fiindcă trebuie să spunem adevărul — este o rezolvare printr-o tranzacție cu capitaliștii și între capitaliști. Ea înseamnă: să lăsăm vechile cuceriri (care au fost făcute înainte de război) și să nu se mai facă altele noi.

În primul rînd, un socialist nu poate să justifice o asemenea rezolvare, fără a trăda socialismul. Nu este treaba socialiștilor să-i împace pe capitaliști pe baza vechii împărțiri a prăzii, adică a teritoriilor cotropite. Asta e limpede. În al doilea rînd, o asemenea rezolvare este, oricum, irealizabilă fără o revoluție *împotriva capitalului*, cel puțin împotriva celui anglo-japonez, fiindcă orice om cu mintea întreagă vede că *fără o revoluție* Japonia nu va ceda Kiao-Ciao, iar Anglia nu va ceda Bagdadul și coloniile din Africa.

Rezoluția țăranilor a definit *altfel* cotropirile (anexiunile), proclamînd dreptul *„fiecărui"* popor (deci și al unui popor anexat, adică alipit cu forța, *înainte* de război) de a fi liber, de „a-și hotărî singur soarta".

Aceasta este singura rezolvare justă din punctul de vedere al unui democrat cu adevărat consecvent și cu atît mai mult din punctul de vedere al unui socialist. Nici un socialist, dacă vrea să rămînă socialist, nu poate să pună altfel problema anexiunilor (cotropirilor), nu poate să nu recunoască *fiecărui* popor dreptul la autodeterminare, la despărțire liberă.

* Vezi volumul de față, p. 122—124. — *Nota red.*

Dar să nu ne înşelăm : o asemenea revendicare înseamnă revoluţie împotriva capitaliştilor. Şi înainte de toate şi în primul rînd, nu vor accepta (fără revoluţie) o asemenea revendicare capitaliştii englezi, care deţin mai multe teritorii anexate (cotropite) decît oricare altă naţiune din lume.

Ambele revendicări, ambele deziderate, atît dezideratul de a renunţa la anexiuni în sensul restabilirii vechii stări de lucruri („statu quo"), cît şi acela de a renunţa la toate anexiunile — la cele noi şi la cele vechi — sînt irealizabile fără o revoluţie împotriva capitalului, fără răsturnarea capitaliştilor. Nu trebuie să ne înşelăm pe noi înşine şi să înşelăm poporul în această privinţă !

Ori să facem propagandă pentru o tranzacţie cu capitaliştii şi să aşteptăm încheierea ei — şi asta ar însemna că vrem să insuflăm popoarelor încredere în duşmanii lor cei mai înrăiţi —, ori să ne încredem în revoluţia muncitorească — şi numai în ea — şi să ne concentrăm toate eforturile în vederea răsturnării capitaliştilor.

Între aceste *două* căi de *terminare* a războiului trebuie *făcută alegerea.*

„Pravda" nr. 65
din 7 iunie (25 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

REZISTENŢA UNUI LANŢ ESTE DETERMINATĂ DE REZISTENŢA CELEI MAI SLABE DIN VERIGILE LUI

Dacă e nevoie de un lanţ de fier pentru a ţine suspendată o greutate, să zicem, de 100 de puduri, — ce se va întîmpla cu el dacă vom înlocui *una* din verigi cu alta de lemn ?

El se va rupe.

Rezistenţa sau menţinerea intactă a tuturor celorlalte verigi ale lanţului nu ajută la nimic ; dacă se rupe veriga de lemn, se rupe întreg lanţul.

La fel se întîmplă şi în politică.

În alegerile pentru dumele raionale, domnii menşevici şi narodnici, domnii ministerialişti din aceste partide micburgheze s-au unit cu *„Edinstvo" al lui Plehanov.*

Singuri sînteţi de vină, domnilor !

În lanţul vostru de „fier", care şi aşa e ruginit şi nu face multe parale, există acum cîteva verigi care nici măcar de lemn nu sînt, ci de lut şi de hîrtie.

Singuri sînteţi de vină !

Tovarăşi muncitori şi tovarăşe muncitoare ! Tovarăşi soldaţi ! Tovarăşi oameni ai muncii ! Să ştiţi că, votînd pentru blocul (alianţa) narodnicilor şi menşevicilor, *voi votaţi pentru „Edinstvo" al lui Plehanov ;*

— voi votaţi pentru acest infam „Edinstvo" al lui Plehanov, de care *se leapădă* azi pînă şi ziarele menşevicilor şi ale „socialiştilor-revoluţionari" ;

— voi votaţi pentru infamul „Edinstvo" al lui Plehanov, care, spre marea bucurie a capitaliştilor, propovăduieşte în mod deschis *războiul pînă la victoria finală ;*

— voi votaţi pentru acel infam „Edinstvo“ al lui Plehanov, care, zi de zi, încearcă să scoată basma curată pe capitaliştii ruşi, aruncînd vina numai asupra capitaliştilor germani şi călcînd în picioare alianţa frăţească a muncitorilor din *toate* ţările în lupta împotriva capitaliştilor din *toate* ţările.

De aceea, cei ce vor să apere interesele oamenilor muncii, înfruntîndu-i pe capitalişti, cei ce vor să lupte pentru pîine, pentru pace, pentru libertate,

— *să nu dea nici un vot blocului (alianţei) narodnicilor şi menşevicilor*, care ascund *în listele lor pe putredul „Edinstvo“ !*

Votaţi numai listele social-democraţilor bolşevici şi internaţionalişti !

„Pravda“ nr. 67
din 9 iunie (27 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CAPITALIŞTII TREBUIE DEMASCAŢI

În „Novaia Jizn" cu data de 24 mai, V. Bazarov, despre care nimeni nu va spune că nu cunoaşte starea industriei noastre, scrie următoarele:

„Războiul şi ruina economică şi financiară provocată de el au creat o stare de lucruri în care interesul privat al întreprinzătorului particular nu este îndreptat spre întărirea şi dezvoltarea forţelor de producţie ale ţării, ci spre distrugerea lor. În momentul de faţă este mai avantajos ca, în aşteptarea unei ridicări a preţurilor, să laşi neîntrebuinţate părţile componente materiale ale capitalului decît să le pui în circulaţie; este mai avantajos să produci, în condiţii extrem de păgubitoare pentru ţară, articole pentru aprovizionarea armatei care nu sînt bune de nimic decît să satisfaci în mod conştiincios necesităţile cele mai imperioase ale maselor populare; şi cel mai avantajos este să construieşti noi fabrici de armament, care nu vor fi folosite niciodată, care nu vor putea fi puse în funcţiune decît abia peste 2—3 ani. Mai este de mirare că aşa-zisa «economie naţională» s-a transformat, la noi, într-o deşănţată bacanală a jafului, a anarhiei industriale, a delapidării sistematice a avutului public?

...Ce l-ar putea determina pe un muncitor puţin conştient sau chiar perfect conştient să renunţe la un spor «exagerat» de 3—4 ruble, cînd în văzul lui sînt jefuite şi aruncate în vînt sute de milioane de ruble?"

Nici un om de bună-credinţă nu va putea să conteste că V. Bazarov spune adevărul curat.

„*Bacanală a jafului*" — nu există altă expresie care să caracterizeze mai bine comportarea capitaliştilor în timpul războiului.

Această bacanală duce la pieire întreaga ţară.

Nu putem tăcea. Nu putem tolera o asemenea situaţie. Fiecare muncitor care ştie şi îşi dă seama de ceea ce se petrece în această privinţă în fabrica „sa" ; fiecare funcţionar de bancă sau de fabrică şi fiecare funcţionar comercial care nu poate să rămînă indiferent cînd vede cum piere ţara ; fiecare inginer, statistician sau contabil să depună toate eforturile pentru *a aduna* date precise, fie şi izolate — şi, pe cît se poate, bazate pe documente —, cu privire la această bacanală a jafului, adică cu privire la *preţuri şi profituri.*

Nu putem tăcea. Nu putem tolera. Doar nu sîntem copii ca să ne lăsăm legănaţi cu promisiuni făcute de nişte miniştri cvasisocialişti sau de nişte comisii, secţii şi subsecţii birocratice.

Dacă la noi, în Rusia, guvernul n-ar fi prizonierul capitaliştilor, dacă ar fi compus din oameni care vor şi sînt în stare să acţioneze cu hotărîre pentru a salva ţara de la pieire, ar promulga imediat, fără a mai întîrzia nici cu o zi, nici cu un ceas, o lege în care să prevadă publicarea *tuturor* preţurilor la furniturile militare, a *tuturor* datelor cu privire la *profituri.*

A trăncăni într-una despre crahul care se apropie, a vorbi mereu despre salvarea ţării de la pieire şi *a nu face* nimic în această direcţie, înseamnă a te coborî la nivelul unui înşelător al maselor populare sau al unei jucării în mîinile unor înşelători.

A aştepta de la guvernul capitaliştilor — de la d-nii Lvov, Tereşcenko, Şingarev & Co. —, de la „anexa" lor neputincioasă şi concesivă — Cernov, Ţereteli, Peşehonov, Skobelev —, a aştepta de la ei promulgarea unei asemenea legi, a aştepta ca ei să-i demaşte pe capitalişti ar însemna să dăm dovadă de o naivitate copilărească. Numai nişte inşi loviţi de „ramolisment ministerialist" pot să aştepte aşa ceva.

De aceea trebuie să facem apel cu şi mai multă energie la iniţiativa particulară. Tovarăşi şi cetăţeni ! Toţi cei ce vor să contribuie în mod efectiv la salvarea ţării de la

foamete să adune şi să publice imediat toate datele accesibile lor cu privire la *preţuri* şi *profituri.*

Demascarea capitaliştilor este primul pas spre înfrînarea lor.

Demascarea bacanalei jafului este primul pas în lupta împotriva jefuitorilor.

„Pravda" nr. 67
din 9 iunie (27 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

RAPOARTE CU PRIVIRE LA RUINA ECONOMICĂ

Catastrofa care se apropie constituie problema principală, fundamentală a momentului de faţă. De aceea este necesar să adunăm date cît mai precise în această privinţă. Iată cîteva extrase extrem de instructive dintr-un ziar al adversarilor noştri, al narodnicilor şi menşevicilor coalizaţi („Izvestiia Petrogradskogo Soveta" nr. 70 din 19 mai).

„Se apropie calamitatea unui şomaj în masă. Împotrivirea opusă de patronii uniţi revendicărilor formulate de muncitori e în plină creştere. Ei recurg la un fel de rezistenţă pasivă şi la lock-outuri".

Şi mai departe :

„...capitaliştii nu fac nimic pentru a ajuta statul să învingă greutăţile economice...

...cramponîndu-se cu îndîrjire de profiturile lor, capitaliştii se comportă ca nişte adevăraţi dezorganizatori şi contrarevoluţionari. Dar revoluţia nu vrea şi nu trebuie să piară. Dacă capitaliştii nu o acceptă de bunăvoie, ea trebuie să-i ia de gît".

Nu-i aşa că ar fi greu să se exprime cineva mai elocvent ? Situaţia, prin urmare, este într-adevăr extrem de critică. „Revoluţia" trebuie „să-i ia de gît pe capitalişti", dar *care* revoluţie ? *a cărei* clase ? şi *în ce fel* să-i ia de gît ?

Iată răspunsurile date de raportori în şedinţa din 16 mai a Comitetului executiv :

„Mai mulţi raportori au înfăţişat sumbrul tablou al ruinei generale a vieţii economice a ţării... organele de presă burgheze... trec sub tăcere adevăratele cauze ale calamităţii : războiul şi comportarea egoistă a burgheziei".

Din raportul menşevicului ministerialist Cerevanin :

„Ruina economică în care ne aflăm este atît de serioasă, că situaţia nu poate fi salvată prin simple paliative, prin unele măsuri concrete cu caracter izolat. Este nevoie de un plan general, este nevoie ca statul să reglementeze întreaga viaţă economică...

Pentru realizarea concretă a planului nostru este necesar să se creeze pe lîngă guvern un consiliu economic special".

Muntele a născut un şoarece. În locul unei „revoluţii care să-i ia de gît pe capitalişti", o reţetă pur birocratică.

Din raportul lui Avilov :

„Principala cauză a actualei ruine economice constă în lipsa celor mai importante produse industriale...

...Datorită scumpetei crescînde, situaţia multor categorii de muncitori este vecină cu o flămînzire cronică...

...Patronii, care acumulează profituri uriaşe, nu sînt dispuşi să facă concesii muncitorilor dacă concomitent nu se ridică preţurile la produsele lor...

...Singura ieşire din situaţia care s-a creat este reglementarea preţurilor la mărfuri. Dar o asemenea reglementare nu poate fi în mod practic realizată decît atunci cînd întreaga repartiţie a produselor se va face după indicaţiile puterii publice.

În condiţiile unei asemenea repartiţii, bazată pe preţuri reglementate, este necesar să se introducă şi controlul asupra producţiei, căci altfel producţia ar putea să scadă şi chiar să înceteze...

...Totodată, vor trebui să fie puse sub controlul statului şi acele surse care alimentează industria cu mijloace circulante şi fixe, şi anume instituţiile de credit".

Se pare că tov. Avilov a uitat că „statul" este o maşină pe care clasa muncitoare şi capitaliştii o trag în direcţii diferite. Ce clasă este acum în stare să exercite puterea de stat ?

Din raportul lui Bazarov :

„De fapt, preţurile fixe nu sînt respectate : monopolurile de stat există doar pe hîrtie ; reglementarea aprovizionării uzinelor cu cărbune şi metal nu numai că n-a făcut cu putinţă ca producţia să fie îndrumată potrivit intereselor statului, dar n-a fost în stare nici măcar să biruie anarhia pieţei, n-a putut să înlăture specula nestăvilită practicată de intermediarii acaparatori.

Este nevoie de o trustizare de stat, cu caracter forţat, a industriei. Numai dacă se va cere administraţiilor de întreprinderi şi capitaliştilor să se pună în mod obligatoriu în slujba statului, se vor putea lua măsuri efective de combatere a anarhiei pe care industriaşii o introduc în mod conştient în producţie".

Statul capitaliştilor (care introduc în mod conştient anarhia) trebuie să le ceară capitaliştilor să se pună în mod obligatoriu în slujba statului, — asta e tot una cu a da uitării lupta de clasă.

Din raportul lui G. V. Şub :

„În ciuda revendicărilor care au fost neîncetat formulate de noi timp de două luni de zile, problema generală — a organizării economiei naţionale şi a muncii — nu avansează de loc. Rezultatul este că se bate pasul pe loc. Situaţia se prezintă acum în felul următor : am reuşit — ce-i drept, prin luptă — să facem să fie adoptate o serie întreagă de măsuri, de legi şi avem de pe acum o lege a monopolului cerealelor... Dar toate astea rămîn doar pe hîrtie...

...Am obţinut admiterea în principiu a municipalizării maşinilor agricole. Dar ea nu poate fi pusă în practică, deoarece nu dispunem de loc — sau aproape de loc — de asemenea maşini. Iar fabricile de maşini agricole sînt ocupate cu producţia de lucruri cu totul neînsemnate pentru armată. Dar nu numai că trebuie reglementată întreaga viaţă economică a ţării, ci trebuie, în sfîrşit, sfărîmat şi reorganizat întregul aparat executiv al puterii de stat...“

Uite, asta e mai aproape de chestiune, de fondul ei ! „Întregul aparat executiv al puterii de stat“ să fie sfărîmat şi reorganizat — asta e bine zis. Dar nu e oare limpede că problema *aparatului* puterii de stat este doar o părticică din problema : în mîinile cărei *clase* se află puterea ?

Din raportul lui Kukoveţki :

„Finanţele ţării sînt într-o situaţie îngrozitoare. Mergem cu paşi repezi spre un crah financiar...

Măsurile pur financiare nu vor ajuta la nimic...

Trebuie luate măsuri în vederea plasării împrumutului prin subscriere obligatorie şi, dacă lucrul acesta nu va da rezultatele dorite, să se treacă la un împrumut forţat.

A doua măsură constă în reglementarea obligatorie a industriei, în stabilirea de preţuri fixe la produse“.

Constrîngerea este un lucru bun, dar toată chestiunea este : care clasă va constrînge şi care va trebui să fie constrînsă ?

Din raportul lui Groman :

„Ceea ce se petrece acum în toate ţările poate fi caracterizat, în ansamblu, ca un proces de dezagregare a organismului economic. Acestui proces i se opune pretutindeni principiul organizării. Statul a trecut pretutindeni la organizarea economiei şi a muncii...

Nici guvernul şi nici ţara nu au pînă în prezent un centru care să reglementeze viaţa economică a ţării ; se simte lipsă, ca să zic aşa, de un creier economic. El trebuie creat... Trebuie organizat un organ executiv autoritar. Trebuie creat un consiliu economic..."

O nouă instituţie birocratică — iată la ce se reduce ideea lui Groman ! E cît se poate de regretabil.

Toţi recunosc că se va produce în mod inevitabil o catastrofă nemaipomenită. Dar nu înţeleg lucrul principal, şi anume că *numai clasa revoluţionară* este în stare să scoată ţara din această catastrofă.

„Pravda" nr. 67
din 9 iunie (27 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

„PRESTIDIGITAŢII" ŞI JONGLERII DE NEPRINCIPIALITATE POLITICĂ

Expresia „prestidigitaţii" este luată de noi din editorialul de azi al ziarului „Delo Naroda". Acest organ de presă al „socialiştilor-revoluţionari" — care numără printre colaboratorii săi pe Kerenski şi pe Cernov —, demascînd manoperele reprezentanţilor *francezi* ai „socialismului domesticit de burghezie", scrie următoarele :

„...Sînt vechi, chiar vechi de tot aceste prestidigitaţii ; la noi se amuză adeseori cu ele — şi fără succes — G. Plehanov, dar el nu reuşeşte să inducă pe nimeni în eroare..."

Dar numai Plehanov, stimabililor ?

Se ştie doar că voi vă prezentaţi în alegeri în bloc cu *acelaşi* „Edinstvo" al lui Plehanov şi că voi căutaţi să-l strecuraţi, să-l salvaţi !

Şi chiar în ziarul vostru (nr. 44 din 9 mai), S. Mstislavski scria despre Plehanov :

„cînd la astfel de atacuri contrarevoluţionare" (ca acelea din „Russkaia Volea" şi din „Novoe Vremea") „participă şi un om care pînă nu de mult era conducătorul ideologic al social-democraţiei ruse, trebuie să constatăm cu profundă părere de rău, cu sinceră mîhnire acest fapt, fiindcă, într-adevăr, nu ne-am închipuit vreodată că descompunerea Internaţionalei a ajuns atît de departe".

...ca şi descompunerea socialiştilor-revoluţionari, care se prezintă în bloc cu *acest* „Edinstvo" !

Iar în nr. 48 (din 13 mai) al ziarului „Delo Naroda", într-o notă nesemnată, adică provenind din partea redacţiei, citim :

„Unitatea politică a lui «Edinstvo» cu burghezia liberală este un fapt îndeobşte cunoscut...".

Auzi ! Auzi ! „Socialiştii-revoluţionari" şi menşevicii s-au unit cu acel „Edinstvo" a cărui unitate politică cu burghezia liberală este *un fapt îndeobşte cunoscut.* Nu uitaţi acest lucru, tovarăşi muncitori şi tovarăşe muncitoare, tovarăşi soldaţi !

În editorialul său din nr. 35 cu data de 20 aprilie, „Raboceaia Gazeta", ziarul menşevicilor, scria următoarele :

„Noi sîntem împotriva imperialiştilor englezi, iar «Edinstvo» este împotriva socialiştilor englezi. În aceasta constă toată deosebirea şi prin aceasta se explică de ce «Edinstvo» trebuie să judece ca un hotentot... Muncitorii ruşi îşi amintesc foarte bine cum sub regimul ţarist (în text s-a strecurat o greşeală de tipar : sub regimul ţarist-republican) Plehanov căuta cu tot dinadinsul să-i convingă să renunţe la orice greve. El încerca şi pe atunci să ne sperie, ba chiar cu lucruri şi mai teribile, susţinînd că această luptă nu este decît un serviciu adus marelui stat-major al armatei germane".

Iar în nr. 57 (din 16 mai) al aceluiaşi ziar, Cerevanin, acest ministerialist foarte moderat, scrie :

„Plehanov şi «Edinstvo» al său fac tot ce le stă în putinţă pentru ca principiul apărării patriei, care a fost destul de compromis pe scară internaţională datorită eforturilor depuse de majoritatea socialiştilor germani, francezi etc., să fie compromis şi la noi".

Iată cum este apreciat „Edinstvo" de narodnici şi de menşevici, iată cum *se desolidarizează ei de el,* iată cum *le este ruşine cu el !!*

Şi în acelaşi timp ei se prezintă în bloc (în alianţă) cu el în alegeri, — şi Plehanov acceptă locşoare din partea unor oameni care îl gratifică în mod public cu epitete ca acestea : „prestidigitator", „domesticit de burghezie", „hotentot", „compromis", „una cu burghezia liberală".

Care parte din acest bloc este mai rea ?

Muncitori şi soldaţi ! Nu daţi nici un vot blocului narodnicilor şi menşevicilor, căci el caută să acopere şi să strecoare ziarul „Edinstvo", care e *„una cu burghezia liberală" !*

Scris la 25 mai (7 iunie) 1917

Publicat la 9 iunie (27 mai) 1917 în ziarul „Pravda" nr. 67

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

FORŢELE ÎNTUNERICULUI SÎNT PENTRU CADEŢI, IAR MENŞEVICII ŞI NARODNICII SÎNT ÎN ACELAŞI GUVERN CU CADEŢII

Cine nu cunoaşte ziarul „Novoe Vremea“ ? Cine nu ştie că, în decurs de decenii, el „a devenit celebru“ prin apărarea puterii ţariste şi a capitaliştilor, prin incitare la ură împotriva evreilor şi împotriva revoluţionarilor ?

Cine nu ştie că în Rusia orice om cinstit a întors întotdeauna spatele cu indignare şi dispreţ ziarului „Novoe Vremea“ ? Că şi acum, după revoluţie, acest ziar nu şi-a schimbat cîtuşi de puţin orientarea ?

Şi iată că acum au loc primele alegeri în Rusia liberă. În prima zi de alegeri, „Novoe Vremea“ scrie : „votaţi lista partidului libertăţii poporului !“

Este cît se poate de evident : toţi moşierii şi capitaliştii, toate forţele întunericului, toţi cei ce vor să-l înscăuneze din nou pe ţar îi susţin pe cadeţi.

Cît despre menşevici şi narodnici, ei au dat pe cei *şase* miniştri ai lor ca ostatici în mîna celor *zece* miniştri *cadeţi*.

Menşevicii şi narodnicii s-au lăsat înşelaţi cu promisiuni deşarte, dintre care nici una n-a fost îndeplinită. Nici un singur pas spre încetarea războiului, spre renunţarea la anexiuni (cotropiri) *, spre înfrînarea capitaliştilor, care realizează profituri fabuloase şi împing ţara la pieire, *nici un pas de acest fel n-a fost făcut de guvern.*

Războiul continuă să dureze, ne ameninţă ruina, capitaliştii se îmbogăţesc, menşevicii şi narodnicii vorbesc şi

* Spre publicarea tratatelor secrete, spre o propunere deschisă, cinstită şi directă de pace făcută tuturor popoarelor pe baza unor condiţii clare şi precise.

ameninţă, ameninţă şi vorbesc... Motanul Vaska (capitaliştii) ascultă şi mănîncă.

Muncitori şi soldaţi şi voi, toţi oamenii muncii! Nici un vot cadeţilor, nici un vot menşevicilor şi narodnicilor!

Votaţi pe bolşevici!

„Pravda" nr. 68
din 10 iunie (28 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

INFAMUL BLOC AL MENŞEVICILOR ŞI NARODNICILOR CU „EDINSTVO"

Astăzi este a doua şi cea mai importantă zi a alegerilor.

În afară de cadeţi, cei care solicită cu mai multă insistenţă votul alegătorilor sînt menşevicii şi narodnicii coalizaţi.

Ce au putut ei să răspundă la afirmaţia noastră că blocul (alianţa) lor cu „Edinstvo" este un fapt scandalos? Se încumetă ei să apere *în mod principial* un asemenea bloc?

Tocmai asta e, că *nu se încumetă.*

Drept răspuns la afirmaţia noastră că nu este frumos să închei un bloc electoral cu „Edinstvo", „Raboceaia Gazeta" se referă... la cine credeţi?... la agentul provocator Malinovski, care a fost strecurat în Dumă de către ohrană !!

Despre caracterul necinstit al unei asemenea pseudopolemici vom vorbi într-o notă aparte *. Dar acum nu e vorba de cinstea celor de la „Raboceaia Gazeta", ci de *logica* lor. Cum vine asta, domnilor? Dv. consideraţi că puteţi para referirea noastră la „Edinstvo" „al vostru" printr-o referire la agentul „nostru" provocator Malinovski !! Ce rezultă de aici? Reiese că puneţi ziarul „Edinstvo" pe acelaşi plan cu un agent provocator !!

* Vezi volumul de faţă, p. 236—237. — *Nota red.*

Iată cum „au apărat" blocul cu „Edinstvo" isteţii de la „Raboceaia Gazeta" ! Deştepţi oameni, nimic de zis. Cînd li se spune : voi *aveţi* într-o Rusie *liberă* un confrate atît de infam ca „Edinstvo" al lui Plehanov, ei *răspund :* dar bolşevicii *l-au avut* în Rusia *ţaristă* pe provocatorul Malinovski !! Modul cum îi apără „Raboceaia Gazeta" pe cei de la „Edinstvo" este o adevărată perlă !

Şi „Delo Naroda", ca să folosim o expresie a lui Şcedrin, „s-a încumetrit" şi el cu „Edinstvo". În prima zi a alegerilor, la 27 mai, în prima pagină a ziarului lui Kerenski, Cernov & Co. citim îndemnul de a vota *listele care încearcă să-l strecoare pe „Edinstvo".*

Iar în pagina a *doua* a aceluiaşi număr al aceluiaşi „Delo Naroda" ni se oferă nu numai o lungă filipică împotriva „social-patriotului" Plehanov şi a lui „Edinstvo" al său, dar şi următoarea „informaţie maliţioasă" :

„Avem bucuria de a comunica cititorilor noştri părerea pe care o au alţi liberal-imperialişti şi social-imperialişti — «Reci», «Russkaia Volea» şi «Edinstvo» — despre cotropirea (Albaniei) de către Italia".

O perlă, nu-i aşa ?

„Socialiştii-revoluţionari" îndeamnă poporul să voteze listele care camuflează pe candidaţii lui „Edinstvo", *ai acelui „Edinstvo"* pe care înşişi socialiştii-revoluţionari, şi încă în ziua alegerilor, îi califică drept „social-imperialişti", adică socialişti în vorbe şi „imperialişti în fapte", ai acelui „Edinstvo" pe care chiar ei îl pun pe acelaşi plan cu „Reci" şi cu „Russkaia Volea".

Bine l-a mai „apărat" azi pe „Edinstvo" isteaţa „Raboceaia Gazeta", care merge *în bloc* cu isteţul „Delo Naroda" !

Iar Plehanov se lasă miluit de nişte oameni care „în mod neintenţionat" îl compară cu Malinovski sau care în ziua alegerilor îl califică pur şi simplu drept „social-imperialist".

Nimic de zis, frumoase moravuri domnesc în acest bloc infam, alcătuit din menşevici *plus* narodnicii, *plus* „Edinstvo"...

Muncitori şi soldaţi ! Oameni ai muncii ! Nici un vot narodnicilor şi menşevicilor, care încearcă să-i strecoare pe „social-imperialişti" !

Votaţi pe bolşevici !

„Pravda" nr. 68
din 10 iunie (28 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CONTRAREVOLUŢIA TRECE LA OFENSIVĂ

(„IACOBINI FĂRĂ POPOR")

Contrarevoluţia şi-a strîns forţele şi se simte atît de puternică, încît trece la ofensivă. Cu ajutorul miniştrilor narodnici şi menşevici, capitaliştii organizează ofensiva împotriva libertăţii.

Decizia de a desfiinţa „regimentele 45, 46, 47 şi 52" din diviziile 12 şi 13, decizia de „a deferi justiţiei" pe „instigatori" (ciudat cuvînt ! Nu cumva în război „instigatorii" contează mai mult decît „făptaşii" ?), apoi, paralel cu aceasta, ştirea *arestării* sublocotenentului Krusser *pentru cuvîntarea* rostită de el *la un miting* de la Sculeni şi, în sfîrşit, tonul nemaipomenit de grosolan al guvernului provizoriu în legătură cu situaţia de la Kronstadt [90] (ordinele „trebuie executate fără discuţie" : se poate să vorbeşti în felul acesta unor cetăţeni care pînă acum nu s-au făcut vinovaţi cu nimic, care n-au comis *nici un act* de nesupunere ?), — toate acestea luate laolaltă şi luminate de focul bengalic al apărătorului capitaliştilor contrarevoluţionari, ziarul „Reci", care jubilează („în sfîrşit, guvernul a început să vorbească pe un ton autoritar") — ne arată limpede că contrarevoluţia se află în plină ofensivă.

Această „ofensivă" face o impresie ciudată. Pe front sînt deferiţi justiţiei „instigatorii la nesupunere" şi sînt „desfiinţate" patru regimente (din cele opt menţionate în telegramă, care fac parte din două divizii, deşi, după cum reiese din aceeaşi telegramă, care a fost publicată în „Izvestiia Petrogradskogo Soveta" nr. 76, numai *un singur* regiment din cele opt „a participat în întregime" la ac-

ţiune şi numai încă unul a participat „aproape în întregime"). Dacă dv., domnilor guvernanţi, aduceţi la cunoştinţa poporului desfiinţarea unor regimente, dacă consideraţi că o asemenea măsură este utilă şi permiteţi să fie publicate telegrame în această privinţă, de ce nu arătaţi clar şi precis, măcar în cîteva rînduri, ce motive i-au împins la nesupunere pe aceia pe care dv. îi daţi în judecată ?

Una din două, domnilor : sau acţionaţi pe tăcute — ca unii care dispuneţi de cenzori militari — şi nu vă mai osteniţi să informaţi publicul, să-l tulburaţi cu informaţiile voastre.

Sau, dacă *dv.* aţi hotărît să-l informaţi, atunci spuneţi despre ce este, propriu-zis, vorba. Cum, în ce fel şi pentru ce ? într-o chestiune particulară sau într-o chestiune generală refuză să se supună cei pe care i-aţi dat în judecată ?

Lipsa de claritate nu face decît să dăuneze.

În ce priveşte arestarea lui Krusser, chestiunea este cît se poate de clară : este oare raţional să bagi pe cineva la închisoare *pentru o cuvîntare rostită la un miting ?* Nu înseamnă că ţi-ai pierdut, pur şi simplu, capul ? Dar dv., domnilor cadeţi, şi dv., cei de dreapta, care v-aţi coalizat în guvern cu narodnicii şi menşevicii, aveţi publicaţii cotidiene care apar într-un număr de exemplare de zece, dacă nu de o sută de ori mai mare decît acelea ale adversarilor dv. !! Şi, avînd o asemenea superioritate în ce priveşte principalul instrument de agitaţie, băgaţi un om la închisoare pentru „o cuvîntare rostită la un miting" !! Nu cumva de frică v-aţi pierdut minţile, domnilor ?

Noi nu sîntem împotriva folosirii violenţei revoluţionare atunci cînd ea e cerută de interesele majorităţii poporului.

Cînd Plehanov, mai zilele trecute, a amintit de iacobinii din 1793 şi de declaraţia lor *fătişă :* „duşmanii poporului sînt cutare şi cutare", noi ne-am zis :

Nici un partid nu trebuie să renunţe la imitarea iacobinilor din 1793 sub acest aspect, menţionat de Plehanov.

Chestiunea este numai că există „iacobini" şi „iacobini". O spirituală expresie în franţuzească, de care Plehanov îşi amintea cu plăcere acum vreo 20 de ani, pe cînd era încă

socialist, îşi bate joc de „iacobinii fără popor" (jacobins moins le peuple).

Măreţia istorică a adevăraţilor iacobini, a iacobinilor din 1793, constă în aceea că ei erau „iacobini cu popor", că aveau de partea lor *majoritatea* revoluţionară a poporului, clasele înaintate, *revoluţionare* din vremea *lor*.

Jalnici şi ridicoli sînt „iacobinii fără popor", cei care îşi dau doar aere de iacobini, cărora *le e teamă* să declare clar, făţiş şi în auzul tuturor drept duşmani ai poporului pe exploatatorii şi asupritorii poporului, pe slugoii monarhiei şi pe partizanii moşierilor din toate ţările.

Dv., domnule Miliukov şi domnule Plehanov, aţi studiat istoria ; puteţi oare nega că *marilor* iacobini din 1793 nu le era teamă să declare duşmani ai poporului tocmai pe reprezentanţii *minorităţii* reacţionare, exploatatoare a poporului din vremea lor ? Tocmai pe reprezentanţii *claselor* reacţionare din vremea lor ?

Dv., guvernul actual, complicii, apărătorii şi slugile lui, puteţi să spuneţi deschis, direct, oficial care sînt *în lumea întreagă clasele* pe care le consideraţi drept „duşmani ai poporului" ?

Nici vorbă de aşa ceva ! Dv. sînteţi iacobini fără popor. Dv. vă prefaceţi că sînteţi iacobini. Dv. semănaţi mult mai degrabă cu nişte reprezentanţi de duzină ai unei reacţiuni ca oricare alta a moşierilor şi capitaliştilor.

Muncitori şi soldaţi ! Oameni ai muncii ! Contrarevoluţia moşierilor şi capitaliştilor trece la ofensivă ! Nu daţi nici un vot *vreunui partid* guvernamental, *vreunuia din partidele care fac parte din guvern !*

Votaţi pe bolşevici !

„Pravda" nr. 68
din 10 iunie (28 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

O CHESTIUNE PRINCIPIALĂ

(NIŞTE „CUVINTE UITATE" ALE DEMOCRATISMULUI)

Murdarele torente de minciuni şi calomnii cu care ziarele capitaliştilor îi împroşcă pe tovarăşii de la Kronstadt au scos încă o dată la iveală totala lipsă de probitate a acestor ziare, care exagerează un incident cu totul comun şi fără importanţă, dîndu-i proporţiile unui eveniment „de stat", ale unei „despărţiri" de Rusia etc. etc.

„Izvestiia Petrogradskogo Soveta" nr. 74 anunţă că evenimentele de la Kronstadt au fost lichidate : după cum era şi de aşteptat, miniştrii Ţereteli şi Skobelev au reuşit cu uşurinţă să ajungă la o înţelegere cu cei de la Kronstadt pe baza unei rezoluţii de compromis. În ce ne priveşte, ne exprimăm, fireşte, speranţa şi convingerea că această rezoluţie de compromis, dacă va fi respectată cu lealitate de către *ambele* părţi, va crea pentru un timp destul de îndelungat posibilitatea unei desfăşurări fără conflicte a *revoluţiei* la Kronstadt şi în restul Rusiei.

Incidentul de la Kronstadt prezintă pentru noi o importanţă principială din două puncte de vedere.

În primul rînd, el a scos la iveală faptul, de mult relevat de noi şi recunoscut în mod oficial într-o rezoluţie a partidului nostru (cu privire la Soviete), că *în provincie* revoluţia a mers mai departe decît la Petrograd [91]. Nu numai cadeţii, dar nici narodnicii şi menşevicii, care s-au lăsat antrenaţi de frazeologia revoluţionară ce domneşte peste tot, n-au vrut — sau n-au fost în stare — să reflecteze în mod serios asupra însemnătăţii acestui fapt.

În al doilea rînd, incidentul de la Kronstadt a ridicat o foarte importantă problemă principială, programatică, care nu poate lăsa indiferent pe nici un democrat cinstit, şi cu atît mai puţin pe un socialist. Este vorba de dreptul puterii centrale de *a confirma* pe funcţionarii aleşi de populaţia locală.

Menşevicii, din al căror partid fac parte miniştrii Ţereteli şi Skobelev, au şi acum pretenţia că sînt marxişti. Ţereteli şi Skobelev au făcut să fie adoptată o rezoluţie în care se prevede o asemenea confirmare. S-au gîndit ei oare cînd au făcut acest lucru la datoria lor de marxişti ?

Dacă cititorii noştri vor găsi că această întrebare este naivă şi vor face observaţia că, de fapt, menşevicii au devenit acum un partid cu totul mic-burghez, şi încă unul defensist (adică şovinist), şi că, de aceea, e ridicol să se vorbească măcar de marxism, nu vom contesta acest lucru. Vom spune numai că marxismul acordă întotdeauna multă atenţie problemelor democratismului în general, şi ne îndoim că li s-ar putea contesta cetăţenilor Ţereteli şi Skobelev calitatea de democraţi.

S-au gîndit ei — atunci cînd au făcut să fie adoptată această rezoluţie cu privire la „confirmarea" de către guvernul provizoriu a funcţionarilor aleşi de populaţia din Kronstadt — la datoria lor de democraţi ?, la „titlul" lor de democraţi ?

Evident că nu.

În sprijinul acestei concluzii vom cita părerea unui publicist care, probabil, nu şi-a pierdut încă complet nici în ochii lui Ţereteli şi Skobelev autoritatea sa de om de ştiinţă şi de marxist. Acest publicist este Friedrich Engels.

În 1891, criticînd proiectul de program al social-democraţilor germani (Programul de la Erfurt, cum i se spune azi) [92], Engels scria că proletariatul german are nevoie de o republică unică şi indivizibilă.

„Dar — adăuga Engels — nu de o republică ca cea franceză de astăzi, care nu este altceva decît imperiul întemeiat în 1798 fără împărat. Din 1792 şi pînă în 1798, fiecare departament francez, fiecare comună s-a bucurat de dreptul deplin de autoadministrare după modelul american. Tocmai acest lucru trebuie să-l cucerim şi noi"

(adică social-democraţii germani). „Cum trebuie organizată autoadministrarea şi cum ne putem lipsi de birocraţie, asta ne-au arătat-o America şi prima republică franceză şi ni-o mai arată acum şi Australia, Canada şi alte colonii engleze. Şi o astfel de autoadministrare provincială şi comunală este mult mai liberă decît federalismul elveţian, de pildă, unde cantonul este, într-adevăr, foarte independent faţă de «Bund»" (adică faţă de puterea centrală de stat), „dar în acelaşi timp este independent şi faţă de subdiviziunile mai mici ale cantonului : districtul (Bezirk) şi comuna. Guvernele cantonale numesc comisari districtuali (Statthalteri) şi prefecţi. În ţările de limbă engleză, acest drept de a face numiri este cu totul necunoscut, şi în viitor va trebui ca şi noi să respingem acest drept" (al numirii de sus) „în chip tot atît de politicos cum trebuie să respingem pe landraţii (prefecţii) şi pe regierungsraţii" (guvernatorii sau comisarii) „din Prusia" [93].

Aşa judeca Friedrich Engels în problemele democraţiei cu aplicare la dreptul de a numi de sus pe funcţionari. Şi pentru a exprima mai net, mai direct şi mai precis vederile sale, el propunea social-democraţilor germani să introducă în programul partidului următoarea revendicare : „Deplină autoadministrare în comună, district şi provincie prin intermediul unor funcţionari aleşi prin vot universal ; *desfiinţarea oricăror autorităţi locale şi provinciale numite de stat*".

Cuvintele subliniate nu lasă nimic de dorit în ce priveşte precizia şi claritatea.

Stimabili cetăţeni miniştri, Ţereteli şi Skobelev ! Dv. vă simţiţi, probabil, foarte măguliţi că numele dv. vor figura în manualele de istorie. Dar este oare măgulitor pentru dv. că orice marxist — şi orice democrat cinstit — va fi nevoit să spună : miniştrii Ţereteli şi Skobelev au ajutat pe capitaliştii ruşi să creeze în Rusia o republică menită să nu fie, propriu-zis, o republică, ci *o monarhie fără monarh ?*

P. S. Acest articol a fost scris *înainte* de ultimul stadiu al incidentului de la Kronstadt, despre care se vorbeşte în ziarele de astăzi. Cei de la Kronstadt *nu* au încălcat

înţelegerea bazată pe un compromis; *nimeni* n-a indicat *nici un singur fapt* care să aducă măcar pe departe cu o încălcare a înţelegerii. Referirile ziarului „Reci" la unele articole din presă constituie un subterfugiu, fiindcă numai prin fapte poate fi încălcată o înţelegere, şi nu prin articole. Şi fapt este că miniştrii Ţereteli, Skobelev & Co. s-au lăsat înfricoşaţi pentru a suta şi a mia oară de ţipetele burghezilor înfricoşaţi şi au trecut la *ameninţări brutale* împotriva celor de la Kronstadt. Ameninţări nesocotite, stupide, menite să servească doar contrarevoluţiei.

„Pravda" nr. 68
din 10 iunie (28 mai) 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

ÎN LIPSA UNEI ARME PRINCIPIALE ŞI CURATE, EI RECURG LA UNA MURDARĂ

„Raboceaia Gazeta", organul menşevicilor ministerialişti, încearcă să ne înţepe afirmînd că în 1911 ohrana l-a arestat pe bolşevicul împăciuitorist Rîkov pentru a da „libertate" de acţiune, „în ajunul alegerilor pentru Duma a IV-a" (după cum menţionează în mod expres „Raboceaia Gazeta"), bolşevicilor din partidul nostru.

Dar ce dovedeşte acest fapt ? Dovedeşte că ohrana a vrut să deschidă drum liber pentru a-l strecura în Dumă pe Malinovski, care s-a dovedit a fi un agent provocator. Era firesc ca ohrana să aibă grijă de agenţii ei provocatori.

I se poate face din asta un reproş partidului nostru ? Nu, nu i se poate face, după cum nişte oameni *cinstiţi* nu reproşează lui Cernov & Co. pentru că în mod greşit au încercat să-l absolve de orice vină pe Azef, nu-i aduc reproşuri lui Ionov (bundist, confrate al celor de la „Raboceaia Gazeta") & Co. pentru că în 1910, în numele Comitetului Central unificat, a căutat să-l scoată basma curată pe provocatorul Jitomirski („Otţov"), nu le aduc reproşuri menşevicilor, care în 1904 au încercat, un timp oarecare, să-l apere pe provocatorul Dobroskokov, sau cadeţilor, care şi ei au avut în rîndurile lor agenţi provocatori, ale căror nume au fost date acum publicităţii.

Greşeli ca aceea de a nu fi descoperit pe provocatori au fost comise de *toate* partidele, fără excepţie. Acesta este un fapt cert. Şi dacă „Raboceaia Gazeta", coalizîndu-se cu ministrul Cernov, nu vrea să-şi amintească de vechile *lui* greşeli şi vorbeşte numai despre greşelile adversarilor

ei de azi, înseamnă că ea recurge la un procedeu vădit incorect, vădit necinstit. Lovitura pe care a încercat să ne-o dea nouă se întoarce împotriva ei; căci „Raboceaia Gazeta" nu se va încumeta niciodată să declare ea singură în public, în auzul tuturor, că este cinstit să-l treci sub tăcere pe Azef şi să scoţi „răcnete", dictate de interese fracţioniste, în legătură cu cazul unui agent provocator de aceeaşi speţă, ca Malinovski.

„Pravda" nr. 68
din 10 iunie (28 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

ŞEDINŢA COMITETULUI DIN PETERSBURG AL P.M.S.D.R. (b)

30 MAI (12 IUNIE) 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în revista „Krasnaia Letopis" nr. 3; declaraţia într-o chestiune de fapt a apărut în 1927, în cartea „Primul comitet legal al bolşevicilor din Petersburg din 1917"

Se tipăreşte după copia dactilografiată a procesului-verbal

1

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA ÎNFIINŢAREA UNUI ORGAN DE PRESĂ AL COMITETULUI DIN PETERSBURG

Dorinţa exprimată de Comitetul din Petersburg de a avea un organ al său aparte a constituit o noutate pentru Comitetul Central. Este de neînţeles cum de a apărut această problemă tocmai într-un moment cînd se amenajează o tipografie proprie şi cînd am început să ducem tratative cu organizaţia interraională în vederea atragerii tov. Troţki la editarea unui organ popular.

În Occident nu există, în capitale sau în marile centre industriale, organe de presă locale şi centrale care să apară în mod separat unele de altele. O asemenea separare ar fi dăunătoare, întrucît ar duce la o irosire de forţe. Nu este indicat să existe un organ al Comitetului din Petersburg care să apară separat de Organul Central. Petersburgul ca localitate aparte nu există. Petersburgul este centrul geografic, politic şi revoluţionar al întregii Rusii. Întreaga Rusie urmăreşte viaţa acestui oraş. Orice pas întreprins de el este un exemplu călăuzitor pentru întreaga Rusie. Dacă aceasta este situaţia, înseamnă că viaţa Comitetului din Petersburg nu poate să constituie o chestiune locală.

De ce să nu se accepte propunerea făcută de Comitetul Central de a se institui o comisie a presei ? În istoria presei din Occident, acolo unde au existat asemenea comisii, au avut loc, desigur, cazuri de neînţelegeri între redacţia ziarului şi comisie, dar aceste neînţelegeri au avut la bază, în mod exclusiv, divergenţe principiale cu privire la conducerea ziarului. Dar ce motive politice principiale

de conflict ar putea să existe între Comitetul din Petersburg şi Comitetul Central ? Vrînd-nevrînd, organul Comitetului din Petersburg va fi întotdeauna organul conducător al partidului.

Experienţa cu pregătirile pentru editarea unui organ al său aparte va convinge în scurt timp Comitetul din Petersburg că îi va fi imposibil să se limiteze la viaţa locală. Comitetul Central nu contestă necesitatea ca ziarele să rezerve un loc însemnat pentru nevoile organizaţiei din Petrograd. El nu neagă că este nevoie de un organ de presă cu caracter popular, care să explice maselor largi lozincile noastre. Dar înfiinţarea unui ziar popular este un lucru complicat şi cere multă experienţă. Tocmai de aceea Comitetul Central vrea ca şi tov. Troţki, care a ştiut să organizeze un organ al său popular, „Russkaia Gazeta“ [94], să participe la editarea unui asemenea ziar.

În istoria ţărilor apusene, problema editării unui organ popular nu s-a pus într-o formă atît de acută ca la noi. În aceste ţări, ridicarea nivelului de cultură al maselor a fost mai uniformă, datorită activităţii cultural-educative desfăşurate în rîndurile lor de către liberali. În ţări ca Cehia şi Boemia există organe de presă cu caracter popular. Sarcina unui asemenea organ este de a-l ridica pe cititor, pentru a-l face să înţeleagă ce scrie organul conducător al partidului. Dacă nu vom edita un organ popular, masele vor cădea sub influenţa altor partide, care vor căuta să le manevreze în folosul lor. Un organ de presă de tip popular nu trebuie să fie ceva local, dar, date fiind greutăţile legate de expedierea prin poştă, în mod necesar el va deservi mai ales Petersburgul. Pentru a asigura o justă deservire a nevoilor locale, Comitetul din Petersburg trebuie să-şi asigure locul cuvenit în redacţia acestui organ.

2

DECLARAŢIE ÎNTR-O CHESTIUNE DE FAPT ÎN LEGĂTURĂ CU COMISIA DE PE LÎNGĂ ZIARUL „VPERED"

În legătură cu cele spuse de tov. Tomski despre comisia de presă alcătuită din muncitori în 1906 şi cu afirmaţia că ea s-a soldat cu un eşec total, ţin să declar că, în realitate, ea nu corespunde adevărului şi că această comisie de pe lîngă ziarul „Vpered" [95] (care se afla sub conducerea lui A. A. Bogdanov şi a altora) a adus un folos incontestabil.

3
PROIECTE DE REZOLUŢII

PRIMA REZOLUŢIE

Comitetul Central organizează apariţia a două ziare la Petersburg : Organul Central şi un organ popular, avînd amîndouă una şi aceeaşi redacţie. Comitetul din Petersburg capătă drept de vot consultativ în redacţia Organului Central şi drept de vot deliberativ în organul popular. Pentru dezbaterea problemelor locale, de importanţă pur locală, Comitetul Central va rezerva un anumit număr de coloane în ambele ziare.

A DOUA REZOLUŢIE

Comitetul din Petersburg hotărăşte să participe la editarea ambelor ziare înfiinţate de Comitetul Central, în condiţiile propuse de Comitetul Central, şi să depună toate eforturile pentru o deservire mai largă şi mai deplină a nevoilor muncii locale şi pentru o elaborare mai amănunţită a liniei generale a partidului. Avînd motive să se teamă că Comitetul Central sau redacţia numită de el ar putea să se încreadă prea mult în tovarăşii internaţionalişti care sînt în divergenţă cu bolşevismul, că Comitetul Central va restrînge libertatea şi independenţa tovarăşilor locali, că nu le va îngădui să-şi exercite influenţa ce se cuvine s-o aibă nişte conducători ai muncii locale, Comitetul din Petersburg alege o comisie pentru formularea unor garanţii precise cu privire la drepturile ce revin Comitetului din Petersburg în rubrica locală a ambelor ziare.

DESPRE CARACTERUL DĂUNĂTOR AL FRAZELOR

Răspunsul dat de guvernele francez şi englez a confirmat în chip deosebit de concret justeţea afirmaţiei, făcută de noi în repetate rînduri, că nici guvernul capitalist rus, nici cel francez, englez sau german nu pot renunţa la anexiuni (cotropiri), că toate promisiunile de acest fel sînt o simplă încercare de a înşela popoarele [96].

Noi luptăm cu arma în mînă pentru luarea în stăpînire a Alsaciei şi Lorenei, pentru victorie, au răspuns francezii. Binevoiţi a îndeplini clauzele tratatului şi a lupta pentru Polonia rusească şi cea germană, au răspuns englezii.

Amarul adevăr că îi este peste putinţă capitalismului să se împace cu ideea renunţării la anexiuni a ieşit o dată mai mult la iveală. Falimentul politicii duse de „conciliatori", de cei ce vor să împace capitalismul cu proletariatul, falimentul politicii ministerialiştilor narodnici şi menşevici este cît se poate de evident. Toate speranţele puse de ei într-un guvern de coaliţie s-au spulberat, toate promisiunile lor s-au dovedit a fi vorbă goală, şi nimic altceva.

Şi nu e nimic mai dăunător acum pentru cauza revoluţiei, pentru interesele maselor muncitoare decît încercările de a ascunde adevărata stare de lucruri cu ajutorul frazelor. În acest torent de fraze s-au conturat două nuanţe, care sînt, într-adevăr, „una mai rea decît alta".

„Raboceaia Gazeta", organul menşevicilor ministerialişti, perorează „à la cadet". Pe de o parte, „pe această bază" (pe baza răspunsurilor date de cele două puteri ale Antantei) „nu e posibilă nici o înţelegere între noi şi ei"... Şi cine sînt aceşti „noi" ? — *capitaliştii* ruşi ? Teoria

luptei de clasă este aruncată peste bord ; e mai convenabil să debitezi fraze sonore pe tema „democraţiei" în general, călcînd în picioare un adevăr elementar al marxismului care spune că tocmai *înăuntrul* „democraţiei" este cea mai adîncă prăpastia dintre capitalişti şi proletari.

Pe de altă parte, „Raboceaia Gazeta" vrea să facă „o încercare de revizuire" (a înţelegerii şi a tratatelor) „cu ajutorul unei conferinţe a reprezentanţilor guvernelor aliate convocate în acest scop". Şi de data asta e vorba de o politică de conciliere cu capitaliştii, care în realitate nu înseamnă altceva decît o încercare de *înşelare a muncitorilor* prin jocul de-a tratativele cu duşmanii lor de clasă.

„Presiunea unor pături largi ale democraţiei franceze şi engleze, presiunea exercitată chiar numai de proletariatul din Franţa şi din Anglia asupra guvernelor respective..." — scrie „Raboceaia Gazeta". În Rusia, menşevicii sprijină *propriul* lor guvern imperialist, iar în alte ţări îndeamnă la exercitarea unei *presiuni*... nu este vorba aici, de la primul şi pînă la ultimul cuvînt, de o frazeologie mincinoasă ?

„Noi o pregătim (pacea pe scară internaţională) prin convocarea unei conferinţe socialiste internaţionale"... la care urmează să participe şi miniştrii din rîndurile foştilor socialişti care au trecut de partea *propriilor* lor guverne ! ! Frumoasă „pregătire" de înşelare a poporului pe scară largă printr-o serie de înşelăciuni pe scară mai redusă, nimic de zis.

„Delo Naroda" perorează „à la iacobin". Un ton ameninţător, exclamaţii revoluţionare menite să impresioneze... „noi ştim prea bine"... „încredere în victoria Revoluţiei (neapărat cu literă mare) noastre", „de un pas sau altul... al democraţiei revoluţionare ruse... atîrnă destinele... *întregii* Răscoale (neapărat cu literă mare) a oamenilor muncii, care a început sub auspicii atît de fericite şi în chip atît de victorios..."

Desigur, dacă scrii cuvintele „Revoluţie" şi „Răscoală" cu literă mare, efectul e „grozav" de teribil, întocmai ca la iacobini. Cum s-ar zice, şi ieftin şi bun. Căci asemenea cuvinte le scriu numai nişte oameni care în realitate ajută la sugrumarea revoluţiei şi frînează dezvoltarea răscoalei

oamenilor muncii, niște oameni care sprijină guvernul *rus* al imperialiștilor, care sprijină procedeele *acestora* de a ascunde poporului tratatele secrete, de a tergiversa lichidarea imediată a proprietății funciare moșierești și de a duce o politică militară „de ofensivă", care *îi* sprijină cînd rostesc cuvinte grosolane la adresa instituțiilor elective locale, cînd au pretenția să numească funcționarii sau să-i confirme pe cei aleși de populația locală și așa mai departe, la nesfîrșit.

Domnilor fanfaroni, domnilor cavaleri ai frazeologiei revoluționare! Socialismul cere să se facă distincție între democrația capitaliștilor și democrația proletarilor, între revoluția burgheziei și revoluția proletariatului, între răscoala bogătașilor împotriva țarului și răscoala oamenilor muncii... *împotriva bogătașilor*... Socialismul cere să se facă distincție între revoluția burgheziei, care s-a terminat la noi (burghezia este acum contrarevoluționară), și revoluția proletarilor și a țăranilor săraci, care e în plină creștere. Prima revoluție este *pentru* război, *pentru* menținerea proprietății funciare moșierești, pentru „subordonarea" organelor de autoadministrare locală față de centru, *pentru* tratatele secrete. A doua revoluție *a început* să submineze războiul — prin fraternizarea revoluționară, prin lichidarea puterii moșierilor la sate, prin sporirea numărului Sovietelor și întărirea puterii lor și prin aplicarea întocmai a principiului electivității.

Ministerialiștii narodnici și menșevici rostesc vorbe sonore pe tema „democrației" în general, pe tema „Revoluției" în general, pentru *a masca* astfel înțelegerea lor cu burghezia imperialistă — în realitate deja contrarevoluționară — din țara lor, înțelegere care, de fapt, se transformă într-o luptă *împotriva* revoluției proletarilor și semiproletarilor.

„Pravda" nr. 69
din 13 iunie (31 mai) 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

CUM ÎŞI BAT JOC CAPITALIŞTII DE POPOR

La 23 mai a luat sfîrşit consfătuirea reprezentanţilor capitaliştilor şi ai muncitorilor din industria minieră din sud.

Consfătuirea s-a terminat *fără nici un rezultat.* Domnii capitalişti au considerat că nici una dintre revendicările muncitorilor nu este acceptabilă. Delegaţia muncitorească care a luat parte la consfătuire a dat citire unei declaraţii în care se spune că *ea nu-şi ia nici o răspundere pentru complicaţiile ce s-ar putea ivi.*

E limpede ca lumina zilei. Criza n-a fost cîtuşi de puţin înlăturată. Industriaşilor nu li s-a pus de loc frîu.

Ar trebui să rîzi, dacă n-ar fi atît de trist, cînd afli că s-a luat hotărîrea de a mai numi o comisie compusă din reprezentanţi ai guvernului şi reprezentanţi ai celor două părţi (!!) şi că industriaşii au cerut să se acorde *chiar acum* o majorare de preţuri!!!

Pentru ca cititorii noştri să-şi poată da mai limpede seama pînă unde merg domnii capitalişti, cum îşi bat ei joc de popor, vom cita cîteva extrase dintr-un ziar *ministerial* (adică dintr-un ziar al unui partid care îşi are reprezentanţii săi în guvern):

„O delegaţie a muncitorilor (din industria minieră din sud) sosită în localitate a informat secţia economică de pe lîngă Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor asupra adevăratei stări de lucruri; pornind de la această informaţie, sîntem în măsură să facem cunoscut că cifrele citate de N. N. Kutler, pe baza datelor prezentate de industriaşi, nu merită nici o încredere.

...Proprietarii minelor de cărbuni obţineau profituri imense înainte de revoluţie şi, totuşi, ei se tocmeau pe atunci cu vechiul guvern

pentru a obţine o urcare a preţului de rechiziţie al cărbunilor. Ei cereau o majorare de 5 copeici, avînd în vedere cele 3 copeici pe care vechiul guvern consimţise să le aprobe. Iar de la guvernul provizoriu revoluţionar ei au reuşit, încă din primele zile ale revoluţiei, să obţină dintr-o dată o majorare de 8 copeici, care a fost extinsă şi asupra vechilor livrări către căile ferate şi asupra rechiziţiilor începînd din ianuarie, iar după aceea au reuşit să mai obţină 3 copeici, adică în total 11 copeici.

Înainte de revoluţie, preţul de rechiziţie era de 18 copeici, iar acum el este de 29 de copeici. Contractele cu guvernul se încheiau înainte la 22 de copeici pudul, în timp ce astăzi ele se încheie la 33—34 de copeici şi mai mult..."

Oare nu este asta o nemaipomenită *batjocorire* a poporului de către capitalişti ?

Cu prilejul revoluţiei, guvernul capitaliştilor, care îşi dă denumirea de „revoluţionar" şi înşală pe oamenii neştiutori cu această „glorioasă" etichetă, face plocon capitaliştilor noi şi noi majorări ! Le vîră în buzunar noi şi noi milioane !

Ţara e la un pas de pieire, şi cei 10 capitalişti care fac parte din guvernul provizoriu favorizează pe industriaşii care jefuiesc ţara, care jefuiesc poporul, *sporindu-le* profiturile la capital, care şi aşa sînt exagerate.

„Ministerul Comerţului şi Industriei se află în totală dependenţă de congresul proprietarilor de mine din sudul Rusiei şi, în faţa catastrofei spre care se îndreaptă industria din sud, nu numai că nu ia nici un fel de măsuri pentru preîntîmpinarea ei, dar în acţiunile sale se supune în mod sistematic presiunii industriaşilor din sud".

Aşa scria acelaşi ziar ministerial şi organ al menşevicilor, „Raboceaia Gazeta", la 14 mai 1917, după ce trecuse o săptămînă şi ceva de la formarea guvernului de coaliţie.

Şi de atunci nu s-a schimbat absolut nimic.

Iar acest ziar ministerial a fost nevoit să recunoască existenţa unor stări de lucruri şi mai proaste. Ascultaţi numai :

„...Industriaşii opun rezistenţă pasivă. În mod intenţionat nu iau nici un fel de măsuri. Este nevoie de o pompă, şi nu se procură ; este nevoie de site pentru lămpi, şi nu se face rost de ele. Industriaşii nu doresc să se obţină o sporire a producţiei. Totodată, ei nu vor să cheltuiască bani pentru reparaţiile necesare, pentru reînnoirea utilajului uzat al întreprinderilor. Maşinile sînt în stare de uzură înain-

tată şi curînd nu se va mai putea lucra cu ele. Adeseori, muncitorii, cînd li se spune că n-ai de unde să cumperi cutare sau cutare lucru, se duc singuri să caute sculele necesare, şi le găsesc. Patronii nu iau nici un fel de măsuri pentru desfacerea produselor obţinute — cărbuni, fontă. Zeci şi sute de milioane de puduri din aceste produse zac fără rost, în timp ce ţara are mare nevoie de ele".

Aşa scria un ziar ministerial, un ziar al partidului menşevicilor, din care fac parte Ţereteli şi Skobelev.

Asta-i curată batjocorire a poporului de către capitalişti! Avem de-a face cu un adevărat balamuc: capitaliştii sînt în cîrdăşie cu partea burgheză a guvernului provizoriu (din care fac parte şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari); capitaliştii *frînează* munca, *sabotează* producţia, *nu iau măsuri* pentru desfacerea produselor, fără de care ţara *piere*.

Din lipsă de cărbuni se opresc fabricile şi locomotivele. Se întinde şomajul, se simte o lipsă tot mai mare de mărfuri. Ţăranii nu pot să dea cerealele pe degeaba. Se apropie, în mod inevitabil, foametea.

Şi toate astea sînt opera capitaliştilor, care se află în cîrdăşie cu guvernul!!

Toate astea le tolerează narodnicii, socialiştii-revoluţionari şi menşevicii!! Ei încearcă să se eschiveze prin vorbe, ei au scris despre aceste fărădelegi ale capitaliştilor *încă de la 14 mai*. Iar azi sîntem în 31 mai. Au trecut mai bine de două săptămîni, şi totul a rămas ca înainte. Foametea devine din ce în ce mai ameninţătoare.

Şi pentru a ascunde fărădelegile capitaliştilor, pentru a abate atenţia poporului, toate ziarele capitaliştilor — „Reci", „Den", „Novoe Vremea", „Russkaia Volea", „Birjevka", „Edinstvo" — îi împroşcă din răsputeri şi zi de zi pe „bolşevici" cu minciuni şi calomnii murdare... Bolşevicii sînt de vină că proprietarii de mine de cărbuni s-au înţeles cu guvernul, că ei dezorganizează şi opresc producţia!!

Da, asta ar aduce a balamuc, dacă teoria luptei de clasă, dacă experienţa internaţională a luptei de clasă nu ne-ar arăta că, de dragul profiturilor lor, capitaliştii şi guvernul

lor (care e sprijinit de menşevici) nu se dau în lături de la nici o nelegiuire.

Pînă cînd o să mai dureze această situaţie ? Este într-adevăr nevoie ca această catastrofă să se dezlănţuie pretutindeni, ca oamenii să moară cu sutele şi cu miile de foame ?

„Pravda" nr. 69
din 13 iunie (31 mai) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

SCRISOARE CĂTRE COMITETELE RAIONALE ALE ORGANIZAŢIEI PETROGRAD A P.M.S.D. (BOLŞEVIC) DIN RUSIA

Stimaţi tovarăşi,

Alăturînd la această scrisoare rezoluţia C.P. * cu privire la înfiinţarea unui ziar propriu, precum şi două rezoluţii care au fost prezentate de mine, în numele C.C. al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, în şedinţa de marţi 30 mai ** a C.P., vă rog să discutaţi toate aceste rezoluţii şi să vă expuneţi, în mod cît mai amănunţit şi mai motivat, părerea voastră.

În legătură cu chestiunea dacă este sau nu nevoie de scoaterea, la Petrograd, a unui ziar special al C.P., se aşteaptă ivirea unui conflict între C.P. şi C.C. Ar fi deosebit de important şi cît se poate de dorit ca la discuţiile cu privire la acest conflict — care se aşteaptă să izbucnească — să participe activ un număr cît mai mare de membri ai organizaţiei din Petrograd a partidului nostru şi să ajute, prin hotărîrile lor, la aplanarea lui.

Comisia executivă a C.P. s-a pronunţat în unanimitate pentru editarea unui organ special al C.P. la Petrograd, şi aceasta împotriva hotărîrii C.C. care prevedea ca, în locul „Pravdei", al cărei cuprins este în mod vădit insuficient, să apară *două* ziare: aceeaşi „Pravda" de pînă acum, Organul Central al partidului, şi o mică „Narodnaia Pravda" (denumirile ambelor ziare n-au fost încă stabilite în mod definitiv), ca organ popular pentru masele cele mai largi. Potrivit hotărîrii C.C., ambele ziare tre-

* C.P. — Comitetul din Petrograd. — *Nota trad.*
** Vezi volumul de faţă, p. 244. — *Nota red.*

buie să aibă o singură redacţie, şi în componenţa ei urmează să intre un reprezentant al C.P. (în O.C. cu drept de vot consultativ, iar în organul popular cu drept de vot deliberativ). Trebuie instituită o „comisie de presă" (alcătuită din muncitori, delegaţi din partea raioanelor care să fie foarte strîns legaţi de mase), totodată, în *ambele* ziare trebuie să se rezerve un anumit număr de coloane pentru deservirea nevoilor pur locale ale mişcării muncitoreşti locale.

Acesta este planul C.C.

Comisia executivă a C.P. însă vrea să aibă un ziar *propriu*, un ziar special al C.P. Ea a adoptat în unanimitate o hotărîre în acest sens.

La şedinţa din 30 mai a C.P., după raportul şi cuvîntul de încheiere al tov. M. Tomski, după cuvîntarea mea şi participarea la discuţii a unui mare număr de tovarăşi, voturile s-au împărţit în două părţi egale : 14 pentru Comisia executivă şi 14 contra. În ce priveşte rezoluţia prezentată de mine, ea a fost respinsă cu 16 voturi contra 12.

După convingerea mea, în principiu nu este nevoie de un ziar special al C.P., întrucît în *capitală*, care are un rol conducător pentru întreaga ţară, este nevoie de *un singur* organ de partid, şi anume de Organul Central, iar ziarul popular, care urmează să fie redactat într-o formă *deosebit* de populară, trebuie să se afle sub conducerea *aceleiaşi* redacţii.

Un organ special al C.P. ar îngreuia în mod inevitabil coordonarea deplină a muncii şi poate că chiar ar da naştere unor linii deosebite (sau unor nuanţe deosebite ale liniilor), iar neajunsul care ar rezulta de aici — mai cu seamă într-o perioadă revoluţionară — ar fi foarte mare.

De ce să ajungem la o fărîmiţare a forţelor ?

Sîntem cu toţii peste măsură de aglomeraţi în muncă şi dispunem de forţe puţine ; publiciştii se depărtează tot mai mult de noi, trecînd la defensişti. Ne este nouă permisă în asemenea împrejurări o fărîmiţare a forţelor ?

Trebuie să unim forţele, iar nu să le fărîmiţăm.

Poţi oare să n-ai încredere în C.C., să te temi că el nu va alcătui în mod just redacţia sau că nu va rezerva destul

spaţiu, în ambele ziare, pentru deservirea activităţii locale sau că „va nedreptăţi" pe redactorii din C.P. aflaţi în minoritate etc. ?

În cel de-al doilea proiect de rezoluţie prezentat de mine am enumerat anume o serie de argumente de acest fel (pe care le-am auzit în şedinţa C.P. de la 30 mai) pentru a pune deschis această problemă în faţa tuturor membrilor partidului, pentru a-i face să cîntărească, cu toată grija, *fiecare* din cele două argumente şi să adopte o hotărîre de care să se simtă răspunzători.

Dacă voi, tovarăşi, aveţi motive temeinice şi serioase să nu vă încredeţi în C.C., spuneţi-o deschis. Asta este o datorie a oricărui membru al partidului nostru, care e organizat pe baze democratice, şi atunci datoria C.C. al partidului nostru va fi să chibzuiască în mod special asupra motivelor voastre de neîncredere, să le facă cunoscute congresului partidului, să înceapă tratative speciale în vederea înlăturării acestei regretabile neîncrederi în C.C., manifestată de o organizaţie locală.

Dar, dacă nu există o asemenea neîncredere, atunci este nejust şi greşit să se pretindă ca C.C. să nu-şi exercite dreptul, ce i-a fost acordat la congresul partidului, de *a conduce activitatea* de partid în general şi pe cea din capitală în special.

Cere oare Comitetul nostru Central ceva de prisos, manifestă el pretenţii exagerate cînd vrea să conducă ziarele din Petrograd ? Nu. În Partidul social-democrat german, în vremurile lui cele mai bune, pe cînd în fruntea lui se afla Wilhelm Liebknecht, timp de decenii el a fost redactor al Organului Central al partidului. Organul Central apărea la Berlin. Organizaţia din acest oraş n-a avut *niciodată* un ziar al ei special. A existat o „comisie de presă" compusă din muncitori, a existat o *rubrică locală* în Organul Central al partidului. De ce trebuie să ne abatem noi de la acest exemplu bun al tovarăşilor noştri din alte ţări ?

Dacă voi, tovarăşi, vreţi să obţineţi *garanţii speciale* din partea C.C., dacă vreţi să fie modificate anumite puncte (din planul C.C. cu privire la editarea a două ziare), atunci, în numele C.C., vă rog să analizaţi amă-

nunţit această chestiune şi să ne comunicaţi concluziile voastre.

Consider că hotărîrea Comisiei executive a C.P. de a scoate un ziar *special* la Petrograd este cu totul greşită şi neavenită, că ea duce la fărîmiţarea forţelor şi introduce o serie de motive de conflict în partidul nostru. Ar fi de dorit, după părerea mea (şi în această privinţă eu nu fac decît să expun părerea C.C.), ca organizaţia din Petrograd să sprijine hotărîrea C.C., să aştepte un timp oarecare pentru a vedea rezultatele pe care le oferă *experienţa activităţii* desfăşurate de cele două ziare, după planul C.C., şi apoi, de va fi nevoie, să ia o hotărîre specială cu privire la rezultatele acestei experienţe.

Cu salutări tovărăşeşti social-democrate,

N. Lenin

31 mai 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în revista „Krasnaia Letopis" nr. 3

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMA CONFERINŢĂ A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE DIN PETROGRAD 31 MAI (13 IUNIE) 1917 [97]

SCURTĂ DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Rezoluţia prezentată de tov. Avilov ne arată că dînsul a dat cu totul uitării poziţia de clasă. În această rezoluţie, dînsul pare a-şi fi pus drept scop să strîngă laolaltă şi să concentreze toate lipsurile care caracterizează rezoluţiile partidelor mic-burgheze.

La începutul acestei rezoluţii, Avilov enunţă teza, care este indiscutabilă astăzi pentru orice socialist, că gospodărirea prădalnică practicată de capitalişti a adus Rusia la un crah total pe plan economic şi industrial ; dar după aceea el ne prezintă formula, destul de vagă, a unui control al industriei efectuat de către „puterea de stat" cu sprijinul unor largi pături ale democraţiei.

Acum toată lumea vorbeşte mult despre control ; pînă şi cei care înainte, cînd auzeau rostindu-se cuvîntul „control", erau gata să strige „ajutor" recunosc acum că este nevoie de control.

Dar prin această expresie generală „control" se urmăreşte de fapt reducerea la zero a controlului.

Guvernul de coaliţie, din care fac parte acum şi „socialiştii", n-a întreprins încă nimic în direcţia înfăptuirii acestui control, şi de aceea este cu totul de înţeles că comitetele de întreprindere vor un control muncitoresc adevărat, şi nu doar pe hîrtie.

Dacă vrem să lămurim noţiunea de „control" şi totodată să elucidăm chestiunea : cînd şi de către cine va fi exercitat acest control, nu trebuie să pierdem nici un moment din vedere caracterul de clasă al statului contemporan, care nu este altceva decît o organizaţie a dominaţiei de

clasă. Tot din punct de vedere de clasă trebuie analizată şi noţiunea de „democraţie revoluţionară". În această analiză trebuie să pornim de la raportul real dintre forţele sociale.

Rezoluţia prezentată de Avilov, care a început prin a promite că va da totul, a terminat, în fond, prin a propune să se lase totul aşa cum a fost. În toată această rezoluţie nu există nici urmă de revoluţionarism.

Într-o perioadă revoluţionară, mai mult ca oricînd, este necesar să analizăm în mod precis însăşi esenţa statului, să ne întrebăm ale cui interese le va apăra el şi cum trebuie să fie el clădit pentru a apăra într-adevăr interesele celor ce muncesc. Or, lucrul acesta nu este de loc lămurit în rezoluţia prezentată de Avilov.

De ce, în decurs de trei luni, noul nostru guvern de coaliţie, din care fac parte acum şi „socialiştii", n-a introdus controlul, şi nu numai că nu l-a introdus, dar în conflictul dintre proprietarii de mine din sudul Rusiei şi muncitori guvernul s-a situat în mod făţiş de partea capitaliştilor.

Pentru ca controlul asupra industriei să se exercite în mod efectiv, trebuie ca el să fie *un control muncitoresc*, trebuie ca fiecare din instituţiile de răspundere să fie alcătuită, în majoritate, din muncitori şi ca administraţia să dea socoteală pentru acţiunile ei în faţa tuturor organizaţiilor muncitoreşti, care se bucură de cea mai mare autoritate.

Tovarăşi muncitori, faceţi totul pentru introducerea unui control real, iar nu fictiv, şi respingeţi cu toată hotărîrea orice rezoluţii şi propuneri care urmăresc instituirea unui asemenea control fictiv, existent doar pe hîrtie!

„Pravda" nr. 72
din 16 (3) iunie 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎNTR-O ŞEDINŢĂ A FRACŢIUNII BOLŞEVICE LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR DIN RUSIA 31 MAI (13 IUNIE) 1917

SCURTĂ DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Lenin salută, în numele Comitetului Central, pe toţi social-democraţii internaţionalişti, fără deosebire de fracţiune.

El trece apoi la chestiunea : cum poate fi lichidat războiul european. Din cele spuse reiese că el nu vede soluţionarea crizei europene în culori atît de optimiste ca A. Lunacearski [98]. Formula „fără anexiuni", arată el, nu înseamnă cîtuşi de puţin dorinţa de a readuce Europa la „statul-quo ante" *. Noi considerăm că „fără anexiuni" înseamnă, totodată, şi fără cotropirile săvîrşite înainte de războiul actual. Pentru noi, sensul acestei formule este că trebuie acordată deplină libertate popoarelor de a se despărţi de unele state şi de a se uni cu altele. Dar înfăptuirea unei asemenea formule nu este posibilă fără revoluţia socialistă, şi de aceea nu există altă ieşire din războiul european decît revoluţia mondială.

Referindu-se apoi la fraternizare, Lenin spune : fraternizarea spontană nu rezolvă problema păcii, dar ea constituie temelia activităţii noastre revoluţionare. Fraternizarea prin ea însăşi nu rezolvă problema, dar nici o altă măsură nu rezolvă revoluţia cîtă vreme nu duce la izbucnirea ei. Ce este greva, ce este demonstraţia ? Este şi ea doar o verigă în lanţul general al luptei revoluţionare. Ni se spune că fraternizarea a înrăutăţit situaţia pe celelalte fronturi. Nu e adevărat. Ea a creat un armistiţiu de fapt pe frontul nostru şi a provocat mici schimbări pe frontul

* — Situaţia existentă ; în cazul de faţă situaţia de dinainte de război. — *Nota trad.*

de vest. Dar în folosul cui ? În folosul Angliei şi Franţei. În Asia însă, Anglia a obţinut un mare succes : ea a înghiţit Bagdadul. Încetarea războiului pe frontul nostru este rezultatul fraternizării revoluţionare, împotriva căreia duce război Kerenski, împotriva căreia s-a anunţat o ofensivă, cu care s-au declarat de acord şi menşevicii.

Trebuie să facem din fraternizare un act conştient, trebuie să căutăm ca ea să se transforme într-un schimb de idei, să se strămute şi pe celelalte fronturi, să aprindă flacăra revoluţiei şi în partea cealaltă a tranşeelor.

Trecînd la problema reglementării industriei, vorbitorul spune : începînd de la 28 februarie, guvernul n-a luat nici o măsură menită să reducă profiturile industriaşilor. Mai zilele trecute am aflat din ziare că s-a format o comisie compusă din cîţiva miniştri, în frunte cu Skobelev, care are misiunea să elaboreze unele măsuri de control. Dar, după cum se ştie, această comisie exista şi pe vremea ţarului, aşa că ceea ce se face nu e decît o înşelătorie. Vorbitorul arată că e necesar să se treacă imediat la ocuparea pămînturilor moşiereşti şi îşi încheie cuvîntarea spunînd că Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor trebuie să obţină întreaga putere sau să sfîrşească printr-o moarte lipsită de glorie.

Din toate părţile i se trimit vorbitorului bilete. În scurt timp numărul lor se ridică la 20. În primul bilet i se pune întrebarea dacă companiile de marş trebuie îndreptate spre front. Răspunzînd la această întrebare, Lenin spune : atîta timp cît a existat puterea ţaristă, a trebuit să mergem în armată şi să lucrăm acolo. Liebknecht a îmbrăcat haina militară pentru a face agitaţie împotriva războiului. Ar fi naiv să ne închipuim că războiul ar putea fi lichidat prin acţiuni anarhice cu caracter izolat.

„Novaia Jizn" nr. 37 din 1 (14) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

ÎNCERCARE DE A JUSTIFICA O RUŞINE

Secţia pentru relaţiile internaţionale de pe lîngă Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd a trimis lui Huysmans, cunoscutul secretar al falitei Internaţionale a II-a, care a trecut de partea guvernelor „sale", naţionale, o declaraţie care a fost publicată în nr. 78 al ziarului „Izvestiia".

Această declaraţie încearcă să demonstreze că intrarea narodnicilor şi menşevicilor ruşi în guvernul burghez şi imperialist nu poate fi „comparată" cu intrarea trădătorilor vest-europeni ai socialismului în guvernele „lor". Argumentele invocate de „secţie" sînt atît de slabe şi de jalnice, atît de ridicole şi de neputincioase, încît trebuie iarăşi şi iarăşi ca ele să fie prezentate în întreaga lor înfăţişare lamentabilă.

Primul argument. În celelalte ţări, intrarea în guvern a avut loc „în condiţii cu totul diferite". Nu-i adevărat. Deosebirile dintre Anglia, Franţa, Danemarca, Belgia, Italia etc., de o parte, şi Rusia de astăzi, de altă parte, sînt „cu totul" *ne*esenţiale, fiindcă oricine *nu* a trădat socialismul ştie că esenţialul îl constituie aici *dominaţia* de clasă a burgheziei. În *această* privinţă, condiţiile existente în toate ţările menţionate nu sînt „diferite", ci identice. Iar particularităţile naţionale nu schimbă nimic în această problemă, esenţială, a dominaţiei de clasă a burgheziei.

Al doilea argument. Miniştrii „noştri" au intrat într-un guvern „revoluţionar". Aceasta este cea mai josnică încercare de a înşela poporul cu ajutorul unui cuvînt atît de măreţ cum e „revoluţia", pe care menşevicii şi narodnicii

o invocă pentru a-și ascunde trădarea comisă față de ea. Fiindcă oricine știe că, în actualul guvern „revoluționar", 10 miniștri din 16 fac parte din partidele moșierilor și capitaliștilor, care se pronunță în favoarea războiului imperialist, împotriva publicării tratatelor secrete, că aceste partide duc acum o politică *contrarevoluționară*. Acest lucru a fost demonstrat deosebit de concret de alegerile de la 27—29 mai pentru dumele raionale din Petrograd, cînd *toți* ultrareacționarii s-au unit *pentru* a asigura victoria majorității din guvernul nostru „revoluționar".

Al treilea argument. „Ai noștri" au intrat în guvern „cu mandatul precis de a obține o pace generală printr-o înțelegere între popoare, iar nu ca să prelungească războiul imperialist în numele eliberării națiunilor pe calea armelor". În primul rînd, acest mandat nu este cîtuși de puțin „precis", întrucît el nu înseamnă un *program* precis sau *acțiuni* precise. Astea-s vorbe goale. Este ca și cum un secretar de sindicat muncitoresc ar accepta să devină membru al conducerii uniunii capitaliștilor cu un salariu de 10 000 de ruble și „cu mandatul precis" de a obține o îmbunătățire a situației muncitorilor, iar nu de a prelungi dominația capitalismului. În al doilea rînd, *toți* imperialiștii, și Wilhelm, și Poincaré etc., năzuiesc să ajungă la „o înțelegere între popoare", dar și acestea sînt tot vorbe goale. În al treilea rînd, începînd de la 6 mai 1917, războiul „este prelungit" în mod vădit de către Rusia, între altele, prin aceea că nici pînă azi guvernul nostru imperialist n-a dat publicității și n-a propus condiții clare și precise pentru încheierea păcii, pentru a se ajunge la o înțelegere.

Al patrulea argument. Scopul pe care-l urmăresc „ai noștri" „nu este încetarea luptei de clasă, ci continuarea ei cu mijloacele puterii politice". Minunat!! Așadar, dacă încerci să ascunzi o ticăloșie invocînd un scop nobil sau un frumos „punct de plecare pentru participare" la comiterea unei ticăloșii, înseamnă că totul e în regulă!! Intrarea într-un guvern burghez, imperialist, care *în realitate* poartă un război imperialist, poate, vedeți dumneavoastră, să fie denumită „continuare a luptei de clasă cu mijloacele puterii politice". O adevărată perlă! Pro-

punem ca la fiecare adunare muncitorească, la fiecare întrunire populară să se strige „ura !" în onoarea lui Cernov, Ţereteli, Peşehonov şi Skobelev, care duc *„luptă de clasă"* împotriva lui Tereşcenko, Lvov & Co.

Ridicolul ucide, domnilor membri ai „secţiei", care vreţi să apăraţi ministerialismul cu asemenea argumente. De altfel, nici nu sînteţi măcar originali : celebrul Vandervelde, prietenul lui Plehanov (pe care voi îl ocărîţi, cu toate că acum, după ce aţi intrat în guvern, nu aveţi nici umbră de autoritate morală să faceţi acest lucru), a spus cu mult înaintea voastră că şi el a intrat în guvern „cu scopul de a continua să ducă luptă de clasă".

Al cincilea argument. „Ai noştri" au intrat în guvern după răsturnarea ţarismului şi izgonirea „duşmanilor proletariatului rus" (adică a lui Miliukov şi Gucikov) „de către mişcarea maselor revoluţionare care a avut loc la 20—21 aprilie".

Şi cu ce sînt vinovaţi francezii că au răsturnat absolutismul nu acum 100 de zile, ci acum 122 de ani, sau englezii că l-au răsturnat acum mai bine de 260 de ani, sau italienii, care au făcut acest lucru cu zeci de ani în urmă ? Or, 20 aprilie l-a alungat pe Miliukov şi l-a înlocuit cu Tereşcenko, adică n-a schimbat absolut nimic în ce priveşte clasele sau în ce priveşte partidele. A face noi promisiuni nu înseamnă a duce o politică nouă.

Dacă alungi un mitropolit şi pui în locul lui un papă, nu înseamnă că nu mai eşti clerical.

Al şaselea argument. În Rusia există „deplină libertate pentru proletariat şi pentru armată". Nu e adevărat, *nu* e libertate deplină. Ea este mai deplină decît în alte ţări, şi e cu atît mai ruşinos *să murdăreşti* această libertate tînără, încă proaspătă, printr-o faptă murdară cum e intrarea într-un guvern burghezo-imperialist.

Între trădătorii ruşi ai socialismului şi cei europeni nu e o deosebire mai mare decît aceea care există între un siluitor şi un violator.

Al şaptelea argument. „În afară de asta, proletariatul rus dispune de mijloace pentru un control deplin asupra aleşilor săi".

Nu-i adevărat. Spiritul de partid este atît de tînăr în Rusia, destrămarea este atît de vădită la menşevici şi la socialiştii-revoluţionari (desprinderea pe jumătate a lui Martov, protestele lui Kamkov, blocul încheiat de el cu noi în alegeri, împotriva *propriului său* partid ; blocul menşevicilor şi al socialiştilor-revoluţionari cu „Edinstvo", pe care *ei înşişi* îl consideră drept *imperialist* ş.a.m.d.), încît nu numai că nu există un control „complet", dar nici măcar un control serios „al proletariatului" asupra miniştrilor *nu există*.

De altfel, proletariatul este o noţiune *de clasă* pe care n-au dreptul s-o folosească menşevicii şi narodnicii, pentru că ei se sprijină mai mult pe *mica burghezie*. Dacă *dv.* v-aţi apucat să vorbiţi despre clase, apoi căutaţi să vă exprimaţi mai precis !

Al optulea argument. „Intrarea reprezentanţilor proletariatului (???) socialist (??) rus în guvern n-a însemnat cîtuşi de puţin o slăbire a legăturilor ce-l ţin unit de socialiştii din toate ţările, care luptă împotriva imperialismului, ci, dimpotrivă, a însemnat întărirea acestor legături în lupta comună pentru o pace generală".

Nu-i adevărat. Astea-s vorbe goale şi minciuni.

Toată lumea ştie că în Rusia intrarea în guvern a dus la întărirea *legăturilor* care îi unesc pe *partizanii* imperialismului, pe social-şoviniştii, pe *social-imperialiştii* din toate ţările, pe Henderson & Co., pe Thomas & Co. şi pe *Scheidemann* & Co.

Da, şi pe Scheidemann ! Fiindcă el a înţeles că social-imperialismul *german* va fi *salvat* în ce priveşte nefasta influenţă exercitată de el asupra mişcării muncitoreşti mondiale, dacă pînă şi ruşii, *chiar* într-o vreme cînd ei se bucură de foarte multă libertate, *chiar* în timpul revoluţiei, au încheiat o ruşinoasă alianţă cu *propria lor* burghezie imperialistă.

„Pravda" nr. 70
din 14 (1) iunie 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

O POZIŢIE MIC-BURGHEZĂ ÎN PROBLEMA RUINEI ECONOMICE

„Novaia Jizn" publică, în numărul de azi, rezoluţia prezentată de tov. Avilov la consfătuirea comitetelor de întreprindere. Din păcate, această rezoluţie trebuie considerată drept un model de atitudine mic-burgheză, şi nu marxistă, nu socialistă, faţă de problema în discuţie. Şi tocmai pentru că în ea sînt concentrate şi scoase în relief, cu o claritate extraordinară, toate părţile slabe ale obişnuitelor rezoluţii menşevice şi narodnice ale Sovietului, această rezoluţie este tipică şi merită să i se acorde atenţie.

Rezoluţia începe cu o splendidă banalitate, cu o minunată acuzaţie la adresa capitaliştilor : „ruina economică de astăzi... este o consecinţă a războiului şi *a gospodăririi anarhice şi prădalnice practicate de capitalişti şi de guvern...*". Foarte just ! Că capitalul asupreşte, că el este prădalnic, că tocmai el este o sursă de anarhism, în această privinţă micul burghez este gata să se declare de acord cu proletarul. Dar deosebirea dintre unul şi celălalt începe numaidecît : proletarul consideră că economia capitaliştilor înseamnă rapacitate, şi *asta îl face* să ducă lupta de clasă împotriva ei, *asta îl face* să-şi clădească întreaga lui politică pe neîncredere absolută în clasa capitaliştilor, *asta îl face* ca în problema statului să vadă în primul rînd cărei clase serveşte „statul", interesele cărei clase le promovează el. Micul burghez este uneori „înfuriat" împotriva capitalului, dar, după accesul său de furie, el îşi recapătă numaidecît încrederea în capitalişti, îşi pune din nou speranţele în „statul"... capitaliştilor !

Așa face și tov. Avilov.

După o minunată introducere în care ia o poziție fermă și amenințătoare și îi acuză de „rapacitate" pe capitaliști, și nu numai pe capitaliști, ci și guvernul lor, tov. Avilov *uită*, în întreaga sa rezoluție, în întregul ei conținut concret, în toate propunerile ei practice, *punctul de vedere de clasă* și alunecă, aidoma menșevicilor și narodnicilor, spre frazeologia despre „stat" în general, despre „democrația revoluționară" în general.

Muncitori! Prin rapacitatea sa, capitalul hrăpăreț creează anarhie și ruină, iar guvernul capitaliștilor gospodărește într-un mod tot atît de anarhic. Salvarea stă în controlul efectuat de către „stat, cu sprijinul democrației revoluționare". Acesta este conținutul rezoluției prezentate de Avilov.

Teme-te de dumnezeu, tov. Avilov! Îi este oare permis unui marxist să uite că statul este un organ al dominației de clasă? Nu este ridicol ca în lupta împotriva „rapacității capitaliștilor" să apelezi la *statul capitaliștilor?*

Îi este permis unui marxist să uite că și capitaliștii au fost în repetate rînduri, în decursul istoriei tuturor țărilor — în 1649 în Anglia, în 1789 în Franța, în 1830, 1848 și 1870 în aceeași țară, iar în februarie 1917 în Rusia — „democrați revoluționari"?

Ați uitat într-adevăr că trebuie făcută distincție între democrația revoluționară a capitaliștilor, aceea a micii burghezii și aceea a proletariatului? Nu se reduce oare *întreaga* istorie a *tuturor* revoluțiilor enumerate de mine mai sus la deosebirea care există între clase *înăuntrul* „democrației revoluționare"?

Dacă cineva continuă azi în Rusia, după experiența din februarie, martie, aprilie și mai 1917, să vorbească de o „democrație revoluționară" în general, înseamnă că, vrînd-nevrînd, conștient sau inconștient, înșală poporul. Fiindcă „momentul" contopirii generale a claselor împotriva țarismului a fost și a trecut. Prima înțelegere dintre primul „Comitet provizoriu" al Dumei de stat și Soviet a însemnat totodată și *sfîrșitul* contopirii claselor și începutul luptei de clasă.

Criza din aprilie (20 aprilie), evenimentele de la 6 mai, apoi cele de la 27—29 mai (alegerile) etc. etc. au şi delimitat definitiv *clasele* în revoluţia rusă în cadrul „democraţiei revoluţionare" ruse. A ignora acest lucru înseamnă a te coborî pînă la neputinţa micului burghez.

A face acum apel la „stat" şi la „democraţia revoluţionară", şi tocmai în chestiunea rapacităţii capitaliştilor, înseamnă a trage înapoi clasa muncitoare, înseamnă *de fapt* a pleda pentru oprirea completă a revoluţiei. Căci „statul" nostru, în *momentul de faţă,* după evenimentele din aprilie, după cele din mai, este un stat al capitaliştilor (hrăpăreţi), care în persoana lui Cernov, Ţereteli & Co. *au domesticit* o parte însemnată din „democraţia revoluţionară (mic-burgheză)".

Acest stat frînează revoluţia pretutindeni, în toate domeniile politicii externe şi interne.

A lăsa pe seama *acestui* stat lupta împotriva „rapacităţii" capitaliştilor înseamnă *a arunca peştele în apă.*

Scris la 31 mai (13 iunie) 1917

Publicat la 14 (1) iunie 1917 în ziarul „Pravda" nr. 70

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

PAIUL DIN OCHIUL ALTUIA

Algeria le-a stricat socotelile... „Socialiştii-revoluţionari“ ministeriabili de la noi aproape că reuşiseră de-a binelea să se asurzească pe ei şi să-i asurzească şi pe ascultători cu vorbăria lor despre o „pace fără anexiuni“ (adică fără cotropire de teritorii străine), dar iată că... Algeria le-a făcut festa ! Ziarul „Delo Naroda“, care numără printre colaboratorii săi şi doi miniştri din partidul „socialist-revoluţionar“, şi anume pe Kerenski şi Cernov, a comis ...imprudenţa să se angajeze într-o discuţie despre Algeria cu trei miniştri aliaţi (proveniţi tot din rîndurile cvasi-socialiştilor). Cît de riscantă a fost această imprudenţă comisă de ziarul Kerenskilor şi Cernovilor, se poate lim-pede vedea din cele ce urmează.

Trei miniştri ai ţărilor aliate, Anglia, Franţa şi Belgia, şi anume domnii Henderson, Thomas şi Vandervelde, au declarat că ei nu vor „anexiuni“, ci numai „eliberarea teritoriilor“. Ziarul Kerenskilor şi Cernovilor a calificat această declaraţie — şi pe bună dreptate — drept o „prestidigitaţie“ a unor „socialişti domesticiţi de burghe-zie“ şi a lansat împotriva lor această tiradă, plină de mînie şi sarcasm :

„«Ce-i drept, ei» (cei trei miniştri) «cer eliberarea teritoriilor» numai «în concordanţă cu voinţa populaţiei». Foarte bine ! Dar atunci să le cerem — şi să ne cerem nouă — dovezi de consecvenţă în sensul că trebuie admisă «eliberarea teritoriilor» aparţinînd Irlan-dei şi Finlandei, pe de o parte, Algeriei sau Siamului, pe de altă parte. Ar fi deosebit de interesant pentru noi să auzim, bunăoară, ce părere are socialistul Albert Thomas despre «autodeterminarea» Algeriei“.

Da, da, „ar fi deosebit de interesant pentru noi să auzim şi ce părere au" Kerenski, Ţereteli, Cernov şi Skobelev despre „autodeterminarea" Armeniei, Galiţiei, Ucrainei, Turkestanului.

Prin exemplul Irlandei şi al Algeriei, dv., domnilor miniştri ruşi din rîndurile narodnicilor şi menşevicilor, aţi demascat toată minciuna şi falsitatea situaţiei şi comportării voastre. Aţi arătat astfel că prin „anexiuni" *nu trebuie* să se înţeleagă numai cotropirile de teritorii efectuate *în acest război*. Va să zică, v-aţi contrazis pe voi înşivă şi aţi contrazis şi ziarul „Izvestiia Petrogradskogo Soveta", care chiar zilele acestea a declarat, cu o ignoranţă arogantă, că prin anexiuni se înţelege doar cotropirile de teritorii care au avut loc în acest război. Dar cine nu ştie că Irlanda şi Algeria au fost cotropite cu decenii şi secole înainte de izbucnirea acestui război ?

Imprudent, tare imprudent mai este şi acest „Delo Naroda" : el a dezvăluit întreaga lui confuzie de idei, ca şi pe aceea care domneşte în rîndurile menşevicilor şi în paginile ziarului „Izvestiia Petrogradskogo Soveta", într-o problemă atît de importantă şi de esenţială ca aceea a anexiunilor.

Dar nu numai atît. Dacă-l întrebaţi pe Henderson despre Irlanda sau pe Albert Thomas despre Algeria, dacă comparaţi părerea pe care o are despre anexiuni *„burghezia* franceză aflată la putere" cu părerea pe care o are *poporul* francez, dacă-i calificaţi pe Henderson şi pe Albert Thomas drept nişte „socialişti domesticiţi de burghezie", cum de-aţi uitat să vă priviţi pe voi înşivă ??

Şi voi, toţi aceşti Kerenski, Ţereteli, Cernov şi Skobelev, ce sînteţi ? Nu sînteţi şi voi nişte „socialişti domesticiţi de burghezie" ? Aţi ridicat voi vreodată, în cadrul guvernului *„burgheziei* ruse aflate la putere", problema Irlandei *ruse*, a Algeriei *ruse*, adică a Turkestanului, Armeniei, Ucrainei, Finlandei etc. ? Cînd aţi ridicat voi această problemă ? De ce nu vorbiţi despre asta „poporului" rus ? De ce nu calificaţi drept „prestidigitaţie" procedeul folosit de narodnicii şi menşevicii *ruşi*, care în şedinţele Sovietului şi ale guvernului, ca şi în faţa poporului, debitează fraze bombastice despre o „pace fără anexiuni", *fără a*

pune în mod precis, clar şi fără echivoc problema *tuturor* anexiunilor *ruseşti* de acelaşi tip cu Irlanda şi Algeria?

Narodnicii şi menşevicii ministeriabili ruşi s-au încurcat rău de tot şi se demască, pe zi ce trece, tot mai mult.

Ei invocă, de obicei, „ultimul" lor argument: la noi e revoluţie. Dar acest argument este cît se poate de fals, fiindcă revoluţia noastră, *pînă în momentul de faţă,* n-a dat puterea decît *burgheziei,* întocmai ca în Franţa şi Anglia, cu o „minoritate inofensivă" de „socialişti domesticiţi de burghezie", întocmai ca în Franţa şi Anglia. Ce va aduce mîine revoluţia noastră — o revenire la monarhie, întărirea burgheziei, trecerea puterii în mîinile unor clase mai înaintate —, asta nu ştim şi nimeni nu ştie. Va să zică, a te referi la „revoluţie" în general înseamnă a înşela în modul cel mai grosolan poporul şi a te înşela pe tine însuţi.

Problema anexiunilor este o bună piatră de încercare pentru narodnicii şi menşevicii care s-au încurcat în plasa minciunilor lor gogonate. Ei s-au încurcat *întocmai* ca Plehanov, Henderson, Scheidemann & Co. Ei se deosebesc *numai în vorbe* unii de alţii; *în practică* sînt cu toţii, în egală măsură, pierduţi pentru socialism.

„Pravda" nr. 79
din 14 (1) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

NU E DEMOCRATIC, CETĂŢENE KERENSKI !

Agenţia telegrafică din Petrograd comunică :

K i e v, 3 0 m a i. La şedinţa Congresului general al ţăranilor din Ucraina s-a dat citire unei telegrame a ministrului de război Kerenski, care arată că, date fiind împrejurările create de război, consideră inoportună convocarea celui de-al II-lea Congres al oştirii din Ucraina. Congresul a calificat dispoziţia dată de ministru drept o încălcare a libertăţii de întrunire a ucrainenilor şi a trimis guvernului provizoriu şi Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd o telegramă cu următorul cuprins :

„Vă atragem atenţia asupra primului caz de încălcare a legii cu privire la libertatea întrunirilor, la care a recurs ministrul Kerenski faţă de congresul oştirii din Ucraina. Nu ne luăm nici o răspundere pentru consecinţele pe care le poate avea o încălcare a principiilor democratice ale vieţii noi în ce priveşte ucrainenii şi, protestînd cu toată hotărîrea, aşteptăm răspuns imediat la cererile prezentate guvernului provizoriu de către delegaţia Radei centrale ucrainene".

Această ştire va provoca, fără îndoială, o mare îngrijorare în rîndurile muncitorilor socialişti.

Ministrul de război consideră „inoportună" convocarea unui congres al ucrainenilor şi, cu de la sine putere, interzice acest congres ! Cu puţin timp în urmă, cetăţeanul Kerenski „a strunit" Finlanda, iar acum vrea „să-i strunească" pe ucraineni. Şi toate acestea le face în numele „democraţiei" !

A. I. Herzen spunea cîndva că ţi-e ruşine să te ştii rus [99] cînd vezi ce „isprăvi" sînt în stare să facă clasele dominante din Rusia. Aceste cuvinte au fost rostite de el într-o vreme cînd Rusia gemea sub jugul iobăgiei, cînd cnutul şi bîta domneau în ţara noastră.

Acum, Rusia l-a doborît pe ţar. Acum, în numele ei vorbesc alde Kerenski şi Lvov. Rusia Kerenskilor şi Lvovi-

lor se poartă în așa fel cu naționalitățile asuprite, încît și astăzi, fără să vrei, îți vine să repeți cuvintele pline de amărăciune ale lui A. I. Herzen.

Nu mai vorbim de faptul că cetățeanul Kerenski, prin politica sa naționalistă „de națiune dominantă", nu face decît să stîrnească și să întețească tocmai acele tendințe „separatiste" împotriva cărora vor să lupte toți acești Kerenski și Lvovi.

Întrebăm : este oare compatibil cu demnitatea, dacă nu a socialismului, atunci măcar a unui simplu democratism, un asemenea mod de a trata naționalitățile asuprite ? Întrebăm : au, oare, o limită toate aceste „năzdrăvănii" ale cetățeanului Kerenski și ale acelora care sînt alături de el ?

Ne adresăm partidului „socialist-revoluționar" cu următoarea întrebare : este el de acord cu interzicerea congresului ucrainean, ordonată de un membru al său de onoare, cetățeanul Kerenski ?

*
* *

Ni se comunică că Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților a luat ieri hotărîrea de a-l invita în mod special pe cetățeanul Kerenski pentru a avea cu el o explicație în legătură cu dreptul de autodeterminare al națiunilor și cu politica națională în general.

Și mai spun unii că „comisia de contact" a dat ortul popii. Nici vorbă, domnilor ! Dualitatea puterii a rămas. Nu există altă ieșire din actuala situație decît trecerea întregii puteri în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.

„Pravda" nr. 71
din 15 (2) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

BOLŞEVISMUL ŞI „DESCOMPUNEREA" ARMATEI

Toată lumea vorbeşte în gura mare de necesitatea unei „puteri ferme". Salvarea, ni se spune, poate fi găsită într-o dictatură, într-o „disciplină de fier"; ea constă în a-i sili pe toţi cei ce nu se supun — fie ei „de dreapta" sau „de stînga" — să tacă şi să se supună. Noi ştim *pe cine* vor unii să-i silească să tacă. Cei de dreapta nu vociferează, ci *lucrează*. Unii în guvern, alţii în fabrici — ameninţînd cu concedierile în masă, dînd ordine de desfiinţare a unor regimente, ameninţînd cu trimiterea la ocnă. Cei de teapa lui Konovalov şi Tereşcenko, sprijiniţi de alde Kerenski şi Skobelev, lucrează în *mod organizat* în folosul lor. Şi pe ei nu e nevoie să-i sileşti să tacă...

Noi însă nu avem la dispoziţie alt mijloc *decît cuvîntul*. Şi de acest mijloc vor ei să ne lipsească...

„Pravda" nu este lăsată să ajungă pe front. „Agenţii" din Kiev au hotărît să nu difuzeze „Pravda". „Uniunea zemstvelor" nu vinde „Pravda" în chioşcurile ei. Şi, în sfîrşit, ni se promite că se va duce „o luptă sistematică împotriva propagării leninismului"... („Izvestiia Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov"). În schimb, orice protest spontan de acest fel, orice exces, indiferent unde ar avea loc, *se pune pe seama noastră*.

Este şi asta o metodă de luptă împotriva bolşevismului. O metodă încercată.

Lipsite de posibilitatea de a primi directive clare şi dîndu-şi seama în mod instinctiv de caracterul fals şi nesatis-

făcător al poziţiei adoptate de conducătorii oficiali ai democraţiei, masele se văd nevoite *să caute ele singure calea pe dibuite*...

Ca urmare, sub steagul bolşevismului vine orice revoluţionar conştient şi nemulţumit, orice luptător revoltat, care tînjeşte de dor de casă şi nu mai vede sfîrşindu-se odată războiul, iar uneori şi cei ce pur şi simplu se tem pentru pielea lor...

Acolo unde bolşevismul are posibilitatea să se manifeste în mod deschis, nu există dezorganizare.

Acolo unde nu există bolşevici sau unde ei nu sînt lăsaţi să vorbească, acolo se produc excese, acolo e descompunere, acolo sînt pseudobolşevici...

Or, tocmai de aşa ceva au nevoie duşmanii noştri.

Ei au nevoie de un pretext ca să spună : *„bolşevicii descompun armata", pentru ca după aceea să le astupe gura.*

Pentru a ridica, o dată pentru totdeauna, o barieră între noi şi calomniile „duşmanilor", între noi şi cele mai absurde denaturări ale bolşevismului, reproducem aici partea finală a proclamaţiei răspîndite, de către unul din delegaţi, în rîndurile armatei în ajunul Congresului general din Rusia.

Iată ce scrie acolo :

„Tovarăşi ! Voi trebuie să vă spuneţi cuvîntul.
N-avem nevoie de o înţelegere cu burghezia !
Toată puterea în mîinile Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor !

Asta nu înseamnă că trebuie să răsturnăm imediat actualul guvern şi să nu-i dăm ascultare. Atîta timp cît el este urmat de majoritatea poporului, care crede că cei cinci socialişti vor şti să le vină de hac celorlalţi, noi nu putem să ne fărîmiţăm forţele noastre în rebeliuni izolate.

Asta n-o vom face niciodată !

Păstraţi-vă forţele ! Adunaţi-vă, ţineţi mitinguri ! Adoptaţi rezoluţii ! Cereţi trecerea întregii puteri în mîinile Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor ! Convingeţi-i pe cei ce nu sînt de acord ! Trimiteţi-mi rezoluţia voastră la Petrograd, la congres, în numele regimentului, ca să pot invoca acolo votul vostru !

Dar totodată temeţi-vă de provocatori, care, camuflîndu-se sub numele de bolşevici, vor încerca să vă cheme la dezordini şi rebe-

liuni, pentru a-şi masca astfel propria lor laşitate ! Să ştiţi că, mergînd acum cu voi, ei vă vor vinde vechiului regim în primul moment de pericol.

Adevăraţii bolşevici nu vă cheamă la rebeliune, ci la luptă revoluţionară conştientă.

Tovarăşi ! Congresul general va alege reprezentanţi în faţa cărora guvernul provizoriu, pînă la convocarea Adunării constituante, va da socoteală pentru activitatea sa.

Tovarăşi ! La acest congres eu voi cere :

În primul rînd : *trecerea întregii puteri în mîinile Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor.*

În al doilea rînd : în numele poporului, *să fie adresate imediat popoarelor şi guvernelor tuturor puterilor beligerante, atît celor aliate cît şi celor duşmane, propuneri paşnice pentru o pace fără anexiuni şi fără contribuţii.* Să încerce atunci vreunul dintre guverne să le refuze, că va fi *răsturnat de propriul său popor.*

În al treilea rînd : să se ia — *prin confiscarea profiturilor de război ale capitaliştilor* — banii de la aceia care s-au îmbogăţit de pe urma războiului şi să fie folosiţi pentru nevoile statului.

Tovarăşi ! Numai prin trecerea puterii în mîinile democraţiei în Rusia, în Germania şi în Franţa, *prin răsturnarea guvernelor burgheze în toate ţările se poate pune capăt războiului.*

Revoluţia noastră a marcat începutul în această direcţie, şi este sarcina noastră ca, printr-o propunere de pace a unui guvern popular al Rusiei învestit cu depline puteri, care să fie adresată tuturor guvernelor din Europa, precum şi prin întărirea alianţei cu democraţia revoluţionară din Europa occidentală, să dăm un nou impuls revoluţiei mondiale.

Şi atunci vai de acel guvern al burgheziei care o să vrea totuşi să continue războiul.

Împreună cu poporul din acea ţară, vom porni un război revoluţionar împotriva unui asemenea guvern.

Pentru a spune toate astea, în numele vostru, guvernului nostru la Petrograd, am fost ales delegat la congresul de la Petrograd.

Sublocotenent *Krîlenko,* membru al Comitetului de armată al Armatei a XI-a, delegat al Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat (bolşevic) din Rusia la congresul frontului de sud-vest [100].

Oricine şi-a dat osteneala să citească rezoluţiile partidului nostru nu poate să nu vadă că *esenţa* lor este exprimată cît se poate de just de tovarăşul Krîlenko.

Nu la dezordini şi la rebeliuni cheamă bolşevicii proletariatul, ţărănimea săracă şi pe toţi cei ce muncesc şi sînt exploataţi, ci la luptă revoluţionară conştientă.

Numai o putere cu adevărat populară, adică o putere aflată în mîinile *majorităţii* poporului, este în stare să păşească pe calea *cea justă*, care va duce omenirea la scuturarea jugului capitaliştilor şi la izbăvirea ei de grozăviile şi calamităţile războiului imperialist, la o pace trainică şi dreaptă.

„Pravda" nr. 72
din 16 (3) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

DE CINE RÎDEŢI? DE VOI RÎDEŢI!

„Sub presiunea diplomaţiei aliate, regele Constantin (al Greciei) a semnat actul de abdicare" — aşa scrie în legătură cu această abdicare ziarul d-lui Miliukov, fost ministru al afacerilor externe în guvernul provizoriu „revoluţionar".

Grecia *a fost sugrumată* de domnii diplomaţi aliaţi, care au provocat mai întîi mişcarea venizelistă (condusă de Venizelos, fost ministru al lui Constantin, care s-a pus în slujba capitalului englez), au desprins o parte din armată şi au ocupat cu forţa o parte din teritoriul Greciei, pentru ca, în cele din urmă, să impună prin „presiune" abdicarea monarhului „legitim", adică să impună o revoluţie de sus. De ce natură a fost şi este această „presiune", asta o ştie oricine: s-a exercitat o presiune *prin înfometare*, ţara a fost blocată de vasele de război ale imperialiştilor anglo-francezi şi ruşi, a fost lăsată *fără pîine*. „Presiunea" exercitată asupra Greciei a fost de acelaşi fel cu cea folosită nu de mult în Rusia, dacă e să dăm crezare ziarelor, de ţăranii ignoranţi dintr-un fund de ţară, care au condamnat la moarte prin înfometare pe un cetăţean acuzat de ei că a rostit vorbe urîte la adresa religiei creştine.

Ţăranii ignoranţi dintr-un colţ pe jumătate sălbatic al Rusiei au ucis prin înfometare pe un „nelegiuit". „Civilizaţii" imperialişti din Anglia, Franţa, Rusia etc. *au condamnat la moarte prin înfometare* o ţară întreagă, un întreg popor, pentru ca „prin presiune" s-o forţeze să-şi schimbe orientarea politică.

Iată care este *realitatea* războiului imperialist. Iată care este cadrul real al relaţiilor internaţionale în vremurile prin care trecem. Pe domnii socialişti-revoluţionari însă toate astea îi fac să rîdă... Toate astea sînt, într-adevăr, foarte, foarte amuzante pentru ei...

„Delo Naroda", ziarul ministerial al Kerenskilor, Cernovilor & Co., publică un editorial zeflemist intitulat: „«Autodeterminarea» Greciei". Ironia socialiştilor-revoluţionari la adresa „autodeterminării" Greciei ar fi foarte reuşită *dacă ar fi sinceră.*

Sinceritatea în politică nu implică necesitatea ca d-nii Kerenski, Cernov & Co. să dea dovadă de sinceritate personală ; noi le recunoaştem bucuroşi această calitate, dar nu ea interesează aici. Sinceritatea în politică, adică într-un domeniu al relaţiilor umane în care ai de-a face nu cu indivizi izolaţi, ci cu *milioane de oameni,* înseamnă o *concordanţă între vorbă şi faptă* care să poată fi uşor controlată de oricine.

Editorialul din „Delo Naroda" este lipsit de sinceritate, fiindcă tocmai partidul socialist-revoluţionar, tocmai Kerenskii şi Cernovii, *în calitate de conducători ai lui,* laolaltă cu cetăţenii Ţereteli şi Skobelev, sprijină guvernul de sugrumare... pardon, guvernul de „autodeterminare" a Greciei.

„...Este clar pentru oricine — scrie „Delo Naroda" — că între atacul tîlhăresc săvîrşit de Germania imperialistă împotriva Belgiei şi de Austria împotriva Serbiei şi actuala «ofensivă în interiorul Greciei», desfăşurată de guvernele aliate, nu există, în fond, nici o deosebire".

Da, este clar, şi aici nu este cîtuşi de puţin vorba de „etică", cum cred socialiştii-revoluţionari, ci de cea mai pură politică. Un atac tîlhăresc — iată *la ce* sînteţi părtaşi *voi,* cetăţeni socialişti-revoluţionari, cetăţeni menşevici, *prin prezenţa voastră în guvern.* Atacul tîlhăresc este un fapt real, „presiunea diplomaţiei aliate" — a întregii diplomaţii aliate, prin urmare, şi *a celei ruse* — a avut loc, de bună seamă, *şi după* intrarea lui Cernov şi Ţereteli & Co. în guvern.

Dar platformele unei „păci fără anexiuni“ ? Dar „revendicările“ pentru o „democrație revoluționară“, formulate față de noul guvern ? Dar declarațiile ? Nu este încă clar că toate aceste platforme, declarații, promisiuni și explicații, toate aceste promisiuni însoțite de jurăminte și jurăminte însoțite de promisiuni etc. etc. nu sînt *altceva decît o batjocură* la adresa poporului ?

De voi rîdeți, domnilor socialiști-revoluționari și menșevici ! De propria voastră politică de încredere în capitaliști și în guvernul lor ! De rolul vostru de lachei grandilocvenți și fanfaroni, învestiți cu rangul de miniștri în slujba capitalismului și a imperialismului !

„Pravda“ nr. 72
din 16 (3) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

PRIMUL CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR DIN RUSIA [101]

3—24 IUNIE (16 IUNIE — 7 IULIE) 1917

1
CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU 4 (17) IUNIE

Tovarăşi, în timpul scurt ce mi-a fost acordat, voi putea aborda — şi cred că aşa este mai raţional — numai problemele principiale fundamentale ridicate de raportorul Comitetului executiv şi de oratorii care i-au urmat.

Prima şi principala problemă care s-a pus în faţa noastră este acum aceea de a şti *unde* ne aflăm, ce sînt aceste Soviete care s-au întrunit acum într-un congres general, ce este această democraţie revoluţionară despre care unii vorbesc aici nemăsurat de mult pentru a ascunde faptul că n-o înţeleg cîtuşi de puţin şi că s-au dezis complet de ea. Căci a vorbi despre democraţie revoluţionară în faţa Congresului general al Sovietelor din Rusia şi a ascunde caracterul acestei instituţii, compoziţia ei de clasă, rolul ei în revoluţie, a nu spune nimic despre toate acestea şi a te pretinde totodată democrat este ceva cît se poate de ciudat. Ni se înfăţişează programul unei republici parlamentare burgheze, aşa cum o putem vedea în toată Europa occidentală, ni se înfăţişează un program de reforme admise astăzi de toate guvernele burgheze, inclusiv guvernul nostru, şi ni se vorbeşte totodată de democraţie revoluţionară. Şi în faţa cui se vorbeşte? În faţa Sovietelor. Vă întreb însă: există în Europa vreo ţară burgheză, democratică, republicană în care să fiinţeze vreo instituţie asemănătoare cu aceste Soviete? Trebuie să recunoaşteţi că nu. Nicăieri nu există şi nici nu poate exista o asemenea instituţie, pentru că una din două: *sau* un guvern burghez, cu acele „planuri" de reforme care ne sînt înfăţişate şi care au fost de zeci de ori propuse în toate

ţările şi au rămas pe hîrtie, *s a u* acea instituţie la care se face apel acum, acel „guvern" de tip nou care a fost creat de revoluţie şi care îşi are precedent numai în istoria perioadelor de avînt maxim al revoluţiilor, de pildă în 1792 şi 1871 în Franţa sau în 1905 în Rusia. Sovietele sînt o instituţie cum nu există în nici un stat burghezo-parlamentar de tip obişnuit şi care nici nu poate să existe alături de un guvern burghez. Ele reprezintă acel tip de stat nou, mai democratic, pe care în rezoluţiile partidului nostru l-am denumit republică democrată ţărănească-proletară şi în care puterea trebuie să aparţină exclusiv Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Greşesc aceia care cred că aceasta este o problemă teoretică ; zadarnic încearcă ei să prezinte lucrurile în aşa fel ca şi cum această problemă ar putea fi ocolită, zadarnic obiectează ei că instituţii de un fel sau altul există astăzi alături de Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Da, ele coexistă. Dar tocmai aceasta a constituit o sursă de nesfîrşite neînţelegeri, conflicte şi fricţiuni. Tocmai aceasta determină trecerea revoluţiei ruse de la avîntul ei iniţial, de la progresul ei iniţial la stagnarea şi la regresul pe care le putem vedea astăzi în guvernul nostru de coaliţie, în toată politica internă şi externă şi în legătură cu ofensiva imperialistă în curs de pregătire.

Una din două : sau un guvern burghez obişnuit — şi atunci Sovietele de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor etc. sînt inutile şi ori vor fi dizolvate de generalii contrarevoluţionari care ţin în mîinile lor armata şi nici nu iau în seamă exhibiţiile oratorice ale ministrului Kerenski, ori vor pieri fără glorie. Altă cale nu există pentru aceste instituţii, care nu pot nici să dea îndărăt, nici să stea pe loc, ci pot dăinui numai mergînd înainte. Acesta este tipul de stat pe care nu ruşii l-au născocit, ci revoluţia l-a pus la ordinea zilei, căci altfel nu poate să învingă. În cadrul Sovietului pe întreaga Rusie sînt inevitabile fricţiunile, lupta dintre partide pentru putere. Dar aceasta va însemna eliminarea eventualelor greşeli şi iluzii prin experienţa politică proprie a maselor (r u m o a r e), şi nu prin rapoartele pe care le prezintă miniştrii, referindu-se la ceea ce au spus ieri, la ceea ce vor scrie mîine şi vor făgă-

dui poimîne. Asta e ceva ridicol, tovarăşi, din punctul de vedere al instituţiei care a fost creată de revoluţia rusă şi în faţa căreia se pune în prezent problema: a fi sau a nu fi. Sovietele nu pot continua să existe aşa cum există acum. Oameni în toată firea, muncitori şi ţărani, trebuie să se adune, să adopte rezoluţii şi să asculte rapoarte care nu pot fi verificate pe bază de documente! Instituţii de acest fel înseamnă trecerea la acea republică care va crea — nu în vorbe, ci în fapte — o putere de stat fermă, fără poliţie, fără armată permanentă, o putere de stat cum nu poate încă să existe în Europa occidentală, o putere de stat fără de care nu poate fi vorba de o victorie a revoluţiei ruse în sensul de victorie asupra moşierilor, în sensul de victorie asupra imperialismului.

Fără această putere de stat nici vorbă nu poate fi să repurtăm noi singuri o asemenea victorie, şi cu cît pătrundem mai adînc sensul programului care ni se propune aici şi al faptelor care ne stau în faţă, cu atît mai flagrantă apare contradicţia fundamentală. Ni se spune, cum au spus raportorul şi alţi oratori, că primul guvern provizoriu a fost rău! Dar atunci cînd bolşevicii, cîrcotaşii de bolşevici, spuneau: „nici un sprijin, nici o încredere acestui guvern", am fost din toate părţile acuzaţi de „anarhism"! Acum toată lumea spune că guvernul anterior a fost rău; dar parcă guvernul de coaliţie, cu miniştrii săi cvasisocialişti, se deosebeşte cu ceva de cel dinaintea lui? Oare nu s-a vorbit destul despre programe şi proiecte şi nu este oare timpul să se treacă la fapte? De la 6 mai, cînd a fost format guvernul de coaliţie, a trecut o lună. Priviţi faptele, priviţi starea de ruină care domneşte în Rusia şi în toate ţările atrase în războiul imperialist. Prin ce se explică această stare? Prin rapacitatea capitaliştilor. Iată unde este adevărata anarhie. Şi aceasta reiese din constatări făcute nu de ziarul nostru, nu de vreun ziar bolşevic, doamne fereşte, ci de cotidianul guvernamental „Raboceaia Gazeta": preţurile de fabrică la livrări de cărbune au fost *majorate* de guvernul „revoluţionar"!! Dar guvernul de coaliţie n-a schimbat nimic în această privinţă. Ni se spune: este oare posibilă introducerea socialismului în Rusia, este oare în general posibil să se efectueze

aici dintr-o dată prefaceri radicale? Toate acestea sînt simple tertipuri, tovarăşi. Marx şi Engels au spus întotdeauna despre doctrina lor că „ea nu este o dogmă, ci o călăuză în acţiune" [102]. Un capitalism pur care să se transforme în socialism pur nu există şi nici nu poate exista nicăieri în lume în vreme de război, ci există ceva intermediar, ceva nou, nemaiîntîlnit, căci pier sute de milioane de oameni tîrîţi în războiul criminal dintre capitalişti. Nu de făgăduieli de reforme e nevoie, astea nu sînt decît vorbe goale; la ordinea zilei se pune problema de a face pasul de care avem nevoie acum.

Dacă vreţi să vorbiţi despre democraţie *„revoluţionară"*, trebuie să faceţi deosebire între această noţiune şi aceea de democraţie *reformistă* în condiţiile unui guvern capitalist, deoarece a sosit, în sfîrşit, timpul să se treacă de la fraze pe tema „democraţiei revoluţionare", de la felicitări reciproce în legătură cu „democraţia revoluţionară", la caracterizarea conţinutului ei *de clasă*, aşa cum ne învaţă marxismul şi în general socialismul ştiinţific. Ceea ce ni se propune este trecerea la democraţie reformistă în condiţiile unui guvern capitalist. Acest lucru este, poate, excelent din punctul de vedere al modelelor obişnuite din Europa occidentală. Acum însă o serie întreagă de ţări se află în pragul prăbuşirii, iar măsurile practice care se impun, departe de a fi atît de complicate încît să fie greu de introdus şi să necesite o elaborare deosebit de minuţioasă, cum a declarat oratorul precedent, cetăţeanul ministru al poştelor şi telecomunicaţiilor, sînt, dimpotrivă, cît se poate de clare. El a spus că nu există în Rusia partid politic care să se declare gata să preia întreaga putere. Răspund: „Există un asemenea partid! Nici un partid nu poate să refuze o asemenea preluare şi nici partidul nostru nu o refuză; el este oricînd gata să preia întreaga putere". (Aplauze, rîsete.) Puteţi rîde cît poftiţi, dar dacă cetăţeanul ministru ne va pune în faţa acestei probleme alături de partidul celor de dreapta, el va primi răspunsul cuvenit. Nici un partid nu poate refuza să preia întreaga putere. Şi atîta timp cît mai există libertate, atîta timp cît ameninţările cu arestarea şi deportarea în Siberia, ameninţările din partea contrarevolu-

ţionarilor, cu care miniştrii noştri cvasisocialişti stau în acelaşi cabinet, rămîn simple ameninţări, într-un asemenea moment orice partid spune : acordaţi-ne încrederea şi vă vom expune programul nostru.

Conferinţa noastră de la 29 aprilie a formulat acest program [103]. Din păcate, el nu este luat în seamă şi nu este luat ca fir călăuzitor. Probabil că trebuie explicat într-o formă populară. Mă voi strădui să explic într-o formă populară cetăţeanului ministru al poştelor şi telecomunicaţiilor conţinutul rezoluţiei noastre, al programului nostru. În ceea ce priveşte criza economică, programul nostru prevede că trebuie să se ceară imediat — şi aceasta nu comportă nici o amînare — publicarea tuturor profiturilor exorbitante, atingînd 500—800%, pe care capitaliştii le realizează nu pe piaţa liberă, în condiţiile capitalismului „pur", ci de pe urma furniturilor de război. Iată într-adevăr un domeniu în care controlul muncitoresc este necesar şi posibil. Iată o măsură pe care dv., dacă vă pretindeţi reprezentanţi ai democraţiei „revoluţionare", trebuie s-o înfăptuiţi în numele Sovietului şi care poate fi înfăptuită de azi pe mîine. Aceasta nu înseamnă socialism. Aceasta înseamnă numai să deschizi poporului ochii asupra adevăratei anarhii şi asupra adevăratului joc cu imperialismul, asupra jocului cu avutul poporului, cu sutele de mii de vieţi care mîine vor pieri pentru că noi continuăm să sugrumăm Grecia. — Daţi publicităţii profiturile domnilor capitalişti, arestaţi vreo 50 sau 100 de mari milionari. E destul să-i ţii cîteva săptămîni, fie şi în condiţiile comode în care este ţinut Nicolaie Romanov, pur şi simplu pentru a-i sili să-şi dezvăluie legăturile, manoperele frauduloase, afacerile murdare şi profiturile scandaloase, care şi sub noul guvern costă zilnic ţara noastră mii şi milioane de ruble. Iată principala cauză a anarhiei şi a ruinei, iată de ce spunem : la noi totul a rămas aşa cum a fost, guvernul de coaliţie n-a schimbat nimic ; el a adăugat doar un morman de declaraţii, de pompoase declaraţii. Oricît de sinceri ar fi unii sau alţii dintre ei, oricît de sincer ar dori ei binele celor ce muncesc, lucrurile nu s-au schimbat cîtuşi de puţin — la putere a rămas *aceeaşi clasă*. Politica pe care o promovează guvernul nu este o politică democratică.

Ni se vorbeşte despre „democratizarea organelor centrale şi locale ale puterii de stat". Dar mai este oare nevoie să vă spun că numai pentru Rusia aceste cuvinte reprezintă ceva nou ? Că în alte ţări zeci de miniştri cvasisocialişti au făcut ţărilor lor asemenea promisiuni ? Cît valorează aceste promisiuni, cînd viaţa ne pune în faţa următoarelor fapte concrete : populaţia locală alege organele locale ale puterii, iar principiile elementare ale democraţiei sînt încălcate de pretenţia puterii centrale de a numi sau de a confirma organele locale ; capitaliştii continuă să jefuiască avutul public ; războiul imperialist continuă. Iar nouă ni se făgăduiesc reforme, reforme şi iar reforme, care sînt în genere irealizabile în aceste condiţii, pentru că războiul copleşeşte totul, determină totul. De ce nu sînteţi de acord cu cei care spun că *nu* pentru profiturile capitaliştilor e purtat actualul război ? Care este criteriul ? Criteriul constă în a şti care clasă se află la putere, care clasă continuă să fie stăpînă, care clasă continuă să cîştige sute de miliarde de pe urma operaţiilor bancare şi financiare. Este tot clasa capitalistă, şi de aceea războiul continuă să fie imperialist. Nici primul guvern provizoriu şi nici guvernul miniştrilor cvasisocialişti n-au schimbat nimic : tratatele secrete rămîn secrete, Rusia luptă pentru strîmtori, luptă pentru a putea continua politica lui Leahov în Persia etc.

Ştiu că nu vreţi acest lucru, că cei mai mulţi dintre dv. nu-l vor şi că nu-l vor nici miniştrii, pentru că nu se poate vrea aşa ceva, căci asta înseamnă masacrarea a sute de milioane de oameni. Dar să luăm ofensiva despre care vorbesc acum atît de mult Miliukovii şi Maklakovii. Ei îşi dau foarte bine seama despre ce este vorba ; ei ştiu că această ofensivă este legată de problema puterii, de problema revoluţiei. Ni se spune că trebuie să se facă deosebire între problemele politice şi cele strategice. Este ridicol chiar să se pună o asemenea chestiune. Cadeţii îşi dau foarte bine seama că se pune o problemă politică.

A susţine că lupta revoluţionară pentru pace, începută de jos, ar putea să ducă la o pace separată este o calomnie. Primul pas pe care l-am face dacă am avea puterea ar fi să arestăm pe cei mai mari capitalişti şi să tăiem toate fi-

rele intrigilor lor. Fără aceasta, toate frazele cu privire la o pace fără anexiuni şi contribuţii rămîn vorbe goale. Al doilea pas al nostru ar fi acela de a declara popoarelor, peste capul guvernelor lor, că tîlhari sînt toţi capitaliştii — atît Tereşcenko, care nu este cu nimic mai bun decît Miliukov, cu deosebirea că acesta din urmă e ceva mai prost, cît şi capitaliştii francezi, englezi şi toţi ceilalţi.

Propriul vostru ziar, cotidianul „Izvestiia", s-a încurcat, şi în locul unei păci fără anexiuni şi contribuţii propune să fie menţinut statu-quo *. Nu, nu aşa înţelegem noi pacea „fără anexiuni". În această privinţă este mult mai aproape de adevăr pînă şi Congresul ţărănesc, care cere o republică „federativă" [104], exprimînd astfel ideea că republica rusă nu vrea să asuprească în nici un fel, vechi sau nou, nici un popor, că ea nu vrea să-şi bazeze pe violenţă relaţiile ei cu nici un popor, nici cu Finlanda şi nici cu Ucraina, care sînt supuse unui tratament atît de şicanatoriu din partea ministrului de război şi cu care se creează conflicte inadmisibile şi intolerabile. Noi vrem o republică rusă unitară şi indivizibilă, cu o putere de stat fermă, dar o putere fermă se obţine printr-un acord liber consimţit al popoarelor. „Democraţia revoluţionară" este o vorbă mare, dar această vorbă mare este folosită pentru a califica un guvern care prin şicane meschine complică problema Ucrainei şi Finlandei, ţări care nici nu vor să se separe de Rusia, ci nu fac decît să ceară ca aplicarea principiilor elementare ale democraţiei să nu fie amînată pînă la Adunarea constituantă !

O pace fără anexiuni şi contribuţii nu poate fi încheiată atîta timp cît nu veţi renunţa la propriile voastre anexiuni. Căci este într-adevăr ceva ridicol, un joc pueril de care rîde în Europa orice muncitor, zicînd : ei vorbesc foarte frumos, îndeamnă popoarele să răstoarne pe bancheri, dar pe propriii lor bancheri îi trimit în guvern. Arestaţi-i, dezvăluiţi-le manoperele, descoperiţi-le legăturile — iată ce ar trebui să faceţi ; dar voi nu faceţi asta, deşi dispuneţi de organizaţii puternice, cărora nu le poţi opune împotrivire. Aţi trăit anii 1905 şi 1917 şi ştiţi că

* — situaţia existentă ; în cazul de faţă — situaţia dinainte de război. — *Nota trad.*

revoluţia nu se face la comandă, că în alte ţări revoluţiile au urmat calea grea, sîngeroasă a insurecţiilor, pe cînd în Rusia nu există grupă sau clasă care să se poată împotrivi puterii Sovietelor. În Rusia, această revoluţie este posibilă, cu titlu de excepţie, ca o revoluţie paşnică. Dacă această revoluţie ar propune azi-mîine tuturor popoarelor pace pe calea rupturii cu toate clasele capitaliştilor, am avea în cel mai scurt timp asentimentul Franţei şi Germaniei reprezentate prin popoarele lor, pentru că aceste ţări se află în pragul dezastrului, pentru că situaţia Germaniei este desperată, pentru că ea nu se poate salva şi pentru că Franţa...

(Preşedintele: „Timpul dv. a expirat".)

Termin îndată... (Rumoare, din sală se aud voci care cer ca vorbitorul să fie lăsat să continue, proteste, aplauze.)

(Preşedintele: „Aduc la cunoştinţa congresului că prezidiul propune prelungirea timpului acordat oratorului. Cine e contra? Majoritatea este pentru continuarea cuvîntării".)

Spuneam că, dacă în Rusia democraţia revoluţionară ar fi o democraţie efectivă, şi nu numai pe hîrtie, ea nu ar colabora cu capitaliştii, ci ar duce înainte revoluţia şi nu s-ar limita la discuţii despre o pace fără anexiuni şi contribuţii, ci ar desfiinţa anexiunile în Rusia şi ar declara fără înconjur că socoteşte criminală şi tîlhărească orice anexiune. Atunci am putea evita ofensiva imperialistă, în care mii şi milioane de oameni sînt ameninţaţi să-şi piardă viaţa pentru a face posibilă împărţirea Persiei şi a Balcanilor. Atunci ar fi deschis drumul spre pace, drum care nu e de loc uşor — nu pretindem aşa ceva —, drum care nu exclude un război cu adevărat revoluţionar.

Noi nu punem această problemă aşa cum o pune astăzi Bazarov în „Novaia Jizn"[105]; noi afirmăm doar că Rusia e pusă în asemenea condiţii, încît la sfîrşitul războiului imperialist sarcinile ei sînt mai uşoare decît ar putea să pară. Iar condiţiile ei geografice sînt de aşa natură, încît puterile care ar risca să se sprijine pe capital şi pe interesele lui prădalnice şi să se ridice împotriva clasei muncitoare ruse şi a semiproletariatului — adică a ţărănimii să-

race, ce i se alătură — şi-ar asuma o sarcină dintre cele mai grele dacă s-ar hotărî la un asemenea pas. Germania se află în pragul dezastrului, iar după intrarea în război a Americii, care vrea să înghită Mexicul şi care mîine va intra în luptă cu Japonia, situaţia Germaniei este desperată, ea va fi nimicită. Din cauza poziţiei sale geografice, Franţa are de suferit mai mult decît orice altă ţară şi este acum extrem de istovită ; ea flămînzeşte mai puţin decît Germania, dar a pierdut incomparabil mai mulţi oameni decît aceasta din urmă. Şi dacă din capul locului aţi fi început prin a îngrădi profiturile capitaliştilor ruşi şi a le tăia acestora din urmă orice posibilitate de a strînge averi de sute de milioane, dacă aţi fi propus *tuturor* popoarelor pace împotriva capitaliştilor din *toate* ţările, declarînd făţiş că nu angajaţi nici un fel de tratative şi contacte cu capitaliştii germani şi cu cei care, direct sau indirect, îi sprijină sau se înhăitează cu ei, că refuzaţi să staţi de vorbă cu capitaliştii francezi şi englezi, atunci aţi fi apărut în postura de acuzatori ai capitaliştilor în faţa muncitorilor. Atunci n-aţi fi considerat ca o victorie eliberarea paşaportului cerut de MacDonald [106], care n-a participat niciodată la lupta revoluţionară împotriva capitalului şi care este lăsat să plece pentru că nu reprezintă nici ideile sau principiile, nici practica sau experienţa acelei lupte revoluţionare împotriva capitaliştilor englezi pentru care tovarăşul nostru Maclean şi sute de alţi socialişti englezi zac în închisori şi pentru care îndură rigorile recluziunii tovarăşul nostru Liebknecht, condamnat la temniţă grea pentru că a spus : „Soldaţi germani, întoarceţi armele împotriva kaiserului vostru".

N-ar fi oare mai nimerit să-i băgăm la închisoare pe capitaliştii imperialişti, ca să aibă ei soarta pe care majoritatea membrilor guvernului provizoriu ne-o pregăteşte şi ne-o făgăduieşte zilnic în Duma a III-a — a III-a sau a IV-a, nici nu mai ştiu de altfel a cîta —, anume în acest scop reconstituită şi care a şi început să întocmească, la Ministerul de Justiţie, respectivele proiecte de legi ? Maclean şi Liebknecht, iată numele socialiştilor care traduc în fapt ideea luptei revoluţionare împotriva imperialismului. Iată ce trebuie să li se spună tuturor guvernelor ; cine

vrea să lupte pentru pace trebuie să le acuze în faţa popoarelor ! Atunci veţi pune în încurcătură toate guvernele imperialiste. Dar acum v-aţi încurcat voi înşivă cînd în apelul pentru pace adresat popoarelor la 14 martie [107] aţi spus : „răsturnaţi pe împăraţii voştri, pe regii şi pe bancherii voştri", în timp ce noi, dispunînd de o organizaţie atît de puternică ca număr, ca experienţă, ca forţă materială — Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor —, ne aliem cu bancherii noştri, formăm un guvern de coaliţie cvasisocialist şi întocmim proiecte de reforme care în Europa sînt mai mult decît învechite. Acolo, în Europa, acest fel de luptă pentru pace provoacă zîmbete. Acolo, această luptă va fi înţeleasă numai atunci cînd Sovietele vor lua în mîinile lor puterea şi vor acţiona în mod revoluţionar.

Numai o singură ţară din lume va putea întreprinde acum pe scară de clasă, împotriva capitaliştilor, fără revoluţie sîngeroasă, acţiuni pentru curmarea imediată a războiului imperialist, şi această ţară este Rusia. Şi ea va continua să păstreze această posibilitate atîta vreme cît va exista Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. El nu va putea să dăinuie mult timp alături de guvernul provizoriu, care e un guvern de tip obişnuit. Şi Sovietul va rămîne aşa cum a fost numai atîta vreme cît nu va fi realizată această trecere la ofensivă. Trecerea la ofensivă va însemna o cotitură în întreaga politică a revoluţiei ruse, adică o trecere de la aşteptarea şi pregătirea păcii prin insurecţie revoluţionară de jos la reluarea războiului. Trecerea de la fraternizare pe un singur front la fraternizare pe toate fronturile, de la fraternizare spontană, cînd cu riscul de a fi condamnaţi la ocnă soldaţii dădeau proletarului german flămînd o coajă de pîine în schimbul unui briceag, la fraternizare conştientă — acesta este drumul care s-a deschis în faţa noastră.

Cînd vom lua în mînă puterea, vom pune frîu capitaliştilor, şi atunci va fi cu totul *alt* război decît cel care se duce astăzi, căci caracterul unui război este determinat de clasa care îl duce, iar nu de ceea ce se scrie pe hîrtie. Pe hîrtie se poate scrie orice. Dar atîta timp cît clasa capitaliştilor deţine în guvern majoritatea, orice aţi scrie,

oricîte discursuri frumoase aţi rosti, oricare ar fi echipa de miniştri cvasisocialişti pe care aţi avea-o, războiul rămîne un război imperialist. Este un lucru pe care îl ştie şi îl vede toată lumea. Exemplul Albaniei, exemplul Greciei şi al Persiei [106] l-au arătat atît de clar şi de grăitor, încît mă mir de ce toţi atacă declaraţia noastră scrisă cu privire la ofensivă [109] şi nimeni nu spune absolut nimic despre aceste exemple concrete! Să făgăduieşti proiecte nu e greu, dar măsurile concrete sînt amînate la infinit. Să scrii o declaraţie cu privire la pace fără anexiuni nu e greu, dar nu e mai puţin adevărat că evenimentele din Albania, Grecia şi Persia s-au produs *după* formarea guvernului de coaliţie. Nimeni altul decît „Delo Naroda", care nu este un ziar al partidului nostru, ci un ziar guvernamental, un ziar al miniştrilor, a scris că sugrumarea Greciei este o batjocură la adresa democraţiei ruse. Iar acelaşi Miliukov, pe care voi îl credeţi a fi cine ştie ce personalitate — el nu este decît un simplu membru al partidului său, între el şi Tereşcenko nu e nici o deosebire —, a scris că ceea ce s-a întîmplat în Grecia se datoreşte presiunilor diplomaţiei aliate. Războiul rămîne război imperialist şi, oricît aţi dori pacea, oricît de sinceră ar fi simpatia voastră pentru cei ce muncesc şi oricît de sinceră ar fi dorinţa voastră de pace — sînt pe deplin convins că în rîndurile maselor această dorinţă nu poate să nu fie sinceră —, sînteţi totuşi neputincioşi, căci războiului nu i se poate pune capăt altfel decît prin dezvoltarea revoluţiei. Cînd în Rusia a început revoluţia, a început şi lupta revoluţionară de jos pentru pace. Dacă aţi fi luat puterea în mîinile voastre, dacă puterea ar fi trecut în mîinile organizaţiilor revoluţionare în vederea desfăşurării luptei împotriva capitaliştilor ruşi, masele muncitoare din celelalte ţări v-ar fi crezut, şi atunci aţi fi putut propune pace. Pacea noastră ar fi fost asigurată atunci cel puţin din două părţi, din partea a două popoare care sîngerează şi care se află într-o situaţie desperată, din partea Germaniei şi a Franţei. Şi dacă într-un asemenea caz imprejurările ne-ar fi pus în situaţia de a duce un război revoluţionar — asta e ceva imprevizibil, noi nu excludem o astfel de eventualitate —, am fi spus: „Nu sîntem paci-

fişti, nu renunţăm la război dacă la putere se află clasa revoluţionară, dacă această clasă a luat efectiv capitaliştilor orice posibilitate de a influenţa mersul treburilor, de a agrava dezastrul, care le permite să stoarcă sute de milioane". Puterea revoluţionară ar fi explicat şi ar fi declarat tuturor popoarelor, fără excepţie, că toate popoarele trebuie să fie libere, că aşa cum poporul german nu are dreptul să facă război pentru a păstra Alsacia şi Lorena, tot aşa nici poporul francez nu are dreptul să facă război pentru coloniile lui. Căci dacă Franţa luptă pentru coloniile ei, apoi şi Rusia posedă Hiva şi Buhara, care sînt şi ele un fel de colonii, şi atunci se va pune chestiunea împărţirii coloniilor. Dar cum să le împarţi, după care criteriu? După criteriul forţei. Raportul de forţe s-a schimbat însă, iar situaţia capitaliştilor este de aşa natură încît nu există altă ieşire decît războiul. Cînd veţi lua în mîini puterea revoluţionară, veţi avea o cale revoluţionară spre pace: aceea de a adresa popoarelor un apel revoluţionar, de a le explica tactica de urmat, dînd ca exemplu propria voastră tactică. Atunci drumul spre o pace cucerită pe cale revoluţionară se va deschide în faţa voastră cu maximum de probabilitate că pieirea a sute de mii de oameni va putea fi evitată. Atunci veţi putea fi siguri că popoarele francez şi german se vor pronunţa în favoarea voastră. Iar capitaliştii englezi, americani şi japonezi, chiar dacă ar dori un război împotriva clasei muncitoare revoluţionare — ale cărei forţe se vor înzeci atunci cînd capitaliştii vor fi puşi în frîu, cînd ei vor fi înlăturaţi şi cînd controlul va trece în mîinile clasei muncitoare —, chiar dacă capitaliştii americani, englezi şi japonezi ar dori război, se poate afirma cu o certitudine de 99 la sută că nu vor fi în stare să-l ducă. Va fi de ajuns să declaraţi că nu sînteţi pacifişti, că vă veţi apăra republica, democraţia muncitorească, proletară, împotriva capitaliştilor germani şi francezi sau oricare ar fi ei, atîta va fi de ajuns pentru ca pacea să fie asigurată.

Iată de ce am dat declaraţiei noastre cu privire la ofensivă o importanţă atît de mare. A sosit momentul unei cotituri în întreaga istorie a revoluţiei ruse. La început, această revoluţie s-a bucurat de sprijinul burgheziei im-

perialiste engleze, care crezuse că Rusia va fi o a doua Chină sau Indie. În loc de aceasta, paralel cu guvernul, în care majoritatea o deţin azi moşierii şi capitaliştii, au apărut Sovietele — această instituţie reprezentativă de o forţă fără precedent în lume, pe care voi însă o distrugeţi participînd la guvernul de coaliţie al burgheziei. În loc de aceasta, revoluţia rusă a făcut ca pretutindeni, în toate ţările, lupta revoluţionară de jos împotriva guvernelor capitaliste să fie întîmpinată cu simpatie întreită. Problema se pune astfel : a merge înainte sau înapoi. Într-o perioadă revoluţionară nu se poate sta pe loc. Iată de ce, nu prin consecinţele ei strategice, ci prin urmările ei politice şi economice, ofensiva constituie o cotitură în desfăşurarea revoluţiei ruse. O ofensivă acum înseamnă — în mod obiectiv, independent de voinţa sau de conştiinţa unuia sau altuia dintre miniştri — continuarea măcelului imperialist şi a masacrării a sute de mii, a milioane de oameni în vederea sugrumării Persiei şi a altor popoare slabe. Trecerea puterii în mîinile proletariatului revoluţionar, sprijinit de ţărănimea săracă, înseamnă trecerea la luptă revoluţionară pentru pace în formele cele mai sigure şi mai puţin dureroase pe care le cunoaşte omenirea, trecerea la o situaţie în care muncitorilor revoluţionari le vor fi asigurate puterea şi victoria atît în Rusia, cît şi în lumea întreagă. (Aplauze ale unei părţi a asistenţei.)

„Pravda" nr. 82 şi 83
din 28 (15) şi 29 (16) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, confruntat cu stenograma corectată de V. I. Lenin

2
CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA RĂZBOI
9 (22) IUNIE

Tovarăşi, permiteţi-mi să citez, drept introducere la examinarea problemei războiului, următoarele două pasaje din apelul către toate ţările, publicat la 14 martie de Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. „A venit timpul — se spune în acest apel — să începem o luptă hotărîtă împotriva tendinţelor de cotropire ale guvernelor tuturor ţărilor, a venit timpul ca popoarele să ia în mîinile lor rezolvarea problemei războiului şi păcii". Pasajul al doilea este acela care se adresează proletarilor din ţările coaliţiei austro-germane şi în care se spune: „refuzaţi să serviţi ca instrument de cotropire şi violenţă în mîinile regilor, moşierilor şi bancherilor". Acestea sînt cele două pasaje care, în diferite formulări, pot fi întîlnite în zeci şi sute, ba chiar, cred, în mii de rezoluţii ale muncitorilor şi ţăranilor din Rusia.

Aceste două pasaje arată, cred eu, cît se poate de clar în ce situaţie contradictorie şi extrem de confuză au ajuns, datorită politicii actuale a menşevicilor şi a narodnicilor, muncitorii şi ţăranii revoluţionari. Pe de o parte, ei sînt pentru sprijinirea războiului; pe de altă parte, ei aparţin acelor clase sociale care nu sînt interesate în tendinţele de cotropire ale guvernelor tuturor ţărilor, şi ei nu pot să nu spună acest lucru. Această psihologie şi ideologie, oricît ar fi ea de confuză, este deosebit de adînc înrădăcinată aproape în fiecare muncitor şi ţăran. Este conştiinţa faptului că la originea războiului stau tendinţele de cotropire ale guvernelor tuturor ţărilor. Paralel cu aceasta însă este

la ei cît se poate de confuză, sau lipseşte chiar cu desăvîrşire, înţelegerea faptului că un guvern, oricare ar fi forma de guvernămînt pe care o reprezintă, exprimă interesele unor anumite clase, aşa încît a contrapune guvernului poporul, cum face primul pasaj citat de mine, înseamnă a da dovadă de maximum de confuzie teoretică şi neputinţă politică, înseamnă a te condamna pe tine însuţi şi a condamna întreaga ta politică la o poziţie şi o comportare extrem de şovăielnică şi instabilă. Acelaşi lucru trebuie spus despre partea finală a celui de-al doilea pasaj citat de mine. Ea constituie o excelentă chemare : „refuzaţi să serviţi ca instrument de cotropire şi violenţă în mîinile regilor, moşierilor şi bancherilor" ; foarte bine, dar trebuie să-i adăugaţi aici pe propriii voştri regi, moşieri şi bancheri, căci dacă voi, reprezentanţii muncitorilor şi ţăranilor ruşi, adresîndu-vă muncitorilor şi ţăranilor din Austria şi Germania, ale căror guverne şi ale căror clase guvernante duc acelaşi război tîlhăresc şi de jaf ca şi capitaliştii şi bancherii ruşi, ca şi cei englezi şi francezi, spuneţi : „refuzaţi să serviţi ca instrument în mîinile bancherilor voştri", în timp ce pe propriii voştri bancheri îi lăsaţi să intre în guvern şi-i instalaţi alături de miniştrii socialişti, prin aceasta anihilaţi efectul tuturor chemărilor voastre, negaţi în fapt toată politica voastră. În fapt nu mai rămîne nimic din frumoasele voastre aspiraţii sau dorinţe, căci voi ajutaţi ca Rusia să ducă acelaşi război imperialist, acelaşi război de cotropire. Voi intraţi în contradicţie cu masele pe care le reprezentaţi, pentru că aceste mase nu se vor situa niciodată pe punctul de vedere al capitaliştilor, pe care Miliukov, Maklakov şi alţii l-au exprimat deschis, spunînd : „Nu există nimic mai criminal decît ideea că războiul e dus în interesul capitalului".

Nu ştiu dacă această idee este sau nu criminală ; nu mă îndoiesc că, din punctul de vedere al acelora care astăzi mai există doar pe jumătate, iar mîine, poate, nu vor mai exista de loc, aceasta este o idee criminală, dar este singura justă şi numai ea exprimă felul în care înţelegem noi acest război, numai ea exprimă interesele claselor asuprite, lupta împotriva asupritorilor ; şi cînd spunem că acest război este un război capitalist, un război de cotro-

pire, nu trebuie să ne facem iluzii: aceasta nu înseamnă cîtuşi de puţin că actele criminale ale unor persoane izolate, ale unor regi ar putea să provoace un asemenea război.

Imperialismul reprezintă o anumită treaptă în dezvoltarea capitalului mondial; în urma unui proces de dezvoltare care a durat decenii de-a rîndul, capitalismul a dus la o situaţie în care un mic grup de ţări extrem de bogate — ele nu sînt decît patru: Anglia, Franţa, Germania şi America — au acumulat bogăţii atît de uriaşe, evaluate în sute de miliarde, au concentrat o asemenea putere în mîinile marilor capitalişti şi ale marilor bănci — ele nu sînt decît două, trei, cel mult o jumătate de duzină în fiecare din aceste ţări —, încît au devenit o forţă gigantică care a cuprins întreaga lume şi care a împărţit în sens teritorial, colonial, literalmente întregul glob pămîntesc. Posesiunile coloniale ale acestor state se învecinează acum între ele în toate ţările globului. Aceste state şi-au împărţit globul şi sub raport economic, pentru că nu există pe el teritoriu în care să nu fi pătruns concesiunile, în care capitalul financiar să nu-şi fi întins tentaculele. Aceasta constituie temelia anexiunilor. Anexiunile nu sînt produsul unei fantezii; ele au apărut nu pentru că, din iubitori de libertate, unii oameni s-au transformat subit în reacţionari. Anexiunile nu sînt altceva decît expresia politică şi forma politică a dominaţiei băncilor gigantice, dominaţie care a rezultat din capitalism în mod inevitabil, şi nu din vina cuiva, căci la baza băncilor stau acţiunile, iar la baza imperialismului se află concentrarea acţiunilor. Marile bănci, care cu capitalurile lor de sute de miliarde domină întreaga lume şi care subordonează uniunilor de capitalişti şi de monopolişti ramuri întregi ale industriei — iată ce este imperialismul, care a scindat întreaga lume în trei grupuri de tîlhari colosal de bogaţi.

În fruntea unuia dintre grupuri, a primului grup, care este mai aproape de noi în Europa, se află Anglia; în fruntea celorlalte două se află Germania şi America; celelalte ţări complice sînt nevoite să le ajute atîta timp cît relaţiile capitaliste se menţin. De aceea, dacă vă veţi imagina clar acest aspect esenţial al problemei, pe care îl sesi-

zează instinctiv orice om asuprit, marea majoritate a muncitorilor şi ţăranilor ruşi, — dacă vă veţi imagina clar acest aspect esenţial, veţi înţelege cît de ridicol este să te gîndeşti că împotriva războiului se poate lupta prin cuvîntări, manifeste, proclamaţii sau congrese socialiste. Ridicol, pentru că, oricîte declaraţii de acest fel aţi face, oricîte răsturnări politice aţi săvîrşi — l-aţi răsturnat pe Nicolaie Romanov în Rusia, într-o oarecare măsură aţi instaurat republica ; Rusia a făcut un mare pas înainte şi se poate spune că dintr-un salt aproape că a ajuns din urmă Franţa, căreia, în alte condiţii, i-au trebuit pentru asta o sută de ani şi care continuă să fie o ţară capitalistă —, băncile rămîn atotputernice. Rămîn capitaliştii. Dacă au dat înapoi, nu e mai puţin adevărat că şi în 1905 au dat înapoi, dar parcă asta le-a subminat puterea ? Dacă pentru ruşi aceasta este o noutate, vă pot spune că în Europa fiecare revoluţie a arătat că, la fiecare creştere a valului revoluţionar, muncitorii obţin ceva mai mult, dar puterea rămîne în mîinile capitaliştilor. Lupta împotriva războiului imperialist nu este posibilă altfel decît ca luptă desfăşurată pe scară mondială de clasele revoluţionare împotriva claselor dominante. Nu e vorba de moşieri în general, deşi moşieri există în Rusia şi joacă aici un rol mai mare decît în orice altă ţară, dar nu aceasta este clasa care a creat imperialismul. E vorba de clasa capitaliştilor, în fruntea căreia se află marii magnaţi ai finanţei şi marile bănci ; şi atîta timp cît această clasă, care domină asupra proletarilor asupriţi şi asupra aliaţilor lor, ţăranii săraci, semiproletarii, cum se numesc ei în programul nostru, — atîta timp cît această clasă nu va fi fost răsturnată, nu este posibilă o ieşire din acest război. Iluzia că prin declaraţii şi apeluri către alte popoare aţi putea realiza unirea oamenilor muncii din toate ţările este generată de punctul de vedere rusesc limitat, care ignoră faptul că în Europa occidentală, unde muncitorii şi ţăranii s-au obişnuit cu răsturnările politice, le-au văzut cu zecile, presa îşi bate joc de asemenea fraze şi apeluri. Muncitorii şi ţăranii din Europa occidentală nu ştiu că în Rusia s-au ridicat într-adevăr masele muncitoreşti, care în marea lor majoritate sînt absolut sincere cînd condamnă tendinţele de cotropire

ale capitaliştilor din toate ţările şi doresc eliberarea popoarelor de sub jugul bancherilor. Dar ei, europenii, nu înţeleg de ce voi, dispunînd de organizaţii cum nu are nici un popor din lume — Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi soldaţilor, care sînt organizaţii înarmate —, trimiteţi pe socialiştii voştri în guvern, de ce totuşi daţi puterea în mîna acestor bancheri. În străinătate sînteţi acuzaţi nu numai de naivitate, asta încă n-ar fi nimic. Europenii s-au dezvăţat să înţeleagă naivitatea în politică, s-au dezvăţat să înţeleagă că în Rusia sînt zeci de milioane de oameni care se trezesc pentru prima oară la viaţă, că în Rusia nu se ştie ce legătură există între clase şi guverne, ce legătură există între guvern şi război. Războiul este o continuare a politicii burgheze, şi nimic mai mult. Clasa dominantă determină politica şi în război. Războiul este în întregime politică : aceste clase continuă să-şi înfăptuiască vechile lor scopuri, dar pe altă cale. De aceea, cînd scrieţi în apelurile voastre către muncitori şi ţărani : „răsturnaţi pe bancherii voştri", orice muncitor conştient dintr-o ţară europeană sau rîde de voi, sau se tînguie cu amărăciune şi-şi spune : „ce putem face noi, dacă ei acolo au răsturnat un idiot şi o bestie de monarh, unul dintre aceia pe care noi i-am alungat de mult — asta-i toată vina noastră —, iar acum sprijină cu miniştrii lor «cvasisocialişti» pe bancherii ruşi ?!"

Bancherii rămîn la putere şi-şi duc politica externă prin intermediul războiului imperialist, menţinînd în întregime tratatele pe care Nicolaie al II-lea le-a încheiat în numele Rusiei. La noi acest lucru apare deosebit de clar. Principiile politicii externe imperialiste ruse au fost stabilite nu de capitaliştii de astăzi, ci de vechea cîrmuire împreună cu Nicolaie Romanov, pe care l-am răsturnat. El a încheiat aceste tratate, dar ele continuă să rămînă secrete ; capitaliştii nu le pot publica, pentru că ei sînt capitalişti. Dar nici un muncitor sau ţăran nu poate să înţeleagă această harababură, pentru că el îşi spune : dacă noi chemăm la răsturnarea capitaliştilor din alte ţări, atunci mai înainte de toate să-i alungăm pe bancherii noştri, altminteri nimeni nu ne va crede şi nimeni nu ne va lua în

serios, ci ni se va spune : voi, ruşii, sînteţi nişte primitivi naivi, voi scrieţi lucruri frumoase, dar lipsite de orice conţinut politic ; sau se va crede despre voi ceva şi mai rău, că sînteţi nişte ipocriţi. Asemenea lucruri aţi putea găsi în presa din străinătate, dacă toate ziarele străine, indiferent de orientarea lor, ar putea să treacă liber graniţa Rusiei şi nu ar fi reţinute la Torneo de autorităţile engleze şi franceze. Dintr-o singură colecţie de citate din ziarele străine v-aţi putea lămuri în ce contradicţie flagrantă cădeţi, v-aţi putea convinge cît de nespus de ridicolă şi de greşită este ideea de a lupta împotriva acestui război prin conferinţe socialiste, prin acorduri cu socialiştii la congrese. Dacă imperialismul ar fi apărut din vina unor anumite persoane sau în urma unor maşinaţii criminale din partea lor, atunci socialismul ar putea rămîne socialism. În realitate, însă, imperialismul este ultima treaptă de dezvoltare a capitalismului, cînd lumea întreagă e deja împărţită, iar două grupuri gigantice s-au încăierat într-o luptă pe viaţă şi pe moarte. Ori te pui în slujba unuia din aceste grupuri, ori le răstorni pe amîndouă — altă cale nu există aici. Cînd vă declaraţi împotriva unei păci separate, spunînd că nu vreţi să vă puneţi în slujba imperialismului german, vă situaţi pe o poziţie întru totul justă ; de aceea sîntem şi noi împotriva unei păci separate. În fapt însă, fără voia voastră, continuaţi să fiţi în slujba imperialismului anglo-francez, care are aceleaşi tendinţe de cotropire şi de jaf pe care şi capitaliştii ruşi, cu ajutorul lui Nicolaie Romanov, le-au concretizat în tratate. Nu cunoaştem textul acestor tratate, dar oricine a urmărit literatura politică, oricine a răsfoit măcar o singură carte de economie sau de diplomaţie cunoaşte conţinutul acestor tratate. De altfel, şi Miliukov, după cîte îmi aduc aminte, a scris în cărţile sale că obiectivele acestor tratate şi promisiuni sînt : cotropirea Galiţiei, acapararea strîmtorilor, cotropirea Armeniei, păstrarea vechilor anexiuni şi dobîndirea multor anexiuni noi. Asta o ştie toată lumea, dar tratatele continuă să fie ţinute în secret, iar nouă ni se spune : dacă le veţi anula, aceasta va însemna o ruptură cu aliaţii.

În problema păcii separate am arătat mai înainte că, în ceea ce ne priveşte pe noi, nu poate fi vorba de pace separată, iar rezoluţia partidului nostru nu lasă nici umbră de îndoială în privinţa faptului că noi o respingem, aşa cum respingem orice înţelegere cu capitaliştii. Pentru noi, pace separată înseamnă o înţelegere cu tîlharii germani, pentru că ei duc aceeaşi politică de jaf ca şi ceilalţi. Nu-i mai puţin adevărat însă că şi înţelegerea cu capitalul rus în cadrul guvernului provizoriu rus este o astfel de pace separată. Tratatele ţariste au rămas în vigoare, ele de asemenea servesc jefuirii şi sugrumării altor popoare. Cînd se spune : „pace fără anexiuni şi contribuţii" — cum trebuie să spună orice muncitor şi ţăran rus, pentru că aşa îl învaţă viaţa, pentru că el nu este interesat în profiturile bancherilor, pentru că vrea să trăiască —, eu răspund că în această lozincă conducătorii narodnici şi menşevici ai actualului Soviet de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor dau dovadă de o confuzie totală. În ziarul lor „Izvestiia" ei au spus că aceasta înseamnă statu-quo, adică situaţia dinainte de război, o întoarcere la ceea ce a fost înainte de război. Dar nu înseamnă asta o pace capitalistă ? Şi încă ce pace capitalistă ! Dacă lansaţi o asemenea lozincă, trebuie să vă gîndiţi la eventualitatea că mersul evenimentelor va aduce la putere partidele voastre — într-o perioadă de revoluţie nu este exclusă o astfel de eventualitate — şi că va trebui să faceţi ceea ce spuneţi ; iar dacă veţi propune astăzi o pace fără anexiuni, germanii o vor accepta, dar nu o vor accepta englezii, căci capitaliştii englezi nu numai că nu au pierdut nici un petic de pămînt, ci, dimpotrivă, au cotropit teritorii în toate colţurile lumii. Germanii au cotropit multe teritorii, dar au şi pierdut multe, şi nu numai că le-au pierdut, dar au acum în faţa lor şi America, un duşman deosebit de puternic. Dacă, propunînd o pace fără anexiuni, înţelegeţi prin aceasta menţinerea statu-quo, cu sau fără voia voastră va rezulta de aici o pace separată cu capitaliştii, căci, dacă veţi face o asemenea propunere, capitaliştii germani, văzînd în faţa lor America şi Italia, cu care înainte încheiaseră tratate, vor spune : „da, noi acceptăm această pace fără anexiuni,

pentru noi ea nu înseamnă o înfrîngere, ci o victorie asupra Americii şi Italiei". Voi alunecaţi în mod obiectiv spre acea pace separată cu capitaliştii de care ne acuzaţi pe noi, pentru că în politica voastră, în fapt, în acţiunile voastre practice voi nu rupeţi în mod principial cu bancherii, care sînt exponenţii dominaţiei imperialiste în lumea întreagă şi pe care voi şi miniştrii voştri „socialişti" îi sprijiniţi în guvernul provizoriu.

Prin aceasta vă puneţi într-o situaţie contradictorie şi şubredă, în care masele nu vă prea înţeleg. Masele, care nu sînt interesate în anexiuni, spun : noi nu vrem să luptăm pentru nici un fel de capitalişti. Cînd ni se spune că unei asemenea politici i se poate pune capăt prin congrese ale socialiştilor din toate ţările şi prin acorduri între ei, răspundem : acest lucru ar fi posibil dacă imperialismul ar fi opera unor criminali, dar în realitate el este un nou stadiu de dezvoltare a capitalismului mondial, stadiu de care este legată mişcarea muncitorească.

Victoria imperialismului înseamnă începutul scindării inevitabile în două tabere a socialiştilor din toate ţările. Cei care continuă să vorbească acum despre socialişti ca despre un tot, ca despre ceva ce poate constitui un tot, se înşală pe sine şi înşală şi pe alţii. Întregul mers al războiului, cei doi ani şi jumătate de război au provocat această sciziune, de cînd Manifestul de la Basel, adoptat în unanimitate, a declarat că acesta va fi un război al capitalismului imperialist. Manifestul de la Basel nici nu pomeneşte măcar de „apărarea patriei". Înainte de război nu se putea scrie un alt manifest, după cum astăzi nici un socialist nu va propune să se scrie un manifest despre „apărarea patriei" într-un război între Japonia şi America, în care nu este vorba de apărarea pielii proprii, de capitaliştii proprii şi de miniştrii proprii. Încercaţi să scrieţi o rezoluţie pentru congrese internaţionale ! Ştiţi că războiul dintre Japonia şi America este pe deplin pregătit, el a fost pregătit de evoluţia din ultimele decenii şi nu va fi de loc întîmplător ; tactica nu depinde de faptul cine va trage primul. Asta ar fi ceva ridicol. Ştiţi foarte bine că capitalismul japonez şi cel american au deopotrivă acelaşi caracter tîlhăresc. Despre „apărarea patriei" se va

vorbi de ambele părți ; asta va fi sau o crimă, sau o dovadă de slăbiciune extremă, provocată de „apărarea" intereselor dușmanilor noștri capitaliști. Iată de ce spunem noi că scindarea taberei socialismului este definitivă. Au părăsit cu totul socialismul acei socialiști care au trecut de partea guvernului lor, adică de partea bancherilor și a capitaliștilor lor, oricît ar spune ei că se leapădă de aceștia, că-i condamnă. Nu e greu să spui că-i condamni. Dar uneori condamnarea faptului că germanii îi sprijină pe capitaliștii lor maschează apărarea aceluiași „păcat" din partea rușilor ! Dacă îi acuzați pe social-șoviniștii germani, adică pe cei care în vorbe sînt socialiști — poate că în cugetul lor mulți dintre ei sînt socialiști —, iar în fapt sînt șoviniști, în fapt apără nu poporul german, ci pe josnicii, hrăpăreții și prădalnicii capitaliști germani, atunci nu-i apărați pe capitaliștii englezi, francezi și ruși. Social-șoviniștii germani nu sînt mai răi decît cei care în guvernul nostru continuă aceeași politică a tratatelor secrete, aceeași politică de jaf, camuflînd-o însă sub paravanul unor naive și pioase deziderate care conțin multe lucruri bune și, privite din punctul de vedere al maselor, sînt, ce-i drept, întru totul sincere, dar în care eu nu găsesc și nu pot găsi nici măcar un dram de adevăr politic. Astea nu sînt decît dorințe din partea voastră, în timp ce războiul continuă să-și păstreze caracterul imperialist, să aibă drept obiectiv traducerea în fapt a acelorași tratate secrete ! Voi chemați alte popoare să-i răstoarne pe bancheri, dar pe bancherii voștri îi sprijiniți ! Vorbiți despre pace, dar nu spuneți ce fel de pace aveți în vedere. Cît privește încheierea unei păci pe bază de statu-quo, nu ni s-a dat nici un răspuns atunci cînd am relevat această contradicție flagrantă. În rezoluția voastră în care veți vorbi despre o pace fără anexiuni nu veți putea spune că asta nu înseamnă statu-quo. Pe de altă parte însă, nici nu puteți spune că asta înseamnă statu-quo, adică restabilirea situației dinainte de război. Atunci cum rămîne ? Să i se ia Angliei coloniile germane ? Încercați s-o faceți prin acorduri pașnice ! Vă veți face pur și simplu de rîs. Încercați să-i luați Japoniei fără revoluție regiunea Kiao-Ceao și insulele din Oceanul Pacific cotropite de ea !

V-aţi împotmolit în contradicţii de nerezolvat. Cînd noi însă spunem : „fără anexiuni", declarăm că pentru noi această lozincă nu constituie decît o parte subordonată a luptei împotriva imperialismului mondial. Noi declarăm că vrem să eliberăm toate popoarele şi să începem cu popoarele noastre. Voi vorbiţi despre război împotriva anexiunilor şi despre o pace fără anexiuni, iar între hotarele Rusiei continuaţi politica de anexiuni. Asta e ceva nemaiauzit. Măsurile voastre şi ale guvernului vostru, ale noilor voştri miniştri, înseamnă continuarea politicii de anexiuni în ceea ce priveşte Finlanda şi Ucraina. Voi faceţi tot felul de şicane congresului ucrainean, iar miniştrii voştri interzic întrunirea lui [110]. Asta nu este anexiune ? Această politică înseamnă batjocorirea drepturilor unui popor care a fost torturat de ţari pentru că copiii lui vor să vorbească în limba lor maternă. Asta înseamnă să te temi de eventualitatea creării unor republici de sine stătătoare. Din punctul de vedere al muncitorilor şi ţăranilor, o astfel de eventualitate nu are în ea nimic de temut. Ei nu se vor opune ca Rusia să devină o uniune de republici libere. Masele muncitoreşti şi ţărăneşti nu vor participa la un război menit să împiedice asemenea eventualităţi. Să fie eliberate toate popoarele, şi în primul rînd acelea împreună cu care faceţi revoluţia în Rusia. Dacă nu veţi face acest pas, vă veţi pune singuri în situaţia de a fi doar în vorbe o „democraţie revoluţionară", în timp ce întreaga voastră politică este în fapt o politică contrarevoluţionară.

Politica voastră externă este antidemocratică şi contrarevoluţionară, în timp ce o politică revoluţionară vă poate pune în faţa necesităţii unui război revoluţionar. Dar acest lucru nu este neapărat necesar. De această chestiune s-au ocupat pe larg şi raportorul şi presa în ultimul timp. Aş dori să mă opresc mai amănunţit asupra ei.

Cum vedem noi practic ieşirea din acest război ? Noi spunem : singura ieşire din acest război este revoluţia. Sprijiniţi revoluţia claselor asuprite de capitalişti, răsturnaţi clasa capitalistă din ţara voastră şi daţi astfel exemplu celorlalte ţări. Numai asta înseamnă a fi socialist. Numai asta înseamnă a lupta împotriva războiului. Tot restul nu

e decît promisiuni sau fraze, sau naive deziderate pioase. În toate ţările lumii, tabăra socialismului s-a scindat. Poziţia voastră continuă să fie contradictorie atîta timp cît vă aflaţi în aceeaşi tabără cu socialiştii care sprijină guvernul propriei lor ţări şi uitaţi că în Anglia şi în Germania adevăraţii socialişti, care sînt exponenţii socialismului maselor, au rămas izolaţi şi zac în temniţe. Dar numai ei exprimă interesele mişcării proletare. Ce s-ar întîmpla însă dacă în Rusia ar veni la putere clasa asuprită ? Cînd ni se spune : cum vă veţi smulge de unul singur din război, noi răspundem : nu te poţi smulge de unul singur. În fiecare rezoluţie a partidului nostru, în fiecare cuvîntare rostită de oratorii noştri la mitinguri se spune că este o absurditate să se creadă că am putea să ne smulgem de unul singur din acest război. Acest război a tîrît în vîltoarea sa sute de milioane de oameni, capitaluri de sute de miliarde. Nu există alt mijloc de a ieşi din război în afară de trecerea puterii în mîinile clasei revoluţionare, care este datoare să înlăture efectiv imperialismul, adică să rupă mrejele capitalului financiar şi bancar şi să desfiinţeze relaţiile anexioniste. Cît timp toate acestea nu au fost făcute efectiv, nu s-a făcut nimic. Răsturnarea s-a limitat la aceea că în locul ţarismului şi al imperialismului aţi căpătat o cvasirepublică pe de-a-ntregul imperialistă, în care nici măcar reprezentanţii muncitorilor şi ţăranilor revoluţionari nu ştiu să trateze Finlanda şi Ucraina în mod democratic, adică fără a se teme de despărţire.

Cînd se afirmă că noi tindem la o pace separată, se spune un neadevăr. Noi spunem : nici un fel de pace separată, cu nici un fel de capitalişti, şi în primul rînd nu cu capitaliştii ruşi. Guvernul provizoriu însă a încheiat o pace separată cu capitaliştii ruşi. Jos cu această pace separată ! (Aplauze.) Noi nu admitem nici un fel de pace separată cu capitaliştii germani şi nu vom intra în nici un fel de tratative cu ei, dar nici cu imperialiştii francezi şi englezi nu admitem vreo pace separată. Ni se spune că a rupe cu aceştia înseamnă a cădea la înţelegere cu imperialiştii germani. Nu este adevărat, trebuie să rupem imediat alianţa cu ei, pentru că este o alianţă de jaf. Se

spune că tratatele nu pot fi publicate pentru că aceasta ar însemna să facem de ruşine, în faţa tuturor muncitorilor şi ţăranilor, întregul nostru guvern, întreaga noastră politică. Dacă aceste tratate ar fi publicate şi dacă la adunări li s-ar spune clar muncitorilor ruşi şi ţăranilor ruşi, mai ales în fiecare sătuc îndepărtat : iată pentru ce luptaţi acum — pentru strîmtori, pentru păstrarea Armeniei —, atunci fiecare va spune : noi nu vrem un asemenea război. (Preşedintele : „Timpul dv. a expirat". Voci : „Să continue".) Încă zece minute. (Voci : „Să continue".)

Eu spun că este falsă alternativa : „ori cu imperialiştii englezi, ori cu cei germani". Dacă încheiem pace cu imperialiştii germani, asta înseamnă război cu cei englezi, şi viceversa. Acest mod de a pune problema le convine celor care nu vor s-o rupă cu capitaliştii şi cu bancherii proprii şi admit orice alianţă cu ei, dar nu ne convine nouă. Noi declarăm că înţelegem să apărăm alianţa cu clasa asuprită, cu popoarele asuprite. Rămîneţi credincioşi acestei alianţe, şi veţi fi o democraţie revoluţionară. Aceasta nu este o sarcină uşoară. Ea ne obligă să nu uităm că în anumite condiţii războiul revoluţionar este inevitabil. Nici o clasă revoluţionară nu poate renunţa o dată pentru totdeauna la război revoluţionar, pentru că altfel se condamnă la un pacifism ridicol. Noi nu sîntem tolstoieni. Dacă clasa revoluţionară va lua puterea, dacă în statul condus de ea nu vor mai fi anexiuni, dacă băncile şi marele capital nu vor mai avea nici o putere, ceea ce nu este uşor de realizat în Rusia, ea — clasa revoluţionară — va duce războiul revoluţionar nu în vorbe, ci în fapte. Nu poţi renunţa o dată pentru totdeauna la un asemenea război. Aceasta ar însemna să cazi în tolstoism, în filistinism, să uiţi întreaga ştiinţă a marxismului, experienţa tuturor revoluţiilor europene.

Rusia nu se poate smulge singură din război. Dar de partea ei se ridică aliaţi foarte puternici, care în momentul de faţă nu vă cred tocmai pentru că poziţia voastră este contradictorie sau naivă, tocmai pentru că sfătuiţi alte popoare să declare : „jos anexiunile", pe cînd la voi acasă le practicaţi. Altor popoare le spuneţi : răsturnaţi

pe bancheri, în timp ce pe propriii voştri bancheri nu-i răsturnaţi. Încercaţi o altă politică. Publicaţi tratatele şi ţintuiţi-le la stîlpul infamiei în faţa fiecărui muncitor şi ţăran, şi în adunări publice. Declaraţi-vă împotriva oricărei păci cu capitaliştii germani şi pentru o ruptură totală cu capitaliştii anglo-francezi. Englezii să se care din Turcia şi să nu lupte pentru Bagdad. Să se care din India şi din Egipt. Noi nu vrem să luptăm într-un război menit să le asigure păstrarea prăzii dobîndite prin jaf, după cum nu vom mişca nici un deget pentru a asigura tîlharilor germani păstrarea prăzii lor. Dacă *veţi face* acest lucru — deocamdată v-aţi limitat să-l proclamaţi în vorbe, dar în politică nu se dă crezare vorbelor, şi e bine că nu se dă —, dacă nu vă veţi limita la cuvinte, ci veţi trece la fapte, atunci aliaţii existenţi astăzi vor ieşi la iveală. Priviţi starea de spirit a tuturor muncitorilor şi ţăranilor asupriţi ; ei sînt îngrijoraţi şi regretă că, deşi aveţi arme, daţi dovadă de slăbiciune, lăsîndu-i la putere pe bancheri. Aliaţii voştri sînt muncitorii asupriţi din toate ţările. Se va întîmpla ceea ce revoluţia din 1905 a arătat în practică. Cînd a început, era extrem de slabă. Dar care a fost rezultatul ei internaţional ? Cum a rezultat din această politică, din istoria anului 1905, politica externă a revoluţiei ruse ? Acum politica externă a revoluţiei ruse voi o duceţi pe de-a-ntregul împreună cu capitaliştii. Dar anul 1905 a arătat care trebuie să fie politica externă a revoluţiei ruse. Este fapt incontestabil că după 17 octombrie 1905 au izbucnit la Viena şi la Praga tulburări, masele au ieşit în stradă şi au ridicat baricade. După 1905 au urmat anul 1908 în Turcia, anul 1909 în Persia şi anul 1910 în China. Dacă veţi face apel la democraţia cu adevărat revoluţionară, la clasa muncitoare, la cei asupriţi şi nu veţi duce o politică de înţelegere cu capitaliştii, veţi avea ca aliaţi nu clasele asupritoare, ci clasele asuprite, nu naţiunile în care astăzi predomină vremelnic clasele asupritoare, ci naţiunile care sînt azi sfîşiate în bucăţi.

Ni se aminteşte aici de frontul german, în privinţa căruia nimeni dintre noi nu a propus nici o schimbare şi nu cerem altceva decît libertatea de a răspîndi apelurile

noastre, care sînt scrise pe o parte în limba rusă, iar pe cealaltă în limba germană. În ele se spune: tîlhari sînt atît capitaliştii din ţara noastră, cît şi cei din ţara voastră. Înlăturarea lor nu înseamnă altceva decît un pas spre pace. Dar mai sînt şi alte fronturi. Pe frontul turcesc avem o armată al cărei efectiv nu-l cunosc. Să zicem că numără vreo 3 000 000 de oameni. Dacă această armată, care e ţinută azi în Armenia şi face acolo anexiuni pe care voi, propovăduind altor popoare o pace fără anexiuni, le toleraţi cu toate că aveţi în mînă forţa şi puterea, dacă această armată ar trece la înfăptuirea programului arătat mai sus, dacă ar face din Armenia o republică armeană independentă şi i-ar da ei banii pe care ni-i iau magnaţii finanţei din Anglia şi din Franţa, ar fi mai bine.

Se spune că noi nu ne putem lipsi de sprijinul financiar al Angliei şi Franţei. Dar acest sprijin „ne susţine" ca funia pe spînzurat. Clasa revoluţionară rusă trebuie să declare: nu avem nevoie de acest sprijin, nu recunoaştem datoriile contractate faţă de capitaliştii francezi şi englezi, chemăm pe toţi la insurecţie împotriva capitaliştilor. Nici un fel de pace cu capitaliştii germani şi nici un fel de alianţă cu englezii şi francezii! Dacă această politică va fi promovată efectiv, armata noastră din Turcia ar putea să devină disponibilă şi să revină pe alte fronturi, întrucît toate popoarele din Asia ar vedea că nu numai în vorbe proclamă poporul rus pacea fără anexiuni pe baza autodeterminării naţiunilor, ci că muncitorul şi ţăranul rus se situează efectiv în fruntea tuturor naţionalităţilor asuprite, că pentru ei lupta împotriva imperialismului nu este un simplu deziderat sau o frază ministerială de zile mari, ci interesul vital al revoluţiei.

Situaţia noastră este de aşa natură, încît, deşi s-ar putea să fim ameninţaţi de un război revoluţionar, el nu este totuşi inevitabil, pentru că e puţin probabil ca imperialiştii englezi să poată duce război împotriva noastră dacă veţi arăta tuturor popoarelor învecinate cu Rusia exemplul vostru concret. Dovediţi în fapt că acordaţi libertate republicii armene, înţelegeţi-vă cu Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor din fiecare ţară, dovediţi în fapt

că sînteţi pentru o republică liberă, şi atunci politica externă a revoluţiei ruse va deveni efectiv revoluţionară, efectiv democratică. Acum e numai în vorbe revoluţionară şi democratică, pe cînd în fapt e contrarevoluţionară, pentru că sînteţi legaţi de imperialismul anglo-francez şi nu vreţi s-o spuneţi deschis, vă temeţi s-o recunoaşteţi. Ar fi mai bine dacă, în loc să chemaţi la „răsturnarea bancherilor străini", aţi spune deschis poporului rus, muncitorilor şi ţăranilor : „Sîntem prea slabi, nu putem scutura jugul imperialiştilor anglo-francezi, sîntem robii lor, de aceea continuăm războiul". Acesta ar fi un adevăr amar, dar el ar avea o importanţă revoluţionară şi ar contribui la apropierea efectivă a sfîrşitului acestui război de jaf. Iată ce ar fi de o mie de ori mai valoros decît o înţelegere cu social-şoviniştii francezi şi englezi, decît convocarea de congrese cu participarea acestora, decît continuarea acestei politici care în fapt înseamnă că vă temeţi să rupeţi cu imperialiştii unei ţări şi rămîneţi aliaţii imperialiştilor unei alteia. Voi vă puteţi sprijini pe clasele asuprite din ţările europene, pe popoarele asuprite ale ţărilor mai slabe pe care Rusia le-a asuprit în timpul ţarilor şi le asupreşte şi acum, cum e, de pildă, cazul Armeniei ; sprijinindu-vă pe ele, le puteţi acorda libertatea, ajutînd astfel comitetele lor muncitoreşti şi ţărăneşti ; voi v-aţi situa în fruntea tuturor claselor asuprite şi a tuturor popoarelor asuprite într-un război împotriva imperialismului german şi împotriva imperialismului englez, care nu se pot uni împotriva voastră, pentru că sînt angajate într-o luptă pe viaţă şi pe moarte, pentru că se află într-o situaţie nespus de grea, în timp ce politica externă a revoluţiei ruse, alianţa sinceră şi efectivă cu clasele asuprite, cu popoarele asuprite, are o mare probabilitate de succes, are 99 la sută şanse de succes !

În ziarul din Moscova al partidului nostru am citit nu de mult o scrisoare în care un ţăran îşi expune părerea despre programul nostru. Îmi permit să închei cu un scurt citat din această scrisoare, care arată cum a înţeles autorul ei programul partidului bolşevic. Scrisoarea a fost publicată în nr. 59 al ziarului din Moscova a' partidului

nostru, „Soţial-Demokrat“ [111], şi reprodusă în nr. 68 al „Pravdei“ : „Trebuie să strîngem mai tare în chingi burghezia, aşa încît să trosnească din toate încheieturile. Atunci războiul va lua sfîrşit. Dar, dacă nu vom strînge destul de tare în chingi burghezia, va fi rău de tot“. (A p l a u z e.)

„Pravda“ nr. 95, 96 şi 97 din 13 iulie (30 iunie), 14 (1) şi 15 (2) iulie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, confruntat cu stenograma corectată de V. I. Lenin

RUINA ECONOMICĂ ŞI LUPTA PROLETARIATULUI ÎMPOTRIVA EI

În numărul de faţă publicăm o rezoluţie cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei economice, adoptată de conferinţa comitetelor de întreprindere *.

Ideea fundamentală a acestei rezoluţii constă în a opune *frazelor* burgheze şi filistino-birocratice despre control condiţiile necesare pentru exercitarea unui control *real* asupra capitaliştilor, asupra producţiei. Mint burghezii atunci cînd prezintă drept „control" măsurile sistematice luate de stat pentru a asigura capitaliştilor profituri triple, dacă nu chiar înzecite. Mai din naivitate, mai din interes, micii-burghezi dau crezare capitaliştilor şi statului capitalist, mulţumindu-se cu arhigăunoasa proiectomanie birocratică în materie de control. Rezoluţia adoptată de muncitori pune pe primul plan *principalul:* ce trebuie făcut 1) pentru ca profiturile capitaliştilor să nu fie în fapt „ocrotite" ; 2) pentru a smulge vălul secretului comercial ; 3) pentru a asigura muncitorilor majoritatea în instituţiile de control ; 4) pentru ca organizaţia (de control şi conducere), în calitate de organizaţie „pe scara întregii ţări", să fie îndrumată de Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, *şi nu de capitalişti.*

Fără aceasta, toate discuţiile despre control şi reglementare nu sînt decît vorbe goale sau chiar pur şi simplu o încercare de a înşela poporul.

Şi tocmai împotriva acestui adevăr, care e cît se poate de evident pentru orice muncitor conştient şi care gîndeşte,

* Vezi volumul de faţă, p. 206—209. — *Nota red.*

s-au ridicat conducătorii micii burghezii de la noi, narodnicii şi menşevicii („Izvestiia", „Raboceaia Gazeta"). Lor li s-au alăturat de astă dată, din păcate, publiciştii de la „Novaia Jizn", care au mai oscilat nu o dată între noi şi cei dintîi.

Tovarăşii Avilov şi Bazarov îşi maschează cu argumente pretins marxiste „căderea" în mlaştina credulităţii micburgheze, a conciliatorismului şi a proiectomaniei birocratice. Să examinăm aceste argumente.

Sprijinind rezoluţia Biroului organizatoric (adoptată de conferinţă), spun ei, pravdiştii se îndepărtează de marxism şi alunecă pe panta sindicalismului !! Ruşine să vă fie, tov. Avilov şi tov. Bazarov ! Asemenea superficialitate (sau denaturare) este demnă doar de pana celor de la „Reci" sau „Edinstvo" ! La noi nu veţi găsi nimic care să semene cu ideea puerilă a trecerii căilor ferate în mîinile feroviarilor, a fabricilor de pielărie în mîinile muncitorilor pielari, dar în schimb veţi găsi ideea instituirii *controlului muncitoresc,* care trebuie să ducă la trecerea deplină în mîinile muncitorilor a reglementării producţiei şi repartiţiei, la „organizarea pe scară naţională" a schimbului de cereale pe produse industriale etc. („cu atragerea largă a cooperativelor orăşeneşti şi săteşti"), veţi găsi revendicarea „trecerii *întregii* puteri de stat în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor".

Numai nişte oameni care nu au citit pînă la capăt rezoluţia sau care nu ştiu să citească ar putea, rămînînd de bună-credinţă, să vadă în ea o dovadă de sindicalism.

Şi numai nişte pedanţi care au înţeles marxismul aşa cum îl „înţelegeau" Struve şi toţi birocraţii liberali pot spune că „a sări peste capitalismul de stat e o utopie", că „şi la noi însuşi tipul de reglementare trebuie să păstreze caracterul capitalist de stat".

Gîndiţi-vă la sindicatul zahărului sau la căile ferate de stat din Rusia, sau la regii petrolului etc. Ce este asta, dacă nu capitalism de stat ? Se poate „sări" peste ceva *care există în realitatea vie ?*

Totul e că, în loc să pornească de la sarcinile concrete puse de viaţa reală, care în Rusia a îmbinat în practică sindicatele de fabricanţi cu mica gospodărie ţărănească de la sate, oamenii care au făcut din marxism un fel de doctrină „burgheză rigidă" *se eschivează* de la aceste sarcini şi se lansează în consideraţii pretins ştiinţifice, dar în fapt lipsite de orice conţinut, despre „revoluţia permanentă", despre „introducerea" socialismului şi alte năzbîtii.

La fond, la fondul chestiunii ! Mai puţine tertipuri şi mai aproape de practică ! Să lăsăm sau nu intacte profiturile din furnituri de război, profituri de 500% etc. ? Da sau nu ? Să lăsăm sau nu neatins secretul comercial ? Da sau nu ? Să dăm sau nu muncitorilor posibilitatea de a exercita controlul ? Da sau nu ?

La aceste întrebări concrete tovarăşii Avilov şi Bazarov nu dau nici un răspuns şi — fără să-şi dea seama — coboară la rolul de complici ai burgheziei prin consideraţiile lor „struviste" cu rezonanţă „cvasimarxistă". Burghezul nici nu-şi doreşte altceva decît ca la întrebările poporului în legătură cu profiturile scandaloase ale furnizorilor militari şi cu ruina economică din ţară să se răspundă cu consideraţii „savante" pe tema „caracterului utopic" al socialismului.

Aceste consideraţii sînt ridicol de stupide, căci imposibilitatea obiectivă a socialismului este legată de existenţa *micii* gospodării, pe care noi nu numai că nu ne gîndim s-o expropriem, dar nu intenţionăm nici măcar s-o reglementăm sau s-o controlăm.

Noi vrem ca „reglementarea de stat", despre care menşevicii, narodnicii şi toţi birocraţii (şi în cor cu ei tovarăşii Avilov şi Bazarov) vorbesc pentru a ocoli fondul problemei şi în legătură cu care ei ticluiesc planuri pentru *a asigura* profiturile capitaliştilor şi perorează pentru a lăsa neatins secretul comercial, — ca această reglementare de stat *să nu fie* o *înşelătorie*. Acesta e miezul problemei, onoraţii mei cvasimarxişti, iar nu „introducerea" socialismului !

Reglementare şi control nu din partea clasei capitaliştilor asupra muncitorilor, ci *invers* — iată care e miezul problemei. Nu încredere în „stat", demnă de un Louis Blanc, ci revendicarea unui stat condus de proletari şi semiproletari — iată cum trebuie dusă *lupta împotriva ruinei*. Orice altă soluţie înseamnă frazeologie şi înşelăciune.

„Pravda" nr. 73 din 17 (4) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

A MIA UNA MINCIUNĂ A CAPITALIŞTILOR

În articolul de fond din numărul de azi al ziarului „Reci" citim :

„Dacă Germania ar avea un Lenin al ei, care să acţioneze acolo cu binevoitorul concurs extern al unora ca Robert Grimm şi Racovski, ar rămîne de presupus că Internaţionala nu doreşte să împiedice marea revoluţie rusă să-şi consolideze poziţiile şi mai cu seamă să-şi adîncească albia. Deocamdată însă, germanii au răspuns politicos că ei nu au nevoie de republică şi că sînt mulţumiţi cu Wilhelm al lor. «Vorwärts», de pildă, demonstrează şi mai binevoitoare că democraţia rusă nu trebuie să tolereze tratatele secrete ; în privinţa democraţiei germane însă organul socialist păstrează o tăcere discretă".

Afirmaţia că alde „Robert Grimm şi Racovski" ar fi dat vreun „concurs" bolşevicilor (cu care ei nu au fost *niciodată* de acord) este o afirmaţie mincinoasă.

Confundarea *Plehanovilor* „germani" (tocmai *ei* şi numai ei scriu la „Vorwärts" [112]) cu *internaţionaliştii revoluţionari* germani, care (asemenea lui Karl Liebknecht) stau *cu sutele* în închisorile germane, constituie a mia una minciună mîrşavă şi neruşinată a ziarului „Reci" şi a capitaliştilor în general.

Există *două* internaţionale : 1) internaţionala *Plehanovilor,* adică a trădătorilor socialismului, a acelora care, asemenea lui Plehanov, Guesde, Scheidemann, Sembat, Thomas, Henderson, Vandervelde, Bissolati & Co., au trecut de partea guvernelor *lor ;* 2) Internaţionala *internaţionaliştilor revoluţionari,* care duc pretutindeni, şi în timpul războiului, lupta împotriva guvernelor *lor,* împotriva burgheziei *lor.*

„Marea revoluţie rusă“ va putea *să devină* „mare“, „să-şi întărească poziţiile“ şi „să-şi adîncească albia“ numai atunci cînd va înceta să sprijine guvernul imperialist „de coaliţie“ şi războiul imperialist dus de el, cînd va înceta să sprijine clasa capitaliştilor în general.

„Pravda“ nr. 73
din 17 (4) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

RETROGRAZII DE LA 3 IUNIE SÎNT PENTRU OFENSIVĂ IMEDIATĂ

Domnii de la 3 iunie, cei care după 1905 l-au ajutat pe Nicolaie Romanov să înece în sînge ţara, să dezlănţuie o cruntă prigoană împotriva revoluţionarilor, să restaureze atotputernicia moşierilor şi a capitaliştilor, s-au întrunit în consfătuire concomitent cu congresul Sovietelor [113].

În timp ce Ţereteli, ajuns în situaţia de prizonier al burgheziei, încearcă prin mii de subterfugii să cocoloşească importanţa, urgenţa, actualitatea problemei politice a unei ofensive imediate, retrograzii de la 3 iunie, acoliţii lui Nicolaie Sîngerosul şi ai lui Stolîpin-Spînzurătorul, moşierii şi capitaliştii, nu se tem să pună problema deschis, fără ocolişuri. Iată ultima şi cea mai importantă rezoluţie cu privire la ofensivă, rezoluţie adoptată de ei în *unanimitate :*

„Duma de stat (? ?) consideră că numai o ofensivă imediată, o colaborare strînsă cu aliaţii constituie chezăşia terminării rapide a războiului şi a consolidării definitive a libertăţilor cucerite de popor".

Clar şi categoric.

Aşa vorbesc nişte oameni politici, oameni de acţiune, slugi credincioase ale clasei *lor* — clasa moşierilor şi a capitaliştilor.

Dar cum slujesc clasei *lor* oameni ca Ţereteli, Cernov & Co. ? În vorbe ei se limitează la deziderate pioase, dar în fapt îi sprijină pe capitalişti.

Ţereteli spunea deunăzi că problema unei ofensive *imediate* nici nu poate fi pusă în discuţie, căci dacă el, mi-

nistrul Ţereteli, ar şti ceva despre o ofensivă „imediată", nu ar discuta cu nimeni despre ea. Spunînd asta, Ţereteli nici nu bănuia (o, naivitate !) că retrograzii de la 3 iunie l-*au* şi *infirmat*, l-au infirmat *în fapt*, căci ei nu s-au temut cîtuşi de puţin să vorbească pînă şi într-o rezoluţie, în auzul tuturor, nu despre ofensivă în general, ci anume despre o ofensivă *imediată*. Şi ei au avut dreptate, pentru că este vorba aici de o problemă politică, de problema destinelor întregii noastre revoluţii.

Aici nu există cale de mijloc : „ori eşti pentru ofensivă imediată", ori eşti împotriva ei ; abţinere nu încape aici ; a te eschiva aici prin referiri sau aluzii la secretul militar ar fi ceva pur şi simplu nedemn de un om politic cu *funcţii* de răspundere.

A fi pentru ofensivă imediată înseamnă să vrei continuarea războiului imperialist, să vrei ca muncitorii şi ţăranii ruşi să-şi verse sîngele în interesul sugrumării Persiei, Greciei, Galiţiei, a popoarelor balcanice etc., să vrei înviorarea şi întărirea contrarevoluţiei, să vrei ca frazele despre „o pace fără anexiuni" să rămînă definitiv o vorbă goală, să vrei un război *în vederea* anexiunilor.

A fi împotriva unei ofensive imediate înseamnă să vrei trecerea întregii puteri în mîinile Sovietelor, trezirea iniţiativei revoluţionare a claselor asuprite, să vrei ca clasele asuprite din *toate* ţările să propună *imediat* o „pace fără anexiuni", o pace pe bază de condiţii precise : doborîrea jugului capitalului şi eliberarea *tuturor* coloniilor, a *tuturor* naţionalităţilor asuprite sau lipsite de drepturi depline, fără nici o excepţie.

Prima cale înseamnă a merge împreună cu capitaliştii, în interesul capitaliştilor, pentru realizarea scopurilor urmărite de capitalişti ; este calea încrederii în capitalişti, care de trei ani promit marea cu sarea şi încă multe altele dacă războiul „va fi continuat" „pînă la victorie".

A doua cale este calea rupturii cu capitaliştii, a neîncrederii în ei, a înfrînării murdarei lor lăcomii şi a curmării jafului de sute de milioane practicat de ei la furnituri, calea încrederii în clasele asuprite, şi în primul rînd în muncitorii din *toate* ţările, calea încrederii în *revoluţia*

muncitorească internaţională *împotriva capitalului,* calea sprijinirii ei prin toate mijloacele.

Nu poţi alege decît una din aceste două căi. Ţereteli, Cernov & Co. sînt amatori de căi de mijloc. În această problemă însă nu poate fi cale de mijloc, şi dacă ei, adică Ţereteli şi Cernov & Co., vor ezita sau se vor limita să înşire fraze pompoase, asta înseamnă că se vor transforma definitiv în simple unelte ale burgheziei contrarevoluţionare.

„Pravda" nr. 74
din 19 (6) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

O ALIANŢĂ ÎN VEDEREA CURMĂRII REVOLUŢIEI

Mai sînt încă mulţi care nu înţeleg că noul guvern de coaliţie este tocmai o astfel de alianţă între capitalişti şi liderii narodnicilor şi ai menşevicilor. Poate că nici miniştrii narodnici şi menşevici nu-şi dau seama de acest lucru, şi totuşi asta e realitatea.

Şi această realitate a ieşit cît se poate de clar la iveală duminică 4 iunie, cînd în ziarele de dimineaţă au apărut cuvîntările rostite de Miliukov şi de Maklakov la o adunare a contrarevoluţionarilor din Duma a III-a (aşa-numita, după tradiţia lui Nicolaie Romanov şi a lui Stolîpin-Spînzurătorul, „Dumă de stat"), iar în seara aceleiaşi zile, la Congresul general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia, ministrul Ţereteli şi alţii au luat apărarea guvernului şi a politicii de ofensivă.

Ca orice lideri cît de cît meritorii ai capitaliştilor şi ai contrarevoluţiei, Miliukov şi Maklakov sînt oameni de acţiune, care înţeleg foarte bine sensul luptei de clasă atunci cînd e vorba de clasa *lor*. De aceea, în cuvîntările lor, problema ofensivei este pusă cît se poate de clar, fără pălăvrăgeală pe tema importanţei ei strategice, pălăvrăgeală cu care Ţereteli a căutat să se amăgească pe sine şi să amăgească şi pe alţii.

Nu, cadeţii ştiu unde-i buba. Ei ştiu că în momentul de faţă *viaţa reală pune* problema ofensivei nu ca o problemă strategică, ci ca una politică, şi anume ca problema *unei cotituri în întregul mers al revoluţiei ruse*. Şi tocmai aşa au şi pus-o cadeţii în „Duma de stat", după cum tot ca

o problemă politică au pus-o încă sîmbătă seara, în declarația lor scrisă către prezidiul congresului Sovietelor, bolșevicii și în genere internaționaliștii.

„Soarta Rusiei se află în propriile ei mîini — a declarat Maklakov, binecunoscutul complice al lui Stolîpin-Spînzurătorul —, și această soartă va fi hotărîtă foarte curînd" (just ! foarte just !). „Dacă vom reuși într-adevăr să pornim ofensiva și să ducem războiul nu numai prin rezoluții, nu numai prin cuvîntări rostite la mitinguri și cu drapele purtate pe străzile orașelor, ci să-l ducem tot atît de serios cum l-am dus noi mai înainte" (ascultați ! ascultați ! acestea sînt cuvinte istorice ale unui lider al capitaliștilor : „așa cum l-am dus *noi* mai înainte" !), „atunci va surveni curînd însănătoșirea deplină a Rusiei".

Sînt cuvinte remarcabile, care trebuie învățate pe dinafară și temeinic aprofundate. Remarcabile prin faptul că spun *adevărul de clasă*. Acest adevăr a fost repetat, într-o formulare ușor modificată, și de Miliukov, care a reproșat Sovietului din Petrograd „de ce în declarația lui (a Sovietului) nu se spune nimic despre ofensivă" și care a subliniat totodată că imperialiștii italieni au pus „o întrebare indiscretă" (ironia e a d-lui Miliukov) : „aveți sau nu de gînd să treceți la ofensivă ? La această întrebare nici ei n-au primit" (din partea Sovietului din Petrograd) „un răspuns categoric". Cu acest prilej, Maklakov și-a exprimat sentimentele de „profund respect" față de Kerenski, iar Miliukov a lămurit astfel sensul acestor cuvinte :

„Tare mă tem — a spus Miliukov — că ceea ce a pus la cale ministrul nostru de război" (foarte just ! al nostru, adică unul care se află în mîinile capitaliștilor !) „va fi iarăși dat peste cap aici și că vom lăsa să ne scape ultimul moment în care, la întrebarea aliaților noștri dacă pornim sau nu ofensiva, încă" (rețineți acest „încă" !) „mai putem da un răspuns satisfăcător și pentru noi și pentru ei".

„Și pentru noi și pentru ei" — adică atît pentru imperialiștii ruși cît și pentru cei anglo-francezi etc. ! Ofensiva „încă mai poate" „să-i satisfacă" pe ei, adică poate să le ajute să sugrume definitiv Persia, Albania, Grecia, Mesopotamia, să le asigure păstrarea întregii prăzi jefuite de la germani și răpirea prăzii jefuite de tîlharii germani. Aceasta este esența chestiunii. Acesta e adevărul de clasă despre semnificația politică a ofensivei : a satisface poftele

imperialiștilor din Rusia, Anglia etc., a prelungi războiul imperialist, de cotropire, a merge *nu* pe calea unei păci fără anexiuni (această cale este posibilă numai în condițiile continuării revoluției), *ci pe calea războiului pentru anexiuni.*

Aceasta este esența ofensivei din punctul de vedere al politicii externe. Iar Maklakov, în fraza istorică citată mai sus, a definit această esență din punctul de vedere al politicii *interne.* În gura lui Maklakov, „însănătoșirea deplină a Rusiei" înseamnă victoria deplină a contrarevoluției. Cine nu a uitat splendidele lui discursuri despre epoca anilor 1905 și 1907—1913 va găsi aproape în fiecare din discursurile lui confirmarea unei asemenea aprecieri.

A duce războiul *„așa cum l-am dus noi mai înainte"* — „noi", adică capitaliștii în frunte cu țarul! —, a duce acest război al imperialiștilor înseamnă „a însănătoși" Rusia, adică a asigura victoria capitaliștilor și a moșierilor.

Acesta este adevărul de clasă.

Ofensiva, oricare ar fi deznodământul ei din punct de vedere militar, înseamnă din punct de vedere politic întărirea spiritului imperialist, a stării de spirit imperialiste, a influenței imperialismului, înseamnă întărirea vechilor cadre de comandă, nedestituite ale armatei („să ducem războiul *așa cum l-am dus noi mai înainte"*), întărirea *pozițiilor decisive ale contrarevoluției.*

Și indiferent că o vor sau nu, că o fac sau nu cu bună știință, Țereteli și Kerenski, Skobelev și Cernov — nu ca persoane, ci ca lideri ai partidului narodnicilor și ai partidului menșevicilor — au sprijinit contrarevoluția și — în *acest moment hotărîtor* — au trecut de partea ei, au devenit parteneri ai unei alianțe pentru curmarea revoluției și pentru continuarea războiului *„așa cum l-am dus noi mai înainte"*.

Nu trebuie să ne înșelăm în această privință.

„Pravda" nr. 74
din 19 (6) iunie 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

MULŢUMIRI

Aducem mulţumiri ziarului şovin „Volea Naroda“ [114] pentru faptul că în numărul său din 4 iunie a reprodus documentele noastre cu privire la traversarea teritoriului Germaniei [115]. Din aceste documente se vede că *încă pe atunci* am considerat „echivocă“ comportarea lui Grimm şi am renunţat la serviciile lui.

Acesta este un fapt, şi faptele nu pot fi ignorate.

Iar la insinuările acestui ziar, răspundem : nu fiţi laşi, domnilor, acuzaţi-ne *deschis* de cutare sau cutare faptă condamnabilă sau pedepsită de lege ! Încercaţi ! Este oare atît de greu de înţeles că *nu e cinstit* să te limitezi la insinuări şi să te temi să formulezi o acuzaţie sub semnătură proprie ?

„Pravda“ nr. 74
din 19 (6) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

EXISTĂ O CALE SPRE O PACE DREAPTĂ ?

Există o cale spre o pace fără schimb de anexiuni, fără o împărţire a prăzii între tîlharii capitalişti ?

Există : este calea revoluţiei muncitoreşti împotriva capitaliştilor din toate ţările.

Rusia este acum mai aproape decît oricare altă ţară de începutul unei asemenea revoluţii.

Numai în Rusia există posibilitatea ca puterea să treacă imediat, pe cale paşnică, fără insurecţie, în mîinile unor instituţii deja existente, în mîinile Sovietelor, căci capitaliştii nu vor fi în stare să opună împotrivire Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor.

O astfel de trecere a puterii ar crea condiţiile necesare pentru înfrînarea capitaliştilor care cîştigă miliarde de pe urma furniturilor, pentru dezvăluirea tuturor maşinaţiilor lor, pentru arestarea milionarilor care se înfruptă din avutul statului şi sfărîmarea atotputerniciei lor.

Numai după trecerea puterii în mîinile claselor asuprite, Rusia s-ar putea adresa claselor asuprite din celelalte ţări nu cu vorbe goale, nu cu simple apeluri, ci arătîndu-le propriul ei exemplu şi *propunîndu-le* imediat, în termeni precişi, condiţii clare pentru *o pace generală.*

Tovarăşi muncitori şi oameni ai muncii din toate ţările ! — s-ar spune în această propunere de pace imediată. Destul sînge a curs. Pacea este posibilă. O pace dreaptă înseamnă o pace fără anexiuni, fără cotropiri. Să ştie tîlharii capitalişti germani, în frunte cu Wilhelm, tîlharul lor încoronat, că noi nu vom cădea la înţelegere cu ei, că socotim anexiuni nu numai teritoriile cotropite de ei în cursul

actualului război, ci şi Alsacia şi Lorena, precum şi regiunile poloneze şi daneze ale Prusiei.

Drept anexiuni ale ţarilor şi capitaliştilor ruşi socotim şi Polonia, şi Finlanda, şi Ucraina, şi celelalte teritorii nevelicoruse.

Drept anexiuni ale capitaliştilor englezi, francezi etc. socotim *toate* coloniile lor, Irlanda etc.

Noi, muncitorii şi ţăranii ruşi, *nu* vom reţine cu forţa *nici un* teritoriu nevelicorus şi *nici o* colonie (cum ar fi Turkestanul, Mongolia, Persia). Jos războiul *pentru împărţirea coloniilor*, pentru împărţirea anexiunilor, pentru împărţirea prăzii între capitalişti!

Exemplul muncitorilor ruşi va fi urmat inevitabil — poate că nu mîine (revoluţiile nu se fac la comandă), dar inevitabil — de muncitorii şi de oamenii muncii *din cel puţin două ţări mari:* Germania şi Franţa.

Căci *amîndouă* se află în pragul prăbuşirii, prima din cauza foamei, iar cea de-a doua din cauza depopulării. Amîndouă vor încheia pace pe baza condiţiilor juste, propuse de noi, o vor încheia în *pofida guvernelor lor capitaliste.*

În faţa noastră se deschide calea spre pace.

Dacă capitaliştii din Anglia, Japonia şi America vor încerca să se pună în calea unei *asemenea* păci, clasele asuprite din Rusia şi din celelalte ţări nu vor da înapoi în faţa unui război revoluţionar *împotriva capitaliştilor.* Într-un *asemenea* război, ele vor învinge nu numai pe capitaliştii din aceste trei ţări, care sînt situate departe de Rusia şi preocupate de propria lor rivalitate, ci vor învinge pe capitaliştii *din lumea întreagă.*

În faţa noastră se deschide calea spre o pace dreaptă. Să nu ne temem *să pornim* pe această cale.

„Pravda" nr. 75
din 20 (7) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

DESPRE DUŞMANII POPORULUI

Nu de mult, foaia plehanovistă „Edinstvo" (despre care pînă şi ziarul socialist-revoluţionar „Delo Naroda" spunea pe drept cuvînt că e în aceeaşi tabără cu burghezia liberală) şi-a adus aminte de legea decretată de Republica Franceză din 1793 împotriva duşmanilor poporului.

Această evocare a trecutului este cît se poate de oportună.

Iacobinii din 1793 erau reprezentanţii celei mai revoluţionare clase a secolului al XVIII-lea, ai sărăcimii de la oraşe şi sate. Împotriva acestei clase, care, prin măsuri dintre cele mai revoluţionare, inclusiv ghilotina, se răfuise deja în fapt (şi nu în vorbe) cu monarhul ei, cu moşierii ei şi cu burghezii ei moderaţi, împotriva acestei clase cu adevărat revoluţionare a secolului al XVIII-lea porniseră la război monarhii coalizaţi ai Europei.

Iacobinii au declarat că sînt duşmani ai poporului toţi aceia care „favorizează planurile tiranilor coalizaţi îndreptate împotriva republicii".

Exemplul iacobinilor este instructiv. El nu şi-a pierdut nici azi valabilitatea, cu deosebirea însă că trebuie aplicat clasei revoluţionare a secolului al XX-lea, muncitorilor şi semiproletarilor. Pentru această clasă, în secolul al XX-lea, duşmanii poporului sînt nu monarhii, ci moşierii şi capitaliştii ca clasă.

Dacă puterea ar trece în mîinile „iacobinilor" secolului al XX-lea, ale proletarilor şi semiproletarilor, ei ar declara că duşmani ai poporului sînt capitaliştii, care cîştigă miliarde de pe urma războiului imperialist, *adică* de pe urma

unui război dus pentru împărţirea prăzii şi a profiturilor capitaliştilor.

„Iacobinii" secolului al XX-lea nu i-ar ghilotina pe capitalişti — a urma un exemplu bun nu înseamnă a-l copia. Ar fi de ajuns să arestăm vreo 50 sau 100 de magnaţi şi rechini ai capitalului bancar, pe principalii cavaleri ai jafului în avutul statului şi ai jafului bancar ; ar fi de ajuns să-i băgăm la răcoare pentru cîteva săptămîni *ca să le dezvăluim maşinaţiile* şi să arătăm tuturor celor exploataţi „cui îi trebuie războiul". Odată dezvăluite maşinaţiile regilor finanţei, aceştia din urmă ar putea fi lăsaţi liberi, după ce băncile, sindicatele capitaliştilor şi toţi antreprenorii „care lucrează" pentru stat ar fi fost puşi sub controlul muncitorilor.

Iacobinii din 1793 au intrat în istorie ca un glorios exemplu de luptă cu adevărat revoluţionară dusă împotriva *clasei exploatatorilor* de către *clasa celor ce muncesc şi sînt asupriţi* care a luat în mîinile ei *întreaga* putere de stat.

Jalnica „foaie plehanovistă" (defensiştilor menşevici le-a fost ruşine de faptul că sînt în bloc cu ea) vrea să-şi însuşească litera iacobinismului, dar nu şi spiritul lui, manifestările lui exterioare, dar nu şi conţinutul politicii lui. Asta echivalează în fond cu o trădare a revoluţiei din secolul al XX-lea, trădare camuflată sub paravanul unor false referiri la revoluţionarii din secolul al XVIII-lea.

„Pravda" nr. 75
din 20 (7) iunie 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

ÎN LEGĂTURĂ CU POZIŢIA LUI GRIMM

Sîntem întrebaţi în ce sens am considerat noi că poziţia lui Grimm este „ambiguă". Pentru cititorii care nu au avut posibilitatea să-şi procure numărul — precis indicat de noi — al ziarului „Volea Naroda", răspundem că în procesul-verbal pe care l-am semnat (şi pe care l-am reproduce bucuros dacă am avea în „Pravda" spaţiu suficient) se vorbeşte *numai* despre relaţiile dintre Grimm şi *Hoffmann,* ministru burghez al *aceleiaşi* ţări neutre (Elveţia).

„Pravda" nr. 75
din 20 (7) iunie 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

NOTĂ

În „Novoe Vremea“ din 6 iunie citim :

„Cum se explică faptul că în zilele de libertate a apărut de undeva această mînă neagră, care manevrează marionetele democraţiei ruse ? Lenin !... Dar numele lui e legiune. La fiecare răscruce răsare cîte un Lenin. Şi devine clar că nu în el însuşi rezidă puterea lui, ci în faptul că sămînţa anarhiei şi a nebuniei îşi găseşte aici un sol prielnic“.

Anarhie numim noi faptul că capitaliştii obţin profituri scandaloase de pe urma furniturilor. Nebunie numim noi faptul că se duce un război pentru împărţirea anexiunilor, pentru împărţirea profiturilor capitaliste. Şi dacă „la fiecare răscruce“ găsesc un larg răsunet tocmai aceste păreri, explicaţia este că ele exprimă just interesele proletariatului, interesele tuturor celor care muncesc şi sînt exploataţi.

„Pravda“ nr. 75
din 20 (7) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

„MAREA RETRAGERE"

„Marea retragere a burgheziei de la cîrma ţării" — aşa a calificat duminică raportorul Comitetului executiv formarea guvernului de coaliţie, intrarea în guvern a unor foşti socialişti.

Adevărate sînt numai primele două cuvinte din această propoziţie. „Marea retragere" este într-adevăr esenţială pentru înţelegerea zilei de 6 mai (formarea guvernului de coaliţie). Atunci a început într-adevăr sau, mai bine zis, s-a manifestat deosebit de clar o „mare retragere". Numai că aceasta n-a fost o mare retragere a burgheziei de la cîrma ţării, ci o mare retragere a liderilor menşevismului şi narodnicismului *din* tabăra revoluţiei.

Însemnătatea Congresului Sovietelor de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor care are loc în momentul de faţă constă tocmai în faptul că el a arătat acest lucru într-un mod deosebit de pregnant.

Ziua de 6 mai a fost o zi norocoasă pentru burghezie. Guvernul ei se afla la marginea prăpastiei. Masele erau vădit şi categoric, hotărît şi ireconciliabil ostile guvernului. Un singur cuvînt al conducătorilor narodnici şi menşevici ai Sovietului ar fi fost de ajuns pentru ca guvernul să cedeze fără murmur puterea, lucru pe care, în şedinţa de la palatul Mariinski, Lvov a fost nevoit să-l recunoască fără înconjur.

Burghezia a recurs la o manevră abilă, cu desăvîrşire necunoscută micului burghez rus şi în genere maselor largi din Rusia, manevră care i-a ameţit pe liderii intelectuali ai menşevismului şi narodnicismului şi care a ţinut just

seama de afinitatea lor cu vestitul socialist mic-burghez Louis Blanc. Amintim că acesta din urmă a intrat în guvern în 1848, iar în 1871 şi-a cîştigat o faimă la fel de tristă. Louis Blanc îşi închipuia că este *conducătorul* „democraţiei muncii" sau al „democraţiei socialiste" (în Franţa anului 1848, această din urmă expresie a avut o circulaţie tot atît de largă cum are azi, în 1917, în literatura *socialiştilor-revoluţionari* şi a menşevicilor), dar în fapt el n-a fost decît *o codiţă* a burgheziei, o jucărie în mîinile ei.

În cei aproape 70 de ani care s-au scurs de atunci, această manevră, care constituie ceva nou pentru Rusia, a fost de foarte multe ori folosită de burghezie în Apus. Este o manevră care în esenţă constă în a pune pe liderii „democraţiei socialiste" „plecaţi" din tabăra socialismului şi a revoluţiei în situaţia de *anexă* — inofensivă pentru burghezie — a unui guvern burghez, în a folosi pe miniştrii cvasisocialişti pentru a apăra de popor acest guvern şi a ascunde contrarevoluţionarismul burgheziei sub ademenitoarea firmă poleită a ministerialismului „socialist".

În Franţa, acest procedeu al burgheziei este deosebit de bine pus la punct; el a fost adesea încercat şi în ţările anglo-saxone, în ţările scandinave şi în multe ţări romanice. În Rusia, 6 mai 1917 a fost ziua unei asemenea manevre.

Miniştrii „noştri" cvasisocialişti au ajuns într-o situaţie care îngăduie burgheziei să scoată castanele din foc cu mîinile *lor*, să facă *prin intermediul lor* ceea ce n-ar fi putut să facă niciodată fără ei.

Prin intermediul lui Gucikov burghezia nu putea să antreneze masele la continuarea războiului *imperialist*, de cotropire, a acestui război *pentru împărţirea* coloniilor şi a anexiunilor în general. Prin intermediul lui Kerenski însă (şi al lui Ţereteli, pe care-l preocupă mai mult apărarea lui Tereşcenko decît apărarea intereselor oamenilor muncii de la poştă şi telegraf), burghezia, cum pe bună dreptate au recunoscut Miliukov şi Maklakov, a putut să facă acest lucru, a putut „să pună la cale" continuarea războiului imperialist.

Prin intermediul lui Şingarev nu putea fi asigurată menţinerea proprietăţii funciare moşiereşti nici măcar pînă

la întrunirea Adunării constituante (dacă va fi declanşată ofensiva, asta va fi o „însănătoşire deplină a Rusiei", a spus Maklakov, ceea ce înseamnă că şi Adunarea constituantă va fi o instituţie „însănătoşită"). Prin intermediul lui Cernov însă acest lucru va putea fi realizat. Ţăranilor li se bagă în cap ideea, deşi ei nu se prea împacă cu ea, că a lua în arendă pămînt de la moşieri pe bază de înţelegeri cu fiecare moşier în parte înseamnă „ordine", dar a desfiinţa imediat propritatea funciară moşierească şi a lua în arendă *de la popor* pămîntul fost moşieresc, pînă la convocarea Adunării constituante, înseamnă „anarhie". Altfel decît prin intermediul lui Cernov nu putea fi promovată această idee moşierească, contrarevoluţionară.

Prin intermediul lui Konovalov nu puteau fi apărate *(şi chiar sporite:* vezi ziarul guvernamental „Raboceaia Gazeta" despre proprietarii de mine de cărbuni) scandaloasele profituri realizate din furnituri de război. Prin intermediul lui Skobelev însă, sau cu participarea lui, ele au putut fi apărate sub pretextul pretinsei necesităţi de a menţine încă vechile stări de lucruri, sub forma negării aproape „marxiste" a posibilităţii de „a introduce" socialismul.

Din moment ce socialismul nu poate fi introdus, *înseamnă* că profiturile scandalos de mari realizate de capitalişti nu în activitatea lor economică pur capitalistă, *ci de pe urma furniturilor pentru armată, pentru stat, pot* fi ascunse poporului şi menţinute fără ştirbire! — iată admirabilul raţionament struvist asupra căruia Tereşcenko şi Lvov au căzut de acord cu „marxistul" Skobelev.

Prin intermediul unor oameni ca Lvov, Miliukov, Tereşcenko, Şingarev & Co. nu pot fi înrîurite nici întrunirile populare, nici Sovietele. Dar prin intermediul unor oameni ca Ţereteli sau Cernov & Co. ele pot fi înrîurite în acelaşi spirit, adică în spirit burghez, iar cu ajutorul unor fraze de mare efect şi care sună deosebit de „bine" poate fi promovată *aceeaşi* politică, adică politica burghezo-imperialistă, mergîndu-se pînă la negarea dreptului democratic elementar de *a alege* organele locale ale puterii

şi de a nu tolera nici numirea lor, nici confirmarea lor de sus.

Negînd acest drept, foştii socialişti Ţereteli, Cernov & Co. au devenit în fapt, fără să-şi dea seama, foşti democraţi.

Este, fără îndoială, o „mare retragere“ !

„Pravda“ nr. 76
din 21 (8) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

DESPRE FOLOASELE UNEI POLEMICI CONCRETE

Stimaţi tovarăşi publicişti de la „Novaia Jizn“ ! Sînteţi nemulţumiţi de critica noastră, pe care o numiţi vehementă. Ne vom strădui să fim blînzi şi amabili.

Să începem cu două întrebări puse de voi.

Se poate oare vorbi în mod serios de un control al producţiei sau chiar de reglementarea ei fără a se suprima „inviolabilitatea secretului comercial“ ?

Noi am afirmat că „Novaia Jizn“ nu dă răspuns la această întrebare „concretă“. „Novaia Jizn“ obiectează că răspunsul la această întrebare îl „vom găsi pînă şi“ în „Raboceaia Gazeta“.

Nu găsim nimic, stimaţi tovarăşi ! Nu veţi găsi nici voi. Căutaţi cît vreţi, nu veţi găsi nimic.

„Novaia Jizn“ a păcătuit, să nu vă fie cu supărare, tocmai prin faptul că s-a limitat să peroreze pe tema „controlului“, fără a pune în mod concret problema concretă a inviolabilităţii secretului comercial.

A doua întrebare : este oare admisibil să confunzi introducerea imediată a socialismului (idee pe care „Novaia Jizn“ a contestat-o, dar pe care noi nici nu am susţinut-o) cu instituirea imediată a unui control efectiv asupra băncilor şi cartelurilor ? Cînd în legătură cu această întrebare am răspuns că noi nu preconizăm nici exproprierea sau reglementarea micii gospodării şi nici instituirea unui control asupra ei, „Novaia Jizn“ a obiectat că aceasta este „o mărturisire preţioasă“, „legitimă“, dar „prea pripită“.

Dar bine, stimaţi tovarăşi, unde vedeţi voi aici „pripeală“, cînd aceste cuvinte nu fac decît să redea pe scurt

conținutul unei lungi și amănunțite rezoluții adoptate de conferința noastră ? Sau poate că nu ați socotit util să citiți această rezoluție ?

Pe cît de folositor e să polemizezi în mod concret, pe atît de dăunător este să te eschivezi prin echivocuri de la o astfel de polemică.

„Pravda" nr. 76
din 21 (8) iunie 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

O EPIDEMIE DE CREDULITATE

„Tovarăşi, împotrivirea capitaliştilor pare să fi fost frîntă".

Aflăm această plăcută ştire dintr-un discurs al ministrului Peşehonov. Senzaţională ştire ! „Împotrivirea capitaliştilor a fost frîntă"...

Şi asemenea discursuri ministeriale sînt ascultate, asemenea declaraţii ministeriale sînt aplaudate. Nu este oare aceasta o epidemie de credulitate ?

Pe de o parte, mai mult ca orice, oamenii aceştia se sperie pe sine şi sperie şi pe alţii cu „dictatura proletariatului". Pe de altă parte însă, există vreo deosebire între noţiunea de „dictatură a proletariatului" şi aceea de frîngere a împotrivirii capitaliştilor ? Nici una. Dictatura proletariatului este un termen ştiinţific care indică ce clasă deţine puterea de stat, precum şi faptul că e vorba de acea formă deosebită a puterii de stat care se numeşte dictatură, adică de o putere de stat care se sprijină nu pe lege, pe alegeri, ci nemijlocit pe forţa armată a cutărei sau cutărei părţi a populaţiei.

În ce constau sensul şi rolul dictaturii proletariatului ? În a frînge împotrivirea capitaliştilor ! Şi cine spune că în Rusia „împotrivirea capitaliştilor pare să fi fost frîntă" spune implicit că în Rusia „dictatura proletariatului pare să fi fost instaurată".

Nenorocirea este „numai" că asta nu e decît o pompoasă frază oficială. Ceva în genul lăudăroasei exclamaţii

a lui Skobelev : „voi lua 100% din profit“ *. Una din florile de stil ale elocinţei „revoluţionar-democratice“ care inundă acum Rusia, ameţeşte mica burghezie, perverteşte şi prosteşte masele populare, seamănă cu nemiluita bacilii epidemiei de credulitate.

Într-o comedie franceză — iar în jocul de-a cabinetele socialiste francezii par să fi întrecut celelalte popoare — intervine la un moment dat un gramofon care repetă la diverse întruniri electorale, în toate colţurile Franţei, o cuvîntare cuprinzînd promisiunile unui ministru „socialist“. Noi socotim că cetăţeanul Peşehonov ar trebui să cedeze unei întreprinderi de plăci de gramofon, spre difuzare, istorica sa frază : „tovarăşi, împotrivirea capitaliştilor pare să fi fost frîntă“. Lor (capitaliştilor) le-ar fi foarte convenabil şi util să răspîndească această frază în toate limbile, în toate ţările lumii : priviţi, ar spune ei, ce rezultate strălucite a dat experimentul rus al formării unui guvern de coaliţie al burgheziei cu socialiştii !

Şi totuşi n-ar strica dacă cetăţeanul ministru Peşehonov — pe care astăzi, *după ce a intrat în guvern alături de Ţereteli şi de Cernov*, îl numesc socialist atît menşevicii cît şi eserii (în 1906 ei l-au repudiat în presă ca pe un mic-burghez ale cărui vederi au evoluat prea spre dreapta) —, dacă cetăţeanul Peşehonov ar răspunde la o mică şi indiscretă întrebare :

— În loc de a pălăvrăgi despre frîngerea împotrivirii capitaliştilor, n-ar fi oare mai bine să dezvăluiţi în faţa sindicatelor muncitoreşti şi în faţa tuturor marilor partide scandaloasele profituri realizate de capitalişti ? să suprimaţi secretul comercial ?

— În loc de a pălăvrăgi despre „dictatura proletariatului“ („a frînge împotrivirea capitaliştilor“), n-ar fi oare mai bine *să dezvăluiţi jaful în avutul statului ?*

Dacă preţurile la furniturile de cărbuni *au fost majorate* de guvernul revoluţionar, cum scria deunăzi ziarul *guvernamental* „Raboceaia Gazeta“, nu vi se pare că asta sea-

* Vezi volumul de faţă, p. 112. — *Nota red.*

mănă a jaf în avutul statului ? N-ar fi oare mai bine să publicaţi măcar o dată pe săptămînă „scrisorile de garanţie“ ale băncilor şi alte documente privind furniturile de război şi preţurile la care se efectuează ele, în loc să vă lansaţi în perorări pe tema că „împotrivirea capitaliştilor a fost frîntă“ ?

„Pravda“ nr. 76
din 21 (8) iunie 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

CIOARA DIN PAR SAU VRABIA DIN MÎNĂ

Multe lucruri frumoase şi înălţătoare a spus ministrul Peşehonov în discursul său : că „ceea ce avem trebuie să fie repartizat în mod uniform", că „împotrivirea capitaliştilor pare să fi fost frîntă" şi multe alte asemenea lucruri.

El nu a dat însă decît o singură cifră precisă. Un singur fapt precis este citat în cuvîntarea lui, şi acestui fapt îi sînt consacrate numai şase rînduri din cele opt coloane de ziar ale cuvîntării. Iată acest fapt : cuiele se vînd la fabrică cu 20 de copeici funtul, în timp ce populaţia le plăteşte cu 2 ruble funtul.

Dacă „împotrivirea capitaliştilor" este într-adevăr „frîntă", nu s-ar putea promulga o lege care să prevadă : 1) publicarea tuturor scrisorilor de garanţie privind preţurile la furnituri ? 2) publicarea preţurilor la care se efectuează toate furniturile pentru stat ? 3) publicarea preţului de cost al produselor livrate statului ? şi 4) nu s-ar putea da organizaţiilor muncitoreşti posibilitatea de a verifica toate faptele de acest fel ?

„Pravda" nr. 76
din 21 (8) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

INTRODUCEREA SOCIALISMULUI SAU DEZVĂLUIREA JAFULUI ÎN AVUTUL STATULUI ?

A rămas definitiv stabilit că socialismul nu poate fi introdus în Rusia. Acest lucru a fost demonstrat — într-o manieră aproape cu totul marxistă — de către d-l Miliukov la consfătuirea retrograzilor de la 3 iunie, după ce în prealabil fusese demonstrat de către ziarul menşevic guvernamental „Raboceaia Gazeta". Cu această concluzie s-a declarat de acord cel mai mare partid din Rusia în general şi la congresul Sovietelor în special, adică partidul socialiştilor-revoluţionari, care nu numai că este cel mai mare dintre partide, dar se şi teme cel mai mult, din motive idealiste (dezinteresate), ca revoluţia să nu fie continuată în direcţia socialismului.

La drept vorbind, dintr-o simplă consultare a rezoluţiei conferinţei bolşevice din 24—29 aprilie 1917 se poate vedea că şi bolşevicii consideră imposibilă „introducerea" imediată a socialismului în Rusia.

Atunci de ce atîta discuţie ? De ce atîta zarvă ?

Pentru că, prin tam-tamul împotriva „introducerii" socialismului în Rusia, aceşti oameni sprijină (mulţi dintre ei fără să-şi dea seama) eforturile acelora care vor să împiedice *dezvăluirea jafului în avutul statului.*

Să nu ne certăm pentru cuvinte, cetăţeni ! E ceva nedemn nu numai de oameni care-şi zic „democraţi revoluţionari", dar nici măcar de oameni pur şi simplu maturi. Să nu vorbim de „introducerea" socialismului, pe care „toţi" au respins-o. Să vorbim mai bine despre dezvăluirea jafului în avutul statului.

Cînd capitaliştii lucrează pentru apărare, adică pentru stat, asta nu mai e, desigur, capitalism „pur", ci o activitate economică de un fel deosebit. Capitalismul pur e o producţie de mărfuri. Producţia de mărfuri este aceea în care se lucrează pentru o piaţă *necunoscută* şi liberă. Dar capitalistul care „lucrează" pentru apărare nu „lucrează" pentru piaţă, ci *pe bază de comenzi* primite de la stat, de cele mai multe ori chiar cu bani avansaţi de stat.

Noi sîntem de părere că tăinuirea cuantumului profiturilor rezultate din această operaţie sui-generis şi însuşirea unui profit mai mare decît cel necesar pentru a acoperi cheltuielile de subzistenţă ale celui care participă efectiv la procesul de producţie constituie *un jaf în avutul statului.*

Dacă nu împărtăşiţi această părere, vă aflaţi în vădit dezacord cu majoritatea covîrşitoare a populaţiei. Nu încape nici umbră de îndoială că, în covîrşitoarea lor majoritate, muncitorii şi ţăranii din Rusia împărtăşesc această părere şi şi-ar exprima-o deschis dacă această problemă le-ar fi pusă fără subterfugii, fără tertipuri, fără ascunzişuri diplomatice.

Dacă însă o împărtăşiţi, vă invităm să luptaţi împreună cu noi împotriva subterfugiilor şi a tertipurilor.

Pentru a fi cît mai concesivi în acţiunea *comună* pe care o reprezintă această luptă, pentru a da dovadă de maximum de moderaţie, ne îngăduim să propunem congresului Sovietelor următorul proiect de rezoluţie :

„Primul pas al oricărei reglementări şi chiar şi numai al unui simplu control asupra producţiei şi repartiţiei" (notă care nu face parte din textul rezoluţiei : pînă şi ministrul Peşehonov a promis că se va strădui „ca tot ce avem să fie repartizat în mod uniform"), „primul pas al oricărei lupte serioase împotriva ruinei economice şi a catastrofei care ameninţă ţara trebuie să constea în adoptarea unei hotărîri cu privire la suprimarea secretului comercial (inclusiv cel bancar) în toate operaţiile legate de furniturile pentru stat sau pentru nevoile apărării în general. O astfel de hotărîre trebuie să fie completată neîntîrziat cu o lege care să prevadă pedepse penale pentru orice tentativă directă sau indirectă de a ascunde documentele sau faptele respective persoanelor sau grupurilor împuternicite :

a) de orice Soviet de deputaţi ai muncitorilor sau soldaţilor sau ţăranilor ;

b) de orice sindicat al muncitorilor sau funcţionarilor etc. ;

c) de orice partid politic mare (definindu-se precis, fie şi după numărul alegătorilor, noţiunea de partid «mare»)".

Toată lumea e de acord că introducerea imediată a socialismului în Rusia nu este posibilă.

Este oare toată lumea de acord că dezvăluirea jafului în avutul statului constituie o necesitate imediată ?

„Pravda" nr. 77
din 22 (9) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

SUB IMPERIUL DERUTEI ŞI AL INTIMIDĂRII

La Petrograd domneşte acum o atmosferă de spaimă şi de intimidare, care ia proporţii pur şi simplu nemaiauzite.

Prezenţa ei a fost ilustrată de un fapt divers, încă înainte să fi survenit faptul important al interzicerii demonstraţiei pe care partidul nostru o fixase pentru sîmbătă [116].

Faptul divers s-a produs în legătură cu ocuparea vilei Durnovo : ministrul Pereverzev a dispus mai întîi evacuarea vilei Durnovo, dar ulterior, la congres, a declarat că lasă poporului nu numai vila, ci şi parcul din jurul ei, şi că nici nu s-a pus problema evacuării sindicatelor din această vilă ! Ceea ce s-a urmărit, zicea el, a fost doar arestarea cîtorva anarhişti [117].

Dacă ocuparea vilei Durnovo era ilegală, înseamnă că nici parcul *nu putea* să fie lăsat poporului şi nici organizaţiile sindicale *nu puteau* să fie lăsate în vilă. Dacă au existat motive legale de arestare, efectuarea arestărilor *nu* are nici o legătură cu vila, deoarece persoanele respective puteau fi arestate *fie* înăuntrul vilei, *fie* în afara ei. Rezultatul este că nici vila n-a fost „eliberată", nici arestări nu s-au făcut. Guvernul a arătat că acţionează sub imperiul derutei şi al intimidării. Dacă şi-ar fi păstrat calmul, nu s-ar fi produs nici un „incident", căci lucrurile tot au rămas aşa cum au fost.

Faptul important s-a produs în legătură cu demonstraţia. Comitetul Central al partidului nostru, împreună cu o serie întreagă de alte organizaţii, printre care şi biroul

sindicatelor, hotărăşte să organizeze o demonstraţie paşnică, o procesiune pe străzile capitalei. În orice ţară constituţională, organizarea unor astfel de demonstraţii constituie un drept absolut incontestabil al cetăţenilor. Nici o legislaţie din nici o ţară liberă nu vede nimic ilegal într-o demonstraţie paşnică ce se desfăşoară sub lozinci în care, printre altele, se cere modificarea constituţiei sau schimbarea componenţei guvernului.

Derutaţii şi intimidaţii, şi printre ei îndeosebi delegaţii care alcătuiesc majoritatea la congresul Sovietelor, fac din această demonstraţie o întreagă „istorie". Majoritatea congresului Sovietelor adoptă împotriva demonstraţiei o rezoluţie fulminantă, concepută în termeni deosebit de vehemenţi la adresa partidului nostru, şi hotărăşte *interzicerea* pe timp de trei zile a oricăror demonstraţii, inclusiv a celor paşnice.

Pus în faţa unei asemenea rezoluţii formale, C.C. al partidului nostru hotărăşte vineri, la ora 2 noaptea, contramandarea demonstraţiei. Sîmbătă dimineaţa, la o consfătuire cu reprezentanţii raioanelor, convocată în grabă, această contramandare este tradusă în fapt.

Rămîne întrebarea: *cum explică* cel de-al doilea „guvern" al nostru, congresul Sovietelor, interzicerea demonstraţiei? Fireşte, într-o ţară liberă orice partid are dreptul de a organiza demonstraţii şi orice guvern, introducînd starea excepţională, poate să le interzică, dar problema politică rămîne: de ce a fost interzisă demonstraţia?

Iată singurul motiv politic clar arătat în rezoluţia congresului Sovietelor:

„...Sîntem informaţi că elemente contrarevoluţionare care pîndesc din umbră vor să profite de demonstraţia voastră (adică de demonstraţia organizată de partidul nostru)..."

Acesta este, aşadar, motivul interzicerii unei demonstraţii paşnice. Congresul Sovietelor „este informat" că există „contrarevoluţionari care pîndesc din umbră" şi că ei voiau „să profite" de demonstraţia plănuită de partidul nostru.

Această declarație a congresului Sovietelor este extrem de importantă. Și nu putem sublinia îndeajuns importanța acestei declarații *de fapt*, care prin caracterul ei faptic se deosebește radical de torentul injuriilor debitate la adresa noastră. Ce măsuri ia cel de-al doilea guvern al nostru împotriva „contrarevoluționarilor care pîndesc din umbră“ ? despre ce anume „este informat“ acest guvern ? cum anume voiau contrarevoluționarii să profite de cutare sau cutare prilej ?

Poporul nu poate să aștepte și nu va aștepta pasiv, cu răbdare, pînă cînd această contrarevoluție ascunsă va trece la acțiune.

Dacă oamenii din cel de-al doilea guvern al nostru nu vor să rămînă în postura unora care prin interdicții și avalanșe de injurii încearcă să mascheze faptul că s-au încurcat și s-au lăsat intimidați de cei de dreapta, ei vor trebui *să spună* poporului multe lucruri despre „contrarevoluționarii care pîndesc din umbră“ și *să facă* multe lucruri pentru a duce o luptă serioasă împotriva lor.

„Pravda“ nr. 79
din 24 (11) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

ALUZII

Cei care, spumegînd de furie şi scrîşnind din dinţi, împroşcă partidul nostru cu hîrdaie de injurii şi ameninţări pogromiste nu ne aduc nici o învinuire directă, ci se limitează să facă „aluzii".

La ce anume ?

La un singur lucru pot ei să facă aluzii : că bolşevicii au vrut să săvîrşească o lovitură de stat, că au vrut să-l imite pe Catilina şi, *ca atare*, sînt nişte bestii şi nişte monştri care merită să fie sfîşiaţi.

Deoarece nu se încumetă să spună deschis o asemenea prostie, duşmanii noştri sînt nevoiţi „să facă aluzii" şi să-şi descarce furia „îndrugînd verzi şi uscate". Căci este o mare prostie să acuzi pe cineva că vrea să săvîrşească o lovitură de stat cu ajutorul unei demonstraţii paşnice hotărîtă joi, fixată pentru sîmbătă şi care urmează să fie anunţată sîmbătă dimineaţa ! Pe cine vreţi să îmbrobodiţi, domnilor, cu aluziile voastre arhiprosteşti ?

„Revendicarea cu privire la răsturnarea guvernului provizoriu" — spune rezoluţia congresului Sovietelor. Scoaterea unor miniştri din guvernul provizoriu (una dintre inscripţiile de pe pancartele plănuite glăsuia astfel : jos membrii burghezi ai guvernului) este o lovitură de stat ??

De ce atunci n-a încercat nimeni şi nici măcar n-a ameninţat să trimită în judecată pe cei vinovaţi de faptul că lozinca „Toată puterea în mîinile Sovietelor" a fost de nenumărate ori purtată pe străzile Petrogradului ?

De propria lor umbră s-au speriat aceşti oameni care turbează de furie.

Un guvern care ştie că *toţi* membrii săi se bucură de încrederea majorităţii poporului nu se poate teme de manifestaţii dinainte anunţate.

El nu va interzice asemenea manifestaţii.

Numai acela care ştie că nu are de partea sa majoritatea, că nu are asentimentul maselor populare poate să turbeze în aşa hal şi să arunce *asemenea aluzii* în articole pline de venin.

„Pravda" nr. 79
din 24 (11) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

„ZVONURI CARE ALARMEAZĂ POPULAŢIA"

Date fiind „zvonurile alarmante care se răspîndesc în oraş", guvernul provizoriu adresează astăzi „populaţiei" îndemnul de a-şi păstra calmul.

Nu crede oare guvernul provizoriu că rezoluţia congresului Sovietelor conţine o frază care este şi nu poate să nu fie de o mie de ori mai alarmantă decît orice „zvonuri", şi anume următoarea frază :

„Sîntem informaţi că elemente contrarevoluţionare care pîndesc din umbră vor să profite de demonstraţia voastră (a bolşevicilor)" ?

Poate o asemenea frază, care e „ceva mai mult decît un zvon", să *nu* alarmeze populaţia ?

„Pravda" nr. 79
din 24 (11) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

GHICITOARE

Care e deosebirea dintre un guvern burghez obişnuit şi un guvern neobişnuit, revoluţionar, care nu se consideră burghez ?

Se spune că deosebirea este următoarea :

Un guvern burghez obişnuit poate să interzică manifestaţiile numai cu respectarea constituţiei şi numai după ce introduce starea de asediu.

Un guvern neobişnuit şi cvasisocialist poate să interzică manifestaţiile fără nici un fel de condiţii şi invocînd „fapte" ştiute numai de el.

„Pravda" nr. 79
din 24 (11) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

PROIECT DE DECLARAŢIE A C.C. AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA ŞI A BIROULUI FRACŢIUNII BOLŞEVICE CĂTRE CONGRESUL SOVIETELOR DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU INTERZICEREA DEMONSTRAŢIEI [118]

Considerăm că instituţia sui-generis care poartă numele de Soviet de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor se apropie cel mai mult de tipul organului popular al voinţei majorităţii poporului, de tipul parlamentului revoluţionar.

Am fost şi sîntem din principiu pentru trecerea întregii puteri în mîinile unui asemenea organ, cu toate că în momentul de faţă el se află în mîinile partidului menşevic şi ale celui socialist-revoluţionar, partide defensiste şi cu o atitudine duşmănoasă faţă de partidul proletariatului.

Poziţia lăuntric-contradictorie, şubredă şi şovăielnică a Sovietelor, ca şi neputinţa lor în faţa contrarevoluţiei, se datoreşte faptului că în persoana celor 10 miniştri burghezi ele tolerează un focar de contrarevoluţie şi că nu rup cu capitalul imperialist anglo-francez. Această şubrezenie este sursa nervozităţii actualei majorităţi a Sovietelor şi explică de ce împroşcă ea cu injurii pe cei care atrag atenţia asupra acestei şubrezenii.

Noi refuzăm să coordonăm lupta noastră împotriva contrarevoluţiei cu „lupta" partidelor defensiste şi ministeriale.

Hotărîrile Sovietelor nu pot fi recunoscute de noi ca hotărîri valabile ale unui organ al puterii valabil constituit, atîta timp cît în guvern rămîn cei 10 miniştri burghezi, contrarevoluţionari, pe de-a-ntregul pătrunşi de spiritul lui Miliukov şi aparţinînd în totul clasei acestuia. Dar chiar dacă Sovietele ar lua în mîinile lor întreaga putere (lucru pe care îl dorim şi pe care l-am sprijini întotdeauna), dacă Sovietele ar deveni un parlament revoluţionar învestit cu

întreaga putere, noi *nu* ne-am supune unor hotărîri prin care el ar stînjeni libertatea agitaţiei noastre, ar interzice, de pildă, proclamaţiile în spatele frontului sau pe front, manifestaţiile paşnice etc. În acest caz am prefera situaţia de partid nelegal, prigonit în mod oficial, dar nu am renunţa la principiile noastre marxiste, internaţionaliste.

Aceeaşi va fi comportarea noastră în cazul în care congresul Sovietelor va găsi de cuviinţă să ne declare în mod oficial, în faţa întregii populaţii a Rusiei, „duşmani ai poporului" sau „duşmani ai revoluţiei".

Dintre motivele interzicerii manifestaţiei pe timp de trei zile, numai unul poate fi în mod condiţionat recunoscut ca just, şi anume acela că contrarevoluţionarii care pîndesc din umbră, camuflîndu-se, voiau să profite de această manifestaţie. Dacă faptele care stau la baza acestui motiv sînt reale, dacă numele contrarevoluţionarilor sînt cunoscute întregului Soviet (cum ne sînt cunoscute nouă pe cale particulară, dintr-o comunicare verbală făcută de Liber şi de alţii în Comitetul executiv), ar trebui ca aceşti contrarevoluţionari să fie neîntîrziat declaraţi duşmani ai poporului şi arestaţi, iar toţi partizanii şi complicii lor să fie puşi sub anchetă.

Lipsa unor asemenea măsuri din partea Sovietului face ca şi motivul său just să fie numai în mod condiţionat just sau pur şi simplu fals.

Scris la 11 (24) iunie 1917

Publicat pentru prima oară în 1924, în revista „Biloe" nr. 24

Se tipăreşte după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA COMITETULUI DIN PETERSBURG AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA LA 11 (24) IUNIE 1917 ÎN LEGĂTURĂ CU CONTRAMANDAREA DEMONSTRAŢIEI

Nemulţumirea pe care contramandarea demonstraţiei a stîrnit-o în rîndurile majorităţii tovarăşilor este cît se poate de legitimă, dar C.C. nu putea să procedeze altfel, şi aceasta din următoarele două motive: întîi, un organ care e pe jumătate organ al puterii ne-a interzis în mod oficial să demonstrăm; al doilea, această interzicere este motivată astfel: „sîntem informaţi că forţe ale contrarevoluţiei care pîndesc din umbră vor să profite de demonstraţia voastră". În sprijinul acestei motivări ne-au fost citate nume, de pildă numele unui general, cu promisiunea că în trei zile va fi arestat, precum şi alte nume; ni s-a declarat, de asemenea, că pentru 10 iunie era fixată o demonstraţie a organizaţiilor pogromiste, care urmau să invadeze rîndurile demonstraţiei noastre şi s-o transforme într-un măcel.

Chiar şi într-un război obişnuit se întîmplă ca din motive strategice să fie revocate ofensive fixate pentru un termen sau altul; cu atît mai mult se poate întîmpla acest lucru în lupta de clasă, în funcţie de oscilaţiile păturilor mijlocii mic-burgheze. Trebuie să ştii să apreciezi momentul şi să dai dovadă de îndrăzneală în hotărîri.

Contramandarea a fost o necesitate absolută, lucru confirmat de evenimentele ulterioare. Astăzi Ţereteli şi-a rostit istorica şi isterica sa cuvîntare [119]. Astăzi revoluţia a intrat într-o nouă fază de dezvoltare. Ei au început cu interzicerea demonstraţiei noastre paşnice pe timp de trei zile; ei vor s-o interzică pe toată durata congresului, cer să ne supunem hotărîrii congresului şi ne ameninţă cu ex-

cluderea din congres. Noi însă am declarat că preferăm să fim arestaţi decît să renunţăm la libertatea de agitaţie.

Ţereteli, care în cuvîntarea sa s-a manifestat ca un contrarevoluţionar făţiş, a declarat că lupta împotriva bolşevicilor trebuie dusă nu prin vorbe, nu prin rezoluţii, ci prin măsuri menite să le răpească toate mijloacele tehnice de care dispun. Este lecţia pe care o oferă revoluţiile burgheze : mai întîi înarmarea proletariatului, iar apoi dezarmarea lui, pentru a-l lipsi de posibilitatea de a merge mai departe. Dacă a fost nevoie să fie interzisă o demonstraţie paşnică, înseamnă că situaţia este foarte gravă.

Ţereteli, care a venit la congres direct de la sediul guvernului provizoriu, şi-a exprimat clar dorinţa de a dezarma pe muncitori. Spumegînd de furie, el a cerut ca bolşevicii să fie declaraţi partid aflat în afara rîndurilor democraţiei revoluţionare. Muncitorii trebuie să-şi dea clar seama că nici vorbă nu mai poate fi acum de o demonstraţie paşnică. Situaţia este mult mai gravă decît ne-am închipuit. Noi am vrut să facem o demonstraţie paşnică pentru a exercita maximum de presiune asupra hotărîrilor congresului — acesta e dreptul nostru —, dar ei ne acuză că am pus la cale un complot pentru arestarea guvernului.

Ţereteli spune că nu există alţi contrarevoluţionari în afară de bolşevici. Adunarea care ne-a judecat a fost organizată în mod deosebit de solemn, cu participarea prezidiului congresului, a tuturor membrilor Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor şi a birourilor fracţiunilor tuturor partidelor reprezentate la congres ; la această adunare ei ne-au divulgat, fără să vrea, tot adevărul şi ne-au declarat un război necruţător.

Răspunsul proletariatului nu poate fi decît : maximum de calm, de prudenţă, de stăpînire de sine, de organizare ; el nu trebuie să uite nici o clipă că manifestaţiile paşnice sînt de domeniul trecutului.

Noi nu trebuie să le oferim nici un pretext de atac ; n-au decît să atace ei, şi muncitorii îşi vor da seama că acesta este un atentat la însăşi existenţa proletariatului. Dar viaţa e de partea noastră, şi încă nu se ştie dacă atacul le va reuşi : pe front se află trupe, în rîndurile lor domneşte

o nemulţumire profundă, în spatele frontului bîntuie scumpetea, ruina economică etc.

C.C. nu vrea să exercite vreo presiune asupra hotărîrii pe care urmează s-o luaţi. Dreptul vostru — dreptul de a protesta împotriva acţiunilor C.C. — este legitim, iar hotărîrea voastră trebuie să fie liber adoptată.

Publicată pentru prima oară în 1923, în revista „Krasnaia Letopis" nr. 9

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal de şedinţă

LA COTITURĂ

În prima etapă a dezvoltării sale, revoluţia rusă a adus la putere burghezia imperialistă şi a creat, alături de această putere, Sovietele de deputaţi, în care majoritatea aparţine democraţiei mic-burgheze. Etapa a doua a revoluţiei (6 mai) a îndepărtat formal din guvern pe reprezentanţii cinic de faţişi ai imperialismului, Miliukov şi Gucikov, şi în fapt a transformat în partide de guvernămînt partidele care deţin majoritatea în Soviete. Partidul nostru a rămas şi înainte şi după 6 mai în situaţia de minoritate în opoziţie. Acest lucru era inevitabil, deoarece noi sîntem partidul proletariatului socialist, care se situează pe poziţiile internaţionalismului. În timpul unui război imperialist, proletariatul socialist, care se situează pe poziţiile internaţionalismului, nu poate să nu fie în opoziţie faţă de orice cîrmuire care duce acest război, indiferent dacă e monarhică, republicană sau o cîrmuire a „socialiştilor"-defensişti. Partidul proletariatului socialist va strînge inevitabil în jurul său mase din ce în ce mai largi ale populaţiei, pe care războiul ce se prelungeşte o ruinează din ce în ce mai mult şi care încetează să mai aibă încredere în „socialiştii" aflaţi în slujba imperialismului, aşa cum înainte a încetat să aibă încredere în imperialiştii autentici. De aceea lupta împotriva partidului nostru a început chiar din primele zile ale revoluţiei. Şi oricît de mîrşave şi de dezgustătoare ar fi formele pe care le ia lupta d-lor cadeţi şi plehanovişti împotriva partidului proletariatului, esenţa ei apare limpede. Este aceeaşi luptă pe care imperialiştii şi Scheidemannii au dus-o împotriva tovarăşilor Liebknecht şi

F. Adler (se ştie doar că amîndoi au fost declaraţi „nebuni" în organul central al „socialiştilor" germani, fără a mai vorbi de presa burgheză, care nu s-a sfiit să-i declare „trădători" în slujba Angliei). Este lupta *întregii* societăţi burgheze, *inclusiv democraţia mic-burgheză*, oricît de r-r-revoluţionară ar fi ea, împotriva proletariatului socialist, internaţionalist.

În Rusia această luptă a intrat într-o fază în care, prin intermediul conducătorilor democraţiei mic-burgheze — Ţereteli, Cernov etc., imperialiştii încearcă să lichideze dintr-o singură lovitură, fulgerătoare şi decisivă, forţa crescîndă a partidului proletar. Şi pentru a motiva această lovitură decisivă, ministrul Ţereteli a recurs la un procedeu pe care contrarevoluţiile l-au folosit în repetate rînduri: *acuzaţia de complot*. Această acuzaţie nu este decît un pretext. Substratul real constă în necesitatea pentru democraţia mic-burgheză, care se află la remorca imperialiştilor ruşi şi a celor aliaţi, de a termina o dată pentru totdeauna cu socialiştii-internaţionalişti. Ei consideră că acum e momentul propice pentru o astfel de lovitură. Surescitaţi şi speriaţi, şfichiuiţi de biciul stăpînilor lor, ei s-au hotărît: acum ori niciodată.

Proletariatul socialist şi partidul nostru trebuie să-şi păstreze tot calmul, să dea dovadă de maximum de fermitate şi vigilenţă: viitorii Cavaignaci n-au decît să înceapă primii! Cît priveşte ivirea lor, ea a fost prezisă de partidul nostru încă la ultima sa conferinţă. Proletariatul din Petrograd nu le va da posibilitatea să se scuture de răspundere. El va aştepta desfăşurarea evenimentelor, adunîndu-şi forţele şi pregătindu-se să dea acestor domni riposta cuvenită *atunci cînd* ei se vor hotărî să treacă de la vorbe la fapte.

„Pravda" nr. 80
din 26 (13) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

SCRISOARE CĂTRE REDACŢIE

Sînt întrebat de ce am lipsit de la consfătuirea de duminică seara a Comitetului executiv, a prezidiului congresului şi a birourilor tuturor fracţiunilor. Motivul este că eu am susţinut că bolşevicii trebuie să refuze din principiu să participe la această consfătuire, prezentînd totodată o declaraţie scrisă în care să se arate că noi nu participăm la nici un fel de consfătuiri în legătură cu aceste probleme (interzicerea manifestaţiilor).

N. Lenin

„Pravda" nr. 80
din 26 (13) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

POLITICA EXTERNĂ A REVOLUŢIEI RUSE

Nu există idee mai greşită şi mai dăunătoare decît aceea că politica externă poate fi ruptă de cea internă. Tocmai în timpul războiului falsitatea flagrantă a acestei idei devine şi mai flagrantă. Dar burghezia face tot posibilul şi imposibilul pentru a sădi şi întreţine această idee. Ignoranţa maselor populaţiei în domeniul politicii externe este incomparabil mai răspîndită decît ignoranţa în domeniul politicii interne. „Secretul" relaţiilor diplomatice este păstrat cu sfinţenie în cele mai libere ţări capitaliste, în republicile cele mai democratice.

Înşelarea maselor poporului în ceea ce priveşte „treburile" politicii externe este organizată cu multă măiestrie şi dă mult de furcă revoluţiei noastre. Milioanele de exemplare ale ziarelor burgheze răspîndesc peste tot otrava înşelăciunii.

Ori cu unul, ori cu celălalt dintre cele două colosal de bogate şi extrem de puternice grupuri de rechini imperialişti — aşa pune realitatea capitalistă problema fundamentală a politicii externe din zilele noastre. Aşa pune această problemă clasa capitaliştilor. Aşa pune problema, bineînţeles, şi masa largă a micii burghezii, care păstrează vechile concepţii şi prejudecăţi capitaliste.

Un om a cărui gîndire nu depăşeşte cadrul relaţiilor capitaliste nu poate să înţeleagă că clasa muncitoare, dacă este conştientă, nu poate fi *de partea nici unuia* dintre grupurile de rechini imperialişti. Şi, dimpotrivă, muncitorul nu poate să înţeleagă de ce socialiştii care au rămas credincioşi alianţei frăţeşti a muncitorilor din toate ţările îm-

potriva capitaliştilor din toate ţările sînt acuzaţi că înclină spre o pace cu germanii sau că aduc în fapt servicii unei asemenea păci. Aceşti socialişti (deci şi bolşevicii) nu pot accepta în nici un caz nici un fel de pace separată între capitalişti. Nici pace separată cu capitaliştii germani, nici alianţă cu capitaliştii anglo-francezi — iată baza politicii externe a proletariatului conştient.

Ridicîndu-se împotriva acestui program, temîndu-se de o ruptură cu „Anglia şi Franţa", menşevicii şi socialiştii-revoluţionari de la noi promovează în fapt un program capitalist în domeniul politicii externe, pe care ei îl împopoţonează cu floricele de elocinţă naivă, vorbind despre „revizuirea tratatelor", despre „o pace fără anexiuni" etc. Toate aceste deziderate pioase sînt condamnate să rămînă vorbe goale, căci realitatea *capitalistă* pune problema în mod tăios : ori subordonare faţă de unul din grupurile de imperialişti, ori luptă revoluţionară împotriva oricărui imperialism.

Există aliaţi pentru o astfel de luptă ? Există. Clasele asuprite din Europa, şi în primul rînd proletariatul ; popoarele asuprite de imperialism, şi în primul rînd popoarele Asiei, care sînt vecine cu noi.

Menşevicii şi socialiştii-revoluţionari, care îşi zic „democraţi revoluţionari", duc în fapt o politică externă contrarevoluţionară şi antidemocratică. Dacă ar fi revoluţionari, ar îndemna pe muncitorii şi pe ţăranii din Rusia să se situeze în fruntea tuturor popoarelor asuprite de imperialism şi a tuturor claselor asuprite.

„Dar atunci se vor uni împotriva Rusiei capitaliştii din toate celelalte ţări" — obiectează, înspăimîntaţi, filistinii. — Acest lucru nu este exclus. Un democrat *„revoluţionar"* nu are dreptul să se dezică în principiu de orice război revoluţionar. Dar probabilitatea practică a unui astfel de război este destul de redusă. Între imperialiştii englezi şi cei germani nu este posibilă „o împăcare" îndreptată împotriva Rusiei revoluţionare. Revoluţia rusă, care încă în 1905 a provocat revoluţii în Turcia, în Persia şi în China, ar pune într-o situaţie extrem de dificilă atît pe imperialiştii germani, cît şi pe cei englezi dacă ar porni pe calea înfăptuirii unei alianţe cu adevărat revoluţionare cu mun-

citorii și cu țăranii din țările coloniale și semicoloniale împotriva despoților, împotriva hanilor, pentru izgonirea germanilor din Turcia și a englezilor din Turcia, Persia, India, Egipt etc.

Social-șoviniștii francezi și ruși invocă adesea exemplul anului 1793, pentru a ascunde sub paravanul unei referiri de efect faptul că au trădat revoluția. Adevărul însă este că la noi anumiți oameni nici nu vor să se gîndească la aceea că democrația „revoluționară" din Rusia ar putea și ar trebui să adopte față de popoarele asuprite și înapoiate o atitudine *realmente pătrunsă de spiritul* anului 1793.

În „alianță" cu imperialiștii, adică într-o rușinoasă dependență de ei — iată politica externă a capitaliștilor și a micilor-burghezi. În alianță cu revoluționarii din țările înaintate și cu toate popoarele asuprite, împotriva tuturor imperialiștilor de orice fel — iată politica externă a proletariatului.

„Pravda" nr. 81
din 27 (14) iunie 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

O POZIŢIE CONTRADICTORIE

Citind în ziarele de astăzi rezoluţia în care congresul condamnă partidul nostru, orice muncitor şi soldat conştient o va compara, fără îndoială, cu declaraţia adresată de partidul nostru congresului Sovietelor din Rusia în ziua de 11 crt. şi publicată azi în „Pravda“ [120].

Caracterul contradictoriu al poziţiei liderilor congresului a ieşit la iveală în rezoluţia lor şi este cît se poate de clar subliniat în declaraţia noastră.

„La baza succesului şi a forţei revoluţiei ruse stă unitatea întregii democraţii revoluţionare — a muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor“ — aşa glăsuieşte primul şi cel mai important punct al rezoluţiei adoptate de congres. Şi desigur că acest punct ar fi incontestabil just dacă prin „unitate“ s-ar înţelege aici *unitatea în lupta împotriva contrarevoluţiei*. Dar ce-i de făcut dacă, prin intermediul conducătorilor lor, o anumită parte a „muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor“ face front comun cu contrarevoluţia şi se uneşte cu ea? Nu este oare limpede că tocmai *această* parte a „democraţiei“ încetează *în fapt* să mai fie „revoluţionară“?

Probabil că narodnicii (socialiştii-revoluţionari) şi menşevicii vor fi indignaţi chiar şi numai de faptul că noi admitem ideea că ar fi posibil, că ar fi de conceput ca o anumită parte a „muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor“ „să se unească“ cu contrarevoluţia.

Celor care sub paravanul unei asemenea indignări ar încerca să pună în umbră argumentele noastre şi să cocoloşească fondul chestiunii le vom răspunde printr-o sim-

plă trimitere la punctul 3 al aceleiași rezoluții : *„...crește împotrivirea* păturilor contrarevoluționare *ale claselor avute"*. Iată un considerent concret ! Iată o afirmație care ar fi întru totul adevărată dacă s-ar spune : ale burgheziei sau ale capitaliștilor și moșierilor (în loc de „ale claselor avute", care cuprind și partea înstărită a micii burghezii).

Este neîndoielnic că împotrivirea burgheziei crește.

Dar nu-i mai puțin adevărat că aceeași burghezie dispune de majoritate în guvernul provizoriu, cu care sînt *uniți* — nu numai în sens politic general, ci și organizatoric, în cadrul aceleiași instituții, în guvern — liderii socialiștilor-revoluționari și ai menșevicilor !

Aceasta este explicația poziției contradictorii a liderilor Sovietului, principala sursă a șubrezeniei întregii lor politici : pe de o parte sînt aliați cu burghezia în cadrul guvernului, sînt subordonați în guvern majorității formate din miniștri burghezi, iar pe de altă parte *sînt nevoiți* să constate că „crește împotrivirea păturilor contrarevoluționare ale claselor avute" ! !

Este clar că, în asemenea condiții, partidul proletariatului revoluționar poate admite „unitatea" faimoasei democrații „revoluționare" (în vorbe, dar nu și în fapte) numai „în măsura în care..." Sîntem pentru unitate cu ea în măsura în care luptă împotriva contrarevoluției. *Nu* sîntem pentru unitate cu ea în măsura în care se unește cu contrarevoluția.

Viața pune la ordinea zilei tocmai problema „împotrivirii crescînde" a burgheziei contrarevoluționare ; *a ocoli* această problemă principală și esențială cu fraze generale despre „unitatea sau coordonarea acțiunilor democrației revoluționare", cocoloșind unitatea sau înțelegerea unei părți a acesteia cu contrarevoluția, este ceva nelogic, lipsit de rațiune.

De aici rezultă că din motive principiale cad de la sine toate raționamentele din rezoluția congresului prin care demonstrația noastră este condamnată ca una care a fost „pregătită pe ascuns", iar acțiunile și manifestațiile de masă sînt declarate admisibile numai cu știrea sau cu încuviințarea Sovietelor. Aceste raționamente sînt lipsite de orice valoare. Partidul proletar nu le va recunoaște niciodată,

cum am spus, de altfel, şi în declaraţia pe care am adresat-o Congresului general al Sovietelor din Rusia. Căci orice manifestaţie, dacă e paşnică, este *numai* agitaţie, şi a interzice agitaţia sau a impune unitatea de agitaţie este ceva inadmisibil.

Din punct de vedere formal, rezoluţia este şi mai slabă. Pentru a putea interzice sau dispune ceva trebuie să fii organ al puterii de stat. Deveniţi un asemenea organ al puterii, domnilor actuali conducători ai Sovietului — noi sîntem pentru, cu toate că ne sînteţi adversari —, şi atunci veţi avea dreptul de a interzice sau dispune. Atîta timp cît nu deţineţi întreaga putere în stat, atîta timp cît vă aflaţi sub puterea celor 10 miniştri burghezi, sînteţi paralizaţi de propria voastră slăbiciune şi nehotărîre.

Frazele cu privire la „voinţa clar exprimată" etc. nu vă vor ajuta la nimic : voinţa, dacă este exprimată de stat, trebuie să îmbrace forma *unei legi* decretate de *puterea de stat;* altfel cuvîntul „voinţă" rămîne o vorbă goală aruncată în vînt. Şi dacă v-aţi fi gîndit la *lege,* domnilor, v-aţi fi amintit, fără doar şi poate, că constituţia unei republici libere *nu poate* să interzică nici manifestaţiile paşnice şi nici un fel de acţiuni de masă ale oricărui partid, ale oricărui grup.

Caracterul contradictoriu al acestei poziţii a generat extrema ciudăţenie a unor idei revoluţionare despre lupta împotriva contrarevoluţiei, despre stat (constituţie) şi despre drept în general. Cînd campania de injurii împotriva partidului nostru a eşuat, n-a mai rămas nimic, absolut nimic !

După avalanşa de injurii împotriva iniţiativei noastre de a organiza o manifestaţie, s-a fixat o manifestaţie... pentru o săptămînă mai tîrziu.

„Pravda" nr. 81
din 27 (14) iunie 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

UCRAINA

Falimentul politicii noului guvern provizoriu, de coaliţie, se conturează din ce în ce mai clar. „Actul universal" cu privire la orînduirea de stat a Ucrainei, emis de Rada centrală [121] a Ucrainei şi adoptat la 11 iunie 1917 de Congresul ostăşesc ucrainean, constituie o demascare directă a acestei politici şi un document care dovedeşte falimentul ei.

„Fără a se despărţi de restul Rusiei, fără a se rupe de statul rus — citim în acest act —, poporul ucrainean trebuie să aibă pe pămîntul său dreptul de a-şi orîndui singur viaţa... Legile menite să statornicească rînduieli aplicabile aici, în Ucraina, pot fi emise numai de adunarea noastră ucraineană, pe cînd legile menite să statornicească rînduieli aplicabile în cuprinsul întregului stat rus trebuie să fie emise de un parlament al întregii Rusii".

Acestea sînt cuvinte absolut clare. Prin ele se declară cît se poate de precis că în momentul de faţă poporul ucrainean nu vrea să se despartă de Rusia. El cere autonomie, fără a nega cîtuşi de puţin necesitatea unui „parlament al întregii Rusii", care să deţină puterea supremă. Nici un democrat, şi cu atît mai puţin nici un socialist nu se va încumeta să conteste legitimitatea deplină a acestor revendicări ucrainene. De asemenea, nici un democrat nu poate să conteste *dreptul* Ucrainei de a se despărţi liber de Rusia: recunoaşterea necondiţionată a acestui drept este singura care dă posibilitatea de a se face agitaţie pentru o uniune liberă a ucrainenilor şi velicoruşilor, pentru unirea *liber*

consimțită a celor două popoare într-un singur stat. Recunoașterea necondiționată a acestui drept este singura în stare să rupă în fapt, irevocabil, pînă la capăt, cu blestematul trecut țarist, care a făcut *totul* pentru ca aceste două popoare, atît de apropiate prin limba și teritoriul lor, prin caracterul și istoria lor, *să se înstrăineze unul de celălalt.* Blestematul țarism făcea din velicorușii călăi ai poporului ucrainean, alimentînd în fel și chip în sufletul acestui popor ura față de cei care interziceau pînă și copiilor ucraineni să vorbească și să învețe în limba lor maternă.

Democrația revoluționară din Rusia, dacă vrea să fie cu adevărat revoluționară, cu adevărat democrație, trebuie să rupă cu acest trecut, trebuie să-și recîștige sieși, să recîștige muncitorilor și țăranilor din Rusia încrederea frățească a muncitorilor și țăranilor din Ucraina, ceea ce nu se poate face fără o recunoaștere deplină a drepturilor Ucrainei, inclusiv *dreptul* la liberă despărțire.

Noi nu sîntem adepți ai fărîmițării în state mici. Sîntem pentru o alianță cît mai strînsă între muncitorii din toate țările atît împotriva capitaliștilor din „propriile" lor țări, cît și împotriva capitaliștilor din toate țările în general. Dar tocmai pentru ca această alianță să fie liber consimțită, muncitorul rus, fără a se încrede nici o clipă, în nici o privință nici în burghezia rusă și nici în cea ucraineană, se declară astăzi pentru dreptul la despărțire al ucrainenilor, *fără a le impune* prietenia sa, ci străduindu-se *s-o cîștige* tratîndu-i ca pe niște egali, ca pe niște aliați și frați în lupta pentru socialism.

*
* *

„Reci", ziarul contrarevoluționarilor burghezi, întărîtați și aproape înnebuniți de furie, se dedă la atacuri sălbatice împotriva urcainenilor pentru sus-arătata lor hotărîre „samavolnică". „Fapta ucrainenilor — zice ziarul — este o încălcare directă a legii, încălcare care atrage după sine aplicarea imediată a unor aspre sancțiuni legale". Această

ieşire incalificabilă a turbaţilor contrarevoluţionari burghezi ne scuteşte de orice comentarii. Jos contrarevoluţionarii burghezi ! Trăiască uniunea liberă a ţăranilor şi muncitorilor liberi din Ucraina liberă cu muncitorii şi ţăranii din Rusia revoluţionară !

„Pravda" nr. 82
din 28 (15) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

DIN CE IZVOR DE CLASĂ VIN ŞI „VOR VENI" CAVAIGNACII ?

„Cînd va veni adevăratul Cavaignac, vom lupta împreună cu voi, în aceleaşi rînduri" — scria în nr. 80, adresîndu-ni-se nouă, „Raboceaia Gazeta", organul aceluiaşi partid menşevic al cărui membru, ministrul Ţereteli, în cuvîntarea sa de tristă faimă, nu s-a sfiit să ameninţe cu dezarmarea muncitorilor din Petrograd.

Această declaraţie a ziarului „Raboceaia Gazeta" dezvăluie într-un mod deosebit de pregnant greşelile fundamentale ale ambelor partide de guvernămînt din Rusia, atît ale celui menşevic cît şi ale celui socialist-revoluţionar, şi de aceea merită atenţie. Voi îl căutaţi pe Cavaignac nu acolo unde trebuie şi nu atunci cînd trebuie — iată sensul acestor cuvinte ale organului guvernamental.

Să reamintim rolul de clasă al lui Cavaignac. În februarie 1848 a fost răsturnată în Franţa monarhia. La putere s-au instalat republicanii burghezi. Ca şi cadeţii noştri, ei voiau „ordine", înţelegînd prin aceasta restabilirea şi consolidarea instrumentelor monarhice de asuprire a maselor : poliţia, armata permanentă, birocraţia privilegiată. Ca şi cadeţii noştri, ei voiau să pună capăt revoluţiei, urînd proletariatul revoluţionar cu aspiraţiile sale „sociale" (adică socialiste), pe atunci încă foarte vagi. Ca şi cadeţii noştri, ei erau irevocabil ostili politicii de extindere a revoluţiei franceze în întreaga Europă, de transformare a acestei revoluţii într-o revoluţie proletară mondială. Ca şi cadeţii noştri, ei au folosit cu abilitate „socialismul" micburghez al lui Louis Blanc, numindu-l pe acesta ministru şi transformîndu-l, dintr-un conducător al muncitorilor

socialişti, cum dorea să fie, într-o anexă, într-o codiţă a burgheziei.

Acestea erau interesele de clasă, poziţia şi politica clasei dominante.

A doua forţă socială decisivă era mica burghezie — şovăielnică, înspăimîntată de spectrul roşu şi influenţată de strigătele împotriva „anarhiştilor". Sentimental şi grandilocvent „socialistă" în aspiraţiile ei, adoptînd cu plăcere titulatura de „democraţie socialistă" (pînă şi acest termen este preluat acum de socialiştii-revoluţionari împreună cu menşevicii !), mica burghezie se temea să se încreadă în conducerea proletariatului revoluţionar, neînţelegînd că această teamă o condamnă să se încreadă în burghezie. Căci într-o societate în care se dă o înverşunată luptă de clasă între burghezie şi proletariat, mai ales în condiţiile inevitabilei ascuţiri a acestei lupte într-o perioadă de revoluţie, *nu poate* exista o linie „de mijloc". Or, întreaga esenţă a poziţiei de clasă şi a năzuinţelor micii burghezii constă în a dori imposibilul, în a năzui spre imposibil, adică tocmai spre o asemenea „linie de mijloc".

Cea de-a treia dintre forţele de clasă decisive era proletariatul, care năzuia nu la o „împăcare" cu burghezia, ci la victorie asupra ei, năzuia să dezvolte mai departe, fără teamă, revoluţia, şi aceasta pe scară internaţională.

Acesta a fost terenul istoric obiectiv pe care *a apărut* Cavaignac. Datorită şovăielilor ei, mica burghezie „a fost înlăturată" de la rolul de forţă activă şi, profitînd de teama ei de a se încrede în proletariat, generalul Cavaignac, acest cadet francez, a procedat la *dezarmarea* muncitorilor parizieni şi la masacrarea lor în masă.

Cu acest masacru istoric a luat sfîrşit revoluţia : mica burghezie, numericeşte precumpănitoare, a fost şi a rămas o anexă, neputincioasă din punct de vedere politic, a burgheziei, iar peste trei ani a fost din nou restaurată în Franţa monarhia cezaristă într-o formă deosebit de odioasă.

Istoricul discurs din 11 iunie al lui Ţereteli, vădit sugerat de Cavaignacii cadeţi (poate direct sugerat de miniştrii burghezi, poate indirect sugerat de presa burgheză şi de opinia publică burgheză, deosebirea nu e prea mare),

acest discurs istoric este remarcabil şi este istoric tocmai pentru că în el Ţereteli *a divulgat* fără să vrea, cu o naivitate fără seamăn, „boala ascunsă" de care suferă întreaga mică burghezie, atît cea eseristă cît şi cea menşevică. Această „boală ascunsă" constă, în primul rînd, în incapacitatea totală de a duce o politică de sine stătătoare ; în al doilea rînd, în teama de a se încrede în proletariatul revoluţionar şi de a sprijini fără rezerve politica *lui* de sine stătătoare ; în al treilea rînd, în alunecarea, inevitabilă deci, spre subordonare faţă de cadeţi sau faţă de burghezie în general *(adică spre subordonare faţă de Cavaignaci).*

Acesta este fondul problemei. Nu Ţereteli sau Cernov personal şi nici chiar Kerenski nu este chemat să joace rolul de Cavaignac — pentru acest rol se vor găsi alţi oameni, care la momentul potrivit vor spune imitatorilor ruşi ai lui Louis Blanc : „căraţi-vă" —, dar Ţeretelii şi Cernovii sînt exponenţii acelei politici mic-burgheze care face posibilă şi necesară apariţia Cavaignacilor.

„Cînd va veni adevăratul Cavaignac, vom fi alături de voi" — frumoasă promisiune, admirabilă intenţie ! Păcat doar că ea vădeşte acea neînţelegere a luptei de clasă care este tipică pentru mica burghezie sentimentală sau fricoasă. Căci Cavaignac nu este un fenomen întîmplător, „venirea" lui nu este un moment singular. Cavaignac este reprezentantul unei clase (al burgheziei contrarevoluţionare), promotorul politicii ei. Şi tocmai această clasă, tocmai această politică o sprijiniţi voi *de pe acum,* domnilor socialişti-revoluţionari şi menşevici ! Acestei clase şi politicii sale, *voi,* avînd în chip vădit majoritatea în ţară în momentul de faţă, îi daţi *preponderenţa* în guvern, adică o admirabilă bază de acţiune.

Într-adevăr, Congresul ţăranilor din Rusia a fost aproape în întregime dominat de socialiştii-revoluţionari. La Congresul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia, marea majoritate este pentru blocul socialiştilor-revoluţionari şi al menşevicilor. Acelaşi lucru se poate spune şi despre alegerile pentru Dumele raionale din Petrograd. Faptul este incontestabil : socialiştii-revoluţionari şi menşevicii sînt acum un partid de guvernămînt. Şi acest

partid de guvernămînt cedează de bunăvoie puterea (majoritatea în guvern) *partidului Cavaignacilor ! !*

Lac să fie, că broaşte-s destule. Cînd mica burghezie e şovăielnică, nestatornică şi se teme de dezvoltarea revoluţiei, apariţia Cavaignacilor e asigurată.

În Rusia sînt acum mulţi factori care fac ca revoluţia noastră să se deosebească de revoluţia franceză din 1848 : războiul imperialist, vecinătatea unor ţări mai înaintate (şi nu mai înapoiate, ca în cazul Franţei pe atunci), o mişcare agrară şi naţională. Dar toate acestea pot schimba doar forma acţiunii Cavaignacilor, momentul, pretextele etc., dar nu şi fondul ei, căci fondul rezidă în *relaţiile dintre clase.*

În vorbe, Louis Blanc a fost şi el foarte departe de Cavaignac, a făcut şi el nenumărate promisiuni de „a lupta în aceleaşi rînduri" cu muncitorii revoluţionari împotriva contrarevoluţionarilor burghezi. Şi totuşi nici un istoric marxist, nici un socialist nu se va încumeta să pună la îndoială faptul că tocmai slăbiciunea şi ezitările imitatorilor lui Louis Blanc şi încrederea lor în burghezie au dus la apariţia lui Cavaignac şi i-au asigurat succesul.

Numai de fermitatea, de vigilenţa şi de forţa muncitorilor revoluţionari din Rusia depinde reuşita sau eşecul Cavaignacilor ruşi, pe care îi generează inevitabil contrarevoluţionarismul burgheziei ruse, în frunte cu cadeţii, şi nestatornicia, teama, şovăielile partidelor mic-burgheze socialist-revoluţionar şi menşevic.

„Pravda" nr. 83
din 29 (16) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

RUŞINE !

Iată ce enormitate putem citi, sub semnătura domnului Stan. Volski, în editorialul de azi al ziarului „Novaia Jizn" :

„...Contestînd popoarelor mari dreptul de a subjuga naţionalităţile mici, socialismul nu a recomandat niciodată contrarul : subjugarea popoarelor mari de către naţionalităţile mici. Or, tocmai la o asemenea constrîngere exercitată asupra voinţei întregii democraţii din Rusia, la negarea activităţii revoluţionar-democratice comune, la înlocuirea luptei de clasă cu vrajba naţională se reduce în orice caz tactica Radei ucrainene, dacă nu şi programul ei..."

Iată unde duc oscilările flecarilor mic-burghezi de la „Novaia Jizn" — la ultrareacţionarism făţiş ! Căci numai Menşikovii, ieri, şi Katkovii, alaltăieri, au putut să spună că dorinţa ucrainenilor de a avea un seim al lor, de a avea miniştri, armată şi finanţe proprii etc. înseamnă „subjugarea" poporului rus de către ucraineni !

Un şovinism velicorus murdar, poleit cu dulceţi fraze cvasimarxiste — iată ce propovăduiesc ministrul V. Cernov, d-l Volski şi ziarul „Raboceaia Gazeta".

„Pravda" nr. 83
din 29 (16) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CUM TREBUIE DUSĂ LUPTA ÎMPOTRIVA CONTRAREVOLUŢIEI

Nu mai departe decît acum cîteva zile, ministrul Ţereteli declara, în cuvîntarea sa „istorică", că nu există nici o contrarevoluţie. Iată însă că în numărul său de azi, în articolul „Simptome grave", ziarul guvernamental „Raboceaia Gazeta" adoptă cu totul alt ton.

„Pretutindeni se fac simţite simptomele vădite ale contrarevoluţiei care se mobilizează".

Bine că în sfîrşit au recunoscut cel puţin faptul în sine. În continuare însă, ziarul guvernamental declară: „Nu ne este cunoscut statul ei major (adică statul-major al contrarevoluţiei) şi nu ştim cît de organizată este ea".

Aşa va să zică! Nu vă este cunoscut statul-major al contrarevoluţiei? Permiteţi-ne să vă ajutăm să-l cunoaşteţi. Statul-major al contrarevoluţiei în curs de organizare se află în guvernul provizoriu, în acelaşi guvern de coaliţie din care fac parte şi 6 tovarăşi de-ai voştri, domnilor! Statul-major al contrarevoluţiei se află acolo unde se ţin consfătuirile Dumei a IV-a de stat, unde dau tonul Miliukov, Rodzeanko, Şulghin, Gucikov, A. Şingarev, Manuilov & Co.; cadeţii din guvernul de coaliţie sînt mîna dreaptă a lui Miliukov & Co. Din statul-major al contrarevoluţiei fac parte anumiţi generali reacţionari. În statul-major al contrarevoluţiei se află funcţionari superiori în retragere.

Dacă vreţi să nu vă limitaţi la plîngeri împotriva contrarevoluţiei, ci să şi luptaţi împotriva ei, trebuie să spuneţi împreună cu noi: jos cei 10 miniştri capitalişti...

„Raboceaia Gazeta“ arată apoi că principala armă a contrarevoluției este presa care aţîţă antisemitismul, care asmute masele împotriva evreilor. Asta e adevărat. Dar concluzia ? Doar sînteţi un partid guvernamental, domnilor ! Ce aţi făcut pentru a pune frîu mîrşavei prese contrarevoluţionare ? Cum puteţi voi, care vă pretindeţi „democraţie revoluţionară“, să refuzaţi a lua măsuri împotriva presei vădit contrarevoluţionare ? Şi apoi, de ce nu creaţi un organ de stat pentru publicarea anunţurilor, ca să luaţi astfel mîrşavei prese contrarevoluţionare principala ei sursă de venituri, deci şi principala posibilitate de a amăgi poporul ? Într-adevăr, unde scrie că pentru editarea unor ziare ca „Novoe Vremea“, „Malenkaia Gazeta“ [122], „Russkaia Volea“ şi a altor ziare-reptile trebuie sustraşi acum muncii cu adevărat productive mii şi mii de oameni ?

Cu ce aţi contribuit voi la lupta împotriva presei contrarevoluţionare, care şi-a concentrat toate eforturile în campania de aţîţări împotriva partidului nostru ? Cu nimic ! Ba voi înşivă aţi furnizat material acestei campanii de aţîţări, pornind la luptă împotriva primejdiei de stînga.

Acum culegeţi ce aţi semănat, domnilor !

Aşa a fost şi aşa va fi atîta timp cît veţi continua să oscilaţi între poziţia burgheziei şi poziţia proletariatului revoluţionar.

„Pravda“ nr. 84
din 30 (17) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

UCRAINA ŞI ÎNFRÎNGEREA PARTIDELOR GUVERNANTE DIN RUSIA

În problema ucraineană, partidele guvernante din Rusia, adică cadeţii, care au majoritatea în guvern şi dispun de atotputernicia *capitalului* în economie, precum şi socialiştii-revoluţionari şi menşevicii, care au acum fără doar şi poate majoritatea în ţară (dar sînt neputincioşi în guvern şi în economia ţării capitaliste), — *toate* aceste partide guvernante au suferit o înfrîngere vădită, şi anume în faţa întregii ţări şi într-o problemă dintre cele mai importante.

Socialiştii-revoluţionari şi menşevicii au tolerat faptul că guvernul provizoriu al cadeţilor, adică al burghezilor contrarevoluţionari, *nu* şi-a îndeplinit datoria democratică elementară, *nu* a declarat că este *pentru* autonomia şi pentru deplina libertate de despărţire a Ucrainei. Ucrainenii, după cum scrie astăzi ministrul Cernov în „Delo Naroda", au cerut mult mai puţin, şi anume „ca guvernul provizoriu să declare printr-un act special că *nu este împotriva* dreptului poporului ucrainean la autonomie". Aceasta este o revendicare cît se poate de modestă şi de legitimă, tot atît de modestă cum sînt şi celelalte două : 1) Populaţia Ucrainei alege un reprezentant în guvernul central din Rusia ; cît de modestă este această revendicare se vede din faptul că în 1897 velicoruşii reprezentau în Rusia 43% din populaţie, iar ucrainenii 17%, ceea ce înseamnă că ucrainenii ar putea să ceară nu un ministru din 16, ci nu mai puţin de şase ! ! 2) Guvernul central al Rusiei trebuie să aibă în Ucraina „un reprezentant ales de populaţia locală". Ce poate fi mai legitim decît o astfel de

revendicare ? Cu ce drept îndrăzneşte un democrat să se abată de la principiul : „nici un fel de autorităţi locale numite de sus", principiu demonstrat de teorie şi confirmat de experienţa revoluţiilor democratice ? ?

Refuzul guvernului provizoriu de a satisface aceste revendicări cît se poate de modeste şi de legitime a fost o nemaiauzită infamie, o revoltătoare impertinenţă contrarevoluţionară, o adevărată manifestare a politicii „derjimorzilor" * velicoruşi, — iar socialiştii-revoluţionari şi menşevicii, călcînd în picioare propriile lor programe de partid, au tolerat-o în guvern şi acum o susţin în ziarele lor ! ! În ce hal de decădere au ajuns socialiştii-revoluţionari şi menşevicii ! Cît de jalnice sînt astăzi tertipurile organelor lor de presă — „Delo Naroda" şi „Raboceaia Gazeta".

Haos, harababură, „leninism în problema naţională", anarhie — iată cu ce strigăte de moşier sălbatic s-au năpustit ambele ziare asupra ucrainenilor.

Să lăsăm strigătele. Care sînt argumentele lor de fond ?

Pînă la Adunarea constituantă nu poate fi „just" rezolvată nici problema graniţelor Ucrainei, nici aceea a exprimării voinţei ei sau a dreptului ei de a percepe dări etc. etc. — iată unicul lor argument. Ei cer „garanţii de justeţe" ; această expresie din articolul redacţional al ziarului „Raboceaia Gazeta" rezumă *întreaga esenţă* a argumentării lor.

Dar asta este o minciună sfruntată, domnilor, o neruşinată manevră a unor contrarevoluţionari, căci a formula un asemenea argument înseamnă în fapt a ajuta pe adevăraţii trădători ai revoluţiei ! !

„Garanţii de justeţe"... gîndiţi-vă numai o singură clipă ce înseamnă aceasta. Nicăieri în Rusia, *nici în guvernul central* şi nici în organele locale (cu excepţia dumelor raionale din Petersburg, organe de mică însemnătate), *nu numai că nu găsim* garanţii de justeţe, dar în mod vădit *nu găsim* nici măcar justeţe. Este vădit contrară „justeţei" existenţa Dumei de stat şi a Consiliului de Stat. Este vădit

* Derjimorda — tip de poliţist din comedia lui N. Gogol „Revizorul". — *Nota trad.*

„nejustă" componenţa guvernului provizoriu, căci ea înseamnă o batjocorire a voinţei şi conştiinţei majorităţii ţăranilor, muncitorilor şi soldaţilor din Rusia. Este vădit „nejustă" componenţa Sovietelor (de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi soldaţilor), căci aceste instituţii nu au elaborat pînă acum garanţii în ceea ce priveşte democratismul strict al alegerilor şi participarea la vot a tuturor alegătorilor, ceea ce nu împiedică însă *nici partidul nostru*, nici întreaga masă a muncitorilor şi ţăranilor să considere că în momentul de faţă Sovietele sînt *cei mai buni* exponenţi ai voinţei majorităţii poporului. Nicăieri în Rusia *nu există* şi nu pot exista — *şi nici n-au existat vreodată în asemenea momente revoluţionare* — „garanţii de justeţe"; toată lumea înţelege acest lucru, nimeni nu cere altceva, toată lumea îşi dă seama că nu se poate altfel. *Numai* cînd e vorba de Ucraina, „noi" cerem „garanţii de justeţe"!

V-aţi pierdut minţile de frică, domnilor socialişti-revoluţionari şi menşevici, speriindu-vă de zarva contrarevoluţionară a moşierilor şi capitaliştilor velicoruşi, în frunte cu Rodzeanko şi Miliukov, Lvov şi Tereşcenko, Nekrasov şi Şingarev & Co. Cu toţii sînteţi de pe acum nişte oameni înspăimîntaţi de viitorii Cavaignaci *(care „pîndesc din umbră")*.

În hotărîrile şi în revendicările ucrainenilor nu este absolut nimic de temut, nu este nici umbră de anarhie şi haos. Satisfaceţi-le aceste revendicări cît se poate de legitime şi de modeste, şi în Ucraina domnia autorităţii va fi nu mai puţin asigurată ca în orice parte a Rusiei, unde se bucură de autoritate *numai* Sovietele (care *nu* au „garanţii de justeţe"!!). „Garanţii de justeţe" vă vor da vouă şi tuturor popoarelor din Rusia viitoarele seimuri, vă va da viitoarea Adunare constituantă, şi aceasta nu numai în problema ucraineană, ci în *toate* problemele, căci este evident că în Rusia nu există acum „justeţe" în *nici un domeniu*. Satisfaceţi revendicările ucrainenilor — aşa dictează raţiunea, căci altfel va fi mai rău, cu forţa nu-i veţi reţine pe ucraineni, — dimpotrivă, îi veţi întărîta! Satis-

faceţi revendicările ucrainenilor, şi astfel veţi deschide calea spre încredere între ambele naţiuni, spre o alianţă frăţească între ele, ca între egali !

Socialiştii-revoluţionari şi menşevicii ca partide guvernante au suferit o înfrîngere în problema ucraineană, fiindcă s-au lăsat intimidaţi de Cavaignacii cadeţi contrarevoluţionari.

„Pravda" nr. 84
din 30 (17) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

RODZEANKO ŞI DJUNKOVSKI SĂ FIE DEFERIŢI JUSTIŢIEI PENTRU FAPTUL CĂ AU ACOPERIT UN AGENT PROVOCATOR!

Din concluziile comisiei de anchetă [123] în legătură cu afacerea agentului provocator Malinovski reiese că au fost stabilite următoarele fapte :

Atît Djunkovski cît şi *Rodzeanko au aflat* nu mai tîrziu de 7 mai 1914 că Malinovski este un agent provocator [124].

Nici unul dintre ei *n-a prevenit* partidele politice reprezentate în Dumă, şi în primul rînd partidul bolşevic, că în mijlocul lor se află un agent provocator !!

Nu este asta o crimă ?

Mai pot fi ei toleraţi după asta în rîndurile cetăţenilor cinstiţi ?

Asupra acestui lucru trebuie să reflecteze şi să se pronunţe fiecare partid politic !

„Pravda" nr. 84
din 30 (17) iunie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

O CURIOASĂ DENATURARE DE CITATE [125]

În cotidianele „Den" şi „Novaia Jizn", care au publicat ieri mai amănunţit decît celelalte ziare concluziile comisiei de anchetă, este reprodus un pasaj din declaraţiile mele care lipseşte în textul apărut în „Birjevka", ziar care în unele privinţe a făcut o expunere şi mai amplă a textului acestor concluzii.

În cele două ziare menţionate la început figurează un pasaj citat din declaraţiile mele, care începe cu cuvintele : „eu nu cred că aici este vorba de o provocare". Deoarece înaintea citatului nu s-au pus puncte de suspensie, reiese că eu aş fi făcut declaraţia stupidă şi absurdă că „nu cred" în momentul de faţă.

Numai printr-o foarte curioasă denaturare a acestui pasaj în ambele ziare s-a putut ajunge la o asemenea absurditate. Iată ce am declarat eu în realitate : „În ce mă priveşte, nu o dată *mi-am spus* (înainte de demascarea provocatorului Malinovski) că după cazul Azef nimic nu mă mai poate mira. Dar eu nu cred că aici este vorba de o provocare, şi aceasta nu numai pentru că nu văd nici probe, nici indicii de vinovăţie, ci şi pentru că" (şi mai departe urmează ca în „Den" : cu Malinovski ca agent provocator, ohrana nu-şi putea atinge scopurile urmărite, căci la noi toată activitatea se desfăşura prin intermediul celor două baze legale etc.) [126].

Aşadar, în declaraţiile mele se vorbeşte de trecut. Printr-o curioasă denaturare a citatului, „Den" şi „Novaia Jizn" * îmi atribuie o afirmaţie absurdă, ca şi cum aş fi vorbit la prezent.

Rezultă ceva cu totul opus celor efectiv declarate de mine.

„Pravda" nr. 84
din 30 (17) iunie 1917
Semnat: N. Lenin.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

---

* In ambele ziare mai este o greşeală de tipar: „bolşevicii nu vor organiza o insurecţie armată". În loc de „nu" trebuie citit „cică".

PARTIDE GUVERNANTE ŞI RĂSPUNZĂTOARE

Formarea unui Comitet Central unic sau federativ de către congresul Sovietelor şi de către Comitetul executiv al Sovietului ţăranilor este o chestiune de zile. Problema este pusă la ordinea zilei şi azi-mîine va fi rezolvată. Mica „încăierare" dintre socialiştii-revoluţionari şi menşevici cu privire la modul de alcătuire a acestui Comitet Central nu trebuie luată în seamă : prea e măruntă această luptă între cele două partide, care se situează deopotrivă pe punctul de vedere al defensismului (adică al sprijinirii războiului de jaf) şi al ministerialismului, adică al sprijinirii guvernului burgheziei contrarevoluţionare.

De o însemnătate enormă este formarea acestui C.C. ca ultima trăsătură ce caracterizează actualul moment politic, spre deosebire de cele precedente. Actualul moment politic este determinat de clarificarea definitivă a faptului că majoritatea populaţiei este acum de partea partidelor socialist-revoluţionar şi menşevic, care, după cum se ştie, formează laolaltă un bloc.

Sovietul ţăranilor din Rusia şi Congresul Sovietelor de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor din Rusia care are loc acum au constatat definitiv, în legătură cu alegerile pentru dumele raionale din Petrograd, că blocul socialiştilor-revoluţionari şi al menşevicilor este *partid guvernant în Rusia.*

Acest bloc are acum de partea sa în mod vădit majoritatea poporului. Nu încape nici o îndoială că el va avea majoritatea şi în viitorul Comitet Central — unic sau federativ — al Sovietelor (sau al Sovietului Sovietelor —

denumirea, după cum se pare, încă nu a fost definitiv stabilită).

Socialiştii-revoluţionari şi menşevicii sînt partide guvernante şi răspunzătoare.

Acesta este un fapt esenţial al actualului moment politic. Dacă înainte de alegerile din Petrograd, înainte de congresul ţărănesc, înainte de congresul Sovietelor, menşevicii şi socialiştii-revoluţionari mai puteau invoca, fie şi cu o umbră de verosimilitate, pretextul că voinţa majorităţii nu este cunoscută, că nici cadeţii nu sînt, poate, prea departe de a avea majoritatea etc. etc., acum aceste tertipuri nu sînt cu putinţă. Ceaţa, artificial întreţinută de anumiţi oameni, s-a risipit.

Sînteţi în majoritate, domnilor socialişti-revoluţionari şi menşevici, sînteţi partide guvernante sau, mai bine zis, un bloc guvernamental. *Pe umerii voştri apasă răspunderea guvernării.*

Principala noastră sarcină în domeniul propagandei şi agitaţiei, în general, şi în campania electorală pentru Adunarea constituantă, în special, este acum aceea de a explica maselor largi de muncitori şi ţărani, cît mai amănunţit, concret şi practic, că pentru politica ţării noastre răspund actualmente socialiştii-revoluţionari şi menşevicii, ca partide guvernante. Pînă acum nu era aşa, întrucît nu se stabilise încă dacă aceste partide au de partea lor majoritatea, iar ele preferau să se prezinte drept „opoziţie" pe lîngă cadeţii aflaţi la putere. Acum nu mai încape nici o îndoială că socialiştii-revoluţionari şi menşevicii au de partea lor majoritatea.

Ei sînt răspunzători pentru întreaga politică a ţării.

Ei sînt răspunzători acum pentru rezultatele celor aproape două luni de guvernare a „cabinetului de coaliţie".

Ei sînt răspunzători pentru faptul că în guvern majoritatea miniştrilor aparţin partidelor burgheziei contrarevoluţionare. Toată lumea ştie, vede şi simte că, *fără asentimentul* congresului Sovietelor din Rusia şi al Sovietului ţăranilor din Rusia, aceşti miniştri nu s-ar fi putut menţine nici măcar o singură zi.

Socialiştii-revoluţionari şi menşevicii sînt răspunzători pentru principalele contradicţii ale politicii actuale, care se fac simţite tot mai ascuţit şi mai dureros şi se impun tot mai evident conştiinţei maselor.

— În vorbe, „condamnarea" războiului de cotropire şi „revendicarea" unei păci fără anexiuni. În fapt, continuarea acestui război de cotropire, în alianţă cu cotropitori notorii — imperialiştii din Anglia, Franţa etc. În fapt, pregătirea unei ofensive la cererea acestor aliaţi, în concordanţă cu tratatele secrete, tîlhăreşti, pe care Nicolaie al II-lea le-a încheiat în interesul îmbogăţirii moşierilor şi capitaliştilor ruşi.

În fapt, o politică de anexiuni, adică de alipire prin violenţă a unor popoare (Albania, Grecia) la un stat sau la un grup de imperialişti, — o politică de anexiuni şi *înăuntrul* Rusiei „revoluţionare" (care urmează însă o cale contrarevoluţionară) ; finlandezii şi ucrainenii sînt trataţi ca popoare anexate, şi nu ca popoare cu adevărat libere, cu adevărat egale în drepturi, care au dreptul incontestabil atît la autonomie cît şi la despărţire.

— În vorbe, „împotrivirea capitaliştilor pare să fi fost frîntă", după cum a declarat, lăudăros, Peşehonov, unul dintre miniştrii blocului. În fapt, pînă şi într-o rezoluţie a congresului Sovietelor acesta din urmă a fost nevoit să constate că „creşte împotrivirea claselor avute" (adică a burgheziei contrarevoluţionare, care are 10 miniştri capitalişti din 16 şi este în fapt atotputernică în economia ţării).

— În vorbe, promisiuni de control şi de reglementare, promisiuni de confiscare a întregului profit (ministrul Skobelev). În fapt, într-o lună şi jumătate — absolut nimic ! Nu s-a luat absolut nici o măsură practică, serioasă, nici împotriva capitaliştilor care practică lock-outul, nici împotriva rechinilor speculei şi a cavalerilor îmbogăţirii din furnituri, nici împotriva magnaţilor bancari !!

Nu mai lungim lista acestor flagrante contradicţii. Ajung şi cele arătate.

Ruina economică se agravează. Criza bate la uşă. Catastrofa se apropie implacabil. Menşevicii şi socialiştii-

revoluţionari apelează la conştiinţa capitaliştilor, îi ameninţă cu confiscarea întregului profit, se laudă că împotrivirea capitaliştilor e frîntă, scriu rezoluţii şi proiecte, proiecte şi rezoluţii.

Catastrofa se apropie. *Întreaga* răspundere pentru această catastrofă va cădea asupra blocului guvernamental al socialiştilor-revoluţionari şi al menşevicilor.

„Pravda" nr. 85
din 1 iulie (18 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

ÎNCĂ O COMISIE

Prăbuşirea economică a şi început. Burghezia desfăşoară ofensiva pe toată linia. Se impun măsuri energice.

Ce intenţionează să facă guvernul provizoriu ?

Pentru salvarea Rusiei, pentru evitarea prăbuşirii economice, pentru orînduirea vieţii economice, el a elaborat proiectul unei noi organizări, un plan amănunţit de luptă împotriva prăbuşirii economice.

În fruntea întregii opere de „organizare a economiei naţionale şi a muncii" este pus un *Consiliu economic*.

Se iau, în sfîrşit, anumite măsuri şi de la vorbe se trece la fapte. Foarte bine, de mult era timpul !

Dar care este componenţa acestui *Consiliu economic ?*

Cine va lupta împotriva prăbuşirii economice, cine va duce lupta împotriva politicii criminale a capitaliştilor, întreprinzătorilor şi industriaşilor ?

Ei bine, majoritatea covîrşitoare în acest consiliu o vor avea capitaliştii. Nu este oare asta o batjocură ?!

Iată componenţa acestei respectabile instituţii :

Miniştri burghezi	6
Reprezentanţi ai capitaliştilor (consiliul băncilor, comerţul de bursă, agricultura etc.)	9
Total	15
Din partea muncitorilor (a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor)	3
Din partea sindicatelor	3
Din partea deputaţilor ţărănimii	3
Total	9

La aceştia se adaugă ministrul de război, ministrul muncii şi 3 reprezentanţi ai cooperaţiei.

După cum vedem, cuvîntul hotărîtor îl vor avea aici capitaliştii.

Se va crea încă o instituţie care, în cazul cel mai bun, nu ne va aduce nici un folos.

În afară de aceasta, ca de obicei, se creează şi nenumărate comisii, subcomisii, comitete etc.

Aşa intenţionează ei să ducă lupta împotriva prăbuşirii economice.

Asta înseamnă să arunci ştiuca în apă...

„Pravda" nr. 85
din 1 iulie (18 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

OPTSPREZECE IUNIE

Ziua de optsprezece iunie va intra în istoria revoluţiei ruse, într-un fel sau altul, ca una din zilele de cotitură. Poziţia diferitelor clase una faţă de alta, relaţiile lor reciproce în lupta dintre ele, forţa lor, îndeosebi în comparaţie cu forţa partidelor, — toate acestea demonstraţia de duminică le-a dezvăluit atît de clar, atît de pregnant şi de convingător, încît, indiferent de mersul şi de ritmul dezvoltării ulterioare, cîştigul realizat pe linia clarităţii şi a creşterii conştiinţei rămîne deosebit de mare.

În numai cîteva ore, această demonstraţie a spulberat definitiv vorbăria goală despre complotiştii de bolşevici şi a arătat cît se poate de grăitor că avangarda maselor muncitoare din Rusia — proletariatul industrial şi trupele din capitală — este incontestabil, în majoritatea ei covîrşitoare, pentru lozincile pe care le-a susţinut întotdeauna partidul nostru.

În pas cadenţat au trecut batalioanele de muncitori şi soldaţi. La demonstraţie au participat circa 500 000 de oameni, strîns uniţi în hotărîrea lor de luptă, strîns uniţi în jurul lozincilor care în covîrşitoarea lor majoritate cereau : „Toată puterea în mîinile Sovietelor !“, „Jos cei 10 miniştri capitalişti !“, „Nici pace separată cu germanii, nici tratate secrete cu capitaliştii anglo-francezi !“ etc. Nimeni dintre cei care au văzut demonstraţia nu mai are nici umbră de îndoială în ceea ce priveşte victoria acestor lozinci în rîndurile avangărzii organizate a maselor de muncitori şi soldaţi din Rusia.

Demonstrația de la 18 iunie a devenit o demonstrație a forțelor și a politicii proletariatului revoluționar, care arată revoluției calea de urmat, ieșirea din impas. În aceasta constă uriașa însemnătate istorică a demonstrației de duminică, prin aceasta se deosebește ea principial de demonstrația din ziua funeraliilor celor căzuți pentru revoluție și de cea de la 1 Mai. Prima din aceste demonstrații a fost *un omagiu* unanim adus primei victorii a revoluției și eroilor ei, un prilej pentru popor de a arunca o privire retrospectivă asupra primei etape a drumului spre libertate, pe care el a parcurs-o atît de repede și cu atîta succes. Întîi Mai a fost o *sărbătoare* a năzuințelor și speranțelor legate de istoria mișcării muncitorești internaționale, de idealul ei de pace și socialism.

Nici una din aceste două demonstrații nu și-a propus să arate și nici nu putea arăta revoluției *calea* pe care trebuie s-o urmeze în dezvoltarea ei. Nici una din ele nu a pus în fața maselor și în numele maselor probleme concrete, precise, actuale privind direcția și modul în care trebuie să se desfășoare revoluția.

În acest sens, 18 iunie a fost prima demonstrație politică *de acțiune*, în care s-a lămurit nu în broșuri sau ziare, ci în stradă, nu prin intermediul conducătorilor, ci prin intermediul maselor, cum acționează diferitele clase, cum doresc ele să acționeze și cum vor acționa pentru a duce revoluția mai departe.

Burghezia s-a ascuns. La o demonstrație pașnică organizată de majoritatea vădită a poporului, în condiții cînd partidele erau libere în alegerea lozincilor și cînd scopul principal era ca să se manifesteze împotriva contrarevoluției, la o astfel de demonstrație burghezia a refuzat să participe. Și acest lucru este perfect explicabil. Burghezia este însăși contrarevoluția. Ea se ascunde de popor și organizează adevărate comploturi contrarevoluționare împotriva poporului. În ziua istorică de 18 iunie, actualele partide guvernante din Rusia, partidul socialist-revoluționar și partidul menșevic, s-au arătat clar ca partide ale șovăielii. Lozincile lor exprimau șovăiala și toată lumea a văzut clar și incontestabil că ele erau sprijinite de minoritate. Să stăm pe loc, să lăsăm deocamdată totul așa cum

a fost — iată ce sfătuiau *ei* poporul prin lozincile lor, prin şovăielile lor. Poporul însă simţea — şi ei înşişi simţeau — că asta este imposibil.

Ajunge cu şovăielile — a spus avangarda proletariatului, avangarda maselor de muncitori şi de soldaţi din Rusia. Ajunge cu şovăielile. Politica de încredere în capitalişti, în guvernul *lor*, în încercările *lor* reformatoare, în războiul *lor*, în politica *lor* de ofensivă este o politică lipsită de perspective. Falimentul ei nu este departe. El este inevitabil. El va fi totodată şi falimentul partidelor guvernante — socialiştii-revoluţionari şi menşevicii. Ruina economică se agravează tot mai mult. De ea *nu ne vor putea* scăpa decît măsuri revoluţionare luate de clasa revoluţionară care deţine puterea.

Poporul trebuie s-o rupă cu politica de încredere în capitalişti şi să acorde încredere clasei revoluţionare — proletariatul. Proletariatul şi numai proletariatul este izvorul forţei. În el şi numai în el se află chezăşia slujirii intereselor *majorităţii*, a intereselor celor ce muncesc şi sînt exploataţi, care sînt striviţi de război şi de capital, dar care sînt în stare să înfrîngă războiul şi capitalul!

O criză de proporţii nemaiîntîlnite s-a abătut asupra Rusiei şi asupra întregii omeniri. Nu există decît o singură ieşire: încrederea în detaşamentul înaintat şi cel mai organizat al celor ce muncesc şi sînt exploataţi, sprijinirea politicii lui.

Nu ştim cît de curînd va înţelege poporul aceste învăţăminte şi cum le va înfăptui în practică. Dar ştim foarte bine că în afara lor nu există ieşire din impas, că eventualele şovăieli sau atrocităţile contrarevoluţiei nu vor avea nici un rezultat.

Nu există altă ieşire decît ca masele populare să acorde încredere conducătorului lor — proletariatul.

„Pravda" nr. 86
din 3 iulie (20 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

RAPORT CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL, PREZENTAT LA CONFERINŢA GENERALĂ A ORGANIZAŢIILOR DIN ARMATĂ, DE PE FRONT ŞI DIN SPATELE FRONTULUI, ALE P.M.S.D. (b) DIN RUSIA 20 IUNIE (3 IULIE) 1917 [127]

SCURTĂ DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

În şedinţa de dimineaţă, Lenin a prezentat raportul cu privire la momentul actual. El a relevat deosebirea care se constată atunci cînd comparăm situaţia de azi cu cea din perioada Conferinţei din aprilie a partidului. Pe atunci, poziţia diferitelor partide socialiste aproape că nu se precizase încă. Abia acum, în condiţiile evenimentelor în curs şi ale celor care au avut loc recent, a ieşit la iveală adevărata fizionomie politică a menşevicilor şi a socialiştilor-revoluţionari. Dar mica burghezie, fără a fi socialistă, poate să vădească o stare de spirit cu adevărat democratică. Şi dacă privim din acest punct de vedere masele socialist-revoluţionare şi menşevice, nu li se poate contesta democratismul consecvent. Despre conducătorii lor însă nu se poate spune acelaşi lucru ; de aceea constatăm că între masele socialist-revoluţionare şi menşevice, de o parte, şi conducătorii lor, de alta, se cască o prăpastie adîncă. Conducătorii acestor mase se leapădă treptat nu numai de socialism, ci şi de democratism. Acest lucru se vede din atitudinea miniştrilor socialişti în cele trei probleme vitale ale momentului.

În problema pămîntului, partea socialistă a guvernului se află în vădit dezacord cu punctul de vedere al ţărănimii, ajutîndu-i pe moşieri să păstreze pămînturile care le aparţin. A doua piatră de încercare a democratismului miniştrilor socialişti a fost atitudinea lor în problema administraţiei locale. Un adevăr elementar al democratismului este principiul că organele locale ale puterii trebuie

să fie alese de poporul însuşi ; în realitate însă s-au produs pe acest teren nenumărate conflicte între guvernul provizoriu şi organele administraţiei locale, iar partea socialistă a cabinetului a luptat activ împotriva acestor principii cu adevărat democratice. În sfîrşit, problema a treia : ofensiva. Socialistul Kerenski a reuşit să obţină ceea ce n-a fost în stare să obţină imperialistul făţiş Gucikov.

Noi, social-democraţii revoluţionari, trebuie să ne îndreptăm activitatea spre clarificarea conştiinţei de clasă a maselor democratice. De aceea trebuie să demascăm fără cruţare pe aceşti foşti conducători ai democraţiei micburgheze, arătînd democraţiei singura cale posibilă, pe care, împreună cu ea şi în fruntea ei, va merge proletariatul revoluţionar.

„Novaia Jizn" nr. 54
din 21 iunie (4 iulie) 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

REVOLUŢIA, OFENSIVA ŞI PARTIDUL NOSTRU

„A sosit un moment de cotitură în revoluţia rusă" — a spus Ţereteli în comunicarea făcută congresului Sovietelor cu privire la începerea ofensivei [128]. Da, a sosit un moment de cotitură nu numai în revoluţia rusă, ci şi în întreaga desfăşurare a războiului mondial. După trei luni de ezitări, guvernul rus a adoptat în fapt hotărîrea pe care i-o ceruseră guvernele „aliaţilor".

Ofensiva a fost anunţată în numele păcii. Dar „în numele păcii" îşi aruncă în luptă trupele imperialiştii din toate ţările : la fiecare ofensivă, în fiecare din ţările beligerante, generalii încearcă să ridice moralul soldaţilor insuflîndu-le speranţa că ofensiva respectivă va duce la o pace cît mai grabnică.

Acest procedeu obişnuit al tuturor imperialiştilor, miniştrii „socialişti" ruşi îl folosesc cu un adaos de fraze înzorzonate, în care cuvintele socialism, democraţie, revoluţie sună ca nişte clopoţei în mîna unui jongler abil. Dar nici un fel de fraze înzorzonate nu vor putea ascunde faptul că armata revoluţionară a Rusiei a fost aruncată în luptă în numele scopurilor urmărite de imperialiştii din Anglia, Franţa, Italia, Japonia şi America. Nici un fel de sofisme de-ale lui Cernov, fost zimmerwaldian şi actual partener al lui Lloyd George, nu pot ascunde faptul că, dacă armata rusă şi proletariatul rus într-adevăr nu au scopuri de cotropire, asta nu schimbă cu nimic caracterul imperialist, de jaf, al luptei dintre cele două trusturi mondiale. Atîta timp cît nu vor fi revizuite tratatele secrete care leagă Rusia de imperialiştii din alte ţări, atîta timp

cît Ribot, Lloyd George şi Sonnino, ca aliaţi ai Rusiei, continuă să vorbească despre ţelurile cotropitoare ale politicii lor externe, ofensiva trupelor ruse este şi rămîne o ofensivă în slujba imperialiştilor.

Dar noi am declarat în repetate rînduri că renunţăm la orice cotropire, obiectează alde Ţereteli şi Cernov. Cu atît mai rău, spunem noi ; înseamnă că la voi vorba nu se potriveşte cu fapta, căci în fapt slujiţi atît imperialismului rus, cît şi celui străin. Iar atunci cînd începeţi să sprijiniţi activ imperialismul „aliat", aduceţi mari servicii contrarevoluţiei ruse. O mărturie cît se poate de grăitoare în această privinţă este bucuria de care au fost cuprinşi ultrareacţionarii şi toţi contrarevoluţionarii în urma cotiturii radicale intervenite în politica voastră. Da, revoluţia rusă trece printr-un moment de cotitură. Prin miniştrii săi „socialişti", guvernul rus a făcut ceea ce n-au putut face miniştrii imperialişti Gucikov şi Miliukov : el a pus armata rusă la dispoziţia statelor-majore şi a diplomaţilor, care acţionează în numele şi pe baza tratatelor secrete nedenunţate, în numele ţelurilor făţiş proclamate de Ribot şi de Lloyd George. Dar guvernul şi-a putut îndeplini sarcina numai pentru că armata l-a crezut şi l-a urmat. Ea a mers la moarte, încredinţată fiind că aduce jertfe în numele libertăţii, în numele revoluţiei, în numele unei păci grabnice.

Dar armata l-a urmat pentru că ea nu este decît o parte a poporului, care în actuala etapă a revoluţiei urmează partidele socialist-revoluţionar şi menşevic. Acest fapt general şi esenţial — încrederea majorităţii în politica micburgheză, dependentă de capitalişti, a menşevicilor şi a socialiştilor-revoluţionari — determină poziţia şi comportarea partidului nostru.

Cu neobosită energie vom continua să demascăm politica guvernului, prevenind totodată cu toată seriozitatea, ca şi pînă acum, pe muncitori şi pe soldaţi să nu se lase tentaţi de speranţe deşarte în acţiuni răzleţe, dezorganizate.

Totul e că ne aflăm într-o anumită etapă a revoluţiei populare. Căzuţi în stare de dependenţă faţă de imperialism, Ţereteli şi Cernov reprezintă etapa iluziilor mic-

burgheze, a frazelor mic-burgheze, sub paravanul cărora se ascunde același imperialism cinic ca și pînă acum.

Această etapă trebuie depășită. Să ajutăm să fie depășită cît mai repede și mai puțin dureros. Aceasta va face ca poporul să se debaraseze de *ultimele* iluzii mic-burgheze și va duce la trecerea puterii în mîinile clasei revoluționare.

„Pravda" nr. 87
din 4 iulie (21 iunie) 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

PRIN CE VĂ DEOSEBIŢI DE PLEHANOV, DOMNILOR SOCIALIŞTI-REVOLUŢIONARI ŞI MENŞEVICI ?

„Delo Naroda" a declarat în repetate rînduri că „Edinstvo" este un grup social-imperialist. „Raboceaia Gazeta" a dezavuat în mod oficial blocul electoral cu „Edinstvo" (după ce alegerile au avut loc aproape în toate Dumele raionale).

Ofensiva recent începută risipeşte perdeaua de fum a frazeologiei şi arată poporului adevărul gol-goluţ. Oricine vede că în problema serioasă şi concretă a ofensivei recent începute există *deplină unitate de vederi* între Plehanov şi conducătorii socialiştilor-revoluţionari şi ai menşevicilor.

„Social-imperialişti" (ca să folosim expresia ziarului „Delo Naroda") sînteţi, aşadar, cu toţii, atît cei din grupul „Edinstvo", cît şi Kerenski şi Cernov, Ţereteli şi Skobelev.

„Pravda" nr. 87
din 4 iulie (21 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CUM SE DISCULPĂ RODZEANKO

În nr. 143 al ziarului „Russkaia Volea" a apărut un interviu acordat de Rodzeanko, în care acesta declară că consideră „nedrepte" învinuirile aduse (de „Pravda" şi de „Raboceaia Gazeta") în sensul că el l-ar fi acoperit pe Malinovski. Din spusele lui reiese că *încă la 22 aprilie 1914* Djunkovski i-a spus că Malinovski este agent provocator, dar i-a cerut să-şi dea „cuvîntul de onoare" (!!!) că nu va divulga nimănui secretul încredinţat.

E de necrezut, dar aşa e. Rodzeanko îşi dă „cuvîntul de onoare" omului ohranei *şi nu comunică deputaţilor Dumei* că în rîndurile lor se află un agent provocator. Iar partidul nostru, ca şi toate cercurile în care Malinovski îşi continuă activitatea, *rămîn victime ale unei erori...* fiindcă Rodzeanko a dat unui om al ohranei „cuvîntul de onoare" *că nu-l va denunţa pe provocator.*

Este acesta un lucru care poate fi tolerat?

Şi este posibil ca Rodzeanko să nu fie considerat criminal?

„Pravda" nr. 87
din 4 iulie (21 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

UNDE AU ADUS ESERII ŞI MENŞEVICII REVOLUŢIA ?

Ei au adus-o într-o stare de subordonare faţă de imperialişti.

Ofensiva înseamnă reluarea războiului imperialist. Nimic esenţial nu s-a schimbat în relaţiile dintre cele două uriaşe uniuni de capitalişti care se războiesc între ele. Şi după revoluţia din 27 februarie Rusia continuă să fie neîngrădit stăpînită de capitalişti, care sînt legaţi de capitalul imperialist anglo-francez prin alianţe şi prin vechile tratate secrete încheiate de ţar. Atît aspectul economic al războiului cît şi aspectul lui politic au rămas aşa cum au fost înainte : acelaşi capital bancar imperialist domneşte în viaţa economică ; aceleaşi tratate secrete, aceeaşi politică externă de alianţe ale unui grup de imperialişti împotriva celuilalt grup de imperialişti.

Frazele menşevicilor şi ale socialiştilor-revoluţionari au rămas şi continuă să rămînă fraze care în fapt nu fac decît să prezinte în culori mai puţin sumbre reluarea războiului imperialist, pe care în chip firesc au întîmpinat-o cu entuziaste urlete de aprobare toţi contrarevoluţionarii, întreaga burghezie laolaltă cu Plehanov, „care se străduieşte servil să meargă în pas cu presa burgheză", după cum se exprimă „Raboceaia Gazeta" a menşevicilor, care, la rîndul ei, nu face decît să depună străduinţii servile ca să meargă în pas cu întreaga haită a social-şoviniştilor.

Nu trebuie să uităm doar trăsăturile distinctive specifice ale actualei reluări a războiului imperialist. Reluarea a fost hotărîtă după trei luni de ezitări, în cursul cărora masele muncitoreşti şi ţărăneşti şi-au exprimat de mii de

ori dezaprobarea faţă de războiul de cotropire (continuînd totodată să sprijine în fapt guvernul burgheziei tîlhăreşti cotropitoare din Rusia). Masele şovăiau, pregătindu-se parcă să aplice la *ele acasă* sfatul dat *altor* popoare în apelul de la 14 martie către popoarele din lumea întreagă : „refuzaţi să serviţi ca instrument de cotropire şi violenţă în mîinile *bancherilor*". Dar la noi acasă, în Rusia „revoluţionar-democratică", masele au rămas în realitate tocmai un instrument de cotropire şi violenţă „în mîinile bancherilor".

Specificul acestei situaţii constă în aceea că ea a fost creată de partidele socialist-revoluţionar şi menşevic în condiţiile unei libertăţi relativ foarte mari de organizare a maselor. Tocmai aceste partide au cucerit majoritatea în momentul de faţă : Congresul general al Sovietelor din Rusia şi Sovietul ţăranilor din Rusia constituie în această privinţă o mărturie de netăgăduit.

Şi tocmai aceste partide sînt răspunzătoare acum de politica Rusiei.

Tocmai aceste partide sînt răspunzătoare de reluarea războiului imperialist, de noile sute de mii de jertfe aduse de fapt pe altarul „biruinţei" unor capitalişti asupra altor capitalişti, de noua agravare a ruinei economice pe care o va aduce inevitabil ofensiva.

Am avut în faţa noastră, în cea mai pură formă, autoînşelarea maselor mic-burgheze şi înşelarea lor de către burghezie cu ajutorul socialiştilor-revoluţionari şi al menşevicilor. În vorbe, amîndouă aceste partide reprezintă „democraţia revoluţionară". În fapt însă, tocmai ele au pus soarta poporului în mîinile burgheziei contrarevoluţionare, în mîinile cadeţilor, tocmai ele s-au îndepărtat de revoluţie şi au pornit pe calea continuării războiului imperialist, s-au îndepărtat de democraţie şi au făcut „concesii" cadeţilor atît în problema puterii (gîndiţi-vă numai la „confirmarea" de sus a organelor locale elective ale puterii), cît şi în problema pămîntului (renunţarea menşevicilor şi a socialiştilor-revoluţionari la propriul *lor* program, care prevede sprijinirea acţiunilor revoluţionare ale ţăranilor, *inclusiv confiscarea* pămînturilor moşiereşti), ca

şi în problema naţională (apărarea antidemocratismului cadet faţă de Ucraina şi Finlanda).

Masele mic-burgheze nu pot să nu oscileze între burghezie şi proletariat. Aşa a fost în toate ţările, mai ales în perioada 1789—1871. Aşa se întîmplă şi în Rusia. Menşevicii şi socialiştii-revoluţionari *au dus masele* la subordonare faţă de politica burghezilor contrarevoluţionari.

În aceasta constă esenţialul actualei situaţii. Aceasta este semnificaţia ofensivei. În aceasta constă specificul: nu violenţa, ci încrederea în socialiştii-revoluţionari şi în menşevici a derutat poporul.

Pentru mult timp oare?

Nu pentru mult timp. Masele vor învăţa din propria lor experienţă. Experienţa tristă a noii etape (recent începute) a războiului, a noului val de ruină economică, agravată de ofensivă, va duce inevitabil la falimentul *politic* al partidului socialist-revoluţionar şi al celui menşevic. Sarcina partidului proletar este, în primul rînd, aceea de a ajuta masele să înţeleagă această experienţă şi să tragă din ea învăţămintele corespunzătoare, să se pregătească cum se cuvine în vederea acestui mare faliment, care va arăta maselor pe adevăratul lor conducător — proletariatul organizat de la oraşe.

„Pravda" nr. 88
din 5 iulie (22 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

POATE FI INTIMIDATĂ CLASA MUNCITOARE CU SPERIETOAREA „IACOBINISMULUI"?

Organul „gîndirii socialiste" (fără glumă!), ziarul burghezo-şovin „Den", se ocupă încă o dată, în nr. 91, de articolul de fond, într-adevăr interesant, apărut în numărul din 18 iunie al ziarului „Reci". „Den" nu a înţeles de loc acest articol de fond, care este scris de un *istoric* dublat de un burghez contrarevoluţionar înrăit. „Den" deduce din acest articol de fond „că cadeţii sînt ferm hotărîţi să iasă din guvernul de coaliţie".

Astea-s fleacuri. Cadeţii ameninţă pentru că vor să sperie pe alde Ţereteli şi Cernov. Dar asta nu trebuie luat în serios.

Serios şi interesant este modul în care autorul articolului de fond din „Reci" punea la 18 iunie, din punctul de vedere al istoricului, problema puterii.

„Dacă sub guvernul anterior — scria el — a mai existat o oarecare posibilitate de a îndruma mersul revoluţiei ruse, acum însă ea pare să fie sortită să se dezvolte mai departe după legile stihinice ale tuturor revoluţiilor... Problema inutilităţii menţinerii unei combinaţii guvernamentale care nu a dat rezultate este pusă acum nu numai de bolşevici" (vă rog să reţineţi: *nu* numai de bolşevici!)... „şi nu numai de majoritatea Sovietului... Este o problemă pe care trebuie s-o pună şi miniştrii capitalişti".

Este o constatare justă, făcută de un istoric, că *nu* numai bolşevicii, ci şi întregul ansamblu al relaţiilor dintre clase, întreaga viaţă a societăţii a pus la ordinea zilei problema „inutilităţii menţinerii unei combinaţii guvernamentale care nu a dat rezultate". O politică de ezitări

— aceasta este realitatea. Ofensiva este o eventuală cale de ieşire spre victoria burgheziei imperialiste. Dar cealaltă cale de ieşire ?

La această din urmă întrebare, istoricul de la „Reci" răspunde :

„Luînd în mîinile lor «întreaga putere», Sovietele se vor convinge curînd că dispun de prea puţină putere. Şi pentru a compensa lipsa de putere, ele vor trebui să recurgă la procedeele, verificate în istorie, folosite de către junii turci sau de către iacobini... Vor dori ele oare ca, punînd din nou întreaga problemă, să alunece pe panta iacobinismului şi a terorii, sau vor încerca să se spele pe mîini ? Iată problema la ordinea zilei, care urmează să se decidă zilele acestea".

Istoricul are dreptate. Nu ştiu dacă zilele acestea sau nu, dar în scurt timp trebuie să se decidă tocmai această problemă. *Ori* ofensivă, cotitură spre contrarevoluţie, succesul (dar pentru mult timp oare ?) al cauzei burgheziei imperialiste, în timp ce Ţereteli şi Cernov „se vor spăla pe mîini".

Ori — „iacobinism". Istoricii burgheziei văd în iacobinism o cădere („alunecare pe pantă"). Istoricii proletariatului văd în iacobinism una dintre cele mai înalte *culmi* ale luptei de eliberare a clasei asuprite. Iacobinii au dat Franţei cele mai bune exemple de revoluţie democratică şi de apărare a republicii împotriva monarhilor coalizaţi. Dacă iacobinilor nu le-a fost dat să repurteze o victorie deplină, aceasta se explică în special prin aceea că Franţa secolului al XVIII-lea era înconjurată pe continent de ţări prea înapoiate şi că în Franţa însăşi nu existau baze materiale pentru socialism, nu existau bănci, sindicate capitaliste, industrie mecanizată, căi ferate.

În secolul al XX-lea, „iacobinismul" în Europa sau la graniţa dintre Europa şi Asia ar însemna dominaţia clasei revoluţionare, a proletariatului, care, susţinut de ţărănimea săracă şi sprijinindu-se pe existenţa bazelor materiale pentru înaintare spre socialism, ar putea nu numai să dea tot ce au dat măreţ, durabil şi de neuitat iacobinii secolului al XVIII-lea, ci să şi ducă la victoria definitivă a oamenilor muncii în lumea întreagă.

Este în firea burgheziei să urască iacobinismul, iar în firea micii burghezii să se teamă de el. Muncitorii conştienţi, toţi oamenii muncii conştienţi cred în trecerea puterii în mîinile clasei revoluţionare, asuprite, căci *în aceasta* constă esenţa iacobinismului, unica ieşire din criză, salvarea de ruină şi de război.

„Pravda" nr. 90
din 7 iulie (24 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

DESPRE NECESITATEA ÎNFIINŢĂRII UNUI SINDICAT AL MUNCITORILOR AGRICOLI DIN RUSIA

ARTICOLUL ÎNTÎI

În faţa Conferinţei generale a sindicatelor din Rusia [129], care are loc acum la Petrograd, trebuie pusă o problemă de extremă importanţă. Este problema înfiinţării unui sindicat general al *muncitorilor agricoli* din Rusia.

Toate clasele din Rusia se organizează. Clasa muncitorilor salariaţi agricoli din Rusia, care este cea mai exploatată, trăieşte în condiţiile cele mai proaste şi este cea mai fărîmiţată şi oprimată, — această clasă pare să fi fost uitată. În unele regiuni periferice neruse, în Ţinutul leton de pildă, există organizaţii de muncitori salariaţi agricoli. În cea mai mare parte a guberniilor velicoruse şi ucrainene nu există organizaţii de clasă ale proletariatului de la sate.

Datoria primordială, imperioasă a detaşamentului înaintat al proletarilor din Rusia — sindicatele muncitorilor din industrie — este de a veni în ajutorul fraţilor lor — muncitorii agricoli. Organizarea muncitorilor agricoli este legată de mari greutăţi ; acest lucru este evident, şi experienţa tuturor ţărilor capitaliste îl confirmă.

De aceea e cu atît mai necesar să folosim cît mai rapid şi mai energic libertatea politică din Rusia şi să înfiinţăm imediat sindicatul general al muncitorilor agricoli din Rusia. Conferinţa sindicatelor este aceea care poate şi trebuie să facă acest lucru. Reprezentanţii mai experimentaţi, mai luminaţi, mai conştienţi ai proletariatului, întruniţi acum la conferinţă, pot şi trebuie să lanseze un apel către muncitorii agricoli, să-i cheme în rîndurile lor, în rîndurile proletarilor organizaţi în mod de sine stătător, în sindicatele lor. Muncitorii salariaţi din fabrici trebuie să-şi asume

inițiativa și să folosească celulele, grupele și secțiile sindicale, risipite în întreaga Rusie, pentru a trezi pe muncitorul agricol la o viață de sine stătătoare, la o participare activă în lupta pentru îmbunătățirea situației lui, la apărarea intereselor sale de clasă.

Mulți vor găsi, probabil — și s-ar putea chiar ca aceasta să fie părerea predominantă în momentul de față —, că tocmai acum, cînd țărănimea se organizează în întreaga Rusie și proclamă desființarea proprietății private asupra pămîntului și folosirea lui „egalitară", înființarea unui sindicat al muncitorilor agricoli este inoportună.

În realitate însă, dimpotrivă, tocmai în asemenea momente ea este deosebit de oportună și imperios necesară. Cei care se situează pe punctul de vedere proletar de clasă nu pot pune la îndoială justețea tezei acceptate de menșevici, din inițiativa bolșevicilor, la Congresul din 1906, de la Stockholm, al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, teză care de atunci face parte din programul P.M.S.D.R. Această teză glăsuiește :

„În *toate* cazurile și în *orice* situație a transformărilor agrare democratice, partidul își pune ca sarcină să tindă *necontenit* spre organizarea *de clasă de sine stătătoare a proletariatului agricol,* să-i explice opoziția de neîmpăcat dintre interesele lui și interesele burgheziei țărănești, să-l pună în gardă față de iluziile în ceea ce privește sistemul micii gospodării, care niciodată, în condițiile existenței producției de mărfuri, nu poate desființa mizeria maselor, și, în sfîrșit, să-i arate necesitatea unei revoluții socialiste depline ca unicul mijloc de a desființa orice mizerie și orice exploatare".

Nu există nici un muncitor conștient, nici un membru al sindicatelor care să nu recunoască justețea acestor teze. Înfăptuirea lor în ceea ce privește *organizarea de clasă de sine stătătoare a proletariatului agricol* este o sarcină care revine sindicatelor.

Nădăjduim că tocmai într-o perioadă revoluționară, cînd în rîndurile maselor muncitoare, în general, și în rîndurile muncitorilor, în special, este vie năzuința de a se afirma, de a-și croi drum, de a nu lăsa ca viața să fie orînduită într-un chip nou fără o rezolvare de sine stătătoare a problemelor muncii de către muncitorii înșiși, — tocmai într-o astfel de vreme sindicatele nu se vor închide în

cadrul îngust al intereselor de breaslă, nu-i vor uita pe fraţii lor mai slabi, muncitorii agricoli, ci vor veni în ajutorul lor în modul cel mai energic, înfiinţînd un sindicat al muncitorilor agricoli din Rusia.

În articolul următor vom încerca să schiţăm cîteva măsuri practice în această direcţie.

ARTICOLUL AL DOILEA

În articolul precedent am insistat asupra importanţei principiale a înfiinţării unui sindicat al muncitorilor agricoli din Rusia. Acum ne vom ocupa de unele aspecte practice ale acestei probleme.

Din sindicatul muncitorilor agricoli din Rusia trebuie să facă parte toţi cei care se ocupă cu precădere sau mai ales, *sau fie şi numai parţial*, cu munca salariată în exploatări agricole.

Experienţa va arăta dacă va fi necesar ca aceste sindicate să se împartă în sindicate ai căror membri sînt exclusiv muncitori agricoli şi sindicate ai căror membri sînt numai în parte muncitori salariaţi. Asta e în orice caz ceva neesenţial. Esenţial este faptul că interesele de clasă fundamentale ale *tuturor* celor care îşi vînd forţa de muncă sînt similare şi că unirea *tuturor* acelora care îşi procură prin muncă salariată „la străini" fie şi numai o parte din mijloacele de existenţă este absolut necesară.

Muncitorii salariaţi de la oraşe, din fabrici şi uzine, sînt prin mii şi milioane de fire legaţi de muncitorii salariaţi de la sate. O chemare adresată de muncitorii de la oraşe muncitorilor salariaţi de la sate nu poate să rămînă fără efect. Dar lucrurile nu trebuie să se limiteze la o simplă chemare. Muncitorii de la oraşe au mult mai multă experienţă, mai multe cunoştinţe, mijloace şi forţe. O *parte din aceste forţe* trebuie *să fie folosită* pentru *a ajuta* nemijlocit muncitorilor agricoli *să se ridice*.

Trebuie stabilită o zi în care toţi muncitorii organizaţi să cedeze, pentru dezvoltarea şi întărirea întregii opere a unirii muncitorilor salariaţi de la oraşe şi sate, cîştigul realizat în acea zi. O anumită parte din această sumă trebuie să fie afectată exclusiv ajutorului dat de muncitorii

de la orașe organizării de clasă a muncitorilor agricoli. Din acest fond urmează să fie acoperite cheltuielile necesare pentru tipărirea unor manifeste scrise cît se poate de popular, pentru editarea unei gazete — fie și săptămînale la început — a muncitorilor agricoli, pentru trimiterea fie și a unui mic număr de agitatori și organizatori la sate, *cu însărcinarea de a înființa imediat* în diferite localități sindicate ale muncitorilor salariați agricoli.

Numai experiența proprie a acestor sindicate va ajuta la găsirea căii juste pentru dezvoltarea acestei acțiuni. Prima sarcină a oricărui sindicat de acest fel trebuie să fie îmbunătățirea situației acelora care își vînd forța de muncă exploatărilor agricole, cucerirea unei salarizări mai bune, a unor condiții mai bune de locuit, de hrană etc.

Trebuie combătută cu toată energia ideea greșită că apropiata desființare a proprietății private asupra pămîntului ar putea „să asigure pămînt" fiecărui argat și ziler, să suprime înseși rădăcinile muncii salariate în agricultură. Aceasta este o idee greșită și chiar extrem de dăunătoare. Desființarea proprietății private asupra pămîntului este o transformare uriașă și incontestabil progresistă, care corespunde, fără doar și poate, intereselor dezvoltării economice și intereselor proletariatului și pe care orice muncitor salariat o va sprijini din toată inima și cu toate puterile, dar care încă nu înlătură cîtuși de puțin munca salariată.

Pămîntul nu se poate mînca. Fără vite, fără unelte, fără semințe, fără un stoc de produse și fără bani nu se poate face gospodărie. A pune bază pe „promisiunile" — indiferent de la cine ar veni ele — că muncitorii salariați de la sate „vor fi ajutați" să-și procure vite, unelte etc. ar fi o mare greșeală și o naivitate de neiertat.

Regula fundamentală, prima poruncă a oricărei mișcări sindicale este: nu te bizui pe „stat", bizuie-te numai pe *forța clasei tale*. Statul este organizația clasei dominante. Nu te bizui pe promisiuni, bizuie-te numai pe forța ce rezidă în unirea și conștiința clasei tale!

De aceea, sarcina sindicatului muncitorilor agricoli trebuie să fie din capul locului nu numai lupta pentru îmbunătățirea situației muncitorilor în general, ci și, în

special, *apărarea intereselor lor, ca clasă,* la apropiata mare transformare agrară.

„Braţele de muncă trebuie să fie puse la dispoziţia comitetelor de plasă" — aşa spun adesea ţăranii şi socialiştii-revoluţionari. Punctul de vedere al clasei muncitorilor salariaţi agricoli este diametral opus : comitetele de plasă trebuie să fie la dispoziţia „braţelor de muncă" ! Poziţia patronului şi aceea a muncitorului salariat iese clar la iveală în cadrul unei asemenea antiteze.

„Pămîntul să fie al întregului popor". Este o lozincă justă. *Dar poporul se împarte în clase.* Fiecare muncitor ştie, vede, simte şi trăieşte acest adevăr, care e cu bunăştiinţă cocoloşit de burghezie şi *mereu uitat de mica burghezie.*

Atîta timp cît ţăranii săraci nu se vor uni, nimeni nu le va ajuta. Nici un „stat" nu va ajuta muncitorului salariat de la sate, argatului, zilerului, ţăranului sărac, semiproletarului, *dacă el însuşi nu se va ajuta.* Primul pas în această direcţie este organizarea de clasă de sine stătătoare a proletariatului agricol.

Ne exprimăm dezideratul ca Conferinţa generală a sindicatelor din Rusia să se apuce de această treabă cu maximum de energie, să-şi facă auzit glasul în întreaga Rusie, să întindă proletarilor de la sate o mînă de ajutor, mîna viguroasă a avangărzii organizate a proletarilor.

„Pravda" nr. 90 şi 91 din 7 iulie (24 iunie) şi 8 iulie (25 iunie) 1917
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

REVOLUŢIE DEZLÎNATĂ

„Bolşevicii sînt vinovaţi de toate" — în această privinţă sînt întru totul de acord şi cadeţii, care conduc contrarevoluţia, şi „socialiştii-revoluţionari", şi menşevicii, care îşi zic „democraţie revoluţionară", probabil pentru că drăguţul lor bloc se abate zilnic de la democratism şi de la revoluţionarism.

„Bolşevicii sînt vinovaţi de toate" — şi de crescînda ruină economică, împotriva căreia nu se face nimic, şi de proasta situaţie a aprovizionării, şi de „eşecul" guvernului provizoriu în ceea ce priveşte Ucraina şi Finlanda. S-ar putea crede că printre modeştii, moderaţii şi prudenţii finlandezi s-a strecurat un afurisit de bolşevic şi „a răzvrătit" un popor întreg !

Corul general al urletelor de ură şi furie împotriva bolşevicilor, murdara campanie de calomnii pe care o desfăşoară josnicii domni Zaslavski şi anonimii de la „Reci" şi de la „Raboceaia Gazeta" — toate acestea nu exprimă decît tendinţa, inevitabilă la reprezentanţii revoluţiei dezlînate, „de a-şi vărsa necazul" pricinuit de seria „eşecurilor" politicii lor.

Cadeţii sînt partidul burgheziei contrarevoluţionare. Este un lucru pe care l-a recunoscut şi blocul, guvernant în Rusia, al eserilor şi menşevicilor, care într-o rezoluţie a congresului Sovietelor a declarat că împotrivirea claselor avute creşte şi constituie baza contrarevoluţiei. În acelaşi timp însă, acest bloc, pe care „Reci" îl acuză zilnic de nestatornicie, se află la rîndul lui într-un bloc cu cadeţii,

şi chiar într-un bloc dintre cele mai originale, consfinţit prin componenţa guvernului provizoriu!

Două blocuri — iată cine guvernează Rusia, blocul eserilor cu menşevicii şi blocul acestui bloc cu cadeţii, care la rîndul lor se află în bloc cu toate partidele politice situate mai la dreapta decît ei. De aici decurge în mod inevitabil caracterul dezlînat al revoluţiei, deoarece dezlînate sînt toate părţile acestui „bloc de blocuri" aflat la putere.

Cadeţii înşişi nu cred în republicanismul lor; cu atît mai puţin cred în el octombriştii şi monarhiştii de celelalte nuanţe, care se ascund astăzi în spatele cadetului şi votează cu el. Cadeţii n-au încredere în „social-blochişti", deşi folosesc bucuros pe miniştrii lor ca „trepăduşi" pentru tot felul de declaraţii „liniştitoare", — dar în acelaşi timp spumegă de furie şi bombăne plini de indignare împotriva „pretenţiilor excesive" ale masei ţărăneşti şi ale acelei părţi a muncitorimii care au azi încredere în eseri şi în menşevici, lăsîndu-se captate de promisiunile lor pompoase („a satisface pe oamenii muncii fără a nedreptăţi pe capitalişti"), dar care au neobrăzarea să ceară îndeplinirea efectivă a acestor promisiuni şi să se aştepte la realizarea lor!

Social-blochiştii nu au încredere unii în alţii: eserii nu au încredere în menşevici şi menşevicii nu au încredere în eseri. Nici una din cele două „scumpe jumătăţi" nu s-a încumetat pînă acum să declare cît de cît clar, făţiş, principial, în faţa tuturor şi în mod oficial, cum, de ce, în care scop s-au unit partizanii „marxismului" castrat în spirit struvist şi partizanii „dreptului la pămînt" şi pînă unde merge unirea lor. Unitatea pîrîie din toate încheieturile pînă şi înăuntrul fiecăreia dintre aceste „scumpe jumătăţi": la socialiştii-revoluţionari, congresul acestui partid „l-a trîntit" pe Kerenski cu 136 de voturi contra 134, ceea ce a determinat-o pe „bunica" [130] să se retragă din Comitetul Central, care, la rîndul lui, s-a văzut nevoit să dea lămuriri în sensul că nealegerea lui Kerenski se datoreşte exclusiv faptului că (spre deosebire de Cernov) e supraaglomerat de îndatoririle sale în cadrul guvernului. Socialiştii-revoluţionari „de dreapta" ocărăsc,

în coloanele ziarului „Volea Naroda", propriul lor partid și congresul lui, cei de stînga stau grupați în jurul ziarului „Zemlea i Volea" și nu se sfiesc să spună deschis că masele nu vor război, că ele continuă să-l considere imperialist.

La menșevici, aripa dreaptă a trecut la „Den", ziar redactat de Potresov, pe care „îl mîngîie cu priviri îndrăgostite" însuși „Edinstvo" (ieri încă, la alegerile din Petrograd, aliat cu întregul partid al menșevicilor). Aripa stîngă simpatizează cu internaționalismul și-și întemeiază un ziar propriu. Iată deci un bloc al băncilor cu Potresovii prin intermediul ziarului „Den" și un bloc al tuturor menșevicilor, inclusiv Potresov și Martov, în cadrul partidului menșevic „unit".

Nu este oare aceasta o dovadă a dezlînării ?

„Defensismul" nu maschează îndeajuns acest caracter dezlînat al revoluției, căci chiar acum, chiar și după reluarea războiului imperialist, în beția de entuziasm stîrnită de ofensivă, s-a accentuat „ofensiva" partizanilor lui Potresov împotriva adversarilor lui în cadrul uneia din aceste alianțe, a partizanilor lui Kerenski împotriva adversarilor lui — în cadrul celeilalte.

„Democrația revoluționară" nu mai crede în revoluție ; ea se teme de democrație, și mai mult ca de orice se teme de o ruptură cu capitaliștii anglo-francezi, se teme de nemulțumirea capitaliștilor ruși. („Revoluția noastră este o revoluție burgheză" — „însuși" ministrul Cernov crede în acest „adevăr", denaturat în mod ridicol de Dan, Țereteli și Skobelev.) Cadeții urăsc revoluția și democrația.

Nu este oare aceasta o dovadă a dezlînării ?

Corul general al urletelor de ură și furie împotriva bolșevicilor nu înseamnă decît că cadeții, socialiștii-revoluționari și menșevicii se văicăresc laolaltă de propria lor dezlînare.

Ei au majoritatea. Ei sînt la putere. Ei sînt toți în bloc unii cu alții. Și totuși văd că nu ajung la nici un rezultat !! Cum să nu te înfurii pe bolșevici ?

Revoluția a pus probleme neobișnuit de grele, de importanță uriașă, de amploare mondială. Nici de ruina economică nu putem scăpa și nici din cleștele cumplit al

războiului imperialist nu ne putem smulge fără măsuri revoluţionare dintre cele mai hotărîte, bazate pe eroismul plin de abnegaţie al maselor asuprite şi exploatate, fără încredere şi sprijin acordate de aceste mase avangărzii lor organizate — proletariatul.

Masele încearcă mai întîi să caute o ieşire „mai puţin dificilă" : prin blocul dintre cadeţi şi blocul socialiştilor-revoluţionari şi al menşevicilor.

Dar aceasta nu este o ieşire.

„Pravda" nr. 91
din 8 iulie (25 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

DEPLASAREA FORŢELOR DE CLASĂ

Orice revoluţie, dacă este o revoluţie adevărată, se reduce la o deplasare a poziţiilor de clasă. De aceea, mijlocul cel mai bun pentru lămurirea conştiinţei maselor — precum şi pentru combaterea tendinţei de a înşela masele cu jurăminte de credinţă faţă de revoluţie — este acela de a arăta ce deplasare a poziţiilor de clasă s-a produs şi se produce în revoluţia respectivă.

În perioada 1904—1916 s-a conturat deosebit de clar raportul dintre clase în Rusia ultimilor ani ai ţarismului. Un mănunchi de moşieri-iobăgişti, în frunte cu Nicolaie al II-lea, se afla la putere în strînsă alianţă cu magnaţii capitalului financiar, care storceau profituri nemaiauzite în Europa şi în folosul cărora se încheiau tratate tîlhăreşti în domeniul politicii externe.

Burghezia liberală, în frunte cu cadeţii, era în opoziţie. Temîndu-se de popor mai mult decît de reacţiune, ea căuta să ajungă la putere printr-o politică de înţelegere cu monarhia.

Poporul, adică muncitorii şi ţărănimea, ai căror conducători erau siliţi să activeze în ilegalitate, era pătruns de spirit revoluţionar, reprezenta „democraţia revoluţionară", proletară şi mic-burgheză.

Revoluţia de la 27 februarie 1917 a măturat monarhia şi a adus la putere burghezia liberală. Aceasta din urmă, acţionînd în înţelegere directă cu imperialiştii anglo-francezi, nu voia decît o mică revoluţie de palat. În nici un caz ea nu voia să depăşească cadrul unei monarhii constituţionale cenzitare. Şi cînd în fapt revoluţia a mers

mai departe, abolind monarhia şi creînd Sovietele (de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor), burghezia liberală a devenit pe de-a-ntregul contrarevoluţionară.

Acum, după patru luni de revoluţie, contrarevoluţionarismul cadeţilor, acest principal partid al burgheziei liberale, apare cît se poate de clar. El este evident pentru toată lumea. Toată lumea este nevoită să-l recunoască. Dar nu toată lumea este de acord să privească în faţă acest adevăr şi să se gîndească la semnificaţia lui.

În Rusia avem acum o republică democratică, guvernată prin liberul consens *al partidelor politice*, care se bucură de libertate de agitaţie în rîndurile poporului. În cele patru luni care au trecut de la 27 februarie, *toate* partidele cît de cît importante şi-au închegat pe deplin rîndurile, şi-au precizat pe deplin fizionomia, s-au prezentat în faţa alegătorilor (în alegerile pentru Soviete şi pentru diferite instituţii locale) şi au arătat care sînt legăturile lor cu diferitele clase.

În Rusia este acum la putere burghezia contrarevoluţionară, faţă de care democraţia mic-burgheză, formată din partidele socialist-revoluţionar şi menşevic, a devenit „opoziţia maiestăţii-sale". Esenţa politicii acestor partide constă *în concilierea* cu burghezia contrarevoluţionară. Democraţia mic-burgheză se urcă la putere, cucerind mai întîi instituţiile locale (aşa cum pe vremea ţarismului liberalii au cucerit mai întîi zemstvele). Această democraţie mic-burgheză vrea *să împartă puterea* cu burghezia, şi nu s-o răstoarne pe aceasta din urmă, la fel cum cadeţii au vrut să împartă puterea cu monarhia, şi nu s-o răstoarne pe aceasta din urmă. Şi aşa cum înrudirea de clasă dintre capitalist şi moşierul care trăieşte în condiţiile secolului al XX-lea i-a obligat pe amîndoi să facă front comun în jurul monarhului „adorat", tot aşa profunda înrudire de clasă dintre micii şi marii burghezi generează politica de înţelegere a democraţiei mic-burgheze (socialiştii-revoluţionari şi menşevicii) cu cadeţii.

S-a schimbat *forma* acestei politici : în timpul monarhiei, ea se înfăptuia într-o formă grosolană, ţarul admiţîndu-i pe cadeţi numai în curtea din dos a Dumei de stat, pe cînd acum, în republica democratică, politica de înţelegere

se practică într-o formă european-rafinată : micii burghezi sînt admiși în guvern, dar numai într-o minoritate inofensivă și în posturi inofensive (pentru capital).

Cadeții au luat locul monarhiei. Alde Țereteli și Cernov au luat locul cadeților. Democrația proletară a luat locul democrației *cu adevărat* revoluționare.

Războiul imperialist a accelerat enorm întreaga dezvoltare. Dacă n-ar fi fost el, socialiștii-revoluționari și menșevicii ar fi putut ofta decenii de-a rîndul după portofolii ministeriale. Dar tot războiul accelerează dezvoltarea și mai departe, căci *pune* problemele nu în chip reformist, ci în chip revoluționar.

În înțelegere cu burghezia, partidul socialist-revoluționar și partidul menșevic ar fi putut să dea Rusiei multe reforme. Dar pe planul politicii mondiale situația obiectivă este revoluționară, și cu reforme *nu se poate ieși* din ea.

Războiul imperialist calcă și strivește popoarele. Democrația mic-burgheză poate cel mult să amîne pentru scurt timp pieirea, dar numai proletariatul revoluționar este în stare să aducă salvarea de la pieire.

„Pravda" nr. 92
din 10 iulie (27 iunie) 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

MINUNI DE ENERGIE REVOLUŢIONARĂ

Miniştrii noştri cvasisocialişti dau dovadă de o energie aproape neverosimilă. Peşehonov declară că „împotrivirea capitaliştilor pare să fi fost frîntă" şi că la noi, în sfînta Rusie, se va proceda la o repartizare „uniformă" a tot ce avem. Skobelev declară că va confisca întregul profit al capitaliştilor. Ţereteli declară că ofensiva într-un război imperialist este ceva cît se poate de drept atît din punctul de vedere al democraţiei, cît şi din cel al socialismului.

Dar recordul tuturor acestor manifestări de admirabilă energie a fost bătut, fără îndoială, de ministrul Cernov. În ultima şedinţă a guvernului provizoriu, Cernov i-a obligat pe domnii cadeţi să asculte o dare de seamă despre politica generală a departamentului ce îi este încredinţat şi a declarat că va prezenta nu mai puţin de *zece* proiecte de legi!

Nu sînt astea adevărate minuni de energie revoluţionară? De la 6 mai n-au trecut încă nici 6 săptămîni, şi într-un interval de timp atît de scurt *au fost promise* nu mai puţin de 10 proiecte de legi! Şi ce proiecte! Ziarul guvernamental „Delo Naroda" relatează că, „în ansamblu, ele cuprind toate domeniile principale ale vieţii economice a satului".

Nici mai mult, nici mai puţin decît „toate domeniile"... Nu e cam prea mult?

Un singur lucru este suspect: ziarul guvernamental consacră peste 100 de rînduri enumerării *cîtorva* din aceste excelente proiecte de legi, fără să spună nimic precis *despre nici unul din ele*. „Suspendarea aplicării unor dispoziţii legale cu privire la ţărani"... dar nu se spune care

anume dispoziții. Proiectul de lege „cu privire la camerele de conciliere" este cît se poate de interesant, dar nu se știe cine cu cine urmează să fie conciliat și în ce mod anume. „Reglementarea relațiilor de arendă" reprezintă o enigmă totală ; nu se spune nici măcar dacă este vorba despre arendarea pămînturilor moșierești, în privința cărora s-a promis că vor fi expropriate fără despăgubiri. „O reformă menită să democratizeze și mai mult comitetele agrare locale"... Nu era oare mai bine, domnilor autori de promisiuni bombastice, să fi înșirat pe loc măcar vreo zece comitete agrare locale, arătînd totodată cu precizie componența lor actuală, de după revoluție, și totuși, după propria dv. mărturisire, nu întru totul democratică ?

În realitate însă, activitatea clocotitoare a ministrului Cernov, ca și a celorlalți miniștri amintiți mai sus, nu face decît să ilustreze cît se poate de pregnant deosebirea dintre birocratul liberal și democratul revoluționar.

Birocratul liberal prezintă „forurilor superioare", adică domnilor Lvov, Șingarev & Co., lungi rapoarte cu privire la sute de proiecte de legi menite să fericească omenirea, în timp ce poporului... poporului el îi oferă doar discursuri, promisiuni, fraze nozdreviene * (cum ar fi confiscarea întregului profit sau ofensiva „socialistă" pe front etc.).

Democratul revoluționar însă — „concomitent cu prezentarea raportului către „forurile superioare" și chiar înainte de a-l prezenta — dezvăluie, denunță poporului orice rea, orice deficiență și face apel la energia *lui*.

„Țărani, dezvăluiți jaful moșieresc, arătați deschis cît vă iau ei sub formă de «arendă», cum v-au jecmănit ei în «camerele de conciliere» sau în comitetele agrare locale, prin cîte șicane și obstacole au căutat ei să saboteze dispozițiile care prevăd că nici o palmă de pămînt nu trebuie să rămînă nearată, că inventarul moșieresc trebuie să fie folosit pentru nevoile poporului, și în special ale sărăcimii ! Dezvăluiți voi, țăranii, toate aceste lucruri, iar eu, «ministru al Rusiei revoluționare», «ministru al democrației revoluționare», vă *voi ajuta* să aduceți la cunoștința opiniei

* Nozdrev — personaj din „Suflete moarte" de Gogol. — *Nota trad.*

publice toate aceste dezvăluiri, să înlăturați orice nedreptate atît prin presiunea voastră de jos, cît și prin presiunea mea de sus !!!" Nu așa oare ar trebui să vorbească și să acționeze un adevărat democrat revoluționar ?

La ei însă nici pomeneală de așa ceva ! Iată în ce termeni vorbește sus-menționatul ziar guvernamental despre „raportul" prezentat de Cernov d-lor Lvov & Co. „Fără a nega existența unei serii întregi de excese agrare în unele gubernii, V. M. Cernov consideră că, în linii generale, Rusia satelor s-a dovedit mult mai echilibrată decît s-ar fi putut aștepta..."

Cît despre singurul proiect de lege a cărui denumire arată clar că e vorba de „interzicerea temporară a vînzării-cumpărării de pămînt", nu ni se spune absolut nimic de ce *a fost oprit*. Căci țăranilor li s-au promis de mult măsuri imediate pentru interzicerea temporară a vînzării-cumpărării de pămînt, li s-au promis încă în mai, iar la 25 iunie se scrie că Cernov a prezentat „un raport" și că guvernul provizoriu „nu a luat încă o hotărîre definitivă" !!!

„Pravda" nr. 92
din 10 iulie (27 iunie) 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

FRAZE ŞI FAPTE

Ministrul Skobelev a publicat un apel către toţi muncitorii din Rusia. În numele idealului „nostru" (aşa scrie textual : al nostru) socialist, în numele revoluţiei, în numele democraţiei revoluţionare etc. etc. etc., li se propovăduiesc muncitorilor „camere de conciliere" şi sînt aspru condamnate orice acţiuni „samavolnice".

Ascultaţi cît de frumos cîntă ministrul cvasisocialist, menşevicul Skobelev :

„Voi (muncitorii) aveţi tot dreptul să fiţi indignaţi de faptul că clasele avute s-au îmbogăţit în timpul războiului. Guvernul ţarist a irosit miliarde de ruble stoarse din sudoarea poporului. Guvernul revoluţiei trebuie să le readucă în vistieria naţiunii".

Frumos mai cîntă... să vedem însă ce face !

Apelul d-lui Skobelev a fost publicat la 28 iunie. Guvernul de coaliţie a fost format la 6 mai [131]. Şi în tot acest timp, în care ruina se agravează şi o catastrofă nemaipomenit de grea se apropie cu paşi repezi de ţara noastră. guvernul nu a luat nici o măsură serioasă împotriva capitaliştilor care au înhăţat *„miliardele" !* Pentru *„a readuce în vistieria naţiunii"* aceste miliarde, trebuia promulgată la *7 mai* o lege cu privire la suprimarea secretului comercial şi bancar şi cu privire la introducerea imediată a controlului asupra băncilor şi a sindicatelor de capitalişti, căci altfel nu numai „readucerea" acestor miliarde, dar nici măcar *găsirea* lor *nu este posibilă.*

Nu cumva îşi închipuie ministrul menşevic Skobelev că muncitorii sînt nişte copii mici pe care îi poţi hrăni cu

promisiuni de a face imposibilul („readucerea" „miliardelor" este imposibilă ; să zicem merçi dacă se va reuşi să se pună capăt jafului în averea statului şi să se readucă măcar vreo cîteva sute de milioane), neglijînd săptămîni de-a rîndul să faci ceea ce este *posibil* şi necesar ?

Ca un făcut, în aceeaşi zi în care ministrul menşevic Skobelev golea în faţa muncitorilor încă un sac cu bombastice fraze republicane, revoluţionare şi „socialiste", în aceeaşi zi tov. Avilov, care vrea „să unească" pe defensişti (adică pe şovinişti) cu muncitorii, a avut ideea extrem de fericită, grozav de fericită de a scrie în „Novaia Jizn" un articol fără concluzii, *dar cu fapte*.

Nimic în lume nu e mai grăitor decît aceste fapte simple. La 5 mai s-a format guvernul de coaliţie. Într-o declaraţie solemnă, el *promite... controlul* şi chiar „organizarea producţiei". La 16 mai, Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd adoptă „directive" pentru miniştrii săi, cerîndu-le „să treacă imediat (ascultaţi !) la o cît mai energică înfăptuire (chiar aşa e scris acolo !) a reglementării producţiei de către stat" etc. etc. etc.

Începe înfăptuirea energică.

La 19 mai, Konovalov îşi dă demisia cu o declaraţie foarte „energică" împotriva... „socialiştilor extremişti" ! La 1 iunie are loc Conferinţa generală a reprezentanţilor industriei şi comerţului din Rusia [132]. Conferinţa se pronunţă cu hotărîre *împotriva* controlului. Cei trei miniştri adjuncţi rămaşi după Konovalov încep „să înfăptuiască cu energie" : primul dintre ei, Stepanov, în conflictul cu proprietarii de mine de cărbuni din Doneţ (care printr-o grevă italiană duc de rîpă producţia) îi sprijină... pe *patroni*. Patronii resping apoi toate propunerile de conciliere venite din partea lui Skobelev.

Al doilea adjunct, Palcinski, sabotează „consfătuirea în problema combustibilului".

Al treilea adjunct, Savvin, instituie în vederea reglementării o „consfătuire interdepartamentală", care este „o caricatură grosolană, şi nici măcar spirituală", de reglementare.

La 10 iunie, primul adjunct, Stepanov, prezintă guvernului provizoriu un „raport"... în care *polemizează* cu programul Comitetului executiv.

La 21 iunie, congresul Sovietelor adoptă încă o rezoluţie...

De jos se creează cu de la sine putere comitete de aprovizionare. De sus se promite un „Consiliu economic" central. Al doilea ministru adjunct, Palcinski, declară : „Este greu de spus cînd va începe el (Consiliul economic) să funcţioneze..."

Sună a bătaie de joc, dar acestea sînt faptele.

Capitaliştii îşi bat joc de muncitori şi de popor, continuînd politica de lock-outuri camuflate şi de camuflare a profiturilor lor scandaloase, în timp ce Skobelevii, Ţeretelii şi Cernovii sînt trimişi „să-i liniştească" pe muncitori cu fraze.

„Pravda" nr. 94
din 12 iulie (29 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CUM ÎŞI CAMUFLEAZĂ DOMNII CAPITALIŞTI PROFITURILE

(IN PROBLEMA CONTROLULUI)

Cît de mult se vorbeşte despre control ! Şi cît de *săracă* în conţinut e toată această vorbărie. Cît de abil este ocolit miezul problemei cu declaraţii generale, cu grandilocvente întorsături de frază, cu „proiecte" grandioase sortite să rămînă veşnic proiecte.

Miezul problemei însă este acela că fără suprimarea secretului comercial şi bancar, fără promulgarea imediată a unei legi care să prevadă că organizaţiile muncitoreşti au dreptul de a controla registrele comerciale, toate frazele despre control şi toate proiectele de control nu sînt decît vorbe goale.

Iată un caz neînsemnat, dar extrem de instructiv, care ilustrează spusele noastre de mai sus. Un tovarăş, funcţionar de bancă, ne comunică următoarele date, care arată cum se camuflează profiturile în dările de seamă oficiale.

În „Vestnik Finansov" [133] nr. 18 din 7 mai 1917 este publicată darea de seamă a Băncii de scont şi de credit din Petrograd. Potrivit acestei dări de seamă, profitul net al băncii este de 13 000 000 de ruble (cifra exactă : 12 960 000 ; în text vom da cifre rotunjite, iar în paranteză pe cele exacte).

Dar, examinînd mai îndeaproape darea de seamă, orice cunoscător în materie vede imediat că acesta *nu este nici pe departe întregul profit*, că o bună parte din el este abil camuflată în alte rubrici, în aşa fel încît, fără suprimarea totală a secretului comercial şi bancar, nici un „impozit", nici un „împrumut forţat" şi în genere nici o măsură

financiară nu-l vor putea atinge vreodată. Într-adevăr, la rubrica capitalului de rezervă cu destinaţie specială figurează cifra de 5 500 000 de ruble. Trebuie să arătăm că, pentru a camufla profitul, el este foarte des vărsat la aşa-zisele rezerve, sau la capitalul de rezervă. Cînd un milionar a obţinut un profit de 17 000 000, din care vrea „să treacă la rezerve" (adică să pună deoparte) 5 000 000, este suficient să scrie în bilanţ că aceste 5 000 000 sînt „capital de rezervă", şi cu asta basta ! Toate legile cu privire la „controlul de stat", la „impunerea profiturilor" etc. sînt astfel *ocolite !!*

Mai departe. În aceeaşi dare de seamă, la contul dobînzi şi comisioane încasate figurează ceva mai puţin de 1 000 000 de ruble (825 000). „Se pune întrebarea — ne scrie funcţionarul de bancă amintit mai sus — din ce sume se alcătuieşte în genere profitul băncii dacă dobînzile încasate nu sînt trecute la contul profit ??"

Apoi, la soldul contului profit din anii precedenţi figurează suma de 300 000 de ruble, care *nu este inclusă în cifra totală a profitului !!* Reiese deci, împreună cu cifra arătată în alineatul precedent, încă un profit camuflat în sumă de peste 1 000 000. La fel, suma de 224 000 de ruble „dividend neplătit acţionarilor" *nu* figurează nici ea în cifra totală a profitului, deşi oricine ştie că dividendul se plăteşte din profitul net.

Mai departe. În darea de seamă mai figurează o sumă de 3 800 000 de ruble cu titlu de „sume reportate". „Ce sînt aceste sume reportate — ne scrie tovarăşul — este greu de stabilit dacă n-ai participat direct la întocmirea bilanţului. Un singur lucru e cert : la alcătuirea dării de seamă, o parte din profit poate fi camuflată sub denumirea de «sume reportate», de unde să fie trecută apoi acolo «unde trebuie»".

În concluzie : darea de seamă arată un profit de 13 000 000 de ruble, pe cînd în realitate el reprezintă, probabil, 19 000 000 — 24 000 000, adică vreo 80% din capitalul social, care este de 30 000 000 de ruble.

Nu este oare limpede că, atîta timp cît nu va fi suprimat secretul comercial şi bancar, ameninţările guvernului la adresa capitaliştilor, promisiunile pe care el le face muncitorilor, proiectele şi legile guvernamentale cu privire la aplicarea unei cote de impunere de 90% asupra profiturilor marilor capitalişti rămîn doar vorbe goale, nimic altceva decît vorbe goale ?

„Pravda" nr. 94
din 12 iulie (29 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

CRIZA SE APROPIE, RUINA ECONOMICĂ SE AGRAVEAZĂ

Zi de zi trebuie să dăm alarma. S-au găsit destui nătîngi care să ne reproşeze că „prea ne grăbim" cu transmiterea întregii puteri de stat în mîinile Sovietelor de deputaţi ai soldaţilor, muncitorilor şi ţăranilor, că ar fi „mai cuminte şi mai concret" „să aşteptăm" cuviincios respectabila Adunare constituantă.

Acum pînă şi cei mai proşti dintre aceşti nătîngi mic-burghezi se pot convinge că *viaţa nu aşteaptă*, că nu noi „ne grăbim", ci *ruina economică se grăbeşte.*

Laşitatea mic-burgheză, întruchipată în partidele socialist-revoluţionar şi menşevic, a hotărît : să lăsăm deocamdată conducerea întreprinderilor în mîinile capitaliştilor, poate că ruina economică „va aştepta" pînă la Adunarea constituantă !

Faptele arată zi de zi că este puţin probabil ca ruina să aştepte Adunarea constituantă, că dezastrul se va produce înainte de întrunirea ei.

Luaţi fie şi numai faptele publicate astăzi. Secţia economică a Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd a hotărît „să aducă la cunoştinţa guvernului provizoriu" că „industria metalurgică din regiunea Moscova (15 gubernii) se află într-o situaţie foarte critică", că *„direcţia uzinei Goujon dezorganizează făţiş producţia, ducînd în mod conştient la închiderea întreprinderii"*, că de aceea „puterea de stat" (pe care socialiştii-revoluţionari şi menşevicii au lăsat-o tocmai în mîinile *partidului Goujonilor*, partidul capitaliştilor

contrarevoluționari care folosesc lock-outul) „trebuie să preia administrarea uzinei... și să pună la dispoziție mijloacele circulante necesare".

Sînt urgent necesare mijloace circulante în sumă de circa 5 000 000 de ruble.

Consfătuirea (secției economice și a unei delegații a secției de aprovizionare a Sovietului de deputați ai muncitorilor din Moscova) „atrage atenția guvernului provizoriu" (bietul, inocentul, candidul guvern provizoriu ! El nu știa nimic ! El nu are nici o vină ! Dar va afla, la conștiința lui vor face apel, îl vor îndupleca Danii și Cerevaninii, Avksentievii și Cernovii !) „asupra faptului că consfătuirea reprezentanților întreprinderilor din Moscova și biroul provizoriu al comitetului de aprovizionare din regiunea Moscova *au și fost nevoite să ia măsuri pentru a împiedica* sistarea lucrului în fabrica de locomotive din Kolomna, precum și în uzinele Sormovo și uzinele Breansk din Bejețk. Și totuși uzinele Sormovo nu lucrează acum din cauza unei greve muncitorești, iar în fiecare zi lucrul poate să sisteze și în celelalte uzine..."

Catastrofa nu așteaptă. Ea se apropie cu o repeziciune înspăimîntătoare. Despre regiunea Donețului scrie azi în „Novaia Jizn" A. Sandomirski, care este, fără îndoială, temeinic informat asupra stării de fapt. Iată ce scrie el :

„Cercul vicios — lipsa de cărbune, lipsa de metal, lipsa de locomotive și de material rulant, sistarea producției — se lărgește mereu. Între timp, cărbunele arde, în uzine se aglomerează metalul, pe cînd acolo unde e nevoie de el nu-l poți căpăta".

Guvernul, sprijinit de socialiștii-revoluționari și de menșevici, *frînează* pur și simplu lupta împotriva ruinei economice : A. Sandomirski semnalează printre altele că, în urma unei reclamații din partea industriașilor (!!), Palcinski, ministru adjunct al comerțului, de fapt colegul lui Țereteli și Cernov et. Co., a interzis comisiile de control create cu „de la sine putere" (!!) ; acesta a fost răspunsul la ancheta Comitetului din Doneț cu privire la stocurile de metal.

Gîndiți-vă în ce balamuc ne aflăm : țara piere, poporul se află în pragul foametei și al prăbușirii, cărbunele și

fierul lipsesc, deşi ar putea fi procurate, Comitetul din Doneţ întreprinde, *prin intermediul Sovietelor* de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor, o anchetă cu privire la stocurile de metal, cu alte cuvinte caută fier pentru nevoile poporului, dar slugoiul industriaşilor, slugoiul capitaliştilor, ministrul Palcinski, în cîrdăşie cu alde Ţereteli şi Cernov, interzice ancheta. Şi criza continuă să se agraveze, catastrofa se apropie şi mai mult.

De unde şi cum să se obţină bani? Nu este oare clar că e uşor „să ceri" 5 000 000 pentru o uzină, dar trebuie să înţelegem că pentru toate uzinele va fi nevoie de sume mult mai mari?

Nu este oare limpede că, atîta timp cît nu vor fi înfăptuite măsurile pe care noi le cerem şi le propagăm *de la începutul lunii aprilie*, şi anume fuzionarea tuturor băncilor şi formarea unei bănci unice, instituirea controlului asupra acesteia din urmă şi suprimarea secretului comercial, *nu vor putea fi procuraţi banii necesari?*

Goujonii şi alţi capitalişti, ajutaţi de alde Palcinski, duc „în mod conştient" (expresia este a secţiei economice) la închiderea întreprinderilor. Guvernul e *de partea lor*. Ţereteli şi Cernov et Co. sînt simple decoruri sau simpli pioni.

Nu este oare timpul să înţelegeţi totuşi, domnilor, că partidul socialist-revoluţionar şi cel menşevic, *ca partide*, vor trebui să răspundă în faţa poporului pentru catastrofa care vine?

„Pravda" nr. 95
din 13 iulie (30 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CUM TREBUIE PROCEDAT?

Ziarul „Raboceaia Gazeta" este îngrijorat de semnificaţia *politică* a ofensivei. Unul dintre colaboratorii lui reproşează chiar unui alt colaborator că frazele lui ambigue se reduc, în ultimă analiză, la recunoaşterea faptului că, în mod obiectiv, armata revoluţionară rusă îşi varsă acum sîngele nu pentru o pace fără anexiuni, ci pentru realizarea planurilor de cotropire ale burgheziei aliate („Raboceaia Gazeta" nr. 93, p. 2, foileton, coloana 1).

Adevărul însă este că această semnificaţie „obiectivă" a ofensivei nu poate să nu îngrijoreze masele muncitoreşti, care în parte mai urmează încă pe menşevici. Şi acest lucru se reflectă şi în coloanele ziarului „Raboceaia Gazeta". Nevoind să ajungă la o ruptură făţişă cu muncitorii, ziarul încearcă să stabilească oarecum o legătură între această „ofensivă" şi lupta proletară revoluţionară pentru pace. Din nefericire însă pentru prea isteaţa redacţie a ziarului, aici nu poate fi stabilită nici o altă legătură în afară de una *negativă*.

Şi este greu să-ţi imaginezi o privelişte mai jalnică şi mai confuză decît aceea pe care o oferă această onorată redacţie, speriată de spiritele pe care chiar ea, în cîrdăşie cu socialiştii-revoluţionari, le-a chemat la viaţă.

Pe de o parte, „Raboceaia Gazeta" relatează că „în Occident semnificaţia ofensivei ruse este înţeleasă acum într-un mod cu totul greşit. Ziarele burgheze engleze şi franceze văd în ea dovada unei renunţări la planurile «utopice» ale Sovietului. Rezoluţiile şoviniste sînt adoptate sub steagul mesajelor de salut adresate lui Kerenski şi

armatei revoluționare care înaintează. Și în răpăitul tobelor militare cu prilejul ofensivei ruse se întețește prigoana împotriva tovarășilor de idei ai democrației ruse, care militează pentru același program de pace ca și ea".

Extrem de prețioasă mărturisire ! Mai ales cînd vine din partea unui ziar guvernamental care pînă mai ieri considera că prezicerile noastre în ce privește urmările *inevitabile* ale ofensivei nu se datoresc decît relei-credințe specific bolșevice. Iată însă că nu de „reaua noastră credință" este vorba aici, ci de faptul că politica pe care și-au însușit-o liderii Sovietului își are *logica* sa și că această logică duce la întărirea *forțelor antirevoluționare* atît în afara cît și înăuntrul Rusiei.

Acesta este faptul neplăcut pe care „Raboceaia Gazeta" ar vrea să-l mușamalizeze într-un fel. Și mijloacele propuse de redacție sînt cît se poate de simple : „Comitetul executiv central al congresului Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților, laolaltă cu Sovietul de deputați ai țăranilor trebuie să facă de urgență o declarație categorică în sensul că, pentru democrația rusă, țelurile războiului rămîn aceleași ca și pînă acum" etc. etc. Vedeți cît de energic luptă menșevicii împotriva războiului imperialist : ei sînt gata să facă de urgență încă o declarație categorică. Parcă puține declarații din acestea, „extraurgente", „arhicategorice", extrem de „înflăcărate", s-au făcut pînă acum ! Și de cîte ori vor mai trebui repetate de urgență aceste arhicategorice declarații, pentru a atenua măcar cît de cît, în cuvinte, *faptele* unui guvern pe care ziarul guvernamental „Raboceaia Gazeta" îl sprijină fără rezerve.

Nu, domnilor, nici cu cele mai „categorice" cuvinte, declarații și note nu veți reuși să atenuați faptele pe care voi înșivă le relatați. Acestor fapte li se pot opune doar *acțiuni*, acțiuni care *în realitate* ar însemna o ruptură cu politica de continuare a războiului *imperialist*. Guvernul Lvov-Tereșcenko-Șingarev-Kerenski-Țereteli nu poate să facă acest lucru. El poate doar să confirme, prin jalnica și lașa sa politică față de Finlanda și de Ucraina, incapacitatea sa totală de a înfăptui „arhicategoricele" de-

claraţii cu privire la „pace fără anexiuni“ şi la „dreptul“ de autodeterminare. În aceste condiţii însă, toate aceste făgăduite declaraţii nu vor fi decît un simbol menit să zăpăcească masele. Zăpăcirea maselor cu declaraţii răsunătoare şi nu „luptă proletară pentru pace“ — acesta este programul ziarului „Raboceaia Gazeta“, acesta este răspunsul lui real la creşterea forţelor antirevoluţionare în legătură cu ofensiva.

„Pravda“ nr. 95
din 13 iulie (30 iunie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CUM ŞI DE CE AU FOST ÎNŞELAŢI ŢĂRANII ?

Se ştie că, atunci cînd deputaţii ţărănimii din întreaga Rusie s-au întrunit la Petrograd în cadrul Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia, li s-a promis ţăranilor — le-au promis socialiştii-revoluţionari, le-a promis guvernul — că vînzările-cumpărările de pămînt vor fi interzise imediat.

La început, ministrul Pereverzev a vrut într-adevăr să respecte angajamentul luat şi a dispus telegrafic interzicerea temporară a tranzacţiilor avînd drept obiect vînzări şi cumpărări de pămînt. Apoi însă a intervenit aici o mînă misterioasă, şi ministrul Pereverzev a revenit asupra telegramei adresate notarilor, adică a permis din nou vînzările-cumpărările de pămînt.

Ţăranii s-au alarmat. Dacă nu ne înşelăm, ei au trimis chiar, pare-se, o delegaţie specială la minister.

Ţăranii au fost calmaţi ; ei au fost duşi cu vorba, aşa cum duci cu vorba nişte copii mici. Li s-au dat asigurări că va fi promulgată fără întîrziere *o lege* care va interzice vînzările-cumpărările de pămînt, că „*numai*" în vederea promulgării unei asemenea legi a fost „amînată" dispoziţia provizorie a lui Pereverzev.

Socialiştii-revoluţionari i-au calmat pe ţărani, hrănindu-i cu promisiuni. Ţăranii le-au dat crezare : ei s-au liniştit şi au plecat.

Au trecut cîteva săptămîni.

La 24 iunie (abia la 24 iunie) apare în ziare ştirea că ministrul Cernov, lider al partidului socialist-revoluţionar, a prezentat guvernului un proiect de lege (abia un proiect

de lege) cu privire la interzicerea tranzacţiilor avînd drept obiect vînzări şi cumpărări de pămînt.

La 29 iunie ziarele au publicat ştirea că la 28 iunie a avut loc „o consfătuire neoficială" a Dumei de stat [134]. La această consfătuire, după cum comunică ziarul „Reci" (organul de presă al partidului care are majoritatea în guvernul provizoriu), d-l Rodzeanko,

„în cuvîntul său de încheiere, s-a oprit asupra problemei actelor de vînzare-cumpărare de pămînt în legătură cu noile" (o da, foarte noi ! cît se poate de noi !) „măsuri ale guvernului. D-sa demonstrează că, dacă vor fi interzise actele de vînzare-cumpărare de pămînt, pămîntul îşi va pierde valoarea" (pentru cine ? pentru moşieri, de bună seamă ! ! Dar tocmai lor vor ţăranii să le ia pămîntul !), „va fi depreciată garanţia creditului, iar proprietarii de pămînt" (foştii proprietari de pămînt, d-le Rodzeanko !) „vor fi lipsiţi de orice credit. De unde — întreabă M. V. Rodzeanko — vor lua proprietarii banii necesari pentru a-şi achita datoriile la bancă ? În majoritatea cazurilor, termenele au şi fost depăşite, şi un astfel de proiect de lege va duce la o lichidare imediată a proprietăţii funciare pe bază de lege, fără licitaţii publice.

Pornind de la aceste considerente, M. V. Rodzeanko a propus consfătuirii să însărcineze Comitetul provizoriu să examineze această problemă, pentru *a încerca să preîntîmpine introducerea unei legi* funeste nu pentru proprietatea funciară privată, ci pentru stat".

Iată deci a cui este „mîna misterioasă" ! Iată deci „mecanismul ingenios" al guvernului de coaliţie, cu miniştrii săi cvasisocialişti, dezvăluit fără voie de fostul preşedinte al fostei Dume de stat, fostul moşier şi fostul om de încredere al lui Stolîpin-Spînzurătorul, fostul oblăduitor al provocatorului Malinovski — domnul Rodzeanko !

Să admitem chiar că acum, cînd acest domn Rodzeanko s-a trădat într-un mod atît de puţin abil, legea cu privire la interzicerea vînzărilor şi cumpărărilor de pămînt va fi în sfîrşit promulgată. În sfîrşit !

Dar nu numai asta importă aici. Importă de asemenea ca din acest exemplu grăitor noi toţi să înţelegem şi să ajutăm şi masele ţărăneşti să înţeleagă *cum şi de ce au fost înşelaţi ţăranii.* Căci faptul rămîne incontestabil şi neîndoielnic : ţăranii au fost înşelaţi. Guvernul *nu* a îndeplinit imediat ceea ce a promis — la Sovietul de deputaţi ai ţăranilor din Rusia — că va îndeplini imediat.

Cum au fost înşelaţi ţăranii ? Au fost hrăniţi cu promisiuni. Acesta e de altfel „mecanismul ingenios" al tuturor guvernelor de coaliţie din lume, adică al guvernelor burgheze la care participă trădători ai socialismului. În aceste guverne, foştii socialişti — indiferent dacă sînt sau nu conştienţi de acest lucru — servesc în mîinile capitaliştilor ca instrument de înşelare a maselor.

De ce au putut fi înşelaţi ţăranii ? Pentru că instrumentul de înşelare, socialiştii-revoluţionari — admiţînd ipoteza cea mai favorabilă pentru ei — *nu au înţeles nici ei* mecanismul ingenios al dominaţiei de clasă şi al politicii de clasă în actuala guvernare a Rusiei. Socialiştii-revoluţionari s-au lăsat îmbătaţi cu vorbe. Dar în realitate, aşa cum a dovedit-o cît se poate de grăitor „cazul" Rodzeanko, în realitate Rusia este guvernată de blocul celor două blocuri, de coaliţia celor două coaliţii.

Un bloc este acela al cadeţilor şi moşierilor monarhişti, primul printre aceştia fiind chiar d-l Rodzeanko. Ca fapt politic, existenţa acestui bloc a fost confirmată în faţa întregii Rusii prin aceea că la alegerile din Petrograd *toate* ziarele organizaţiilor pogromiste, *toate* ziarele cu orientare mai de dreapta decît aceea a cadeţilor i-au sprijinit pe aceştia din urmă. Din vina socialiştilor-revoluţionari şi a menşevicilor, acest bloc deţine *majoritatea* în guvern. El a tergiversat interzicerea vînzărilor şi cumpărărilor de pămînt, el îi sprijină pe moşieri, pe *capitaliştii care recurg la lock-out.*

Celălalt este blocul socialiştilor-revoluţionari şi al menşevicilor, care a înşelat poporul cu promisiuni goale. Skobelev şi Ţereteli, Peşehonov şi Cernov au împărţit în dreapta şi-n stînga tot felul de promisiuni. Este uşor să promiţi. Metoda miniştrilor „socialişti" de a hrăni cu promisiuni poporul a fost încercată în *toate* ţările avansate din lume şi peste tot s-a soldat cu un fiasco. Specificul Rusiei constă în aceea că, dată fiind situaţia revoluţionară din ţară, acest fiasco al partidelor socialist-revoluţionar şi menşevic se va produce într-o formă mai gravă şi va surveni mai repede ca de obicei.

Este necesar ca fiecare muncitor şi fiecare soldat să explice desluşit ţăranilor, pe baza acestui exemplu deosebit de instructiv pentru ei, *cum şi de ce au fost ei înşelaţi!*

Nu în bloc (în alianţă) cu capitaliştii, ci numai în alianţă cu muncitorii vor putea ţăranii să-şi atingă ţelurile.

„Pravda" nr. 96 din 14 (1) iulie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CINE ESTE RĂSPUNZĂTOR ?

În ziarul guvernamental „Raboceaia Gazeta", d-l N. Rostov reproduce cîteva extrase din scrisori primite de la soldaţi, scrisori care vădesc că satele continuă să trăiască în bezna ignoranţei. Toate scrisorile — spune autorul, care dispune, după cum afirmă el, de un teanc mare de scrisori sosite din toate colţurile ţării la secţia de agitaţie a Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor —, toate scrisorile sînt străbătute de un singur strigăt : ziare, trimiteţi ziare !

Şi publicistul menşevic se alarmează şi exclamă speriat : „Dacă lor (ţăranilor) revoluţia nu li se va înfăţişa limpede ca o realitate care le aduce mari foloase, ei se vor ridica împotriva revoluţiei"... Ţăranii „trăiesc, ca şi pînă acum, în bezna ignoranţei".

Cam tîrziu s-a sesizat birocratul nostru menşevic cu teancul său de scrisori. De la 6 mai, cînd menşevicii s-au băgat slugi la capitalişti, au trecut peste 7 săptămîni, şi în tot acest timp puhoiul minciunilor şi al calomniilor burgheze, contrarevoluţionare împotriva revoluţiei s-a revărsat nestingherit asupra satelor prin intermediul ziarelor burgheze, care au dobîndit precumpănire, prin intermediul slugilor directe şi indirecte şi al partizanilor guvernului capitaliştilor, sprijinit de menşevici.

Dacă menşevicii şi socialiştii-revoluţionari n-ar fi trădat revoluţia, dacă n-ar fi sprijinit pe contrarevoluţionarii de cadeţi, puterea ar fi fost încă de la începutul lunii mai în mîinile Comitetului executiv, care ar fi putut introduce imediat monopolul de stat al anunţurilor particulare în

presă, căpătînd astfel posibilitatea de a dispune de *zeci de milioane* de exemplare de ziare pentru răspîndire şi difuzare *gratuită* la sate. Marile tipografii şi stocurile de hîrtie ar fi „lucrat" atunci, în mîinile Comitetului executiv, pentru luminarea satului, şi nu pentru înşelarea lui prin intermediul unei duzine de ziare burgheze, contrarevoluţionare, care *au acaparat* de fapt *poziţii dominante* în presă.

Comitetul executiv ar fi putut tot atunci să dizolve Duma de stat şi, economisind astfel — ca să nu mai vorbim de multe alte surse — banii poporului, să-i folosească pentru a trimite o mie, dacă nu chiar mii de agitatori la sate.

Într-o perioadă de revoluţie, tergiversarea echivalează uneori cu o trădare directă a revoluţiei. Răspunderea pentru tergiversarea trecerii puterii în mîinile muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, pentru tergiversarea măsurilor revoluţionare de luminare a satului care trăieşte în beznă cade în întregime pe umerii socialiştilor-revoluţionari şi ai menşevicilor. *Ei* au trădat revoluţia în această privinţă. *Ei* au făcut ca, în lupta împotriva presei şi agitaţiei burgheze contrarevoluţionare, muncitorii şi soldaţii să fie nevoiţi să se limiteze acum la mijloace „meşteşugăreşti", pe cîtă vreme ar fi putut şi ar fi trebuit să dispună în acest scop de *mijloace de stat.*

„Pravda" nr. 96
din 14 (1) iulie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

PE CE AU PUTUT CONTA CADEŢII PLECÎND DIN GUVERN ? [135]

Această întrebare se impune de la sine. Pentru a putea reacţiona just la cutare sau cutare evenimente, adoptînd o tactică corespunzătoare, trebuie să le înţelegi în mod just. Cum trebuie înţeleasă oare plecarea cadeţilor ?

Supărare ? Divergenţă principială în problema Ucrainei ? — Desigur că nu. Ar fi ridicol acela care i-ar suspecta pe cadeţi de principialitate sau ar bănui burghezia că este în stare să acţioneze sub impulsul unei supărări.

Nu. Plecarea cadeţilor poate fi înţeleasă numai ca rezultat al unui calcul. În ce constă acest calcul ?

În aceea că pentru a guverna o ţară care a săvîrşit o mare revoluţie şi care nu-şi poate redobîndi liniştea, şi aceasta în timpul unui război imperialist de proporţii mondiale, este nevoie de iniţiativa extrem de îndrăzneaţă, istoriceşte mare, plină de elan şi de entuziasm fără margini a clasei cu adevărat revoluţionare. Şi atunci una din două : ori reprimi prin violenţă această clasă — lucru pe care cadeţii îl propovăduiesc de multă vreme, încă de la 6 mai —, ori te încrezi în conducerea ei. Ori în alianţă cu capitalul imperialist — şi atunci trebuie să te declari pentru ofensivă, trebuie să fii o slugă docilă a capitalului, trebuie să te laşi subjugat de el, trebuie să renunţi la utopia desfiinţării proprietăţii funciare fără despăgubiri (vezi în darea de seamă apărută în „Birjevka" declaraţiile lui Lvov împotriva programului lui Cernov) —, ori împotriva capitalului imperialist, şi atunci trebuie să propui imediat condiţii precise de pace tuturor popoarelor, căci toate popoarele sînt istovite de război, trebuie să ai curajul şi să

ştii să ridici steagul revoluţiei proletare mondiale împotriva capitalului — şi aceasta nu în vorbe, ci în fapte —, să împingi energic înainte revoluţia înăuntrul Rusiei înseşi.

Cadeţii sînt oameni practici, oameni de afaceri atît în chestiunile comerciale şi financiare, în apărarea intereselor capitalului, cît şi în politică. Cadeţii au apreciat just că situaţia este *obiectiv* revoluţionară. Ei nu sînt contra reformelor şi le convine să împartă puterea cu reformişti ca Ţereteli şi Cernov. Dar reformele nu ajută la nimic. *Nu există* o cale a reformelor care să ne poată scoate din criză — din război şi din ruină.

Iar din punctul de vedere al clasei lor, din punctul de vedere al clasei exploatatorilor imperialişti, calculul cadeţilor este just: plecînd, îşi zic ei, le dăm un ultimatum. Noi ştim că în momentul de faţă Ţereteli şi Cernov & Co. nu au încredere în clasa cu adevărat revoluţionară şi nu vor să ducă o politică cu adevărat revoluţionară. Plecarea noastră îi va speria. Fără noi, îşi zic cadeţii, înseamnă fără „ajutorul" capitalului mondial anglo-american, înseamnă a îndrepta revoluţia *şi* împotriva acestui capital. Alde Ţereteli şi Cernov nu se vor încumeta să pornească pe o astfel de cale! Vor ceda, îşi zic cadeţii!

Iar dacă nu, revoluţia împotriva capitalului, chiar dacă va începe, nu va reuşi, şi noi vom reveni la putere.

Acesta e calculul cadeţilor. Repetăm: din punctul de vedere al clasei exploatatorilor, calculul este just.

Dacă Ţereteli şi Cernov & Co. s-ar situa pe punctul de vedere al clasei exploatate — şi nu pe cel al micii burghezii şovăielnice —, ei ar răspunde la calculul just al cadeţilor printr-o justă aderare la politica proletariatului revoluţionar.

Scris la 3 (16) iulie 1917 *Se tipăreşte după manuscris*

Publicat la 28 (15) iulie 1917, în ziarul „Proletarskoe Delo" nr. 2

TOATĂ PUTEREA ÎN MÎNA SOVIETELOR!

„Alungă soarele pe uşă, şi va intra pe fereastră...“ Este un adevăr elementar, pe care partidele guvernante, socialiştii-revoluţionari şi menşevicii, trebuie „să-l verifice“, după cît se pare, încă şi încă o dată prin propria lor experienţă. Dacă se pretind „democraţi-revoluţionari“, dacă se situează pe poziţiile democraţilor-revoluţionari, ei trebuie să tragă concluziile obligatorii pentru orice democrat-revoluţionar.

Democraţie înseamnă dominaţia majorităţii. Atîta timp cît voinţa majorităţii nu era încă clar exprimată, atîta timp cît se mai putea spune, fie şi numai cu o umbră de verosimilitate, că ea nu este clar exprimată, poporului i-a fost impus un guvern de burghezi contrarevoluţionari sub firma de guvern „democratic“. Dar acest provizorat nu putea fi de lungă durată. În cele cîteva luni care s-au scurs de la 27 februarie, voinţa majorităţii muncitorilor şi ţăranilor, a majorităţii covîrşitoare a populaţiei ţării s-a exprimat nu numai într-o formă generală. Această voinţă şi-a găsit expresia în organizaţii de masă, şi anume în Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor.

Cum te poţi opune deci trecerii întregii puteri de stat în mîinile acestor Soviete? Asta nu înseamnă altceva decît renunţare la democraţie! Asta înseamnă nici mai mult, nici mai puţin decît a impune poporului un guvern care, pe *calea democratică*, adică prin alegeri cu adevărat libere, cu adevărat populare, nu ar putea *de bună seamă* nici să ia fiinţă, nici să se menţină.

Faptul este evident, oricît de straniu ar părea el la prima vedere : tocmai acest adevăr arhielementar, arhievident şi arhipalpabil *l-au uitat* socialiştii-revoluţionari şi menşevicii ! Falsitatea situaţiei lor este atît de flagrantă şi i-a încurcat şi zăpăcit pe ei în aşa măsură, încît nu mai sînt în stare „să regăsească" acest adevăr pe care l-au pierdut. După alegerile de la Petrograd şi Moscova, după convocarea Sovietului Central al ţăranilor din Rusia, după congresul Sovietelor, în întreaga Rusie clasele şi partidele şi-au precizat poziţiile atît de clar, atît de lămurit şi de categoric, încît numai nişte oameni care şi-au pierdut mintile sau care au nimerit într-o situaţie voit încurcată s-ar putea înşela în această privinţă.

A tolera pe miniştrii cadeţi, a tolera guvernul cadet sau politica cadeţilor înseamnă a sfida democraţia şi democratismul. Acesta este izvorul crizelor politice de după 27 februarie, izvorul instabilităţii şi al oscilărilor sistemului nostru de guvernare. La fiecare pas, zi de zi şi chiar ceas de ceas, în numele unor instituţii de stat şi congrese de mare autoritate se face apel la revoluţionarismul poporului şi la democratismul lui, dar în acelaşi timp atît politica generală a guvernului cît şi, în special, politica lui externă şi mai ales politica lui economică reprezintă o renunţare la revoluţionarism şi o încălcare a democratismului.

Aşa nu poate să mai meargă.

Şubrezenia acestei situaţii nu poate să nu se manifeste cînd cu un prilej, cînd cu altul. A te încăpăţîna să negi acest lucru nu este o politică prea inteligentă. Mai trase, mai împinse, lucrurile evoluează totuşi în aşa fel încît trecerea puterii în mîinile Sovietelor, de mult preconizată de partidul nostru, va fi în cele din urmă înfăptuită.

„Pravda" nr. 99
din 18 (5) iulie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

UNDE ESTE PUTEREA DE STAT ŞI UNDE ESTE CONTRAREVOLUŢIA ?

La această întrebare se dă de obicei un răspuns foarte simplu : nu există nici o contrarevoluţie, sau nu ştim unde este. Cît priveşte însă puterea de stat, ştim foarte bine că ea se află în mîinile guvernului provizoriu, controlat de Comitetul Executiv Central (C.E.C.) al Congresului general al Sovietelor de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor din Rusia [136]. Aşa sună răspunsul obişnuit.

Asemenea majorităţii crizelor de orice fel, care dărîmă tot ce este convenţional şi spulberă toate iluziile, criza politică de ieri [137] ne-a lăsat moştenire ruinele acelor iluzii care îşi găsesc expresia în sus-menţionatele răspunsuri obişnuite la problemele fundamentale ale oricărei revoluţii.

Există pe aici un fost membru al Dumei a II-a de stat, unul Aleksinski, pe care *socialiştii-revoluţionari* şi *menşevicii*, partidele guvernante din Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor *au refuzat* să-l admită în serviciul Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor *atîta timp cît el nu se va fi reabilitat*, adică atîta timp cît nu-şi va fi dovedit nevinovăţia [138].

Se pune întrebarea : de ce Comitetul executiv a refuzat în mod public şi formal să-i acorde încredere lui Aleksinski şi i-a cerut să se reabiliteze, adică l-a considerat lipsit de onoare ?

Pentru că Aleksinski a devenit atît de faimos prin calomniile sale, încît la Paris ziariştii din cele mai diferite partide l-au declarat calomniator. Aleksinski nici nu s-a gîndit să se reabiliteze în faţa Comitetului executiv ; el a

preferat să se aciueze la ziarul „Edinstvo" al lui Plehanov, semnînd la început cu inițiale, iar apoi — după ce a mai prins curaj — și cu numele întreg.

Ieri 4 iulie, cîțiva bolșevici au fost preveniți de niște cunoscuți de-ai lor că Aleksinski a furnizat Comitetului ziariștilor din Petrograd o nouă informație calomnioasă. Majoritatea celor preveniți nu au acordat absolut nici o atenție acestui avertisment, nutrind un profund dispreț față de Aleksinski și față de „activitatea" lui. Dar unul dintre acești bloșevici, și anume Djugașvilii (Stalin), membru al Comitetului Executiv Central, care ca social-democrat gruzin îl cunoștea de mult pe tov. Ciheidze, a vorbit cu el în ședința C.E.C. despre această nouă campanie de calomnii mîrșave din partea lui Aleksinski.

Era noaptea tîrziu, dar Ciheidze a declarat că C.E.C. nu va privi cu indiferență cum niște oameni care se tem de justiție și de o anchetă din partea C.E.C. răspîndesc calomnii. În numele său, ca președinte al C.E.C., și în numele lui Țereteli, ca membru al guvernului provizoriu, Ciheidze a recomandat imediat *telefonic* tuturor redacțiilor *să nu publice calomniile* lui Aleksinski. Ciheidze i-a comunicat lui Stalin că majoritatea ziarelor s-au declarat dispuse să-i îndeplinească rugămintea și că numai „Edinstvo" și „Reci" „s-au eschivat" un timp să dea răspuns (nu știm ce a făcut „Edinstvo", dar „Reci" nu a publicat materialul calomnios). Ca urmare, acest material a apărut doar în coloanele imundei foi „Jivoe Slovo" [139] nr. 51 (404), complet necunoscută majorității publicului cititor, al cărei redactor-editor semnează A. M. Umanski.

Acum calomniatorii vor răspunde în fața justiției. Sub acest aspect, chestiunea e simplă și necomplicată.

Absurditatea calomniei este evidentă : un oarecare Ermolenko, praporgic din Regimentul 16 infanterie din Siberia, a fost „strecurat" (?) „la 25 aprilie în spatele frontului nostru, în sectorul armatei a 6-a, pentru a desfășura agitație în favoarea încheierii cît mai grabnice a unei păci separate cu Germania". Este vorba, probabil, de un individ fugit din captivitate, în privința căruia „documentul" publicat de „Jivoe Slovo" adaugă : „Ermolenko

Россійская Соціалъ-Демократическая Рабочая Партія.

Цѣна 2 коп.

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

ЛИСТОКЪ „ПРАВДЫ".

Четвергъ 19-го іюля (6 іюля стараго стиля) 1917 года.

Не имѣя возможности выпустить сегодня очередной номеръ „ПРАВДЫ" мы выпускаемъ „ЛИСТОКЪ ПРАВДЫ"!

Завтра мы надѣемся выпустить очередной номеръ „ПРАВДЫ".

Спокойствіе и выдержка.

РАБОЧІЕ! СОЛДАТЫ!

Демонстраціи 3-го и 4-го іюля закончились.

Вы сказали правящимъ кликамъ свои тѣни

Темныя и преступныя силы опирающіяся на поповствующихъ, вызвали провокаціонное время. Выбросить съ ними и со всей революціонной Россіей мы скорбимъ о погибшихъ въ эти дни сынахъ народа. Отвѣтственность за жертвы падаетъ на подлыхъ клеветниковъ революціи. Но исчезаютъ смыслъ вашей демонстраціи имъ не удалось и не удастся.

Теперь остается ждать, какой отпоръ найдетъ во всей странѣ вашъ кличъ „Вся власть Совѣтамъ"! Демонстраціи закончились,—начинается снова дни упорной агитаціи, проникновенія отсталыхъ массъ, привлеченія на нашу сторону колеблющихся.

ТОВАРИЩИ РАБОЧІЕ и СОЛДАТЫ! МЫ ПРИЗЫВАЕМЪ ВАСЪ КЪ СПОКОЙСТВІЮ и ВЫДЕРЖКѢ! НЕ ДАВАЙТЕ ЗЛОУМЫШЛЕННИКАМЪ ВЫЗВАТЬ ПРОВОКАЦІЮ ВЫЗВАННАЯ ВАМИ ПОВОДА ОБВИНЯТЬ ВАСЪ ВЪ НАСИЛІЯХЪ. НЕ ПОДДАВАЙТЕСЬ НА ПРОВОКАЦІЮ. НИКАКИХЪ ВЫСТУПЛЕНІЙ НА УЛИЦЫ, НИКАКИХЪ СТОЛКНОВЕНІЙ.

ТОВАРИЩИ—РАБОЧІЕ ВОЗВРАЩАЙТЕСЬ МИРНО КЪ СТАНКАМЪ.

ТОВАРИЩИ — СОЛДАТЫ ОСТАВАЙТЕСЬ МИРНО ВЪ ВАШИХЪ ЧАСТЯХЪ.

Вся жизнь дѣйствуетъ за насъ. Вамъ будетъ за кѣмъ. Не нужно никакихъ необдуманныхъ дѣйствій.

Спокойствіе, выдержка и спокойствіе—таковъ нашъ лозунгъ!

Центральный Комитетъ Рос. Соц.-Дем. Р. Партіи.

Петербургскій Комитетъ Рос. Соц.-Дем. Р. Партіи.

Военная Организація Рос. Соц.-Дем. Р. Партіи.

Международный Комитетъ объединенныхъ соціалъ-демократовъ-интернаціоналистовъ.

Изъ за чего идетъ борьба?

Контр-революціонная печать капиталистовъ изображаетъ дѣло такъ, будто бы въ послѣдніе 3 дня борьба въ Петроградѣ шла изъ за того, что партіи большевиковъ хотѣли захватить власть въ свои руки и для этого свергнуть Всероссійскій Центръ Совѣтовъ. Рабочихъ, Солдатскихъ и Крестьянскихъ Депутатовъ. Это—ложь, это сознательная клевета, которую капиталисты сдѣлали своимъ контръ-революціоннымъ авторскимъ.

Наша партія съ первыхъ же дней революціи заявляла, что о захватѣ власти нашей партіи вопреки воли большинства народа—не можетъ быть и рѣчи. Наша партія говорила и говоритъ: власть должна принадлежать представителямъ большинства народа. Наша политика была и остается: вся власть Совѣтамъ Рабочихъ, Солдатскихъ и Крестьянскихъ Депутатовъ. Этотъ лозунгъ с нашимъ именемъ становился все болѣе и болѣе популярнымъ. Его все настойчивѣе выкликали тысячи и десятки тысячъ рабочихъ, солдатъ и матросовъ. Этотъ лозунгъ не спѣетъ теперь съ оперена—чтобы не повторилось наше предсказаніе. Жизнь за насъ. Мы предсказали и предсказываемъ, что правительство изъ 10 министровъ-к-д, 5 представителей Совѣта не сможетъ весть стихію до тѣхъ поръ, пока не изобразитъ изъ себя что-то, будто бы въ составѣ 15 дѣйствительно отвѣчающее требованіямъ революціи. Теперь всѣ видятъ, что стихія убѣдилась, что мы были правы. Вторая Всероссійская Конференція Совѣтовъ не состоитъ изъ большевиковъ, а большевики составятъ въ ней меньшинство. Та политика, которая предвидѣла развитіе событій, есть политика и нашей партіи. А такую линію поведенія своей партіи скажемъ широкимъ массамъ подтвердитъ нашей партіи.

Выдвинутый нами въ самомъ началѣ революціи лозунгъ внутренняго взаимодѣйствія массы. Несмотря на вырождающееся и совершенно извѣстное большинство Совѣтовъ, пока жизнь въ стороны окончательно власти. Жизнь за насъ. Все больше и больше массы становятся подъ наши знамена борьбы за переходъ всей власти въ руки народа.

Ничего почтенъ мы можемъ съ полной увѣренностью ожидать въ будущемъ. У насъ есть могучія творящія силы. Жизнь за насъ. Нѣтъ не только отдѣльно и твердо взять властную будущемъ. Немыслимъ отдѣльныхъ рукъ стихій, ожидать нашего возвышенія. Отдѣльныхъ выдержка и спокойствіе—только наша разумная

Гдѣ власть и гдѣ контръ-революція?

На этотъ вопросъ обычно отвѣчаютъ очень просто: контръ-революція вовсе нѣтъ или мы не знаемъ, гдѣ она. Власть же мы прекрасно знаемъ: она въ рукахъ Врем. Правительства, контръ-революціонный Центральный Исполнительный Комитетъ (Ц. И. К.) Всероссійскаго Съѣзда Совѣтовъ Солд. и Раб. Депутатовъ. Такова обычная отвѣтъ.

Вчерашній политическій кризисъ оставилъ въ наслѣдіе всѣхъ себя какъ и большинство кризисовъ всякаго рода, сравнивающихъ все условное, разрушающихъ всѣ иллюзіи,—развѣялись тѣ иллюзіи, которыя выражаются въ приведенныхъ нами сейчасъ обычныхъ отвѣтахъ на коренные вопросы всякой революціи.

Существуетъ ли сейчасъ бывшій членъ 2-ой Р. Думы Алексинскій, котораго жены и меньшевики, правящія партіи въ Совѣтахъ Раб., Солд. и Крест. Депутатовъ отказались допустить въ Исп. Комитетъ Совѣта Солд. и Раб. Депутатовъ, пока онъ не реабилитируетъ себя, т.е., пока онъ не возстановитъ своей чести?

Въ чемъ дѣло? Почему Исполн. Комитетъ публично и формально отказался въ довѣріи Алексинскому, потребовалъ отъ него возстановленія чести и т. п. признаковъ его бывшестности?

Потому, что Алексинскій настойчиво проглашалъ себя клеветникомъ, что въ Парижѣ журналисты разнообразнѣйшихъ партій объявили его клеветникомъ, Алексинскій не отказывается возстановить свою честь передъ Исп. Комитетомъ, а предпочелъ скрываться въ пикалевской газетѣ «Единство», выступая въ ней сначала на вичудахъ, а потомъ—совсѣмъ открыто.

4-го іюля, вчера днемъ, рѣзкою большинствомъ получило отъ знакомыхъ предостереженіе, что Алексинскій сообщилъ комитету журналистовъ въ Петербургѣ какую-то новую клеветническую вѣсть. Большинство изъ присутствовавшихъ не собралось ровно ничего изъ этого вниманія на это предостереженіе, опасаясь съ бранью, какъ оффициально заявило всей партіей большевиковъ, сепаратный миръ съ Германіей самыхъ рѣшительныхъ и бесповоротныхъ образомъ всегда и безусловно отвергаетъ!!! Ложь германскаго офицерства такая лживая, грубая, жрѣшая, что ни одинъ грамотный человѣкъ ни на минуту не усомнится въ томъ, что это ложь. А политическая—грамотный человѣкъ тѣмъ болѣе не усомнится въ этомъ, что сопоставленіе Ленина съ какимъ то Шупутисъ (?) и «полнымъ освобожденіи Украйны» есть нелѣпость особенно бол

и это имѣли Церетели какъ членъ Врем. Правительства; Чхеидзе обратился тотчасъ по телефону по всѣ редакціи съ предложеніемъ воздержаться отъ дальнѣйшей печати Алексинскаго. Чхеидзе сказалъ Сталину, что большинство газетъ выразило готовность исполнить его просьбу, что мотивировалась объективною правдивостью и чистотой («Единство» мы не видали, а «Рѣчь» не перестала такая печать). Въ результатѣ газета попала лишь на страницахъ маленькой газетки, безвліятельную интеллигентныхъ людей вовсе не читающей газеты «Живое Слово», № 81 (404), редакторомъ-издателемъ коей подписывается А. М. Ушаковъ.

Теперь клеветники отвѣтятъ нервъ судомъ. Съ этой стороны дѣло простое и ясное.

Перейдемъ къ клеветы быть съ глаза, какой-то ярыжорщикъ 16 Сибирскаго стр. полка Ермолаевъ былъ перебранены (?) «25-го корбля въ нимъ въ тылъ на фронтъ и врагіе для встрѣчи въ полку» скорѣйшаго заключенія сепаратнаго мира съ Германіей». Видимо, это бѣжавшій изъ плѣна субъектъ, про котораго напечатавшій «Живое Слово» «достоинство» добавлялось: «порученіе его Временно прилагъ ея настоянію товарищей».

Можно судить уже отсюда, какого довѣрія заслуживаетъ субъектъ, столь безчестный, что онъ могъ согласиться принять подобное порученіе. Онъ дѣлъ—человѣкъ безчестный. Это—фактъ.

И что же показалъ этотъ свидѣтель?

Онъ показалъ слѣдующее: «Офицеръ германскаго генеральнаго штаба Шейдеманъ и Либеръ ему сообщили что такого же рода агитацію вести въ Россіи агентъ германскаго генеральнаго штаба и предсѣдатель украинской сепаратной «освобожденія Украйны» А. Скоропись—Іолтуховскій и Денисъ. Ему поручено строиться всѣми силами въ широкомъ довѣріи русскаго народа въ Врем. Правительству».

Итакъ германскіе офицеры, чтобы сказать Ермолаеву въ его безчестному поступку, назвали ему безстудно про Ленина, который, какъ не усомнится въ томъ, что это ложь. А политическая—грамотный человѣкъ тѣмъ болѣе не усомнится въ этомъ, что сопоставленіе Ленина съ какимъ то Іолтуховскимъ (?) и «полнымъ освобожденіи Украйны» есть нелѣпость особенно бол

Prima pagină a ziarului „Listok «Pravdî»" din 19 (6) iulie 1917 conţinînd articolul lui V. I. Lenin „Unde este puterea de stat şi unde este contrarevoluţia ?".

Micşorat

a primit această însărcinare la insistenţele camarazilor săi" ! !

Chiar şi numai din acest fapt se poate deduce cîtă încredere merită un individ care e atît de lipsit de onoare încît a putut să accepte o asemenea „însărcinare" !... Martorul este un om lipsit de onoare. Acest fapt rămîne bine stabilit.

Şi ce a declarat acest martor ?

El a declarat următoarele : „Ofiţerii Schiditzki şi Lübers de la marele stat-major german i-au spus că o agitaţie asemănătoare este desfăşurată în Rusia de A. Skoropis-Ioltuhovski, agent al marelui stat-major german şi preşedintele secţiei ucrainene a «Uniunii pentru eliberarea Ucrainei» [140], şi de Lenin. Lenin este însărcinat să depună toate eforturile pentru a submina încrederea poporului rus în guvernul provizoriu".

Aşadar, pentru a-l determina pe Ermolenko să săvîrşească fapta sa infamantă, aceşti ofiţeri germani i-au spus fără pic de ruşine minciuni despre Lenin, care, după cum ştie toată lumea şi după cum a declarat oficial *întregul partid* bolşevic, *a respins* întotdeauna şi în modul cel mai categoric şi irevocabil ideea unei păci separate cu Germania ! ! Minciuna ofiţerilor germani este atît de sfruntată, atît de grosolană şi de stupidă, încît nici un om cu ştiinţă de carte nu se va îndoi cîtuşi de puţin că este o minciună. Iar un cunoscător în politică se va îndoi cu atît mai puţin de faptul că a-l pune pe Lenin alături de un oarecare Ioltuhovski (?) şi de „Uniunea pentru eliberarea Ucrainei" este o absurditate deosebit de flagrantă, căci tocmai în timpul războiului atît Lenin cît şi toţi internaţionaliştii, au declarat în repetate rînduri *în mod public* că *nu au nimic comun* cu această suspectă „Uniune" social-patriotică !

Minciuna crasă a lui Ermolenko, care e cumpărat de germani, sau a ofiţerilor germani nu ar merita nici umbră de atenţie dacă „documentul" nu ar fi adăugat nişte „informaţii primite în ultimul moment" — nu se ştie cine le-a primit, cum, de la cine, cînd — potrivit cărora „banii pentru agitaţie" „se primesc" (cine primeşte ? „documentul" *se teme* să spună direct că învinuieşte sau suspectează

pe Lenin ! ! documentul nu spune *cine* „primeşte" !) „prin" „oameni de încredere" : prin „bolşevicii" Fürstenberg (Ganeţki) şi Kozlovski. Se pretinde că ar exista şi dovezi cu privire la transferul banilor prin intermediul unor bănci, iar „cenzura militară ar fi stabilit existenţa unui schimb permanent (!) de telegrame cu caracter politic şi financiar între agenţii germani şi liderii bolşevici" ! !

Iarăşi o minciună atît de prost ticluită, încît absurditatea ei sare în ochi. Dacă ar fi aici măcar un singur cuvînt adevărat, atunci cum se explică faptul 1) că Ganeţki a obţinut *recent de tot* dreptul de liberă intrare în Rusia şi de liberă ieşire din ea ? 2) că nici Ganeţki, nici Kozlovski *nu* au fost arestaţi *înainte* ca ştirea cu privire la fapta lor penală să fi apărut în ziare ? Este oare de crezut că marele stat-major, dacă ar fi avut într-adevăr informaţii cît de cît demne de crezare cu privire la un transfer de bani, la telegrame etc., ar fi îngăduit răspîndirea de zvonuri în legătură cu aceasta prin intermediul lui Aleksinski şi al presei pogromiste, fără a-i aresta pe Ganeţki şi pe Kozlovski ? Nu este oare clar că avem de-a face aici cu scornirile încornorate ale unor bîrfitori de meserie de cea mai ordinară speţă, şi nimic altceva ?

Adăugăm că nici Ganeţki şi nici Kozlovski nu sînt bolşevici, ci membri ai partidului social-democrat polonez, că pe Ganeţki, membru al C.C. al acestui partid, îl cunoaştem de la Congresul de la Londra (1903) [141], pe care delegaţii polonezi l-au părăsit etc. *Nici o sumă* de bani *nu* au primit bolşevicii nici de la Ganeţki şi nici de la Kozlovski. Toate acestea nu sînt decît minciuni sfruntate.

Ce semnificaţie politică au aceste minciuni ? Ele arată, în primul rînd, că adversarii politici ai bolşevicilor nu se pot dispensa de minciună şi de calomnie. Atît de ordinari şi de josnici sînt aceşti adversari.

Ele ne oferă, în al doilea rînd, un răspuns la întrebarea pusă în titlul articolului.

Raportul cu privire la aceste „documente" i-a fost înaintat lui Kerenski încă la 16 *mai*. Kerenski este membru al guvernului provizoriu şi totodată membru al Sovietului, adică al ambelor „organe ale puterii". De la 16 mai pînă la 5 iulie a trecut o groază de timp. Puterea

de stat, dacă ar fi fost o putere reală, ar fi putut şi ar fi trebuit să cerceteze ea *însăşi* „documentele", să audieze martorii, să aresteze pe cei suspectaţi. Puterea de stat, *ambele* „organe ale puterii", adică atît guvernul provizoriu, cît şi C.E.C., ar fi putut şi ar fi trebuit să facă acest lucru.

Ambele organe ale puterii nu întreprind nici o acţiune. Marele stat-major însă se dovedeşte a avea anumite relaţii cu Aleksinski, care n-a fost admis în serviciul Comitetului executiv al Sovietului din motivul că este un calomniator ! Şi nu ştim cum se face că tocmai în momentul cînd cadeţii se retrag din guvern, marele stat-major îngăduie, din întîmplare probabil, ca documentele sale oficiale să fie date lui Aleksinski spre publicare !

Puterea de stat nu întreprinde nici o acţiune. Nici Kerenski, nici guvernul provizoriu şi nici Comitetul executiv al Sovietului nu se gîndesc cîtuşi de puţin să-i aresteze, ca suspecţi, pe Lenin, Ganeţki şi Kozlovski. În cursul nopţii de ieri 4 iulie, Ciheidze şi Ţereteli roagă ziarele să nu publice această calomnie evidentă. Dar în aceeaşi noapte, ceva mai tîrziu, Polovţev trimite iuncheri şi cazaci să devasteze sediul „Pravdei", să împiedice tipărirea ziarului, să aresteze pe editori, să ridice registrele (sub pretextul de a verifica dacă nu conţin înregistrări de sume suspecte) şi în acelaşi timp în imunda foaie „Jivoe Slovo" se publică o calomnie mîrşavă, menită să aţîţe spiritele, să-i ponegrească pe bolşevici, să creeze o stare de spirit pogromistă, să ofere o scuză plauzibilă pentru devastarea sediului „Pravdei", ordonată de Polovţev şi executată de iuncheri şi de cazaci.

Cine nu închide în mod voit ochii *ca să nu vadă adevărul*, acela nu poate să rămînă victima unei erori. Atunci cînd *trebuie* să acţioneze, ambele organe ale puterii nu fac *nimic* — C.E.C. pentru că are „încredere" în cadeţi şi se teme să nu-i supere, iar cadeţii nu acţionează ca organ al puterii pentru că preferă să acţioneze *din culise*.

Contrarevoluţia în culise —, iat-o ca în palmă : cadeţii, anumite cercuri ale marelui stat-major („vîrfurile armatei", după cum se spune în rezoluţia partidului nostru) şi presa dubioasă, semipogromistă. Iată cine *nu* rămîne inactiv,

iată cine „lucrează“ solidar laolaltă ; iată cercurile care alimentează atmosfera de pogrom şi încercările de pogromuri, care ordonă să se tragă în manifestanţi etc. etc.

Cine nu închide în mod voit ochii ca să nu vadă adevărul, acela nu poate să rămînă victima unei erori.

Nu avem şi nu vom avea o putere de stat reală atîta timp cît trecerea puterii în mîinile Sovietelor nu va pune baza creării unei puteri de stat reale. Contrarevoluţia profită de inexistenţa unei asemenea puteri, unindu-i pe cadeţi cu anumite cadre de comandă superioare ale armatei şi cu presa pogromistă. Este o realitate tristă, dar aceasta este realitatea.

Muncitori şi soldaţi ! Voi trebuie să daţi dovadă de fermitate, vigilenţă şi tărie de caracter !

Scris la 5 (18) iulie 1917

Publicat la 19 (6) iulie 1917, în ziarul „Listok «Pravdi»“

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CALOMNIILE MÎRŞAVE RĂSPÎNDITE DE PRESA POGROMISTĂ ŞI DE ALEKSINSKI

Ziarul „Jivoe Slovo", care este o foaie vădit pogromistă, a publicat azi o calomnie josnică, murdară, la adresa lui Lenin *.

Ziarul „Pravda" nu poate să apară, deoarece în noaptea de 4 spre 5 iulie sediul lui a fost devastat de iuncheri ; de aceea dezminţirea amănunţită a acestei murdare calomnii va fi publicată mai tîrziu.

Deocamdată declarăm că informaţia apărută în ziarul „Jivoe Slovo" este *o calomnie,* că în noaptea de 4 spre 5 iulie *Ciheidze* a chemat la telefon *toate ziarele mari,* rugîndu-le să nu publice calomnioasele articole pogromiste. Ziarele mari au satisfăcut rugămintea lui Ciheidze, astfel încît la 5 iulie, cu excepţia imundei foi „Jivoe Slovo", nici un ziar *n-a publicat această mîrşavă calomnie.*

Cît despre Aleksinski, el este atît de cunoscut ca bîrfitor de meserie, încît *n-a fost admis* în serviciul Comitetului executiv al Sovietului *atîta timp cît* nu se va fi reabilitat, adică *atîta timp cît nu-şi va fi dovedit nevinovăţia.*

Cetăţeni ! Nu daţi crezare calomniilor murdare răspîndite de Aleksinski şi de „Jivoe Slovo".

Caracterul calomnios al informaţiei apărute în „Jivoe Slovo" reiese clar fie şi numai din următorul fapt : „Jivoe Slovo" scrie că *la 16 mai* statul-major i-a înaintat lui Ke-

* Această calomnie a fost retipărită fără semnătură pe foi separate, care au fost afişate în oraş.

renski o adresă (cu nr. 3 719) conţinînd acuzaţii împotriva lui Lenin [142]. Este clar că Kerenski ar fi fost obligat să-l aresteze imediat pe Lenin şi să instituie o *anchetă guvernamentală*, dacă ar fi fost cît de cît convins de seriozitatea învinuirilor sau a suspiciunilor.

Scris la 5 (18) iulie 1917
Publicat la 19 (6) iulie 1917, în ziarul „Listok «Pravdi»"

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, confruntat cu textul exemplarului dactilografiat

BÎRFELI ŞI FAPTE

Cu hîrdaie de injurii şi de bîrfeli sînt împroşcaţi bolşevicii în legătură cu demonstraţia de la 3 şi 4 iulie.

Unii merg pînă acolo încît să-i acuze pe bolşevici că „au încercat să pună stăpînire pe oraş", că au vrut „să violeze" voinţa Sovietelor, că „au atentat la puterea Sovietelor" etc. etc.

Faptele însă arată că bolşevicii, deşi masele erau înarmate, *nu* au pus stăpînire (deşi puteau s-o facă) şi *nu* au încercat să pună stăpînire nu numai pe vreo parte sau alta a oraşului, dar nici măcar pe o singură clădire, pe o singură instituţie.

Faptele arată că singurul *caz politic* de folosire a violenţei *faţă de o instituţie* a avut loc în noaptea de 5 iulie, cînd, din ordinul lui Polovţev, *fără ştirea Sovietului şi peste capul lui,* sediul „Pravdei" a fost devastat de iuncheri şi de cazaci.

Iată ce arată faptele.

Iată o adevărată mostră de folosire premeditată, criminală a violenţei faţă de o întreagă instituţie, iată un adevărat „atentat" şi o adevărată „violare", nu în vorbe, ci în fapte. Dacă acest atentat ar fi fost săvîrşit pe bază legală, guvernul provizoriu sau Sovietul ar fi aprobat o asemenea măsură, *dar nici unul dintre organele puterii nu a făcut acest lucru.* Devastatorii „Pravdei" *nu au găsit sprijin* nici în Soviet, nici în guvernul provizoriu.

Cînd soldaţii au hotărît să treacă la acţiune, bolşevicii i-au îndemnat să demonstreze *în mod paşnic şi organizat.*

Iuncherii însă, cazacii şi Polovţev *nu* au fost îndemnaţi nici de guvernul provizoriu şi nici de Soviet să acţioneze în mod paşnic şi organizat, să acţioneze în cadrul legii.

*
* *

Dar, ni se spune, s-au tras focuri.

Da, s-au tras. Dar cine a tras? Cine îndrăzneşte să arunce cuiva, fără anchetă prealabilă, acuzaţia că a tras?

Să auzim ce spune în această privinţă *un martor din mediul burghez.*

Acest martor este ziarul „Birjevîie Vedomosti", ediţia de seară din 4 iulie; credem că pe acest martor nimeni nu-l poate bănui de părtinire faţă de bolşevici! Iată ce spune el:

„La ora 2 fix, la colţul dintre Sadovaia şi Nevski, în timp ce demonstranţii înarmaţi treceau pe stradă, iar publicul, care se adunase în număr mare, privea liniştit scurgerea puhoiului de oameni, *dinspre partea dreaptă a străzii Sadovaia s-a auzit pocnetul asurzitor al unui foc de armă, după care au urmat o serie de salve*".

Aşadar, pînă şi un martor de la un ziar burghez este nevoit să recunoască adevărul, şi anume că *mai întîi s-a tras dinspre partea dreaptă a străzii Sadovaia!!* Nu este aceasta o dovadă clară că s-a tras *în demonstranţi?*

Este oare greu de înţeles că, dacă demonstranţii ar fi căutat sau ar fi vrut să acţioneze prin violenţă, *ei ar fi trimis forţe spre o anumită instituţie* (aşa cum Polovţev a trimis iuncheri şi cazaci împotriva „Pravdei") ? Dimpotrivă, din moment ce sînt marinari ucişi, iar martori de la un ziar burghez spun că mai întîi s-a tras „dinspre partea dreaptă a străzii Sadovaia", „în timp ce demonstranţii înarmaţi treceau pe stradă", nu este oare aceasta o dovadă concludentă că *tocmai sutele negre, tocmai duşmanii* democraţiei, tocmai cercurile apropiate de cadeţi au vrut şi au căutat cu tot dinadinsul să se ajungă la folosirea violenţei?

Scris la 5 (18) iulie 1917
Publicat la 19 (6) iulie 1917, în ziarul „Listok «Pravdi»"

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

APROAPE DE MIEZUL CHESTIUNII

În şedinţa Comitetului Executiv Central din seara zilei de 4 iulie, cetăţeanul Ceaikovski a rostit o cuvîntare în care s-a apropiat foarte mult de miezul chestiunii.

El s-a declarat împotriva luării puterii de către Soviet şi a adus, printre altele, următorul argument, s-ar putea spune, „hotărîtor" : noi trebuie să ducem război şi războiul cere bani, dar englezii şi americanii nu vor da bani dacă puterea va fi în mîinile „socialiştilor", ei vor da numai dacă cadeţii vor participa la guvern.

Vorbind astfel, el s-a apropiat de miezul chestiunii.

Nu poţi participa la războiul imperialist fără „a participa" la acţiunea capitalistă de înrobire a poporului prin împrumuturi obţinute de la domnii capitalişti.

Pentru a te ridica cu adevărat împotriva războiului imperialist, trebuie să rupi *toate* firele care te leagă şi te încătuşează de capital şi să dai fără teamă în mîinile muncitorilor şi ţăranilor controlul asupra băncilor, controlul asupra producţiei, reglementarea ei.

Sîntem şi noi de părere că englezii şi americanii nu ne vor da bani altfel decît cu garanţia cadeţilor. Şi atunci una din două : ori să fiţi în slujba cadeţilor, în slujba capitalului, să faceţi mereu alte împrumuturi imperialiste (şi să nu vă pretindeţi democraţie „revoluţionară", să vă împăcaţi cu calificativul de democraţie *imperialistă*, pe

care îl meritaţi pe bună dreptate), ori s-o rupeţi cu cadeţii, s-o rupeţi cu capitaliştii, s-o rupeţi cu imperialismul, să deveniţi şi în problemele războiului adevăraţi revoluţionari.

Ceaikovski s-a apropiat de miezul chestiunii.

Scris la 5 (18) iulie 1917

Publicat la 19 (6) iulie 1917, în ziarul „Listok «Pravdi»"

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

O NOUĂ AFACERE DREYFUS ?

Nu cumva vor anumite „căpetenii" ale marelui nostru stat-major să înscenеze o nouă afacere Dreyfus ? [143]

Aceasta este ideea pe care ţi-o sugerează calomnia monstruoasă, revoltător de insolentă publicată în „Jivoe Slovo" şi amănunţit examinată de noi în altă parte.

Statul-major francez şi-a cîştigat prin afacerea Dreyfus o tristă şi ruşinoasă faimă în lumea întreagă, recurgînd la mijloace inadmisibile, necinstite şi de-a dreptul criminale (mîrşave) pentru a-l acuza pe Dreyfus.

„În afacerea" împotriva bolşevicilor, marele nostru stat-major s-a manifestat, pare-se, pentru prima oară în mod public şi în acest scop s-a adresat... — oricît ar părea de straniu, semnificativ şi de necrezut — imundei foi pogromiste „Jivoe Slovo", care a publicat informaţia vădit calomnioasă că Lenin ar fi spion. Această informaţie începe cu următoarele cuvinte :

„Anexat la adresa nr. 3 719 din 16 mai 1917, şeful statului-major al comandantului suprem a înaintat ministrului de război un proces-verbal de interogatoriu" (este vorba de interogatoriul luat lui Ermolenko).

Este oare de conceput ca, în cadrul unei procedări cît de cît juste, procesele-verbale de interogatoriu care aparţin statului-major să fie publicate în presa pogromistă *înainte* de instituirea unei anchete sau *înainte* de arestarea celor bănuiţi ?

Statul-major are în atribuţia sa serviciul secret. Acest lucru este incontestabil. Dar ce fel de serviciu secret este acesta, cînd un document trimis la 16 mai, şi de multă vreme primit de Kerenski, este pus în circulaţie nu de *Kerenski*, ci de o fiţuică pogromistă ? ?

Prin ce se deosebeşte asta, în fond, de metodele folosite în afacerea Dreyfus ?

Scris la 5 (18) iulie 1917

Publicat la 19 (6) iulie 1917, în ziarul „Listok «Pravdi»"

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

CHEMAREA COMISIEI EXECUTIVE A COMITETULUI DIN PETERSBURG AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA

În conformitate cu hotărîrea C.C. al P.M.S.D.R., publicată ieri (şi semnată şi de Comitetul din Petersburg), Comisia executivă a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R. [144] cheamă pe muncitori să reia lucrul începînd de mîine, adică din dimineaţa zilei de 7 iulie.

La această hotărîre aderă consfătuirea reprezentanţilor colectivelor de muncă din întreprinderile raionului Vîborg.

Comisia executivă
a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R.

Scris la 6 (19) iulie 1917

Publicat pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin", vol. VII

Se tipăreşte după manuscris

DREYFUSIADA

Vechiul se îmbină cu noul ; aşa a fost întotdeauna în materie de metode de exploatare şi represiune sub ţarism, aşa este şi în Rusia republicană. Prigoana politică împotriva bolşevicilor, ca partid al proletariatului revoluţionar internaţional, este condimentată de burghezia contrarevoluţionară cu calomnii dintre cele mai mîrşave şi cu „o campanie" de presă întru totul similară cu campania ziarelor clericale şi monarhiste franceze în afacerea Dreyfus.

Cu orice preţ trebuia obţinut ca Dreyfus să fie pus sub acuzare pentru spionaj ! — aceasta a fost parola atunci. Cu orice preţ trebuie obţinut ca cineva dintre bolşevici să fie pus sub acuzare pentru spionaj ! — aceasta este parola acum. Calomnii dintre cele mai mîrşave, falsificări, minciuni sfruntate şi procedee rafinate de îmbrobodire a cititorului — toate aceste metode presa galbenă şi în general presa burgheză le folosesc cu un zel neobişnuit. În ansamblu rezultă un cor de urlete sălbatice, turbate, în care nu poţi desluşi uneori nu numai nici un argument, dar nici măcar sunete articulate.

Iată cîteva dintre metodele dreyfusiadei noastre republicane contemporane. Mai întîi au fost „puse în circulaţie" trei „argumente" principale : Ermolenko, aşa-zisele 20 000 000 de la Kozlovski, implicarea lui Parvus.

A doua zi, principalul ziar pogromist, „Jivoe Slovo", publică două „rectificări", admiţînd că „conducătorul" bolşevicilor nu este un om corupt, ci un fanatic, şi înlocuind cele 20 000 000 cu 20 000. Un alt ziar se grăbeşte

să declare că depoziţiile lui Ermolenko au o importanţă secundară.

În „Listok Pravdî" [145] din 6 iulie, noi am demonstrat absurditatea totală a depoziţiilor lui Ermolenko *. Este clar că invocarea unor asemenea probe a devenit acum ceva jenant.

În acelaşi „Listok" este publicată o scrisoare din partea lui Kozlovski, în care acesta dezminte calomnia. După publicarea dezminţirii, cele 20 000 000 au fost reduse la 20 000, — adică iarăşi o cifră „rotunjită", şi nu una exactă !

Implicîndu-l pe Parvus, ei se străduiesc din răsputeri să stabilească existenţa unei legături între el şi bolşevici. În realitate, însă, bolşevicii au fost aceia care, încă în ziarul „Soţial-Demokrat" ce apărea la Geneva, l-au numit pe Parvus renegat **, l-au combătut fără cruţare ca pe un Plehanov german şi au înlăturat pentru totdeauna posibilitatea oricărei apropieri de asemenea social-şovinişti. Bolşevicii au fost aceia care, la o şedinţă solemnă ce a avut loc la Stockholm cu participarea socialiştilor de stînga suedezi [146], au refuzat categoric să stea de vorbă cu Parvus, ba mai mult chiar, au refuzat să-l admită la şedinţă într-o calitate oarecare, fie şi ca invitat.

Ganeţki a desfăşurat o activitate comercială ca funcţionar al firmei la care participa Parvus. Corespondenţa comercială şi financiară trecea, desigur, prin mîinile cenzurii şi era în întregime accesibilă controlului ei. Se fac încercări de a stabili existenţa unei legături între aceste afaceri comerciale şi politică, deşi nu se aduce absolut nici o dovadă în acest sens ! !

Se ajunge la situaţia ridicolă că *„Pravdei"* i se reproşează că telegramele ei către ziarele socialiste din Suedia şi din toate celelalte ţări (telegrame care bineînţeles că au trecut şi ele prin mîinile cenzurii şi îi sînt pe deplin cunoscute) sînt reproduse de ziarele germane, uneori cu de-

* Vezi volumul de faţă, p. 439—446. — *Nota red.*

** Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 83—84. — *Nota red.*

naturări ! Ca şi cum această retipărire sau aceste denaturări făcute cu rea-credinţă ar putea fi imputate „Pravdei“ !

O adevărată dreyfusiadă, o campanie de minciuni şi calomnii, alimentată de o sălbatică ură politică... Dar cît de murdare trebuie să fie izvoarele din care se inspiră cei ce substituie luptei de idei răspîndirea de calomnii !

Scris la 6—7 (19—20) iulie 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Culegeri din Lenin“, vol. IV

Se tipăreşte după manuscris

PENTRU DEZMINŢIREA UNOR ZVONURI PROVOCATOARE

În „Listok «Pravdî»“ din 6 iulie a apărut o dezminţire amănunţită a mîrşavei calomnii pe care ziarele pogromiste o răspîndesc la adresa lui Lenin şi a altora *. O dezminţire similară, dar într-o formă mai concisă, a fost publicată în foaie volantă, în numele C.C. al partidului nostru.

În completare, trebuie să mai răspundem celor care ne întreabă dacă sînt adevărate zvonurile despre arestarea lui Lenin, Kamenev, Zinoviev şi a altora. Nu, aceste zvonuri *nu sînt adevărate*. Toţi bolşevicii numiţi aici, împotriva cărora presa bulevardieră duce o furibundă campanie de aţîţare, sînt membri ai Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia. Rugăm încă şi încă o dată pe toţi cetăţenii cinstiţi să nu dea crezare acestor calomnii murdare şi zvonuri provocatoare.

Scris la 7 (20) iulie 1917

Publicat pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin“, vol. VII

Se tipăreşte după manuscris

* Vezi volumul de faţă, p. 439—446. — *Nota red.*

TREI CRIZE [147]

Cu cît mai înverşunate sînt în aceste zile calomniile şi minciunile îndreptate împotriva bolşevicilor, cu atît este mai necesar ca noi, dezminţind minciunile şi calomniile, să examinăm calm conexiunea istorică a evenimentelor şi semnificaţia politică, *adică de clasă*, a cursului actual al revoluţiei.

Pentru a dezminţi minciunile şi calomniile n-avem decît să ne referim aici încă o dată la „Listok «Pravdî»" din 6 iulie şi să atragem atenţia cititorilor îndeosebi asupra articolului publicat mai jos, care dovedeşte pe bază de documente că la 2 iulie bolşevicii au desfăşurat o agitaţie *împotriva* demonstraţiei (după cum recunoaşte ziarul partidului socialiştilor-revoluţionari), că la 3 iulie suscitarea maselor a depăşit orice limită şi demonstraţia a început împotriva sfaturilor noastre, că la 4 iulie noi am scos o foaie volantă (reprodusă de acelaşi ziar al socialiştilor-revoluţionari, „Delo Naroda") în care îndemnam masele să demonstreze în mod *paşnic şi organizat*, că în noaptea de 4 spre 5 iulie am hotărît încetarea demonstraţiei [148]. Calomniaţi, calomniatorilor ! Nu veţi reuşi niciodată să infirmaţi aceste fapte şi importanţa lor hotărîtoare în întreaga lor conexiune !

Să trecem la problema conexiunii istorice a evenimentelor. Cînd încă la începutul lunii aprilie ne-am pronunţat împotriva sprijinirii guvernului provizoriu, am fost atacaţi şi de socialiştii-revoluţionari, şi de menşevici. Dar ce a dovedit viaţa ?

Ce au dovedit cele trei crize politice : criza de la 20 şi 21 aprilie, cea de la 10 şi 18 iunie şi cea de la 3 şi 4 iulie ?

Ele au dovedit, în primul rînd, că masele sînt din ce în ce mai nemulţumite de politica burgheză a majorităţii burgheze din guvernul provizoriu.

Nu este lipsit de interes să relevăm că, în numărul său din 6 iulie, organul de presă al partidului socialist-revoluţionar, guvernamental, ziarul „Delo Naroda", deşi profund ostil bolşevicilor, este nevoit să recunoască profundele cauze economice şi politice ale mişcării de la 3 şi 4 iulie. Pe zi ce trece va deveni tot mai evident cît de stupidă, sfruntată şi mîrşavă e minciuna că această mişcare ar fi fost provocată în mod artificial, că bolşevicii ar fi făcut agitaţie *în favoarea* demonstraţiei.

Cauza comună, sursa comună, adînca rădăcină comună a acestor trei crize politice este clară, mai ales dacă le privim în conexiunea lor, aşa cum recomandă ştiinţa să privim politica. Este o prostie să se creadă că trei crize de acest fel ar putea fi provocate în mod artificial.

În al doilea rînd, este instructiv să examinăm ceea ce este comun şi ceea ce este individual în fiecare din aceste trei crize.

Elementul comun este nemulţumirea debordantă a maselor, revolta lor împotriva burgheziei şi a guvernului *ei*. Cine uită *acest aspect esenţial al problemei*, cine îl trece sub tăcere sau îi minimalizează importanţa, acela se dezice de adevărurile elementare ale socialismului cu privire la lupta de clasă.

Lupta de clasă în revoluţia rusă — iată la ce trebuie să se gîndească cei care îşi zic socialişti, care ştiu cîte ceva despre desfăşurarea luptei de clasă în revoluţiile europene.

Individual în aceste crize este modul lor de manifestare : prima criză (20—21 aprilie) a izbucnit furtunos de spontan şi a fost complet neorganizată, ceea ce a dat ultrareacţionarilor posibilitatea de a trage în demonstranţi şi a prilejuit o avalanşă de învinuiri mincinoase şi nemaiauzit de stupide împotriva bolşevicilor. După explozie a urmat criza politică.

În cazul al doilea, bolşevicii fixează o demonstraţie, apoi revin asupra acestei hotărîri, în urma ultimatumului vehement şi a interzicerii exprese din partea congresului Sovietelor ; urmează demonstraţia comună de la 18 iunie, la care au predominat, incontestabil, lozincile bolşevice. Criza politică, după cum au recunoscut chiar socialiştii-revoluţionari şi menşevicii în seara zilei de 18 iunie, ar fi izbucnit inevitabil dacă nu ar fi împiedicat-o ofensiva pe front.

Cea de-a treia criză izbucneşte spontan la 3 iulie, în pofida eforturilor depuse de bolşevici în ziua de 2 iulie pentru a o împiedica, şi, atingînd punctul culminant la 4 iulie, duce în zilele de 5 şi 6 la apogeul contrarevoluţiei. Şovăielile din rîndurile socialiştilor-revoluţionari şi ale menşevicilor îşi găsesc expresia în faptul că Spiridonova şi o serie de alţi socialişti-revoluţionari se pronunţă pentru trecerea puterii în mîinile Sovietelor şi că în acelaşi sens se pronunţă şi menşevicii internaţionalişti, care pînă atunci fuseseră de părere contrară.

În sfîrşit, ultima concluzie, şi poate cea mai bogată în învăţăminte, pe care o tragem din examinarea evenimentelor în conexiunea lor este aceea că *toate* aceste trei crize ne înfăţişează o anumită formă — nouă în istoria revoluţiei noastre — de demonstraţie de un tip mai complex, caracterizată printr-o mişcare în valuri cu urcuşuri rapide şi descreşteri bruşte, prin ascuţirea revoluţiei şi a contrarevoluţiei, în condiţii cînd elementele de mijloc sînt „măcinate" şi înlăturate pentru o perioadă mai mult sau mai puţin îndelungată.

În cursul tuturor acestor trei crize, mişcarea a îmbrăcat forma *demonstraţiei*. Demonstraţie împotriva guvernului — aceasta ar fi, din punct de vedere formal, cea mai exactă descriere a evenimentelor. Esenţial însă este aici faptul că nu avem de-a face cu o demonstraţie de tip obişnuit, ci cu ceva mult mai mult decît o demonstraţie şi ceva mai puţin decît o revoluţie. Este izbucnirea *concomitentă* a revoluţiei şi a contrarevoluţiei, este „măcinarea" rapidă şi uneori subită a elementelor de mijloc, în legătură cu manifestarea furtunoasă a elementelor proletare şi a celor burgheze.

Extrem de caracteristic în această privinţă este faptul că toate elementele de mijloc reproşează *ambelor* forţe de clasă cu poziţii bine precizate, adică atît forţei proletare cît şi celei burgheze, *fiecare* din aceste mişcări. Priviţi ce fac socialiştii-revoluţionari şi menşevicii : ei fac spume la gură ţipînd la toate răscrucile că bolşevicii, prin extremismul lor, dau apă la moară contrarevoluţiei, dar în acelaşi timp recunosc în mod constant că cadeţii (cu care ei sînt aliaţi în guvern) sînt contrarevoluţionari. „Să ne delimităm — scria ieri „Delo Naroda" — printr-un şanţ adînc de toate elementele de dreapta, inclusiv belicosul «Edinstvo» (cu care, adăugăm noi, socialiştii-revoluţionari au mers în bloc în alegeri), — iată care este sarcina noastră imediată".

Comparaţi cu aceasta ce se scrie în „Edinstvo" de azi (7 iulie), în al cărui articol de fond Plehanov este nevoit să constate faptul incontestabil că Sovietele (adică socialiştii-revoluţionari şi menşevicii) şi-au luat „două săptămîni de gîndire" şi că, dacă puterea va trece în mîinile Sovietelor, aceasta „ar echivala cu o victorie a leniniştilor". „Dacă cadeţii nu se ţin de regula : cu cît mai rău, cu atît mai bine... — scrie Plehanov —, vor fi nevoiţi să recunoască ei înşişi că" (ieşind din guvern) „au făcut o mare greşeală, înlesnindu-le leniniştilor sarcina".

Nu este aceasta ceva caracteristic ? Elementele de mijloc îi acuză pe cadeţi că înlesnesc sarcina bolşevicilor, iar pe bolşevici îi acuză că înlesnesc sarcina cadeţilor ! ! Este oare greu de înţeles că, dacă în locul denumirilor politice punem denumirile de clasă, vom avea în faţa noastră visul mic-burghez al dispariţiei luptei de clasă dintre proletariat şi burghezie, văicăreala micii burghezii pe tema luptei de clasă a proletariatului împotriva burgheziei ? Este oare greu de înţeles că nici un fel de bolşevici din lume nu ar fi fost în stare „să provoace", nu trei „mişcări populare", dar nici măcar una singură, dacă proletariatul nu ar fi fost pus în mişcare de cauze economice şi politice extrem de adînci ? că nici un fel de cadeţi şi monarhişti la un loc nu ar fi fost în stare să provoace nici un fel de mişcare „dinspre dreapta", dacă cauze

tot atît de adînci nu ar fi generat contrarevoluţionarismul burgheziei ca clasă ?

În timpul mişcării de la 20—21 aprilie, atît noi cît şi cadeţii am fost ocărîţi pentru intransigenţă, pentru extremism, pentru agravarea situaţiei ; s-a mers chiar pînă acolo încît bolşevicii au fost acuzaţi (oricît de stupidă ar părea o asemenea acuzaţie) că au tras pe Nevski, — iar atunci cînd mişcarea a luat sfîrşit, aceiaşi socialişti-revoluţionari şi menşevici au scris în „Izvestiia", organul lor oficial comun, că „mişcarea populară" „i-a măturat pe imperialiştii Miliukov ş.a.", ceea ce înseamnă că *a adus ceau elogii* mişcării ! ! Nu este aceasta ceva caracteristic ? Nu dovedeşte oare aceasta cît se poate de clar că mica burghezie nu înţelege mecanismul, esenţa luptei de clasă a proletariatului împotriva burgheziei ?

Situaţia obiectivă este următoarea : marea majoritate a populaţiei ţării este mic-burgheză prin condiţiile ei de trai şi, într-o măsură şi mai mare, prin ideile ei. În ţară însă domneşte marele capital, prin intermediul băncilor şi al sindicatelor de capitalişti în primul rînd. În ţară există un proletariat orăşenesc destul de maturizat pentru a-şi urma calea proprie, dar încă incapabil să atragă imediat de partea sa majoritatea semiproletarilor. Din acest fapt fundamental, de clasă, decurge inevitabilitatea unor crize de felul celor trei crize studiate de noi, precum şi a formei lor.

Este posibil, fireşte, ca în viitor crizele să-şi schimbe forma, dar esenţa lucrurilor va rămîne aceeaşi, de pildă şi în cazul cînd în octombrie se va întruni o Adunare constituantă eseristă. Socialiştii-revoluţionari au promis ţăranilor (1) desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului ; (2) trecerea pămîntului în mîinile oamenilor muncii ; (3) confiscarea pămînturilor moşiereşti şi trecerea lor, fără despăgubire, în mîinile ţăranilor. Realizarea acestor mari transformări este cu desăvîrşire imposibilă fără măsuri revoluţionare dintre cele mai hotărîte împotriva burgheziei, măsuri care pot fi înfăptuite *numai* în condiţiile unirii ţărănimii sărace cu proletariatul, *numai* în condiţiile naţionalizării băncilor şi a sindicatelor.

Ţăranii naivi care mai cred deocamdată că aceste lucruri admirabile pot fi obţinute pe calea politicii de înţelegere cu burghezia vor fi în mod inevitabil dezamăgiţi şi... „nemulţumiţi" (ca să folosim o expresie mai blîndă) de înverşunata luptă de clasă pe care proletariatul o duce împotriva burgheziei, pentru înfăptuirea promisiunilor făcute de socialiştii-revoluţionari. Aşa a fost, aşa va fi.

Scris la 7 (20) iulie 1917

Publicat la 19 iulie 1917, în revista „Rabotniţa" nr. 7

Se tipăreşte după manuscris

ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA PREZENTĂRII LIDERILOR BOLŞEVICI ÎN FAŢA JUSTIŢIEI [149]

Din discuţiile particulare care au avut loc între tovarăşi se poate conchide că în această problemă există două păreri.

Tovarăşii care se lasă influenţaţi de „atmosfera Sovietelor" înclină adesea spre opinia favorabilă prezentării.

Cei care sînt mai apropiaţi de masele muncitoreşti par a înclina spre opinia contrară.

Principial, problema se reduce în primul rînd la aprecierea a ceea ce numim de obicei iluzii constituţionaliste.

Dacă se consideră că în Rusia există şi este cu putinţă un guvern adevărat şi o justiţie adevărată, că este probabilă convocarea Adunării constituante, atunci se poate ajunge la o concluzie în favoarea prezentării.

Dar o astfel de părere este pe de-a-ntregul greşită. Chiar ultimele evenimente, de după 4 iulie, au arătat cît se poate de convingător că convocarea Adunării constituante (fără o nouă revoluţie) este prea puţin probabilă, că în Rusia nu există şi nu poate exista (acum) nici guvern adevărat, nici justiţie adevărată.

Justiţia este un organ al puterii. Liberalii uită uneori acest lucru, dar unui marxist nu-i este permis să-l uite.

Dar unde-i puterea? Cine reprezintă puterea?

Guvern n-avem. El se schimbă de la o zi la alta. E inactiv.

Acţionează o dictatură militară. De „justiţie" e şi ridicol să vorbeşti. Nu de „justiţie" este vorba aici, ci de un *episod de război civil*. Iată lucrul pe care, din păcate, nu vor să-l înţeleagă partizanii prezentării.

Pereverzev și Aleksinski ca inițiatori ai unui „proces“ ! ! Nu este ridicol să se vorbească aici de justiție ? Nu este naiv să se creadă că în asemenea condiții ar putea vreo instanță judecătorească să cerceteze, să examineze, să stabilească ceva ? ?

Puterea se află în mîinile unei dictaturi militare, și fără o nouă revoluție această putere nu poate decît să se consolideze pentru o anumită perioadă de timp, și în primul rînd pentru perioada războiului.

„Eu n-am făcut nimic contrar legii. Justiția este nepărtinitoare și va stabili adevărul. Judecata va fi publică. Poporul va înțelege. Mă voi prezenta deci în fața justiției“.

Este un raționament copilăros de naiv. Nu o judecată nepărtinitoare, ci prigoană împotriva internaționaliștilor — iată ce *îi trebuie guvernului*. Întemnițarea internaționaliștilor — iată ce le trebuie d-lor Kerenski & Co. Așa a fost (în Anglia și în Franța), așa va fi (în Rusia).

Internaționaliștii trebuie să activeze în ilegalitate pe măsura puterilor lor, dar să nu facă prostia de a se prezenta de bunăvoie în fața justiției !

Scris la 8 (21) iulie 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în revista „Proletarskaia Revoliutiia“ nr. 1

Se tipărește după manuscris

MATERIALE PREGĂTITOARE

TEZE CU PRIVIRE LA DECLARAȚIA GUVERNULUI PROVIZORIU

T e z e:

1) O pace fără anexiuni = revoluție mondială împotriva capitalului.

2) Revizuirea tratatului „demersuri prealabile în vederea unei înțelegeri cu aliații". = ori farsă, ori revoluție mondială împotriva capitalului.

2 bis) Încercare de a prezenta pe capitaliști într-o lumină favorabilă: „democrațiile aliate": cocoloșirea luptei de clasă.

3) Întregul pământ să fie al *țăranilor* — această revendicare poate fi înfăptuită și fără revoluție împotriva capitalului, printr-un *bloc*, printr-o *alianță* între capitaliști și țăranii *b o g a ț i*.

4) Întregul pământ să fie al *o a m e n i l o r m u n c i i* — această revendicare nu poate fi înfăptuită fără revoluție împotriva capitalului.

5) Organizarea producției — ori înșelătorie (și o nouă sursă de îmbogățire pentru capitaliști), ori utopie, dacă

nu va fi însoțită de o revoluție împotriva capitalului.

6) „Ofensiva" — utopie, dacă nu e sprijinită de un măreț entuziasm revoluționar al maselor, care se poate naște numai dintr-o revoluție mare: revoluția împotriva capitalului.

7) Îndepărtare de Soviete,
trădarea lor,
trecere la
b i r o c r a t i s m:
„control de stat", noi sîntem *p e n t r u*. Dar *p r i n c i n e*?
C i n e controlează?
Birocrații?
S a u Sovietele.

8) Adunarea constituantă să rezolve problema pămîntului:

evenimentele i-au depășit.

9) Nici încredere și nici sprijin!

10) Trebuie să punem și mai mult accentul pe explicarea liniei *p r o l e t a r e*, să subliniem și mai clar ceea ce o deosebește de linia *mic-burgheză*.
$\Sigma\Sigma^*$ = *U n g u v e r n a l i l u z i i l o r m i c-b u r g h e z e ș i a l c o n c i l i a t o r i s m u l u i m i c-b u r g h e z.*

Scris nu mai devreme de 4 (17) mai 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Culegeri din Lenin", vol. IV

Se tipărește după manuscris

---

* — Summa summarum — În concluzie. — *Nota trad.*

PLANUL RAPORTULUI CU PRIVIRE LA BILANȚUL CONFERINȚEI A VII-A GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D.(b) DIN RUSIA, PREZENTAT LA ADUNAREA ORGANIZAȚIEI DIN PETROGRAD 8 (21) MAI 1917*

I

„Victorie"! De aici...
un haos de fraze, sentimente, „visuri încîntătoare"...

„democrația revoluționară" = democrație *r e a c ț i o n a r ă*...

(α) guvernul (sprijinul capitaliștilor)...
(β) pentru ofensivă...
(γ) împotriva luării pămîntului...
(δ) împotriva fraternizării...

„parc-am fi copii cu toții"
(„Zemlea i Volea")
Nr. 36. (6.V.1917)

Versuri din „Primăvară în inimi" de *Ilia Ilin*

„Parc-am fi copii cu toții!
Zorii-alungă bezna
nopții!
Parcă n-au fost ierni
vreodată,
Primăvară-i viața toată!"

Separarea liniei proletare de clasă = formarea partidului de masă al proletariatului...
Reorganizarea tuturor partidelor...
|| capitaliștii...
|| (trudovicii) narodnicii și menșevicii
||| partidul proletar

„Soțial-Demokrat" nr. 47 din 13.X.1915. Tezele nr.nr. *8—11***

* Vezi volumul de față, p. 52 — 55. — *Nota red.*
** Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 51—52. — *Nota red.*

Oscilările micii burghezii = esențialul. Dar mica burghezie = zeci și zeci de milioane, „cîtă frunză și iarbă", nenumărate grupuri și pături, subgrupuri etc. etc. E un proces *extrem de îndelungat*...

II

Firul roșu care străbate *toate* rezoluțiile

(1) Războiul: capitaliștii
defensiștii revoluționari (narodnicii și menșevicii)...
proletarii internaționaliști.

(2) Atitudinea față de guvernul provizoriu:
capitaliștii
comisia de contact (narodnicii și menșevicii)
proletarii internaționaliști.

(3) *Problema agrară*
moșierii și capitaliștii
{„*nu trebuie luat pămîntul*" *(narodnicii și menșevicii)*
(în § 4) *nu trebuie organizați separat muncitorii agricoli*
nu înaintare spre socialism... (§§ 8 și 9)[150]
proletarii internaționaliști.

(4) Borgbjerg și *Internaționala*

(+ 5) trei curente: (α) pentru capitaliști
(β) șovăielnicii (narodnicii și menșevicii)
(γ) proletarii internaționaliști.

\+ (6) Guvernul de coaliție — capitaliștii dețin majoritatea
narodnicii și menșevicii
proletarii.

(7) Problema națională Finlanda — *capitaliștii* / *menșevicii* / proletarii.

8) Unirea cu internaționaliștii împotriva blocului defensiv mic-burghez...

9) Momentul actual: atitudinea față de socialism
   (α) capitaliștii
   (β) menșevicii și narodnicii (nu socialism)
   (γ) proletarii.

10) programul partidului. ΣΣ despre *imperialism*
   despre *stat*
   despre *Internațională.*

N.B.

11) înaintare spre socialism

12) Sovietele {dezvoltare jos, / frînare sus}

ΣΣ = noi alegeri...

((V.o !!))[151]

III

Condiții noi:

(α) Nemaivăzute condiții de activitate legală...
(β) Zeci de milioane în fața noastră...
(γ) Ajunul unei prăbușiri de proporții nemaivăzute (războiul — și foametea) *(principalul)*...

Inde*:

Să fim tari ca piatra în apărarea liniei proletare împotriva oscilărilor mic-burgheze — —

— — Să influențăm masele *prin metoda convingerii*, prin metoda „*lămuririi*“ —
— — Să ne pregătim în vederea acestei prăbușiri și în vederea unei revoluții de *1000 de ori mai puternice decît cea din februarie.*

Oscilările micii burghezii: {Trotki... / Larin și Binștok / Martov / „Novaia Jizn“}

* — De aici. — *Nota trad.*

M a s a: (Congresul țărănesc)
Vechile cadre de agitatori + propagandiști + **o r g a n i z a t o r i** + etc.??
F o r ț e n o i (**lipsă de oameni**).
(α) Mari adunări ale membrilor de partid (ca cea de față).
(β) *Să înzecim*
numărul colectivelor de agitatori + propagandiști + **o r g a n i z a t o r i.**
Cum? *N u ș t i u.* Dar știu bine că fără asta *n i c i n u p o a t e f i v o r b a* de o revoluție a proletariatului.
(γ) Agitație de grup — agitație de masă (versus* agitație prin mitinguri).
(γ) Idem *o r g a n i z a r e a.*
(δ) Maximum de marxism = să-ți expui ideile cît mai popular și mai simplu („Umschlag"**).
(δ) Partidul proletariatului și al semiproletariatului = partidul muncitorilor și al țăranilor săraci...
(δ) Maximum de marxism = (Umschlag) să-ți expui ideile cît mai popular
țăranii săraci.
Demagogie? Toți au fost acuzați de asta în toate revoluțiile.
Tocmai marxismul este o chezășie...

Scris nu mai tîrziu de 8 (21) mai 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Culegeri din Lenin", vol. IV

Se tipărește după manuscris

---

* — față de. — *Nota trad.*
** — „trecerea unuia în altul". — *Nota trad.*

PLANUL REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA MĂSURILE ECONOMICE PENTRU COMBATEREA RUINEI

1. Prăbușirea este iminentă.
2. Nu este posibilă nici *o rezolvare* birocratică, nici una burgheză.
3. Controlul muncitoresc trebuie să fie, în primul rînd, un control cu adevărat *muncitoresc* ($^3/_4$ din voturile *deliberative* să fie ale muncitorilor).
4. „ „ „ „ „ dezvoltat în așa fel, încît să se transforme în *reglementare*.
5. „ „ „ „ „ extins asupra tuturor operațiilor financiare și asupra întregii situații financiare a întreprinderii.
6. Salvarea de la faliment cere, fără doar și poate, ca măsurile revoluționare *să înceapă* cu **exproprierea** capitalului mare și foarte mare.
7. În continuare trebuie adoptate noi măsuri revoluționare, trebuie organizată — *prin miliția muncito-*

reacă — **obligativitatea generală a muncii...** (gratuitatea serviciului muncitorilor în miliție după cele 8 ore de muncă).

8. Transferarea forței de muncă în extracția de cărbune, în producția de materie primă și în transporturi...

+ 6 *bis* Organizarea schimbului de cereale pe unelte, încălțăminte, îmbrăcăminte...

+ *9*. Transferarea forței de muncă de la fabricarea de bombe la producția de produse utile.

+ **Economie de forțe...**

+ Obligativitatea generală a muncii trebuie să ducă la o cît mai mare și mai severă economie a forței de muncă.

Scris înainte de 25 mai (7 iunie) 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Culegeri din Lenin", vol. IV

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE REZOLUȚIE A CONSFĂTUIRII REPREZENTANȚILOR COMITETELOR RAIONALE ȘI AI UNITĂȚILOR MILITARE DIN PETROGRAD CU PARTICIPAREA REPREZENTANȚILOR C.C. ȘI AI COMITETULUI DIN PETROGRAD 10 (23) IUNIE 1917

Luînd cunoștință de hotărîrile congresului Sovietelor și ale altor organizații — hotărîri publicate astăzi în „Izvestiia Petrogradskogo Soveta" —, precum și de hotărîrea C.C. — publicată în „Pravda" — cu privire la respectarea interzicerii de a organiza demonstrații timp de trei zile, —

— luînd cunoștință de aceste hotărîri și examinînd situația creată, consfătuirea

hotărăște:

Avînd în vedere că congresul Sovietelor și Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia au declarat deschis în apelul lor:

„Sîntem informați că de demonstrația voastră vor să profite contrarevoluționarii, care pîndesc din umbră"

— este necesar să constatăm că sîntem mai slab informați despre contrarevoluție, căci ceea ce este cunoscut congresului Sovietelor nu ne este încă cunoscut nouă;

— că lupta împotriva contrarevoluției se impune, așadar, ca o sarcină și mai imperioasă la ordinea zilei;

— că hotărîrea C.C. cu privire la respectarea interzicerii demonstrațiilor pe timp de trei zile este justă;

— că este necesar...*

Scris la 10 (23) iunie 1917

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

ÎN LEGĂTURĂ CU CONGRESUL SOVIETELOR[152]

Pălăvrăgeala despre revoluție și curmarea (= sugrumarea) revoluției de către narodnici și menșevici

„**Noul**" **guvern**:	Ofensiva (în numele păcii fără anexiuni).
(1) Eroii lock-outului...	
(2) ...Prelungitorii măcelului...	Tratatele secrete (și pace fără anexiuni).
(3) ...Salvatorii moșierului...	Finlanda (și pace fără anexiuni — și **democrație**).
	Amînarea rezolvării problemei agrare (cf. Sovietul de deputați ai țăranilor și Consfătuirea membrilor Dumei de stat versus* Comitetul agrar principal).
	Eroii lock-outului (și prigoana împotriva muncitorilor).
	Schliesselburg și Kronstadt, — funcționarii de la poștă și telegraf (miniștri pentru liniștirea spiritelor sau miniștri pentru sugrumarea revoluției? Miniștri a căror destinație e să fie trimiși să liniștească spiritele?)

* — față de. — *Nota trad.*

Tereşcenko + Şingarev + Lvov et Co. = oameni de acţiune...
Kerenski = ministrul pozei revoluţionare...

Ruina şi catastrofa (şi promisiunile).

Blocul format din menşevici + narodnici (s.-r.) + „Edinstvo"...

Blocul micii burghezii şi al marii burghezii *împotriva* muncitorilor...

Scris în prima jumătate a lunii iunie 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Culegeri din Lenin", vol. IV

Se tipăreşte după manuscris

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

ADNOTĂRI

INDICI

DATE DIN
VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(mai-iulie 1917)

RAPORT CU PRIVIRE LA PROBLEMA AGRARĂ PREZENTAT LA CONFERINŢA GENERALĂ A ORGANIZAŢIILOR DIN ARMATĂ, DE PE FRONT ŞI DIN SPATELE FRONTULUI, ALE P.M.S.D. (b) DIN RUSIA

Raportul în problema agrară a fost prezentat de V. I. Lenin la această conferinţă între 20 şi 23 iunie (3 şi 6 iulie) 1917. Raportul este menţionat în ordinea de zi a conferinţei (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 373) şi în amintirile lui M. S. Kedrov despre conferinţă : „Tov. Lenin a prezentat la conferinţă şi un al doilea raport «Cu privire la problema agrară», despre care, din păcate, nu se pomeneşte nimic în buletinele Conferinţei generale şi în alte materiale de care dispunem" („Proletarskaia Revoliuţiia" nr. 6 din 1927, p. 228).

LISTA PUBLICAŢIILOR ŞI A LUCRĂRILOR LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT V. I. LENIN

ZIARUL „PRAVDA"

Nr. 49—94, 15 (2) mai — 12 iulie (29 iunie) 1917
Nr. 99, 18 (5) iulie 1917

N. K. KRUPSKAIA. „O PAGINĂ DIN ISTORIA PARTIDULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA"

Acest articol a fost scris de N. K. Krupskaia în legătură cu campania de calomnii desfăşurată de presa burgheză şi mic-burgheză împotriva lui Lenin şi a celorlalţi bolşevici care s-au înapoiat din Elveţia în Rusia prin Germania şi publicat, fără semnătură, în ziarul „Soldatskaia Pravda" nr. 21 din 26 (13) mai 1917. V. I. Lenin a redactat articolul, făcînd unele modificări şi completări ; el a inserat un pasaj mare, care se publică în volumul de faţă (vezi p. 78).

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează manuscrisul lui N. K. Krupskaia cu modificările şi completările lui V. I. Lenin.

R. RASKOLNIKOV: „CE SE ÎNTÎMPLĂ LA KRONSTADT?"

V. I. Lenin a redactat articolul lui F. F. Raskolnikov (R. Raskolnikov) la 18 (31) mai 1917. În legătură cu aceasta, Raskolnikov scrie următoarele : „Vladimir Ilici a revăzut personal cu atenţie articolul, a făcut unele modificări şi l-a reţinut spre a fi dat la cules" (F. F. Raskolnikov. „Kronstadtul şi Petrogradul în 1917". Moscova-Leningrad, 1925, p. 71). Articolul a apărut în „Pravda" nr. 63 din 3 iunie (23 mai) 1917.

PROIECT DE REZOLUŢIE ÎNTOCMIT DE A. M. KOLLONTAI ŞI ADOPTAT DE CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT DIN FINLANDA

V. I. Lenin a redactat proiectul de rezoluţie întocmit de A.M. Kollontai şi prezentat de ea la Congresul al IX-lea al Partidului social-democrat din Finlanda, care a avut loc la Helsingfors între 15 şi

18 iunie 1917. Printre alte probleme, congresul a dezbătut-o și pe aceea a atitudinii social-democrației finlandeze față de Internaționala a II-a. În sus-menționatul proiect de rezoluție se propunea ca Partidul social-democrat din Finlanda să se retragă din Internaționala a II-a și să adere la stînga zimmerwaldiană. Despre acest lucru se vorbește în amintirile lui A. M. Kollontai (vezi revista „Krasnoarmeeț" nr. 9 din 1946, p. 4—5).

„MATERIALE CU PRIVIRE LA REVIZUIREA PROGRAMULUI PARTIDULUI"

Petrograd, 1917

Broșura a apărut în prima jumătate a lunii iunie 1917, fiind redactată și prefațată de V. I. Lenin. În prefața la această broșură, V. I. Lenin scria : „Comitetul Central al Partidului muncitoresc social-democrat (bolșevic) din Rusia a însărcinat pe semnatarul acestor rînduri să publice neîntîrziat materialul care a fost pregătit în vederea revizuirii programului partidului și care a fost deja pus la dispoziția Comitetului Central. Publicînd acest material, mă mărginesc să fac doar unele observații, extrem de scurte..." (volumul de față, p. 147).

LISTĂ DE LUCRĂRI ELABORATE, PROBABIL, DE V. I. LENIN

„CĂTRE MUNCITORII DIN RAIONUL VÎBORG" ŞI „TOVARĂŞI DIN RAIONUL VÎBORG!"

Chemările „Către muncitorii din raionul Vîborg" şi „Tovarăşi din raionul Vîborg!" au apărut în ziarul „Pravda" nr. 72 şi 73 din 16 (3) şi 17 (4) iulie 1917. Ele conţin îndemnul de a participa în mod activ la campania de alegeri pentru Dumele raionale din Petrograd.

Prin conţinutul lor, ambele documente au o strînsă afinitate cu articolele lui V. I. Lenin „Au uitat ceea ce era mai important (Platforma municipală a partidului proletariatului)", „Partidul proletariatului în alegerile pentru Dumele raionale", „Partidele în alegerile pentru Dumele raionale din Petrograd", „Două lipsuri" (vezi volumul de faţă, p. 25—29, 73—75, 200—204, 205). Că Lenin este autorul acestor chemări reiese şi din faptul că, la retipărirea „Pravdei" în 1928 de către Comisia pentru strîngerea de documente în legătură cu istoria partidului şi a Revoluţiei din Octombrie, prima chemare figurează ca aparţinînd lui Lenin (vezi „«Pravda»nr. 1—227, anul 1917. Text integral. Redactori generali: K. S. Eremeev, M. S. Olminski, M. A. Saveliev şi M. I. Ulianova". Vol. 4, nr. 70—100, Leningrad, 1928, p. 25). Chemarea a doua este continuarea directă a celei dintîi. Toate acestea îndreptăţesc presupunerea că ambele documente au fost scrise de V. I. Lenin.

„ZILELE DIN IULIE"

Judecînd după conţinutul acestui articol, se poate spune că a fost scris imediat după evenimentele din iulie de la Petrograd. În cuprinsul lui este analizată situaţia creată după demonstraţia din iulie, autorul exprimîndu-şi convingerea fermă că revoluţia socialistă va învinge în Rusia. Deoarece sediul „Pravdei" fusese devastat, articolul „Zilele din iulie", împreună cu lucrarea „Trei crize", strîns legată de acest articol (vezi volumul de faţă, p. 460—465), a apărut în organul C.C. al partidului bolşevic — revista „Rabotniţa" nr. 7 din 19 iulie 1917. Două zile mai tîrziu, la 21 iulie (3 august), ambele articole au fost reproduse în nr. 7 al ziarului „Proletarskoe Delo", care apărea la Kronstadt, unicul ziar bolşevic care a supravieţuit după evenimentele din iulie. În iulie 1919, la a doua comemorare a celor căzuţi în timpul demonstraţiei din iulie, articolul „Zilele din

iulie" a apărut în ziarul „Petrogradskaia Pravda" nr. 160 cu indicaţia că autorul lui este Lenin.

Articolul „Zilele din iulie" este strîns legat de articolul „Trei crize", ceea ce reiese din următorul pasaj: „Datoria noastră, ca marxişti şi ca sfătuitori ai proletariatului din punctul de vedere al experienţei mişcării proletare într-o serie de ţări, este să ţinem seama de situaţia obiectivă cît mai lucid chiar şi în momente extrem de critice. Articolul «Trei crize» şi, în legătură cu el, articolul de faţă constituie o asemenea încercare de a ţine seama în mod lucid de situaţia obiectivă" („Rabotniţa" nr. 7 din 19 iulie 1917, p. 6).

ADNOTĂRI

1 Este vorba despre mitingurile şi demonstraţiile de masă ale muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd provocate de nota din 18 aprilie (1 mai) 1917 a ministrului de externe P. N. Miliukov adresată guvernelor statelor aliate (Anglia şi Franţa), prin care acestea erau încredinţate că guvernul provizoriu va respecta toate tratatele încheiate de guvernul ţarist şi va duce război pînă la victoria finală. La 20 aprilie (3 mai), textul notei lui Miliukov a devenit cunoscut la Petrograd. Soldaţii şi muncitorii, revoltaţi, au ieşit pe străzile oraşului, scandînd lozincile : „Jos războiul !", „Jos Miliukov !", „Jos Gucikov !", „Toată puterea în mîinile Sovietelor !". Mişcarea a căpătat o amploare deosebită la 21 aprilie (4 mai), cînd, la chemarea bolşevicilor, peste 100 de muncitori au încetat lucrul şi au ieşit la demonstraţie, cerînd încheierea unei păci democratice.

Elementele burgheze au organizat o contrademonstraţie sub lozincile apărării guvernului provizoriu. În cîteva locuri au avut loc ciocniri şi schimburi de focuri între grupurile adverse de demonstranţi.

Mitinguri şi demonstraţii de protest împotriva politicii imperialiste duse de guvernul provizoriu au avut loc şi la Moscova, în Ural, în Ucraina şi în alte oraşe şi regiuni ale ţării.

Demonstraţia din aprilie a provocat o criză politică : guvernul provizoriu a fost nevoit să se debaraseze de doi miniştri — Miliukov şi Gucikov ; la 5 (18) mai a fost format primul guvern provizoriu de coaliţie.

V. I. Lenin a apreciat evenimentele din aprilie ca pe o mişcare care este „mult mai mult decît o demonstraţie şi ceva mai puţin decît o revoluţie", ca „o izbucnire *concomitentă* a revoluţiei şi a contrarevoluţiei" (volumul de faţă, p. 462). V. I. Lenin a atras atenţia că cauzele unor asemenea crize n-au fost înlăturate şi că este inevitabil ca pe viitor acestea să se repete.

Demonstraţia din aprilie a fost o importantă şcoală de educare politică a maselor ; ea a dovedit că crescuse neîncrederea muncitorilor şi soldaţilor în guvernul provizoriu contrarevo-

luționar și în apărătorii lui mic-burghezi — menșevicii și socialiștii-revoluționari — și a grăbit procesul de transformare a revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă. — *1.*

2 *Guvernul provizoriu* a fost format la 2 (15) martie 1917, în urma unei înțelegeri intervenite între Comitetul provizoriu al Dumei de stat și liderii socialiști-revoluționari și menșevici din Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. Din acest guvern au făcut parte G. E. Lvov (președinte al Consiliului de Miniștri și ministru de interne), P. N. Miliukov, lider al cadeților (ministru de externe), A. I. Gucikov, lider al octombriștilor (ministru de război și, în mod provizoriu, ministru al marinei), și alți reprezentanți ai marii burghezii și ai moșierimii, precum și trudovicul A. F. Kerenski (ministru de justiție). — *1.*

3 *O hîrtiuță liniștitoare* — așa a denumit Lenin „Comunicatul guvernului provizoriu" apărut în presa centrală la 22 aprilie (5 mai) 1917, în care se dădeau „explicații" în legătură cu nota din 18 aprilie (1 mai) 1917 a ministrului de externe P. N. Miliukov. În „Comunicat" se arăta că, vorbind despre o victorie decisivă asupra inamicului, nota lui Miliukov avea în vedere atingerea scopurilor exprimate în declarația adoptată la 27 martie (9 aprilie) de guvernul provizoriu, care, sub presiunea maselor revoluționare, n-a ezitat să promită o schimbare a caracterului războiului și să proclame o pace trainică pe baza autodeterminării popoarelor.

Prin această „explicație", guvernul provizoriu, înspăimîntat de demonstrația din aprilie a muncitorilor și soldaților, voia să ascundă caracterul imperialist al notei lui Miliukov și să liniștească masele cuprinse de indignare.

Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd, care îndeplinea temporar funcția de Soviet central, dezbătînd, la 21 aprilie (4 mai), „Comunicatul guvernului provizoriu", a hotărît, cu majoritate de voturi — 34 contra 19 (ale bolșevicilor și menșevicilor internaționaliști) — să aprecieze ca satisfăcătoare explicația dată de guvern și să considere închis incidentul. În legătură cu aceasta, „Pravda" scria, în nr. 38 din 22 aprilie (5 mai), că, prin hotărîrea sa, majoritatea oportunistă a Sovietului din Petrograd a îndemnat pe muncitori și soldați să acorde, ca și pînă atunci, încredere unui guvern al prădalnicilor capitaliști, care în mod vădit își bate joc de masele de oameni ai muncii. — *1.*

4 *Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd* a luat ființă în primele zile ale revoluției burgheze-democratice din februarie. Alegerile pentru Soviet au fost efectuate cu de la sine putere, la început în fabrici și uzine izolate, apoi în decurs de cîteva zile au cuprins toate întreprinderile. La 27 februarie (12 martie), ziua, înainte ca Sovietul să se întrunească în prima sa ședință, menșevicii lichidatori K. A. Gvozdev și B. O. Bogdanov și membrii Dumei de

stat N. S. Ciheidze, M. I. Skobelev şi alţii s-au proclamat Comitet executiv provizoriu al Sovietului, pentru a menţine astfel conducerea acestuia în mîinile lor. La prima şedinţă a Sovietului, care a avut loc în seara aceleiaşi zile, s-a format un prezidiu al Sovietului (alcătuit din Ciheidze, Kerenski şi Skobelev).

Sovietul s-a declarat organ al deputaţilor muncitorilor şi soldaţilor şi, de fapt, pînă la primul Congres al Sovietelor (iunie 1917) a reprezentat un centru pe întreaga Rusie.

Deşi conducerea lui a încăput pe mîna conciliatorilor, Sovietul, sub presiunea muncitorilor şi soldaţilor revoluţionari, a luat o serie de măsuri cu caracter revoluţionar, ca : arestarea reprezentanţilor vechii puteri şi eliberarea deţinuţilor politici din închisori. La 1 (14) martie, Sovietul a emis „Ordinul nr. 1 pe garnizoana districtului militar Petrograd", care a avut un rol imens în revoluţionarea armatei.

Puterea s-a aflat de fapt în mîinile Sovietului. Totuşi, în momentul hotărîtor, în noaptea spre 2 (15) martie, conciliatorii din Comitetul executiv al Sovietului au predat de bunăvoie burgheziei puterea, au aprobat componenţa guvernului provizoriu, format din reprezentanţi ai burgheziei şi moşierimii. Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd, datorită faptului că era format în majoritate din deputaţi care făceau parte din blocul defensist al socialiştilor-revoluţionari şi menşevicilor, a promovat o politică conciliatoristă, a sprijinit guvernul provizoriu contrarevoluţionar, ajutînd partidelor burghezo-moşiereşti să înşele masele revoluţionare. — *1.*

5 V. I. Lenin se referă la tratativele care au avut loc între Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi reprezentanţi ai guvernului provizoriu contrarevoluţionar în legătură cu formarea unui guvern de coaliţie.

Convingîndu-se că în urma evenimentelor din aprilie este complet izolat din punct de vedere politic de masele populare, guvernul provizoriu a publicat, la 26 aprilie (9 mai), o declaraţie „Cu privire la guvernul de coaliţie (Explicaţiile guvernului provizoriu)", în care promitea că va depune noi eforturi pentru lărgirea componenţei sale prin atragerea „forţelor active şi creatoare ale ţării". În scrisoarea lui G. E. Lvov, preşedintele Consiliului de Miniştri, către N. S. Ciheidze, preşedintele Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, care a fost publicată la 28 aprilie (11 mai), era pusă în mod făţiş chestiunea formării unui guvern de coaliţie, din care să facă parte şi liderii oportunişti ai Sovietului. La 28 aprilie (11 mai), această chestiune a fost dezbătută în şedinţa Comitetului executiv şi respinsă cu o majoritate doar de un vot (23 voturi contra, 22 pentru şi 2 abţineri). Totuşi, la 1 (14) mai a fost din nou pusă chestiunea formării unui guvern de coaliţie, şi de data asta propunerea a fost adoptată cu 44 de voturi ale trudovicilor, socialiştilor-populişti, socialiştilor-revoluţionari şi menşevicilor împotriva 19 voturi ale

bolşevicilor şi menşevicilor-internaţionalişti şi 2 abţineri ale socialiştilor-revoluţionari. Menşevicii, care în 1905 se opuseseră ca social-democraţii să facă parte dintr-un guvern revoluţionar, au adoptat acum hotărîrea de a face parte dintr-un guvern contrarevoluţionar. — *1.*

6 *„Raboceaia Gazeta"* — cotidian menşevic ; a apărut la Petrograd de la 7 (20) martie pînă la 30 noiembrie (13 decembrie) 1917 ; de la 30 august (12 septembrie) a fost organul C.C. menşevic. A sprijinit guvernul provizoriu burghez, a dus luptă împotriva partidului bolşevic şi a conducătorului său, V. I. Lenin. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie şi de instaurarea Puterii sovietice a avut o atitudine ostilă. — *4.*

7 *Cadeţii* — membrii partidului constituţional-democrat, principalul partid al burgheziei monarhiste liberale din Rusia. Partidul cadeţilor a luat fiinţă în octombrie 1905 ; el era alcătuit din reprezentanţi ai burgheziei, din militanţi ai zemstvelor din rîndurile moşierilor şi din intelectuali burghezi. Cei mai de seamă fruntaşi ai cadeţilor au fost : P. N. Miliukov, S. A. Muromţev, V. A. Maklakov, A. I. Şingarev, P. B. Struve, F. I. Rodicev etc. Ulterior, cadeţii s-au transformat într-un partid al burgheziei imperialiste. În anii primului război mondial, ei au sprijinit în mod activ politica externă de cotropiri dusă de guvernul ţarist. În perioada revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917, ei au încercat să salveze monarhia. Deţinînd un rol conducător în guvernul provizoriu burghez, cadeţii au dus o politică antipopulară, contrarevoluţionară, menită să fie pe placul imperialiştilor americani, englezi şi francezi. După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, cadeţii s-au manifestat ca nişte duşmani neîmpăcaţi ai Puterii sovietice, au luat parte la toate acţiunile armate contrarevoluţionare şi la toate campaniile intervenţioniştilor. Aflîndu-se în emigraţie, după zdrobirea intervenţioniştilor şi albgardiştilor, cadeţii nu au încetat activitatea lor contrarevoluţionară, îndreptată împotriva regimului sovietic. — *4.*

8 În § 9 din programul P.M.S.D.R., care a fost adoptat la Congresul al II-lea al partidului, în 1903, se spune : „Dreptul de autodeterminare pentru toate naţiunile care fac parte din stat" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 40).

În 1917, cînd s-a pus problema revizuirii părţii învechite din programul partidului, V. I. Lenin a propus ca § 9 din vechiul program să fie lărgit (vezi volumul de faţă, p. 164). — *5.*

9 *Comitetul de organizare* (C.O.) a fost înfiinţat în 1912, la Conferinţa din august a lichidatorilor. În anii primului război mondial, acest comitet s-a situat pe poziţiile social-şovinismului, a încercat să justifice războiul dus de ţarism, a propagat idei naţionaliste şi şoviniste. A editat revista „Naşa Zarea", după sus-

pendarea ei — „Naşe Delo", apoi „Delo" şi ziarele „Rabocee Utro", iar ulterior „Utro". Comisia de organizare a funcţionat pînă la alegerea Comitetului Central al partidului menşevic, în august 1917. În afară de Comitetul de organizare, care activa în Rusia, a existat Secretariatul din străinătate al Comitetului de organizare, care era format din cinci secretari (P. B. Akselrod, I. S. Astrov-Poves, I. O. Martov, A. S. Martînov, S. I. Semkovski), care se situa pe o poziţie apropiată de centrism şi, sub paravanul unei frazeologii internaţionaliste, i-a sprijinit de fapt pe social-şoviniştii ruşi. Secretariatul din străinătate al Comitetului de organizare a editat organul său, ziarul „Izvestiia Zagranicinogo Sekretariata Organizaţionnogo Komiteta Rossiiskoi Soţial-Demokraticeskoi Rabocei Partii", care a apărut la Geneva din februarie 1915 pînă în martie 1917. — *5*.

10 *„Birjevka"* — „Birjevîe Vedomosti" — ziar burghez, fondat în 1880 în scopuri comerciale. A apărut la Petersburg, la început de trei ori, apoi de patru ori pe săptămînă, iar după aceea zilnic. În 1902 a început să apară de două ori pe zi. Conformismul, venalitatea şi lipsa de principialitate a acestui ziar au făcut ca denumirea lui să devină un nume comun („birjevka"). După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a desfăşurat o agitaţie pogromistă împotriva partidului bolşevic şi a lui V. I. Lenin. „Birjevîe Vedomosti" a fost interzis de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd la sfîrşitul lunii octombrie 1917. — *7*.

11 Rezoluţia cu privire la problema naţională, despre care e vorba în text, a fost adoptată la Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Autorul acestei rezoluţii a fost V. I. Lenin (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 356—357, şi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 444—445).

Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost convocată pe baza unei hotărîri a Comitetului Central adoptate între 4 şi 8 (17 şi 21) aprilie şi a avut loc la Petrograd în zilele de 24—29 aprilie (7—12 mai) 1917. Aceasta a fost prima conferinţă a partidului care s-a ţinut în condiţii legale.

Conferinţa generală a fost precedată de conferinţe locale ; pînă la deschiderea ei, din partea unei serii de organizaţii au sosit declaraţii de adeziune la platforma întocmită de V. I. Lenin.

La conferinţă au participat 131 de delegaţi cu vot deliberativ şi 18 cu vot consultativ din partea a 78 de organizaţii de partid. Prin numărul mare de participanţi, prin amploarea sarcinilor politice şi organizatorice puse de ea, conferinţa a putut să îndeplinească şi a îndeplinit rolul unui congres de partid : a elaborat linia politică pentru întregul partid, a creat centre conducătoare de partid.

Pe ordinea de zi a conferinţei au figurat următoarele probleme : momentul actual (războiul şi guvernul provizoriu etc.), conferinţa de pace, atitudinea faţă de Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, revizuirea programului partidului, situaţia din Internaţională şi sarcinile partidului, unificarea organizaţiilor social-democrate internaţionaliste, problema agrară, problema naţională, Adunarea constituantă, problema organizatorică, rapoartele pe regiuni, alegerea Comitetului Central.

Lenin a deschis conferinţa printr-un scurt cuvînt de salut, a făcut parte din prezidiu şi a condus toate lucrările.

Conferinţa a ascultat rapoarte cu privire la situaţia şi activitatea organizaţiilor locale. Aceste rapoarte au dovedit că o parte considerabilă din organizaţiile locale şi-au menţinut independenţa lor totală şi au desfăşurat activitate în spiritul „Tezelor din aprilie" ale lui Lenin. Unele organizaţii, la ieşirea lor din ilegalitate, formaseră comitete unice cu menşevicii, deşi nu trecuseră la o fuziune completă cu ei.

Conferinţa a demascat şi a respins linia capitulardă de dreapta a lui Kamenev, care a prezentat coraportul cu privire la momentul actual, în calitate de reprezentant al grupului antileninist. Kamenev şi Rîkov au încercat să opună liniei leniniste, orientată spre revoluţia socialistă, o apreciere oportunistă a revoluţiei şi a perspectivelor ei de dezvoltare. Contestînd posibilitatea şi necesitatea transformării revoluţiei burghezo-democratice în revoluţie socialistă, Kamenev a propus ca totul să se limiteze la un control asupra guvernului provizoriu burghez, exercitat de Soviete, în care predominau menşevicii şi socialiştii revoluţionari. Conferinţa a adoptat rezoluţia lui V. I. Lenin cu privire la momentul actual.

În raportul cu privire la revizuirea programului partidului, V. I. Lenin a definit direcţiile în care trebuia să-şi îndrepte atenţia comisia de întocmire a programului, numită de conferinţă, pentru modificarea programului din 1903, care se învechise.

În cadrul dezbaterilor cu privire la problema naţională, Peatakov s-a pronunţat împotriva lozincii leniniste a dreptului naţiunilor la autodeterminare pînă la despărţire şi formarea unor state de sine stătătoare. Apărînd rezoluţia în problema naţională, prezentată de el, Lenin a demonstrat că numai un asemenea drept asigură deplina solidaritate a muncitorilor şi a tuturor oamenilor muncii de diferite naţiuni ; în ce priveşte problema oportunităţii despărţirii, ea „trebuie rezolvată de la caz la caz..." de către partidul proletariatului, „ţinînd cont de interesele întregii dezvoltări sociale şi de interesele luptei de clasă a proletariatului pentru socialism" (Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, ed. a doua, 1964, p. 445).

În ce priveşte „Situaţia din Internaţională şi sarcinile P.M.S.D. (b) din Rusia", a fost adoptată o hotărîre în care, la propunerea lui Zinoviev, se arăta că partidul bolşevic rămîne în Uniunea zimmerwaldiană, apărînd în cadrul ei tactica stîngii zimmerwaldiene, şi va lua parte la cea de-a treia Conferinţă

zimmerwaldiană. V. I. Lenin n-a fost de acord cu această hotărîre, considerînd că rămînerea în Uniunea zimmerwaldiană va frîna şi va îngreuia eforturile îndreptate spre crearea Internaţionalei a III-a, Comuniste. El a arătat că evoluţia ulterioară a evenimentelor va îndrepta greşeala comisă de conferinţă şi că hotărîrea adoptată, după această conferinţă, de către Comitetul Central al partidului „a îndreptat pe jumătate greşeala" (Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 188). Comitetul Central a hotărît să se trimită un delegat la Conferinţa zimmerwaldiană cu indicaţia să părăsească imediat această conferinţă şi să iasă din Uniunea zimmerwaldiană „dacă conferinţa se va pronunţa pentru o apropiere sub orice formă de social-şovinişti sau pentru o examinare în comun a problemelor ridicate" (volumul de faţă, p. 71).

Conferinţa a ales Comitetul Central al partidului, în frunte cu V. I. Lenin.

Importanţa istorică a Conferinţei a VII-a (din aprilie) constă în faptul că ea a adoptat programul leninist de trecere spre a doua etapă a revoluţiei din Rusia, a indicat planul de luptă pentru transformarea revoluţiei burghezo-democratice în revoluţie socialistă, a formulat cerinţa ca întreaga putere să fie trecută în mîinile Sovietelor. Sub această lozincă au pregătit bolşevicii masele pentru revoluţia proletară. — 7.

12 *Congresul delegaţilor de pe front împreună cu reprezentanţii Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi ai guvernului provizoriu* a avut loc în zilele de 24 aprilie — 4 mai (7—17 mai) 1917 la Petrograd. La acest congres au fost dezbătute probleme ca : atitudinea faţă de război şi pace, fraternizarea soldaţilor pe front, atitudinea faţă de guvernul provizoriu, situaţia transporturilor, aprovizionarea armatei cu muniţii şi armament, problema pămîntului şi aceea a alimentelor etc. Politica internă şi externă a guvernului provizoriu a fost apărată, în cuvîntările lor, de Gucikov, Miliukov, Kerenski, Ţereteli ş.a. În cuvîntarea sa, Ciheidze, preşedintele Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, a cerut celor de faţă să sprijine guvernul provizoriu şi eforturile lui îndreptate spre continuarea războiului şi a pledat pentru sprijinirea „împrumutului libertăţii".

La lucrările congresului au luat parte şi bolşevicii, care au demascat politica imperialistă a guvernului provizoriu şi conciliatorismul conducătorilor socialişti-revoluţionari şi menşevici ai Sovietului din Petrograd.

Marea majoritate a delegaţilor aveau o orientare defensistă, aşa că a fost adoptată o rezoluţie în sprijinul blocului socialiştilor-revoluţionari şi al menşevicilor, care a aprobat hotărîrea adoptată de Sovietul din Petrograd cu privire la intrarea „socialiştilor" într-un guvern de coaliţie. — 9.

13 „*Pravda*" — cotidian bolşevic legal ; primul număr a apărut la Petersburg, la 22 aprilie (5 mai) 1912.

Din punct de vedere ideologic, „Pravda" era condusă de Lenin ; el scria aproape zilnic articole pentru acest ziar, dădea indicaţii redacţiei, cerea ca articolele să fie scrise în spirit combativ, revoluţionar.

În redacţia ziarului „Pravda" era concentrată o mare parte din munca organizatorică a partidului. Aici se aranjau întîlniri cu reprezentanţii celulelor de partid locale şi se primeau informaţii despre munca de partid din fabrici şi uzine ; de aici se transmiteau directivele de partid ale Comitetului Central şi ale Comitetului din Petersburg.

Ziarul „Pravda" a fost supus unei prigoane permanente din partea poliţiei. La 8 (21) iulie 1914 a fost suspendat.

Şi-a reluat apariţia după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. Începînd de la 5 (18) martie 1917, a apărut ca organ al Comitetului Central şi al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R.

De la venirea sa la Petrograd, Lenin a început să activeze în cadrul redacţiei, şi „Pravda" a dus lupta pentru planul leninist de transformare a revoluţiei burghezo-democratice în revoluţie socialistă.

În perioada iulie—octombrie 1917, ziarul „Pravda", fiind supus unor măsuri de represiune din partea guvernului provizoriu contrarevoluţionar, a fost nevoit să adopte, în repetate rînduri, alte denumiri : „Listok Pravdî", „Proletarii", „Rabocii", „Rabocii Puti". După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, la 27 octombrie (9 noiembrie) 1917 ziarul a început să apară iarăşi sub vechea denumire de „Pravda".

„Pravda" ocupă un loc deosebit de însemnat în istoria partidului bolşevic. Generaţia de muncitori înaintaţi care a fost educată de acest ziar a jucat un rol de seamă în Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie şi în construirea socialismului. „Pravda" a fost primul ziar muncitoresc legal cu caracter de masă şi a marcat o etapă nouă în dezvoltarea presei clasei muncitoare din Rusia şi a proletariatului internaţional. Începînd din anul 1914, ziua apariţiei primului număr al „Pravdei" a devenit zi de sărbătoare a presei muncitoreşti.

O caracterizare a activităţii ziarului „Pravda" a fost făcută de Lenin în articolele : „Bilanţul unei activităţi de o jumătate de an", „Muncitorii şi «Pravda»", „Clasa muncitoare şi presa muncitorească", „Raportul C.C. al P.M.S.D.R. şi instrucţiunile pentru delegaţia C.C. la Conferinţa de la Bruxelles", „Cu privire la rezultatele obţinute de ziua presei muncitoreşti", „La a zecea aniversare a «Pravdei»" etc. (vezi Opere complete, vol. 21, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 442—458 ; vol. 22, 1964, p. 76—78 ; vol. 25, 1964, p. 243—252, 391—439, 454—462 ; Opere, vol. 33, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1957, p. 340—343). — *9.*

14 La 26 aprilie (9 mai) 1917, în legătură cu apelul lansat de Borgbjerg, un social-şovinist danez, Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, în care predominau socialiştii-revoluţionari şi menşevicii, a hotărît să-şi asume iniţiativa convocării unei conferinţe socialiste internaţionale. La această conferinţă au fost invitaţi atît socialiştii-şovinişti, cît şi internaţionaliştii revoluţionari. După spusele lui Borgbjerg, conferinţa avea drept scop să elaboreze condiţiile păcii viitoare. La Conferinţa din aprilie, V. I. Lenin l-a demascat pe Borgbjerg ca pe un agent al guvernului german, iar activitatea lui drept „un pas politic cît se poate de real al imperialismului german" (Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 370). În rezoluţia scrisă de V. I. Lenin şi intitulată „Cu privire la propunerea lui Borgbjerg", partidul a pus în gardă pe muncitori împotriva „încrederii faţă de conferinţa organizată de Borgbjerg, deoarece această conferinţă a pseudosocialiştilor va fi în realitate o comedie menită să camufleze tranzacţiile pe care le încheie în spatele ei diplomaţii, care schimbă unele anexiuni pe altele..." („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 353).

La 30 aprilie (13 mai), la şedinţa Sovietului din Petrograd, majoritatea conciliatoristă, în ciuda voturilor deputaţilor bolşevici, a adoptat o rezoluţie a Comitetului executiv cu privire la convocarea unei conferinţe a tuturor partidelor socialiste. În legătură cu aceasta, Sovietul din Petrograd a lansat două apeluri : „Către socialiştii din toate ţările", care e citat aci de Lenin, şi „Către armată" ; ambele apeluri au fost publicate în ziarele din 2 (15) mai 1917.

Condamnînd războiul mondial ca pe o crimă monstruoasă, pusă la cale de imperialiştii din toate ţările, conciliatorii socialişti-revoluţionari şi menşevici afirmau că războiul dus de Rusia a încetat a mai fi imperialist şi făceau apel la soldaţi să apere cauza revoluţiei, să nu se mărginească la acţiuni defensive, desfăşurate pe front, ci să ducă şi lupte ofensive, căutau să-i sperie pe soldaţi cu consecinţele dăunătoare pe care le-ar avea fraternizarea cu soldaţii Germaniei kaiserului etc. În aceleaşi documente, blocul defensist apăra caracterul anexionist al politicii externe a guvernului provizoriu contrarevoluţionar, susţinînd că el se situează pe platforma unei păci fără anexiuni şi fără contribuţii şi că recunoaşte principiul autodeterminării popoarelor.

În legătură cu această conferinţă, vezi adnotarea 37. — *10.*

15 Termenul *„narodnic"* este adesea folosit de V. I. Lenin pentru a desemna cele trei partide mic-burgheze de orientare narodnicistă : trudovicii, socialiştii-revoluţionari şi „socialiştii-populişti" (vezi volumul de faţă, p. 201). — *15.*

16 *„Reci"* — cotidian, organul central al partidului cadet ; a apărut la Petersburg de la 23 februarie (8 martie) 1906, sub conducerea efectivă a lui P. N. Miliukov şi I. V. Ghessen ; a avut drept colaboratori pe M. M. Vinaver, P. D. Dolgorukov, P. B. Struve ş.a. A fost interzis de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917. După aceea a apărut (pînă în august 1918) sub diferite denumiri : „Naşa Reci", „Svobodnaia Reci", „Vek", „Novaia Reci", „Naş Vek". — *19.*

17 *Socialiştii-revoluţionari* (eserii) — partid mic-burghez din Rusia ; a luat fiinţă pe la sfîrşitul anului 1901 — începutul anului 1902, prin contopirea mai multor cercuri şi grupuri narodnice („Uniunea socialiştilor-revoluţionari", partidul socialiştilor-revoluţionari etc.). Concepţiile eserilor reprezentau un amestec eclectic de idei narodniciste şi revizioniste ; eserii, după cum spunea Lenin, încercau să cîrpească „găurile narodnicismului cu peticele «criticii» oportuniste — astăzi la modă — a marxismului" (Opere complete, vol. 11, Bucureşti, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 283). În anii primului război mondial, majoritatea eserilor s-au situat pe poziţiile social-şovinismului.

După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, eserii împreună cu menşevicii au constituit principalul sprijin al guvernului provizoriu burghezo-moşieresc contrarevoluţionar, iar liderii partidului lor (Kerenski, Avksentiev, Cernov) au făcut parte din acest guvern. Partidul eserilor a refuzat să sprijine revendicarea ţărănimii de a se trece la lichidarea proprietăţii funciare moşiereşti, s-a pronunţat pentru menţinerea proprietăţii moşiereşti asupra pămîntului ; miniştrii eseri din guvernul provizoriu trimiteau detaşamente de represiune împotriva ţăranilor care ocupau pămînturile moşiereşti.

La sfîrşitul lunii noiembrie 1917, aripa stîngă a eserilor a format partidul de sine stătător al eserilor de stînga. Căutînd să-şi menţină influenţa lor în rîndul maselor ţărăneşti, eserii de stînga au recunoscut de formă Puterea sovietică şi au încheiat un acord cu bolşevicii, dar curînd după aceea au păşit pe calea luptei împotriva Puterii sovietice.

În anii intervenţiei militare străine şi ai războiului civil, eserii au desfăşurat o activitate subversivă contrarevoluţionară, au dat un sprijin activ intervenţioniştilor şi albgardiştilor, au participat la comploturi contrarevoluţionare şi au organizat acte teroriste împotriva militanţilor Statului sovietic şi ai partidului comunist. După terminarea războiului civil, eserii şi-au continuat activitatea lor duşmănoasă, atît în interiorul ţării, cît şi în tabăra emigranţilor albgardişti. — *19.*

18 *„Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i soldatskih Deputatov"* — cotidian, a început să apară de la 28 februarie (13 martie) 1917.

După ce la primul Congres general al Sovietelor din Rusia a fost constituit Comitetul Executiv Central al Sovietelor de de-

putaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, ziarul a devenit organul C.E.C. şi de la 1 (14) august (începînd cu nr. 132) a apărut sub denumirea de „Izvestiia Ţentralnogo Ispolnitelnogo Komiteta i Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", iar de la 29 septembrie (12 octombrie) (începînd cu nr. 184) sub denumirea de „Izvestiia Ţentralnogo Ispolnitelnogo Komiteta Sovetov Rabocih i Soldatskih Deputatov". În tot acest timp, ziarul s-a aflat în mîinile menşevicilor şi ale socialiştilor-revoluţionari şi a dus o luptă acerbă împotriva partidului bolşevic.

După Congresul al II-lea al Sovietelor din Rusia, redacţia ziarului a fost schimbată şi el a devenit organul oficial al Puterii sovietice ; în paginile lui au fost publicate primele documente deosebit de importante ale guvernului sovietic, precum şi articolele şi cuvîntările lui V. I. Lenin. În martie 1918, „Izvestiia" a început să fie tipărită la Moscova. În decembrie 1922, o dată cu formarea U.R.S.S., ziarul a devenit organul C.E.C. al U.R.S.S. şi al C.E.C. din Rusia. Printr-o hotărîre a Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. cu data de 24 ianuarie 1938, ziarul „Izvestiia Ţ.I.K. S.S.S.R. i V.Ţ.I.K." a fost reorganizat şi, cu începere de la 26 ianuarie 1938, apare sub denumirea de „Izvestiia Sovetov Deputatov Trudeaşcihsea". — *19.*

19 Acest document reprezintă răspunsul — neterminat — al lui V. I. Lenin la o scrisoare adresată de comitetul de soldaţi al batalionului 8 artilerie călare (din armata operativă) Sovietului din Petrograd. Scrisoarea este datată 24 aprilie (9 mai) 1917, adică aparţine unei perioade cînd presa burgheză — iar după ea şi cea mic-burgheză — a declanşat o campanie de calomnii împotriva lui V. I. Lenin şi a altor membri ai partidului bolşevic care, venind din Elveţia, în drum spre ţară trecuseră prin teritoriul Germaniei.

În scrisoarea soldaţilor se spunea : „Dat fiind că în rîndurile soldaţilor din batalionul nostru există multe fricţiuni în legătură cu Lenin, vă rugăm să nu ne refuzaţi şi să ne trimiteţi cît de curînd un răspuns. De unde este el de fel, de unde a fost, dacă a fost deportat şi pentru ce anume ? În ce fel s-a întors în Rusia şi ce activitate desfăşoară în momentul de faţă, adică dacă ea ne este folositoare sau dăunătoare ? Într-un cuvînt, vă rugăm să ne daţi în scrisoarea voastră lămuriri atît de convingătoare, încît după aceea să nu mai existe între noi nici un fel de discuţii, ca să nu ne mai pierdem vremea degeaba, şi să fim în stare să dovedim toate astea şi altor tovarăşi" („Pravda" nr. 86 din 16 aprilie 1927).

Scrisoarea i-a fost transmisă lui V. I. Lenin. — *23.*

20 Articolul *„În ajun"* a fost scris înainte de 5 (18) mai 1917, cînd s-a ajuns la o înţelegere între majoritatea socialist-revoluţionară şi menşevică a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi guvernul provizoriu cu privire la componenţa primului guvern de coaliţie (în legătură cu tratativele

preliminare în această chestiune, vezi adnotarea 5). La 6 (19) mai, în ziarele burgheze şi esero-menşevice a fost publicată lista miniştrilor „socialişti" care au intrat în guvern. Din acel moment, partidele oportuniste ale menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari se contopesc pe de-a-ntregul cu contrarevoluţia burgheză, asumîndu-şi sarcina de a apăra politica internă şi externă a guvernului provizoriu. Aşa, de pildă, ziarul „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" — organ al blocului esero-menşevic — scria la 6 (19) mai 1917 : „Comparînd textul declaraţiei guvernului provizoriu, în noua lui formaţie, cu platforma Comitetului executiv (al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. — *Nota red.*), trebuie să recunoaştem că, începînd de astăzi, guvernul provizoriu se situează în întregime pe baza cerinţelor democraţiei, atît în politica internă, cît şi în cea externă".

Lenin a apreciat guvernul de coaliţie ca pe „o alianţă între capitalişti şi liderii narodnicilor şi ai menşevicilor", menită să ţină în loc revoluţia rusă (volumul de faţă, p. 319). — *24.*

21 *Partidul radical şi radical-socialist francez* — partid burghez din Franţa, care a căpătat o formă organizatorică în 1901, dar care de fapt există încă din deceniul al 9-lea al secolului trecut. Înainte de primul război mondial (1914—1918), el reprezenta, în linii mari, interesele burgheziei mici şi ale celei mijlocii ; în perioada dintre primul şi al doilea război mondial a sporit în acest partid influenţa marii burghezii. Liderii lui s-au aflat în repetate rînduri în fruntea guvernului francez. — *25.*

22 *Comisia de contact* a fost instituită pe baza hotărîrii din 8 (21) martie a Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd — care avea o orientare conciliatoristă — cu scopul de a „influenţa" şi „controla" guvernul provizoriu ; ea era alcătuită din M. I. Skobelev, I. M. Steklov, N. N. Suhanov, V. N. Filippovski, N. S. Ciheidze (iar mai tîrziu şi din V. M. Cernov şi I. G. Ţereteli). Comisia de contact a ajutat guvernul provizoriu să se folosească de autoritatea Sovietului din Petrograd pentru a-şi masca propria sa politică contrarevoluţionară. Cu ajutorul ei, menşevicii şi socialiştii-revoluţionari socoteau că vor putea să împiedice masele să ducă luptă revoluţionară activă pentru trecerea puterii în mîinile Sovietelor. Comisia de contact a fost desfiinţată pe la jumătatea lunii aprilie 1917, cînd funcţiile ei au fost preluate de către Biroul Comitetului executiv. — *30.*

23 Articolul *„În dar noului născut... «noului» guvern"* a fost scris pe baza materialelor unei consfătuiri cu caracter particular a membrilor Dumei a IV-a de stat din Petrograd, care au fost publicate în ziarele burgheze din 5 (18) mai 1917 ; excepţie face doar articolul de fond citat din „Reci".

După revoluţia din februarie, în ciuda cererii maselor, guvernul provizoriu n-a dizolvat în mod oficial Duma a IV-a de

stat, ai cărei deputaţi (de la monarhiştii inveteraţi şi pînă la cadeţi, inclusiv) se întruneau în mod regulat în consfătuiri particulare la M. V. Rodzeanko, preşedintele Dumei, unde dezbăteau cele mai importante probleme interne şi externe ale ţării şi adoptau rezoluţii (vezi adnotările 82, 113, 134). Aceste consfătuiri şi-au găsit o largă oglindire în presa burgheză. Ele au fost calificate de V. I. Lenin drept „stat-major al contrarevoluţiei" (volumul de faţă, p. 371).

Consfătuirea particulară a membrilor Dumei a IV-a de stat, despre care este vorba în text, a avut loc la 4 (17) mai 1917 ; au participat reprezentanţi ai tuturor fracţiunilor, în afară de cea social-democrată. Au luat cuvîntul liderii octombriştilor şi ai cadeţilor : A. I. Gucikov, V. A. Maklakov, P. N. Miliukov, N. V. Savici, V. V. Şulghin etc. Principalul conţinut al cuvîntărilor rostite de toţi conducătorii octombrişti şi cadeţi ai contrarevoluţiei, în curs de organizare, se rezuma la următoarele două pretenţii : în primul rînd, să fie reluate operaţiile ofensive de pe front ale armatei ruse şi, în al doilea rînd, să se introducă „ordinea" în armată şi în ţară, adică să fie lichidată revoluţia. Consfătuirea avea drept scop exercitarea de presiuni din partea cercurilor contrarevoluţionare, cadeto-octombriste, asupra noului guvern, adică asupra guvernului de coaliţie.

În lunile iunie-iulie, activitatea contrarevoluţionară a deputaţilor Dumei a IV-a de stat a devenit tot mai intensă. La 2 (15) iunie, Rodzeanko a adresat o scrisoare deputaţilor din Duma a IV-a, pe care îi îndemna să nu părăsească Petrogradul, întrucît „actualele evenimente politice cer ca domnii membri ai Dumei de stat să fie gata oricînd şi să fie mereu prezenţi".

La cererea bolşevicilor, care erau sprijiniţi de masele de oameni ai muncii, la 6 (19) octombrie 1917 guvernul provizoriu a dizolvat în mod oficial Duma a IV-a de stat. — *36*.

24 „*Russkaia Volea*" — cotidian burghez, înfiinţat de A. D. Protopopov, ministru ţarist de interne, şi finanţat de marile bănci ; a apărut la Petrograd cu începere din decembrie 1916. După revoluţia burghezo-democratică din februarie a dus o campanie de calomnii împotriva bolşevicilor. Lenin l-a calificat drept „unul dintre cele mai mîrşave ziare burgheze" (Opere, vol. 25, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 293). A fost interzis de Comitetul militar-revoluţionar la 25 octombrie (7 noiembrie) 1917. — *39*.

25 Este vorba de primul Congres general al deputaţilor ţăranilor din Rusia (vezi adnotarea 76). — *39*.

26 „*Delo Naroda*" — cotidian, organ de presă al partidului socialist-revoluţionar ; a apărut la Petrograd din martie 1917 pînă în iulie 1918, schimbîndu-şi în repetate rînduri numele. S-a situat pe poziţii defensiste şi conciliatoriste, a sprijinit guvernul provizoriu burghez. A apărut din nou în octombrie 1918 la Samara (în total patru numere) şi în martie 1919 la Moscova

(zece numere). A fost interzis pentru activitatea sa contrarevoluționară. — *41.*

27 *„Vecernee Vremea"* — cotidian ultrareacționar de tip bulevardier, fondat de editorul reacționar A. S. Suvorin. A apărut din noiembrie 1911 și pînă în noiembrie 1917, la Petersburg. În 1917 a fost organul de presă al ofițerimii contrarevoluționare. — *41.*

28 *Octombriștii* — membrii partidului octombrist („Uniunea 17 octombrie"), înființat în Rusia după publicarea manifestului țarist de la 17 (30) octombrie 1905. Era un partid contrarevoluționar, care reprezenta și apăra interesele marii burghezii și ale moșierilor care-și exploatau moșiile pe baze capitaliste; în fruntea lui s-a aflat A. I. Gucikov, cunoscut industriaș și proprietar de imobile din Moscova, și M. V. Rodzeanko, mare moșier. Octombriștii sprijineau fără rezerve politica internă și externă a guvernului țarist.

În anii primului război mondial, văzînd că țarismul nu va putea să ducă război pînă la victoria decisivă, octombriștii au intrat în „blocul progresist" al opoziției, care cerea să se constituie un cabinet ministerial de răspundere, adică un guvern care să se bucure de încrederea cercurilor burghezo-moșierești. După revoluția burghezo-democratică din februarie, octombriștii au devenit partid guvernamental, au dus o luptă activă împotriva revoluției socialiste care era gata să izbucnească în Rusia. Gucikov, lider al partidului octombrist, a făcut parte din primul guvern provizoriu ca ministru de război. După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, octombriștii au dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice. — *42.*

29 Organizațiile menționate de V. I. Lenin aici, care și-au trimis reprezentanți în „Comitetul central pentru restabilirea și asigurarea mersului normal al lucrului în întreprinderile industriale", au fost organizații politice ale burghezilor și moșierilor ruși, partizani activi și apărători ai guvernului provizoriu contrarevoluționar, care au dus luptă împotriva apropiatei revoluții socialiste din Rusia și pentru continuarea războiului imperialist „pînă la victoria finală".

Comitetul provizoriu al Dumei de stat a fost constituit la 27 februarie (12 martie) 1917, după ce președintele Dumei a IV-a, M. V. Rodzeanko, a primit decretul de dizolvare a Dumei, emis de țar.

În comitetul provizoriu au intrat cei de drepta — V. V. Șulghin și V. N. Lvov, octombriștii S. I. Șidlovski, I. I. Dmitriukov și M. V. Rodzeanko (președinte), „progresiștii" V. A. Rjevski și A. I. Konovalov, cadetii P. N. Miliukov și N. V. Nekrasov, trudovicul A. F. Kerenski și menșevicul N. S. Ciheidze.

Uniunea generală a zemstvelor din Rusia — organizație burghezo-moșierească înființată la 30 iulie (12 august) 1914 — la Congresul general al zemstvelor din Rusia, care a avut loc la Moscova — cu scopul de a acorda sprijin departamentului militar

la organizarea de spitale în spatele frontului pentru soldaţii răniţi şi bolnavi, la evacuarea lor cît mai departe în spatele frontului, la înfiinţarea de instituţii epidemiologice-sanitare, la confecţionarea de îmbrăcăminte de iarnă şi de încălţăminte etc. Mijloacele băneşti ale uniunii proveneau din vistieria statului şi din colecte.

Dar activitatea Uniunii generale a zemstvelor din Rusia avea şi un caracter politic. La sfîrşitul anului 1916, congresul Uniunii generale a zemstvelor din Rusia a adoptat o rezoluţie prin care cerea să se constituie un „cabinet de răspundere", adică un guvern care să răspundă în faţa cercurilor burghezo-moşiereşti.

Uniunea generală a zemstvelor din Rusia a avut ca preşedinte pe prinţul G. E. Lvov, care după revoluţia burghezo-democratică din februarie s-a aflat în fruntea primului guvern provizoriu, pe care Uniunea îl sprijinea prin toate mijloacele.

După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, Uniunea generală a zemstvelor din Rusia s-a pus în slujba armatelor albe şi a întîmpinat cu bucurie intervenţia armată străină.

Uniunea generală a oraşelor din Rusia — organizaţie a burgheziei ruse orăşeneşti, înfiinţată la 8—9 (21—22) august 1914, la primul Congres general al reprezentanţilor consiliilor municipale, care a avut loc la Moscova. Primind subvenţii din partea guvernului şi organizînd colecte benevole, Uniunea generală a oraşelor din Rusia, la fel ca şi Uniunea zemstvelor, a acordat ajutor departamentului militar.

În perioada de pregătire a revoluţiei socialiste din Rusia, Uniunea oraşelor a sprijinit pe de-a-ntregul politica guvernului provizoriu, urmărind să ducă război pînă la obţinerea victoriei ; după Revoluţia din Octombrie a participat în mod activ la lupta împotriva Republicii sovietice.

Uniunea generală a oraşelor din Rusia s-a aflat în strînsă legătură cu Uniunea generală a zemstvelor din Rusia, cu care a fuzionat în 1915.

Uniunea inginerilor — Uniunea generală a inginerilor din Rusia — organizaţie profesională şi politică a intelectualităţii tehnice-inginereşti, care a luat fiinţă în 1917, după revoluţia burghezo-democratică din februarie. A avut în fruntea ei ingineri burghezi cu orientare contrarevoluţionară, care erau strîns legaţi de proprietarii de întreprinderi. Majoritatea membrilor Uniunii generale a inginerilor din Rusia au avut o atitudine ostilă faţă de Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie.

În 1925, Uniunea generală a inginerilor din Rusia s-a transformat în Asociaţia generală a inginerilor din Rusia, care în 1929 a fost dizolvată.

Consiliul congreselor reprezentanţilor industriei şi comerţului — organizaţie politică a marilor industriaşi, fabricanţi şi comercianţi, care a fost înfiinţată în anii reacţiunii (1907—1910) ;

îşi fixase drept sarcină principală lupta împotriva mişcării greviste muncitoreşti.

Apelînd cu plăcere la sprijinul forţei armate pentru înăbuşirea mişcării muncitoreşti, conducătorii Consiliului au formulat şi unele pretenţii timide faţă de guvernul ţarist, învinuindu-l că manifestă un „dispreţ boieresc" faţă de industria şi comerţul naţional, că duce o politică de „tutelare aristocratică" a întregii ţări. În anii primului război mondial, Consiliul şi-a manifestat nemulţumirea faţă de mersul operaţiilor militare şi a cerut formarea unui guvern care să se bucure de încrederea cercurilor burgheze.

Consiliul congreselor reprezentanţilor industriei şi comerţului, ca şi alte organizaţii contrarevoluţionare ale burgheziei ruse, a fost lichidat în octombrie — noiembrie 1917.

Asociaţia industriaşilor şi fabricanţilor din Petrograd — organizaţie patronală, înfiinţată, în vederea luptei împotriva mişcării greviste, în martie 1905, cînd proprietarii marilor întreprinderi au încheiat între ei o convenţie cu scopul de a respinge orice revendicare cît de cît importantă a muncitorilor privind majorarea salariilor etc. În 1912, cînd a avut loc o creştere a mişcării muncitoreşti, patronii au încheiat o nouă convenţie, în care se formulau condiţii mult mai drastice (plata unor amenzi) faţă de acei membri ai asociaţiei care, din anumite motive, ar fi încălcat prevederile convenţiei. În 1914, asociaţia a hotărît să declare în toate întreprinderile respective un lock-out de două săptămîni ca sancţiune pentru o grevă, iar în caz de repetare a grevei, un lock-out de o lună. Ca urmare a acestei înţelegeri, în iulie 1914, la Petrograd au fost aruncaţi în stradă 76 000 de muncitori grevişti de la 75 de întreprinderi. Totuşi, muncitorii au continuat să facă grevă şi după expirarea lock-outului ; greva a luat sfîrşit o dată cu izbucnirea războiului.

Uniuni patronale pentru lupta împotriva mişcării greviste au existat şi la Moscova, Lodz şi în alte oraşe mari.

Comitetul central pentru industria de război a fost alcătuit în 1915, ca organ de conducere a comitetelor pentru industria de război, înfiinţate de marea burghezie imperialistă cu scopul de a sprijini ţarismul în războiul dus de el. Preşedinte al Comitetului central pentru industria de război era marele capitalist A. I. Gucikov, liderul octombriştilor. Din acest comitet făceau parte A. I. Konovalov, fabricant, M. I. Tereşcenko, bancher şi proprietarul unei fabrici de zahăr, etc. Încercînd să-i ţină pe muncitori sub influenţa ei şi să sădească în rîndurile lor o stare de spirit defensistă, burghezia a hotărît să organizeze „grupuri muncitoreşti" pe lîngă aceste comitete, pentru a dovedi astfel că în Rusia a fost instaurată „pacea de clasă" între burghezie şi proletariat. Bolşevicii au declarat boicot împotriva comitetelor pentru industria de război şi l-au aplicat cu succes, sprijiniţi fiind de majoritatea muncitorilor.

Zemgor — denumire prescurtată a Comitetului unic al Uniunii generale a zemstvelor şi al Uniunii generale a oraşelor pentru aprovizionarea armatei. Prin componenţa, structura şi sarcinile lor, Uniunea generală a zemstvelor şi Uniunea generală a oraşelor erau nişte organizaţii apropiate, ceea ce a dus la unificarea lor, care a avut loc la 10 (23) iulie 1915. Zemgorul a avut în frunte pe cei doi conducători ai uniunilor: G. E. Lvov şi M. V. Celnokov.

Latura politică a activităţii Zemgorului se exprima în formularea de revendicări politice faţă de guvernul ţarist, care a început să manifeste faţă de el o neîncredere şi o suspiciune din ce în ce mai pronunţate, mai cu seamă în ajunul revoluţiei din februarie.

După revoluţia din februarie, mulţi dintre membrii Zemgorului au făcut parte din guvernul provizoriu sau au deţinut funcţii înalte de stat, iar Uniunea zemstvelor şi Uniunea oraşelor, în primele zile ale revoluţiei, au constituit principalul reazem pentru guvernul provizoriu burghez în acţiunea de organizare a puterii locale.

După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, căpeteniile Zemgorului au participat în mod activ la organizarea contrarevoluţiei şi timp de mai mulţi ani au dat ajutor material emigranţilor albi. În iulie 1918, printr-un decret al Consiliului Comisarilor Poporului, bunurile Uniunii zemstvelor şi ale Uniunii oraşelor au fost predate Consiliului economic superior şi organelor sale locale. — *43.*

30 *Mandatul pentru cei ce vor fi aleşi, pe fabrici şi regimente, în Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor* a stat la baza „Proiectului de mandat cu prilejul alegerilor de delegaţi pentru Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor", publicat în ziarul „Pravda" din 7 (20) mai 1917. „Proiectul de mandat" a constituit platforma partidului bolşevic în campania de noi alegeri pentru Soviete şi a avut un rol important în bolşevizarea Sovietelor. — *44.*

31 Acest document este un scurt rezumat după un raport cu privire la bilanţul Conferinţei a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, prezentat de V. I. Lenin la adunarea generală a organizaţiei de partid din Petrograd, care a avut loc în clădirea corpului de cadeţi din marină şi la care au luat parte 5 000—6 000 de membri de partid. Acest rezumat, care a fost făcut de V. I. Nevski, urma să fie publicat în ziare, dar n-a mai fost tipărit. Raportul a fost publicat pentru prima oară în 1927, în primul volum din „Zapiski Instituta Lenina". — *52.*

32 „*Novaia Jizn*" — cotidian ; a apărut la Petrograd de la 18 aprilie (1 mai) 1917 pînă în iulie 1918. Iniţiatorii înfiinţării acestui ziar au fost grupul menşevicilor internaţionalişti şi publiciştii grupaţi în jurul revistei „Letopis".

Caracterizîndu-i pe cei de la „Novaia Jizn", Lenin releva că „starea lor de spirit predominantă este scepticismul intelectualist, care ascunde şi exprimă lipsa de principialitate" (Opere, vol. 25, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 266); el i-a numit în mod ironic „aşa-zişi internaţionalişti" şi „marxişti şi ei".

Revoluţia Socialistă din Octombrie şi instaurarea Puterii sovietice au fost întîmpinate cu ostilitate de acest ziar. Începînd de la 1 iunie 1918, el a apărut în două ediţii: una la Petrograd şi alta la Moscova; amîndouă au fost suspendate în iulie 1918. — *56.*

33 Este vorba de rezoluţia Conferinţei a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia „Cu privire la război", scrisă de V. I. Lenin (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 346—349, şi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 408—411). — *57.*

34 „*Novoe Vremea*" — cotidian; a apărut din 1868 pînă în 1917, la Petersburg; a aparţinut, pe rînd, mai multor editori şi şi-a schimbat în repetate rînduri orientarea politică. În 1905 a devenit organ de presă al ultrareacţionarilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, acest ziar s-a situat pe o poziţie contrarevoluţionară şi a dus o campanie furibundă împotriva bolşevicilor. La 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 a fost interzis de către Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. Lenin a caracterizat „Novoe Vremea" drept prototipul ziarului venal. „«Novovremismul» — scria el — a devenit o expresie sinonimă cu: renunţarea la convingeri, renegarea, servilismul" (Opere complete, vol 22, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 50). — *63.*

35 „*Den*" — cotidian liberal burghez. A început să apară în 1912, la Petersburg. La acest ziar colaborau menşevicii-lichidatori, în mîinile cărora a trecut cu totul după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. La 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 a fost interzis de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. — *63.*

36 Lenin se referă la intrarea unor reprezentanţi ai partidelor „socialiste" ale menşevicilor, socialiştilor-revoluţionari şi socialiştilor-populişti în guvernul provizoriu de coaliţie, care a fost format la 5 (18) mai 1917 (vezi adnotările 5 şi 20). — *67.*

37 Este vorba de convocarea unei conferinţe internaţionale a tuturor partidelor socialiste din statele beligerante şi neutre, a cărei iniţiativă şi-a asumat-o Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, în care predominau socialiştii-revoluţionari şi menşevicii (vezi adnotarea 14).

La 8 (21) mai 1917, la şedinţa Comitetului executiv a fost adoptat regulamentul de organizare a comisiei pentru convocarea conferinţei, din care urma să facă parte prezidiul Sovietului din Petrograd, 3 membri ai Comitetului executiv şi reprezentanţi ai partidelor (printre care şi ai partidului bolşevic).

La 20 mai (2 iunie), Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd a aprobat textul unei chemări către partidele socialiste şi organizaţiile sindicale centrale din întreaga lume, pe care le invita să ia parte la conferinţa internaţională, indicînd locul şi data desfăşurării lucrărilor ei : Stockholm, 28 iunie — 8 iulie (11—21 iulie) 1917.

Bolşevicii au refuzat categoric să facă parte din comisie şi să participe la lucrările conferinţei, demascînd linia esero-menşevică a conciliatoriştilor, care ducea la prelungirea măcelului imperialist. Într-o rezoluţie a Congresului al VI-lea al partidului intitulată „Momentul actual şi războiul" se spunea : „Campania pentru pace prin exercitarea unei «presiuni» asupra guvernelor aliate şi printr-o înţelegere cu social-imperialiştii, campanie întreprinsă de Soviete, care au refuzat de fapt s-o rupă cu imperialismul, nu putea să nu sufere un crîncen eşec. Acest eşec a confirmat justeţea punctului de vedere al social-democraţiei revoluţionare că numai lupta revoluţionară a maselor în toate ţările împotriva imperialismului, numai revoluţia proletară internaţională va putea duce la o pace democratică" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 385—386). Conferinţa n-a mai avut loc. — *71.*

38 Este vorba de rezoluţia „Situaţia din Internaţională şi sarcinile P.M.S.D. (b) din Rusia", adoptată la Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 358—360). — *71.*

39 Este vorba de convocarea *celei de-a treia Conferinţe zimmerwaldiene* (la Stockholm), care fusese fixată, de către Comisia socialistă internaţională, pentru ziua de 31 mai (stil nou) 1917, dar care după aceea a fost amînată de mai multe ori, la diferite date. V. I. Lenin considera că bolşevicii trebuie să rupă legăturile cu Uniunea zimmerwaldiană, în care aveau preponderenţă centriştii, şi să treacă neîntîrziat la organizarea Internaţionalei a III-a. El considera că e admisibilă participarea la cea de-a treia Conferinţă zimmerwaldiană numai în scop de informare. La Conferinţa a VII-a generală (din aprilie), în urma raportului prezentat de Zinoviev, a fost adoptată, cu majoritate de voturi, hotărîrea ca la conferinţă să participe şi reprezentanţi ai bolşevicilor.

Lucrările conferinţei s-au ţinut între 5 şi 12 septembrie 1917. La conferinţă au fost reprezentate elemente de stînga ale parti-

delor socialiste (stînga suedeză, Liga pentru propaganda socialistă (organizaţie americană), social-democraţii polonezi grupaţi în jurul „Conducerii regionale", stînga austriacă („opoziţia"), Uniunea Spartakus şi Uniunea tineretului social-democrat din Danemarca) ; centriştii („independenţii" germani, Partidul social-democrat elveţian, Partidul social-democrat finlandez, Partidul romîn, menşevicii internaţionalişti, „sindicatele independente" bulgare) ; social-şoviniştii (menşevicii ruşi, în frunte cu P. B. Akselrod). Din partea bolşevicilor au participat la conferinţă V. V. Vorovski (Orlovski) şi N. A. Semaşko (Aleksandrov). Conferinţa s-a ţinut în condiţii de strictă conspirativitate ; aproape nici un fel de informaţii în legătură cu lucrările ei n-au fost publicate în presă.

Pe ordinea de zi a conferinţei au figurat următoarele probleme : 1) Raportul Comisiei socialiste internaţionale ; 2) Incidentul cu R. Grimm, 3) Atitudinea faţă de conferinţa pentru pace de la Stockholm şi 4) Lupta pentru pace şi mişcarea zimmerwaldiană din diferite ţări.

Conferinţa a dezbătut „cazul R. Grimm". Grimm fusese demascat în Rusia ca emisar al ministrului elveţian Hoffmann, cu misiunea de a tatona terenul în vederea unei păci separate în interesul imperialismului german. Între timp, el a fost eliberat din postul de preşedinte al Comisiei socialiste internaţionale ; conferinţa a confirmat excluderea lui Grimm din C.S.I., considerînd că atitudinea lui este inadmisibilă. Lenin a considerat că o asemenea hotărîre este nesatisfăcătoare.

În timpul discuţiilor cu privire la atitudinea ce urma să fie adoptată de Internaţionala a II-a faţă de conferinţa pentru pace de la Stockholm a socialiştilor, o parte din delegaţi s-au declarat de acord cu participarea la această conferinţă, iar menşevicii ruşi au primit un mandat imperativ de a rămîne la conferinţa zimmerwaldiană numai în cazul cînd va participa în întregime la conferinţa de la Stockholm. În numele Comitetului Central şi al Biroului din străinătate al Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia şi în numele social-democraţiei poloneze, V. V. Vorovski a rostit la conferinţă o cuvîntare, în care i-a demascat cu toată vehemenţa pe menşevici şi pe tovarăşii lor de idei. Bolşevicii au fost sprijiniţi în cadrul conferinţei de o serie de delegaţi, dar majoritatea, în frunte cu Haase, a refuzat să adopte o hotărîre în această problemă.

Componenţa eterogenă a conferinţei a făcut ca rezoluţiile şi manifestul ei să aibă un caracter elastic, de compromis. În manifestul lansat de conferinţă se făcea apel la declararea unei greve generale internaţionale împotriva războiului şi pentru apărarea revoluţiei ruse ; la acest manifest şi-au dat adeziunea şi reprezentanţii unor partide care n-au luat parte la lucrările conferinţei.

Conferinţa a treia zimmerwaldiană a constituit o deplină confirmare a concluziei lui Lenin cu privire la falimentul total al Uniunii zimmerwaldiene, la necesitatea unei rupturi imediate

cu ea şi la crearea Internaţionalei a III-a, Comuniste. O apreciere a rezoluţiilor adoptate de conferinţă a fost făcută de V. I. Lenin în articolul său rămas neterminat : „Sarcinile partidului nostru în cadrul Internaţionalei" (vezi Opere, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 207—209). — *71.*

40 *„Interraioniştii"* — membrii organizaţiei interraionale a social-democraţilor unificaţi, care a luat fiinţă în noiembrie 1913 la Petersburg, sub steagul luptei pentru unitatea P.M.S.D.R. Camuflîndu-se sub lozinca unităţii, încercînd să unifice organizaţia bolşevică şi pe cea menşevică din Petersburg, interraioniştii au creat încă o organizaţie a lor fracţionistă. În această organizaţie au intrat o parte din foştii bolşevici care aveau o atitudine împăciuitoristă faţă de oportunişti, precum şi menşevicii troţkişti.

În timpul primului război mondial, interraioniştii s-au situat pe poziţii centriste, ei recunoşteau că războiul are un caracter imperialist, erau împotriva social-şovinismului, dar nu erau de acord să se treacă la o ruptură totală cu menşevicii.

În 1917, organizaţia interraionistă, din care făceau parte V. Volodarski, A. Ioffe, A. Lunacearski, D. Manuilski, L. Troţki, M. Uriţki, I. Iurenev şi alţii, a declarat că este de acord cu linia partidului bolşevic. De aceea, în alegerile pentru Dumele raionale care au avut loc la Petrograd în lunile mai şi iunie 1917, bolşevicii au mers în bloc cu interraioniştii. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, o organizaţie interraională (compusă din vreo 4 000 de membri) care a rupt legăturile cu menşevicii-defensişti a fost primită în partidul bolşevic. Evenimentele ulterioare au arătat că unii interraionişti (Lunacearski, Manuilski, Volodarski, Uriţki şi alţii) s-au debarasat într-adevăr de trecutul lor centrist, în timp ce Troţki, cu un grup destul de redus de adepţi ai săi mai apropiaţi, a încetat numai pentru un timp lupta împotriva bolşevismului şi „a intrat în partid numai pentru ca, aflîndu-se în rîndurile lui, să lupte împotriva leninismului şi să impună partidului politica sa oportunistă, antisocialistă" („Istoria Partidului Comunist al Uniunii Sovietice", Bucureşti, Editura politică, 1960, p. 242).

Interraioniştii au scos un organ al lor de presă, revista „Vpered" (în 1915 a apărut un singur număr, tipărit ilegal). Apariţia revistei a fost reluată în 1917 : din iunie pînă în august a apărut legal, ca organ al Comitetului interraional din Petersburg al social-democraţilor unificaţi (internaţionalişti) ; au fost scoase în total 8 numere. După Congresul al VI-lea al partidului, componenţa redacţiei a fost schimbată, iar nr. 9 al revistei a apărut ca organ al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. În septembrie, în urma unei hotărîri a Comitetului Central, revista şi-a încetat apariţia. — *73.*

41 *Menşevicii internaţionalişti* — o aripă nu prea numeroasă a partidului menşevic, care în anii primului război mondial s-a situat în mod inconsecvent pe poziţii internaţionaliste. A avut

ca reprezentanţi mai de seamă pe L. Martov, I. Larin, A. Martînov şi alţii. În aprilie-iunie 1917, menşevicii internaţionalişti au editat revista lunară „Internaţional".

Menşevicii internaţionalişti s-au situat pe poziţii centriste. Criticîndu-i pe social-şoviniştii din Rusia, ei s-au temut, în acelaşi timp, să meargă pînă la o ruptură organizatorică cu ei, s-au pronunţat împotriva tezelor fundamentale ale tacticii leniniste a partidului bolşevic în problemele războiului, păcii şi revoluţiei.

Bolşevicii au făcut cîteva încercări de a-şi uni forţele cu acelea ale internaţionaliştilor, în vederea unor acţiuni comune împotriva social-şoviniştilor. În februarie 1915, într-o scrisoare de răspuns adresată redacţiei ziarului „Naşe Slovo", V. I. Lenin a propus un proiect de declaraţie cu privire la strîngerea forţelor internaţionaliştilor şi la o ruptură cu social-şoviniştii (vezi Opere, vol. 21, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 111—114). Dar menşevicii internaţionalişti n-au mers pînă la o ruptură definitivă cu social-şoviniştii. Problema unirii cu internaţionaliştii a fost pusă la Conferinţa organizaţiei orăşeneşti din Petrograd şi la Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, precum şi la Congresul al VI-lea al partidului, cînd bolşevicii au pregătit forţele în vederea unui asalt împotriva capitalismului rus. În opoziţie cu lozinca oportunistă a unităţii cu social-şoviniştii, Congresul al VI-lea a lansat „lozinca revoluţionară de clasă : unitatea tuturor internaţionaliştilor, care au rupt-o în fapt cu menşevicii imperialişti", chemînd toate elementele revoluţionare ale social-democraţiei „să rupă... legătura organizatorică cu defensiştii şi să se unească în jurul P.M.S.D.R." („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 401). Din vina liderilor menşevicilor internaţionalişti Martov şi Astrov, care au pus o serie de condiţii inacceptabile, unificarea n-a avut loc, dar unii menşevici internaţionalişti (ca I. Larin) au intrat în partidul bolşevic.

După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, o parte din menşevicii internaţionalişti au emigrat şi au trecut în lagărul duşmanilor făţişi ai Puterii sovietice, iar o serie de reprezentanţi ai acestui grup au intrat în partidul bolşevic şi au lucrat în instituţii sovietice. — *73.*

42 *Ministerialismul „socialist"* — millerandismul — tactică oportunistă care constă în a admite ca socialiştii să facă parte din guverne reacţionare burgheze. Termenul acesta a apărut în 1899, o dată cu intrarea lui Millerand, un socialist francez, în guvernul burghez de sub conducerea lui Waldeck-Rousseau.

Problema millerandismului a fost discutată în 1900, la Congresul de la Paris al Internaţionalei a II-a. Congresul a adoptat o rezoluţie împăciuitoristă, prezentată de K. Kautsky, care condamna intrarea socialiştilor într-un guvern burghez, dar care

considera că ea e admisibilă în unele cazuri „excepționale". Această rezervă a fost folosită de socialiștii din Franța și din alte țări ca o justificare pentru intrarea lor în guvernele burgheziei imperialiste în perioada primului război mondial. Caracterizînd ministerialismul drept revizionism și renegare, Lenin a arătat că social-reformiștii, intrînd într-un guvern burghez, au devenit inevitabil niște oameni de paie, niște prepuși ai capitaliștilor și un mijloc de înșelare a maselor de către acest guvern. — *73.*

43 Este vorba de rezoluția Conferinței organizației orășenești din Petrograd cu privire la atitudinea față de partidele socialist-revoluționar și social-democrat (menșevic), față de partidul așazișilor social-democrați „nefracționiști" și de curentele înrudite cu ele pe plan politic, precum și de rezoluția Conferinței a VII-a generale (din aprilie) „Cu privire la unirea internaționaliștilor împotriva blocului defensist mic-burghez". Autorul ambelor rezoluții a fost V. I. Lenin (vezi „Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Conferința orășenească a organizației Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. Aprilie 1917. Procesele-verbale", 1958, p. 50—51 ; „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 357—358, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 260—261, 434).

Conferința organizației orășenești din Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost convocată pe baza unei hotărîri a Comitetului din Petrograd cu data de 6 (19) aprilie și a avut loc între 14 și 22 aprilie (27 aprilie și 5 mai) 1917. Alegerile s-au desfășurat socotindu-se 1 delegat la 200 de membri de partid. La conferință au participat 57 de delegați — printre care și delegați ai organizațiilor finlandeză, estonă, letonă, poloneză și lituaniană —, reprezentanți ai organizației din armată, precum și 2 reprezentanți din partea interraioniștilor.

Pe ordinea de zi a conferinței au figurat următoarele probleme : sarcinile curente — momentul actual ; atitudinea față de Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților și problema reorganizării lui ; structura organizației de partid ; atitudinea față de social-democrații de alte orientări ; alegerile orășenești ; în legătură cu prigoana dezlănțuită împotriva „Pravdei".

V. I. Lenin a fost ales președinte de onoare al conferinței, a prezentat principalul raport politic : „Sarcinile curente — momentul actual", a făcut parte din comisia de elaborare a rezoluției cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu și a rezoluției cu privire la război, a prezentat o rezoluție cu privire la alegerile comunale etc. El a demascat încercarea făcută de Kamenev, atît în cuvîntarea rostită de el, cît și în amendamentele la rezoluția cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu prezentată de Lenin, și anume de a susține

necesitatea unui control asupra guvernului, calificînd-o drept o politică conciliatoristă, drept o politică a lui Ciheidze şi a lui Steklov.

Conferinţa a adoptat cu o majoritate zdrobitoare de voturi rezoluţia cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu.

Hotărîrile adoptate de Conferinţa organizaţiei orăşeneşti din Petrograd au arătat cît de strîns uniţi sînt bolşevicii din capitală în jurul „Tezelor din aprilie" ale lui Lenin ; tactica indicată de el a fost aprobată de cea mai mare organizaţie a partidului : cea din capitala ţării. Rezoluţiile acestei conferinţe s-au bazat, în cea mai mare măsură, pe rezoluţiile adoptate de Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. — *73.*

44 *„Soţial-Demokrat"* — ziar ilegal, Organul Central al P.M.S.D.R. ; a apărut din februarie 1908 pînă în ianuarie 1917. După apariţia primului număr în Rusia, ziarul a fost tipărit în străinătate ; numerele 2—32 (februarie 1909 — decembrie 1913) au apărut la Paris, iar numerele 33—58 (noiembrie 1914 — ianuarie 1917) la Geneva. Au fost tipărite în total 58 de numere, dintre care 5 cu suplimente. Începînd din decembrie 1911, „Soţial-Demokrat" a fost redactat de V. I. Lenin. În paginile ziarului au fost publicate peste 80 de articole şi note scrise de el.

În anii primului război mondial, „Soţial-Demokrat" a avut un rol deosebit de important în lupta împotriva oportunismului internaţional, a naţionalismului şi şovinismului, în propagarea lozincilor bolşevice, în trezirea clasei muncitoare şi a maselor de oameni ai muncii la luptă împotriva războiului imperialist şi a inspiratorilor lui. În coloanele acestui ziar a fost publicat articolul lui V. I. Lenin „În jurul lozincii Statelor Unite ale Europei", în care a formulat pentru prima oară concluzia că e posibilă victoria socialismului la început într-o singură ţară. Răspîndirea ziarului „Soţial-Demokrat" în Rusia şi reproducerea principalelor articole apărute în paginile lui de către ziarele bolşevice locale au contribuit la luminarea politică şi educarea proletariatului din Rusia în spiritul internaţionalismului, la pregătirea maselor pentru revoluţie.

„Soţial-Demokrat" a avut un rol însemnat în strîngerea rîndurilor elementelor internaţionaliste ale social-democraţiei internaţionale. Învingînd toate piedicile inerente stării de război, „Soţial-Demokrat" a reuşit să-şi croiască drum în numeroase ţări.

Apreciind în mod deosebit serviciile aduse de „Soţial-Demokrat" în perioada primului război mondial, V. I. Lenin a scris mai tîrziu că „orice muncitor conştient care doreşte *să înţeleagă* dezvoltarea ideilor revoluţiei socialiste internaţionale şi a primei sale victorii de la 25 octombrie 1917 trebuie neapărat să cunoască articolele apărute în acest ziar" (Opere, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 205). — *76.*

45 *Trudovicii* (Grupul trudovic) — grup de democraţi mic-burghezi în Dumele de stat, care era format din ţărani şi intelectuali cu

orientare narodnică. Fracțiunea trudovicilor a fost constituită în aprilie 1906 de deputații țăranilor din Duma I de stat. În Dumă, trudovicii au oscilat între cadeți și social-democrații revoluționari. În anii primului război mondial, majoritatea trudovicilor s-au situat pe poziții social-șoviniste.

După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, trudovicii, care exprimau interesele chiaburilor, au sprijinit în mod activ guvernul provizoriu. Trudovicul Zarudnîi, devenit ministru al justiției după evenimentele din iulie, a prigonit partidul bolșevic. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie, trudovicii au avut o atitudine ostilă, ei au participat la contrarevoluția burgheză. — *76.*

46 *„Nașa Zarea"* — revistă lunară legală a menșevicilor lichidatori; a apărut la Petersburg din ianuarie 1910 și pînă în septembrie 1914. A fost condusă de A. N. Potresov și a avut drept colaboratori pe F. I. Dan, S. O. Țederbaum și alții. În jurul acestei reviste s-a închegat centrul lichidatorilor din Rusia. La începutul primului război mondial, revista s-a situat pe pozițiile social-șovinismului. — *76.*

47 *Fracțiunea Ciheidze* — fracțiune menșevică în Duma a IV-a de stat, în frunte cu N. S. Ciheidze. În anii primului război mondial, această fracțiune, situîndu-se pe poziții centriste, a sprijinit de fapt pe de-a-ntregul politica social-șoviniștilor ruși. Linia oportunistă a fracțiunii Ciheidze a fost criticată de V. I. Lenin în articolele: „Au Comitetul de organizare și fracțiunea Ciheidze o linie proprie?", „Fracțiunea Ciheidze și rolul ei" (vezi Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 246—252; vol. 30, p. 234—238) și în alte lucrări. — *76.*

48 Prima revoluție rusă din 1905—1907 a exercitat o mare influență asupra mișcării muncitorești și revoluționare din Europa și din Asia. Lupta eroică a muncitorilor ruși a arătat că așa-zisa „perioadă pașnică" din mișcarea muncitorească (1872—1904) a luat sfîrșit. În 1905, sub influența luptei greviste din Rusia, în țările Europei s-a pornit un val de greve și demonstrații pentru dreptul de vot universal (Viena, Praga și o serie de orașe din Germania).

Revoluția rusă din anii 1905—1907 a avut un rol uriaș în trezirea mișcării revoluționare din țările Asiei — Turcia, Persia (Iran) și China. În 1908 a izbucnit revoluția burgheză în Turcia. În 1905—1911 a izbucnit revoluția în Persia, dar ea a fost înăbușită de forțele coalizate ale imperialismului englez și ale țarismului rus. În anii 1910—1911 s-a desfășurat o mișcare revoluționară în China; ea a dus la revoluția burgheză, care s-a terminat cu căderea dinastiei Țin și cu instaurarea republicii burgheze. — *77.*

49 Articolul „O mică pagină din istoria Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia" a fost scris de N. K. Krupskaia cu

prilejul campaniei de calomnii declanşate de presa burgheză şi esero-menşevică împotriva lui V. I. Lenin şi a altor bolşevici care se întorseseră în Rusia trecînd prin Germania. Redactînd articolul, V. I. Lenin a scris acest adaos. Articolul a fost publicat la 13 (26) mai 1917, în ziarul „Soldatskaia Pravda" nr. 21. În Operele lui V. I. Lenin, acest adaos se publică pentru prima dată.

„*Soldatskaia Pravda*" — cotidian bolşevic ; a apărut la Petrograd cu începere de la 15 (28) aprilie 1917, ca organ de presă al organizaţiei din armată de pe lîngă Comitetul din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia ; începînd cu nr. 26 din 19 mai (1 iunie), a devenit organul de presă al organizaţiei din armată de pe lîngă C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. Avea un tiraj de 50 000—75 000 de exemplare, din care jumătate erau îndreptate spre front. În 1917, în redacţia acestui ziar au intrat A. F. Ilin-Jenevski, V. I. Nevski, N. I. Podvoiski şi alţii. În „Soldatskaia Pravda" au fost publicate peste 60 de articole ale lui V. I. Lenin, printre care şi unele scrise în mod special pentru acest ziar. Ziarul a avut ca colaboratori pe M. M. Volodarski, F. E. Dzerjinski, M. I. Kalinin, N. K. Krupskaia, N. V. Krîlenko, D. Z. Manuilski, V. R. Menjinski şi alţi militanţi ai partidului bolşevic. S-a bucurat de o mare popularitate în rîndurile soldaţilor. După evenimentele din iulie 1917 a fost suspendat de către guvernul provizoriu burghez. Din iulie pînă în octombrie 1917 a apărut sub denumirile „Rabocii i Soldat" şi „Soldat". Începînd de la 27 octombrie (9 noiembrie) 1917 a apărut sub vechiul său nume. În martie 1918, în urma unei hotărîri a C.C. al P.C. (b) din Rusia prin care ziarele „Derevenskaia Bednota", „Derevenskaia Pravda" şi „Soldatskaia Pravda" erau înlocuite cu ziarul „Bednota", „Soldatskaia Pravda" şi-a încetat apariţia. — *78.*

50 Este vorba despre declaraţia publicată la 6 (19) mai 1917 de primul guvern provizoriu de coaliţie (vezi adnotarea 20). În paragraful 3 al acestui document se spunea : „Guvernul provizoriu va lupta neîncetat şi cu toată hotărîrea împotriva haosului economic în care se află ţara, efectuînd în continuare şi în mod planificat un control de stat şi obştesc asupra producţiei, transporturilor, schimbului şi repartiţiei produselor, iar la nevoie va recurge şi la organizarea producţiei". — *81.*

51 Prelegerea „*Războiul şi revoluţia*" a fost ţinută de Lenin în sala de festivităţi a Corpului de cadeţi din marină, situată pe Vasilevski Ostrov, în Petrograd. Prelegerea a fost cu plată, iar banii strînşi au fost vărsaţi în „fondul de fier" al „Pravdei", care fusese creat în 1914 pentru consolidarea presei bolşevice ilegale. La prelegere au asistat peste 2 000 de persoane. Bolşevicul A. A. Antonov, fost comisar la oţelăria Obuhov, îşi aminteşte, în legătură cu această prelegere, următoarele : „Asistenţa era cît se poate de eterogenă. Cu toate că în raioane se trimisese un număr cu totul limitat de bilete, care, după cît îmi

amintesc, fuseseră distribuite numai membrilor de partid, numărul celor ce doreau să vină la această prelegere depăşea cu mult posibilităţile. Printre cei ce au asistat la această prelegere au fost un număr destul de mare de intelectuali, studenţi, soldaţi şi ofiţeri. Prelegerea a fost audiată în picioare, întrucît nu erau scaune. O masă compactă de oameni stătea în picioare ; tribuna pentru conferenţiar era situată în cealaltă parte a sălii, pe latura opusă uşii de ieşire. Lîngă tribună se aflau N. K. Krupskaia, M. I. Ulianova..., iar pe treptele tribunei stătea N. I. Podvoiski.

Prelegerea a durat mai mult de două ore. Apariţia lui V. I. Lenin la tribună a fost întîmpinată cu un ropot de aplauze. Încordarea cu care a fost urmărită prelegerea era de-a dreptul extraordinară" („Informările comisarilor Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd", Moscova, 1957, p 208).

Vreme îndelungată, textul prelegerii „Războiul şi revoluţia" a fost considerat pierdut. După mulţi ani, textul ei, scris de o mînă necunoscută, a fost descoperit şi predat Mariei I. Ulianova, la Institutul Lenin, şi la 23 aprilie 1929 a fost publicat în ziarul „Pravda". — *83.*

52 Vezi Clausewitz. „Vom Krieg", vol. I. — *85.*

53 *„L'Humanité"* — cotidian fondat în 1904 de J. Jaurès ca organ al Partidului socialist francez. În anii primului război mondial, ziarul s-a aflat în mîinile celor din extrema dreaptă a Partidului socialist francez şi a ocupat o poziţie social-şovinistă.

În 1918, la conducerea ziarului, ca director politic, a venit Marcel Cachin, activist de seamă al mişcării muncitoreşti franceze şi internaţionale. În anii 1918—1920, ziarul a luat atitudine împotriva politicii imperialiste a guvernului francez, care a trimis forţele sale armate să lupte împotriva Republicii sovietice. În decembrie 1920, după sciziunea din Partidul socialist francez şi formarea Partidului Comunist Francez, ziarul a devenit organul central al acestuia. — *89.*

54 La începutul primului război mondial, Germania a încălcat în mod grosolan neutralitatea Belgiei şi a ocupat această ţară, căutînd să folosească teritoriul ei pentru a da o lovitură decisivă Franţei. Ocupaţia a ţinut pînă la sfîrşitul războiului (adică din august 1914 pînă în 1918). Datorită ocupaţiei, economia ţării a avut mult de suferit, industria a ajuns într-o stare de ruină.

Imperialiştii germani au considerat Belgia ca pe o pradă de război, au jefuit-o şi au ruinat-o, au căutat să stoarcă din această ţară cucerită tot ce era necesar armatei germane şi ce putea contribui la victoria ei în război.

V. I. Lenin a dezvăluit caracterul în genere imperialist, prădalnic, al primului război mondial şi a relevat existenţa a două focare ale războiului de eliberare naţională, în Belgia şi în Serbia.

După înfrîngerea Germaniei, în 1918, Belgia a fost eliberată. — *91.*

55 „*Zemlea i Volea*" — cotidian ; a fost editat de Comitetul regional din Petrograd al partidului socialist-revoluționar ; a apărut de la 21 martie (3 aprilie) pînă la 13 (26) octombrie 1917. — *93.*

56 *Republica a treia franceză* — republică burgheză, instituită în Franța în urma revoluției din septembrie 1870. A dăinuit pînă în iulie 1940, cînd, după zdrobirea Franței de către armatele hitleriste, clica capitulardă a lui Pétain și Laval a instituit regimul fascist al „guvernului de la Vichy".

Dezvoltarea rapidă a capitalului financiar în Franța în ultimul pătrar al secolului al XIX-lea a dus, după cum a arătat V. I. Lenin, la „o extremă ascuțire a politicii anexioniste (coloniale)" a burgheziei imperialiste franceze, care a camuflat în mod iscusit războaiele sale prădalnice cu ajutorul palavragiilor republicani din parlamentul francez. Franța republicană și democratică a dus pe vremea aceea o serie de războaie coloniale pentru înrobirea popoarelor din Asia și Africa : a cotropit Africa centrală (Congo), a subjugat Tunisul, Madagascarul, Vietnamul și Sudanul, a luptat împotriva Chinei ș.a.m.d. — *95.*

57 *Lista civilă* — capitol din bugetul statului în statele cu monarhie constituțională care e rezervat pentru cheltuielile personale ale monarhului și pentru întreținerea curții sale. — *99.*

58 Este vorba despre rezoluția „Cu privire la momentul actual", scrisă de Lenin și adoptată de Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 360, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 457). — *101.*

59 *Manifestul de la Basel din 1912*, îndreptat împotriva războiului, a fost adoptat la Congresul socialist internațional extraordinar de la Basel, care a avut loc în zilele de 24—25 noiembrie 1912. Acest manifest avertiza popoarele asupra primejdiei unui apropiat război imperialist mondial, dezvăluia scopurile prădalnice ale acestui război și făcea apel la muncitorii din toate țările să ducă o luptă hotărîtă pentru apărarea păcii, opunînd „imperialismului capitalist forța solidarității internaționale a proletariatului". În Manifestul de la Basel a fost inclus și punctul din rezoluția Congresului de la Stuttgart (1907) formulat de Lenin, în care se arăta că, în cazul izbucnirii unui război imperialist, socialiștii trebuie să folosească criza economică și politică provocată de război pentru a grăbi prăbușirea dominației capitaliste de clasă, pentru a lupta în vederea revoluției socialiste. — *107.*

60 *Congresul delegaților de pe front*, care s-a ținut între 12 și 17 (25—30) mai 1917 la Petrograd, a examinat problema războiului, a fraternizării soldaților pe front, a dezertorilor, a prizonierilor de război și altele. Acest congres, care și-a desfășurat lucrările sub influența menșevicilor și a socialiștilor-revoluționari, s-a pronunțat împotriva fraternizării soldaților pe front și pentru continuarea războiului. Congresul a propus ca, pînă la alcătuirea unui Soviet de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, să se organizeze o secție a frontului pe lîngă Sovietul din Petrograd.

Rezoluția menționată de V. I. Lenin mai departe, în text, a fost publicată la 14 (27) mai 1917, în nr. 57 al ziarului „Pravda". În ea se declara că „darea de seamă asupra ședinței de la 12 (25) mai, apărută în «Reci» și în alte ziare burgheze, nu corespunde de loc realității" și își exprima indignarea față de procedeul folosit de presa burgheză, care recurge la denaturarea faptelor. — *110*.

61 V. I. Lenin citează rezoluția „Cu privire la momentul actual", adoptată de Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Autorul rezoluției este V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 360, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 457). — *113*.

62 Este vorba despre declarațiile făcute de o delegație a muncitorilor din bazinul Donețului la departamentul economic de pe lîngă Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. Această delegație a fost însărcinată de Conferința din aprilie — mai (1917) a muncitorilor din industria carboniferă și metalurgică din sudul Rusiei să meargă la Petrograd, la Ministerul Comerțului și Industriei și la Ministerul Muncii și, prin intermediul lor, să caute să obțină de la uniunea capitaliștilor din bazinul Donețului o majorare a salariilor muncitorilor din categoriile mai prost plătite.

În declarațiile sale, delegația muncitorilor din bazinul Donețului a prezentat o mulțime de fapte ce dovedeau limpede acțiunile de sabotaj ale proprietarilor și directorilor de mine și de uzine metalurgice — care căutau să înăbușe prin foame stările de spirit revoluționare ale muncitorilor — și arătau în mod grăitor situația materială insuportabilă a minerilor și metalurgiștilor. — *116*.

63 Este vorba despre rezoluția „Cu privire la unirea internaționaliștilor împotriva blocului defensist mic-burghez", scrisă de V. I. Lenin și adoptată la Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru

literatură politică, 1954, p. 357, şi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 434). — *120.*

64 *„Priboi"* — editură bolşevică legală, înfiinţată la începutul anului 1913, la Petersburg şi care îşi desfăşura activitatea sub conducerea C.C. al partidului.

Editura „Priboi" a luat atitudine faţă de diferite probleme ale mişcării muncitoreşti. Apărută în perioada aşa-zisei „campanii pentru asigurările sociale", ea a scos publicaţii în legătură cu problemele asigurărilor sociale ale muncitorilor. Ulterior, potrivit indicaţiei date de C.C. al partidului, editura a acordat o mare atenţie tipăririi de broşuri de popularizare cu caracter de agitaţie şi propagandă în legătură cu problemele social-politice şi de partid. În decembrie 1913 a fost editat calendarul de buzunar „Sputnik Rabocego na 1914 god", în care era cuprins şi articolul lui V. I. Lenin „Grevele din Rusia" ; în 1914 — culegerea „Marxism şi lichidatorism", cu articole scrise de Lenin, precum şi alte publicaţii marxiste.

La începutul primului război mondial, cînd prigoana guvernului ţarist împotriva presei muncitoreşti s-a înteţit, editura „Priboi" a fost nevoită să-şi înceteze activitatea, pe care şi-a reluat-o abia în martie 1917.

În 1917, editura a publicat o serie de lucrări ale lui V. I. Lenin : „Scrisori cu privire la tactică. Scrisoarea I", cu suplimentul : „Tezele din aprilie", apoi „Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră", „Învăţămintele revoluţiei", „Materiale cu privire la revizuirea programului partidului", „Catastrofa care ne ameninţă şi cum să luptăm împotriva ei". În 1918, editura „Priboi" a fuzionat cu editura „Kommunist", care luase fiinţă prin contopirea unei serii de edituri („Volna", „Jizn i Znanie" etc.). — *121.*

65 *„Prosveşcenie"* — revistă teoretică bolşevică legală lunară ; a apărut la Petersburg din decembrie 1911 pînă în iunie 1914. Tirajul ei se ridica la 5 000 de exemplare.

Revista a fost fondată, din iniţiativa lui V. I. Lenin, în locul revistei „Mîsl", care apărea mai înainte la Moscova şi care fusese interzisă de guvernul ţarist. A avut drept colaboratori pe V. V. Vorovski, A. I. Ulianova-Elizarova, N. K. Krupskaia, M. S. Olminski, I. V. Stalin şi M. A. Saveliev. A. M. Gorki a fost atras de Lenin la conducerea rubricii literare a revistei. Lenin, care pe vremea aceea se afla la Paris, iar apoi la Cracovia şi la Poronino, a condus revista „Prosveşcenie", redacta articole şi întreţinea o corespondenţă regulată cu membrii colegiului de redacţie. În această revistă au fost publicate lucrările lui Lenin „Trei izvoare şi trei părţi constitutive ale marxismului", „Note critice în problema naţională", „Despre dreptul naţiunilor la autodeterminare", „Cum este disimulată încălcarea unităţii de cei ce vorbesc într-una despre unitate" şi o serie de alte lucrări.

Revista demasca pe oportuniști — lichidatori, otzoviști și troțkiști —, precum și pe naționaliștii burghezi, punea în lumină lupta dusă de clasa muncitoare în condițiile noului avînt revoluționar, populariza lozincile lansate de bolșevici în campania electorală pentru Duma a IV-a de stat ; ea lua atitudine împotriva revizionismului și centrismului din partidele Internaționalei a II-a. Această revistă a jucat un rol important în educarea marxistă, internaționalistă a muncitorilor înaintați din Rusia.

În ajunul primului război mondial, revista „Prosveșcenie" a fost interzisă de guvernul țarist. Ea și-a reluat apariția în toamna anului 1917, dar a apărut doar un singur număr (dublu), în care au fost publicate lucrările lui Lenin „Vor păstra oare bolșevicii puterea de stat ?" și „Cu privire la revizuirea programului partidului".

Faptul că Lenin menționează cea de-a doua denumire a revistei — „Kommunist" — ne arată că exista intenția de a relua editarea revistei sub denumirea de „Prosveșcenie" sau „Kommunist". — *121.*

66 Este vorba despre rezoluția „Cu privire la război", scrisă de V. I. Lenin și adoptată de Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 346—349, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 408—411). — *122.*

67 *„Finansovaia Gazeta"* — cotidian de seară politic-financiar, economic, industrial și bursier ; a apărut la Petrograd din 1915 pînă în 1917. — *128.*

68 *„Edinstvo"* — ziar, organ al grupului de extremă dreaptă al menșevicilor defensiști, în frunte cu G. V. Plehanov ; a fost editat la Petrograd. Din mai pînă în iunie 1914 au apărut 4 numere. Din martie pînă în noiembrie 1917 a apărut zilnic. Din decembrie 1917 pînă în ianuarie 1918 a apărut sub denumirea de „Naše Edinstvo". Pronunțîndu-se pentru sprijinirea guvernului provizoriu, pentru o coaliție cu burghezia, pentru „o putere fermă", „Edinstvo" a luptat împotriva bolșevicilor, recurgînd adeseori la procedee folosite de presa bulevardieră. Lenin a atras atenția că modul cum se comportă „Edinstvo" „înseamnă complicitate cu forțele dubioase, care amenință cu violența, cu pogromul și cu bombele" și a calificat acest ziar drept „meșter în sudălmi" (V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 231 și 311). „Edinstvo" a avut o atitudine ostilă față de Revoluția din Octombrie și de instaurarea Puterii sovietice. — *133.*

69 *„Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskih Deputatov"* — cotidian, organ oficial al Sovietului de deputați ai țăranilor din

Rusia. A apărut la Petrograd de la 9 (22) mai pînă în decembrie 1917 ; exprima punctul de vedere al aripii de dreapta a partidului socialiştilor-revoluţionari. A avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia din Octombrie ; a fost suspendat pentru orientarea lui contrarevoluţionară. — *139.*

70 Este vorba despre rezoluţiile „Cu privire la problema agrară" şi „Cu privire la momentul actual", adoptate de Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, care proclamau necesitatea naţionalizării pămîntului. Aceste rezoluţii au fost scrise de V. I. Lenin (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 350—353 şi 360—363, şi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 430—433 şi 455—458). — *143.*

71 Vezi N. K. Krupskaia. Opere pedagogice, vol. I, ed. rusă, 1957, p. 424—426. — *147.*

72 *Social-şovinismul* — curent naţionalist în mişcarea social-democrată internaţională, apărut în anii primului război mondial, în urma trecerii definitive a majorităţii conducătorilor partidelor Internaţionalei a II-a de pe poziţiile internaţionalismului proletar şi ale solidarităţii internaţionale a muncitorilor de partea burgheziei imperialiste din ţările respective.

Social-şovinismul, care a dus la falimentul Internaţionalei a II-a în anii primului război mondial, s-a vădit a fi încununarea logică a îndelungatei dezvoltări antebelice, a social-democraţiei/internaţionale, din ce în ce mai infectată de oportunism, căruia nu i s-a dat la timp o ripostă hotărîtă. Social-şovinismul a avut drept sprijin social pătura privilegiată şi bine plătită a „aristocraţiei muncitoreşti", care a fost creată de burghezia statelor imperialiste pe seama supraprofiturilor obţinute din colonii.

Reprezentanţii cei mai de seamă ai social-şovinismului internaţional au fost : A. Südekum, F. Scheidemann, G. Noske (în Germania), H.-M. Hyndman, A. Henderson (în Anglia), G. Plehanov, P. Maslov, A. Potresov (în Rusia), M. Sembat, J. Guesde, G. Hervé (în Franţa), L. Bissolati (în Italia), E. Vandervelde (în Belgia), K. I. Branting (în Suedia) şi alţii.

O caracterizare a social-şovinismului a fost făcută de V. I. Lenin în lucrările sale „Războiul şi social-democraţia din Rusia", „Falimentul Internaţionalei a II-a", „Socialismul şi războiul", „Oportunismul şi falimentul Internaţionalei a II-a", în rezoluţiile conferinţelor secţiilor din străinătate ale P.M.S.D.R. (vezi Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 13—22, 209—265, 309—354 ; vol. 27, p. 118—131 ; vol. 26, p. 160—166) şi în multe alte scrieri. — *150.*

73 „*Centrul*" (centrismul) — varietate a oportunismului în mişcarea muncitorească internaţională, caracteristică pentru partidele so-

cial-democrate din Internaţionala a II-a. Primejdia pe care o reprezenta centrismul pentru mişcarea muncitorească internaţională consta în faptul că, ducînd lupta împotriva marxismului, el se camufla în dosul unei frazeologii marxiste, fără a rupe legăturile organizatorice cu oportunismul făţiş şi încercînd să-şi menţină influenţa sa (cu alte cuvinte şi pe aceea a burgheziei) asupra maselor. Centriştii au pricinuit un prejudiciu deosebit de mare mişcării muncitoreşti în anii primului război mondial. Intitulîndu-se internaţionalişti, ei n-au făcut totuşi nimic pentru a pregăti clasa muncitoare în vederea unei lupte active împotriva războiului, au respins lozinca transformării războiului imperialist în război civil şi s-au aflat în aceleaşi partide cu social-şoviniştii înrăiţi.

„«Centrul» — scria V. I. Lenin — este domnia frazeologiei mic-burgheze blajine, a internaţionalismului în vorbe, a oportunismului laş şi a slugărniciei în faţa social-şoviniştilor în fapte" (Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 173). Conducătorul şi teoreticianul centrismului a fost K. Kautsky, care a lansat teoria „ultraimperialismului", calificată de V. I. Lenin drept o teorie a social-şovinismului, care e cea mai subtilă, cea mai iscusit camuflată sub aparenţe ştiinţifice şi internaţionaliste. Centriştii din Rusia — troţkiştii — au lansat lozinca „nici victorie, nici înfrîngere", despre care Lenin scria: „Cine susţine lozinca «nici victorie, nici înfrîngere» este un şovinist conştient sau inconştient sau, în cel mai bun caz, un mic-burghez împăciuitorist, în orice caz însă un *duşman* al politicii proletare, un partizan al actualelor guverne, al actualelor clase dominante" (Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 291).

Reprezentanţii centrismului au fost H. Haase, G. Ledebour (în Germania), J. Longuet, A. Pressemann (în Franţa), P. Snowden şi R. Macdonald (în Anglia), M. Hillquitt (în S.U.A.), F. Turati, C. Treves, D. E. Modigliani (în Italia), R. Grimm (în Elveţia), V. Adler (în Austria), L. Troţki, L. Martov, P. Akselrod (în Rusia).

O caracterizare a centrismului a fost făcută de Lenin în articolele sale „Falimentul Internaţionalei a II-a", „Despre înfrîngerea propriului guvern în războiul imperialist", „Socialismul şi războiul", „Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră" (vezi Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 209—265, 286—292, 309—354; vol. 31, p. 151—189) şi în multe altele. — *150.*

74 Lenin face trimitere la articolul său „O chestiune principială" (vezi volumul de faţă, p. 232—235), în care dă un citat din lucrarea lui F. Engels „Contribuţii la critica proiectului de program social-democrat din 1891" (publicată în „Die Neue Zeit", anul XX, 1901, vol. II, nr. 1). — *152.*

75 F. Engels. „Contribuţii la critica proiectului de program social-democrat din 1891", publicat în „Die Neue Zeit", anul XX, 1901, vol. II, nr. 1). — *169.*

76 *Primul Congres general al deputaţilor ţăranilor din Rusia* a avut loc între 4—28 mai (17 mai—10 iunie) 1917 la Petrograd. Principalii organizatori ai congresului au fost socialiştii-revoluţionari, care au exercitat o mare influenţă asupra alegerilor de delegaţi în organizaţiile locale. La lucrările congresului au participat 1 115 delegaţi din partea congreselor ţărăneşti guberniale şi a organizaţiilor de ţărani din armată. La acest congres, socialiştii-revoluţionari au avut de partea lor o majoritate covîrşitoare. Lucrările fracţiunii bolşevice s-au desfăşurat sub conducerea directă a lui V. I. Lenin, care a acordat o mare atenţie congresului ţăranilor ; el a adresat o scrisoare deschisă delegaţilor la congres, a rostit o amplă cuvîntare şi a întocmit un proiect de rezoluţie. Bolşevicii au fost susţinuţi de aşa-zisul grup al celor „14 fără partid", organizat de M. V. Frunze (Mihailov). Prin provenienţa lor socială, majoritatea delegaţilor la congres făceau parte din ţărănimea înstărită, iar sărăcimea satelor era reprezentată prin delegaţii din armată.

Pe ordinea de zi au figurat : problema guvernului provizoriu de coaliţie, problema alimentară, problema războiului şi a păcii, problema agrară şi altele. Congresul a devenit o arenă de luptă a bolşevicilor împotriva socialiştilor-revoluţionari şi pentru atragerea maselor ţărăneşti. O luptă deosebit de aprigă s-a încins între bolşevici şi socialişti-revoluţionari în legătură cu problema principală a congresului — problema agrară. În cuvîntarea sa şi în rezoluţia prezentată de el în numele fracţiunii bolşevice, V. I. Lenin a propus ca pămîntul să fie declarat proprietate a întregului popor şi să se treacă imediat la transmiterea fără plată a pămînturilor moşiereşti în mîinile ţăranilor, fără a mai aştepta convocarea Adunării constituante.

Cuvîntarea lui V. I. Lenin a produs o puternică impresie asupra delegaţilor ţărani la congres, lucru pe care a trebuit să-l recunoască pînă şi presa ostilă bolşevicilor. Astfel, „Zemlea i Volea", ziarul socialiştilor-revoluţionari de dreapta, scria : „În ultimele două zile, la acest congres a domnit o stare de spirit foarte încordată. O mare parte din deputaţi insistau ca pămîntul să fie declarat imediat bun obştesc... Cea mai mare încordare s-a observat a doua zi după raportul prezentat de Lenin (23 mai)...". Dar liderii socialişti-revoluţionari au reuşit totuşi să domine congresul, înşelînd cu neruşinare pe ţărani. Congresul a aprobat politica guvernului provizoriu burghez şi intrarea „socialiştilor" în acest guvern, s-a pronunţat pentru continuarea războiului „pînă la victoria finală" şi pentru ofensiva pe front, s-a declarat de acord cu argumentele socialiştilor-revoluţionari, care cereau ca rezolvarea problemei agrare să fie amînată pînă la convocarea Adunării constituante.

La congres a fost ales un Comitet executiv al Sovietelor ţăranilor, format din socialişti-revoluţionari, care a dus o politică

împăciuitoristă. Hotărîrile adoptate de congres exprimau interesele burgheziei sătești, ale chiaburilor.

Cuvîntările rostite de Lenin și de bolșevici la acest congres au avut o mare însemnătate pentru educarea politică a țărănimii. Cuvîntarea lui Lenin în problema agrară, tipărită într-o broșură cu un tiraj de masă, s-a bucurat de o largă răspîndire în rîndurile sătenilor și în armată și a avut un rol important în atragerea țărănimii muncitoare de partea bolșevicilor. — *173.*

77 Manuscrisul acestui document a fost intitulat „Proiect de rezoluție în problema agrară, prezentat de *N. Lenin* la Congresul general al deputaților țăranilor din Rusia, în numele fracțiunii social-democrate". Proiectul de rezoluție a fost tipărit în foaie volantă și difuzat în rîndurile delegaților la congres. — *175.*

78 Este vorba despre rezoluția „Cu privire la problema agrară", care a fost adoptată la Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Autorul acestei rezoluții este V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 350—353, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 430—433). — *178.*

79 *Comitetul agrar general* a fost înființat de guvernul provizoriu în aprilie 1917, sub presiunea mișcării țărănești pentru rezolvarea problemei agrare, care luase o mare amploare. În acest comitet, cadeții și socialiștii-revoluționari formau o majoritate zdrobitoare. Comitetului agrar general îi revenea sarcina conducerii generale a strîngerii și elaborării de materiale pentru reforma agrară. În întreaga țară au fost create comitete agrare locale.

Rostul manevrei politice la care a recurs guvernul provizoriu înființînd Comitetul agrar general și comitetele agrare locale a fost acela de a tărăgăna cît mai mult rezolvarea problemei agrare, de a abate masele țărănești de la formele revoluționare de luptă pentru pămînt, determinîndu-le să urmeze calea reformelor de sus și de a menține proprietatea funciară moșierească. Acesta a fost unul din mijloacele de luptă împotriva mișcării țărănești în plină creștere.

După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, Comitetul agrar general a dus luptă împotriva înfăptuirii Decretului leninist asupra pămîntului ; el a fost desființat, printr-o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului, în decembrie 1917. — *178.*

80 *Duma I de stat* (așa-zisa Dumă a lui Witte) a fost convocată la 27 aprilie (10 mai) 1906, în baza legii întocmite de S. I. Witte, președintele Consiliului de Miniștri.

În Dumă au fost aleși 478 de deputați, dintre care mai mult de o treime erau membri ai partidului cadet.

În centrul dezbaterilor din Duma de stat s-a aflat problema agrară. Au fost prezentate două programe agrare principale :

proiectul de lege al cadeţilor, semnat de 42 de deputaţi, şi acela al trudovicilor, care e cunoscut sub denumirea de „proiectul celor 104". În opoziţie cu trudovicii, cadeţii căutau să menţină proprietatea moşierească, admiţînd exproprierea prin răscumpărare, „pe baza unei evaluări echitabile", numai pentru pămînturile moşiereşti care erau în cea mai mare parte lucrate cu inventarul ţăranilor sau care se dădeau în arendă. Bolşevicii au sprijinit pe trudovici — deputaţi ai ţărănimii în Duma I, care reflectau năzuinţele maselor ţărăneşti în lupta pentru pămînt. La 8 (21) iulie 1906, Duma I de stat a fost dizolvată.

Duma a II-a de stat s-a întrunit la 20 februarie (5 martie) 1907. Alegerile pentru această Dumă s-au făcut prin vot indirect şi inegal şi s-au desfăşurat sub regimul curţilor marţiale şi al represiunilor. Cu toate acestea, Duma a II-a a avut o componenţă mai de stînga decît Duma I. Aceasta datorită unei delimitări mai nete şi mai categorice a partidelor decît în perioada Dumei I, datorită creşterii conştiinţei de clasă a maselor, precum şi participării bolşevicilor la alegeri.

Bolşevicii au folosit Duma ca tribună pentru demascarea ţarismului şi a rolului trădător al burgheziei contrarevoluţionare, pentru proclamarea şi propagarea programului revoluţionar al partidului, pentru eliberarea ţărănimii de sub influenţa liberalilor şi pentru crearea, în cadrul Dumei, a unui bloc revoluţionar format din reprezentanţi ai clasei muncitoare şi ai ţărănimii. Linia urmată de bolşevici era o linie nouă, o linie de comportare marxistă-revoluţionară a reprezentanţilor proletariatului în instituţiile parlamentare. Menşevicii, dimpotrivă, aplicau în Dumă o tactică oportunistă, de sprijinire a cadeţilor.

În Duma a II-a de stat, ca şi în Duma I, în centrul dezbaterilor a stat problema agrară.

Pe la mijlocul anului 1907, cînd a devenit evident că muncitorii şi ţăranii nu dispun de forţe suficiente pentru a învinge ţarismul, guvernul ţarist a hotărît să dizolve Duma. În noaptea de 3 (16) iunie 1907, fracţiunea social-democrată din Dumă a fost arestată, iar la 3 (16) iunie, printr-un decret emis de ţar, Duma a II-a de stat a fost dizolvată. — *179.*

81 Este vorba despre „Declaraţia Comitetului agrar general", care a fost adoptată la 20 mai (2 iunie) 1917, în cea de-a doua şedinţă a acestui comitet. „Declaraţia" încerca să liniştească masele ţărăneşti care luptau pentru pămînt, asigurîndu-le că la viitoarea reformă agrară toate pămînturile cu destinaţie agricolă vor trece în folosinţa populaţiei muncitoare agricole, dar amîna rezolvarea definitivă a problemei agrare pînă la convocarea Adunării constituante. Apărînd interesele moşierilor, Comitetul agrar general, în „Declaraţia" sa, se pronunţa în mod categoric împotriva împărţirii pămînturilor moşiereşti, atrăgînd atenţia că „încercările întreprinse de populaţie de a-şi satisface în mod arbitrar nevoile ei de pămînt prin cotropirea pămînturilor altora reprezintă un pericol serios pentru stat". — *180.*

82 *Consfătuirea particulară a membrilor Dumei a IV-a de stat* a avut loc în ziua de 20 mai (2 iunie) 1917, sub preşedinţia lui M. V. Rodzeanko. La această consfătuire a fost examinată problema agrară, cu prilejul începerii lucrărilor Comitetului agrar general, a cărui primă şedinţă s-a ţinut în ziua de 19 mai (1 iunie). Raportul în această problemă a fost prezentat de S. A. Şidlovski, un moşier octombrist, care s-a pronunţat împotriva împărţirii pămînturilor moşiereşti, declarînd că esenţialul în problema agrară nu constă în „pămînturile de mică întindere, ci în necesitatea de a ridica forţele de producţie ale pămîntului".

Rezoluţia adoptată de participanţii la această consfătuire — boieri şi moşieri — încerca să-i înfricoşeze pe ţăranii care luptau pentru pămînt ; în ea se spunea că încercarea de a rezolva cu forţa problema agrară va duce la discuţii interminabile, la ciocniri, recolte proaste şi foamete, şi se făcea apel la ţărani să aştepte pînă ce va fi convocată Adunarea constituantă. — *180.*

83 În Rusia, ţăranii ca clasă a societăţii feudale se împărţeau în trei mari categorii : 1) ţărani care aparţineau proprietarilor privaţi (moşierilor), 2) ţărani ai statului şi 3) ţărani de pe domeniile imperiale (care aparţineau familiei ţarului). Fiecare din aceste categorii era divizată, la rîndul ei, în cîteva grupuri mari şi grupuri speciale, care se deosebeau între ele prin originea lor, prin formele de posesiune şi de folosire a pămîntului, prin situaţia lor juridică şi funciară etc. Reforma ţărănească din 1861, înfăptuită de sus, de guvernul ţarist, în interesul moşierilor iobăgişti, a menţinut eterogeneitatea şi diversitatea categoriilor de ţărani, care s-au menţinut pînă la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie. Pentru date amănunţite în această problemă, vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 16, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, adnotarea 103. — *192.*

84 *„Vedomosti Obşcestvennogo Gradonacialstva"* — cotidian, organ oficial al municipiului Petrograd, a apărut cu începere de la 8 (21) martie 1917, ca o continuare a ziarului „Vedomosti Sankt-Peterburgskoi Gorodskoi Poliţii", care apărea din 1839 şi care şi-a schimbat în repetate rînduri denumirea. Începînd de la 22 iunie (5 iulie) 1917, ziarul şi-a luat denumirea de „Vestnik Gorodskogo Samoupravlenia". Sprijinea pe de-a-ntregul politica guvernului provizoriu burghez. În scurt timp după Revoluţia din Octombrie a fost suspendat. — *200.*

85 Este vorba despre rezoluţia cu privire la atitudinea faţă de partidele socialist-revoluţionar şi social-democrat (menşevic), faţă de partidul aşa-zişilor social-democraţi „nefracţionişti" şi de alte curente politice înrudite, care a fost adoptată la 22 aprilie (5 mai) de Conferinţa organizaţiei orăşeneşti din Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia, şi despre rezoluţia „Cu privire la unirea internaţionaliştilor împotriva blocului defensist mic-burghez", adoptată la 29 aprilie (12 mai) 1917 de Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Autorul

ambelor rezoluții este V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 357—358, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 260—261, 434). — *201.*

86 *„Socialiștii-populiști"* (enesii) — membrii Partidului socialist-populist al muncii, partid mic-burghez, care în 1906 s-a desprins din aripa dreaptă a partidului socialiștilor-revoluționari (al eserilor). Enesii erau pentru un bloc cu cadeții. Lenin îi numea „social-cadeți", „oportuniști mic-burghezi", „menșevici eseriști", care oscilează între cadeți și eseri, subliniind că acest partid „se deosebește prea puțin de cadeți, deoarece șterge din program atît republica, cît și trecerea întregului pămînt în mîinile țărănimii" (Opere complete, vol. 14, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 24). În fruntea acestui partid se aflau A. V. Peșehonov, N. F. Annenski, V. A. Meakotin și alții. În anii primului război mondial, „socialiștii-populiști" s-au situat pe poziții social-șoviniste.

După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, partidul „socialiștilor-populiști" a fuzionat cu trudovicii, a sprijinit activ guvernul provizoriu burghez, trimițîndu-și reprezentanți în acest guvern. După Revoluția Socialistă din Octombrie, enesii au luat parte la comploturile contrarevoluționare și la acțiunile armate împotriva Puterii sovietice. Partidul lor și-a încetat existența în perioada intervenției militare străine și a războiului civil. — *201.*

87 *Grupul „Edinstvo"* — un grup social-democrat, destul de redus, care în anii 1917—1918 întrunea laolaltă pe menșevicii-defensiști de extremă dreaptă, pe foștii lichidatori etc. Din punct de vedere organizatoric s-a constituit în martie 1917. În afară de Petrograd, a avut organizații la Moscova, Baku și în alte cîteva orașe. Un rol conducător în acest grup au avut G. V. Plehanov și foștii lichidatori A. F. Burianov și N. I. Iordanski. Grupul „Edinstvo", care considera că este exclusă posibilitatea unei victorii a revoluției socialiste în Rusia, sprijinea fără rezerve guvernul provizoriu burghez, cerea continuarea războiului imperialist „pînă la victoria finală", lua parte, alături de presa burgheză și ultrareacționară, la campania de atîțări împotriva bolșevicilor. În alegerile pentru Dumele raionale din Petrograd, grupul „Edinstvo" s-a prezentat cu liste independente, iar uneori a mers în bloc cu menșevicii, cu socialiștii-revoluționari etc. ; a participat la toate manifestațiile patriotice ; a salutat ofensiva din iunie ; după evenimentele din iulie a făcut propagandă pentru instituirea unei „puteri ferme", adică a unei dictaturi militare. S-a destrămat din punct de vedere organizatoric în vara anului 1918. A editat ziarul „Edinstvo" (vezi adnotarea 68). — *201.*

88 *Conferința generală a organizațiilor menșevice și unificate* a avut loc între 7—12 (20—25) mai 1917, la Petrograd. La această

conferință au participat 88 de delegați cu vot deliberativ și 35 cu vot consultativ, care reprezentau 44 830 de persoane. Pe ordinea de zi figurau următoarele probleme : atitudinea față de guvernul provizoriu și intrarea în acest guvern, atitudinea față de război, refacerea Internaționalei, problema agrară și altele. Conferința a adoptat o poziție contrarevoluționară, antisocialistă, în toate problemele de pe ordinea de zi : a aprobat intrarea socialiștilor în guvernul de coaliție și a admis necesitatea de a i se acorda acestuia un sprijin deplin, a condamnat fraternizarea soldaților pe front, s-a pronunțat pentru întărirea capacității de luptă a armatei, a recunoscut, la fel ca și partidele burgheze, că reforma agrară poate fi înfăptuită numai de Adunarea constituantă și a lansat îndemnul de „a combate cu toată energia ocuparea cu de la sine putere a pământului și orice alte moduri de rezolvare arbitrară a problemei". Conferința a aprobat hotărîrea adoptată de Sovietul din Petrograd cu privire la convocarea unei conferințe socialiste internaționale și a însărcinat C.O. să participe la cea de-a III-a Conferință zimmerwaldiană. — *202.*

89 *„Rezoluția cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei"* a fost scrisă de Lenin pentru apropiata conferință a comitetelor de întreprindere din Petrograd și, la 25 mai (7 iunie), a fost publicată în „Soțial-Demokrat", ziar bolșevic din Moscova, sub semnătura Comitetului Central al partidului, iar apoi, la 2 (15) iunie, în „Pravda", sub forma unui proiect de rezoluție propus de Biroul organizatoric de convocare a conferinței. La 31 mai (13 iunie) rezoluția a fost adoptată cu o majoritate zdrobitoare de voturi și transmisă comisiei spre elaborare definitivă ; textul ei, aprobat de comisie, a fost adoptat de conferință în ședința extraordinară de la 3 (16) iunie, iar în ziua următoare a fost publicat în nr. 73 al ziarului „Pravda".

O analiză a acestei rezoluții a fost făcută de V. I. Lenin în articolul său „Ruina economică și lupta proletariatului împotriva ei" (vezi volumul de față, p. 310—313). Ideea fundamentală a acestei rezoluții, scria V. I. Lenin, „constă în a opune *frazelor* burgheze și filistino-birocratice despre control condițiile necesare pentru exercitarea unui control *real* asupra capitaliștilor, asupra producției" (p. 310).

În volumul de față se publică, pentru prima oară în Opere, și „Planul rezoluției cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei" (vezi p. 447—478). — *206.*

90 V. I. Lenin se referă la două hotărîri ale guvernului provizoriu, publicate la 24 și 27 mai (6 și 9 iunie) 1917. În cea dintîi se spunea că „guvernul provizoriu recunoaște că la Kronstadt situația e amenințătoare și absolut intolerabilă", iar în cea de-a doua se atrăgea atenția „tuturor cetățenilor Kronstadtului că dispozițiile guvernului provizoriu trebuie să fie executate întocmai".

Matrozii, soldații și muncitorii de la atelierele militare ale fortăreței Kronstadt, care apăra Petrogradul dinspre mare și constituia principala bază din spatele frontului a Flotei baltice, au

avut un rol deosebit de important în pregătirea şi victoria insurecţiei armate din octombrie la Petrograd. Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Kronstadt, încă din momentul constituirii sale, s-a alăturat bolşevicilor. Aceasta se explică prin tradiţiile revoluţionare ale Kronstadtului (răscoala matrozilor din 1905 şi 1906 ; răscoala de pe vasul de linie „Gangut" în 1915), cît şi prin existenţa unei puternice organizaţii bolşevice, care a desfăşurat activitate revoluţionară în tot cursul războiului.

La 17 (30) mai 1917, cu prilejul conflictului dintre Sovietul din Kronstadt şi Pepeleaev, comisar al guvernului provizoriu, din iniţiativa părţii fără partid a Sovietului şi cu sprijinul bolşevicilor a fost adoptată o rezoluţie în sensul că se desfiinţează postul de comisar al guvernului şi întreaga putere este preluată de către Sovietul din Kronstadt. În această rezoluţie se spunea : singura autoritate în oraşul Kronstadt este Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, care în toate chestiunile privind orînduirea de stat va intra în contact direct cu Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd.

Presa burgheză şi esero-menşevică a dezlănţuit o campanie de calomnii împotriva celor de la Kronstadt şi a bolşevicilor, susţinînd că în Rusia a început să se manifeste descompunerea şi anarhia, că Kronstadt se desparte de restul ţării etc.

Pentru lichidarea incidentului de la Kronstadt au fost trimişi delegaţi din partea Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd (Ciheidze, Goţ şi alţii), iar apoi din partea guvernului provizoriu (miniştrii Skobelev şi Tereteli). Aceştia din urmă au reuşit să determine Sovietul din Kronstadt să adopte o soluţie de compromis, potrivit căreia comisarul urma să fie ales de Soviet şi confirmat definitiv de către guvernul provizoriu. În afară de asta, a fost adoptată o rezoluţie politică generală, în care Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Kronstadt declara că recunoaşte autoritatea guvernului provizoriu, dar că această „recunoaştere nu exclude, fireşte, critica şi dorinţa ca democraţia revoluţionară să creeze o nouă organizare a puterii centrale, trecînd întreaga putere în mîinile Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor", şi îşi exprima speranţa că, acţionînd pe calea unei înrîuriri ideologice, bolşevicii vor reuşi să înfăptuiască acest lucru. Rezoluţia se încheia printr-un protest hotărît împotriva încercărilor de a atribui bolşevicilor de la Kronstadt „intenţia de a despărţi Kronstadtul de restul Rusiei".

V. I. Lenin considera că acţiunea celor de la Kronstadt era prematură. Tratativele fracţiunii bolşevice a Sovietului din Kronstadt în vederea aplanării conflictului, precum şi activitatea ulterioară a organizaţiei de partid din Kronstadt s-au desfăşurat sub conducerea directă a lui V. I. Lenin. — *229.*

91 Este vorba de rezoluţia „Despre Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor", adoptată la Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Autorul rezo-

luției este V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 364, și V. I. Lenin, Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 260—261, 434). — *232.*

92 *Programul de la Erfurt* — programul Partidului social-democrat din Germania, adoptat în octombrie 1891, la Congresul de la Erfurt. Acest program reprezenta un pas înainte față de cel de la Gotha (1875). La baza lui a stat teoria marxistă a pieirii inevitabile a modului de producție capitalist și a înlocuirii lui cu modul de producție socialist ; în el se sublinia necesitatea, pentru clasa muncitoare, de a duce luptă politică, se arăta rolul partidului ca conducător al acestei lupte etc., dar și Programul de la Erfurt conținea o serie de concesii serioase făcute oportunismului. O critică amplă a proiectului de Program de la Erfurt a fost făcută de F. Engels în lucrarea sa „Contribuții la critica proiectului de program social-democrat din 1891", apărută în „Die Neue Zeit", 1891, vol. II, nr. 1) ; aceasta era, în fond, o critică la adresa oportunismului întregii Internaționale a II-a, pentru ale cărei partide Programul de la Erfurt era un fel de model. Dar conducerea social-democrației germane a ascuns maselor de partid critica făcută de Engels, iar principalele lui observații n-au fost luate în considerare la elaborarea textului definitiv al programului. V. I. Lenin (și G. V. Plehanov, pînă la cotitura lui spre menșevism) considera că principalul neajuns al Programului de la Erfurt, o concesie lașă făcută oportunismului, este faptul că în el nu se spune nimic despre dictatura proletariatului. — *233.*

93 F. Engels. „Contribuții la critica proiectului de program social-democrat din 1891" (publicat în „Die Neue Zeit", anul XX, 1891, vol. II, nr. 1). — *234.*

94 *„Russkaia Gazeta"* — a apărut la Petersburg din 1904 pînă în 1906. — *242.*

95 *„Vpered"* — ziar muncitoresc bolșevic cu caracter de masă, condus de Lenin ; a fost editat în ilegalitate, la Vîborg, de către redacția ziarului „Proletarii" ; a apărut de la 10 (23) septembrie 1906 și pînă la 19 ianuarie (1 februarie) 1908. În total au văzut lumina tiparului 20 de numere. Începînd cu nr. 2, „Vpered" a apărut ca organ al comitetelor locale ale P.M.S.D.R. : nr. 2 ca organ al comitetelor din Moscova și Petersburg și al comitetului districtual Moscova ; nr. 3—7 ca organ al comitetelor din Moscova și Petersburg, al Comitetului districtual Moscova și al comitetelor din Perm și Kursk ; nr. 8—19 și ca organ al Comitetului din Kazan ; în ultimul număr (20), în locul comitetelor din Perm și Kazan, figura Comitetul regional din Ural. Ziarul „Vpered", care era scris într-o limbă populară, pe înțelesul cititorilor de rînd, muncitori și

țărani, propaga programul P.M.S.D.R., explica tactica social-democraților revoluționari bolșevici, arătînd totodată și prejudiciile aduse de tactica oportunistă a menșevicilor și socialiștilor-revoluționari. Ziarul se ocupa pe larg de problemele muncitorești (greve, lupta împotriva lock-outurilor, sindicate), de lupta țăranilor pentru pămînt, de mișcarea din rîndurile armatei, răspundea cu promtitudine la cele mai importante evenimente din mișcarea muncitorească internațională.

Un loc important ocupau, în acest ziar, problemele vieții de partid ; în paginile lui erau explicate hotărîrile adoptate de Congresul al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R. și de conferințele generale orășenești și raionale de partid. „Vpered" avea legături strînse cu cititorii muncitori.

În acest ziar au fost publicate o serie de articole ale lui V. I. Lenin. — *243.*

96 Este vorba despre notele de răspuns ale guvernelor Franței și Angliei la declarația din 27 martie (9 aprilie) 1917 a guvernului provizoriu, publicată în ziarele de la 28 mai (10 iunie). Nota franceză (ca și cea engleză) își exprima satisfacția față de intenția guvernului provizoriu de a acorda independență Poloniei și făcea cunoscută dorința Franței de a lupta pentru „eliberarea" Alsaciei și Lorenei și de a obține plata daunelor de la Germania. Nota engleză căuta să justifice în fel și chip participarea Angliei la război. În ambele note se exprima speranța de a duce războiul în continuare, alături de Rusia, „pînă la victorie". — *245.*

97 *Comitetele de întreprindere* — organizații de clasă proletare, care au apărut în martie 1917, imediat după victoria revoluției din februarie. Precursoarele lor au fost consiliile de delegați din întreprinderile industriale și alte organe alese, constituite, în momentele avîntului revoluționar, din comitetele de grevă provizorii.

Încă din primele zile ale existenței lor, comitetele de întreprindere au desfășurat o amplă activitate : ele elaborau și prezentau proprietarilor de fabrici și uzine revendicările economice ale muncitorilor, introduceau cu de la sine putere ziua de lucru de 8 ore, controlau angajările și concedierile de brațe de muncă, creau detașamente ale miliției muncitorești, luptau împotriva sabotajului patronilor, căutau să asigure materiile prime și combustibilul pentru întreprinderile respective, spre a nu fi nevoite să înceteze lucrul etc. Comitetele de întreprindere au participat în mod activ la Revoluția din Octombrie. În 1918 ele au fuzionat cu sindicatele, devenind organe subordonate lor.

Prima Conferință a comitetelor de întreprindere din Petrograd a avut loc între 30 mai și 3 iunie (12 și 16 iunie) 1917. La lucrările ei au participat 568 de delegați din partea comitetelor de întreprindere, a birourilor sindicatelor și a altor organizații ale muncitorilor din Petrograd și din împrejurimile lui. La con-

ferință au fost examinate următoarele probleme : situația industriei, controlul și reglementarea producției în Petrograd, sarcinile comitetelor de întreprindere și rolul lor în mișcarea sindicală etc.

La această conferință s-a dat o luptă ascuțită între bolșevici și menșevici în legătură cu rolul și sarcinile comitetelor de întreprindere și cu controlul muncitoresc. Menșevicii au încercat să anihileze rolul politic și economic al comitetelor de întreprindere și să înlocuiască controlul muncitoresc printr-un control de stat, la care să participe și partidele burgheze. Conferința a adoptat, cu o majoritate zdrobitoare de voturi, rezoluțiile prezentate de bolșevici.

Conferința a avut o mare însemnătate pentru schimbul de experiență în domeniul activității comitetelor de întreprindere și pentru înmănuncherea forțelor lor în lupta pentru un control muncitoresc. În acest scop, ea a ales un Consiliu central permanent al comitetelor de întreprindere, în număr de 25 de membri.

V. I. Lenin a participat personal la lucrările conferinței. El a scris „Rezoluție cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei" (vezi volumul de față, p. 206—209) și a făcut o analiză a hotărîrilor adoptate de conferință în articolele sale „O poziție mic-burgheză în problema ruinei economice" și „Ruina economică și lupta proletariatului împotriva ei" (p. 264—266, 310—313), în care a criticat poziția adoptată de menșevici la conferință și a apărat tactica partidului bolșevic în problema controlului muncitoresc asupra producției. — *256.*

98 A. V. Lunacearski, care a luat cuvîntul înaintea lui V. I. Lenin, a propus să se adreseze guvernelor Franței și Angliei un ultimatum în sensul ca ele să se ralieze la formula păcii fără anexiuni și fără contribuții și să proclame armistițiul pe toate fronturile. Totodată, spunea Lunacearski, trebuie să adresăm popoarelor țărilor aliate, precum și popoarelor Germaniei și Austriei un apel în care să le cerem să exercite o presiune asupra guvernelor lor prin toate mijloacele de care dispun. Dacă, în ciuda acestei formule indiscutabile, guvernul german va căuta totuși să continue războiul, afirmațiile lui mincinoase că duce un război de apărare vor fi demascate. — *258.*

99 Vezi A. I. Herzen. Opere alese, vol. XVII, 1959, p. 69. — *270.*

100 Documentul citat în text : „Manifestul adresat de N. V. Krîlenko — delegat la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia — soldaților, muncitorilor și țăranilor, în care se explică platforma politică a bolșevicilor", a fost publicat în întregime în cartea „Organizațiile bolșevice din Ucraina în perioada pregătirii și înfăptuirii Marii Revoluții Socialiste din Octombrie (martie-noiembrie 1917)", Kiev, 1957, p. 371—374. — *274.*

101 *Primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia* a avut loc între 3 şi 24 iunie (16 iunie şi 7 iulie) 1917, la Petrograd. La congres au luat parte 1 090 de delegaţi, reprezentînd 305 organizaţii reunite ale muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, 53 de Soviete raionale, regionale şi guberniale, 21 de organizaţii din armata de operaţii, 8 organizaţii militare din spatele frontului şi 5 organizaţii din flotă. Bolşevicii, care pe vremea aceea erau în minoritate în Soviete, aveau 105 delegaţi. Majoritatea covîrşitoare a delegaţilor aparţineau blocului esero-menşevic şi micilor grupări care îl sprijineau. Pe ordinea de zi a congresului au figurat 12 probleme : democraţia revoluţionară şi guvernul, atitudinea faţă de război, pregătirile în vederea Adunării constituante, problema naţională, problema agrară etc. V. I. Lenin a rostit cuvîntări în problema atitudinii faţă de guvernul provizoriu şi în problema războiului. În cuvîntările şi în rezoluţiile lor, menşevicii şi eserii s-au pronunţat pentru întărirea disciplinei în armată şi începerea ofensivei pe front, pentru sprijinirea guvernului provizoriu, şi s-au declarat categoric împotriva trecerii puterii în mîinile Sovietelor, afirmînd (prin ministrul Ţereteli) că în Rusia nu există nici un partid politic care să se declare gata să preia singur întreaga putere. Ca răspuns la aceasta, V. I. Lenin a declarat în numele partidului bolşevic : „Există un asemenea partid !", iar în cuvîntarea rostită de la tribuna congresului a arătat că partidul bolşevic „este oricînd gata să preia întreaga putere".

Bolşevicii au folosit din plin tribuna congresului pentru a demasca politica imperialistă a guvernului provizoriu şi tactica conciliatoare a menşevicilor şi a socialiştilor-revoluţionari, prezentînd şi apărînd la congres rezoluţii proprii în toate problemele fundamentale. În cuvîntările şi în rezoluţiile lor, ei s-au adresat nu numai delegaţilor, ci şi nemijlocit maselor largi ale poporului — muncitorilor, ţăranilor şi soldaţilor. Bolşevicii au dezvăluit esenţa antipopulară, contrarevoluţionară a politicii externe a guvernului provizoriu şi caracterul imperialist al războiului, au demonstrat incapacitatea guvernului provizoriu de a salva ţara de la ruină. Constatînd falimentul total al politicii de înţelegere cu capitaliştii, bolşevicii au propus, într-o rezoluţie prezentată de ei, să se declare că unica ieşire este trecerea întregii puteri de stat în mîinile Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor din întreaga Rusie. În hotărîrile sale, majoritatea esero-menşevică a congresului s-a situat pe poziţia sprijinirii guvernului provizoriu, a aprobat ofensiva pe care o pregătea acesta şi s-a pronunţat împotriva trecerii puterii în mîinile Sovietelor. Congresul a ales un Comitet Executiv Central (C.E.C.) al Sovietelor, care a dăinuit pînă la întrunirea celui de-al II-lea Congres al Sovietelor şi în componenţa căruia au intrat în majoritate zdrobitoare socialişti-revoluţionari şi menşevici.

Apreciind rezultatele congresului, V. I. Lenin a scris că el a arătat „deosebit de clar" că liderii eserilor şi ai menşevicilor au părăsit calea revoluţiei (vezi volumul de faţă, p. 329). — *279.*

102 Vezi K. Marx şi F. Engels. Scrisori alese, 1953, p. 396. — *284.*

103 V. I. Lenin se referă la rezoluţiile Conferinţei a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, care s-a ţinut la Petrograd între 24 şi 29 aprilie (7 şi 12 mai) 1917 (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 343—364). — *285.*

104 Este vorba de primul Congres general al deputaţilor ţărănimii, care a avut loc între 4 şi 28 mai (17 mai şi 10 iunie) 1917 (vezi adnotarea 76) şi care adoptase o hotărîre cu privire la viitoarea structură politică a Rusiei. — *287.*

105 V. I. Lenin se referă la articolul „Şi mai departe ?", apărut în ziarul „Novaia Jizn" nr. 40 din 4 (17) iunie 1917, articol scris de V. Bazarov şi consacrat problemei cum să se pună capăt războiului. Bazarov milita pentru continuarea separată a războiului, chipurile, în scopul salvării revoluţiei. — *288.*

106 V. I. Lenin se referă la faptul că guvernul englez acordase lui Ramsay MacDonald, liderul Partidului muncitoresc independent din Anglia, un paşaport pentru Rusia, unde urma să plece la invitaţia Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. Călătoria lui MacDonald a fost împiedicată de Sindicatul marinarilor din Anglia, care a refuzat să ducă vaporul cu care urma să plece MacDonald. — *289.*

107 *Apelul Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd „Către popoarele din lumea întreagă"* a fost adoptat în şedinţa din 14 (27) martie 1917 de către majoritatea eseromenşevică a Sovietului, sub presiunea mişcării largi a oamenilor muncii, care cereau încetarea războiului, şi a fost publicat a doua zi în ziarele „Pravda" şi „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov".

Apelul abunda în fraze pompoase despre pace şi chema popoarele ţărilor beligerante „la energice acţiuni comune în favoarea păcii", dar nu dezvăluia caracterul cotropitor al războiului şi nu indica nici o măsură practică de luptă pentru pace, iar în fond căuta să justifice continuarea războiului imperialist de către guvernul provizoriu burghez. — *290.*

108 În iunie 1917 Italia a ocupat Albania, proclamînd independenţa acesteia sub protectoratul ei de fapt.

Sub presiunea Angliei şi a Franţei a fost săvîrşită o lovitură de stat în Grecia. Printr-o blocadă economică care a provocat în Grecia o foamete cumplită, precum şi prin ocuparea unei serii de regiuni greceşti de către trupele anglo-franceze, aliaţii

l-au constrîns pe regele Constantin să abdice şi au adus la cîrma ţării pe Venizelos, care era de partea lor. Grecia a fost atrasă în război de partea Antantei, în pofida voinţei imensei majorităţi a populaţiei.

În timpul războiului, Persia (Iran) a fost silită să suporte ocupaţia trupelor engleze şi ruseşti. La începutul anului 1917, pierzîndu-şi complet independenţa, Persia a fost ocupată de trupele ruseşti, la nord, şi de cele engleze, la sud.

Toate aceste brutale acte de violenţă din partea imperialiştilor au fost sprijinite de diplomaţii guvernului provizoriu. — *291.*

109 Este vorba despre declaraţia pe care biroul fracţiunii bolşevice şi biroul social-democraţilor internaţionalişti uniţi au prezentat-o la primul Congres general al Sovietelor din Rusia şi în care se cerea ca congresul să discute în primul rînd problema ofensivei pe front, pe care o pregătea guvernul provizoriu. În declaraţie se arăta că această ofensivă este dictată de magnaţii imperialismului aliat, că cercurile contrarevoluţionare din Rusia urmăresc să concentreze pe această cale puterea în mîinile grupurilor militaro-diplomatice şi capitaliste şi să dea o lovitură luptei revoluţionare pentru pace şi poziţiilor pe care le cucerise democraţia rusă. Declaraţia atrăgea atenţia clasei muncitoare, armatei şi ţărănimii asupra primejdiei care ameninţa ţara şi cerea congresului să dea o ripostă imediată tentativelor contrarevoluţionare.

Propunerea biroului fracţiunii P.M.S.D. (b) din Rusia a fost respinsă de congres. — *291.*

110 Este vorba de interzicerea Congresului ostăşesc ucrainean de către Kerenski, ministrul de război al guvernului provizoriu. Cu toată interdicţia, congresul a avut loc între 5 şi 12 (18 şi 25) iulie 1917 la Kiev. Au participat circa 2 000 de delegaţi. Congresul a adoptat „Actul universal" cu privire la autonomia Ucrainei, emis de Rada centrală ucraineană.

Politica contrarevoluţionară a guvernului provizoriu şi a partidelor menşevic şi socialist-revoluţionar faţă de Ucraina a fost aspru criticată de V. I. Lenin în articolele sale „Ucraina" şi „Ucraina şi înfrîngerea partidelor guvernante din Rusia" (vezi volumul de faţă, p. 363—365, 373—376). — *303.*

111 *„Soţial-Demokrat"* — cotidian, organ al biroului regional Moscova, al Comitetului din Moscova, iar ulterior şi al Comitetului districtual Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia ; a apărut din martie 1917 pînă în martie 1918. Din redacţia lui au făcut parte, în diferite perioade, M. S. Olminski, I. I. Skvorţov-Stepanov, A. A. Solţ, E. M. Iaroslavski ş.a.

În ziarul „Soţial-Demokrat" au fost publicate o serie de articole şi documente ale lui V. I. Lenin : „Scrisori din depărtare (Scrisoarea I)", „Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluţie", „Apel către soldaţii tuturor ţărilor beligerante", „Cuvîntare cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu,

4 (17) iunie", rostită la primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia etc. (vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 11—23, 115—120, 297—300; volumul de faţă, p. 281—293). În martie 1918, în legătură cu mutarea la Moscova a guvernului sovietic şi a C.C. al partidului, ziarul „Soţial-Demokrat" s-a contopit cu ziarul „Pravda". — *309*.

112 „*Vorwärts*" — cotidian, organ central al Partidului social-democrat din Germania; a început să apară la Berlin în 1891, sub denumirea de „Vorwärts. Berliner Volksblatt", în baza unei hotărîri a Congresului de la Halle al partidului; era o continuare a ziarului „Berliner Volksblatt", care apărea din 1884. În coloanele acestui ziar, F. Engels a combătut diverse manifestări de oportunism. În ultimii ani ai secolului trecut, după moartea lui Engels, redacţia ziarului a încăput în mîinile aripii drepte a partidului şi a publicat sistematic articole scrise de oportunişti. Prezentînd în mod tendenţios lupta ce se ducea pe atunci în cadrul P.M.S.D.R. împotriva oportunismului şi a revizionismului, „Vorwärts" a sprijinit pe „economişti", iar mai tîrziu, după scindarea partidului, pe menşevici. În anii reacţiunii, „Vorwärts" a publicat articole calomnioase scrise de Troţki, fără a da lui Lenin şi bolşevicilor posibilitatea de a le dezminţi şi de a înfăţişa în mod obiectiv starea de lucruri din partid.

În perioada primului război mondial, „Vorwärts" s-a situat pe poziţiile social-şovinismului; după Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a desfăşurat propagandă antisovietică. A apărut la Berlin pînă în 1933. — *314*.

113 *Domnii de la 3 iunie* — membrii partidelor burghezo-moşiereşti (partidele de dreapta, octombriştii, cadeţii) care în Dumele a III-a şi a IV-a de stat au căpătat o mare preponderenţă datorită legii electorale contrarevoluţionare promulgate de guvernul ţarist la 3 (16) iunie 1907, lege care a ciuntit şi mai mult drepturile electorale, şi aşa destul de îngrădite, ale muncitorilor şi ţăranilor.

Reprezentanţii acestor partide se adunau periodic în cadrul unor aşa-zise consfătuiri „neoficiale" ale deputaţilor Dumei a IV-a de stat. Una din aceste consfătuiri a avut loc la 3 (16) iunie 1917, ziua începerii lucrărilor Congresului general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia. Această coincidenţă n-a fost întîmplătoare: partidele contrarevoluţionare ale burgheziei şi moşierimii ruse au încercat să exercite o presiune politică făţişă asupra conciliatorilor mic-burghezi — menşevicii şi socialiştii-revoluţionari, care dispuneau de majoritate la congres.

Consfătuirea a fost convocată în vederea discutării politicii externe. Au luat cuvîntul lideri de seamă ai octombriştilor şi cadeţilor: V. A. Maklakov, P. N. Miliukov, V. V. Şulghin ş.a.

În cuvîntările lor, ei au cerut să fie riguros îndeplinite angajamentele luate față de aliați și să se pună capăt revoluției. În același spirit a fost întocmită și rezoluția adoptată de consfătuire. — *316*.

114 „*Volea Naroda*" — cotidian, organul aripii de dreapta a partidului socialist-revoluționar. A început să apară la Petrograd cu începere de la 29 aprilie 1917 ; a fost interzis în noiembrie 1917. Mai tîrziu a apărut sub alte denumiri. A fost definitiv interzis în februarie 1918. — *322*.

115 Este vorba de „Procesul-verbal al adunării din 8 aprilie (25 martie) 1917 a membrilor P.M.S.D.R. condus de Comitetul Central", în care sînt expuse tratativele purtate de emigranți ruși de diferite orientări politice cu socialistul elvețian R. Grimm, președintele Comisiei socialiste internaționale, și cu zimmerwaldianul de stînga F. Platten, secretar al Partidului social-democrat elvețian, referitor la trecerea prin Germania.

Încercări de a pleca din Elveția în Rusia au fost întreprinse de Lenin de îndată ce s-au confirmat știrile cu privire la izbucnirea revoluției din februarie. „Mi-e *grozav de necaz* că nu pot pleca în Scandinavia ! ! Nu-mi pot ierta că n-am riscat să plec în 1915 !" — scrie el Inessei Armand la 2 (15) martie 1917 (Opere, vol. 35, București, E.S.P.L.P. 1958, p. 272). Dar în calea întoarcerii emigranților internaționaliști în Rusia puneau piedici atît guvernul provizoriu al Rusiei, cît și guvernele „aliaților" — guvernele Angliei și Franței. În listele internaționale de control militar cuprinzînd persoanele care urmau să fie reținute la granită au fost incluși, potrivit indicațiilor poliției politice ruse, în primul rînd zimmerwaldienii, internaționaliștii, adversarii războiului imperialist ; în Rusia erau lăsați să intre nestingheriți numai defensiștii. Prevăzînd că întoarcerea în Rusia va întîmpina obstacole serioase, Lenin a încercat să găsească o posibilitate de a călători ilegal cu ajutorul unor acte străine și a avut în această privință un schimb de scrisori cu V. A. Karpinski (Geneva) și cu I. S. Ganețki (Stockholm).

La 6 (19) martie, la o consfătuire neoficială a centrelor de partid ruse din Berna, Martov a propus un plan care prevedea trecerea prin Germania în schimbul eliberării unor germani internați în Rusia. Acest plan a fost sprijinit cu căldură de Lenin, cu atît mai mult cu cît la 11 (24) martie Legația rusă de la Berna a sistat pentru o serie de emigranți întocmirea formelor pentru întoarcerea în Rusia.

Tratativele duse cu ministrul plenipotențiar german din Elveția în scopul de a obține pentru emigranții politici ruși permisiunea de a traversa teritoriul Germaniei în drumul lor spre patrie au fost începute de R. Grimm, dar, din cauza poziției echivoce a acestuia din urmă (vezi volumul de față, p. 327), bolșevicii l-au însărcinat cu organizarea acestei treceri pe F. Platten, care a și dus-o pînă la capăt. Guvernul german a

acceptat condiţiile trecerii emigranţilor ruşi prin Germania. Potrivit mărturiei lui F. Platten, aceste condiţii au fost elaborate de Lenin. Ele garantau exteritorialitatea vagonului în timpul traversării teritoriului german şi scutirea de control vamal ; ele prevedeau de asemenea că nu vor fi controlate paşapoartele pasagerilor şi nu va fi verificată orientarea lor politică, precum şi că administraţia germană va lua legătură cu pasagerii numai prin intermediul lui F. Platten, care îi va însoţi.

Toate condiţiile şi circumstanţele plecării au fost consemnate într-un proces-verbal, al cărui conţinut a fost comunicat următorilor reprezentanţi ai zimmerwaldienilor de stînga : P. Levi (P. Hartstein) — Germania, F. Loriot şi A. Guilbeaux — Franţa, M. Bronski — Polonia şi F. Platten — Elveţia.

În afară de aceasta a fost pregătit în numele lor un document pentru presă, care a fost semnat la Stockholm şi de social-democraţi de stînga din Suedia (K. Lindhagen, F. Ström, K. N. Karlson, K. Cilburm şi Ture Nerman) şi din Norvegia (A. G. Hansen) şi în care reprezentanţii sus-enumeratelor partide declarau următoarele : „Subsemnaţii cunoaştem piedicile pe care guvernele Antantei le pun în calea internaţionaliştilor ruşi care vor să se întoarcă în patrie. Cunoaştem de asemenea condiţiile în cadrul cărora guvernul german a permis traversarea teritoriului Germaniei în drum spre Suedia... Subsemnaţii internaţionalişti din Franţa, Elveţia, Polonia, Germania, Suedia şi Norvegia considerăm că tovarăşii noştri de idei din Rusia au nu numai dreptul, ci şi datoria de a se folosi de această posibilitate de a pleca în Rusia. Le urăm succes deplin în lupta lor împotriva politicii imperialiste a burgheziei ruse, luptă care constituie o parte integrantă a luptei noastre comune pentru eliberarea clasei muncitoare, pentru revoluţia socialistă". Această declaraţie a apărut în organul de presă al social-democraţilor suedezi de stînga, ziarul „Politiken", nr. 86 din 15 aprilie 1917.

Întrucît în presa franceză apăruse ştirea că P. N. Miliukov, ministrul afacerilor externe, a declarat că emigranţii care vor trece prin Germania vor fi arestaţi ca trădători de patrie, toţi emigranţii care urmau să plece împreună cu Lenin, indiferent de orientarea lor politică, au semnat un act cu următorul conţinut :

„Subsemnatul declar sub semnătură proprie :

1. că am luat cunoştinţă de condiţiile stabilite de Platten cu legaţia germană ;

2. că mă voi supune dispoziţiilor lui Platten, conducătorul călătoriei ;

3. că am luat cunoştinţă de ştirea apărută în «Petit Parisien» potrivit căreia guvernul provizoriu rus ameninţă că va traduce în faţa justiţiei, sub acuzaţia de înaltă trădare, pe cetăţenii ruşi care vor trece prin Germania ;

4. că îmi asum întreaga răspundere politică pentru călătoria mea ;

5. că Platten mi-a garantat călătoria numai pînă la Stockholm. 9 aprilie 1917. Berna-Zürich" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Plecarea a avut loc la 27 martie (9 aprilie); la 31 martie (13 aprilie), Lenin împreună cu grupul de emigranţi a sosit la Stockholm şi în aceeaşi zi a plecat spre Rusia, prin Finlanda. Sosind la Petrograd, V. I. Lenin (împreună cu Zinoviev), din însărcinarea emigranţilor veniţi din Elveţia, a făcut în faţa Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, în şedinţa lui din 4 (17) aprilie 1917, o comunicare cu privire la condiţiile în care a avut loc traversarea teritoriului Germaniei. Luînd cunoştinţă de această comunicare, Comitetul executiv a hotărît „să ceară imediat guvernului provizoriu să ia măsuri ca toţi emigranţii, indiferent de concepţiile lor politice şi de atitudinea lor faţă de război, să fie lăsaţi să se întoarcă în Rusia". În aceeaşi şedinţă, V. I. Lenin a fost cooptat ca membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd.

În pofida acestor fapte cu desăvîrşire limpezi şi necontestat, presa burgheză şi esero-menşevică a încercat să folosească în scopuri calomnioase trecerea prin Germania, ponegrind partidul bolşevic şi căutînd să submineze astfel influenţa lui în mase, care creştea rapid. — *322*.

116 Este vorba de hotărîrea prin care primul Congres general al Sovietelor din Rusia a interzis demonstraţia fixată de C.C. al bolşevicilor pentru ziua de 10 (23) iunie 1917.

La începutul lunii iunie s-a creat la Petrograd o situaţie destul de încordată. Refuzul guvernului provizoriu de a scoate ţara din război, pregătirea unei ofensive pe front, greutăţile aprovizionării cu alimente, — toate acestea au provocat nemulţumire şi indignare în rîndurile muncitorilor şi soldaţilor. Dispoziţia guvernului cu privire la ocuparea cu forţa a vilei Durnovo şi la evacuarea organizaţiilor muncitoreşti din raionul Vîborg care se instalaseră în ea a provocat o grevă. La 7 (20) iunie se aflau în grevă 4 uzine, iar la 8 (21) nu mai puţin de 28. Masele se simţeau spontan îndemnate să iasă în stradă.

Spre a preîntîmpina posibilitatea unor provocări şi a unor jertfe inutile, la o consfătuire ţinută în ziua de 8 (21) iunie de membri ai C.C., ai Comitetului din Petersburg şi ai Organizaţiei din armată cu reprezentanţi ai muncitorilor din raioane şi ai unităţilor militare, în urma propunerii lui V. I. Lenin, s-a hotărît să se organizeze o demonstraţie paşnică. Demonstraţia a fost fixată pentru 10 (23) iunie.

Hotărîrea C.C. al partidului bolşevic cu privire la organizarea demonstraţiei a avut un larg răsunet în mase şi a alarmat profund atît cercurile guvernamentale, cît şi partidele menşevic şi socialist-revoluţionar, care au hotărît să zădărnicească demonstraţia. În seara zilei de 9 (22) iunie, congresul Sovietelor,

dirijat de ei, a adoptat o hotărîre prin care se interziceau pe timp de 3 zile orice demonstraţii de stradă.

Nedorind să se pună în situaţia de a încălca o hotărîre a congresului Sovietelor, C.C. al partidului bolşevic, la propunerea lui V. I. Lenin, a adoptat în noaptea de 9 spre 10 iunie hotărîrea de a contramanda demonstraţia. În fabrici, în uzine şi în cazărmile militare au fost trimişi membri ai C.C., ai Comitetului din Petersburg, activişti de partid pentru a convinge pe muncitori şi soldaţi să nu iasă în stradă. Munca de lămurire desfăşurată de bolşevici a dat rezultate: muncitorii şi soldaţii s-au convins că în acel moment nu era oportun să se iasă în stradă. Aceasta constituia o dovadă a creşterii influenţei partidului în mase, a priceperii sale de a întreţine legătura cu ele, a elasticităţii conducerii exercitate de bolşevici. Două zile mai tîrziu, conducerea esero-menşevică a primului Congres general al Sovietelor din Rusia a hotărît să organizeze o demonstraţie la 18 iunie (1 iulie). Pentru această zi fusese stabilită începerea ofensivei trupelor ruse pe front, iar conducătorii partidelor conciliatoare voiau să demonstreze că guvernul provizoriu se bucură de încrederea maselor.

Sub conducerea nemijlocită a lui V. I. Lenin, Comitetul Central şi Comitetul din Petersburg au desfăşurat o vastă muncă pregătitoare în scopul de a face ca demonstraţia să oglindească adevărata stare de spirit a maselor, de a cîştiga această importantă bătălie paşnică împotriva menşevicilor şi a socialiştilor-revoluţionari pentru influenţă asupra maselor. V. I. Lenin a participat personal la pregătirea demonstraţiei: a formulat lozincile, a verificat pregătirea pancartelor şi a steagurilor, a făcut instructaj cu corespondenţii, a redactat telegrame către organizaţiile bolşevice locale, s-a îngrijit să fie suficienţi oratori bolşevici şi s-a înscris şi el printre vorbitori, a luat parte la mitingul de pe Cîmpul lui Marte.

La 18 iunie (1 iulie) au ieşit la demonstraţie aproape 500 000 de muncitori şi soldaţi din Petrograd. Majoritatea covîrşitoare a participanţilor a demonstrat sub lozincile revoluţionare ale partidului bolşevic. Doar mici grupuri de demonstranţi au purtat lozinci în care partidele conciliatoare îşi exprimau încrederea în guvernul provizoriu. Demonstraţia a oglindit revoluţionarismul sporit al maselor şi creşterea enormă a influenţei şi prestigiului partidului bolşevic. Ea a arătat totodată eşecul total al partidelor conciliatoare mic-burgheze, care sprijineau guvernul provizoriu. Caracterizarea demonstraţiei din 8 iunie a fost făcută de V. I. Lenin în articolele „Optsprezece iunie", „Trei crize" (vezi volumul de faţă, p. 386—388, 460—465) şi altele. — *342*.

117 După victoria revoluţiei din februarie, o serie de organizaţii muncitoreşti din raionul Vîborg (sindicatul brutarilor, organizaţia miliţiei populare din raionul Vîborg etc.), precum şi anarhiştii au ocupat o vilă nelocuită a fostului ministru ţarist Durnovo, împreună cu parcul înconjurător (în suprafaţă de

20 de deseatine), pe care populaţia muncitorească a raionului l-a transformat în parc de odihnă.

La 7 (20) iunie, guvernul provizoriu, care se bucura de sprijinul majorităţii esero-menşevice a Sovietului din Petrograd, iar apoi şi a primului Congres general al Sovietelor din Rusia, a dispus evacuarea vilei lui Durnovo. Această dispoziţie a stîrnit protestele muncitorilor din Petrograd, mai ales ale celor din raionul Vîborg. Într-o serie de uzine a fost declarată grevă. Guvernul a cedat, dar în noaptea de 18 spre 19 iunie (1 spre 2 iulie) la vila Durnovo a fost trimis un detaşament de cazaci şi soldaţi înarmaţi, care au luat-o cu asalt, omorînd 2 anarhişti şi arestînd 59 de persoane. Deoarece marea majoritate a celor arestaţi n-aveau nimic comun cu anarhiştii, ei au trebuit să fie eliberaţi. Atacul armat ordonat de guvernul provizoriu împotriva vilei Durnovo a stîrnit un val de indignare în rîndurile muncitorilor.

Timp de cîteva săptămîni, presa burgheză a etalat în coloanele sale pretinsele „grozăvii“ de la vila Durnovo, folosind amplu acest caz în lupta împotriva stării de spirit revoluţionare a maselor, în lupta împotriva bolşevicilor. — *342*.

118 Proiectul de faţă a stat la baza declaraţiei Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia şi a biroului fracţiunii bolşevice a primului Congres general al Sovietelor din Rusia în legătură cu hotărîrea prin care acest congres a interzis demonstraţia paşnică fixată de partidul bolşevic pentru ziua de 10 (23) iunie 1917. Declaraţia a fost publicată în „Pravda“ nr. 80 din 13 (26) iunie 1917.

În ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, documentul de faţă a fost publicat sub titlul „Concept de articol cu privire la Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor“, dat de redacţie. La pregătirea ediţiei a IV-a, titlul a fost modificat în conformitate cu conţinutul documentului. — *349*.

119 Este vorba de cuvîntarea menşevicului Ţereteli, ministru în guvernul provizoriu, rostită la 11 (24) iunie 1917 în şedinţa comună a Prezidiului primului Congres general al Sovietelor din Rusia, a Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, a Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai ţăranilor şi a birourilor tuturor fracţiunilor congresului. Liderii esero-menşevici au organizat această şedinţă pentru ca, profitînd de majoritatea de care dispuneau, să lovească în partidul bolşevic. În cuvîntarea sa, rostită pe un ton isteric, Ţereteli a declarat că demonstraţia fixată de bolşevici pentru 10 (23) iunie reprezenta „un complot pentru răsturnarea guvernului şi acapararea puterii de către bolşevici“. Toată cuvîntarea lui Ţereteli a fost pe de-a-ntregul calomnioasă şi contrarevoluţionară. În semn de protest împotriva calomniilor lui Ţereteli şi ale celorlalţi lideri socialişti-revoluţionari şi menşevici, bolşevicii au părăsit şedinţa. Lenin n-a fost prezent la această şedinţă şi a fost din capul locului împotriva participării

la lucrările ei. Într-o scrisoare adresată ziarului „Pravda", Lenin a arătat că „a susținut că bolșevicii trebuie să refuze din principiu să participe la această consfătuire, prezentînd totodată o declarație scrisă în care să se arate că ei nu participă la nici un fel de consfătuiri în legătură cu aceste probleme (interzicerea manifestațiilor)" (volumul de față, p. 356). — *351.*

120 Este vorba despre declarația Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia și a biroului fracțiunii bolșevice a primului Congres general al Sovietului din Rusia, citită la 11 (24) iunie 1917 în ședința comună a prezidiului congresului Sovietelor și a Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai țăranilor și a birourilor tuturor fracțiunilor congresului. La baza declarației a stat proiectul scris de V. I. Lenin (vezi volumul de față, p. 349—350).

În această declarație se arăta că demonstrația din 10 (23) iunie n-a avut loc nu pentru că a fost interzisă de majoritatea esero-menșevică a congresului Sovietelor, ci pentru că a fost contramandată de C.C. al partidului bolșevic ; se demasca toleranța condamnabilă a socialiștilor-revoluționari și menșevicilor față de forțele contrarevoluției și reacțiunii, se dezvăluia caracterul calomnios al acuzației de complot militar pe care blocul esero-menșevic o formulase împotriva bolșevicilor. „...Gogoriță complotului militar — se spunea în această declarație — a fost lansată de un membru al guvernului provizoriu (Țereteli. — *Nota red.*), în scopul de a o folosi ca pretext pentru dezarmarea proletariatului din Petrograd și pentru dizolvarea garnizoanei din acest oraș.

Sensul și menirea acestor măsuri sînt cît se poate de evidente. Se urmărește dezarmarea avangărzii revoluționare, măsură la care contrarevoluția burgheză a recurs întotdeauna ori de cîte ori nu se simțea în stare să facă față sarcinilor puse de revoluție și revoltei crescînde a maselor muncitoare. Cetățeanul Țereteli și cei care îl dirijează nu pot să nu știe că niciodată în istorie masele muncitorești nu s-au despărțit fără luptă de armele pe care le-au primit din mîna revoluției. Aceasta înseamnă că burghezia guvernantă și miniștrii ei «socialiști» provoacă în mod conștient un război civil în problema fundamentală pe al cărei teren contrarevoluția și-a încercat dintotdeauna forțele cu clasa muncitoare" („Pravda" nr. 80 din 13 (26) iunie 1917).

Bolșevicii au vrut să dea citire acestei declarații în ședința Congresului Sovietelor din 12 (25) iunie, dar președintele adunării a luat reprezentantului lor dreptul la cuvînt. Declarația a fost depusă pe biroul prezidiului acestui congres. În aceeași ședință, cu toate că bolșevicii contramandaseră demonstrația, congresul a adoptat o rezoluție prin care a dezavuat partidul bolșevic. — *360.*

121 *Rada centrală ucraineană* — organizație burghezo-naționalistă contrarevoluționară, înființată în aprilie 1917 de blocul partidelor și grupurilor naționaliste burgheze și mic-burgheze ucrai-

nene la Congresul național ucrainean care a avut loc la Kiev. Președintele Radei a fost M. S. Gruşevski, ideologul burgheziei ucrainene, iar locţiitorul său — V. K. Vinnicenko. Din Radă au făcut parte Petliura, Efremov, Antonovici şi alţi naţionalişti. Baza ei socială o constituiau burghezia orăşenească şi sătească, chiaburimea, intelectualitatea naţionalistă mic-burgheză. Rada centrală a încercat să consolideze puterea burgheziei şi a moşierimii ucrainene, să creeze un stat burghez ucrainean, folosind în acest scop mişcarea de eliberare naţională din Ucraina. Camuflîndu-se sub steagul luptei pentru independenţă naţională, ea s-a străduit să tragă după sine masele populare ucrainene, să le rupă de mişcarea revoluţionară generală din Rusia, să le subordoneze burgheziei ucrainene şi să împiedice victoria revoluţiei socialiste în Ucraina. Rada a sprijinit guvernul provizoriu, cu toate că între el şi ea au existat divergenţe în problema acordării autonomiei Ucrainei.

După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, Rada s-a declarat organul suprem al „Republicii populare ucrainene" şi a pornit pe calea luptei făţişe împotriva Puterii sovietice, fiind unul dintre principalele centre ale contrarevoluţiei din Rusia.

În decembrie 1917, la primul Congres general al Sovietelor din Ucraina, care a avut loc la Harkov, Ucraina a fost proclamată republică sovietică. Congresul a declarat răsturnată Rada centrală. Consiliul Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. a recunoscut guvernul sovietic ucrainean ca singurul guvern legal al Ucrainei şi a hotărît să-i acorde imediat ajutor în lupta împotriva Radei contrarevoluţionare. În decembrie 1917 şi ianuarie 1918 au avut loc în întreaga Ucrainã răscoale armate împotriva Radei centrale, pentru restaurarea Puterii Sovietice. În ianuarie 1918, trupele sovietice din Ucraina au trecut la ofensivă şi la 26 ianuarie (8 februarie) au ocupat Kievul, doborînd dominaţia Radei burgheze.

Înfrîntă şi alungată de pe teritoriul Ucrainei Sovietice şi lipsită de orice sprijin în rîndurile maselor muncitoare, Rada centrală s-a aliat cu imperialiştii germani în scopul de a răsturna Puterea sovietică şi de a restaura orînduirea burgheză în Ucraina. În timpul tratativelor de pace dintre Republica sovietică şi Germania, Rada a trimis la Brest-Litovsk o delegaţie proprie şi, fără ştirea delegaţiei sovietice, a încheiat cu Germania un tratat de pace separată, prin care, în schimbul ajutorului militar împotriva Puterii sovietice, a cedat Germaniei grînele, cărbunele şi materiile prime ucrainene. În martie 1918, împreună cu ocupanţii austro-germani, Rada s-a înapoiat la Kiev, devenind o jalnică marionetă în mîinile acestora. Convingîndu-se de incapacitatea totală a Radei de a înăbuşi mişcarea revoluţionară din Ucraina şi de a asigura livrarea cantităţilor de produse alimentare cerute de ei, la sfîrşitul lunii aprilie germanii au dizolvat-o. — *363.*

122 „*Malenkaia Gazeta*" — ziar bulevardier pogromist ; a apărut la Petrograd din septembrie 1914 pînă în iulie 1917, editat fiind de A. A. Suvorin (fiul) ; din mai 1917, speculînd simpatiile maselor pentru socialism, a apărut cu subtitlul „Ziarul socialiştilor fără de partid". După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a desfăşurat o campanie de aţîţări împotriva partidului bolşevic şi o înverşunată campanie de calomnii împotriva lui V. I. Lenin. — *372.*

123 Este vorba de Comisia extraordinară pentru anchetarea fărădelegilor comise de foşti miniştri, secretari generali şi alţi mulţi foşti demnitari civili şi militari, creată pe lîngă ministrul justiţiei printr-o decizie din 11 (24) martie 1917 a guvernului provizoriu. La 16 (29) iunie, în ziarele „Den", „Birjevîie Vedomosti", „Novaia Jizn" şi altele au fost publicate concluziile comisiei în dosarul agentului provocator Malinovski. — *377.*

124 Djunkovski, adjunct al ministrului afacerilor interne în guvernul ţarist, a aflat în 1914 că Malinovski, deputat în Duma a IV-a de stat, este agent provocator. La 7 (20) mai 1914, el a informat despre aceasta pe Rodzeanko, preşedintele de atunci al Dumei, cerîndu-i să-şi dea „cuvîntul de onoare" că nu va spune nimănui nimic. A rămas stabilit că Malinovski va fi îndepărtat din Dumă, dar în aşa fel, încît „să nu iasă nici un scandal nici pentru Dumă şi nici pentru miniştri". Lui Malinovski i s-a propus să renunţe la mandatul de deputat şi să plece în străinătate cu ajutorul departamentului poliţiei. Demascarea lui s-a produs abia în iunie 1917, cînd Comisia extraordinară pentru anchetarea nelegiuirilor vechii puteri a dat publicităţii materialele din dosarul lui, aflat în arhivele departamentului poliţiei. Demascarea provocatorului Malinovski a fost folosită de presa burgheză şi esero-menşevică pentru înteţirea campaniei de calomnii împotriva bolşevicilor. În 1918, Malinovski a fost judecat şi, în baza sentinţei Tribunalului revoluţionar, împuşcat. — *377.*

125 Acest articol a fost scris în legătură cu „Comunicatul guvernamental cu privire la afacerea Malinovski", publicat de Comisia extraordinară de anchetă.

În legătură cu anchetarea fărădelegilor săvîrşite de fostul ministru de interne şi de foştii funcţionari superiori ai Ministerului Afacerilor Interne, cu care prilej s-a descoperit că Malinovski a fost agent provocator, avocatul N. A. Kolokolov l-a invitat la 26 mai (8 iunie) pe V. I. Lenin să depună mărturie. În depoziţia cu privire la afacerea provocatorului Malinovski, V. I. Lenin a scris următoarele : „Eu auzisem că pe la 1911 au apărut la Moscova suspiciuni cu privire la onestitatea politică a lui Malinovski, dar într-o formă bine precizată aceste suspiciuni ne-au fost comunicate după plecarea lui subită din Duma de stat, în primăvara anului 1914. Cît priveşte zvonurile de la Moscova, ele au apărut într-o vreme cînd «spionomania» atinsese punctul cul-

minant, iar în sprijinul lor nu ni s-a comunicat nici un fapt cît de cît susceptibil de verificare.

După plecarea lui Malinovski, noi am numit o comisie pentru verificarea acestor zvonuri (Zinoviev, Ganeţki şi cu mine). Am audiat o serie de martori, am organizat confruntări cu Malinovski, am umplut sute de pagini cu procesele-verbale de audiere a acestor martori (din păcate, din cauza războiului, multe dintre ele au dispărut sau au rămas la Cracovia). Nici unul dintre membrii comisiei n-a putut descoperi vreo dovadă concludentă. Malinovski ne-a explicat că plecarea sa se datora faptului că nu a mai putut să ţină ascunse anumite fapte din viaţa sa personală care l-au obligat să-şi schimbe numele, că aceste fapte erau legate, zicea el, de onoarea unei femei şi că ele s-au întîmplat cu mult înainte de însurătoarea lui ; în sprijinul afirmaţiilor sale, el a propus o serie de martori din Varşovia şi Kazan, printre care şi un profesor de la Universitatea din Kazan. Afirmaţiile lui Malinovski ni s-au părut verosimile, temperamentul lui vulcanic le dădea o aparenţă de verosimilitate, iar noi am considerat că nu e treaba noastră să dăm în vileag asemenea lucruri. Am hotărît să chemăm martorii la Cracovia sau să trimitem la ei, în Rusia, agenţi din partea comisiei. Războiul ne-a împiedicat să punem în aplicare această hotărîre.

Dar convingerea comună pe care şi-au format-o cei trei membri ai comisiei a fost că Malinovski nu este agent provocator, şi noi am declarat acest lucru în presă" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). Activitatea de agent provocator a lui Malinovski a fost descoperită în 1917, cu prilejul anchetării fărădelegilor săvîrşite de fostul ministru de interne şi de alţi foşti funcţionari superiori.

Contrarevoluţia a încercat să folosească în lupta împotriva influenţei politice crescînde a bolşevicilor asupra maselor de muncitori, ţărani şi soldaţi concluziile comisiei de anchetă în afacerea provocatorului Malinovski, amintite în textul volumului. Mărturie în această privinţă stă faptul că redarea depoziţiei lui V. I. Lenin a fost făcută extrem de tendenţios şi pe un ton vădit duşmănos ; cu prilejul publicării „Comunicatului guvernamental", ziarele burgheze şi esero-menşevice au mai denaturat şi ele cu bună ştiinţă o serie de pasaje din această depoziţie. — *378.*

126 În depoziţia făcută de V. I. Lenin, acest pasaj este formulat în felul următor :

„În ce mă priveşte, nu o dată mi-am spus că după cazul Azef nimic nu mă mai poate mira. Dar eu nu cred că aici este vorba de o provocare, şi aceasta nu numai pentru că nu văd nici probe, nici indicii de vinovăţie, ci şi pentru că, cu Malinovski ca agent provocator, ohrana n-ar fi avut de cîştigat atît cît a avut de cîştigat partidul nostru de pe urma «Pravdei» şi a întregului aparat legal.

Este clar că, trimiţînd un agent provocator în incinta Dumei, înlăturînd în acest scop pe rivalii bolşevismului etc., ohrana a fost călăuzită de o idee prea simplistă despre bolşevism, aş spune chiar de o ieftină caricatură de bolşevism : bolşevicii, îşi închipuie ea, «vor face insurecţie armată». Pentru a avea în mînă toate firele acestei insurecţii în curs de pregătire, merita — din punctul de vedere al ohranei — să se facă totul pentru a asigura intrarea lui Malinovski în Duma de stat şi în Comitetul Central.

Iar atunci cînd ohrana a obţinut şi una, şi alta, s-a constatat că Malinovski a devenit una dintre verigile lanţului lung şi trainic care lega (din mai multe părţi) baza noastră ilegală de cele două mari organe de înrîurire *a maselor* de către partid, şi anume «Pravda» şi fracţiunea social-democrată din Dumă. Provocatorul Malinovski a fost nevoit să păzească amîndouă aceste organe pentru a se justifica faţă de noi" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *378.*

127 Raportul lui V. I. Lenin a deţinut locul central în lucrările Conferinţei generale a organizaţiilor din armată, de pe front şi din spatele frontului, ale P.M.S.D. (b) din Rusia. În amintirile sale, M. S. Kedrov relatează că prezidiul conferinţei a găsit cu cale ca dintre reprezentanţii presei nebolşevice să fie admis la şedinţele conferinţei numai corespondentul ziarului „Novaia Jizn", cu condiţia ca acesta să redea în mod obiectiv lucrările ei.

Raportul lui V. I. Lenin s-a păstrat în două variante : în însemnările corespondentului ziarului „Novaia Jizn", care l-a publicat în ziua următoare, adică la 21 iunie (4 iulie) 1917, şi în însemnările lui M. S. Kedrov (vezi amintirile sale intitulate „Conferinţa generală a organizaţiilor din armată ale P.M.S.D. (b) din Rusia", apărute în cartea „«Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie». Culegere de amintiri ale unor participanţi ai revoluţiei la Petrograd şi la Moscova". Moscova, 1957, p. 77—79).

Conferinţa generală a organizaţiilor din armată, de pe front şi din spatele frontului, ale P.M.S.D. (b) din Rusia a avut loc între 16 şi 23 iunie (29 iunie şi 6 iulie) 1917 la Petrograd. Au luat parte 107 delegaţi, reprezentînd 43 de organizaţii bolşevice de pe front şi 17 din spatele frontului, care grupau circa 26 000 de membri de partid. Conferinţa a fost convocată de Biroul organizatoric al Organizaţiei din armată a Comitetului Central. Pe ordinea de zi a conferinţei figurau următoarele probleme : rapoartele organizaţiilor locale ; atitudinea faţă de rezoluţiile Conferinţei a VII-a (din aprilie) ; momentul actual ; organizarea puterii şi Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor ; războiul, pacea, ofensiva ; problema agrară şi altele. V. I. Lenin a prezentat la conferinţă raportul cu privire la momentul actual şi raportul în problema agrară. În rezoluţia cu privire la momentul actual, adoptată de conferinţă, se arăta că sarcina orga-

nizației din armată a P.M.S.D. (b) din Rusia este propaganda și agitația bolșevică în rîndurile soldaților ; rezoluția conținea un îndemn la luptă împotriva războiului imperialist, împotriva tentativelor de acțiuni parțiale dezorganizatoare și insista asupra necesității de a pregăti multilateral forțele proletariatului și ale armatei revoluționare în vederea etapei următoare a revoluției. În problema agrară a fost adoptată rezoluția Conferinței din aprilie. Conferința s-a pronunțat pentru înlocuirea armatei permanente prin batalioane muncitorești înarmate ale Gărzii roșii, care să stea la dispoziția organelor muncitorești elective, precum și pentru înlocuirea poliției printr-o miliție populară (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 365—379). Conferința a declarat ziarul „Soldatskaia Pravda" organ central al organizațiilor din armată ale P.M.S.D. (b) din Rusia, a aprobat proiectul de statut al Organizației din armată și a ales Biroul central al organizațiilor din armată, în componența căruia au intrat : M. S. Kedrov, N. V. Krîlenko, V. I. Nevski, N. I. Podvoiski și alții. Conferința a avut o mare însemnătate pentru întărirea legăturii proletariatului cu masele de soldați și a contribuit la „desfășurarea muncii bolșevicilor printre soldați" („Istoria P.C.U.S.", București, Editura politică, 1960, p. 217). — *389*.

128 Este vorba de ofensiva trupelor ruse pe front în iunie 1917, întreprinsă de guvernul provizoriu la cererea imperialiștilor ruși și a celor anglo-francezi. Ordinul de trecere la ofensivă a fost dat de ministrul de război Kerenski la 16 (29) iunie. La 18 iunie (1 iulie) au trecut la ofensivă trupele de pe frontul de sud-vest. În primele zile de luptă, ofensiva s-a desfășurat cu succes și trupele ruse au înaintat, luînd cîteva mii de prizonieri. Dar numai primele lupte au fost încununate de succes. Oboseala soldaților, faptul că ei nu înțelegeau țelurile ofensivei, precum și insuficienta pregătire tehnică a acesteia din urmă au dus la o rupere a frontului de către trupele germane și la o retragere dezordonată a celor ruse. Armata rusă a suferit o înfrîngere cumplită, pierzînd în 10 zile de lupte circa 60 000 de oameni.

Eșecul ofensivei pe front a însemnat totodată eșecul întregii politici a guvernului provizoriu și a blocului defensist eseromenșevic, care îl sprijinea. În urma zdrobirii ofensivei din iunie a crescut considerabil influența bolșevicilor asupra maselor de muncitori și soldați, care din propria lor experiență se convingeau tot mai mult că dreptatea este de partea bolșevicilor. Veștile despre marile pierderi suferite de pe urma ofensivei au stîrnit un puternic val de indignare în rîndurile oamenilor muncii și au grăbit începutul unei noi crize politice în țară (vezi adnotarea 137). — *391*.

129 *Conferința (a treia) generală a sindicatelor din Rusia* a avut loc la Petrograd între 21 și 28 iunie (4 și 11 iulie) 1917. Aceasta a fost prima conferință generală legală a sindicatelor din Rusia. La ea au participat 211 delegați cu vot deliberativ, reprezentînd 1 400 000 de membri de sindicat. Delegații bolșevici, trimiși de marile centre industriale ale Rusiei (Petrograd, Moscova, Kiev, Ivanovo-Voznesensk, Ural), au fost în număr de 73. La conferință au fost dezbătute următoarele probleme : sarcinile mișcării sindicale, construcția sindicală, lupta economică și altele.

Chiar din prima zi a conferinței s-a desfășurat o ascuțită luptă ideologică între bolșevici, uniți cu un grup restrîns de menșevici internaționaliști, de o parte, și menșevici, socialiști-revoluționari, bundiști etc., de altă parte, — în toate problemele fundamentale de pe ordinea de zi. În cuvîntările lor, menșevicii, camuflîndu-se sub steagul „unității mișcării sindicale", propovăduiau „neutralitatea" sindicatelor, estompau necesitatea unei energice lupte de clasă împotriva burgheziei și sprijineau politica conciliatoare a Sovietelor esero-menșevice. În rezoluția cu privire la rolul partidului proletar în mișcarea sindicală, prezentată de bolșevici, se arăta că lupta clasei muncitoare poate fi încununată de succes numai dacă acțiunile organizațiilor de partid și ale celor sindicale vor fi coordonate, că „neutralitatea" sindicatelor este dăunătoare. În rezoluția cu privire la sarcinile sindicatelor se spunea că ele își pot îndeplini rolul lor numai dacă vor duce o luptă necruțătoare împotriva războiului imperialist, împotriva „păcii civile" cu burghezia și a participării socialiștilor în guvernul burghez. Cu o neînsemnată majoritate de 10—12 voturi, conferința a adoptat rezoluția prezentată de menșevicii-defensiști. Sub influența părții bolșevice a delegaților, conferința a adoptat revendicarea cu privire la introducerea imediată a zilei de muncă de 8 ore, la interzicerea muncii în ore suplimentare etc.

Din amintirile muncitorului bolșevic G. K. Korolev, membru în conducerea sindicatului muncitorilor textiliști din regiunea de industrie textilă Ivanovo-Kineșma, știm că V. I. Lenin a condus lupta fracțiunii bolșevice a conferinței. „La 21 iunie — își amintește Korolev — s-a deschis conferința generală a sindicatelor din Rusia, ale cărei hotărîri nu ne prea satisfăceau ; speranțele cu care am venit la conferință nu s-au împlinit în întregime... Tov. Lenin și-a asumat conducerea fracțiunii noastre. El nu se limita să ne dea îndrumări, ci ne învăța pur și simplu pe noi, muncitorii, cum să acționăm pentru dezvoltarea revoluției în întreaga țară" (G. Korolev. „Muncitorii textiliști din Ivanovo-Kineșma în 1917 (Din amintirile unui muncitor textilist)". Moscova, 1927, p. 32).

La conferință a fost ales un Consiliu central provizoriu al sindicatelor și a fost aprobat regulamentul congresului viitor. — *402.*

130 Este vorba de Congresul al III-lea al partidului socialist-revoluționar, care a avut loc la Moscova, la sfîrșitul lunii mai — în-

ceputul lunii iunie 1917. În cursul lucrărilor congresului au ieşit la iveală serioase divergenţe între aripa de dreapta şi cea de stînga a socialiştilor-revoluţionari în unele probleme, inclusiv aceea a atitudinii faţă de război : socialiştii-revoluţionari de stînga s-au pronunţat împotriva politicii de prelungire a războiului, dusă de guvernul provizoriu. Alegerea Comitetului Central al partidului socialist-revoluţionar a avut loc la 2 (15) iunie. La publicarea rezultatelor alegerii s-a făcut o declaraţie în care se arăta că mulţi delegaţi, călăuziţi de considerente practice, şi nicidecum politice, au votat împotriva alegerii în C.C. a lui A. F. Kerenski, deoarece acesta era supraaglomerat de îndatoririle ce-i reveneau în cadrul Ministerului de Război şi al Ministerului Marinei.

E. Breşko-Breşkovskaia, care a participat la înfiinţarea partidului socialist-revoluţionar şi era o veche membră a acestui partid —, aflînd că A. F. Kerenski n-a fost ales în C.C., a văzut în aceasta o intrigă şi, în semn de protest, a renunţat la titlul de membră a C.C. al partidului socialist-revoluţionar, publicînd în acest sens o declaraţie în presă. — *408.*

131 La 6 (19) mai 1917, ziarele burgheze şi esero-menşevice au publicat lista miniştrilor „socialişti" care au intrat în guvernul provizoriu. În ceea ce priveşte guvernul de coaliţie, vezi adnotarea 20. — *417.*

132 *Conferinţa generală a reprezentanţilor industriei şi comerţului din Rusia* a avut loc la 1—2 (14—15) iunie 1917, la Petrograd, sub preşedinţia cadetului N. N. Kutler. La această conferinţă au fost discutate situaţia industriei şi măsurile pentru combaterea ruinei economice. Deşi conferinţa era consacrată unor probleme strict economice, rezoluţiile ei sînt pătrunse de ură faţă de clasa muncitoare şi de revoluţia socialistă. Marii industriaşi au cerut guvernului provizoriu să ia măsuri împotriva introducerii zilei de muncă de 8 ore şi a majorării salariului muncitorilor, ameninţînd că, în caz contrar, îşi vor închide fabricile şi uzinele. Pentru o mai bună apărare a intereselor industriaşilor, conferinţa a hotărît să creeze un organ unic al comerţului şi industriei din Rusia, format din reprezentanţii marilor uniuni comerciale şi industriale. — *418.*

133 *„Buletinul finanţelor, industriei şi comerţului"* — săptămînal editat de Ministerul de Finanţe ; a apărut la Petersburg din noiembrie 1883 pînă în 1917 (pînă în ianuarie 1885 a apărut sub denumirea de „Indicatorul deciziilor guvernamentale în materie financiară"). Revista publica decizii guvernamentale, articole şi cronici economice. — *420.*

134 *Consfătuirea neoficială a membrilor Dumei a IV-a de stat*, amintită de V. I. Lenin, a avut loc în palatul Tavriceski la 28 iunie (11 iulie) 1917, sub preşedinţia lui Rodzeanko. Pe ordinea de zi

oficial anunţată a consfătuirii figura problema situaţiei financiare şi economice a ţării. În realitate însă, principalul obiectiv al consfătuirii era acela de a exercita o presiune asupra guvernului provizoriu de coaliţie în scopul de a-l obliga să renunţe la adoptarea oricăror măsuri în problema agrară, şi în special la adoptarea legii cu privire la interzicerea cumpărărilor şi vînzărilor de pămînt.

Consfătuirea neoficială a membrilor Dumei a IV de stat a mobilizat forţele contrarevoluţiei în lupta împotriva tendinţelor revoluţionare ale clasei muncitoare şi ale ţărănimii muncitoare, în lupta împotriva influenţei partidului bolşevic. — *430.*

135 În ziua de 2 (15) iulie, după primirea primelor veşti despre eşecul ofensivei din iunie, miniştrii cadeţi Şingarev, Manuilov şi Şahovskoi au demisionat din guvernul provizoriu de coaliţie, motivîndu-şi oficial demisia prin aceea că nu sînt de acord cu poziţia guvernului în problema ucraineană ; în declaraţia sa către Rada centrală ucraineană, guvernul provizoriu promisese că de comun acord cu ea va institui un Secretariat general, care va fi organul conducător al Ucrainei, — în timp ce cadeţii susţineau că problema Ucrainei este de competenţa exclusivă a Adunării constituante.

Dar adevăratul motiv al plecării din guvern a cadeţilor era acela că, prin demisia lor, ei voiau să declanşeze o criză de guvern în scopul de a exercita o presiune asupra miniştrilor „socialişti" şi de a-i sili să consimtă la înfăptuirea programului contrarevoluţionar cadet, care prevedea dezarmarea Gărzii roşii, evacuarea trupelor revoluţionare din Petrograd, interzicerea partidului bolşevic. — *435.*

136 *Comitetul Executiv Central (C.E.C.)* a fost ales la primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia, care a avut loc în iunie 1917 (vezi adnotarea 101). În Comitetul Executiv Central au fost aleşi 107 menşevici, 101 socialişti-revoluţionari, 35 de bolşevici, 8 social-democraţi unificaţi, 4 trudovici şi „socialişti-populişti", 1 bundist. Preşedinte al C.E.C. a fost ales menşevicul N. S. Ciheidze. C.E.C. ales de acest congres a dăinuit pînă la cel de-al II-lea Congres al Sovietelor. — *439.*

137 Lenin se referă la demonstraţiile de masă care au avut loc la Petrograd în zilele de 3 şi 4 (16 şi 17) iulie 1917. Indignaţi de faptul că guvernul provizoriu trimisese trupele într-o ofensivă vădit lipsită de şanse de succes şi care, după cum era şi de aşteptat, s-a soldat cu o înfrîngere, soldaţii, marinarii şi muncitorii au ieşit în stradă ca să facă demonstraţie. Mişcarea a început la 3 (16) iulie, în raionul Vîborg, printr-o demonstraţie a Regimentului 1 mitraliere. Demonstraţia ameninţa să se transforme într-o acţiune armată împotriva guvernului provizoriu.

În acel moment partidul bolşevic era împotriva unei acţiuni armate, deoarece considera că criza revoluţionară din ţară încă nu atinsese punctul culminant. La şedinţa C.C., convocată la 3 (16) iulie ora 4 p.m., s-a hotărît ca masele să fie sfătuite să se abţină de la acţiune. O hotărîre asemănătoare a fost adoptată şi de cea de-a doua Conferinţă orăşenească a bolşevicilor din Petrograd, care a avut loc în acel timp. Delegaţii la conferinţă s-au deplasat în uzine şi în raioane pentru a convinge masele să se abţină de la demonstraţie. Dar aceasta începuse deja şi nu mai putea fi oprită.

Ţinînd seama de starea de spirit a maselor, Comitetul Central, împreună cu Comitetul din Petersburg şi cu Organizaţia din armată, a adoptat în seara zilei de 3 (16) iulie hotărîrea de a participa la demonstraţie, pentru a-i imprima un caracter paşnic şi organizat. În acel moment, Lenin nu se afla la Petrograd ; fiind bolnav în urma unui surmenaj îndelungat, el plecase să se odihnească pentru cîteva zile. Înştiinţat de cele ce se petreceau la Petrograd, Lenin s-a întors în dimineaţa zilei de 4 (17) iulie şi a preluat conducerea evenimentelor în curs de desfăşurare. În aceeaşi zi, el a rostit o cuvîntare în faţa marinarilor din Kronstadt, adunaţi în faţa casei Kseşinskaia (vezi Opere, vol. 25, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 203). Cuvîntarea lui V. I. Lenin a avut un rol important, convingînd pe marinari că trebuie să dea dovadă de stăpînire de sine, fermitate şi vigilenţă.

La demonstraţia din 4 (17) iulie au participat peste 500 000 de oameni. Ea s-a desfăşurat sub lozincile bolşevicilor : „Toată puterea în mîinile Sovietelor !“ etc. Demonstranţii au cerut ca C.E.C. al Sovietelor să preia puterea. Dar liderii esero-menşevici au refuzat s-o preia.

Cu ştirea şi cu asentimentul Comitetului Executiv Central esero-menşevic, guvernul provizoriu a aruncat împotriva demonstraţiei paşnice detaşamente de iuncheri şi cazaci. Aceştia au deschis focul asupra demonstranţilor. De pe front au fost chemate unităţi militare contrarevoluţionare pentru zdrobirea demonstraţiei.

La consfătuirea membrilor C.C. şi ai Comitetului din Petersburg care a avut loc în noaptea de 4 spre 5 iulie sub conducerea lui V. I. Lenin, a fost adoptată o hotărîre cu privire la încetarea organizată a demonstraţiei. Aceasta a fost o măsură înţeleaptă a partidului, care a ştiut să se retragă la timp şi să ferească de înfrîngere forţele principale ale revoluţiei. Menşevicii şi socialiştii-revoluţionari s-au dovedit a fi participanţi şi complici ai terorii contrarevoluţionare. Împreună cu burghezia, ei s-au năpustit asupra partidului bolşevic. Ziarele bolşevice „Pravda“, „Soldatskaia Pravda“ şi altele au fost interzise de guvernul provizoriu, a fost devastată tipografia „Trud“, achiziţionată cu bani adunaţi de la muncitori. Muncitorii au început să fie dezarmaţi, a fost dezlănţuit un val de arestări, percheziţii, pogromuri. Unităţile revoluţionare ale garnizoanei din Petrograd au început să fie evacuate din capitală şi trimise pe front.

După evenimentele din iulie, puterea a trecut în întregime în mîinile guvernului provizoriu contrarevoluţionar. Sovietele au fost reduse la rolul de anexă neputincioasă a acestuia. Dualitatea puterii a luat sfîrşit. S-a încheiat perioada paşnică a revoluţiei. În faţa bolşevicilor se punea sarcina pregătirii insurecţiei armate pentru doborîrea guvernului provizoriu. Caracterizarea evenimentelor din iulie a fost făcută de V. I. Lenin în articolele „Trei crize", „Răspuns", „Marxismul şi insurecţia", „Revoluţia rusă şi războiul civil" (vezi volumul de faţă, p. 460—465 ; Opere, vol. 25, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 160—164 şi 200—211 ; vol. 26, Editura politică, 1959, p. 4—10, 11—25) şi în alte lucrări. — *439.*

138 V. I. Lenin se referă la următorul fapt : în aprilie 1917, după ce s-a întors din străinătate, calomniatorul şi intrigantul G. A. Aleksinski, devenit între timp colaborator al ziarului burghez „Russkaia Volea" (toate ziarele socialiste i-au refuzat colaborarea), şi-a oferit serviciile Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. În legătură cu această ofertă de servicii, Comitetul executiv a adoptat următoarea hotărîre : „Date fiind faptele care au ieşit la iveală în legătură cu activitatea lui G. A. Aleksinski, Comitetul executiv nu consideră posibil să-l admită în instituţiile sale. Dacă doreşte să se reabiliteze, Comitetul executiv nu se va da înlături să participe la anchetă". — *439.*

139 *„Jivoe Slovo"* — cotidian bulevardier pogromist ; a apărut la Petrograd începînd din 1916, sub redacţia lui A. M. Umanski, la început sub denumirea de „Novaia Malenkaia Gazeta", iar apoi de la 8 (21) martie 1917 — sub cea de „Jivoe Slovo". Din august 1917 a apărut sub denumirea de „Slovo", iar apoi — „Novoe Slovo". A dus o înverşunată campanie de calomnii împotriva bolşevicilor. A fost interzis în octombrie 1917 de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. — *440.*

140 *„Uniunea pentru eliberarea Ucrainei"* („Spilka vizvolenia Ucraini") — organizaţie burghezo-naţionalistă, creată de un grup de naţionalişti burghezi ucraineni în 1914, la începutul războiului mondial. Mizînd pe înfrîngerea Rusiei ţariste, „Spilka" îşi propunea să lupte pentru despărţirea Ucrainei de Rusia şi pentru crearea unei monarhii burghezo-moşiereşti ucrainene sub protectorat german. — *443.*

141 *Congresul de la Londra* — Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. — a avut loc la 17 (30) iulie — 10 (23) august 1903. Primele 13 şedinţe ale congresului s-au desfăşurat la Bruxelles. Apoi, din cauza prigoanei poliţieneşti, congresul a fost mutat la Londra.

Retragerea de la congres a social-democraţilor polonezi, care aveau vot consultativ, se datoreşte faptului că ei nu erau de acord cu punctul din programul P.M.S.D.R. privitor la dreptul

naţiunilor la autodeterminare. În comisia pentru alcătuirea programului, social-democraţii polonezi, considerînd în mod greşit că acest punct va da apă la moară naţionaliştilor polonezi, au propus ca el să fie scos. În faţa congresului însă, ei nu şi-au susţinut făţiş propunerile, dar, nefiind de acord cu hotărîrea lui, au părăsit lucrările congresului. — *444*.

142 Textul acestui articol, publicat în „Listok «Pravdî»", se întrerupe aici. În arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează o copie dactilografiată a acestui articol, copie care conţine şi fraza din urmă. Sus, pe prima pagină a copiei, scrisă de o mînă necunoscută figurează inscripţia : „Chemare". Este probabil că articolul a fost pregătit spre a fi tipărit la tipografie şi difuzat ca foaie volantă, dar, în urma devastării tipografiei bolşevice „Trud", nu a mai fost publicat. — *448*.

143 *„Afacerea Dreyfus"* — proces înscenat în 1894 de cercurile reacţionare şi monarhiste ale clicii militare din Franţa împotriva ofiţerului de la marele stat-major francez Dreyfus, de naţionalitate evreu, sub acuzaţia vădit falsă de spionaj şi înaltă trădare. Condamnarea lui Dreyfus la închisoare pe viaţă, inspirată de clica reacţionară militară, a fost folosită de cercurile reacţionare din Franţa pentru aţîţarea antisemitismului şi pentru declanşarea unei ofensive împotriva regimului republican şi a libertăţilor democratice. În 1898, cînd socialiştii şi reprezentanţii progresişti ai democraţiei burgheze (printre care E. Zola, J. Jaurès, A. France etc.) au pornit o campanie pentru revizuirea procesului Dreyfus, aceasta a luat un pronunţat caracter politic şi a împărţit ţara în două tabere : republicanii şi democraţii, de o parte, şi blocul monarhiştilor, clericalilor, antisemiţilor şi naţionaliştilor, de cealaltă parte. În 1899, sub presiunea opiniei publice, Dreyfus a fost graţiat şi eliberat ; în 1906 el a fost recunoscut nevinovat şi reintegrat în armată, în urma unei hotărîri a Curţii de casaţie. — *453*.

144 În şedinţa Comitetului Central şi a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia care a avut loc în noaptea de 4 spre 5 (17 spre 18) iulie 1917 a fost adoptată o hotărîre cu privire la încetarea demonstraţiei din iulie şi a fost întocmit un apel către muncitori şi soldaţi în care se spunea că scopul demonstraţiei — de a arăta popularitatea lozincilor bolşevice, importanţa şi necesitatea lor pentru izbăvirea popoarelor de război, de foamete, de pieire — a fost atins. Apelul îndemna masele să încheie în mod paşnic şi organizat demonstraţia şi să-şi pregătească forţele pentru viitoarele bătălii. Apelul a fost publicat în „Pravda" nr. 99 din 5 (18) iulie, sub semnătura Comitetului Central şi a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia, a Comitetului internaţional al P.M.S.D.R., a organizaţiei din armată de pe lîngă C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia şi a Comisiei secţiei

muncitorești a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților. — *455*.

145 *„Listok «Pravdî»"* — una dintre denumirile cotidianului bolșevic legal „Pravda". A apărut un singur număr, la 6 (19) iulie 1917 (în locul numărului obișnuit al „Pravdei"), în legătură cu devastarea sediului redacției de către iuncheri și cazaci în noaptea de 4 spre 5 (17 spre 18) iulie. În „Listok «Pravdî»" a fost tipărit apelul Comitetului Central și al Comitetului din Petersburg ale P.M.S.D. (b) din Rusia și al organizației din armată a P.M.S.D. (b) din Rusia, sub titlul „Calm și stăpînire de sine", precum și articolele lui V. I. Lenin „Unde este puterea de stat și unde este contrarevoluția?", „Calomniile mîrșave răspîndite de presa pogromistă și de Aleksinski", „Bîrfeli și fapte", „Aproape de miezul problemei", „O nouă afacere Dreyfus?" (vezi volumul de față, p. 439—446, 447—448, 449—450, 451—452, 453—454). — *457*.

146 *Socialiștii de stînga suedezi* (sau partidul tinerilor) — curent de stînga din social-democrația suedeză. În anii primului război mondial, „tinerii" s-au situat pe poziții internaționaliste, au aderat la stînga zimmerwaldiană. În mai 1917, ei au format Partidul social-democrat de stînga din Suedia. La Congresul din 1919 al acestui partid s-a hotărît ca el să se afilieze la Internaționala Comunistă. Aripa revoluționară a partidului a înființat în 1921 Partidul Comunist din Suedia. — *457*.

147 Deoarece sediul „Pravdei" a fost devastat la 5 (18) iulie 1917 din ordinul guvernului provizoriu, articolul „Trei crize" a fost tipărit în nr. 7 din 19 iulie (1 august) al revistei „Rabotnița". În dorința ca acest număr al revistei să fie cît mai larg difuzat în mase, redacția revistei „Rabotnița" a publicat pe copertă o chemare către toți muncitorii și muncitoarele, către sindicate și comitetele de întreprindere, către colectivele și raioanele P.M.S.D. (b) din Rusia cu îndemnul fierbinte de a lua cele mai energice măsuri pentru o cît mai largă difuzare a acestui număr.

„Rabotnița" — revistă legală pentru femei, organ al C. C. al P.M.S.D. (b) din Rusia; a fost înființată din inițiativa lui V. I. Lenin; era editată din fonduri colectate printre femeile muncitoare. A apărut la Petersburg de la 23 februarie (8 martie) pînă în iunie 1914. În total au apărut 7 numere, dintre care 3 au fost confiscate de poliție. La activitatea redacției au participat I. F. Armand, A. I. Elizarova, N. K. Krupskaia, P. F. Kudelli, L. R. Menjirskaia, E. F. Rozmirovici, K. N. Samoilova și L. N. Stal.

Revista și-a reluat apariția la 10 (23) mai 1917 și a continuat să apară pînă în ianuarie 1918.

Revista „Rabotnița" a avut un rol important în opera de luminare politică a femeilor muncitoare în perioada pregătirii partidului bolșevic în vederea revoluției socialiste din Rusia. — *460*.

148 Nu s-a putut stabili despre ce articol este vorba aici. Nr. 7 al revistei „Rabotniţa", în care a fost publicată lucrarea lui V. I. Lenin „Trei crize", nu conţine un asemenea articol. — *460.*

149 Este vorba de prezentarea lui V. I. Lenin la procesul înscenat de guvernul provizoriu burghez pe baza acuzaţiei calomnioase de spionaj în favoarea Germaniei.

Încă din primele zile ale războiului, ohrana ţaristă a început să răspîndească pe socoteala bolşevicilor, care luptau pentru transformarea războiului imperialist în război civil şi propagau ideea înfrîngerii guvernului ţarist în război, acuzaţii de înaltă trădare în favoarea Germaniei.

După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, cînd partidul bolşevic a adoptat linia orientată spre pregătirea revoluţiei socialiste în Rusia, presa burgheză şi esero-menşevică a început să calomnieze pe bolşevici în legătură cu faptul că grupul de emigranţi bolşevici în frunte cu V. I. Lenin a trecut prin Germania. În rezoluţia „Cu privire la război", Conferinţa a VII-a (din aprilie) a demascat cît se poate de energic aceste procedee ale presei burgheze.

În legătură cu creşterea influenţei bolşevice în masele de muncitori şi soldaţi, ceea ce rezulta cît se poate de clar din evenimentele din iunie, şi mai ales din cele din iulie, campania de calomnii împotriva bolşevicilor s-a înteţit. Pentru a submina influenţa politică a partidului bolşevic în masele de muncitori, şi mai ales în masele de soldaţi, contrarevoluţia a fabricat, cu ajutorul serviciului de contraspionaj, un dosar cu acte referitoare la o pretinsă legătură a lui V. I. Lenin cu marele statmajor german. Deoarece serviciul de contraspionaj ţarist nu era văzut cu ochi buni de masele populare, care nu aveau nici o încredere în el, acesta a preferat să publice în presă această acuzaţie vădit mincinoasă sub semnătura fostului deputat în Duma a II-a de stat, inveteratul calomniator şi intrigant G. Aleksinski şi a narodovolistului V. Pankratov.

La 4 (17) iulie, Aleksinski a declarat comitetului ziariştilor că el dispune de documente care ar confirma acuzaţia împotriva lui Lenin şi a cerut ca ele să fie publicate în presă. Această acuzaţie era într-atît de bizară şi de neverosimilă, încît pînă şi Ciheidze, preşedintele C.E.C. al Sovietelor, la cererea lui I. V. Stalin, în calitatea sa de membru al C.E.C., a telefonat la 4 (17) iulie tuturor marilor ziare să nu publice această calomnie. La 5 (18) iulie însă, fiţuica bulevardieră pogromistă „Jivoe Slovo" a publicat o declaraţie semnată de Aleksinski şi Pankratov, care în ziua următoare a apărut şi în alte ziare (amănunte în legătură cu aceasta vezi articolul „Unde este puterea de stat şi unde este contrarevoluţia ?" — volumul de faţă, p. 439—446).

Campania de aţîţări împotriva lui Lenin s-a înteţit şi mai mult. Guvernul provizoriu a ordonat arestarea lui V. I. Lenin.

Dată fiind absurditatea evidentă a acestei acuzaţii, care era vădit folosită de contrarevoluţie ca mijloc pentru a ponegri un

adversar politic, pentru a submina încrederea maselor în el, V. I. Lenin, trecînd în ilegalitate în ziua de 5 (18) iulie, era de părere că trebuie obținut ca procesul să se judece în ședință publică, astfel încît, prezentîndu-se în instanță, acuzații să demaște calomnia și să transforme procesul într-unul îndreptat împotriva guvernului provizoriu contrarevoluționar.

Problema prezentării lui V. I. Lenin la proces avea o importanță generală de partid și a fost de cîteva ori dezbătută în cele mai înalte instanțe de partid. La 7 (20) iulie, la locuința lui S. I. Alliluev, problema a fost discutată într-o consfătuire a membrilor C.C. cu unii activiști de partid. Au participat V. P. Noghin, G. K. Ordjonikidze, I. V. Stalin, E. D. Stasova și alții. Articolul „În problema prezentării liderilor bolșevici în fața justiției", scris la 8 (21) iulie (dar apărut abia în 1925), pare să conțină un bilanț al acestei consfătuiri. Aceeași problemă a fost dezbătută la o consfătuire lărgită a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia cu reprezentanții organizațiilor bolșevice din Petrograd și Moscova, care a avut loc la 13—14 (26—27) iulie 1917. La această ședință au participat Boki, Bubnov, Buharin, Volodarski, Molotov, Noghin, Podvoiski, Stalin, Saveliev, Sverdlov, Sokolnikov, Rîkov ș.a. Consfătuirea s-a pronunțat împotriva prezentării la proces a lui Lenin. Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Proletarskoe Delo" și publicată la 15 (28) iulie, V. I. Lenin scria : „Am renunțat la intenția de a ne supune ordinului guvernului provizoriu privitor la arestarea noastră... În Rusia nu poate fi vorba acum de nici un fel de legalitate, nici măcar de garanțiile constituționale care există în țările burgheze cu o ordine de drept bine statornicită. A te preda acum în mîinile autorităților înseamnă a te da pe mîna Miliukovilor, Aleksinskilor, Pereverzevilor, pe mîna contrarevoluționarilor întărîtați, pentru care toate acuzațiile împotriva noastră nu sînt decît un episod de război civil" (Opere, vol. 25, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 172—173).

Întrucît în problema dată existau printre membrii de partid două păreri, ea a fost pusă în discuția forului suprem al partidului — Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, care a avut loc între 26 iulie (8 august) și 3 (16) august 1917. Oprindu-se asupra acestei probleme, în cuvîntul său de încheiere la raportul de activitate al Comitetului Central, I. V. Stalin s-a pronunțat pentru prezentarea la proces a lui V. I. Lenin, cu condiția garantării securității lui personale și a organizării democratice a procesului, propunînd o rezoluție formulată în acest spirit. El a spus : „În momentul de față încă nu este clar în mîinile cui se află puterea. Nu avem garanții că, în caz că ei (Lenin și Zinoviev. — *Nota red.)* se vor prezenta, nu vor fi supuși unor violențe brutale. Cu totul altfel se pune chestiunea dacă judecata se va face pe baze democratice și dacă ni se vor da asigurări că nu se va recurge la violență. La întrebarea pusă în legătură cu aceasta, C.E.C. ne-a răspuns : «Nu știm ce se poate întîmpla». Prin urmare, atîta timp cît situația nu s-a clari-

ficat, atîta timp cît se dă o luptă surdă între puterea oficială şi cea de fapt, nu are nici un sens ca tovarăşii să se prezinte în faţa autorităţilor. Însă dacă va veni la cîrmă o autoritate care să poată garanta că tovarăşii noştri nu vor fi supuşi vreunei violenţe, un guvern care să nu fie complet lipsit de onoare... ei se vor prezenta" („Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia. Procesele-verbale", Moscova, 1958, p. 27—28).

Pentru prezentarea lui Lenin în faţa justiţiei (cu condiţia ca securitatea lui personală să fie garantată, ca instrucţia să nu fie secretă şi să fie efectuată cu participarea unor reprezentanţi din partea C.E.C. al Sovietelor şi ca procesul să fie judecat de Curtea cu juri) s-au pronunţat V. Volodarski, I. Bezrabotnîi (D. Z. Manuilski) şi M. Laşevici, propunînd în acest sens o rezoluţie proprie (vezi ibidem, p. 32). Nutrind iluzii constituţionaliste, nedîndu-şi seama că dualitatea puterii a luat sfîrşit în favoarea burgheziei contrarevoluţionare, ei considerau că partidul va putea transforma procesul într-o nouă afacere Dreyfus, adică din acuzat să se transforme în acuzator care să demaşte guvernul provizoriu.

Părerea contrară — că, oricare ar fi garanţiile ce s-ar da, Lenin nu trebuie să se prezinte în faţa justiţiei — a fost susţinută la congres de F. E. Dzerjinski, N. A. Skrîpnik, A. G Şlihter şi de alţii. Noi trebuie să declarăm clar şi răspicat, a spus Dzerjinski, că bine au făcut acei tovarăşi care l-au sfătuit pe Lenin să nu se lase arestat. Noi trebuie să explicăm tovarăşilor noştri că nu avem încredere în guvernul provizoriu şi în burghezie, că nu-l vom da pe Lenin atîta timp cît nu va fi triumfat dreptatea, adică atîta timp cît nu se va pune capăt acestui proces ruşinos. „În rezoluţia propusă de tov. Stalin — a spus în cuvîntarea sa N. A. Skrîpnik — era prevăzută o anumită condiţie, şi anume ca tovarăşii noştri să se prezinte la închisoarea republicană ; aceasta ar fi o garanţie de securitate. Eu cred că la baza revoluţiei trebuie să stea alte principii. Noi aprobăm comportarea conducătorilor noştri. Trebuie să spunem că protestăm împotriva campaniei de calomnii la adresa partidului şi a conducătorilor noştri. Noi nu-i vom da pe mîna părtinitoarei justiţii de clasă a bandei contrarevoluţionare" (ibidem, p. 31—32). În cuvîntarea sa, Şlihter a spus : „Trebuie ca Lenin, chiar aflîndu-se în ilegalitate, să ne transmită indicaţiile sale. În rezoluţia noastră trebuie să spunem că respingem cu dispreţ calomnia şi să declarăm — nu ca nişte filistini care se tem de represiune, ci ca reprezentanţi ai proletariatului — că nu-l vom da pe Lenin, pentru că avem nevoie de el" (ibidem, p. 35).

În urma acestor dezbateri colective, Congresul al VI-lea al partidului a adoptat în unanimitate o rezoluţie în care s-a pronunţat împotriva prezentării lui V. I. Lenin în faţa justiţiei şi a declarat că „protestează cu energie împotriva revoltătoarei prigoane procuroro-spiono-poliţiste dezlănţuite împotriva conducătorilor proletariatului revoluţionar" şi a adresat lui V. I. Lenin un mesaj de salut. — *466.*

150 În paranteză, V. I. Lenin indică paragrafele rezoluției „Cu privire la problema agrară", adoptată la 28 aprilie (11 mai) 1917 de Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Rezoluția a fost scrisă de V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 350—353 și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 428). — *474.*

151 Însemnarea *„(V. o.)"*, făcută de Lenin, pare a fi notarea prescurtată a cuvintelor „Vasilevski ostrov". Pe atunci au avut loc la Vasilevski ostrov noi alegeri în Sovietul raional, după care defensiștii, rămași în minoritate, n-au vrut să se supună majorității și în două cazuri — la 28 aprilie și la 2 mai (11 și 15 mai) — au plecat de la adunări, zădărnicind astfel desfășurarea lucrărilor. — *475.*

152 Ciorna intitulată *„În legătură cu congresul Sovietelor"* este sau planul inițial al cuvîntării cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu (vezi volumul de față, p. 281—293), rostită de V. I. Lenin la primul Congres general al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, sau planul unui articol pe care Lenin nu l-a mai scris. — *480.*

INDICE DE LUCRĂRI ŞI IZVOARE CITATE SAU MENŢIONATE DE V. I. LENIN

Adversarii noului guvern. [Editorial]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 60, 7 mai, p. 1. — *65, 102.*

Afacerea Malinovski. Depoziţiile lui Lenin şi Zinoviev. — „Birjevîe Vedomosti". Ediţia de dimineaţă, Petrograd, 1917, nr. 16 286, 16 (29) iunie, p. 4. — *378.*

Afacerea Malinovski. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 63, 24 mai, p. 2. — *226, 227.*

Afacerea R. V. Malinovski. — „Den", Petrograd, 1917, nr. (1 647) 86, 16 iunie, p. 3. — *378.*

Alegerile pentru Dumele raionale. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 59, 27 mai, p. 1. Sub titlul comun : Petrograd, 27 mai (9 iunie). — *227.*

Ancheta cu privire la afacerea Malinovski. (Din partea ministrului justiţiei). — „Novaia Jizn", Petrograd, 1917, nr. 50, 16 (29) iunie, p. 4. — *378.*

Ancheta cu privire la afacerea Malinovski. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 73, 17 (4) iunie, p. 3. — *395.*

Andreev, G. Despre partide. — „Soţial-Demokrat", Moscova, 1917, nr. 59, 1 iunie (19 mai), p. 3. — *309.*

— *Despre partide.* Scrisoarea unui ţăran. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 68, 10 iunie (28 mai), p. 1. — *308—309.*

Anularea dispoziţiilor cu privire la suspendarea vînzărilor de pămînt. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 75, 26 mai, p. 5. Sub titlul comun : De la guvernul provizoriu. — *429.*

Apelul Comitetului executiv — vezi Către socialiştii din toate ţările.

Apelul Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd către socialiştii din toate ţările — vezi Către socialiştii din toate ţările.

Apelul din 14 martie — vezi Către popoarele din lumea întreagă.

Apelul ministrului muncii către toţi muncitorii din Rusia. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 149 (3 891), 28 iunie (11 iulie), p. 3. — *417—418.*

Apelul Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd către armată — vezi Către armată.

Autonomia Ucrainei. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 137 (3 879), 14 (27) iunie, p. 3 — *363—365.*

Avilov, B. V. [Proiect de rezoluţie cu privire la măsurile de luptă împotriva ruinei economice, prezentat la conferinţa comitetelor de întreprindere]. — „Novaia Jizn", Petrograd, 1917, nr. 36, 31 mai (13 iunie), p. 3. Sub titlul comun : „Conferinţa comitetelor de întreprindere. — *256—257, 264—266.*

— *„Ruina" din Ministerul Comerţului.* — „Novaia Jizn", Petrograd, 1917, nr. 60, 28 iunie (11 iulie), p. 1. — *418—419.*

Bazarov, B. Anarhia de azi şi viitorul Napoleon. — „Novaia Jizn", Petrograd, 1917, nr. 30, 24 mai (6 iunie), p. 1. — *215—217.*

— *Conflictul din bazinul Donеţului.* — „Novaia Jizn", Petrograd, 1917, nr. 24, 16 (29) mai, p. 1. — *116.*

— *Şi mai departe?* — „Novaia Jizn", Petrograd, 1917, nr. 40, 4 (17) iunie, p. 1. — *288.*

Bilanţul încheiat de Banca de scont şi de credit din Petrograd la 28 februarie 1917. — „Vestnik Finansov, Promîşlennosti i Torgovli", Petrograd, 1917, nr. 18, 7 (20) mai, p. 228, în suplimentul : Bilanţurile instituţiilor de credit. — *420—422.*

„Birjevîe Vedomosti", Petrograd. — *250.*

— Ediţia de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 195, 21 aprilie (4 mai), p. 2—3. — *329.*

— Ediţia de dimineaţă, Petrograd, 1917, nr. 16 206, 28 aprilie (11 mai), p. 4. — *7.*

— Ediţia de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 207, 28 aprilie (11 mai), p. 4. — *7.*

— Ediţia de dimineaţă, Petrograd, 1917, nr. 16 210, 30 aprilie (13 mai), p. 6. — *9.*

— Ediţia de dimineaţă, Petrograd, 1917, nr. 16 286, 16 (29) iunie, p. 4. — *378.*

— Ediţia de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 317, 4 (17) iulie, p. 2—3. — *450.*

Cadeţii şi guvernul provizoriu. [Editorial]. — „Den", Petrograd, 1917, nr. (1 652) 91, 22 iunie, p. 1. — *399.*

Către armată [Apelul Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 55, 2 mai, p. 2. — *15—17.*

Către popoarele din lumea întreagă. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 15, 15 martie, p. 1. Semnat : Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. — *210, 287—288, 289—290, 294—295, 298, 302, 305, 307, 397.*

Către populaţia din Petrograd! Către muncitori ! Către soldaţi ! Către toţi cetăţenii cinstiţi ! Calomnia trebuie demascată ! Calomniatorii să fie deferiţi justiţiei ! [Foaie volantă.] F. l., [1917], 1 p. Semnat : Comitetul Central al P.M.S.D.R. — *459.*

Către socialiştii din toate ţările. [Apelul Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 55, 2 mai, p. 1—2. — *10—14.*

Către toate secţiile muncii de pe lîngă Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 70, 19 mai, p. 1. Semnat : Secţia muncii de pe lîngă Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. — *198, 218.*

Către toţi oamenii muncii, către toţi muncitorii şi soldaţii din Petrograd. [Hotărîrea C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia cu privire la contramandarea demonstraţiei]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 78, 23 (10) iunie, p. 1. — *343, 351, 461, 479.*

Cerevanin, N. Lupta pentru pace şi apărarea patriei. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 57, 16 mai, p. 1—2. — *223.*

Cernov, V. M. O concluzie falsă dintr-o premisă justă. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 75, 15 iunie, p. 1. — *370, 373—376.*

Ce vrea noul guvern provizoriu. 3. Lupta împotriva ruinei economice. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Robocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 63, 11 mai, p. 2—3. — *79—80.*

[Comunicat cu privire la formarea Comitetului central pentru restabilirea şi asigurarea desfăşurării normale a lucrului în întreprinderile industriale]. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 41, 5 mai, p. 1. — *41—43.*

[Comunicat cu privire la formarea Comitetului central pentru restabilirea şi asigurarea desfăşurării normale a lucrului în întreprinderile industriale]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 104 (3 846), 5 (18) mai, p. 1. — *41—43.*

[Comunicat cu privire la formarea Comitetului central pentru restabilirea şi asigurarea desfăşurării normale a lucrului în întreprinderile industriale]. — „Vecernee Vremea", Petrograd, 1917, nr. 1 813, 5 (18) mai, p. 1. — *41—43.*

Comunicatul guvernului provizoriu. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 93 (3 835), 22 aprilie (5 mai), p. 4. Sub titlul comun : Ecourile notei guvernului provizoriu. — *1.*

Comunicatul Legaţiei franceze din Petrograd. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 123 (3 865), 28 mai (10 iunie), p. 4. — *245.*

[Congresul general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia]. Şedinţa din 4 iunie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 84, 6 iunie, p. 4—10. — *281, 283, 284—285, 316—317, 319, 329—332.*

[Congresul general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia]. Şedinţa din 5 iunie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 85, 7 iunie, p. 11—16. — *335, 336, 338, 340—341, 382, 414.*

Congresul general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia. Şedinţa din 8 iunie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 1—5. — *342.*

[Congresul general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia]. Şedinţa din 9 iunie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 5—8. — *303.*

Congresul general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia. Şedinţa din 19 iunie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 96, 20 iunie, p. 6—7. — *391, 414, 415.*

Congresul ţăranilor. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 110 (3 852), 12 (25) mai, p. 4. — *110.*

Congresul ţăranilor. — „Russkaia Volea". Ediţia de seară, Petrograd, 1917, nr. 96, 4 mai, p. 3. — *39.*

Consfătuirea membrilor Dumei de stat. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 118 (3 860), 21 mai (3 iunie), p. 5. — *480.*

Consfătuirea membrilor Dumei de stat. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 129 (3 871), 4 (17) iunie, p. 3—5. Semnat : Iak. Liv. — *319, 320—321, 330—332, 339.*

Consfătuirea neoficială a membrilor Dumei de stat. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 104 (3 846), 5 (18) mai, p. 3—4. — *36—38, 100, 117.*

Consfătuirea neoficială a membrilor Dumei de stat. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 150 (3 892), 29 iunie (12 iulie), p. 4. — *429—430.*

Controversele în jurul lozincii „pace fără anexiuni". — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 51, 17 mai, p. 1. — *124, 211—212.*

Criza din industria metalurgică. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 104, 29 iunie, p. 11. — *423—424.*

[Decizia Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd cu privire la formarea unei comisii pentru convocarea unei conferinţe internaţionale]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 62, 10 mai, p. 5. Sub titlul comun : De la secţia pentru relaţii externe. — *71.*

Declaraţia Comitetului agrar general. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 118 (3 860), 21 mai (3 iunie), p. 5. Sub titlul comun : De la Comitetul agrar general. — *180, 480.*

Declaraţia guvernului provizoriu în noua lui formaţie. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 105 (3 847), 6 (19) mai, p. 4. Sub titlul comun : Guvernul provizoriu în noua lui formaţie. — *81, 94, 471—472.*

Declaraţia guvernului provizoriu cu privire la război. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 27, 29 martie, p. 1. — *63.*

Declaraţie adresată Congresului general al Sovietelor din Rusia. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 80, 26 (13) iunie, p. 1. — *351, 360, 362.*

Declaraţie în problema ofensivei. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 75, 20 (7) iunie, p. 2. Sub titlul comun : Congresul general al Sovietelor din Rusia. — *291, 292, 320.*

[Declaraţie prin care delegaţia muncitorească îşi declină orice răspundere pentru complicaţiile ce s-ar putea ivi în regiunea industriei miniere din sud]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 73, 24 mai, p. 7, în articolul: Consfătuirea cu privire la industria din bazinul Doneţului. — *248.*

De la Comitetul agrar general. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 117 (3 859), 20 mai (2 iunie), p. 3. — *178—179, 181, 183, 188.*

De la guvernul provizoriu. Dispoziţie cu privire la evacuarea vilei Durnovo. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 86, 8 iunie, p. 10. — *342.*

De la secţia pentru relaţii externe. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 78, 30 mai, p. 4. — *260—263.*

De la Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 62, 10 mai, p. 3. — *68—69.*

De la Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 112 (3 854), 14 (27) mai, p. 5. — 100, *101—102, 112—113, 115, 116, 331, 335, 382, 414, 415.*

Delegaţia s[ocial]-d[emocraţiei] finlandeze în Comitetul de organiz[are]. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 42, 28 aprilie, p. 2. — *4, 5—7.*

„*Delo Naroda*", Petrograd. — *135, 204, 267, 277, 291, 394.*

— 1917, nr. 39, 3 mai, p. 1. — *25—26.*

— 1917, nr. 41, 5 mai, p. 1. — *41—43.*

— 1917, nr. 44, 9 mai, p. 1. — *222.*

— 1917, nr. 48, 13 mai, p. 2. — *222—223, 325.*

— 1917, nr. 51, 17 mai, p. 1. — *124, 211.*

— 1917, nr. 57, 25 mai, p. 1. — *222, 223, 267—269.*

— 1917, nr. 59, 27 mai, p. 1, 2. — *227, 262—263.*

— 1917, nr. 60, 28 mai, p. 1. — *246.*

— 1917, nr. 63, 1 iunie, p. 1. —*277, 291.*

— 1917, nr. 75, 15 iunie, p. 1. — *370, 373—375.*

— 1917, nr. 84, 25 iunie, p. 4. — *414—416, 429, 435.*

— 1917, nr. 92, 5 iulie, p. 1. — *460.*

— 1917, nr. 93, 6 iulie, p. 1.— *461, 462—463.*

„*Den*", Petrograd. — *250, 399, 409.*

— 1917, nr. (1 604) 33, 14 aprilie, p. 2. — *19—22, 180, 182, 183, 186, 187, 188, 189.*

— 1917, nr. (1 613) 52, 6 mai, p. 1. — *63—64.*

— 1917, nr. (1 620) 59, 14 mai, p. 2. — *97, 98.*

— 1917, nr. (1 647) 86, 16 iunie, p. 3. — *378.*

— 1917, nr. (1 652) 91, 22 iunie, p. 1. — *399.*

Desființarea a 4 regimente. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr 76, 27 mai, p. 5. Sub titlul comun : De la guvernul provizoriu. — *229—230.*

Desființarea a 4 regimente. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 122 (3 864), 27 mai (9 iunie), p. 5. — *229.*

Despărțirea Ucrainei. [Editorial]. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 81, 15 iunie, p. 1—2. — *374—375.*

Despre demonstrație. [Hotărîre cu privire la încetarea demonstrației și la reluarea lucrului]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 99, 18 (5) iulie, p. 4. — *455, 460.*

Despre lupta împotriva ruinei economice. (Rezoluție a Secției economice a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților). — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 63, 11 mai, p. 3—4. — *79—80, 81—82.*

Despre unitate și dezbinare. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 48, 13 mai, p. 2, la rubrica : Presa și viața. — *222—223, 325.*

Din partea guvernului provizoriu. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 10. — *347, 479.*

Discursul lui A. F. Kerenski — *vezi* Ultimele știri.

Dnevnițki, P. N. Dușmanii poporului. — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 44, 20 mai, p. 2. — *230, 231, 325—326.*

Documente cu privire la traversarea teritoriului Germaniei — *vezi* Via Zimmerwald — Berlin — Stockholm — Petrograd.

„Edinstvo", Petrograd. — *133, 202, 204, 213—214, 227, 250, 311, 325, 326, 394, 409, 440.*

— 1917, nr. 34, 9 mai, p. 2. — *202.*

— 1917, nr. 42, 18 mai, p. 1. — *133.*

— 1917, nr. 44, 20 mai, p. 2. — *230, 231, 325—326.*

— 1917, nr. 83, 7 iulie, p. 1. — *463.*

Engels, F. Insurecţia de la Praga. 17 iunie 1848. — *123.*

— *Observaţii critice pe marginea proiectului de program social-democrat din 1891.* Sfîrşitul lunii iunie 1891. — *152, 233—234.*

— *Scrisoare către F. A. Sorge.* 29 noiembrie 1886. — *284.*

— *Scrisoare către F. Kelley — Wischnewetzki.* 27 ianuarie 1887. — *284.*

„Fără anexiuni". — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 67, 16 mai, p. 2. — *122—123, 124, 210—212, 268, 287, 300, 302—303.*

„Finansovaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 468, 17 mai, p. 2. — *128—130.*

Focuri de armă pe Nevski. — „Birjevîe Vedomosti". Ediţia de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 317, 4 (17) iulie, p. 2—3. — *450.*

Focuri de armă pe Nevski. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 109, 5 iulie, p. 3. — *464.*

Griboedov, A. S. Prea multă minte strică. — *423.*

Herzen, A. I. Plînset. — *270—271.*

Hotărîre cu privire la problema agrară (25 mai 1917). — „Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskih Deputatov", Petrograd, 1917, nr. 15, 26 mai, p. 7. — *429, 430.*

**Hotărîrea congresului [ţăranilor din gubernia Penza], cu privire la măsurile provizorii pentru rezolvarea problemei agrare.* [Foaie volantă]. Penza, tipo-litografia Malkin, [aprilie 1917]. 2 p. Semnat: Prezidiul Congresului ţăranilor. — *190.*

Hotărîrea Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia cu privire la viitoarea organizare politică a Rusiei adoptată în unanimitate la şedinţa din seara zilei de 26 mai. [1917]. — „Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskih Deputatov", Petrograd, 1917, nr. 17, 28 mai, p. 2. Sub titlul comun: Sovietul de deputaţi ai ţăranilor din Rusia. — *287.*

*Cu asterisc sînt notate cărţile, ziarele, articolele şi documentele pe care se află însemnări făcute de V. I. Lenin şi care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

Ilin, I. Primăvară în inimi. — „Zemlea i Volea", Petrograd, 1917, nr. 36, 6 mai, p. 1. — *473.*

Ivanovici, S. Trebuie să ne temem de victorie? — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 93, 29 iunie, p. 2—3. — *426—427.*

„Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov". — *65, 79, 81, 122, 123, 126, 127, 135, 311, 464.*

— 1917, nr. 15, 15 martie, p. 1. — *210, 288, 290, 294—295, 298, 302, 305, 307, 397.*

— 1917, nr. 27, 29 martie, p. 1. — *63.*

— 1917, nr. 32, 5 aprilie, p. 2. — *78.*

— 1917, nr. 55, 2 mai, p. 1—2. — *10—14, 15—17.*

— 1917, nr. 56, 3 mai, p. 1. — *19.*

— 1917, nr. 59, 6 mai, p. 1—2. — *39—40.*

— 1917, nr. 60, 7 mai, p. 1. — *65, 102.*

— 1917, nr. 62, 10 mai, p. 3, 5. — *67, 68—69, 71, 97.*

— 1917, nr. 63, 11 mai, p. 2—4. — *79—80, 81—82.*

— 1917, nr. 67, 16 mai, p. 2. — *122—123, 124, 210—211, 268, 287, 300, 302.*

— 1917, nr. 68, 17 mai, p. 2, 3. — *125, 126—127, 135—136.*

— 1917, nr. 70, 19 mai, p. 1—4. — *198, 218—221.*

— 1917, nr. 73, 24 mai, p. 7. — *248.*

— 1917, nr. 74, 25 mai, p. 5. — *232—233, 234.*

— 1917, nr. 75, 26 mai, p. 5. — *429.*

— 1917, nr. 76, 27 mai, p. 5. — *229—230.*

— 1917, nr. 78, 30 mai, p. 4. — *260—263.*

— 1917, nr. 84, 6 iunie, p. 4—10. — *281, 283, 284—285, 316—317, 319, 329—332.*

— 1917, nr. 85, 7 iunie, p. 11—16. — *335, 336—337, 338, 340, 382, 414.*

— 1917, nr. 86, 8 iunie, p. 10. — *342.*

— 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 1—8, 10. — *303, 342, 343, 344, 345, 347, 350, 351, 352—353, 461, 479.*

— 1917, nr. 90, 13 iunie, p. 7—8. — *360—362, 382—383, 407.*

— 1917, nr. 96, 20 iunie, p. 6—7. — *391, 414, 415.*

— 1917, nr. 104, 29 iunie, p. 11. — *423—424.*

— 1917, nr. 109, 5 iulie, p. 1, 3. — *449, 464.*

— 1917, nr. 110, 6 iulie, p. 3—6. — *451—452.*

„*Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskih Deputatov*", Petrograd, 1917, nr. 8, 17 mai, p. 3. — *210, 211.*

— 1917, nr. 10, 19 mai, p. 4. — *139—143, 188, 189.*

— 1917, nr. 15, 26 mai, p. 7. — *429, 430.*

— 1917, nr. 17, 28 mai, p. 2. — *287—288.*

Indemn la calm. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 80, 14 iunie, p. 2. — *366—369.*

În legătură cu afacerea Malinovski. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 83, 17 iunie, p. 2—3. — *395.*

În legătură cu alegerile pentru Dumele raionale. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 39, 3 mai, p. 1. Sub titlul comun : Problema municipală în programul socialiştilor-revoluţionari. — *25—26.*

„*Jivoe Slovo*", Petrograd. — *440, 445, 447, 453, 456.*

Jos mîinile ! — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 66, 27 mai, p. 2. — *236—237.*

Karamzin, N. M. Sensibilul şi flegmaticul. Două caractere. — *437.*

[Kozlovski, M. I.] Scrisoarea tov. Kozlovski. — „Listok «Pravdî»", Petrograd, 1917, 19 (6) iulie, p. 2. — *456, 457.*

Krîlov, I. A. Motanul şi bucătarul. — *132, 225.*

Kronstadt. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 122 (3 864), 27 mai (9 iunie), p. 2. — *229.*

Kronstadt. Din partea guvernului provizoriu. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 122 (3 864), 27 mai (9 iunie), p. 5. — *229.*

Kurlanda şi bolşevicii-leniniști. — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 42, 18 mai, p. 1. — *133.*

L. G. Deutsch la conferinţa menşevicilor. — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 34, 9 mai, p. 2. — *202—203.*

La marginea prăpastiei. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 107 (3 849), 9 (22) mai, p. 2. — *66.*

Lecţia dată de democraţia rusă democraţiei finlandeze. — „Birjevîe Vedomosti". Ediţia de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 207, 28 aprilie (11 mai), p. 4. — *6.*

[Lenin, V. I.] Ce declaraţii a făcut partidul nostru înainte de revoluţie în legătură cu războiul. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 56, 26 (13) mai, p. 1—2. — *106.*

* — *Cîteva teze.* Din partea redacţiei. — „Soţial-Demokrat", Geneva, 1915, nr. 47, 13 octombrie, p. 2. — *76—77, 106—107, 473.*

— *Cum am ajuns.* — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 32, 5 aprilie, p. 2. — *78.*

— *Cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu.* Proiect de rezoluţie adoptat în unanimitate de comisia aleasă la Conferinţa generală din Rusia. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 42, 10 mai (27 aprilie), p. 1. — *355, 445, 474.*

— *Cu privire la momentul actual.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Soldatskaia Pravda", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 3—4. — *101, 113, 334, 339, 475.*

— *Cu privire la proiectul de modificare a programului. Vechiul text şi cel nou al programului* — *vezi* Lenin, V. I. Vechiul text şi cel nou al programului.

— *Cu privire la propunerea lui Borgbjerg.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 41, 9 mai (26 aprilie) p. 1. Sub titlul comun : Rezoluţia conferinţei generale a P.M.S.D.R. — *474.*

— *Cu privire la război.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Soldatskaia Pravda", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 1—2. — *122.*

— *Cu privire la revizuirea programului partidului.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Soldatskaia Pravda", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 4. — *475.*

— *Cu privire la unirea internaţionaliştilor împotriva blocului defensist mic-burghez.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 46, 15 (2) mai, p. 3. Sub titlul comun : Conferinţa generală a P.M.S.D.R. — *73, 120, 201, 474.*

— *Cuvîntare cu privire la înfiinţarea unui organ de presă al Comitetului din Petersburg, rostită la şedinţa Comitetului din Pe-*

tersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia 30 mai (12 iunie) 1917. — 253—254.

— *Despre „ocuparea cu de la sine putere" a pămînturilor.* [Argumentele inconsistente ale „socialiştilor-revoluţionari"]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 62, 2 iunie (20 mai), p. 2. Semnat : N. Lenin. — *187.*

— *Harababura din capetele unora* (Încă o dată despre anexiuni). — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 60, 31 (18) mai, p. 2. — *211.*

— *Hotărîrea colegiului din străinătate al C.C. al P.M.S.D.R. 18 (31) martie 1917 — vezi* Lenin, V. I. Procesul-verbal al adunării din 8 aprilie 1917 a membrilor P.M.S.D.R. condus de Comitetul Central.

— *În lipsa unei arme principiale şi curate, ei recurg la una murdară.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 68, 10 iunie (28 mai), p. 3—4. — *226.*

— *La ultima limită.* — „Soţial-Demokrat", Geneva, 1915, nr. 48, 20 noiembrie, p. 2. — *457.*

— *Louisblanc-ism.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 27, 8 aprilie, p. 2. Semnat : N. Lenin. — *91—92, 133.*

— *Mulţumiri.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 74, 19 (6) iunie, p. 3. — *327.*

— *Ne ameninţă ruina economică.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 57, 27 (14) mai, p. 1. — *112.*

— *O chestiune principială* („Nişte cuvinte uitate" ale democratismului). — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 68, 10 iunie (28 mai), p. 3. — *152.*

— *„Prestidigitaţii" şi jonglerii de neprincipialitate politică.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 67, 9 iunie (27 mai), p. 2—3. — *226.*

— *Procesul-verbal al adunării din 8 aprilie 1917 a membrilor P.M.S.D.R. condus de Comitetul Central.* — „Volea Naroda", Petrograd, 1917, nr. 31, 4 iunie, p. 1—2. Sub titlul comun : Via Zimmerwald — Berlin — Stockholm — Petrograd. — *322.*

— *Proiect de modificare a părţii teoretice şi politice, precum şi a unor alte părţi ale programului, proiect întocmit de N. Lenin.* — În : Materiale pentru revizuirea programului partidului. Redactate şi prefaţate de N. Lenin. Petrograd, „Priboi", 1917, p. 4—8. (P.M.S.D.R.). — *147.*

— *Proiect de rezoluţie cu privire la atitudinea faţă de partidul socialiştilor-revoluţionari, partidul social-democraţilor (menşevici), partidul aşa-zişilor social-democraţi „nefracţionişti" şi faţă de curentele politice aderente, [prezentat la Conferinţa organi-*

zaţiei orăşeneşti Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. —*73, 201.*

— *Proiect de rezoluţie în problema agrară, prezentat de N. Lenin Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia în numele fracţiunii social-democrate.* [Foaie volantă]. F. l., [1917]. 1. p. — *178.*

— *Proiecte de rezoluţii propuse la şedinţa Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. 30 mai (12 iunie) 1917.* — *252—253, 254.*

— *Rezistenţa unui lanţ este determinată de rezistenţa celei mai slabe din verigile lui.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 67, 9 iunie (27 mai), p. 1. — *226.*

— *Rezoluţie cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu* — *vezi* Lenin, V. I. Cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu.

— *Rezoluţie cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei economice* — *vezi* Lenin, V. I. Rezoluţie.

— *Rezoluţie cu privire la momentul actual* — *vezi* Lenin, V. I. Cu privire la momentul actual.

— *Rezoluţie cu privire la problema agrară [adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.* 1917]. —„Soldatskaia Pravda", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 2. — *140, 143, 178, 182, 474.*

— *Rezoluţie cu privire la problema naţională [adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.* 1917]. — „Soldatskaia Pravda", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 3. — *474.*

— *Rezoluţie cu privire la propunerea lui Borgbjerg* — *vezi* Lenin, V. I. Cu privire la propunerea lui Borgbjerg.

— *Rezoluţie cu privire la război, adoptată [la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.* 1917]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 44, 12 mai (29 aprilie), p. 1. — *57, 103, 300, 443, 474.*

— *Rezoluţie cu privire la Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor [adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.* 1917]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 46, 15 (2) mai, p. 3 — *232, 475.*

— *Rezoluţie.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 73, 17 (4) iunie, p. 1—2. Sub titlul comun : Conferinţa comitetelor de întreprindere. — *310, 311.*

— *Ruina economică şi lupta proletariatului împotriva ei.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 73, 17 (4) iunie, p. 1. — *333.*

— *Unde este puterea de stat şi unde este contrarevoluţia?* — „Listok «Pravdî»", Petrograd, 1917, 19 (6) iulie, p. 1—2. — *453, 456, 459, 460.*

— *Unele consideraţii pe marginea observaţiilor făcute de comisia Conferinţei generale din aprilie — vezi* Lenin, V. I. Unele consideraţii pe marginea observaţiilor precedente.

*— *Unele consideraţii pe marginea observaţiilor precedente.* — În : Materiale pentru revizuirea programului partidului. Redactate şi prefaţate de N. Lenin. Petrograd, „Priboi", 1917, p. 11—12. (P.M.S.D.R.). Semnat : N. Lenin. — *147.*

*— *Vechiul text şi cel nou al programului.* — Ibid., p. 18—32. — *148.*

Listele de candidaţi pentru alegerile de membri ai Dumelor raionale. — „Vedomosti Obşcestvennogo Gradonacialstva", Petrograd, 1917, nr. 56 (101), 17 mai. Supliment gratuit la ziarul „Vedomosti Obşcestvennogo Gradonacialstva", nr. 56 (101), p. 1—12. În supliment este indicat greşit : nr. 57 (101). — *200—201, 203, 205.*

„Listok «Pravdî»", Petrograd, 1917, 19 (6) iulie, p. 1—2. — *453—454, 456—457, 459, 460.*

Lupta dintre muncă şi capital. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 70, 19 mai, p. 1—2. — *218—219.*

Lupta împotriva ruinei economice. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 70, 19 mai, p. 2—4. — *218—221.*

M. I. Tereşcenko despre sarcinile sale. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 62, 10 mai, p. 3. — *67, 97.*

M. V. Rodzeanko despre Malinovski. — „Russkaia Volea", Petrograd, 1917, nr. 143, 18 iunie, p. 5. — *395.*

„Malenkaia Gazeta", Petrograd. — *372.*

Manifestul Congresului socialist internaţional de la Basel — vezi Testamentul Internaţionalei a II-a.

Manifestul de la Basel — vezi Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage.

Marx, K. Comunicare confidenţială. În jurul datei de 28 martie 1870. — *123.*

— *Scrisoare către F. Engels.* 2 noiembrie 1867. — *123*

[Maslov, S. L.], „Regulament provizoriu cu privire la folosirea pămîntului". „Isvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskih Depu-

tatov", Petrograd, 1917, nr. 10, 19 mai, p. 4. Sub titlul : Raportul lui S. L. Maslov. — *139—143, 188, 189.*

* *Materiale pentru revizuirea programului partidului.* Redactate şi prefaţate de N. Lenin. Petrograd, „Priboi", 1917, 32 p. (P.M.S.D.R.). — *147—148, 155—156.*

Mincinoşii demascaţi — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 57, 27 (14) mai, p. 1. — *110.*

Mstislavski, S.D. Însemnări. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 44, 9 mai, p. 1. — *222.*

„Naşa Zarea", Petrograd. — *76.*

Noi alegeri pentru Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 68, 17 mai, p. 2. — *126—127.*

Nota guvernului provizoriu. 18 aprilie 1917. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 91 (3 833), 20 aprilie (3 mai), p. 4, la rubrica : Ultimele ştiri. — *1, 63, 67, 97.*

Notele guvernelor francez şi englez. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 67, 28 mai, p. 2. — *245—246.*

„Novaia Jizn", Petrograd. — *73, 311, 333, 364.*

— 1917, nr. 17, 7 (20) mai, p. 3. — *56—57, 61.*

— 1917, nr. 24, 16 (29) mai, p. 1. — *116.*

— 1917, nr. 30, 24 mai (6 iunie), p. 1. — *215—217.*

— 1917, nr. 36, 31 mai (13 iunie), p. 3. — *256—257, 264—266.*

— 1917, nr. 40, 4 (17) iunie, p. 1. — *288.*

— 1917, nr. 41, 6 (19) iunie, p. 1. — *333.*

— 1917, nr. 49, 15 (28) iunie, p. 1. — *370.*

— 1917, nr. 50, 16 (29) iunie, p. 4. — *378.*

— 1917, nr. 60, 28 iunie (11 iulie), p. 1. — *418.*

— 1917, nr. 61, 29 iunie (12 iulie), p. 1. — *424—425.*

„Novoe Vremea", Petrograd. — *63, 222, 224, 250, 328, 372.*

— 1917, nr. 14 787, 27 mai (9 iunie), p. 5. — *224.*

Nu daţi ascultare îndemnurilor provocatoare! [Rezoluţie adoptată la primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia]. — „Izvestiia Petrogradskogo So-

veta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 10. — *343, 344, 345, 347, 350, 351, 479.*

Observaţii pe marginea părţii generale (teoretice) a programului, făcute de comisia instituită la Conferinţa din 24—29 aprilie 1917. — În: Materiale pentru revizuirea programului partidului. Redactate şi prefaţate de N. Lenin. Petrograd, „Priboi", 1917, p. 9—11 (P.M.S.D.R.). — *147, 155—156.*

O *ciudată capacitate de informare.* — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 112 (3 854), 14 (27) mai, p. 2. — *110, 111.*

O *critică răuvoitoare.* — „Novaia Jizn", Petrograd, 1917, nr. 41, 6 (19) iunie, p. 1. — *333.*

O *şedinţă istorică.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 80, 26 (13) iunie, p. 1—2. — *351—352, 355, 366, 367—368, 371.*

Petrograd, 31 martie. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 76 (3 818), 31 martie (13 aprilie), p. 1. — *91, 95.*

Petrograd, 5 mai. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 104 (3 846), 5 (18) mai, p. 2. — *36.*

Petrograd, 9 mai. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 107 (3 849), 9 (22) mai, p. 2. — *60—61.*

Petrograd, 14 mai. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 112 (3 854), 14 (27) mai, p. 2. — *116.*

Petrograd, 17 mai. [Editorial]. — „Finansovaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 468, 17 mai, p. 2. — *128—130.*

Petrograd, 25 mai (7 iunie). Trei răspunsuri. [Editorial]. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 57, 25 mai, p. 1. — *222, 223, 267—269.*

Petrograd, 28 mai (10 iunie). Un ultimatum. [Editorial]. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 60, 28 mai, p. 1. — *246.*

Petrograd, 1 iunie. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 126 (3 868), 1 (14) iunie, p. 1. — *276—278.*

Petrograd, 1 (14 iunie). „Autodeterminarea Greciei". [Editorial]. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 63, 1 iunie, p. 1. — *277, 291.*

Petrograd, 3 iunie. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 128 (3 870), 3 (16) iunie, p. 2. — *314, 315.*

Petrograd, 14 iunie. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 137 (3 879), 14 (27) iunie, p. 1. — *364.*

Petrograd, 18 iunie. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 141 (3 883), 18 iunie (1 iulie), p. 1. — *399—400.*

Petrograd, 6 (19) iulie. Momentul obligă. [Editorial]. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 93, 6 iulie, p. 1. — *461, 462.*

Planurile guvernului de coaliţie. — „Novaia Jizn", Petrograd, 1917, nr. 17, 7 (20) mai, p. 3. — *56, 57—59, 61.*

Platforma menşevicilor — *vezi* Platforma municipală a P.M.S.D.R.

Platforma municipală a P.M.S.D.R. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 39, 25 aprilie, p. 2; nr. 40, 26 aprilie, p. 2; nr. 41, 27 aprilie, p. 2. — *25—26.*

Platforma narodnicilor — *vezi* În legătură cu alegerile pentru dumele raionale.

Plehanov, G. V. Două săptămîni de gîndire. — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 83, 7 iulie, p. 1. — *463.*

„*Pravda*", Petrograd. — *9, 57, 65, 74, 91, 98, 110, 120, 122, 134, 148, 178, 179, 252, 272, 327, 445, 447, 449, 450, 457.*

— 1917, nr. 8, 14 martie, p. 3; nr. 9, 15 martie, p. 3. — *107.*

— 1917, nr. 27, 8 aprilie, p. 2. — *91—92, 133.*

— 1917, nr. 33, 15 aprilie, p. 2. — *19—22.*

— 1917, nr. 41, 9 mai (26 aprilie), p. 1. — *474.*

— 1917, nr. 42, 10 mai (27 aprilie), p. 1. — *355, 445, 474.*

— 1917, nr. 44, 12 mai (29 aprilie), p. 1. — *56—57, 103, 300, 443, 474.*

— 1917, nr. 46, 15 (2) mai, p. 3. — *71, 73, 120, 201, 232, 475.*

— 1917, nr. 56, 26 (13) mai, p. 1—2. — *107—111.*

— 1917, nr. 57, 27 (14) mai, p. 1. — *110, 112.*

— 1917, nr. 60, 31 (18) mai, p. 2. — *211.*

— 1917, nr. 62, 2 iunie (20 mai), p. 2. — *187.*

— 1917, nr. 67, 9 iunie (27 mai), p. 1, 2—3. — *226.*

— 1917, nr. 68, 10 iunie (28 mai), p. 1, 3—4. — *152, 213, 309.*

— 1917, nr. 73, 17 (4) iunie, p. 1—2, 3. — *310, 311, 333, 395.*

— 1917, nr. 74, 19 (6) iunie, p. 3. — *327.*

— 1917, nr. 75, 20 (7) iunie, p. 2. — *291, 292, 320.*

— 1917, nr. 78, 23 (10) iunie, p. 1. — *343, 351, 461, 479.*

— 1917, nr. 80, 26 (13) iunie, p. 1—2. — *351—352, 355, 360, 362, 366, 368, 371.*

— 1917, nr. 99, 18 (5) iulie, p. 4. — *455, 460.*

**Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia.* — În : programul şi statutul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, adoptate la Congresul al II-lea al partidului din 1903, cu modificările adoptate la Congresul de unificare de la Stockholm din 1906. Petrograd, „Priboi", f.a, p. 3—13. (P.M.S.D.R.). — *5, 77, 149, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157—160, 161—162, 163—164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 178, 179, 297, 398, 403.*

Programul şi statutul de organizare al partidului socialiştilor-revoluţionari, adoptate la primul congres al partidului. Editat de Comitetul central al partidului socialiştilor-revoluţionari. F. l., tip. partidului socialiştilor-revoluţionari, 1906. 32 p. (Partidul socialiştilor-revoluţionari). — *397.*

Proiect de declaraţie a guvernului provizoriu. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 59, 6 mai, p. 1—2. Sub titlul comun : În ce condiţii au intrat tovarăşii noştri în guvern. — *39.*

Proiect de modificare a punctelor din program care se referă la învăţămîntul public. În : Materiale pentru revizuirea programului partidului. Redactate şi prefaţate de N. Lenin. Petrograd, „Priboi", 1917, p. 16—18 (P.M.S.D.R.). — *147.*

Proiect de modificare a programului economic minimum. — Idem, p. 13—16. — *147.*

Propunerea tov. Smilga — *vezi* De la Comitetul agrar general.

„Prosveşcenie", Petrograd. — *121.*

„Raboceaia Gazeta", Petrograd. — *135, 204, 226, 236, 245, 311, 333, 339, 370, 394, 407, 426, 428.*

— 1917, nr. 35, 20 aprilie, p. 1. — *223.*

— 1917, nr. 39, 25 aprilie, p. 2 ; nr. 40, 26 aprilie, p. 2 ; nr. 41, 27 aprilie, p. 2. — *25—26.*

— 1917, nr. 42, 28 aprilie, p. 2. — *4, 5—7.*

— 1917, nr. 56, 14 mai, p. 1—2. — *249, 283, 331, 336.*

— 1917, nr. 57, 16 mai, p. 1—2. — *223.*

— 1917, nr. 63, 24 mai, p. 2. — *226, 227.*

— 1917, nr. 66, 27 mai, p. 2. — *237.*

— 1917, nr. 67, 28 mai, p. 2. — *245—246.*

— 1917, nr. 80, 14 iunie, p. 2. — *366—369.*

— 1917, nr. 81, 15 iunie, p. 1—2. — *374.*

— 1917, nr. 82, 16 iunie, p. 1—2. — *371—372.*

— 1917, nr. 83, 17 iunie, p. 2—3. — *395.*

— 1917, nr. 93, 29 iunie, p. 1—3. — *426—427, 433—434.*

Raportul ministrului agriculturii. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 84, 25 iunie, p. 4. — *414, 429, 435.*

„*Reci*", Petrograd. — *19, 36, 61, 62, 66, 92, 100, 102, 110, 133, 135, 227, 229, 235, 250, 311, 314, 407, 440.*

— 1917, nr. 76 (3 818), 31 martie (13 aprilie), p. 1. — *91, 95.*

— 1917, nr. 91 (3 833), 20 aprilie (3 mai), p. 4. — *1, 63, 67, 97.*

— 1917, nr. 93 (3 835), 22 aprilie (5 mai), p. 4. — *1.*

— 1917, nr. 100 (3 842), 30 aprilie (13 mai), p. 5. — *9.*

— 1917, nr. 104 (3 846), 5 (18) mai, p. 1, 2, 3—4. — *36—38, 41—43.*

— 1917, nr. 105 (3 847), 6 (19) mai, p. 4. — *81, 94, 471—472.*

— 1917, nr. 106 (3 848), 7 (20) mai, p. 3. — *66, 272.*

— 1917, nr. 107 (3 849), 9 (22) mai, p. 2. — *60—61, 66.*

— 1917, nr. 110 (3 852), 12 (25) mai, p. 4. — *110.*

— 1917, nr. 112 (3 854), 14 (27) mai, p. 2—5. — *100, 110, 111, 112—113, 115, 116, 331, 335, 382, 414, 415.*

— 1917, nr. 117 (3 859), 20 mai (2 iunie), p. 3. — *178—179, 181, 183, 188.*

— 1917, nr. 118 (3 860), 21 mai (3 iunie), p. 5. — *180, 480.*

— 1917, nr. 122 (3 864), 27 mai (9 iunie), p. 2, 4, 5. — *229, 230.*

— 1917, nr. 123 (3 865), 28 mai (10 iunie), p. 4. — *245.*

— 1917, nr. 126 (3 868), 1 (14) iunie, p. 1, 3. — *270, 271, 276, 303*

— 1917, nr. 128 (3 870), 3 (16) iunie, p. 2. — *314, 315.*

— 1917, nr. 129 (3 871), 4 (17) iunie, p. 3—5. — *316—317, 319, 320—321, 330—331, 339.*

— 1917, nr. 137 (3 879), 14 (27) iunie, p. 1, 3. — *363—364.*

— 1917, nr. 141 (3 883), 18 iunie (1 iulie), p. 1. — *399—400.*

— 1917, nr. 149 (3 891), 28 iunie (11 iulie), p. 3. — *417—418.*

— 1917, nr. 150 (3 892), 29 iunie (12 iulie), p. 4. — *429—430.*

Reprezentanţii Seimului finlandez la Petrograd. — „Birjevîe Vedomosti". Ediţia de dimineaţă, Petrograd, 1917, nr. 16 207, 28 aprilie (11 mai), p. 4. — *6.*

Rezoluţia Comitetului agrar general — *vezi* Declaraţia Comitetului agrar general.

[Rezoluţia Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd cu privire la măsurile pentru lichidarea conflictului din bazinul Donеţului]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 68, 17 mai, p. 3. Sub titlul comun : De la Comitetul executiv. — *135—136.*

Rezoluţia congresului delegaţilor de pe front din 13 mai — *vezi* Mincinoşii demascaţi.

[Rezoluţia cu privire la atitudinea Kronstadtului faţă de guvernul provizoriu]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 74, 25 mai, p. 5, în articolul : Lichidarea evenimentelor de la Kronstadt. — *232—233, 234.*

Rezoluţia [cu privire la ofensivă, adoptată la consfătuirea membrilor Dumei de stat. 3 (16) iunie 1917]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 129 (3 871), 4 (17) iunie, p. 4—5. — Sub titlul comun : Consfătuirea membrilor Dumei de stat. — *316—317.*

Rezoluţia [în problema agrară, adoptată la consfătuirea neoficială a membrilor Dumei de stat]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 118 (3 860), 21 mai (3 iunie), p. 5. Sub titlul comun : Consfătuirea membrilor Dumei de stat. — *180.*

[Rezoluţia primului Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia cu privire la evenimentele din 9 şi 10 iunie 1917]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 90, 13 iunie, p. 7—8. — Sub titlul comun : Evenimentele din 9 şi 10 iunie. — *360—362, 382, 407.*

[Rezoluţia primului Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia cu privire la interzicerea demonstraţiilor pe timp de 3 zile]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 10. Sub titlul : Congresul general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia a hotărît. — *343, 350, 351, 352, 461, 479.*

[Rezoluţia secţiei economice a Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd cu privire la măsurile de luptă împotriva ruinei]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917,

nr. 68, 17 mai, p. 3. Sub titlul comun : De la Comitetul executiv. — *125, 135.*

Rezoluţia secţiei soldaţi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, vol. 88, 10 iunie, p. 10. — *479.*

[Rezoluţia Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia cu privire la război]. — „Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskih Deputatov", Petrograd, 1917, nr. 8, 17 mai, p. 3. Sub titlul comun : Sovietul de deputaţi ai ţăranilor din Rusia. — *210, 211.*

Rezoluţiile Conferinţei generale a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, care a avut loc între 24 şi 29 aprilie 1917. — „Soldatskaia Pravda", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 1—4. — *52, 143, 274, 285, 474.*

Rostov, N. Doi poli opuşi. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 93, 29 iunie, p. 1—2. — *433—434.*

„*Russkaia Gazeta*", Petersburg. — *242.*

„*Russkaia Volea*", Petrograd. — *39, 133, 222, 227, 250, 372.*

— Ediţia de seară, Petrograd, 1917, nr. 96, 4 mai, p. 3. — *39.*

— 1917, nr. 143, 18 iunie, p. 5. — *395.*

Saltîkov-Şcedrin, M. E. Vorbe leale. — *227.*

Sandomirski, A. Lupta pentru organizarea industriei. (Din bazinul Doneţului). — „Novaia Jizn", Petrograd, 1917, nr. 61, 29 iunie (12 iulie), p. 1. — *424.*

Simptome grave. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 82, 16 iunie, p. 1—2. — *371—372.*

Situaţia din Internaţională şi sarcinile P.M.S.D.R. [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 46, 15 (2) mai, p. 3. Sub titlul comun : Conferinţa generală a P.M.S.D.R. — *71.*

„*Soldatskaia Pravda*", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 1—4. — *6, 52, 102, 112—113, 122, 139—140, 141, 143, 178, 182, 274, 285, 333—334, 339, 474, 475.*

„*Soţial-Demokrat*", Moscova, 1917, nr. 59, 1 iunie (19 mai), p. 3. — *308.*

„*Soţial-Demokrat*", [Vilno — Petersburg] — Paris — Geneva. — *76.*

*— Geneva, 1915, nr. 47, 13 octombrie, p. 2. — *76—77, 107, 473.*

— 1915, nr. 48, 20 noiembrie, p. 2. — *457.*

Spre crearea unei puteri revoluţionare. [Editorial]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 56, 3 mai, p. 1. — *19.*

Statistica proprietăţii funciare în 1905. Culegere de date privind 50 de gubernii ale Rusiei europene. Petersburg, tip. Minkov, 1907, 199 p. ; L p. cu tabele. (Comisia centrală de statistică a Ministerului Afacerilor Interne). — *183, 184, 186, 192, 196.*

Şedinţa comună a Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor şi a Comitetului executiv al deputaţilor ţăranilor. 4 iulie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 110, 6 iulie, p. 3—6. — *451.*

Şedinţa de noapte a celor trei colegii superioare. — „Birjevîe Vedomosti". Ediţia de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 195, 21 aprilie (4 mai), p. 2—3. Semnat. A. Ghessen. — *329.*

[Şingarev, A. I. Telegramă adresată comisarului judeţului Ranenburg în legătură cu rezolvarea problemei agrare]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 33, 15 aprilie, p. 2, în : [Lenin, V. I.] „«Înţelegere de bunăvoie» între moşieri şi ţărani ?". — *19—22.*

— *[Telegramă adresată comisarului judeţului Ranenburg în legătură cu rezolvarea problemei agrare].* — „Den", Petrograd, 1917, nr. (1 604) 33, 14 aprilie, p. 2, în : Ponomarev, K. „Împărţiri" samavolnice. — *19—22, 180, 182, 183, 186, 187, 188, 189.*

[Ştirea că V. I. Lenin ar fi promis să ia cuvîntul în faţa delegaţilor de pe front]. — „Birjevîe Vedomosti". Ediţia de dimineaţă, Petrograd, 1917, nr. 16 210, 30 aprilie (13 mai), p. 6. Sub titlul comun : Cuvîntările rostite de A. I. Gucikov, A. F. Kerenski şi I. G. Ţereteli la Congresul delegaţilor de pe front. Semnat : A. Ghessen. — *9.*

[Ştirea că V. I. Lenin ar fi promis să ia cuvîntul în faţa delegaţilor de pe front]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 100 (3 842), 30 aprilie (13 mai), p. 5. Sub titlul comun : Congresul delegaţilor de pe front. — *9.*

[Ştirea cu privire la arestarea sublocotenentului Krusser]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 122 (3 864), 27 mai (9 iunie), p. 4, la rubrica : Telegrame. Sub titlul comun : Diverse. — *229, 230.*

[Ştirea publicată de Agenţia telegrafică din Petrograd cu privire la congresul din Ucraina]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 126

(3 868), 1 (14) iunie, p. 3. Sub titlul comun : Congresul din Ucraina. — *270, 271, 303.*

Tăcerea e de aur. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 59, 27 mai, p. 2, la rubrica : „Presa şi viaţa". — *227, 262—263.*

Testamentul Internaţionalei a II-a. (Cu privire la atitudinea proletariatului faţă de război). — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 8, 14 martie, p. 3 ; nr. 9, 15 martie, p. 3. — *106—107.*

Tovarăşi muncitori şi soldaţi! [Apelul Comitetelor executive ale Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor din Rusia cu privire la demonstraţia din 3—4 iulie]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 109, 5 iulie, p. 1. — *449.*

Tovarăşi muncitori şi soldaţi din Petrograd! [Apel pentru o demonstraţie paşnică şi organizată. 4 (17) iulie 1917]. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 92, 5 iulie, p. 1. Sub titlul comun : Documente. — *460.*

Tovarăşi muncitori şi soldaţi din Petrograd! [Apel pentru o demonstraţie paşnică şi organizată. 4 (17) iulie 1917. Foaie volantă. F.l. 1917]. 1 p. Semnat : C.C. al P.M.S.D.R., Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R., Comitetul interraional al P.M.S.D.R., Organizaţia din armată de pe lîngă C.C. al P.M.S.D.R., Comisia secţiei muncitori a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. — *460.*

Traducerea notei ambasadorului englez adresată ministrului afacerilor externe. Petrograd, 11 (24) mai 1917. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 123 (3 865), 28 mai (10 iunie), p. 4. — *245.*

Ţara e în primejdie. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 56, 14 mai, p. 1—2. — *248—250, 283—284, 331—332, 336—337.*

Ultimele ştiri. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 106 (3 848), 7 (20) mai, p. 3. — *66, 272.*

Un cîntec vechi. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 35, 20 aprilie, p. 1. — *223.*

„*Vecernee Vremea*", Petrograd, 1917, nr. 1 813, 5 (18) mai, p. 1. — *41—43.*

„*Vedomosti Obşcestvennogo Gradonacealstva*", Petrograd, 1917, nr. 56 (101), 17 mai. Supliment gratuit la ziarul „Vedom. Obşcestv. Gradon.", nr. 56 (101), p. 1—12. În supliment este indicat greşit : nr. 57 (101). — *200—201, 203—204, 205.*

„*Vestnik Finansov, Promîşlennosti i Torgovli*", Petrograd, 1917, nr. 18, 7 (20) mai, p. 228, în suplimentul : Bilanţurile instituţiilor de credit. — *420—422.*

Via Zimmerwald — Berlin — Stockholm — Petrograd. — „Volea Naroda", Petrograd, 1917, nr. 31, 4 iunie, p. 1—2. — *322, 327.*

Vodovozov, V. V. Publicarea tratatelor secrete. — „Den", Petrograd, 1917, nr. (1 613) 52, 6 mai, p. 1. — *63—64.*

— *Tratatul cu Romînia.* — „Den", Petrograd, 1917, nr. (1 620) 59, 14 mai, p. 2. — *97, 98.*

„*Volea Naroda*", Petrograd. — *408—409.*

— 1917, nr. 31, 4 iunie, p. 1—2. — *322, 327.*

Volski, S. Autonomia Ucrainei. [Editorial]. — „Novaia Jizn", Petrograd, 1917, nr. 49, 15 (28) iunie, p. 1. — *370.*

Votaţi lista partidului libertăţii poporului! [Apel din partea redacţiei]. — „Novoe Vremea", Petrograd, 1917, nr. 14 787, 27 mai (9 iunie), p. 5. — *224.*

„*Vpered*", Petrograd. — *243.*

„*Zemlea i Volea*", Petrograd. — *93, 409.*

— 1917, nr. 36, 6 mai, p. 1. — *473.*

Zinoviev, G. E. Întrebări şi răspunsuri. Tovarăşilor delegaţi la Congresul general al ţăranilor din Rusia. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 56, 26 (13) mai, p. 2. — *111.*

Abgeordnetenhaus. 27. Sitzung. 16. März. — „Vorwärts", Berlin, 1916, Nr. 76, 17. März. Beilage zu Nr. 76 des „Vorwärts", S. 2. — *289.*

*„*Appeal to Reason*", Girard, 1915, No. 1,032, September 11, p. 1. — *106—107.*

Clausewitz, K. Hinterlassene Werke über Krieg und Kriegführung. Bd. 1, T. 1. Vom Kriege. Berlin, Dümmler, 1832. XXVIII, 371 S. — *84—85, 88.*

**Debs, E. When I shall Fight.* — „Appeal to Reason", Girard, 1915, No. 1,032, September 11, p. 1. — *107.*

„*L'Humanité*", Paris. — *89.*

Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, [angenommen auf dem Ausserordentlichen Internationalen Sozialistenkongress

zu Basel]. — In : Ausserordentlicher Internationaler Sozialistenkongress zu Basel. Berlin, Buchh. „Vorwärts", 1912, S. 23—27. — *301.*

Programm der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands, beschlossen auf dem Parteitag zu Erfurt 1891. — In : Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Erfurt vom 14. bis 20. Oktober 1891. Berlin. „Vorwärts", 1891, S. 3—6. — *233.*

„Vorwärts", Berlin. — *254, 314, 355.*

— 1916, Nr. 76, 17. März. Beilage zu Nr. 76 des „Vorwärts", S. 2. — *289.*

INDICE DE NUME

A

Adler, Friedrich (1879—1960) — social-democrat austriac, unul dintre teoreticienii aşa-zisului „austro-marxism", care încerca să-şi camufleze sub o frazeologie marxistă renunţarea la marxismul revoluţionar, la lupta de clasă a proletariatului. În anii 1910—1911, Adler a fost redactor al ziarului „Volksrecht", organ al Partidului social-democrat din Elveţia, apoi secretar al Partidului social-democrat din Austria. La 21 octombrie 1916 a comis un act terorist, împuşcînd pe primul ministru al Austriei, contele Stürgkh. Adler a fost unul dintre organizatorii Internaţionalei centriste (II 1/2) (1921—1923), iar după aceea unul dintre liderii Internaţionalei muncitoreşti socialiste. — *104, 355.*

Aleksinski, G. A. (n. 1879) — la începutul activităţii sale politice a fost social-democrat. În perioada primei revoluţii ruse a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii a fost otzovist şi unul dintre organizatorii grupului „Vpered", care avea un caracter antipartinic. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca un social-şovinist ; a colaborat la o serie de ziare burgheze. În 1917 s-a alăturat grupului „Edinstvo", înfiinţat de Plehanov, şi s-a situat pe o poziţie contrarevoluţionară. În iulie 1917 a ticluit, împreună cu serviciul de contraspionaj militar, nişte documente false, a făcut afirmaţii calomnioase la adresa lui V. I. Lenin şi a bolşevicilor. În aprilie 1918 a fugit peste graniţă. În emigraţie s-a alăturat celor din tabăra ultrareacţionară. — *439—440, 444, 445, 447, 467.*

Alexandru I (Romanov) (1777—1825) — împărat al Rusiei (1801—1825). — *5, 6.*

Alexandru al III-lea (Romanov) (1845—1894) — împărat al Rusiei (1881—1894). — *23.*

Avilov, B. V. (1874—1938) — social-democrat, ziarist şi statistician. Delegat la Congresul al III-lea al P.M.S.D.R. din partea grupului bolşevic „Vpered" din Harkov ; la congres a avut o atitudine împăciuitoristă faţă de menşevici. În 1905 a participat activ

la insurecţia armată din Harkov. În 1917 a părăsit partidul, a colaborat la ziarul „Novaia Jizn", de factură semimenşevică, iar după aceea a intrat în organizaţia social-democraţilor internaţionalişti. În 1918 s-a retras din viaţa politică. Pînă în 1928 a lucrat la Direcţia Centrală de Statistică a U.R.S.S., iar din 1929 la Comisia de Stat a Planificării din R.S.F.S.R.; mai tîrziu a trecut la Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţii. — *219, 256—257, 264—266, 310—313, 418.*

Avksentiev, N. D. (1878—1943) — unul dintre liderii partidului socialist-revoluţionar, membru al Comitetului său Central. În anii primului război mondial s-a manifestat ca un social-şovinist fervent; a colaborat la publicaţiile defensiste „Za rubejom", „Novosti" şi „Prizîv". După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Comitetului Executiv al Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia, ministru de interne în cel de-al doilea guvern provizoriu de coaliţie, prezidat de Kerenski, iar mai tîrziu preşedinte al forului contrarevoluţionar „Consiliul provizoriu al Republicii ruse" (Preparlamentul). După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor contrarevoluţionare. În 1918 a fost preşedinte al aşa-zisului „Directorat de la Ufa", iar după aceea a emigrat. În străinătate a continuat să lupte activ împotriva Puterii sovietice. — *424.*

Azef, E. F. (1869—1918) — unul dintre organizatorii partidului socialist-revoluţionar şi dintre conducătorii „organizaţiei de luptă" a acestui partid; începînd din 1892 — agent secret al departamentului poliţiei. Pentru a cîştiga încrederea conducătorilor socialiştirevoluţionari a pus la cale şi a săvîrşit cîteva acte de terorism. În acelaşi timp însă el a denunţat poliţiei, în nenumărate rînduri, diverşi membri ai partidului socialist-revoluţionar şi ai „organizaţiei de luptă" a acestui partid. În 1906 a împiedicat săvîrşirea unui atentat împotriva lui Durnovo, ministrul de interne, iar în 1907 împotriva lui Nicolaie al II-lea. În 1908 a fost demascat. — *236, 378.*

B

„Babuşka" — *vezi* Breşko-Breşkovskaia, E. K.

Bazarov, V. (Rudnev, V. A.)* (1874—1939) — filozof şi economist; începînd din 1896 a participat la mişcarea social-democrată. În anii 1905—1907 a colaborat la o serie de publicaţii bolşevice. În perioada reacţiunii s-a depărtat de bolşevism, a propagat „zidirea de dumnezeu" şi empiriocriticismul şi a fost unul dintre principalii reprezentanţi ai revizuirii machiste a marxismului. În 1917 a fost menşevic-internaţionalist şi redactor la „Novaia Jizn", ziar semimenşevic; a luat atitudine împotriva Revoluţiei Socialiste din Octombrie. Începînd din 1921 a lucrat la Comisia de Stat a Plani-

* În paranteze sînt scrise, cu litere cursive, adevăratele nume de familie.

ficării. În ultimii ani ai vieții sale s-a îndeletnicit cu traducerea de scrieri literare și filozofice. — *215, 219, 288, 310—313.*

Bebel, August (1840—1913) — unul dintre militanții cei mai de seamă ai social-democrației germane și ai mișcării muncitorești internaționale. Și-a început activitatea politică în prima jumătate a deceniului al 7-lea al secolului trecut. A fost membru al Internaționalei I. În 1869 a întemeiat, împreună cu W. Liebknecht, Partidul muncitoresc social-democrat din Germania (al „eisenachienilor") ; a fost ales în repetate rînduri deputat în Reichstag. La sfîrșitul secolului trecut și începutul acestui secol a luat atitudine împotriva reformismului și revizionismului din rîndurile social-democrației germane. Cuvîntările rostite de el împotriva bernsteinienilor au fost apreciate de V. I. Lenin ca „un model de apărare a concepțiilor marxiste și de luptă pentru caracterul cu adevărat socialist al partidului muncitoresc" (Opere complete, vol. 23, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 392). — *107.*

Bednîi, Demian (Pridvorov, E. A., Mujik vrednîi) (1883—1945) — poet sovietic de seamă, membru al partidului bolșevic din 1912. În 1911 a început să colaboreze la ziarele bolșevice „Zvezda" și „Pravda". Versurile și fabulele lui sînt pătrunse de spiritul luptei de clasă împotriva orînduirii capitaliste și a apărătorilor ei. În perioada intervenției armate străine și a războiului civil a activat pe front ca poet-agitator. Poemele, fabulele, cîntecele și pamfletele lui reflectă viața oamenilor sovietici în anii construirii socialismului. În anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei a publicat, în paginile „Pravdei", versuri despre patriotismul sovietic. — *125.*

Bethmann Hollweg, Teobald (1856—1921) — om de stat reacționar german. În anii 1905—1907 a deținut postul de ministru de interne al Prusiei ; după aceea, în 1907—1909 a fost ministru de interne și vice-cancelar, iar în 1909—1917 cancelar al Reichului german. A dus o politică de înăbușire a mișcării muncitorești și a avut un rol activ în dezlănțuirea primului război mondial. În iulie 1917 și-a dat demisia și s-a retras din viața politică. — *10.*

Binstok, G. O. — menșevic de vază, colaborator al revistei menșevice „Internațional", a luat poziție împotriva revoluției socialiste și s-a manifestat ca un dușman al Puterii sovietice. Pentru activitatea lui contrarevoluționară i s-a retras cetățenia sovietică. — *475.*

Bissolati, Leonida (1857—1920) — unul dintre întemeietorii Partidului socialist italian și unul dintre liderii aripii lui reformiste de extremă dreaptă. În anii 1896—1904 și 1908—1910 a fost redactor responsabil al ziarului „Avanti !", organul central al partidului socialist. În 1897 a fost ales în parlament. În 1912 a fost exclus din acest partid și a devenit unul dintre întemeietorii așa-zisului „partid socialist-reformist", care, după părerea lui Lenin, era în realitate partidul „celor care promovează o politică «muncitorească» liberală-monarhistă" (Opere complete, vol. 21, București, Editura politică,

1963, ed. a doua, p. 425). În anii primului război mondial s-a manifestat ca un social-şovinist, ca un adept al participării Italiei la război de partea Antantei. În anii 1916—1918 a făcut parte din guvern ca ministru fără portofoliu. — *314.*

Blanc, Louis (1811—1882) — socialist mic-burghez francez, istoric. Negînd caracterul ireductibil al contradicţiilor de clasă din societatea capitalistă, s-a manifestat ca un adversar al revoluţiei proletare şi s-a situat pe poziţii de înţelegere cu burghezia. În perioada revoluţiei din 1848, ca membru al guvernului provizoriu şi ca preşedinte al comisiei pentru „studierea problemei muncitoreşti", prin tactica sa conciliatoare a ajutat burgheziei să abată pe muncitori de la lupta lor revoluţionară. Ales, în 1871, în Adunarea naţională, Blanc a rămas în rîndurile duşmanilor Comunei din Paris.

Prin cuvîntul „louis-blanchism" Lenin a desemnat tactica oportunistă, împăciuitoristă a menşevicilor, Kautskiştilor şi a altor trădători ai cauzei revoluţiei şi ai intereselor clasei muncitoare. — *125, 313, 330, 366, 368, 369.*

Blanqui, Louis-Auguste (1805—1881) — eminent revoluţionar francez, reprezentant de seamă al comunismului utopic, participant la insurecţiile şi revoluţiile din Paris din decursul anilor 1830—1870, a condus o serie de societăţi revoluţionare secrete. Mai mult de 36 de ani din viaţă şi i-a petrecut în închisori. Încercînd să cucerească puterea cu ajutorul unui grup restrîns de revoluţionari complotişti, el n-a înţeles rolul hotărîtor pe care-l are organizarea maselor în lupta revoluţionară. Marx şi Lenin au dat o înaltă apreciere meritelor revoluţionare ale lui Blanqui, dar în acelaşi timp au supus unei critici acerbe erorile lui şi caracterul greşit al tacticii lui complotiste. „Blanquismul — scria Lenin — este o teorie care neagă lupta de clasă. Blanquismul aşteaptă salvarea omenirii din robia salariată nu prin lupta de clasă a proletariatului, ci printr-un complot urzit de o infimă minoritate de intelectuali" (Opere complete, vol. 13, Bucureşti, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 75). — *55.*

Bogdanov (Malinovski), A. A. (1873—1928) — social-democrat, filozof, sociolog, economist, de profesiune medic. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a devenit conducător al otzoviştilor şi lider al grupului antipartinic „Vpered". În domeniul filozofiei a încercat să creeze un sistem al său propriu — „empiriomonismul", o variantă a filozofiei machiste idealist-subiective —, pe care V. I. Lenin l-a criticat cu vehemenţă în lucrarea sa „Materialism şi empiriocriticism". La consfătuirea din iunie 1909 a redacţiei lărgite a ziarului „Proletarii", Bogdanov a fost exclus din rîndurile bolşevicilor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii şi conducătorii „Proletcultului". Începînd din 1926 a fost director al Institutului de hematologie, fondat de el. — *243.*

Borgbjerg, Frederic (1866—1936) — reformist, unul din conducătorii social-democraţiei daneze ; începînd din 1892 a făcut parte

din Comitetul ei Central, iar în anii 1911—1924 a fost redactor-şef al ziarului „Social-Demokraten", organul central al partidului. În 1898 a fost ales în parlament. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. În primăvara anului 1917 a venit la Petrograd, unde a făcut propunerea de a se organiza o conferinţă a socialiştilor din ţările beligerante. Caracterul imperialist al acestei propuneri a fost demascat de V. I. Lenin, care l-a caracterizat pe Borgbjerg ca pe „un agent al guvernului german". Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaţionalei (a II-a) de la Berna. În anii 1924—1926 a fost ministru al asigurărilor sociale, iar în 1929—1935 ministru al învăţământului în guvernul regal al Danemarcii. — *474*.

Breşko-Breşkovskaia, E. K. („Babuşka") (1844—1934) — unul dintre organizatorii şi conducătorii partidului socialist-revoluţionar; a făcut parte din aripa de extremă dreaptă a acestui partid. Activitatea politică şi-a început-o în deceniul al 8-lea, „mergînd în popor"; a fost arestată în repetate rînduri şi deportată (în 1878 — procesul celor 193). După revoluţia din februarie 1917 a sprijinit cu energie guvernul provizoriu burghez. La Congresul al III-lea al partidului socialist-revoluţionar (sfîrşitul lunii mai — începutul lunii iunie 1917) a refuzat să facă parte din Comitetul Central în semn de protest că n-a fost ales şi Kerenski. S-a manifestat ca o adeptă a continuării războiului imperialist „pînă la victoria finală". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a dus luptă activă împotriva Puterii sovietice. În 1919 a plecat în S.U.A., apoi s-a stabilit în Franţa. În străinătate a dus campanie de calomnii împotriva Rusiei Sovietice, a pledat pentru pregătirea unei noi intervenţii şi a colaborat la „Dni", organul emigranţilor albi de la Paris. — *408*.

C

Catilina, Lucius Sergius (aprox. 108—62 î.e.n.) — om politic din Roma, patrician, organizator al unei conspiraţii împotriva republicii aristocratice. — *345*.

Cavaignac, Louis-Eugène (1802—1857) — general şi om politic reacţionar francez. A luat parte la cucerirea Algeriei (1831—1848), unde s-a făcut cunoscut prin metodele lui barbare de ducere a războiului. După revoluţia din februarie 1848 a fost numit guvernator al Algeriei, iar în mai 1848, după alegerea lui în Adunarea constituantă, ministru de război al Franţei; în iunie 1848 s-a aflat în fruntea dictaturii militare care a înăbuşit cu o deosebită cruzime insurecţia din iunie a muncitorilor din Paris. Din iulie pînă în decembrie 1848 a fost şeful puterii executive. Cavaignac, după cum a spus K. Marx, a întruchipat „dictatura burgheziei prin sabie". (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 7, Bucureşti, Editura politică, 1960, p. 41). — *355*, *366—369*, *377*.

Ceaikovski, N. V. (1850—1926) — narodnic, iar după aceea socialist-revoluţionar, „socialist-populist". În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii defensiste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului Central al partidului socialist-populist unificat al muncii, a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi al Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a manifestat ca un adept al intervenţiei armate împotriva Puterii sovietice ; a fost organizatorul unor rebeliuni antisovietice şi omul intervenţioniştilor americani şi anglo-francezi din nordul Rusiei. În 1918 a fost unul dintre întemeietorii organizaţiei contrarevoluţionare „Uniunea pentru renaşterea Rusiei". În august 1918 a devenit şeful „guvernului provizoriu din regiunea de Nord", de factură esero-contrarevoluţionară, care îşi avea reşedinţa la Arhanghelsk. În 1919 a emigrat la Paris. A sprijinit în mod activ pe Denikin şi pe Vranghel. — *451—452.*

Cerevanin, N. (Lipkin, F. A.) (1868—1938) — unul dintre liderii menşevismului ; lichidator dintre cei mai inveteraţi. După Conferinţa antipartinică din august 1912 a făcut parte din centrul de conducere menşevic (Comitetul de organizare). În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. În 1917 a fost redactor la „Raboceaia Gazeta", organul central al menşevicilor, şi membru al C.C. menşevic. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. — *219, 223, 424.*

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii şi teoreticienii partidului socialist-revoluţionar. În anii 1902—1905 a fost redactor al ziarului „Revoliuţionnaia Rossiia", organul central al acestui partid. În anii primului război mondial, camuflîndu-se sub o frazeologie de stînga, s-a situat de fapt pe poziţiile social-şovinismului. Din mai şi pînă în iulie 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez, a dus o politică de crunte represiuni împotriva ţăranilor care trecuseră la ocuparea pămînturilor moşiereşti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat ; în străinătate a continuat să desfăşoare activitate antisovietică. — *17—18, 30—32, 34, 36, 37, 38, 49, 56, 58, 62, 81, 126, 183, 202, 216, 222, 227, 236, 263, 266, 267—268, 277, 316—318, 321, 331, 355, 368, 370, 373, 391, 392, 394, 399, 400, 408, 409, 413, 414—416, 419, 424, 425, 429, 431, 435, 436.*

Ciheidze, N. S. (1864—1926) — unul dintre liderii menşevismului. A fost deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Tiflis şi a condus fracţiunea menşevică din Duma a IV-a. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. În timpul revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917 a fost membru al Comitetului provizoriu al Dumei de stat, în care a avut o atitudine defensistă. A fost preşedinte al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, preşedinte al C.E.C. în prima legislatură şi a sprijinit activ guvernul provizoriu burghez. După

Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost ales preşedinte al Adunării constituante din Gruzia, care era un guvern menşevic contrarevoluţionar. În 1921, după instaurarea Puterii sovietice în Gruzia, a emigrat în Franţa. — *17—18, 76, 440, 445, 447.*

Clausewitz, Karl (1780—1831) — general prusian şi unul dintre cei mai de seamă teoreticieni militari burghezi. A luat parte la războaiele împotriva Franţei napoleoniene ca ofiţer de stat-major al armatei prusiene (în anii 1806, 1814 şi 1815) şi al armatei ruse (în anii 1812—1814). Din 1818 pînă în 1830 a fost director al Academiei militare din Berlin. Clausewitz este autor al unei serii de lucrări cu privire la istoria războaielor napoleoniene şi a altor războaie. În opera sa de căpetenie, „Despre război", el a emis teza sa profundă că războiul este o continuare a politicii cu alte mijloace. Totuşi Clausewitz, pornind de la principiul teoriei idealiste a statului care se situează „deasupra claselor", n-a înţeles esenţa de clasă a politicii şi a războiului ; după el, politica este o manifestare a „armoniei" de interese între diferitele clase din sînul statului. El separa în chip metafizic politica externă de cea internă, absolutiza războiul ca pe un mijloc „permanent" de rezolvare a contradicţiilor dintre state. Aceste teze ale lui Clausewitz şi altele asemănătoare privind teoria războiului au fost luate ca bază de către militariştii germani — slujitori ai kaiserilor şi ai fascismului — la elaborarea doctrinelor lor militare cu caracter agresiv şi aventurier. — *84, 88.*

Constantin I (1868—1923) — rege al Greciei în anii 1913—1917 şi 1920—1922. — *276.*

D

Dan (Gurvici), F. I. (1871—1947) — unul dintre liderii menşevicilor. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii defensiste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd şi al Prezidiului C.E.C. în prima legislatură ; a sprijinit guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. La începutul anului 1922 a fost expulzat din ţară ca duşman al Statului sovietic. — *409, 424.*

Debs, Eugene Victor (1855—1926) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti din S.U.A. În 1893 a organizat sindicatul feroviarilor din America, al cărui preşedinte a fost pînă în 1897. Debs a fost unul dintre organizatorii partidului social-democrat, care a constituit apoi principalul nucleu al partidului socialist, înfiinţat în anii 1900—1901. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste ; a condamnat trădarea comisă de social-şovinişti şi a făcut propagandă împotriva intrării S.U.A. în război. Debs a salutat victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie. În 1918 a fost condamnat la 10 ani închisoare pentru propagandă antiimperialistă, dar în 1921 a fost amnistiat. — *107.*

Deutsch, L. G. (1855—1941) — a participat la mişcarea narodnică, iar apoi la cea social-democrată. A făcut parte din organizaţia „Zemlea i volea", iar apoi din organizaţia „Cernîi peredel". În 1883 a luat parte la întemeierea grupului „Eliberarea muncii" şi a activat pe linia editării de literatură marxistă şi a transportării ei în Rusia. A participat la Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. ca delegat al grupului „Eliberarea muncii" şi a făcut parte din minoritatea iskristă. În anii primului război mondial s-a manifestat ca un social-şovinist; după congres a devenit menşevic, iar în anii reacţiunii s-a situat pe poziţii lichidatoriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a redactat, împreună cu Plehanov, ziarul „Edinstvo", organ al menşevicilor-defensişti de dreapta. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a retras din viaţa politică, a lucrat la editarea operelor lui G. V. Plehanov şi a scris o serie de articole de istorie a mişcării de eliberare din Rusia. — *202.*

Djugaşvili, I. V. — *vezi* Stalin, I. V.

Djunkovski, V. F. (n. 1865) — în 1905 a fost guvernator al Moscovei, în 1913—1915 adjunct al ministrului de interne şi comandant al corpului special de jandarmi, iar cu începere din august 1915 a făcut parte din armata operativă. — *377, 395.*

Dobroskokov (Dobroskok), I. V. — provocator; începînd din 1901 a fost agent al secţiei din Harkov a ohranei, iar din 1904 al celei din Petersburg. În anii 1904—1905 s-a aflat peste hotare, unde a lucrat pentru departamentul poliţiei mai ales printre menşevici şi socialişti-revoluţionari. După demascarea lui în 1905, a fost funcţionar al secţiei din Petersburg a ohranei, iar în 1914 a fost numit şef al poliţiei din oraşul Petrozavodsk. — *236.*

Dreyfus, Alfred (1859—1935) — ofiţer la marele stat-major francez; evreu; în 1894 a fost condamnat, pe nedrept, la muncă silnică pe viaţă sub acuzaţia — vădit falsă — de înaltă trădare. În urma acţiunilor de protest ale clasei muncitoare şi ale intelectualităţii progresiste, în 1899 a fost graţiat, iar în 1906 reabilitat. — *453, 456.*

E

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului ştiinţific, conducător şi învăţător al proletariatului internaţional, prieten şi tovarăş de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels" în Opere complete, vol. 2, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 1—14). — *123, 127, 152, 169, 233—234, 284.*

Ermolenko, D. S. (n. 1874) — sublocotenent în armata ţaristă, a fost în serviciul contraspionajului; spion militar. — *440—443, 456—457.*

F

Fürstenberg, I. S. — *vezi* Ganeţki, I. S.

G

Ganeţki (Fürstenberg), I. S. (1879—1937) — militant de seamă al mişcării revoluţionare poloneze şi ruse. Membru din 1896 al partidului social-democrat. A participat la o serie de congrese ale Social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania, precum şi la Congresele al II-lea, al IV-lea şi al V-lea ale P.M.S.D.R. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales în Comitetul Central. A fost membru al Conducerii centrale a S.D.R.P. şi L. La Congresul al VI-lea al S.D.R.P. şi L. (1908) s-a retras din conducerea centrală în urma divergenţelor ivite într-o serie de probleme interne de partid, iar după scindarea social-democraţiei poloneze, care a avut loc în 1912, a fost unul dintre conducătorii aşa-numitei opoziţii „rozlamoviste", care se situa pe poziţii foarte apropiate de acelea ale bolşevicilor. În anii primului război mondial a aderat la stînga zimmerwaldiană. A fost în repetate rînduri arestat şi deportat. În 1917 a fost membru al Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru finanţe, apoi a deţinut o serie de posturi în diplomaţie şi a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerţ şi al Consiliului superior al economiei naţionale. În 1935 a fost numit director al Muzeului Revoluţiei din U.R.S.S. — *444, 445, 457.*

Ghelfand, A. L. — *vezi* Parvus.

Goldman, M. I. — *vezi* Liber, M. I.

Grimm, Robert (1881—1958) — unul dintre liderii Partidului social-democrat din Elveţia. În anii 1909—1918 a fost secretar al acestui partid şi redactor-şef al ziarului „Berner Tagwacht". Începînd din 1911 a fost ales în parlament. În anii primului război mondial s-a situat pe o poziţie centristă, a fost preşedinte al conferinţelor de la Zimmerwald şi Kienthal şi al comisiei socialiste internaţionale. A fost unul dintre organizatorii Internaţionalei centriste (II½). În anii 1945—1946 a fost preşedinte al Consiliului naţional al Elveţiei. — *314, 322, 327.*

Groman, V. G. (n. 1874) — social-democrat, menşevic. Autorul unuia dintre proiectele de program agrar prezentate la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.; a participat la redactarea revistei menşevice „Naşe Delo". În anii reacţiunii a avut o poziţie lichidatoristă. De la începutul revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917 a condus aprovizionarea Petrogradului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a activat cîţiva ani în domeniul economic şi administrativ. În 1931 a fost judecat pentru activitate contrarevoluţionară şi condamnat. — *220.*

Gucikov, A. I. (1862—1936) — mare capitalist, organizator şi lider al partidului octombrist. În anii primului război mondial a fost preşedintele Comitetului central pentru industria de război şi membru al Consiliului special al apărării. După revoluţia burghezo-democratică din februarie a fost ministru de război şi ministru al marinei în primul guvern provizoriu burghez. În august 1917 a luat parte la organizarea rebeliunii korniloviste. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice ; emigrant alb. — *1, 7, 16, 262, 330, 354, 371, 390, 392.*

Guesde, Jules (Basile, Mathieu) (1845—1922) — unul dintre organizatorii şi conducătorii mişcării socialiste franceze şi ai Internaţionalei a II-a. Şi-a început activitatea politică în a doua jumătate a deceniului al 7-lea al secolului trecut. Sub influenţa scrierilor lui K. Marx şi F. Engels a trecut pe poziţii marxiste. În 1901 Guesde şi partizanii săi au întemeiat Partidul socialist din Franţa, care în 1905 s-a contopit cu Partidul socialist francez, de orientare reformistă, şi a căpătat denumirea de Partidul socialist francez unificat. Guesde a avut o contribuţie însemnată la răspîndirea ideilor marxismului şi la dezvoltarea mişcării socialiste din Franţa.

Dar, luînd atitudine împotriva politicii socialiştilor de dreapta, Guesde a comis unele greşeli cu caracter sectar atît în problemele teoretice, cît şi în cele tactice. De la începutul primului război mondial, el s-a situat pe o poziţie social-şovinistă şi a intrat în guvernul burghez al Franţei. În 1920, la Congresul de la Tours al Partidului socialist francez, Guesde n-a mers împreună cu majoritatea, care a hotărît afilierea la Internaţionala Comunistă. — *314.*

Guilbeaux, Henri (1885—1938) — socialist francez, ziarist. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste ; a editat revista „Demain", s-a pronunţat pentru restabilirea relaţiilor internaţionale. În 1916 a participat la lucrările Conferinţei de la Kienthal. La începutul secolului al XX-lea a trăit în Germania, unde era corespondent al ziarului „L'Humanité".

Ulterior a trecut pe poziţii troţkiste, a colaborat la presa naţionalistă şi a avut o atitudine ostilă faţă de U.R.S.S. — *111.*

Gujon, I. P. — mare industriaş ; din primul deceniu al secolului al XX-lea a fost directorul societăţii „Uzina metalurgică din Moscova" (pînă la jumătatea anului 1917), membru al „Societăţii franceze de credit mutual", preşedintele „Asociaţiei fabricanţilor din regiunea industrială Moscova". — *423—424, 425.*

Gurvici, F. I. — *vezi* Dan, F. I.

H

Henderson, Arthur (1863—1935) — unul dintre liderii partidului laburist şi ai mişcării sindicale engleze. În anii 1908—1910 şi 1914—1917 a fost preşedinte al grupului parlamentar laburist. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste, a intrat

în guvernul de coaliție al lui Asquith și apoi în cabinetul de război al lui Lloyd George. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a venit în Rusia pentru a face agitație în favoarea continuării războiului. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaționalei a II-a de la Berna, iar din 1923 — președinte al Comitetului executiv al Internaționalei muncitorești socialiste (a II-a) unificate. A făcut parte în repetate rînduri din guvernele burgheze ale Angliei. — *263, 267, 268, 269, 314.*

Herzen, A. I. (1812—1870) — mare democrat revoluționar rus, filozof materialist, publicist și scriitor; întemeietorul socialismului „rus", „țărănesc". A intrat în mișcarea de eliberare ca un revoluționar din rîndurile nobilimii, continuînd tradițiile decembriștilor. În 1852 a înființat la Londra o tipografie rusă și a pus bazele unei prese ruse libere în străinătate. După ce a publicat cîteva manifeste, broșuri și articole cu caracter revoluționar, în 1855 a început să editeze almanahul „Polearnaia Zvezda", iar în 1857, împreună cu N. P. Ogarev, ziarul „Kolokol".

O apreciere a rolului pe care l-a avut Herzen în istoria mișcării de eliberare ruse a fost făcută de V. I. Lenin în articolul său „În memoria lui Herzen" (vezi Opere complete, vol. 21, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 268—275). — *270—271.*

Hoffmann, Arthur Hermann (1857—1927) — om de stat și fruntaș politic elvețian, unul dintre conducătorii partidului liberal; de profesiune avocat. Din 1911 a făcut parte din guvernul Elveției, a fost membru al Consiliului federal, iar în anii 1914—1917 președinte al Consiliului federal; a condus politica externă a Elveției. În iunie 1917 a demisionat pentru a se ocupa cu avocatura. — *327.*

Huysmans, Camille (n. 1871) — unul dintre cei mai vechi militanți ai mișcării muncitorești din Belgia; profesor de filologie, ziarist. În anii 1904—1919 a fost secretar al Biroului socialist al Internaționalei a II-a; în timpul primului război mondial s-a situat pe poziții centriste și a fost conducătorul de fapt al B.S.I. A făcut parte în repetate rînduri din guvernul belgian. În anii 1946—1947 a fost prim-ministru. Începînd din 1910 a fost ales în parlament; în anii 1936—1939 și 1954—1959 a fost președinte al Camerei deputaților. În ultimii ani s-a pronunțat pentru stabilirea de contacte între partidele socialiste și P.C.U.S., pentru refacerea unității mișcării muncitorești internaționale. — *260.*

I

Ilin, I. — colaborator la „Zemlea i Volea", ziarul socialiștilor-revoluționari din Petrograd; autorul poeziei „Reverii de primăvară", apărută în „Zemlea i Volea" nr. 36 din 6 mai 1917. — *473.*

Ionov (Koighen, F. M.) (1870—1923) — social-democrat, unul dintre liderii Bundului, iar mai tîrziu membru al partidului bolșevic.

Începînd din 1893, a activat în cercurile social-democrate din Odesa. În 1903 a fost ales în Comitetul Central al Bundului. În decembrie 1908 a luat parte la lucrările Conferinței a V-a a P.M.S.D.R., unde în principalele probleme s-a situat pe platforma menșevicilor-partiiți ; ulterior a adoptat o poziție împăciuitoristă față de lichidatori. În anii primului război mondial a făcut parte din aripa internaționalistă a Bundului, care se situa pe o poziție apropiată de centrism. După Revoluția Socialistă din Octombrie a intrat în Partidul Comunist (b) din Rusia, a activat în Comitetul regional de partid din Votecia. — *236.*

Iordanski, N. I. (1876—1928) — social-democrat, menșevic. În perioada primului război mondial s-a pronunțat pentru sprijinirea războiului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost comisar al guvernului provizoriu burghez pe lîngă armatele frontului de sud-est. În 1921 a intrat în rîndurile P.C. (b) din Rusia ; în 1922 a lucrat la Comisariatul poporului pentru afacerile externe și la Editura de stat, iar după aceea a fost reprezentant plenipotențiar în Italia. Începînd din 1924 s-a îndeletnicit cu activitatea publicistică. — *203.*

J

Jitomirski, I. A. („Otțov") (n. 1880) — provocator, de profesiune medic. Începînd din 1902 a făcut parte din rețeaua de agenți de peste graniță a departamentului poliției, căruia îi dădea informații mai ales despre activitatea organizațiilor bolșevice din străinătate. În 1917 a fost demascat ca provocator. — *236.*

K

Kamenev (Rosenfeld), L. B. (1883—1936) — membru din 1901 al partidului bolșevic. În anii reacțiunii a avut o atitudine împăciuitoristă față de lichidatori, otzoviști și trotkiști. În 1915, fiind arestat, a declarat în fața tribunalului țarist că se dezice de lozinca bolșevică a înfrîngerii guvernului țarist în războiul imperialist. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre înfăptuirea revoluției socialiste. În octombrie 1917, în numele său și al lui Zinoviev, a publicat în „Novaia Jizn", ziar semimenșevic, o declarație în care arăta că nu este de acord cu hotărîrea luată de Comitetul Central de a trece la insurecția armată și a divulgat astfel planurile partidului. După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat diferite posturi de răspundere. În repetate rînduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului ; în noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru formarea unui guvern de coaliție din care să facă parte și menșevicii, și socialiștii-revoluționari. În 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziții", iar în 1926 unul dintre liderii blocului antipartinic trotkisto-zinovievist. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al

U.R.S.S., a fost exclus din partid ca militant activ al opoziției trotkiste. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimit în partid, dar nici după aceea n-a încetat să desfășoare activitate antipartinică și în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost din nou reprimit, iar în 1934 a fost exclus pentru a treia oară din cauza activității sale antipartinice și antisovietice. — *459.*

Kamkov (Kaț), B. D. (1885—1938) — membru al partidului socialist-revoluționar. Unul dintre organizatorii și liderii partidului socialist-revoluționar de stînga. În 1918 a luat atitudine împotriva păcii de la Brest, a fost unul dintre inițiatorii asasinării consulului german Mirbach și unul dintre organizatorii rebeliunii socialist-revoluționare de stînga din Moscova. Pentru activitatea sa contrarevoluționară a fost arestat, judecat și condamnat de tribunalul militar. Ulterior a lucrat în domeniul statisticii.— *263.*

Katkov, M. N. (1818—1887) — moșier, publicist reacționar. Și-a început activitatea politică ca adept al liberalismului aristocratic moderat. La începutul deceniului al 7-lea a trecut în tabăra reacțiunii. În anii 1863—1887 a fost redactor și editor al ziarului „Moskovskie Vedomosti", care a devenit purtătorul de cuvînt al reacțiunii monarhiste. Katkov însuși spunea despre sine că este un „credincios cîine de pază al absolutismului". Numele lui Katkov a devenit simbolul celei mai deșănțate reacțiuni. — *370.*

Kaț, B. D. — *vezi* Kamkov, B. D.

Kerenski, A. F. (n. 1881) — socialist-revoluționar. Deputat în Duma a IV-a de stat. În cadrul ei s-a alăturat pentru cîtva timp grupului trudovicilor și a fost președintele lui. În anii primului război mondial s-a manifestat ca un defensist înfocat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de justiție, ministru al războiului și al marinei, iar după aceea prim-ministru al guvernului provizoriu și comandant suprem al armatei. După Revoluția Socialistă din Octombrie a dus lupta împotriva Puterii sovietice ; în 1918 a fugit peste graniță. În prezent trăiește în S.U.A., unde desfășoară propagandă antisovietică. — *66, 222, 227, 259, 267—268, 270, 271, 272, 277, 282, 320, 321, 368, 390, 394, 408, 409, 427, 444, 447—448, 467, 481.*

Kogan, I. M. — *vezi* Rostov, N.

Koighen, F. M. — *vezi* Ionov.

Konovalov, A. I. (n. 1875) — mare fabricant de textile din Rusia. Deputat în Duma a IV-a de stat ; unul dintre organizatorii așazisului bloc progresist. În anii 1915—1916 a fost vicepreședinte al Comitetului central pentru industria de război. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al comerțului și industriei, iar apoi, în guvernul provizoriu burghez de sub conducerea lui Kerenski, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. După

Revoluția Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *34, 81, 99, 101, 272, 331, 418.*

Kozlovski, M. I. (1876—1927) — militant al mișcării revoluționare poloneze și ruse. Membru al partidului social-democrat revoluționar încă de la începutul secolului al XX-lea ; bolșevic. A fost membru al Conducerii centrale a social-democrației din Polonia și Lituania. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd și a fost membru al C.E.C. în prima legislatură și președinte al Dumei raionale din Vîborg. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al comisiei extraordinare de instrucție de la Petrograd, apoi membru al colegiului Comisariatului poporului pentru justiție, președintele Micului consiliu al comisarilor poporului. În 1919 a fost numit comisar al poporului la justiție în Republica Lituano-Bielorusă. În 1923—1927 a fost jurisconsult principal la Comisariatul poporului pentru căile de comunicații. — *444, 445, 456, 457.*

Krîlenko, N. V. (1885—1938) — membru al partidului bolșevic, din 1904, și remarcabil om de stat sovietic. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a colaborat la ziarul „Soldatskaia Pravda", a luat parte la Conferința generală a organizațiilor P.M.S.D. (b) din Rusia din armata de pe front și din spatele frontului. A fost delegat la primul Congres general al Sovietelor din Rusia. A participat activ la Revoluția Socialistă din Octombrie. A făcut parte din primul guvern sovietic ca membru al Comitetului pentru treburile militare și maritime, iar mai tîrziu a fost numit comandant suprem. Începînd din 1918 a lucrat în diverse organe ale justiției sovietice : a fost președinte al Tribunalului revoluționar suprem al C.E.C. din Rusia, adjunct al comisarului poporului la justiție, procuror al republicii ; în 1931 a fost numit comisar al poporului la justiție al R.S.F.S.R., iar în 1936 comisar al poporului la justiție al U.R.S.S. La congresele al XV-lea și al XVI-lea ale partidului a fost ales membru al Comisiei centrale de control. — *274.*

Krupskaia, N. K. (1869—1939) — revoluționară de profesie, activistă de seamă a partidului comunist și a Statului sovietic ; tovarășa de luptă, soția și prietena lui V. I. Lenin. Membră de partid din 1898. Și-a început activitatea revoluționară în 1890, în cadrul cercurilor marxiste studențești din Petersburg, iar după aceea a desfășurat propagandă social-democrată în rîndurile muncitorilor. În 1895 a făcut parte din „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" din Petersburg. În august 1896 a fost arestată și condamnată la deportare pe termen de trei ani, pe care i-a petrecut în satul Șușenskoe, iar apoi la Ufa. În 1901 a emigrat ; a lucrat ca secretar de redacție al ziarului „Iskra". După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a îndeplinit funcția de secretar de redacție la ziarele bolșevice „Vpered" și „Proletarii" ; în perioada primei revoluții ruse (1905—1907) a lucrat ca secretar al C.C. al partidului în Rusia, iar în 1907 a emigrat din nou. În anii reacțiunii a participat activ la lupta împotriva lichidatorilor și otzoviștilor ; după Conferința de la

Praga a P.M.S.D.R. (1912) l-a ajutat pe Lenin să stabilească legăturile cu organizaţiile de partid din Rusia, cu ziarul „Pravda" şi cu fracţiunea bolşevică din Duma a IV-a de stat.

După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a înapoiat, împreună cu V. I. Lenin, în Rusia, unde a lucrat în Secretariatul C.C. al partidului ; a participat activ la pregătirea şi înfăptuirea Revoluţiei Socialiste din Octombrie. După revoluţie a fost membră a colegiului Comisariatului poporului pentru învăţământul public ; începînd din 1921 a condus Direcţia generală a învăţămîntului politic ; din 1929 a deţinut funcţia de adjunct al comisarului poporului pentru învăţămîntul public. A scris o serie de lucrări cu privire la problemele învăţămîntului public, ale educaţiei comuniste, ale mişcării de femei şi de tineret. Este autoarea unui volum de amintiri despre V. I. Lenin. Începînd din 1924 a fost membră a Comisiei centrale de control, iar din 1927 membră în C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. A fost membră a C.E.C. din Rusia şi C.E.C. al U.R.S.S. în toate legislaturile, deputată şi membră a Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. în prima legislatură. — *78, 147.*

Krusser — sublocotenent în armata ţaristă. A fost arestat de guvernul provizoriu burghez pentru cuvîntarea rostită în mai 1917 la Sculeni (Basarabia), la un miting la armatei operative. În cuvîntarea sa, el a sfătuit pe ostaşi să nu se încreadă în guvernul provizoriu, să nu participe la ofensiva de pe front şi a arătat că e necesară fraternizarea cu germanii. — *229, 230.*

Kukoveţki (Bukoveţki), A. I. (n. 1881) — membru al secţiei economice a Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd în prima legislatură din 1917. — *220.*

Kutler, N. N. (1859—1924) — militant de vază al partidului cadet ; a lucrat la Ministerul de Finanţe ; în anii 1905—1906 a fost ministru al agriculturii şi al reglementării regimului proprietăţii funciare ; deputat în Dumele a II-a şi a III-a de stat, unul dintre autorii proiectului de program agrar al cadeţilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, Kutler, care era strîns legat de cercurile bancare şi industriale, a făcut parte din diferite comisii de pe lîngă Ministerul Comerţului şi Industriei, în care reprezenta interesele industriaşilor din sudul Rusiei. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru finanţe. — *79.*

L

Larin, I. (Lurie, M. A.) (1882—1932) — social-democrat, menşevic. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a devenit unul dintre liderii lichidatorilor. A participat la activitatea Blocului antipartinic din august, creat în 1912 de Troţki. În anii primului război mondial s-a alăturat centriştilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a condus grupul menşevicilor-internaţiona-

lişti, care au editat revista „Internaţional". În august 1917 a fost primit în partidul bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut diferite funcţii în aparatul sovietic şi în domeniul economic. — *475.*

Leahov, V. P. (1869—1919) — colonel în armata ţaristă ; a devenit faimos prin înăbuşirea mişcării naţional-revoluţionare din Caucaz şi din Iran. În anii primului război mondial a fost guvernator general al zonei turceşti a litoralului Mării Negre. În februarie 1919 a fost numit guvernator în Terek-Taghestan şi comandant al trupelor denikiniste din acest ţinut. În cursul luptelor aprige duse de „armata de voluntari" a albgardiştilor împotriva popoarelor muntene, Leahov a fost ucis. — *99, 100, 286.*

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I., Lenin, N.) (1870—1924) — date biografice. — *1, 9, 23, 51, 72, 76, 78, 83, 99, 101, 103, 107, 112, 115, 120—121, 134, 143, 147—148, 178, 179, 187, 190, 193, 195, 226, 234, 243, 252, 281, 285, 327, 356, 379, 404, 448, 459, 466—467.*

Letailleur, E. — *vezi* Lysis.

Liber (Goldman), M. I. (1880—1937) — unul dintre liderii Bundului. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi al Prezidiului C.E.C. în prima legislatură ; s-a situat pe o poziţie menşevică şi s-a pronunţat pentru un guvern de coaliţie. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. Ulterior a lucrat în domeniul economic. — *350.*

Liebknecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti germane şi internaţionale ; unul dintre conducătorii aripii de stînga a social-democraţiei germane ; fiul lui Wilhelm Liebknecht, de profesiune avocat.

A luptat activ în rîndurile social-democraţiei, împotriva oportunismului şi militarismului. În 1912 a fost ales deputat în Reichstag. În anii primului război mondial a luptat împotriva sprijinirii „propriului" guvern imperial, care ducea un război de cotropire. La 2 decembrie 1914, el a fost singurul, în întregul Reichstag, care a votat împotriva alocării de credite de război. A fost unul dintre organizatorii şi conducătorii grupului „Die Internationale", care mai tîrziu a luat numele de „Spartacus", iar ulterior pe acela de „Uniunea Spartacus". Pentru propaganda antiimperialistă desfăşurată de el, în 1916 a fost condamnat la muncă silnică. În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 s-a aflat, împreună cu R. Luxemburg, în fruntea avangărzii revoluţionare a muncitorilor germani. A redactat ziarul „Die Rote Fahne". A fost unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania şi unul dintre conducătorii insurecţiei din ianuarie 1919 a muncitorilor din Berlin. După înăbuşirea insurecţiei a fost ucis în mod bestial de bandele lui Noske. Apreciind activitatea lui K. Liebknecht, Lenin scria : „Acest nume este... simbolul conducă-

torului devotat intereselor proletariatului, simbolul devotamentului față de revoluția socialistă... Acest nume este simbolul luptei neîmpăcate împotriva imperialismului, nu în vorbe, ci în fapte..." (Opere, vol. 28, București, Editura politică, 1959, p. 433—434). — *104, 108, 111, 259, 289, 314, 354—355.*

Liebknecht, Wilhelm (1826—1900) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale, unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului social-democrat din Germania. Din 1875 și pînă la sfîrșitul vieții, Liebknecht a fost membru al Comitetului Central al Partidului social-democrat din Germania și redactor responsabil al ziarului „Vorwärts", organul central al acestui partid. Din 1867 și pînă în 1870 a fost deputat în Reichstagul Confederației Germaniei de nord, iar cu începere din 1874 a fost ales în repetate rînduri în Reichstagul german ; a folosit cu pricepere tribuna parlamentară pentru a demasca politica internă și externă reacționară a iuncherimii prusace. Pentru activitatea sa revoluționară a fost condamnat în repetate rînduri la închisoare. A participat îndeaproape la activitatea Internaționalei I și la organizarea Internaționalei a II-a. K. Marx și F. Engels i-au acordat o aleasă prețuire lui Liebknecht, dar în același timp au criticat unele greșeli ale lui cu caracter împăciuitorist, ajutîndu-l să adopte o poziție justă. — *254.*

Lipkin, F. A. — *vezi* Cerevanin, N.

Lloyd George, David (1863—1945) — om de stat și diplomat englez, lider al partidului liberal. În 1890 a fost ales în parlament. În anii 1905—1908 a fost ministru al comerțului, iar în anii 1908—1915 ministru de finanțe. A jucat un rol important în definirea liniei politice a guvernului englez, îndreptată spre pregătirea unui război imperialist mondial. Prin lingușeli, minciuni, precum și prin făgăduieli făcute muncitorilor, a încercat să împiedice sau măcar să întîrzie crearea unui partid revoluționar al clasei muncitoare. În anii 1916—1922, în calitate de prim-ministru, a reușit să consolideze pozițiile imperialismului englez în Orientul Apropiat și Mijlociu, precum și în Balcani, a reprimat cu cruzime mișcarea de eliberare națională din colonii și din țările dependente. După Revoluția Socialistă din Octombrie din Rusia a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției armate și ai blocadei împotriva Statului sovietic. În 1922, după o serie de eșecuri politice, și-a dat demisia, însă a continuat să se bucure de o anumită influență politică pînă la sfîrșitul vieții. — *391—392.*

Loriot, Ferdinand (1870—1930) — socialist francez. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste și, la Conferința de la Kienthal (1916), a aderat la stînga zimmerwaldiană. În anii 1920—1927 a făcut parte din Partidul Comunist Francez. A participat ca delegat la Congresul al III-lea al Cominternului. În ianuarie 1925, la Congresul al IV-lea al P.C.F., a luat poziție împotriva hotărîrilor Congresului al V-lea al Cominternului ; în 1927 a fost exclus din partidul comunist ca oportunist de dreapta. — *111.*

Lunacearski, A. V. (1875—1933) — revoluționar de profesie și remarcabil om de stat sovietic. A intrat în mișcarea revoluționară la începutul ultimului deceniu al secolului trecut. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a devenit bolșevic. A făcut parte din redacțiile ziarelor bolșevice „Vpered" și „Proletarii", iar apoi din aceea a ziarului „Novaia Jizn" (1905). În anii reacțiunii s-a îndepărtat de marxism, a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered" și a propagat ideea îmbinării marxismului cu religia. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. Înapoindu-se în Rusia în 1917, Lunacearski a aderat la grupul „interraioniștilor" împreună cu care, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.R., a fost primit în partid. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost, pînă în 1929, comisar al poporului pentru învățămîntul public, iar apoi președinte al Comitetului pentru problemele științifice de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. În 1930 a devenit academician. În august 1933 a fost numit reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Spania. Publicist și dramaturg, Lunacearski este autorul unor lucrări în domeniul artei și literaturii. — *258*.

Lurie, M. A. — *vezi* Larin, I.

Lvov, G. E. (1861—1925) — prinț, mare moșier, fruntaș al zemstvelor, cadet, membru al Dumei I de stat. În perioada primului război mondial a fost președinte al Uniunii zemstvelor din Rusia, iar apoi unul dintre președinții Comitetului unit al Uniunii zemstvelor și al Uniunii orașelor (Zemgor) — organizație a burgheziei imperialiste și a moșierimii. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost, din martie pînă în iulie, președinte al Consiliului de Miniștri și ministru al afacerilor interne în guvernul provizoriu burghez. A fost unul dintre instigatorii sîngeroasei represiuni împotriva muncitorilor și soldaților din Petrograd din zilele lui iulie 1917. După Revoluția Socialistă din Octombrie a devenit emigrant alb ; a participat la organizarea intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice. — *17, 56, 62, 216, 260—263, 271, 329, 331, 375, 416, 427—428, 435, 481*.

Lysis (Letailleur, Eugène) — economist burghez francez, autorul unor scrieri financiare și politice. — *89*.

M

MacDonald, James Ramsay (1866—1937) — om politic englez, unul dintre fondatorii și liderii Partidului muncitoresc independent și ai partidului laburist. A promovat o politică ultraoportunistă, a propagat teoria colaborării între clase și a integrării treptate a capitalismului în socialism. La începutul primului război mondial s-a situat pe poziții pacifiste, iar apoi a pășit pe calea sprijinirii fățișe a burgheziei imperialiste. În anii 1918—1920 a încercat să împiedice lupta muncitorilor englezi care s-au ridicat împotriva intervenției antisovietice ; a promovat o politică de scindare a clasei muncitoare. În anii 1924 și 1929—1931 a deținut postul de prim-ministru. Guvernul laburist prezidat de MacDonald a dus o politică antimunci-

torească, a căutat să înăbuşe mişcarea de eliberare naţională din coloniile engleze. În anii 1931—1935, MacDonald s-a aflat în fruntea aşa-zisului „guvern naţional", a cărui politică era trasată de conservatori. — *289.*

Maclean, John (1879—1923) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti engleze, de profesiune învăţător. Înainte de primul război mondial s-a alăturat aripii de stînga a Partidului socialist britanic şi a devenit unul dintre liderii lui în Scoţia. În timpul războiului s-a situat pe poziţii internaţionaliste, a desfăşurat o activă propagandă revoluţionară, antirăzboinică, a fost unul dintre organizatorii şi conducătorii demonstraţiilor şi grevelor de masă ale muncitorilor (printre care şi a celor de la întreprinderile de armament), fapt pentru care în repetate rînduri a fost supus măsurilor de persecuţie ale guvernului englez. În aprilie 1916 a fost ales în conducerea Partidului socialist britanic. În ultimii ani ai vieţii sale a părăsit activitatea politică. — *289.*

Maklakov, V. A. (n. 1870) — cadet de dreapta, moşier, de profesiune avocat, a pledat în numeroase procese politice. Deputat în Dumele a II-a, a III-a şi a IV-a de stat din partea oraşului Moscova ; membru al C.C. al partidului cadeţilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie a fost numit, în iulie 1917, ambasador al guvernului provizoriu burghez la Paris ; după aceea a devenit emigrant alb. — *37—38, 286, 295, 319—321, 330.*

Malinovski, A. A. — *vezi* Bogdanov, A. A.

Malinovski, R. V. (1876—1918) — provocator, agent secret al secţiei din Moscova a ohranei. În 1906, mînat de scopuri egoiste, a aderat la mişcarea muncitorească. Începînd din 1907 a furnizat, din proprie iniţiativă, informaţii poliţiei, iar în 1910 a devenit agent secret al ohranei ţariste. A ocupat o serie de funcţii importante în partidul bolşevic ; la Conferinţa de la Praga din 1912 a P.M.S.D.R. a fost ales membru al Comitetului Central. Cu sprijinul ohranei ţariste a fost ales deputat în Duma a IV-a de stat din partea curiei muncitoreşti a guberniei Moscova. În 1914, temîndu-se să nu fie demascat, şi-a depus mandatul de deputat în Duma de stat şi a fugit în străinătate. În 1918 s-a întors în Rusia Sovietică, a fost arestat, deferit justiţiei şi împuşcat, în baza unei sentinţe a Tribunalului suprem al C.E.C. din Rusia. — *226—227, 236, 377, 378, 395, 430.*

Manuilov, A. A. (1861—1929) — economist burghez rus, conducător de seamă al partidului cadet, unul dintre redactorii ziarului „Russkie Vedomosti". În anii 1905—1911 a fost rector al Universităţii din Moscova, în 1907—1911 membru al Consiliului de Stat, iar în 1917 ministru al instrucţiunii publice în guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat ; întorcîndu-se în ţară, a fost profesor la diferite instituţii de învăţămînt superior sovietice. A scris o serie de lucrări în domeniul economiei. — *371, 435.*

Markov, N. E. (Markov 2) (n. 1876) — mare moşier, om politic reacţionar din Rusia ţaristă, unul dintre conducătorii organizaţiilor ultrareacţionare-pogromiste „Uniunea poporului rus" şi „Oastea arhanghelului Mihail". Deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Kursk. În Dumă a fost unul dintre liderii aripii de extremă dreaptă. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *192, 193.*

Martov, L. (Ţederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a avut o poziţie lichidatoristă, a redactat ziarul „Golos Soţial-Demokrata", a luat parte la Conferinţa antipartinică din august (1912). În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a aflat în fruntea grupului menşevicilor-internaţionalişti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania şi a editat la Berlin revista menşevică contrarevoluţionară „Soţialisticeskii Vestnik". — *78, 121, 263, 409, 475.*

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietor al comunismului ştiinţific, gînditor genial, conducător şi învăţător al proletariatului internaţional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (Scurtă schiţă biografică şi expunere a marxismului)", în Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92). — *123, 127, 284.*

Maslov, S. L. (n. 1873) — socialist-revoluţionar de dreapta. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia ; în septembrie a fost numit ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în cadrul unor organizaţii economice şi al unor instituţii ştiinţifice. A scris o serie de lucrări în probleme agrare. Una din cărţile lui, „Economia ţărănească", a fost aspru criticată de V. I. Lenin în 1921. — *139—143.*

Maslovski, S. D. — vezi Mstislavski, S. D.

Menşikov, M. O. (1859—1919) — publicist reacţionar, colaborator la „Novoe Vremea", ziar ultrareacţionar. V. I. Lenin a spus despre Menşikov că este un „credincios cîine de pază al sutelor negre ţariste" (Opere complete, vol. 20, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 148). După Revoluţia Socialistă din Octombrie, Menşikov a dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice ; în 1919 a fost executat pentru activitatea sa contrarevoluţionară. — *370.*

Miliukov, P. N. (1859—1943) — lider al partidului cadet, ideolog de vază al burgheziei imperialiste ruse, istoric şi publicist. În octombrie 1905 a fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, iar apoi preşedinte al Comitetului Central al acestui partid şi redactor al

ziarului „Reci", organul central al cadeților. A fost deputat în Dumele a III-a și a IV-a de stat. În 1917 a fost ministru de externe în primul guvern provizoriu burghez, a promovat politica continuării războiului „pînă la victoria finală". După Revoluția Socialistă din Octombrie a devenit unul dintre organizatorii intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice ; militant activ al emigrației albe. — *3, 7, 16, 36, 61, 66, 67, 88, 97, 98, 99, 111, 231, 262, 276, 287, 291, 295, 299, 319, 330, 331, 339, 354, 371, 375, 392.*

Mstislavski (Maslovski), S. D. (1876—1943) — scriitor rus ; din 1904 membru al partidului socialist-revoluționar. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a colaborat la „Delo Naroda", ziarul acestui partid. A făcut parte din C.C. al partidului socialist-revoluționar de stînga. După asasinarea lui Mirbach a părăsit acest partid ; a fost membru al C.C. al borotbiștilor ucraineni. Din 1921 — fără partid. În anii 1922—1926 a fost redactor la publicațiile neperiodice ale Internaționalei Sindicale. În anii următori a lucrat la Marea Enciclopedie Sovietică și la o serie de alte edituri sovietice. — *222.*

Mujik vrednîi — *vezi* Bednîi, Demian (Pridvorov, E. A.)

N

Napoleon I (Bonaparte) (1769—1821) — împărat al Franței în anii 1804—1814 și 1815. — *5, 6, 66, 69.*

Natanson, M. A. (1850—1919) — reprezentant al narodnicismului revoluționar, iar mai tîrziu socialist-revoluționar. A participat la mișcarea revoluționară începînd din 1869. A fost unul dintre întemeietorii partidului „Zemlea i volea" ; în 1893 a luat parte activă la crearea partidului „Narodnoe pravo". În primii ani ai secolului al XX-lea a devenit membru al partidului socialist-revoluționar și a făcut parte din Comitetul lui Central. În timpul primului război mondial s-a situat pe o poziție internaționalistă neconsecventă, manifestînd unele oscilări centriste. A fost unul dintre organizatorii și liderii partidului socialist-revoluționar de stînga. În 1918 a condamnat rebeliunea socialiștilor-revoluționari de stînga îndreptată împotriva Puterii sovietice. — *78.*

Nekrasov, N. V. (n. 1879) — deputat în Dumele a III-a și a IV-a de stat din partea guberniei Tomsk ; profesor universitar, cadet. În 1917 a făcut parte din guvernul provizoriu burghez ca ministru al căilor de comunicații, ministru fără portofoliu și ministru de finanțe. În vara anului 1917 s-a retras din partidul cadeților. În timpul Puterii sovietice a lucrat la Centrala cooperativelor. — *389.*

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei ; a domnit de la 1894 pînă la revoluția burghezo-democratică din februarie 1917. La 17 iulie 1918 a fost executat la

Ekaterinburg (Sverdlovsk), în baza unei hotărîri a Sovietului regional de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ural. — *5, 16, 17, 44, 49—50, 52—53, 63, 64, 67, 92, 98, 102, 104, 108, 128, 182, 188, 192, 197, 259, 270, 285, 297, 298, 299, 316, 319, 321, 382, 411, 412.*

Novîh, G. E. — *vezi* Rasputin, G. E.

O

„*Otţov*" — *vezi* Jitomirski, I. A.

P

Palcinski, P. I. (m. 1930) — inginer, organizator al sindicatului „Produgol"; era strîns legat de cercurile bancare. După revoluţia din februarie 1917 a deţinut funcţia de adjunct al ministrului comerţului şi industriei în guvernul provizoriu burghez, a fost inspiratorul sabotajului industriaşilor, a luptat împotriva organizaţiilor democratice şi prin aceasta „şi-a cîştigat cea mai tristă şi cea mai largă popularitate în întreaga Rusie" (V. I. Lenin. Opere, vol. 25, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 346). A fost comandant al apărării Palatului de iarnă la 25 octombrie (7 noiembrie) 1917. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii sabotajului din industria sovietică. În 1930 a fost executat. — *418, 424—425.*

Parvus (Ghelfand, A. L.) (1869—1924) — în ultimii ani ai secolului trecut şi în primii ani ai secolului nostru a activat în rîndurile mişcării social-democrate din Rusia şi din Germania, alăturîndu-se aripii de stînga a Partidului social-democrat din Germania. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la menşevici. El a emis teoria antimarxistă a „revoluţiei permanente", din care Troţki a făcut ulterior o armă de luptă împotriva leninismului. Mai tîrziu s-a îndepărtat de social-democraţie; în anii primului război mondial s-a situat pe poziţii şoviniste, a fost agent al imperialismului german, s-a îndeletnicit cu specula în stil mare şi s-a îmbogăţit din furniturile de război. În 1915 a editat revista „Die Glocke". — *456, 457.*

Pereverzev, P. N. — avocat, trudovic, a fost apropiat de socialiştii-revoluţionari. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de justiţie în primul guvern provizoriu burghez de coaliţie. În iulie 1917 a publicat documente false împotriva lui Lenin şi a bolşevicilor, care fuseseră plăsmuite de Aleksinski împreună cu serviciul de contraspionaj militar. — *342, 429, 434.*

Peşehonov, A. V. (1867—1933) — militant pe tărîm obştesc şi publicist burghez. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost narodnic liberal, colaborator la „Russkoe Bogatstvo", iar cu începere din 1904 membru al redacţiei acestei reviste; a colaborat la „Osvobojdenie", revistă a burgheziei monarhiste liberale, şi la „Revoliu-

ţionnaia Rossiia", ziar al socialiştilor-revoluţionari. Din 1906 a fost unul dintre conducătorii partidului mic-burghez al „socialiştilor-populişti" (enesii). În 1917 a fost ministru al aprovizionării în guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice ; din 1922 — emigrant alb. — *30, 31—32, 216, 262, 336, 338, 340, 382, 414—415, 431.*

Plehanov, G. V. (1856—1918) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti ruse şi internaţionale, primul propagandist al marxismului în Rusia. În 1883 a înfiinţat la Geneva prima organizaţie marxistă rusă, grupul „Eliberarea muncii". Plehanov a luptat împotriva narodnicismului şi a combătut revizionismul din mişcarea muncitorească internaţională. În primii ani ai secolului nostru a făcut parte din redacţia ziarului „Iskra" şi a revistei „Zarea".

În anii 1883—1903 a scris o serie de lucrări care au jucat un rol de seamă în apărarea şi propagarea concepţiei materialiste despre lume. Dar încă de pe atunci, Plehanov a făcut unele greşeli serioase, care au constituit germenele concepţiilor sale menşevice de mai tîrziu. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., Plehanov s-a situat pe o poziţie împăciuitoristă faţă de oportunism, iar apoi s-a alăturat menşevicilor. În perioada primei revoluţii ruse, el s-a situat pe poziţii menşevice în toate problemele fundamentale. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, Plehanov a luat atitudine împotriva revizuirii marxismului de către machişti şi împotriva lichidatorismului, situîndu-se în fruntea grupului menşevicilor-partiiţi. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţiile social-şovinismului. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, întorcîndu-se în Rusia, Plehanov s-a situat în fruntea grupului „Edinstvo" — un grup de extremă dreaptă al menşevicilor defensişti — şi s-a pronunţat împotriva bolşevicilor, împotriva revoluţiei socialiste, considerînd că în Rusia nu erau încă pregătite condiţiile pentru trecerea la socialism. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine negativă, dar n-a luat parte la lupta împotriva Puterii sovietice.

Lenin a dat o înaltă apreciere lucrărilor filozofice ale lui Plehanov şi rolului său în răspîndirea marxismului în Rusia, dar în acelaşi timp l-a criticat cu asprime pentru abaterile de la marxism şi pentru serioasele greşeli din activitatea lui politică. — *14, 16, 76, 222—223, 227, 230, 231, 262, 269, 314, 394, 396, 457, 463.*

Poincaré, Raymond (1860—1934) — fruntaş politic burghez şi om de stat francez, de profesiune avocat. În 1887 a fost ales în Camera deputaţilor. Începînd din 1893 a fost, în repetate rînduri, membru al guvernului francez ; exponent al celor mai agresive cercuri ale burgheziei franceze. În 1912 a devenit prim-ministru, iar din 1913 pînă în 1920 preşedinte al Franţei. În aceste posturi s-a manifestat ca un adept activ al pregătirii primului război mondial, fapt pentru care a fost poreclit „Poincaré-războiul". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii intervenţiei militare străine împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1922—1924 şi 1926—1929 a fost prim-ministru al Franţei. Politica lui s-a caracterizat prin

orientarea ei net antisovietică, prin măsurile îndreptate împotriva drepturilor vitale şi a libertăţilor democratice ale oamenilor muncii din Franţa şi prin persecutarea comuniştilor francezi. — *261.*

Polovţev, P. A. (n. 1874) — general, comandant al trupelor din districtul militar Petrograd în vara anului 1917. În zilele din iulie a ordonat să se tragă în participanţii la demonstraţia paşnică de la Petrograd şi să se devasteze sediul redacţiei ziarului „Pravda". După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *445, 450.*

Potresov, A. N. (1869—1934) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost ideolog al lichidatorismului. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. În 1917 a redactat ziarul „Den", care a dus o campanie deşănţată împotriva bolşevicilor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat ; în străinătate a colaborat la „Dni", săptămînalul lui Kerenski, în paginile căruia s-a dedat la atacuri împotriva Rusiei Sovietice. — *409.*

Pridvorov, E. A. — *vezi* Bednîi, Demian.

R

Racovski, C. G. (1873—1941) — la începutul ultimului deceniu al secolului trecut a luat parte la mişcarea social-democrată din Bulgaria, Romînia, Elveţia şi Franţa. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. Începînd din 1917 a făcut parte din partidul bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a ocupat funcţii de partid şi de stat. În 1918 a fost numit preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Ucraina, iar cu începere din 1923 a îndeplinit misiuni diplomatice în Anglia şi Franţa. A fost unul dintre militanţii activi ai opoziţiei troţkiste, fapt pentru care în 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid. A fost reprimit în 1935, dar în 1938 a fost din nou exclus pentru activitatea sa antipartinică. — *314.*

Radek, K. B. (1885—1939) — începînd din primii ani ai secolului nostru a luat parte la mişcarea social-democrată din Galiţia, Polonia şi Germania ; a colaborat la publicaţiile social-democraţilor de stînga germani. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste, oscilînd, totodată, spre centrism ; a adoptat o poziţie greşită în problema dreptului naţiunilor la autodeterminare. Începînd din 1917 a făcut parte din partidul bolşevic. În perioada încheierii păcii de la Brest era „comunist de stînga". În 1923 a devenit un militant activ al opoziţiei troţkiste, fapt pentru care în 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al Uniunii Sovietice, a fost exclus din partid. După ce, în 1930, a fost reprimit în partid, în 1936 a fost din nou exclus pentru activitatea sa antipartinică. — *110.*

Rasputin (Novîh), G. E. (1872—1916) — un aventurier care se bucura de o mare influenţă la curtea lui Nicolaie al II-lea. Se trăgea dintr-o familie de ţărani din gubernia Tobolsk. În 1907, dîn-

du-se drept „călugăr sfînt" şi „profet", a reuşit să cîştige încrederea familiei imperiale. În „rasputinism" şi-a găsit expresia cea mai vie obscurantismul, fanatismul religios şi descompunerea morală, caracteristice vîrfurilor guvernante ale Rusiei ţariste. Rasputin a fost ucis la Petrograd de către un grup de monarhişti, care prin acest act au încercat să salveze prestigiul monarhiei şi să înăbuşe revoluţia, care căpăta o amploare tot mai mare. — *104.*

Ribot, Alexandre-Felix-Joseph (1842—1923) — om de stat francez ; de profesiune avocat ; exponent al intereselor burgheziei imperialiste. A fost prim-ministru în anii 1892—1893, 1895 şi 1917 şi în repetate rînduri ministru în diferite cabinete ale Franţei. A depus eforturi asidue pentru crearea alianţei franco-ruse. — *391—392.*

Rîkov, A. I. (1881—1938) — membru al P.M.S.D.R. din 1899. A participat la congresele al III-lea şi al IV-lea (de unificare) ale P.M.S.D.R. În perioada reacţiunii s-a situat pe o poziţie împăciuitoristă faţă de lichidatori, otzovişti şi troţkişti. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, care era orientată spre revoluţia socialistă. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a ocupat diferite funcţii de răspundere. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului ; în noiembrie 1917 s-a declarat pentru formarea unui guvern de coaliţie la care să participe şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari şi, alături de alţi oportunişti, a semnat declaraţia de demisie din Comitetul Central şi din Consiliul Comisarilor Poporului ; în 1928 a fost unul dintre liderii devierii oportuniste de dreapta din partid. În 1937 a fost exclus din partid pentru activitatea sa antipartinică. — *236.*

Rodicev, F. I. (n. 1856) — moşier din Tver, fruntaş al zemstvelor, unul dintre liderii partidului cadet şi membru al C.C. al acestui partid. A fost deputat în Dumele I, a II-a, a III-a şi a IV-a de stat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost numit de guvernul provizoriu burghez comisar pentru problemele Finlandei. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *6.*

Rodzeanko, M. V. (1859—1924) — mare moşier, unul dintre liderii partidului octombrist, monarhist. Din martie 1911 a fost preşedinte al Dumei a III-a şi apoi a IV-a de stat. În perioada revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917 a organizat Comitetul provizoriu al Dumei de stat, care era un centru al contrarevoluţiei, apoi „consfătuirea privată" a membrilor Dumei de stat ; a fost unul dintre capii rebeliunii lui Kornilov. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fugit la Denikin şi a încercat să unească toate forţele contrarevoluţionare în lupta împotriva Puterii sovietice ; mai tîrziu a emigrat. — *371, 375, 377, 395, 430, 431.*

Rolland, Romain (1866—1944) — remarcabil scriitor francez şi militant pe tărîm obştesc. În scrierile sale a supus unei critici aspre

societatea burgheză şi cultura ei decadentă. A luat atitudine, de pe poziţiile pacifismului, împotriva primului război mondial. Rolland a salutat Revoluţia Socialistă din Octombrie şi a fost prieten al Ţării sovietice ; în 1935 a vizitat Uniunea Sovietică. În anii celui de-al doilea război mondial s-a pronunţat pentru sprijinirea Mişcării antifasciste franceze de rezistenţă. — *111.*

Romanovii — dinastie de ţari şi împăraţi ruşi care au domnit de la 1613 pînă la 1917. — *182, 308.*

Rostov, N. (Kogan, I. M.) — colaborator în 1917 la „Raboceaia Gazeta", publicaţie menşevică. — *433.*

Rudnev, V. A. — *vezi* Bazarov, V.

S

Sandomirski, A. — în 1917, menşevic-internaţionalist, colaborator al ziarului „Novaia Jizn". — *424.*

Savvin, N. N. — în 1917, adjunct al ministrului comerţului şi industriei în guvernul provizoriu burghez ; reprezentant al cercurilor industriale ; vicepreşedinte al Consiliului economic superior. — *418.*

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — unul dintre liderii de extremă dreaptă ai aripii oportuniste a social-democraţiei germane. În 1903 a intrat în grupul social-democrat din Reichstag. Începînd din 1911 a făcut parte din conducerea Partidului social-democrat din Germania. În anii primului război mondial a fost un social-şovinist înfocat. În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania a intrat în rîndurile aşa-zisului Consiliu al împuterniciţilor populari, a fost animatorul agitaţiei pogromiste împotriva membrilor „Uniunii Spartacus". Din februarie pînă în iunie 1919 s-a aflat în fruntea guvernului de coaliţie al Republicii de la Weimar şi a fost unul dintre organizatorii înăbuşirii sîngeroase a mişcării muncitoreşti germane din anii 1918—1921. Ulterior s-a retras din viaţa politică activă. — *14, 16, 263, 269, 314.*

Sembat, Marcel (1862—1922) — unul dintre liderii reformişti ai Partidului socialist francez ; ziarist. Din 1893 a fost membru al Camerei deputaţilor. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. Din august 1914 şi pînă în septembrie 1917 a fost ministru al lucrărilor publice în guvernul imperialist „de apărare naţională" al Franţei. În februarie 1915 a participat la Conferinţa de la Londra a socialiştilor din ţările Antantei, convocată în vederea unificării lor pe baza unui program social-şovinist. — *314.*

Skobelev, M. I. (1885—1939) — începînd din 1903 a luat parte la mişcarea social-democrată, activînd în rîndurile menşevicilor. În 1906 a emigrat ; în străinătate a colaborat la publicaţii menşevice ;

a făcut parte din redacţia ziarului „Pravda" al lui Troţki, care apărea la Viena. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost vicepreşedinte al Sovietului din Petrograd, vicepreşedinte al C.E.C. în prima legislatură; din mai şi pînă în august 1917 a fost ministru al muncii în guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a plecat de la menşevici; a lucrat în sistemul cooperaţiei, iar după aceea în Comisariatul poporului pentru comerţul exterior. Din 1922 a fost membru al P.C. (b) din Rusia; a deţinut posturi de răspundere în sectorul economic, iar în anii 1936—1937 a lucrat în cadrul Comitetului unional de radio. — *31—32, 67, 100, 112—113, 115—116, 126, 216, 232, 233, 234, 235, 250, 259, 262, 268—269, 272, 277, 321, 382, 394, 417—418, 419, 431.*

Skoropis-Ioltuhovski, A. F. (n. 1880) — naţionalist burghez ucrainean. În perioada primului război mondial a fost unul dintre organizatorii şi conducătorii „Uniunii pentru eliberarea Ucrainei", care avea un caracter naţionalist burghez. A fost reprezentantul împuternicit al acestei Uniuni la Berlin şi, din însărcinarea statului-major german, a desfăşurat propagandă naţionalistă printre prizonierii ucraineni aflaţi în lagărele de concentrare din Germania. — *443.*

Smilga, I. T. (1892—1938) — începînd din 1907 a făcut parte din partidul bolşevic. A desfăşurat muncă de partid la Moscova şi la Petersburg. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a făcut parte din Comitetul din Kronstadt al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost preşedinte al Comitetului executiv regional al armatei, flotei şi muncitorilor din Finlanda. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost împuternicit al Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. în Finlanda, membru al Consiliului militar-revoluţionar al republicii, vicepreşedinte al Consiliului superior al economiei naţionale. În timpul discuţiei din 1920—1921 cu privire la rolul sindicatelor s-a manifestat ca adept al platformei lui Troţki. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid ca militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1930 a fost reprimit în partid. Ulterior a fost din nou exclus pentru activitatea sa antipartinică. — *178—179, 183.*

Sokolov, A. V. — *vezi* Volski, S. A.

Sonnino, Giorgio Sidney (1847—1924) — om de stat şi diplomat italian. În anii 1906 şi 1909—1910 a fost prim-ministru, iar în 1914—1919 ministru de externe. A încheiat cu Antanta tratatul anexionist de la Londra din 1915, care asigura Italiei mari compensaţii teritoriale, în special pe seama posesiunilor teritoriale slave din sud ale Austro-Ungariei. În 1917 a încheiat cu Anglia şi Franţa un tratat care prevedea ocuparea de către Italia a unor importante teritorii şi instituirea sferei ei de influenţă în Asia Mică. — *392.*

Spiridonova, M. A. (1884—1941) — unul dintre liderii partidului socialist-revoluţionar. Pentru atentatul comis în 1906 împotriva lui Lujenovski, conducătorul pogromurilor organizate de sutele negre în gubernia Tambov, a fost condamnată la muncă silnică şi deportare. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost unul dintre organizatorii aripii de stînga a eserilor, iar după formarea partidului socialiştilor-revoluţionari de stînga, în noiembrie 1917, a intrat în Comitetul său Central. S-a pronunţat împotriva încheierii păcii de la Brest şi a luat parte activă la rebeliunea contrarevoluţionară din iulie 1918 a socialiştilor-revoluţionari de stînga, după care a continuat să desfăşoare activitate ostilă Puterii sovietice. Ulterior s-a retras din viaţa politică. — *462.*

Stalin (Djugaşvili), I. V. (1879—1953) — militant de seamă al partidului comunist şi al Statului sovietic, al mişcării muncitoreşti şi comuniste internaţionale. Membru de partid din 1898. A desfăşurat activitate politică în Transcaucazia şi la Petersburg. A fost arestat şi deportat în repetate rînduri. În ianuarie 1912 a fost cooptat în Comitetul Central ales la Conferinţa a VI-a (de la Praga) a P.M.S.D.R. Ca membru al Comitetului Central al partidului a luat parte activă la pregătirea şi înfăptuirea Revoluţiei Socialiste din Octombrie. În zilele insurecţiei armate a fost membru al Centrului militar-revoluţionar. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului, în cadrul căruia i s-a încredinţat conducerea Comisariatului poporului pentru problemele naţionalităţilor. În perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil a fost membru al Consiliului militar-revoluţionar al republicii şi al unor consilii militar-revoluţionare de pe mai multe fronturi. Din 1922 pînă în 1952 a fost secretar general al Comitetului Central al partidului, iar după aceea secretar al C.C. al P.C.U.S. În mai 1941 a devenit preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului, iar după aceea al Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. În anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei a fost preşedinte al Comitetului de stat al apărării, comisar al poporului pentru apărare şi comandant suprem al Forţelor armate ale U.R.S.S.

Stalin şi-a cîştigat merite în faţa partidului şi a mişcării comuniste în diverse domenii, inclusiv în acela al teoriei marxist-leniniste. Cu toate acestea, aflîndu-se în importante funcţii de partid şi de stat, el s-a făcut vinovat de încălcări grosolane ale principiilor leniniste de conducere colectivă şi ale normelor vieţii de partid, nesocotirea legalităţii socialiste, nejustificate represiuni în masă împotriva unor remarcabili oameni de stat, militanţi politici şi militari ai Uniunii Sovietice şi a altor oameni sovietici cinstiţi. O serie de lucrări ale sale conţin serioase greşeli în unele probleme ale teoriei marxist-leniniste, denotă subiectivism în aprecierea evenimentelor istorice, încercarea de a diminua rolul lui V. I. Lenin ca teoretician şi conducător al P.C.U.S., de a subaprecia rolul partidului şi al maselor populare.

Greşelile şi denaturările legate de cultul personalităţii lui Stalin au adus mari prejudicii partidului comunist, societăţii sovietice şi

întregii mişcări muncitoreşti şi comuniste internaţionale. În ciuda tuturor neajunsurilor pe care le-a pricinuit partidului şi poporului, cultul personalităţii lui Stalin n-a putut să modifice şi n-a modificat natura orînduirii socialiste, n-a putut să zdruncine bazele organizatorice, politice şi teoretice ale partidului.

Partidul a condamnat şi a lichidat cu hotărîre cultul personalităţii lui Stalin, care era străin de marxism-leninism, precum şi urmările lui, a aprobat activitatea depusă de Comitetul Central în vederea restabilirii şi dezvoltării principiilor leniniste de conducere şi a normelor vieţii de partid în toate domeniile de activitate de partid, de stat şi ideologice, a luat măsuri pentru preîntîmpinarea pe viitor a unor asemenea greşeli şi denaturări. — *440.*

Stepanov, V. A. (n. 1872) — inginer de mine, cadet, membru al Dumelor a III-a şi a IV-a de stat. În 1917 a fost adjunct al ministrului industriei şi comerţului în guvernul provizoriu burghez. — *417—418, 419.*

Stolîpin, P. A. (1862—1911) — om de stat din Rusia ţaristă; mare moşier. În anii 1906—1911 a fost preşedinte al Consiliului de Miniştri şi ministru de interne. De numele lui este legată perioada de cruntă reacţiune politică, în care pedeapsa cu moartea a fost folosită pe scară largă ca mijloc de înăbuşire a mişcării revoluţionare (reacţiunea stolîpinistă din anii 1907—1910). Stolîpin a efectuat o reformă agrară cu scopul de a crea gospodării chiaburești solide, care să constituie un reazem al absolutismului ţarist la sate. Dar încercarea lui de a consolida absolutismul cu ajutorul cîtorva reforme de sus, efectuate în interesul burgheziei şi al moşierilor, a suferit un eşec. În 1911, el a fost asasinat, la Kiev, de socialistul-revoluţionar Bogrov, un agent al ohranei. — *316, 319, 320, 430.*

Struve, P. B. (1870—1944) — economist şi publicist burghez, unul dintre liderii partidului cadet. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost unul dintre reprezentanţii de seamă ai „marxismului legal", a procedat la o „completare" şi la o revizuire „critică" a teoriei economice şi filozofice a lui K. Marx, a căutat să adapteze marxismul şi mişcarea muncitorească la interesele burgheziei. Struve a fost unul dintre teoreticienii şi organizatorii organizaţiei monarhiste-liberale „Uniunea eliberării" (1903—1905) şi redactor al organului ei de presă, revista „Osvobojdenie". O dată cu înfiinţarea, în 1905, a partidului cadet, el devine membru al Comitetului Central al acestui partid. Struve a fost unul dintre ideologii imperialismului rus. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a comportat ca un duşman înrăit al Puterii sovietice; a fost membru al guvernului contrarevoluţionar al lui Vranghel şi, în cele din urmă, emigrant alb. — *311.*

Ş

Şingarev, A. I. (1869—1918) — cadet, militant al zemstvelor, de profesiune medic. Începînd din 1907 a făcut parte din C.C. al partidului cadet. A fost ales deputat în Dumele a II-a şi a III-a de stat

din partea guberniei Voronej şi în Duma a IV-a de stat din partea oraşului Petersburg ; a fost unul dintre liderii fracţiunii cadeţilor în Dumă. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a deţinut funcţia de ministru al agriculturii în prima formaţie a guvernului provizoriu burghez şi de ministru de finanţe în a doua formaţie. — *19—21, 34, 81, 180, 182—183, 186, 216, 330—331, 371, 375, 415, 427, 435, 481.*

Şub, G. V. — membru al secţiei economice a Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd în prima legislatură din 1917. — *220.*

Şulghin, V. V. (n. 1878) — moşier, deputat în Dumele a II-a, a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Volînia. Monarhist şi naţionalist inveterat, redactor al ziarului „Kievleanin", organ de presă al naţionaliştilor ruşi. În 1917 a sprijinit activ guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii „armatei de voluntari" a albgardiştilor, a sprijinit pe generalii contrarevoluţionari Alekseev, Denikin şi Vranghel. Mai tîrziu a emigrat ; în străinătate a continuat lupta împotriva Puterii sovietice. În deceniul al 3-lea al secolului nostru s-a retras din viaţa politică. În prezent este cetăţean al U.R.S.S. — *37, 101, 117, 371.*

T

Tereşcenko, M. I. (n. 1888) — unul dintre cei mai mari fabricanţi de zahăr din Rusia, milionar. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de finanţe, iar apoi ministru de interne în guvernul provizoriu burghez ; a promovat activ politica imperialistă de continuare a războiului „pînă la victoria finală". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a devenit emigrant alb ; a fost unul dintre organizatorii contrarevoluţiei şi ai intervenţiei militare împotriva Statului sovietic. — *62, 81, 97, 99, 101, 216, 262, 272, 287, 291, 330, 331, 375, 427, 481.*

Thomas, Albert (1878—1932) — om politic francez, social-reformist. Din 1910 a fost unul dintre liderii fracţiunii parlamentare a partidului socialist. În anii primului război mondial a fost social-şovinist. A intrat în guvernul burghez al Franţei ca ministru al armamentului. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a venit în Rusia ca să facă propagandă pentru continuarea războiului. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaţionalei (a II-a) de la Berna. În anii 1919—1932 a condus Biroul internaţional al muncii de pe lîngă Liga Naţiunilor. — *263, 267, 268, 314.*

Tomski, M. P. (1880—1936) — membru al partidului bolşevic din 1904. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a avut o atitudine împăciuitoristă faţă de lichidatori, otzovişti şi troţkişti. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost

membru al Comisiei executive a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut o serie de funcţii de răspundere. În repetate rînduri s-a pronunţat împotriva liniei politice leniniste a partidului. În 1928, împreună cu Buharin şi Rîkov, a condus devierea de dreapta din P.C. (b) al U.R.S.S. — *243, 253.*

Troţki (Bronştein), L. D. (1879—1940) — duşman înveterat al leninismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, camuflîndu-se sub masca „nefracţionismului", s-a situat de fapt pe poziţiile lichidatorilor ; în 1912 a fost organizatorul Blocului antipartinic din august. În perioada primului război mondial s-a situat pe o poziţie centristă, a dus luptă împotriva lui V. I. Lenin în problemele războiului, păcii şi revoluţiei. Întorcîndu-se din emigraţie după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, a făcut parte din grupul „interraioniştilor" şi, împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost primit în rîndurile partidului bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a ocupat o serie de posturi de răspundere. În 1918 a luat poziţie împotriva păcii de la Brest, iar în anii 1920—1921 s-a aflat în fruntea opoziţiei în discuţia despre rolul sindicatelor. Începînd din 1923 a dus o înverşunată luptă fracţionistă împotriva liniei generale a partidului, împotriva programului leninist de construire a socialismului ; a propagat ideea imposibilităţii victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd troţkismul ca o deviere mic-burgheză în rîndurile partidului, l-a zdrobit din punct de vedere ideologic şi organizatoric. În 1927, Troţki a fost exclus din partid, în 1929 a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitate antisovietică, iar în 1932 i s-a retras cetăţenia sovietică. În străinătate a continuat să ducă luptă împotriva Statului sovietic şi a partidului comunist, împotriva mişcării comuniste internaţionale. — *241, 242, 476.*

Ţ

Ţederbaum, I. O. — *vezi* Martov, L.

Ţereteli, I. G. (1882—1959) — unul dintre liderii menşevismului În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd ; a avut o poziţie defensistă. În mai 1917 a intrat în guvernul provizoriu burghez ca ministru al poştelor şi telegrafului, iar după evenimentele din iulie a fost ministru de interne şi unul dintre inspiratorii prigoanei pogromiste dezlănţuite împotriva bolşevicilor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, Ţereteli a fost unul dintre conducătorii guvernului menşevic contrarevoluţionar din Gruzia. După victoria Puterii sovietice în Gruzia — emigrant alb. — *17—18, 30—32, 34, 36, 37, 38, 49, 56, 58, 62, 66, 81, 216, 232, 233, 234, 235, 250, 262,*

266, 268, 277, 284, 316—318, 319, 321, 330, 331, 336, 351—352, 355, 366—367, 371, 392, 394, 399, 400, 409, 414, 419, 424—425, 427, 431, 436, 440, 445.

U

Ulianov, A. I. (1866—1887) — revoluţionar-narodovolist ; fratele mai mare al lui V. I. Lenin. În 1883 a intrat la Universitatea din Petersburg, la secţia de ştiinţe naturale a facultăţii de fizică-matematică, unde a dat dovadă de aptitudini strălucite. Ca student a intrat în mişcarea revoluţionară, a studiat operele lui K. Marx, a desfăşurat propagandă politică printre muncitori. Din punct de vedere ideologic se afla pe drumul de la narodnicism spre marxism. A luptat cu abnegaţie împotriva ţarismului. În 1886, împreună cu P. I. Şevîrev, s-a aflat în fruntea unui grup care împărtăşea tradiţiile organizaţiei „Narodnaia volea". Împreună cu tovarăşii săi de idei care făceau parte din acest grup a pregătit un atentat împotriva lui Alexandru al III-lea, dar la 1 martie 1887 a fost arestat. La proces s-a purtat eroic, a refuzat să fie apărat, pentru a avea astfel posibilitatea să rostească o cuvîntare politică. A fost condamnat la moarte prin spînzurătoare şi executat în fortăreaţa Schlüsselburg. — *23.*

Umanski, A. M. — ziarist, redactor şi editor al ziarului ultrareacţionar „Jivoe Slovo", primul dintre ziarele din Petrograd care în zilele din iulie 1917 a publicat informaţiile calomnioase ale lui Aleksinski şi Pankratov îndreptate împotriva lui Lenin şi a bolşevicilor. — *440.*

V

Vandervelde, Emile (1866—1938) — lider al Partidului muncitoresc din Belgia, preşedinte al Biroului socialist internaţional al Internaţionalei a II-a, s-a situat pe o poziţie ultraoportunistă. În anii primului război mondial s-a manifestat ca un social-şovinist, a făcut parte din guvernul burghez. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a venit în Rusia ca să facă agitaţie pentru continuarea războiului imperialist. Vandervelde a avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie, a sprijinit activ intervenţia armată împotriva Rusiei Sovietice, a depus eforturi susţinute pentru refacerea Internaţionalei a II-a. În anii 1925—1927 a fost ministru de externe în guvernul regal al Belgiei ; a participat la încheierea acordurilor de la Locarno (1925), îndreptate împotriva U.R.S.S. A dus o luptă dîrză împotriva creării unui front unic antifascist al comuniştilor şi socialiştilor. A scris o serie de cărţi şi broşuri. În lucrările lui Vandervelde, după cum arată V. I. Lenin, „eclectismul mic-burghez" se ridică „împotriva marxismului, sofistica împotriva dialecticii, reformismul filistin împotriva revoluţiei prole-

tare" (Opere, vol. 28, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 318). — *262, 267, 314.*

Venizelos, Elefterie (1864—1936) — om de stat şi fruntaş politic grec. Prim-ministru al Greciei în anii 1910—1915, 1917—1920, 1924, 1928—1932 şi 1933 ; întemeietor (1910) şi lider al partidului liberal, care reprezenta interesele marii burghezii, legată de capitalul anglo-francez. Fiind la putere în 1917, cu sprijinul imperialiştilor anglo-francezi, care l-au alungat din Grecia pe regele Constantin, pentru că avea o orientare filogermană, Venizelos a atras ţara în primul război mondial de partea Antantei. — *276.*

Vihleaev, P. A. (1869—1928) — statistician şi agronom, membru al partidului socialiştilor-revoluţionari. A condus serviciul economic al Consiliului zemstvei din Tver, iar din 1907 pînă în 1917 a condus serviciul de statistică al Consiliului zemstvei din Moscova. A fost adjunct al ministrului agriculturii în guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, Vihleaev a lucrat la Direcţia centrală de statistică şi a fost profesor la o serie de instituţii de învăţămînt superior din Moscova. — *202.*

Vodovozov, V. V. (1864—1933) — publicist cu o orientare narodnică-liberală. Începînd din 1904 a făcut parte din redacţia ziarului „Naşa Jizn" ; în 1906 a colaborat la ziarul „Tovarişci", publicaţie a cadeţilor de stînga ; în perioada alegerilor pentru Duma a II-a de stat a aderat la trudovici. În 1912 a publicat o serie de articole în revista „Zaprosî Jizni", la care colaborau cadeţi, „socialişti-populişti" şi menşevici-lichidatori. În 1917 a făcut parte din redacţia revistei „Bîloe" şi a colaborat la „Den", ziar burghezo-liberal. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În 1926 a emigrat. — *63—64, 97, 98.*

Volski, S. A. (Sokolov, A. V.) (n. 1880) — social-democrat. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost unul dintre liderii otzoviştilor, a luat parte la organizarea şi activitatea şcolilor fracţioniste de la Capri şi Bologna (Italia) şi a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered". După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat în secţia militară a Sovietului din Petrograd. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. A plecat în emigraţie, dar s-a întors curînd în Rusia Sovietică. A lucrat în cooperaţia forestieră, la Comisia de Stat a Planificării şi în Comisariatul poporului pentru comerţ. Începînd din 1927 s-a ocupat cu activitatea literară. — *347.*

W

Wilhelm al II-lea (Hohenzollern) (1859—1941) — împărat german şi rege al Prusiei (1888—1918). — *10, 16—17, 50, 52, 110, 261, 324.*

Z

Zaslavski, D. I. (n. 1880) — ziarist de seamă, publicist. În 1900 s-a alăturat mişcării revoluţionare. În 1903 a intrat în Bund. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii defensiste. În 1917 a fost ales în C.C. al Bundului. În anii 1917—1918 a combătut cu dîrzenie pe bolşevici. În 1919, revizuindu-şi concepţiile politice şi recunoscîndu-le drept greşite, s-a situat pe poziţia de sprijinire a Puterii sovietice. A colaborat la „Leningradskaia Pravda", „Krasnaia Gazeta", „Izvestiia", iar din 1928 este colaborator permanent al „Pravdei". Membru al P.C.U.S. din 1934. — *407.*

Zinoviev (Radomîslski), G. E. (1883—1936) — membru al P.M.S.D.R. din 1901. Din 1908 pînă în 1917 s-a aflat în emigraţie ; a făcut parte din redacţia ziarului „Proletarii" şi din aceea a ziarului „Soţial-Demokrat", Organul Central al partidului. În anii reacţiunii a avut o atitudine împăciuitoristă faţă de lichidatori, otzovişti şi troţkişti. În primul război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. În perioada pregătirii şi desfăşurării Revoluţiei Socialiste din Octombrie a manifestat unele oscilări ; s-a pronunţat împotriva insurecţiei armate. În numele lui şi al lui Kamenev, în ziarul semimenşevic „Novaia Jizn" a fost publicată, de către Kamenev, o declaraţie în care se arăta că ei nu sînt de acord cu hotărîrea adoptată de Comitetul Central cu privire la insurecţia armată, ceea ce a însemnat o divulgare a planurilor partidului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a ocupat o serie de funcţii de răspundere. S-a pronunţat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului ; în noiembrie 1917 s-a declarat pentru constituirea unui guvern de coaliţie, din care urmau să facă parte şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari ; în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziţii", iar în 1926 unul dintre liderii blocului antipartinic troţkist-zinovievist. În noiembrie 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracţionistă. În 1928 a fost reprimit în partid, iar în 1932 a fost iarăşi exclus. În 1933 a fost reprimit pentru a doua oară în partid, iar în 1934 a fost exclus pentru a treia oară. — *76, 78, 110, 111, 459.*

DATE DIN VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(Mai — iulie 1917)

Mai—iulie — Lenin locuieşte la Petrograd, conduce activitatea Comitetului Central şi a O.C. al partidului bolşevic — ziarul „Pravda".

Mai, 2 (15) — În nr. 46 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „«Criza puterii»", „Finlanda şi Rusia" şi „Scrisoare către redacţie".

Mai, 3 (16) — În nr. 47 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „O încercare de apărare a imperialismului camuflată cu vorbe frumoase" şi „Un document regretabil".

În suplimentul la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda" apar rezoluţiile celei de-a şaptea Conferinţe generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, cu o introducere scrisă de Lenin.

Lenin scrie articolul „Cum încearcă unii să înspăimînte poporul cu gogoriţe burgheze". Articolul apare la 17 (4) mai în ziarul „Pravda" nr. 48.

Mai, nu mai devreme de 4 (17) — Lenin scrie tezele în legătură cu declaraţia guvernului provizoriu cu privire la politica lui externă şi internă.

Nu mai devreme de 4 (17) mai — Lenin scrie răspunsul la scrisoarea comitetului de soldaţi al bateriei a 8-a de artilerie călare (din armata operativă), în care-şi expune autobiografia („O autobiografie neterminată").

Mai, 5 (18) — În nr. 49 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „În ajun" şi „Au uitat ceea ce era mai important (Platforma municipală a partidului proletariatului)".

Mai, 6 (19) În nr. 50 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Colaborare de clasă cu capitalul, sau lupta de clasă împotriva lui ?", „O putere revoluţionară fermă", „În dar noului născut... «noului» guvern" şi „«Noul» guvern a şi rămas nu numai în urma muncitorilor revoluţionari, dar şi în urma maselor ţărăneşti".

Lenin scrie articolul „Vor să ne-o ia înainte". Articolul apare la 20 (7) mai în ziarul „Pravda" nr. 51.

Mai, nu mai devreme de 6 (19), nu mai tîrziu de 8 (21) Lenin scrie planul raportului cu privire la bilanţul celei de-a şaptea Conferinţe generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, prezentat la adunarea organizaţiei Petrograd.

Înainte de 7 (20) mai Lenin scrie „Mandat pentru cei ce vor fi aleşi pe fabrici şi regimente în Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor".

Mai, 7 (20) Lenin scrie „Scrisoare deschisă către delegaţii la Congresul general al deputaţilor ţăranilor din Rusia". Scrisoarea apare la 24 (11) mai în ziarul „Soldatskaia Pravda" nr. 19.

Mai, 8 (21) La adunarea generală a organizaţiei Petrograd, ţinută în clădirea Corpului de cadeţi din marină, Lenin prezintă raportul cu privire la bilanţul celei de-a şaptea Conferinţe generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.

Lenin trimite o telegramă lui I. S. Ganeţki (Fürstenberg) la Stockholm în legătură cu trimiterea unui delegat special la Conferinţa internaţională de la Zimmerwald.

Mai, 9 (22) În nr. 52 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „«Armistiţiul de fapt»".

Mai, 10 (23) În nr. 53 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Secretele politicii externe", „Un tratat secret dintre altele", „Un ton ministerial" şi „Se caută un Napoleon".

La conferinţa interraioniştilor, Lenin ţine o cuvîntare despre condiţiile unificării cu partidul bolşevic a grupurilor şi curentelor social-democrate care se situează pe poziţiile internaţionalismului.

Lenin scrie articolele „O regretabilă abatere de la democratism“ şi „Cu privire la convocarea unei conferinţe internaţionale pretins socialiste cu participarea social-şoviniştilor“. Articolele apar la 12 (25) mai în ziarul „Pravda“ nr. 55.

Mai, 11 (24) — În nr. 54 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Nu s-a schimbat nimic“.

Mai, 12 (25) — La un miting al muncitorilor de la Uzinele „Putilov“ şi de la şantierul naval „Putilov“, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la momentul actual şi la sarcinile proletariatului.

La un miting de masă al muncitorilor de la şantierul naval al Amiralităţii, de la Uzina franco-rusă şi de la alte uzine, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la momentul actual şi la sarcinile proletariatului. Mitingul s-a desfăşurat sub lozinca de protest împotriva condamnării lui Friedrich Adler.

Înainte de 13 (26) mai — Lenin face îndreptări şi unele completări în textul articolului lui N. K. Krupskaia „O pagină din istoria Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia“. Articolul apare la 13 (26) mai în ziarul „Soldatskaia Pravda“ nr. 21.

Mai, 13 (26) — În nr. 56 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Partidul proletariatului în alegerile pentru Dumele raionale“ şi „Ce declaraţii a făcut partidul nostru înainte de revoluţie în legătură cu războiul“.

Mai, 14 (27) — În nr. 57 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Ne ameninţă ruina economică“.

În sala de festivităţi a Corpului de cadeţi din marină, la o adunare la care participă mii de persoane, Lenin ţine prelegerea „Războiul şi revoluţia“.

Prima jumătate a lunii mai — La un miting de masă al muncitorilor de la Uzinele „Obuhov“, la care participă şi muncitorii de la Uzinele „Semeannikov“, de la Uzinele „Aleksandrovski“ şi de la alte întreprinderi de la bariera Nevskaia, Lenin ţine o cuvîntare cu privire la momentul actual.

La un miting de masă al muncitorilor de la atelierele centrale de reparaţii ale căii ferate Nikolaevskaia, la care participă şi muncitorii de la Uzina mecanică „Aleksandrovski“, de la şan-

tierul naval „Nevski" şi de la Uzina mecanică „Semeannikov", de la fabricile „Pal", „Thornton", „Vargunin" şi de la alte întreprinderi de la bariera Nevskaia, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la momentul actual.

Mai, 16 (29) În nr. 58 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Procedee detestabile".

Mai, 16 şi 17 (29 şi 30) În nr. 58 şi 59 ale ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Catastrofă inevitabilă şi promisiuni exagerate".

Mai, 17 (30) La un miting electoral al muncitorilor de la Fabrica de ţevi (pentru alegerile în Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi în comitetul de întreprindere al Fabricii de ţevi) şi de la alte întreprinderi din cartierul Vasilievski Ostrov, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la momentul actual.

La un miting al muncitorilor Uzinei „Aivaz" şi al studenţilor Institutului politehnic care a avut loc la Institutul politehnic din Petrograd, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la momentul actual şi la sarcinile proletariatului.

Mai, 18 (31) În nr. 60 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Cu privire la unirea internaţionaliştilor", „Harababura din capetele unora. (Încă o dată despre anexiuni)", „Lupta împotriva ruinei economice prin sporirea numărului comisiilor" şi „Încă o abatere de la democratism".

Lenin scrie articolul „Minciună şi nimic altceva decît minciună" şi „Scrisoare către redacţie".

Mai, 19 (iunie, 1) În nr. 61 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Cum încearcă capitaliştii să sperie poporul?", „Încă o fărădelege a capitaliştilor", „Minciună şi nimic altceva decît minciună" şi „Scrisoare către redacţie".

Mai, 20 (iunie, 2) În nr. 62 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „A dispărut oare dualitatea puterii?" şi „Despre «ocuparea cu de la sine putere» a pămînturilor. (Argumentele inconsistente ale «socialiştilor-revoluţionari»)".

Lenin scrie prefaţa la broşura „Materiale pentru revizuirea programului partidului".

Mai, 21 (iunie, 3) — La o adunare a muncitorilor de la fabrica „Skorohod" şi de la alte întreprinderi de la bariera Moskovskaia, din oraşul Petrograd, Lenin prezintă un referat cu privire la momentul actual şi la sarcinile proletariatului.

Mai, 22 (iunie, 4) — La primul Congres general al deputaţilor ţăranilor din Rusia, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la problema agrară şi în numele fracţiunii bolşevice a congresului propune un proiect de rezoluţie scris de el.

Între 23 şi 27 mai (5 şi 9 iunie) — Lenin scrie articolul „Două lipsuri". Articolul n-a fost terminat.

Mai, 24 (iunie, 6) — În nr. 64 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Partidele în alegerile pentru Dumele raionale din Petrograd".

Mai, înainte de 25 (7 iunie) — Lenin scrie planul rezoluţiei şi rezoluţia cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei, spre a fi propusă la prima Conferinţă a comitetelor de întreprindere din Petrograd. Rezoluţia a apărut la 25 mai (7 iunie) în ziarul bolşevic „Soţial-Demokrat" nr. 64, sub semnătura: Comitetul Central al partidului bolşevic.

Mai, 25 (iunie, 7) — În nr. 65 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Tranzacţie cu capitaliştii sau răsturnarea lor? (Cum să se pună capăt războiului)".

Lenin scrie articolul „«Prestidigitaţii» şi jongleriile de neprincipialitate politică".

După 25 mai (7 iunie) — Lenin scrie schiţa unui plan de articol sau de cuvîntare pentru primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia.

Mai, 27 (iunie, 9) — În nr. 67 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Rezistenţa unui lanţ este determinată de rezistenţa celei mai slabe din verigile lui", „Capitaliştii trebuie demascaţi", „Rapoarte cu privire la ruina economică" şi „«Prestidigitaţii» şi jonglerii de neprincipialitate politică".

Mai, 28 (iunie, 10) — În nr. 68 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Forţele întunericului sînt pentru cadeţi, iar menşevicii şi narodnicii sînt în acelaşi guvern cu cadeţii", „Infamul bloc al menşevicilor şi narodnicilor cu «Edinstvo»", „Contrarevoluţia

trece la ofensivă («Iacobini fără popor»)", „O chestiune principială («Nişte cuvinte uitate ale democratismului»)" şi „În lipsa unei arme principiale şi curate, ei recurg la una murdară".

Lenin scrie postfaţa la broşura „Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră".

Mai, 29 (iunie, 11) Lenin adresează lui K. Radek, la Stockholm, o scrisoare în care arată că trebuie rupte imediat legăturile cu Uniunea zimmerwaldiană şi că trebuie accelerată convocarea unei consfătuiri internaţionale a celor de stînga ca premise pentru crearea Internaţionalei a III-a ; îl roagă să-i comunice dacă V. A. Karpinski l-a anunţat că a expediat „Încheierea" la cartea „Programul agrar al social-democraţiei în prima revoluţie rusă din 1905—1907" şi articolul „Despre o caricatură de marxism şi despre «economismul imperialist»", ambele cerute de Lenin.

Mai, 30 (iunie, 12) Lenin ia cuvîntul la şedinţa Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia şi propune proiecte de rezoluţii în problema creării unui organ de presă separat al Comitetului din Petersburg ; face o declaraţie într-o chestiune de fapt în legătură cu comisia de presă formată din muncitori, care a funcţionat pe lîngă ziarul „Vpered" în 1906 (comisia organelor de presă).

Mai, 31 (iunie, 13) În nr. 69 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Despre caracterul dăunător al frazelor" şi „Cum îşi bat joc capitaliştii de popor".

La prima Conferinţă a comitetelor de întreprindere din Petrograd, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la controlul muncitoresc asupra industriei. Conferinţa adoptă rezoluţia lui Lenin cu privire la măsurile de luptă împotriva ruinei economice.

La şedinţa fracţiunii bolşevice a primului Congres general al Sovietelor din Rusia, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la momentul actual.

Lenin scrie „Scrisoarea către comitetele raionale ale organizaţiei Petrograd a P.M.S.D. (bolşevic) din Rusia" în legătură cu hotărîrea Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia cu privire la editarea unui organ de presă separat de cel al Comitetului Central.

Lenin scrie articolul „O poziţie mic-burgheză în problema ruinei economice".

Sfîrşitul lunii mai — începutul lunii iunie

Lenin trasează Aleksandrei Kollontai sarcina specială de a participa la Congresul de la Helsingfors al Partidului social-democrat din Finlanda şi de a propune o rezoluţie cu privire la ieşirea din Internaţionala a II-a şi afilierea la stînga zimmerwaldiană ; redactează proiectul de rezoluţie scris de Kollontai.

Mai

Lenin pregăteşte pentru tipar broşura „Materiale pentru revizuirea programului partidului". Broşura iese de sub tipar în prima jumătate a lunii iunie 1917.

Mai—iunie

Lenin scrie postfaţa la broşura sa „Partidele politice din Rusia şi sarcinile proletariatului".

Iunie, 1 (14)

În nr. 70 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Încercare de a justifica o ruşine", „O poziţie mic-burgheză în problema ruinei economice" şi „Paiul din ochiul altuia".

Iunie, 2 (15)

În nr. 71 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Nu e democratic, cetăţene Kerenski !".

Iunie, 3 (16)

În nr. 72 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Bolşevismul şi «descompunerea» armatei" şi „De cine rîdeţi ? De voi rîdeţi !"

Iunie, 3—24 (iunie, 16—iulie, 7)

Lenin participă la lucrările primului Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia.

Iunie, 4 (17)

În nr. 73 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Ruina economică şi lupta proletariatului împotriva ei" şi „A mia una minciună a capitaliştilor".

În legătură cu afirmaţia făcută de Ţereteli la şedinţa (de seară) a primului Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor că în Rusia n-ar exista un partid politic care să accepte să preia singur întreaga putere, V. I. Lenin declară în mod categoric : „Există un asemenea partid !", referindu-se la partidul bolşevic.

La aceeaşi şedinţă a congresului, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu.

Iunie, 6 (19)

Lenin participă la şedinţa lărgită a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia şi propune să se organizeze la 10 (23) iunie, la Petrograd, o demonstra-

ţie paşnică a muncitorilor şi soldaţilor sub lozincile bolşevice : împotriva miniştrilor burghezi, împotriva înţelegerii cu cadeţii, pentru trecerea puterii în mîinile Sovietelor.

În nr. 74 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Retrograzii de la 3 iunie sînt pentru ofensivă imediată", „O alianţă în vederea curmării revoluţiei" şi „Mulţumiri".

Iunie, 7 (20) În nr. 75 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Există o cale spre o pace dreaptă ?", „Despre duşmanii poporului", „În legătură cu poziţia lui Grimm" şi „Notă".

Iunie, 8 (21) În nr. 76 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „«Marea retragere»", „Despre foloasele unei polemici concrete", „O epidemie de credulitate" şi „Cioara din par sau vrabia din mînă".

La consfătuirea lărgită a C.C., a Comitetului din Petersburg, a organizaţiei din armată şi a comitetelor raionale ale P.M.S.D. (b) din Rusia cu reprezentanţii unităţilor militare şi ai uzinelor, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la demonstraţia paşnică şi starea de spirit a maselor de muncitori şi soldaţi.

Iunie, 9 (22) În nr. 77 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Introducerea socialismului sau dezvăluirea jafului în avutul statului ?"

La primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la război.

Iunie, în noaptea de 9 spre 10 (de 22 spre 23) Lenin participă la şedinţa fracţiunii bolşevice a primului Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia, iar apoi la şedinţa C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. La propunerea lui Lenin, C.C. adoptă o hotărîre cu privire la contramandarea demonstraţiei fixate pentru 10 (23) iunie.

Împreună cu alţi membri ai C.C., Lenin pregăteşte pentru „Pravda" diferite materiale în legătură cu hotărîrea C.C. cu privire la contramandarea demonstraţiei. Materialele apar la 23 şi 24 (10 şi 11) iunie în ziarul „Pravda" nr. 78 şi 79, sub semnătura C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia.

Iunie, 10 (23) Lenin scrie proiectul unei rezoluţii care a fost adoptată apoi la consfătuirea lărgită a membrilor

C.C., Comitetului din Petersburg şi organizaţiei din armată cu reprezentanţii comitetelor raionale şi unităţilor militare ; consfătuirea a aprobat hotărîrea C.C. cu privire la contramandarea demonstraţiei din 10 (23) iunie şi a chemat la luptă împotriva contrarevoluţiei, care îşi mobiliza forţele.

Iunie, 11 (24) În nr. 79 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Sub imperiul derutei şi al intimidării", „Aluzii", „«Zvonuri care alarmează populaţia»" şi „Ghicitoare".

Lenin scrie „Proiect de declaraţie a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia şi a biroului fracţiunii bolşevice către Congresul Sovietelor din Rusia în legătură cu interzicerea demonstraţiei".

La şedinţa Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia, Lenin rosteşte o cuvîntare în legătură cu contramandarea demonstraţiei.

Iunie, 13 (26) În nr. 80 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „La cotitură" şi „Scrisoare către redacţie".

Iunie, 14 (27) În nr. 81 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Politica externă a revoluţiei ruse" şi „O poziţie contradictorie".

Iunie, 14—18 (iunie, 27 — iulie, 1) Lenin participă activ la pregătirea demonstraţiei din iunie.

Iunie, 15 (28) În nr. 82 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Ucraina".

Iunie, 16 (29) În nr. 83 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Din ce izvor de clasă vin şi «vor veni» Cavaignacii ?" şi „Ruşine !"

Lenin trimite o telegramă Biroului din străinătate al C.C., la Stockholm, în legătură cu demonstraţia forţelor revoluţiei împotriva forţelor contrarevoluţiei, demonstraţie care urmează să aibă loc la 18 iunie sub lozincile : „Jos contrarevoluţia !", „Toată puterea în mîinile Sovietelor !", „Împotriva politicii de ofensivă !" etc.

Iunie, 16—23 (iunie, 29 — iulie, 6) Lenin ia parte activă la lucrările Conferinţei generale a organizaţiilor din armată, de pe front şi din spatele frontului ale P.M.S.D.(b)R., care a avut loc la clubul „Pravda" al soldaţilor (pa-

latul Kşesinskaia). Lenin este ales în prezidiul conferinţei.

Iunie, 17 (30) În nr. 84 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Cum trebuie dusă lupta împotriva contrarevoluţiei", „Ucraina şi înfrîngerea partidelor guvernante din Rusia", „Rodzeanko şi Djunkovski să fie deferiţi justiţiei pentru faptul că au acoperit un agent provocator!" şi „O curioasă denaturare de citate".

Lenin adresează Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, la Stockholm, o scrisoare în care cere să se rupă orice legături cu Uniunea zimmerwaldiană şi să se lupte pentru crearea Internaţionalei a III-a, care să fie formată numai din elemente de stînga, împotriva kautskiştilor.

Iunie, 18 (iulie, 1) În nr. 85 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Partide guvernante şi răspunzătoare" şi „Încă o comisie".

Lenin participă la mitingul demonstranţilor pe „Cîmpul lui Marte".

Lenin conduce o consfătuire neoficială a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia la care se discută rezultatele demonstraţiei din 18 iunie (1 iulie).

În ziarul „Pravda" apare lista de candidaţi în alegerile pentru Duma orăşenească din Petrograd. Pe lista de candidaţi, din partea partidului bolşevic figurează V. I. Lenin.

Iunie, 20 (iulie, 3) În nr. 86 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Optsprezece iunie".

La Conferinţa generală a organizaţiilor din armată, de pe front şi din spatele frontului, ale P.M.S.D.(b)R., Lenin prezintă un raport cu privire la momentul actual.

La primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia, Lenin este ales membru în Comitetul Executiv Central.

Între 20 şi 23 iunie (3 şi 6 iulie) La Conferinţa generală a organizaţiilor din armată, de pe front şi din spatele frontului ale P.M.S.D.(b)R., Lenin prezintă un raport cu privire la problema agrară.

Iunie, 21 (iulie, 4) În nr. 87 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Revoluţia, ofensiva şi partidul nostru",

„Prin ce vă deosebiţi de Plehanov, domnilor socialişti-revoluţionari şi menşevici?“ şi „Cum se disculpă Rodzeanko“.

Iunie, 22 (iulie, 5) — În nr. 88 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Unde au dus eserii şi menşevicii revoluţia?“.

Iunie, 24 (iulie, 7) — În nr. 90 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Poate fi intimidată clasa muncitoare cu sperietoarea «iacobinismului»?“ şi „Despre necesitatea înfiinţării unui sindicat al muncitorilor agricoli din Rusia“ (articolul întîi).

Iunie, 25 (iulie, 8) — În nr. 91 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Despre necesitatea înfiinţării unui sindicat al muncitorilor agricoli din Rusia“ (articolul al doilea) şi „Revoluţie dezlînată“.

Iunie, 27 (iulie, 10) — În nr. 92 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Deplasarea forţelor de clasă“ şi „Minuni de energie revoluţionară“.

Iunie, 29 (iulie, 12) — În nr. 94 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Fraze şi fapte“ şi „Cum îşi camuflează domnii capitalişti profiturile (În problema controlului)“.

Iunie, 29 — iulie, 4 (iulie, 12—17) — Din motive de boală, Lenin se odihneşte cîteva zile la vila lui V. D. Bonci-Bruevici din satul Neivola, lîngă staţia Mustameaki (Finlanda, azi raionul Roşcino, regiunea Leningrad).

Iunie, 30 (iulie, 13) — În nr. 95 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Criza se apropie, ruina economică se agravează“ şi „Cum trebuie procedat?“

Iulie, 1 (14) — În nr. 96 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Cum şi de ce au fost înşelaţi ţăranii?“ şi „Cine este răspunzător?“

Iulie, 3 (16) — Lenin scrie articolul „Pe ce au putut conta cadeţii plecînd din guvern?“

Iulie, 4 (17) — În legătură cu izbucnirea tulburărilor din iulie în capitală, Lenin se întoarce la Petrograd, venind din Finlanda, unde s-a odihnit cîteva zile la vila lui V. D. Bonci-Bruevici.

De pe balconul palatului Kşesinskaia, Lenin rosteşte în faţa demonstranţilor o scurtă cuvîntare.

Iulie, în noaptea de 4 spre 5 (de 17 spre 18)

Lenin participă la şedinţa C.C. şi a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia la care se adoptă o hotărîre cu privire la încetarea demonstraţiei ; la şedinţă a fost întocmit un apel către muncitori şi soldaţi, în care aceştia erau îndemnaţi să încheie în mod paşnic şi organizat demonstraţia şi să-şi pregătească forţele pentru viitoarele bătălii.

Lenin trece pe la redacţia ziarului „Pravda", care, la puţin timp după plecarea sa, a fost devastată de iuncheri.

Iulie, 5 (18)

În nr. 99 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Toată puterea în mîinile Sovietelor !"

Iulie, 5 — octombrie, 24 (iulie, 18 — noiembrie, 6)

În timp ce se află în ilegalitate (Petrograd — staţia Razliv — Finlanda — Petrograd), Lenin întreţine legături strînse cu C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia şi îndrumă activitatea acestuia, continuă să colaboreze la ziarele bolşevice, în care apar o serie de articole şi note politice îndrumătoare scrise de el.

Iulie, 5 (18)

Lenin, însoţit de I. M. Sverdlov, se mută disde-dimineaţă în locuinţa conspirativă a M. L. Sulimovei (raionul Petrograd, cheiul rîului Karpovka, nr. 25, apart. 18), unde stă pînă în dimineaţa zilei de 6 (19) iulie.

Lenin scrie articolele „Unde este puterea de stat şi unde este contrarevoluţia ?", „Calomniile mîrşave răspîndite de presa pogromistă şi de Aleksinski", „Bîrfeli şi fapte", „Aproape de miezul chestiunii" şi „O nouă afacere Dreyfus ?". Articolele apar la 6 (19) iulie în ziarul „Listok «Pravdî»".

Iulie, nu mai devreme de 5 (18), nu mai tîrziu de 7 (20)

Într-un bilet adresat lui L. B. Kamenev, Lenin îl roagă ca, în cazul că va fi omorît, să-i publice lucrarea „Marxismul despre stat".

Iulie, 6 (19)

De la locuinţa M. L. Sulimovei, Lenin se mută în cursul dimineţii în raionul Vîborg, la locuinţa muncitorului V. N. Kaiurov (ulicioara Iazîkov nr. 2), unde stă cîteva ore.

În timpul zilei, Lenin participă la o consfătuire a comisiei executive a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia, care a avut loc în ghereta unui paznic de la Uzinele „Russkii Renault" ; se pronunţă categoric împotriva grevei

politice generale ; prezintă un proiect de chemare către muncitori, în care aceştia erau îndemnaţi să reia lucrul în dimineaţa zilei de 7 (20) iulie.

Comisia executivă adoptă chemarea scrisă de Lenin.

Seara, Lenin ţine o consfătuire restrînsă cu membrii C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia la locuinţa M. V. Fofanovei (raionul Vîborg, str. Serdobolskaia nr. 1/92, apart. 41) în legătură cu evenimentele din iulie.

Seara tîrziu, Lenin se mută la locuinţa lui N. G. Poletaev (str. Mîtinskaia nr. 33/19, aparat. 1), unde stă pînă în dimineaţa zilei de 7 (20) iulie.

Iulie, în noaptea de 6 spre 7 (19 spre 20) — Locuinţa familiei Elizarov, unde îşi aveau domiciliul V. I. Lenin şi N. K. Krupskaia (raionul Petrograd, str. Şirokaia nr. 48/9, apart. 24), este percheziţionată de iuncheri.

Iulie, 6—7 (19—20) — Lenin scrie articolul „Dreyfusiada".

Iulie, 7 (20) — Guvernul provizoriu emite un ordin de arestare împotriva lui Lenin.

De la locuinţa lui N. G. Poletaev, Lenin se mută în cursul dimineţii la locuinţa lui S. I. Alliluev (str. 10 Rojdestvenskaia nr. 17, apart. 20), unde stă vreo 3 zile (pînă în seara zilei de 9 (22) iulie).

Lenin adresează Biroului Comitetului Executiv Central al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia o scrisoare de protest împotriva percheziţiei făcute la locuinţa sa.

Lenin scrie articolele „Pentru dezminţirea unor zvonuri provocatoare" şi „Trei crize".

Lenin discută cu V. P. Noghin, G. K. Ordjonikidze, I. V. Stalin, E. D. Stasova ş.a. problema prezentării în faţa justiţiei guvernului provizoriu burghez.

Iulie, 8 (21) — Lenin scrie articolul „În legătură cu problema prezentării liderilor bolşevici în faţa justiţiei".

CUPRINS

Prefață VII

1917

„CRIZA PUTERII" . . . . . 1—3

FINLANDA ȘI RUSIA . . . . . 4—8

SCRISOARE CĂTRE REDACȚIE 9

O ÎNCERCARE DE APĂRARE A IMPERIALISMULUI CAMUFLATĂ CU VORBE FRUMOASE . . . . 10—14

UN DOCUMENT REGRETABIL . . . . . 15—18

CUM ÎNCEARCĂ UNII SĂ ÎNSPĂIMÎNTE POPORUL CU GOGORIȚE BURGHEZE . . . . . 19—22

*O AUTOBIOGRAFIE NETERMINATĂ 23

ÎN AJUN 24

AU UITAT CEEA CE ERA MAI IMPORTANT (*Platforma municipală a partidului proletariatului*) . . . . . 25—29

COLABORARE DE CLASĂ CU CAPITALUL, SAU LUPTĂ DE CLASĂ ÎMPOTRIVA LUI? . . . . . 30—32

O PUTERE REVOLUȚIONARĂ FERMĂ . . . . . 33—35

ÎN DAR NOULUI NĂSCUT... „NOULUI" GUVERN. . 36—38

„NOUL" GUVERN A ȘI RĂMAS NU NUMAI ÎN URMA MUNCITORILOR REVOLUȚIONARI, DAR ȘI ÎN URMA MASELOR ȚĂRĂNEȘTI . . . . . 39—40

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

VOR SĂ NE-O IA ÎNAINTE . . . . . 41—43

MANDAT PENTRU CEI CE VOR FI ALEŞI, PE FABRICI ŞI REGIMENTE, ÎN SOVIETUL DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR . . . . . 44—46

SCRISOARE DESCHISĂ CĂTRE DELEGAŢII LA CONGRESUL GENERAL AL DEPUTAŢILOR ŢĂRANILOR DIN RUSIA . . . . . 47—51

*RAPORT CU PRIVIRE LA BILANŢUL CONFERINŢEI A VII-A GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D.(b) DIN RUSIA, PREZENTAT LA ADUNAREA ORGANIZAŢIEI PETROGRAD 8 (21) MAI 1917 . . . . . 52—55

„ARMISTIŢIU DE FAPT“ . . . . . 56—59

SECRETELE POLITICII EXTERNE . . . . . 60—62

UN TRATAT SECRET DINTRE ALTELE . . . . 63—64

UN TON MINISTERIAL 65

SE CAUTĂ UN NAPOLEON 66

NU S-A SCHIMBAT NIMIC 67

O REGRETABILĂ ABATERE DE LA DEMOCRATISM 68—70

CU PRIVIRE LA CONVOCAREA UNEI CONFERINŢE INTERNAŢIONALE PRETINS SOCIALISTE CU PARTICIPAREA SOCIAL-ŞOVINIŞTILOR 71

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA UN MITING DE LA UZINELE „PUTILOV“ 12 (25) MAI 1917. *Scurtă dare de seamă pentru presă* 72

PARTIDUL PROLETARIATULUI ÎN ALEGERILE PENTRU DUMELE RAIONALE . . . . . 73—75

CE DECLARAŢII A FĂCUT PARTIDUL NOSTRU ÎNAINTE DE REVOLUŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU RĂZBOIUL . . . . . 76—77

*ADAOS LA ARTICOLUL : „O PAGINĂ DIN ISTORIA PARTIDULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA“ DE N. K. KRUPSKAIA 78

NE AMENINŢĂ RUINA ECONOMICĂ . . . . 79—82

RĂZBOIUL ŞI REVOLUŢIA. *Prelegere ţinută la 14 (27) mai 1917* . . . . . 83—109

PROCEDEE DETESTABILE . . . . . 110—111

CATASTROFĂ INEVITABILĂ ŞI PROMISIUNI EXAGERATE . . . . . 112—119

(Articolul întîi) 112

(Articolul al doilea) 115

CU PRIVIRE LA UNIREA INTERNAŢIONALIŞTILOR 120—121

HARABABURA DIN CAPETELE UNORA. *(Încă o dată despre anexiuni).* . . . . . 122—124

LUPTA ÎMPOTRIVA RUINEI ECONOMICE PRIN SPORIREA NUMĂRULUI COMISIILOR 125

ÎNCĂ O ABATERE DE LA DEMOCRATISM . . . 126—127

CUM ÎNCEARCĂ CAPITALIŞTII SĂ SPERIE POPORUL? . . . . . 128—130

ÎNCĂ O FĂRĂDELEGE A CAPITALIŞTILOR . . 131—132

MINCIUNĂ ŞI NIMIC ALTCEVA DECÎT MINCIUNĂ 133

SCRISOARE CĂTRE REDACŢIE 134

A DISPĂRUT OARE DUALITATEA PUTERII? . . 135—138

DESPRE „OCUPAREA CU DE LA SINE PUTERE" A PĂMÎNTURILOR. *(Argumentele inconsistente ale „socialiştilor-revoluţionari")* . . . . . 139—143

MATERIALE PENTRU REVIZUIREA PROGRAMULUI PARTIDULUI . . . . . 145—172

1. PREFAŢĂ 147

2. PROIECT DE MODIFICARE A PĂRŢII TEORETICE ŞI POLITICE, PRECUM ŞI A ALTOR PĂRŢI ALE PROGRAMULUI 149

*3. CÎTEVA CONSIDERAŢII ÎN LEGĂTURĂ CU OBSERVAŢIILE FĂCUTE DE COMISIA CONFERINŢEI A ŞAPTEA GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA 155

*4. CU PRIVIRE LA PROIECTUL DE MODIFICARE A PROGRAMULUI 157

**PRIMUL CONGRES GENERAL AL DEPUTAŢILOR ŢĂRANILOR DIN RUSIA. 4—28 mai (17 mai — 10 iunie) 1917* . . . . . 173—199

1. PROIECT DE REZOLUŢIE ÎN PROBLEMA AGRARĂ 175

*2. CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA AGRARĂ. 22 MAI (4 IUNIE) 1917 178

PARTIDELE ÎN ALEGERILE PENTRU DUMELE RAIONALE DIN PETROGRAD . . . . . 200—204

DOUĂ LIPSURI 205

REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA MĂSURILE ECONOMICE DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA RUINEI ECONOMICE 206—209

TRANZACŢIE CU CAPITALIŞTII SAU RĂSTURNAREA LOR? *(Cum să se pună capăt războiului)* . . . . 210—212

REZISTENŢA UNUI LANŢ ESTE DETERMINATĂ DE REZISTENŢA CELEI MAI SLABE DIN VERIGILE LUI 213—214

CAPITALIŞTII TREBUIE DEMASCAŢI . . . . 215—217

RAPOARTE CU PRIVIRE LA RUINA ECONOMICĂ 218—221

„PRESTIDIGITAŢII" ŞI JONGLERII DE NEPRINCIPIALITATE POLITICĂ . . . . . 222—223

FORŢELE ÎNTUNERICULUI SÎNT PENTRU CADEŢI, IAR MENŞEVICII ŞI NARODNICII SÎNT ÎN ACELAŞI GUVERN CU CADEŢII . . . . . 224—225

INFAMUL BLOC AL MENŞEVICILOR ŞI NARODNICILOR CU „EDINSTVO" . . . . . 226—228

CONTRAREVOLUŢIA TRECE LA OFENSIVĂ. *(„Iacobini fără popor")* . . . . . 229—231

O CHESTIUNE PRINCIPIALĂ. *(Nişte „cuvinte uitate" ale democratismului)* . . . . . 232—235

ÎN LIPSA UNEI ARME PRINCIPIALE ŞI CURATE, EI RECURG LA UNA MURDARĂ . . . . . 236—237

ŞEDINŢA COMITETULUI DIN PETERSBURG AL P.M.S.D.R. (b). 30 mai (12 iunie) 1917 . . . . . 239—244

*1. CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA ÎNFIINŢAREA UNUI ORGAN DE PRESĂ AL COMITETULUI DIN PETERSBURG 241

*2. DECLARAŢIE ÎNTR-O CHESTIUNE DE FAPT ÎN LEGĂTURĂ CU COMISIA DE PE LÎNGĂ ZIARUL „VPERED" 243

*3. PROIECTE DE REZOLUŢII 244

Prima rezoluţie 244

A doua rezoluţie 244

DESPRE CARACTERUL DĂUNĂTOR AL FRAZELOR 245—247

CUM ÎŞI BAT JOC CAPITALIŞTII DE POPOR . . 248—251

SCRISOARE CĂTRE COMITETELE RAIONALE ALE ORGANIZAŢIEI PETROGRAD A P.M.S.D. (BOLŞEVIC) DIN RUSIA . . . . . 252—255

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMA CONFERINŢĂ A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE DIN PETROGRAD. 31 MAI (13 IUNIE) 1917. *Scurtă dare de seamă apărută în presă* . . . . . 256—257

*CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎNTR-O ŞEDINŢĂ A FRACŢIUNII BOLŞEVICE LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR DIN RUSIA. 31 MAI (13 IUNIE) 1917. *Scurtă dare de seamă apărută în presă* 258—259

ÎNCERCARE DE A JUSTIFICA O RUŞINE . . . 260—263

O POZIŢIE MIC-BURGHEZĂ ÎN PROBLEMA RUINEI ECONOMICE . . . . . 264—266

PAIUL DIN OCHIUL ALTUIA . . . . . 267—269

NU E DEMOCRATIC, CETĂŢENE KERENSKI ! . . . 270—271

BOLŞEVISMUL ŞI „DESCOMPUNEREA" ARMATEI 272—275

DE CINE RÎDEŢI ? DE VOI RÎDEŢI ! . . . . . 276—278

**PRIMUL CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR DIN RUSIA. 3—24 iunie (16 iunie — 7 iulie) 1917* . . . 279—309

*1. CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU 4 (17) IUNIE 281

*2. CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA RĂZBOI 9 (22) IUNIE 294

RUINA ECONOMICĂ ŞI LUPTA PROLETARIATULUI ÎMPOTRIVA EI . . . . . 310—313

A MIA UNA MINCIUNĂ A CAPITALIŞTILOR . . 314—315

RETROGRAZII DE LA 3 IUNIE SÎNT PENTRU OFENSIVĂ IMEDIATĂ . . . . . 316—318

O ALIANŢĂ ÎN VEDEREA CURMĂRII REVOLUŢIEI 319—321

MULŢUMIRI 322

EXISTĂ O CALE SPRE O PACE DREAPTĂ? . . . 323—324

DESPRE DUŞMANII POPORULUI . . . . . 325—326

ÎN LEGĂTURĂ CU POZIŢIA LUI GRIMM 327

NOTĂ 328

„MAREA RETRAGERE“ . . . . . 329—332

DESPRE FOLOASELE UNEI POLEMICI CONCRETE 333—334

O EPIDEMIE DE CREDULITATE . . . . . 335—337

CIOARA DIN PAR SAU VRABIA DIN MÎNĂ . . . 338

INTRODUCEREA SOCIALISMULUI SAU DEZVĂLUIREA JAFULUI ÎN AVUTUL STATULUI? . . . 339—341

SUB IMPERIUL DERUTEI ŞI AL INTIMIDĂRII . . 342—344

ALUZII . . . . . 345—346

„ZVONURI CARE ALARMEAZĂ POPULAŢIA“ . . 347

GHICITOARE 348

*PROIECT DE DECLARAŢIE A C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA ŞI A BIROULUI FRACŢIUNII BOLŞEVICE CĂTRE CONGRESUL SOVIETELOR DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU INTERZICEREA DEMONSTRAŢIEI 349—350

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA COMITETULUI DIN PETERSBURG AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA LA 11 (24) IUNIE 1917 ÎN LEGĂTURĂ CU CONTRAMANDAREA DEMONSTRAŢIEI . . . . . 351—353

LA COTITURĂ . . . . . 354—355

SCRISOARE CĂTRE REDACŢIE 356

POLITICA EXTERNĂ A REVOLUŢIEI RUSE . . . 357—359

O POZIŢIE CONTRADICTORIE . . . . . 360—362

UCRAINA . . . . . 363—365

DIN CE IZVOR DE CLASĂ VIN ŞI „VOR VENI" CAVAIGNACII? . . . . . 366—369

RUŞINE! 370

CUM TREBUIE DUSĂ LUPTA ÎMPOTRIVA CONTRAREVOLUŢIEI . . . . . 371—372

UCRAINA ŞI ÎNFRÎNGEREA PARTIDELOR GUVERNANTE DIN RUSIA . . . . . 373—376

RODZEANKO ŞI DJUNKOVSKI SĂ FIE DEFERIŢI JUSTIŢIEI PENTRU FAPTUL CĂ AU ACOPERIT UN AGENT PROVOCATOR! 377

O CURIOASĂ DENATURARE DE CITATE . . . 378—379

PARTIDE GUVERNANTE ŞI RĂSPUNZĂTOARE . . 380—383

ÎNCĂ O COMISIE . . . . . 384—385

OPTSPREZECE IUNIE . . . . . 386—388

*RAPORT CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL, PREZENTAT LA CONFERINŢA GENERALĂ A ORGANIZAŢIILOR DIN ARMATĂ, DE PE FRONT ŞI DIN SPATELE FRONTULUI, ALE P.M.S.D. (b) DIN RUSIA. 20 IUNIE (3 IULIE) 1917. *Scurtă dare de seamă apărută în presă* . . . . . 389—390

REVOLUŢIA, OFENSIVA ŞI PARTIDUL NOSTRU . 391—393

PRIN CE VĂ DEOSEBIŢI DE PLEHANOV, DOMNILOR SOCIALIŞTI-REVOLUŢIONARI ŞI MENŞEVICI? . . 394

CUM SE DISCULPĂ RODZEANKO 395

UNDE AU ADUS ESERII ŞI MENŞEVICII REVOLUŢIA? 396—398

POATE FI INTIMIDATĂ CLASA MUNCITOARE CU SPERIETOAREA „IACOBINISMULUI"? . . . . . 399—401

DESPRE NECESITATEA ÎNFIINŢĂRII UNUI SINDICAT AL MUNCITORILOR AGRICOLI DIN RUSIA 402—406

Articolul întîi 402

Articolul al doilea 404

REVOLUŢIE DEZLĂNTUITĂ . . . . . 407—410

DEPLASAREA FORŢELOR DE CLASĂ . . . . . 411—413

MINUNI DE ENERGIE REVOLUŢIONARĂ . . . 414—416

FRAZE ŞI FAPTE . . . . . 417—419

CUM ÎŞI CAMUFLEAZĂ DOMNII CAPITALIŞTI PROFITURILE. *(În problema controlului)* . . . . . 420—422

CRIZA SE APROPIE, RUINA ECONOMICĂ SE AGRAVEAZĂ . . . . . 423—425

CUM TREBUIE PROCEDAT? . . . . . 426—428

CUM ŞI DE CE AU FOST ÎNŞELAŢI ŢĂRANII? . . 429—432

CINE ESTE RĂSPUNZĂTOR? . . . . . 433—434

PE CE AU PUTUT CONTA CADEŢII PLECÎND DIN GUVERN? . . . . . 435—436

TOATĂ PUTEREA ÎN MÎNA SOVIETELOR! . . . 437—438

UNDE ESTE PUTEREA DE STAT ŞI UNDE ESTE CONTRAREVOLUŢIA? . . . . . 439—446

CALOMNIILE MÎRŞAVE RĂSPÎNDITE PE PRESA POGROMISTĂ ŞI DE ALEKSINSKI . . . . . 447—448

BÎRFELI ŞI FAPTE . . . . . 449—450

APROAPE DE MIEZUL CHESTIUNII . . . . . 451—452

O NOUĂ AFACERE DREYFUS? . . . . . 453—454

*CHEMAREA COMISIEI EXECUTIVE A COMITETULUI DIN PETERSBURG AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA . . 455

DREYFUSIADA . . . . . 456—458

PENTRU DEZMINŢIREA UNOR ZVONURI PROVOCATOARE 459

TREI CRIZE . . . . . 460—465

ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA PREZENTĂRII LIDERILOR BOLŞEVICI ÎN FAŢA JUSTIŢIEI . . . . 466—467

MATERIALE PREGĂTITOARE

*TEZE CU PRIVIRE LA DECLARAŢIA GUVERNULUI PROVIZORIU . . . . . 471—472

*PLANUL RAPORTULUI CU PRIVIRE LA BILANŢUL CONFERINŢEI A VII-A GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA, PREZENTAT LA ADUNAREA ORGANIZAŢIEI DIN PETROGRAD. 8 (21) MAI 1917 . . . . . 473—476

*PLANUL REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA MĂSURILE ECONOMICE PENTRU COMBATEREA RUINEI . . 477—478

*PROIECT DE REZOLUŢIE A CONSFĂTUIRII REPREZENTANŢILOR COMITETELOR RAIONALE ŞI AI UNITĂŢILOR MILITARE DIN PETROGRAD CU PARTICIPAREA REPREZENTANŢILOR C.C. ŞI AI COMITETULUI DIN PETROGRAD. 10 (23) IUNIE 1917 479

ÎN LEGĂTURĂ CU CONGRESUL SOVIETELOR . . 480—481

Lista lucrărilor lui V. I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent (mai — iulie 1917) 485

Lista publicaţiilor şi a lucrărilor la a căror redactare a participat V. I. Lenin 486

Lista de lucrări elaborate, probabil, de V. I. Lenin . . 488

Adnotări 490

Indice de lucrări şi izvoare citate sau menţionate de V. I. Lenin 559

Indice de nume 584

Date din viaţa şi activitatea lui V. I. Lenin 618

ILUSTRAŢII

Prima pagină din nr. 47 al ziarului „Pravda" din 16 (3) mai 1917 conţinînd articolele lui Lenin: „O încercare de apărare a imperialismului camuflată cu vorbe frumoase" şi „Un document regretabil" 11

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Proiect de rezoluţie în problema agrară". — 1917 . . . . . 174—175

Coperta broşurii „Cuvîntarea lui Lenin în legătură cu problema agrară", editată de Comitetul din Smolensk al P.M.S.D.R. (b). — 1917 . . . . . 180—181

Prima pagină a ziarului „Listok «Pravdî»" din 19 (6) iulie 1917 conţinînd articolul lui V. I. Lenin „Unde este puterea de stat şi unde este contrarevoluţia?" 441

Dat la cules 03.10.1964. Bun de tipar 18.11.1964. Apărut 1964. Hîrtie scris I A de 63 g/m², 540×840/16. Coli editoriale 36,98. Coli de tipar 41,50. Planşe 2 tipar înalt. A. 15 300/1964. C. Z. pentru biblioteci 3C2=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 5954/40.773 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — R.P.R.